శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీమదఖిలజగజ్జేయమాన శ్రీభోజభూపాల సమ్మానిత

ప్రావీణ్య విద్వదగ్రగణ్య

శ్రీ బాణభట్ట తత్తనయవిరచిత ఘృష్టోపోద్ఘాతరభాగః

* కాదమ్బర్యాఖ్యగ్రంథః

కాదమ్బరీ.

సంస్కృతభాషాధ్యేతృజనానాం పఠిత్వాంతోషకారాయ

ఉభయవేదాంతప్రవీణోపాహ్వగోత్ర్య

మండయం - చక్రవర్తి - నృసింహాచార్యేణ సమ్యక్సంశోధ్య

చన్నపట్టనాం తత్ర్భూత రామానుజపురవర్తిన్యాం

సూర్యాలోక

ముద్రాక్షరశాలాయామ్

తచ్ఛాలాధికారిణా

ఒగ్గలూరు

వేణుగోపాలనాయకేన

సైద్ధాంతిసంవత్సరఫాల్గునశుద్ధదశమ్యాం

ముద్రాక్షరైరంకయిత్వా

ప్రకటితః

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

కాదమ్బరీ.

ప్రథమభాగః.

రజోజుషేజన్మనిసత్త్వవృత్తయేస్థితౌప్రజానాంప్రళయేతమస్పృశే।
అజాయసర్గస్థితినాశహేతవేత్రయీమయాయత్రిగుణాత్మనేనమః॥ జయన్తిబాణాసురమౌళిలాలితాదశాస్యచూడామణిచక్రచుమ్బినః।
సురాసురాధీశశిఖాన్తశాయినోభవచ్ఛిదస్త్వక్షయినిష్కలాపదాపాంశవః॥ జయత్యశేషక్షితిరక్షణక్షమోబిభర్తుయోయఃక్షణలబ్ధలక్ష్యయా।
దృశైవకోపారుణయారిపోరురస్త్వయంభయాద్భిన్నమివాస్రపాటలమ్॥ నమామిభర్గోశ్చరణామ్బుజద్వయంసశేఖరైర్మౌళిభిఃకృతార్చనమ్।
సమస్తసామన్తకిరీటవేదికావిటఙ్కపీఠోల్లసితారుణాఙ్ఘ్రులి॥

దుర్జననిన్దాసజ్జనస్తుతీ-

అకారణాదిష్కృతవరదాగుణాదసజ్జనాత్కస్యభయంనజాయతే।
విషంనుహాహారివయస్యదుర్వచస్సుధుస్సహంసన్నిహితంసదాముఖే॥
కటుక్వణన్తోమలదాయకాఖిలాస్తుదన్త్యలరిబన్ధనశృఙ్ఖలాఇవ।
మనస్తుసాధుధ్వనిభిఃపదేపదేహరన్తిసన్తోమణినూపురాఇవ॥
సుధామితంహారివిశత్యధోగలాన్నయుర్జనస్యార్కరిసోరివామృతమ్।
తదేవధత్తేహృదయేనసజ్జనోహరిర్మహారత్నమివాతినిర్మలమ్॥

కథాప్రశంసా

స్మరత్కలాలాపవిలాసకోమలాకరోతిరాగంహృదికాతుకాధికమ్।
రసేనశయ్యాంస్వయమభ్యుపాగతాకథాజనస్యాభినవావధూరివ॥

హరన్తికంకోజ్జ్వలదీపకోపమైర్నవైఃపదార్థైరుపపాదితాకథోఽ।
నిరన్తరశ్లేషఘనాస్సుజాతయోమహాప్రజశ్చమ్పకకుట్మలైరివ ॥

కవివంశ వర్ణనమ్.

బభూవ వాత్స్యాయనవంశసమ్భవోద్విజోపగర్భీతగుణోఽగ్రణీస్సతాం।
అనేకగుప్తార్చితపాదపఙ్కజఃకుబేరనామాంశఇవస్వయమ్భువః ॥
ఉవాసయస్యశ్రుతిశాన్తకల్మషేసదాపుపోడాశపవిత్రితాధరే।
సరస్వతీసోమకషాయితోదరేసమస్తశాస్త్రస్మృతిబన్ధరేముఖే ॥
జగుర్యశోగ్రస్తసమస్తవాఙ్మయైస్ససారికైఃపఞ్జరవర్తిశిశ్మకైఃజ ॥

నిగృహ్యమాణావటవఃపదేపదేయజూంషిసామానిచయస్యశఙ్కితాఃజ ॥
హిరణ్యగర్భోభువనాణ్డకాదివత్తుపాకరఃక్షీరమహోర్ణవాదివ ।
అభూత్సుపర్ణోవినతోదరాదివద్విజన్మనామగ్రపతిఃపతిస్తతఃజ ॥

వివృణ్వతోయస్యవిసారివాఙ్మయందినేదినేశేవ్యగణానవానవాఃజ ।
ఉషస్సులగ్నాశ్రవణేఽధికాంశ్రియంప్రచక్రిరేచన్దనవల్లవాఇవ ॥
విధానిసమ్పాదితదానకోభిభైస్సుధర్మహోవీరసనాథమూర్తిభిఃజ ।
మఖైరసంఖ్యైరజయత్సురాలయంసుఖేనయోయూపకరైరరైరివ ॥ సవి
త్రభానుంతనయంమహాత్మనాంసుతోత్తమానాంశ్రుతిశస్త్రశాలినామ్।
ఆవాపనుద్యేస్ఫటికోపలామలంక్రమేణకైలాసమివతుమాభృతామ్ ॥
మహాత్మకోయస్యసుదూరనిర్గతాకలఙ్కముక్తేస్సుకలామలత్విషఃజ ।
ద్విషన్మనఃప్రావివిశుఃకృతాన్తరాగుణానృసింహస్యనఖాఙ్కుశాఇవ ॥
దిశామలీకాలకభఙ్గతాంగతస్త్రియోవధూకర్ణతమాలపల్లవాఃజ ।
చకారయస్యాధ్వరధూమసఞ్చయోమలీమసశ్మశ్రులతరంనిజంయశఃజ ॥
సరస్వతీపాణిసరోజసమ్భవప్రమృష్టమోమశ్రమసీకరామ్బుసఃజ ।
యశోఽశుశుక్లీకృతసప్తవిష్టపాత్తతస్సుతోబాణఇతివ్యజాయత ॥
ద్విజేనతేనాహితకణ్ఠకోణ్యయామహామనోమోహమలీమస్నాన్దయా।
అలబ్ధవైదగ్ధ్యవిలాసముగ్ధయాదియానిబద్ధేయమతిస్వయాకథా ॥

కథాముఖమ్.

ఆసీదశేషనరపతిశిరస్సమభ్యర్చితశాసనః పాకశాసనఇవాపరశ్చ
తురుగధిమాలామేఖలాయాభువోభర్తా ప్రతాపానురాగావనత
సమస్తసామన్తశ్చక్రిచక్రవర్తిలక్ష్మ్యాపేతశ్చక్రధరఇవ కరకమ
లోపలక్ష్యమాణశఙ్ఖశ్చక్రలాఞ్ఛనశరీరఇవజితమన్మథోగుహఇవా ప్ర
తిహతశక్తిఃకమలయోనిరివ విమానీకృతరాజహంసవణ్డలోజలధిరివ ల
క్ష్మ్యాప్రసూతిఃగఙ్గాప్రవాహఇవ భగీరథపథప్రవృత్తఃరవిరివ ప్రతి
దివసోపజాయమానోదయఃమేరురివ సకలభువనతలోపజీవ్యమాన
పాదచ్ఛాయఃదిగ్గజఇవానవరతప్రవృత్తదానార్ద్రీకృతకరఃకర్తా మ
హాశ్చర్యాణామ్ ఆహర్తాక్రతూనామ్ ఆదర్శఃసర్వశాస్త్రాణామ్ ఉ
త్పత్తిఃకలానాం కులభవనంగుణానామ్ ఆగమఃకావ్యామృతరసా
నామ్ ఉదయశైలోమిత్రమణ్డలస్య ఉత్పాదకేతురహితజనస్య ప్ర
వర్తయితాగోష్ఠిబన్ధానామ్ ఆశ్రయోరసికానామ్ప్రత్యాదేశోధనం
ప్రతాంమ్ ధైరేయస్నిగ్ధికానామ్ అగ్రణీర్విదగ్ధానాం వైనతేయ
ఇవ వినతానన్దజననఃవైద్యఇవ చాపకోటిసముత్సారితసకలారాతికు
లాచలోరాజాశూద్రకోనామ ....

నామైవయోనిర్చిన్నారాతిహృదయోవిరచితనరసింహరూపా
డమ్బరమ్ ఏకవిక్రమాక్రాన్తసకలభువనతలోవిక్రమత్రయా
యగూసితభువనత్రయం జహాసేవ వాసుదేవమ్ అతిచిరకాలలగ్నమతి
క్రాన్తకృతయుగపతిసహస్రసఞ్చయకలఙ్కమివ క్షాలయన్తీయస్య వి
మలేకృపాణధారాజలే చిరమువాస రాజలక్ష్మీఃయశ్చనసి ధర్మే
ణకోపేయమేనప్రసాదేధనదేనప్రతాపేవహ్నినాభుజేభు
వాదృశిశ్రియావాచినరస్వత్యాముఖేశశినాబలేమరుతాప్రజ్ఞా
యాంసురగురుణారూపేనునసిజేనతేజసిసవిత్రాచవసతాసర్వదే
వమయస్యప్రకటితవిశ్వరూపాకృతేరనుకరోతిభగవతోనారాయ
ణస్య - యస్యచమదకలకరికుమ్భపీఠపాటనమాత్రవరతాలగ్నస్థూలము

క్తాఫలేన దృష్టముష్టిం నిష్పీడన నిష్క్రాన్త తధారా జలబిన్దు గన్తు రేణేవ కృ
పాణే నాకృష్యమాణానుభటోరఃకట్టోట ఘటితకవచ సహా స్రాన్దకా
ర మధ్యవ్యవస్థితానీ కరికరట తటగళిత మదజలా సారదుర్దినా స్వభిసారికేవ
సమరని శాసు సమీప మనుక్ర డాజగామా రాజలక్ష్మీరియస్యచహృదయ
స్థి తానప పతీక్ష దిధకురివ ప్రతాపానలో వియోగినీ నామపి రిపుసున్ద
రీణా మన్తర్జనిత డాహో దివావిశంజ్వా ల- యస్మింశ్చ రాజనిజితజ
గతి పరిపాలయతి మహీం చి త్రకర్మ సు వర్ణసజ్ఞ- రాఃర తేషు కేశ గ్ర
హో కావ్యేషు దృఢబన్ధాఃశాస్త్రేషు చిన్తాఃస్వ ప్నేషు వి ప్రలమ్భాఃచ
త్రేషు కనకదణ్డాఃధ్వ జేషు ప్రకమ్పాఃగీతేషు రాగవిలసితానిక
రిషు మదవికారాఃచాపేషు గుణచ్ఛేదాఃగవాక్షేషు జాలమార్గాఃశే
కృ పాణకవచేషు కలఙ్కాఃరతికలహేషు దూతసమ్ప్రేషణాని సార్వ
భౌమేషు శూన్యగృహాఃప్రజానామాసీ- యస్యచ పరలోకాద్భయమ్
అన్తఃపురికాలకేషు భఙ్గఃనూపురేషు ముఖరతా వివాహేషుకర గ్రహ
ణమ్ అనవరత మఖాగ్నిధూమేనా శ్రుపాతఃతురగేషు కశాభిఘాతఃమ
కరధ్వజే చాపధ్వనిరభూత్ .. . . . .

తస్యచ రాజ్ఞఃకలికాలభయపుఞ్జీభూత కృతయుగాను కారిణీ త్రిభు
వన ప్రసవ భూమిరివ విస్తీర్ణమజ్జన్మాశ్రమ విలాసినీ కుచ తటా స్ఫాలన
జర్జరితో ర్మిమాలయా జలావగాహా నావతారిత జయకుఞ్జరకుమ్భసిన్దూ
రసన్ధ్యాయమాన సలిలయా ఉన్మదకలహంస కుల కోలా హల ముఖరిత
కూలయా వేత్రవత్యా గరిగతా విదిశా భిధానా నగరీ రాజధా
న్యా సీత్ . . . . . .

సతస్యాశ్చ విజితా శేష భువననణ్డలతయా విగత రాజ్య చిన్తా
భార నిర్వృతో ద్వీపాన్తరాగతా నేకభూమి పాలమౌళి మాలాలాలిత
చరణయుగలో వలయమివ లీలయా భుజేన భువనభార ముద్వహ- అ
మరగురుమపి ప్రజ్ఞయోప హసద్భి రనేకకుల క్ర మాగతై రసకృ దా
లోచిత నీతిశాస్త్రై నిర్మలమనోభి రలుబ్ధైఃస్నిగ్ధైఃప్రబుద్ధై శ్చామా
త్యైఃపరివృతఃసమాన వయోవిద్యాలఙ్కా రైరనేక మూర్ధాభిషిక్త

పార్థివ కులోద్భవైర్విశద కలా కలాపా లోచనకిరోర మణిభి రతిప్రగ
ల్భైః కాలవిద్భిఃప్రేమానురక్త హృదయైర్గ్రామ్య పరిహాస కుశలై
ర్విజ్ఞితాకార వేదిభిః కావ్యనాట్య కాఖ్యాన కాలేఖ్య వ్యాఖ్యానాదిక్రియా
నిపుణైర్ రతికరిన పీవరస్కన్ధాగ్ర బాహుభి రసక్త దవదళిత సమదరిపుగ
జ ఘటా పీరబన్ధైః కేసరికిశోరకైరివ విక్రమైక రసైరపి వినయవ్య హారి
భి రాత్మనఃప్రతిబిమ్బైరివ రాజపుత్రైఃసహ రమమాణఃప్రథమే వ
యసి సుఖమతిచిర మువాస-తస్య చాతివిజిగీషుతయా మహాసత్వ త
యాచ తృణమివ లఘువృత్తి సైర్గిణమాకలయతఃప్రథమే వయసి వర్త
మానస్యాతి రూపవతోఽపి సన్తానార్థిభి రమాత్యై రపేక్షితస్యాపి సుర
తసుఖస్యోపరి ద్వేష ఇవాసీత్-సత్యపి రూపవిలాసోప హసితరతి వి
భ్రమే లావణ్యవతి వినయవత్యన్వయవతి హృదయహారిణి చావరోధ
జనే సకదాచి దనవరత దోలాయమాన రత్నవలయోత్ఖుర్ణన కాస్ఫాలన
ప్రకమ్ప ఝణఝణాయమాన మణి కర్ణపూరః స్వయమారబ్ధ మృదఙ్గ
వాద్యః సఙ్గీతక ప్రసఙ్గేన కదాచి దవిరళ విముక్తశరాసారశూన్యీకృత
కాననోద్దేశ మృగయావ్యాపారేణకదాచి దాబద్ధ విదగ్ధ మణ్డలః కావ్య
ప్రబన్ధ రచనేన కదాచి చ్చాస్త్రీలాపేన కదాచిదాఖ్యాన కాఖ్యాయి
కేతిహాస పురాణాకర్ణనేన కదాచిదాలేఖ్య వినోదేనకదాచి ద్వీణయా
కదాచిద్దర్శ నాగత మునిజన చరణశుశ్రూషయా కదాచి దతురచ్యుత
కమాత్రాచ్యుతక బిన్దుమతీ గూఢచతుర్థ పాదప్రహేళికా ప్రదా
నాదిభి ర్వనితాసమ్భోగ సుఖపరాఙ్ముఖైఃసుహృత్పరివృతో దివస మ
నయత్ యథే వచ దివసమేవ మారబ్ధవివిధక్రీడాపరిహాస చతురైఃసు
హృద్భి రుపేతో నిశా మనైషీత్ . . . . . .

ఏకదాతు నాతిదూరోది తే నవనళినదళసమ్పుటభిది కిఞ్చిదున్మిక్త
పాటలిమ్ని భగవతి మరీచిమాలిని రాజాన మాస్థాన మణ్డపగత మజ్ఞా
నాజన విరుద్ధేన వామపార్శ్వావలమ్బినా కాఞ్చేయకేన సన్నిహితతి
షధ లేవ చన్దనలతా భీషణరమణీయాకృతి రవిరళ చన్దనానులేపన దవ
ళిత స్తనతటా ఉన్మజ్జ దైరావత కుమ్భమణ్డలేవ మన్దాకినీ చూడామణి

సంక్రాన్త ప్రతిబిమ్బచ్ఛలేన రాజాజ్ఞేవ మూర్తిమతీ రాజభి స్సంభో
రుహ్యమానా శరదివ కలహంసధవళౌశ్చ రాజావదగ్న్య పరనుధా
రేవ వశీకృత సకలరాజగుణ్డలా విన్ధ్యవనభూమిరివ వేత్ర లతావతీ రా
జ్ఞ్యాధిదేవ తేవ విగ్రహిణీ ప్రతీహారీ సముపసృత్య క్షితితలనిహిత జా
నుకరకమలా సవినయమబ్రవీత్ - దేవద్వారస్థితాసురలోకమాలోహా
త స్త్రీశబ్దోరివ కుపితశతమఖ హుఙ్కారనిఘతితా రాజశ్రీర్దక్షిణాప
థా దాగతా చణ్డాలకన్యకా పఞ్జరస్థం శుకమాదాయ దేవం విజ్ఞాపయ
తి సకలభువనతల సర్వరత్నానా ముదధిరివైక భాజనం దేవః విహఙ్గమ
శ్చాయ మాశ్చర్యభూతో నిఖిలభువనతల రత్నమితి కృత్వా దేవపాద
మూల మాదాయా గతాహ మిచ్ఛామి దేవదర్శనసుఖమనుభవితుమితి
ఏతదాకర్ణ్య దేవఃప్రమాణమిత్యుక్త్వా విరరామ

ఉపజాత కుతూహలస్తు రాజా సమీపవర్తినాం రాజ్ఞా మఖిలో
క్య ముఖాని కోదోషః ప్రవేశ్యతా మిత్యాదిదేశ - అథ ప్రతిహారీ నత
పతివచనా న్తర ముత్థాయ తాంమాతఙ్గకుమారీం ప్రా వేశయత్ ప్రవి
శ్యచసానరపతిసహస్రమధ్యవర్తినమ్అశనిభయపుఞ్జిత కులశైలమధ్య
గతమివ కనకశిఖరిణమ్ అనేకరత్నాభరణ కిరణజాల కా న్తరితా వయవ
మ్ ఇన్ద్రాయుధ సహస్రసంచ్ఛాదితాష్ట దిగ్భాగమివ జలధరసమయది
వసమ్ ఆలమ్బిత స్థూలముక్తాకలాపస్య కనకశృంఖలాని యమితమణీడ
ణ్డికా చతుష్టయస్య గగనసిన్ధుఫేన పటలపాణ్డరస్య నాతిమహతో దు
కూలవితాన స్యాధస్తా దిన్దుకా న్తమణి పర్యఙ్కి-కా నిషణ్ణమ్ఉద్ధూయమా
న కనకదణ్డచామర కలాపమ్ ఉన్మయూఖముఖకాన్తి విజితే పరాభవ
ప్రణతేశశినీవ స్ఫాటికే పాదపీఠే విన్యస్త వామపాదమ్ ఇన్ద్రనీల మ
ణిపట్టిమప్రభాసమ్పర్క- శ్యా మాయ మానైఃప్రణతరిపునిశ్వా స మ
లినీకృతైరివ చరణనఖ మయూఖ జాలకైరుపశోభమానమ్ ఆస నోల్లసి
త పద్మ రాగకిరణ పాటలీకృ తేనా చిరస్మృదిత మధుకైటభ రుధిరారుణే
న హరిమివోరు యుగళేన విరాజమానమ్ అమృత ఫేనధవళే గోరో
చనాలిఖిత హంసమిథున సనాథపర్యన్తే చామరపవన ప్రణర్తితాన్త
ర్దేశే మకూలే వసానమ్ అతిసురభి చన్దనాను లేపన ధవళితోర్జస్వలమ్

ఉపరివిన్యస్తకుబ్జకమ్ స్థాసకమ్ అన్తరాపతిత బాలాతప చ్ఛేదమివకైలాసశిఖరిణమ్ అపరశశిశకలయా నక్షత్రమాలయేవ హారలతయాకృతముఖపరివేశమ్ అతిచపల రాజలక్ష్మీ బన్ధననిగడ శఙ్కామివజన యతేన్ద్రనీలకేయూర యుగళేన మలయజరస గన్ధలుబ్ధేన భుజఙ్గద్వయేనేవ వేష్టితబాహుశిఖరమ్ ఈషదాలమ్బి కర్ణోత్పలమ్ ఉన్నత ఘోణమ్ ఉత్పుల్లపుణ్డరీకలోచనమ్ అమలకలధౌత పట్టాయిత మష్టమీచన్ద్రశకలాకార మనేకభువన రాజ్యాభిషేక సలిలప్రాత మూర్ధానసనాథం లలాటదేశ మున్నహన్తమ్ఆమోదిత మాలతీకుసుమ శేఖరమ్ ఉషసి శిఖరపర్యస్త తారకాపుఞ్జమివపశ్చిమా చలమ్ ఆభరణ ప్రభా పిశఙ్గి కాజ్జతయాలగ్న హర హుంకారమివ మకరధ్వజమ్ ఆసన్న వర్తినీభిఃసర్వతఃసేవాసఙ్గతాభిరివ దిగ్వధూభి ర్వాగవిలాసినీభిఃపరివృతమ్ అమలమణికుట్టిమ సంక్రాన్తప్రతిబిమ్బితయా పతిప్రేమ్నావసున్ధరయా హృదయేనేవోహ్యమానమ్ ఆశేషజన భోగ్యతా ముపనీతయాప్యసాధారణయా రాజలక్ష్మ్యా సమాలిఙ్గితమ్ అపరిమిత పరివార జనమప్యదృష్టపూర్వయమ్ అనన్తగజ తురగ సాధనమపి ఖడ్గమాత్రసహాయమ్ ఏకదేశ స్థితమపి వ్యాప్తభువన మణ్డలమ్ ఆసనగతమపి ధనుషి నిషణ్ణమ్ ఉత్సాదితాశేష ద్విషడ్విసర్పమపి జ్వలత్ప్రతాపానలమ్ఆయతలోచనమపి సూక్ష్మదర్శినం మహోదోషమపి సకలగుణాధిష్ఠానం కుపతిమపి కలత్రచయవల్లభమ్ అవిరతప్రవృత్త దానమప్యమనమ్అతిశుద్ధ స్వభావమపికృష్ణచరితమ్ అకరమపి హస్తస్థిత సకలభువనతలమ్ రాజానమద్రాక్షీత్ - ఆలోక్యచ సాదూరస్థితైవ ప్రచలితరత్న వలయేనరక్తకువలయనళ కోమలేనపాణినా జర్జరితముఖభాగారవేణులతామాదాయ నరపతిప్రబోధనార్థం సకృత్ సభాకుట్టిమమాజఘాన యేన సకలమేవ తద్రాజకమేకపదేవనకరియూథమివ తాలశబ్దేన తేన వేణులతా ధ్వనినాయుగపదావలిత వదనమవనిపాల ముఖాదాకృష్య చక్షుస్తదభి ముఖమాసీత్ .. . .

అవనిపతి స్తదూరాదాలోకయే త్యభిధాయప్రతీహార్యా న్నిర్దిశ్యమానాం తాం వయఃపరిణామ పాణ్డురశిరసా రక్తరాజీవేక్షణా పాఙ్గేనావరత కృతవ్యాయామతయా యూవనాపగమేఽప్యశిథిలశరీర సన్ధి

నా సత్యపిహితజ్ఞత్వే నాతినృశంసా కృతినా అనుగృహీతార్థ వేశేనథ
వశవాసా పురుషేణాధిష్ఠిత పురోభాగామ్ ఆకులాకుల కాకపక్షధారి
ణాకనకశలాకా నిర్మిత మప్యన్తర్గత శుకప్రభా శ్యామాయమానం మర
కతమయమివ పఞ్జరముద్వహతా చాణ్డాలదారకేణానుగమ్యమానామ్
అసురగృహీతా మృతాపహరణ కృతకపట పటువిలాసినీవేశస్య శ్యాను
తయా భగవతోహరేరివానుకుర్వతీంసఞ్చారిణీమి వేన్ద్రనీల మణిపుత్రి
కామ్ ఆగుల్ఫావలమ్బినా నీలకఞ్చుకేనా వచ్ఛన్నశరీరామ్ ఉపరిరక్తాం
శుక రచితావగుణ్ఠనాంనీలోత్పల స్రస్తలీమివ నిపతిత సన్ధ్యాతపామ్ ఏక క
ర్ణావపమృష్ట దన్తపత్ర ప్రభాధవళిత కపోలమణ్డలామ్ ఉద్యదిన్దుబిమ్బ
కిరణ చుమ్బిత ముఖమివ విభావరీమ్ ఆకపిల గోరోచనారచిత తిలక తృతీ
య లోచనామ్ ఈశానుచరితకరాత వేశామివ భవానీమ్ ఊరుస్థలనివా
స సంక్రాన్తనారాయణ దేహప్రభాశ్యామలితామివ శ్రియంకుపిత హర
హుతాశన దహ్యమాన మదన ధూమమలినీకృతామివరతిమ్ ఉన్మద హ
లిహలాపకర్షణభయ ప్రపలాయితామివ యమునామ్ అతిబహలపిణ్డాల
క్తక రసరాగపల్లవిత పాదపఙ్కజామ్ అచిరమృదిత మహిషాసుర రుధి
రరక్త చరణామివ కాత్యాయనీమ్ ఆలోహితాఙ్గుళి ప్రభాపాటలిత నఖ
మయూఖామ్ అతికఠినమణికుట్టిమ స్పర్శనసహమానాం క్షితిత లే పల్లవ
భఙ్గానివ నిధాయసఞ్చరన్తీమ్ ఆపిఞ్జరేణోత్సర్పిణా నూపురమణీనాం
ప్రభాజాలకేనానురఞ్జిత శరీరతయా పావకేనేవ భగవతా రూపైకపత్ని
పాతినా ప్రజాపతిమప్రమాణీకుర్వతా జాతినంశోధనార్థ మాలిఙ్గితదే
హామ్ అనఙ్గవారణ శిరోనక్షత్ర మాలాయమానేన రోమరాజిలతాల
వాలకేన మేఖలా దామ్నా పరిగతజఘనస్థలామ్అతిస్థూల ముక్తాఫలఘ
టితేన శుచినాహారేణ గఙ్గా స్రోత సేవ కాలిన్దీ శఙ్ఖ యూకృతకర్ణావ
తంసం శరదమివ వికసిత పుణ్డరీకలోచనాం ప్రావృషమివ ఘనకేశజా
లాం వలయమేఖలామివ చన్దనపల్లవావతంసాం నక్షత్ర మాలామివచి
త్ర శ్రవణాభరణ భూషితాం శ్రియమివ హస్తస్థిత కమలశోభాంమూ
ర్ఛామివ మనోహరామ్ అరణ్యభూమిమి వాకృతరూపసప్తపర్ణాం దివ్య
యోషితమివాకులీనాం నిద్రామివ లోచనగ్రాహిణీమ్ అరణ్యకమ
లినీమివ మాతఙ్గ కులదూషితామ్ అమూర్తామివ స్పర్శవర్జితామ్ ఆలేఖ్య

గతానిమదర్శనమాత్రఫలాం మధుమాసకుసుమ సమృద్ధిమివ విజాతిమ్
అనఙ్గకుసుమచాపలేఖామివ ముష్టిగ్రాహ్యమధ్యాం యఙ్గౌధిప లక్ష్మీ
మివాలకోద్భాసినీమ్ అచిరోపరూఢ యౌవనామ్ అతిశయరూపాకృతి
మ్అనిమిషలోచనో దదర్శ . .. .
దృష్ట్వా చ తాం సముపజాత విస్మయస్యాభూన్మనసిమహీపతేఃఅహో
విధాతురస్థానే రూపనిష్పాదన ప్రయత్నఃతథాహి యదినామేయ మా
త్మరూపో పహసితాశేష రూపసమృద్ధుత్పాదితా కిమర్థమపగతస్పర్శ
సమ్భోగసుఖే కృతం కులే జన్మ - మన్యేచ మాతఙ్గజాతిస్పర్శ దోషభ
యాదస్పృశ తేయముత్పాదితా ప్రజాపతినాఅన్యథాకథమియమనిక్లిష్ట
తా లావణ్య స్య నహికరతల స్పర్శ క్లేశితానామవయవానా మీదృశీ భ
వతి కాన్తిఃసర్వథా ధిగ్విధాతారమసన్దశ సంయోగకారిణమ్ అతిమనో
హరాకృతిరపి క్రూరజాతిజా యేనేయమసురశ్రీరివ సతతనిన్దితసుర
తా రమణీయాపుణ్యైర్వినయతీతి - ఏవమాది విన్తయ న్తమేవ రాజాన
మీక్షదవగళిత కర్ణపల్లవావతంసా ప్రగల్భవతీవ కన్యకా ప్రణనా
మఃకృత ప్రణామాయాఞ్చ తస్యాం మణిమఞ్చమోప విష్టాయాం స
పురుషస్తం విహఙ్గమాదాయ పఞ్జరగతమేవ కిఞ్చిదుపసృత్య రాజ్ఞే
న్యవేదయ దబ్రవీచ్చ దేవ విదితసకల శాస్త్రార్థోరాజనీతి ప్రయో
గ కుశలఃపురాశేతి హాస కథాలాప నిపుణోవేదితా గీత శ్రుతీనాం
కావ్యనాటకాఖ్యాన కప్రభృతీనా మపరిమితానాం సుభాషితానా
మధ్యేతా స్వయఞ్చ కర్తా పరిహాసాలాప వేశలఃవీణావేణుమురజ
ప్రభృతీనాం వాద్యవిశేషాణా మసమఃశ్రోతా నృత్య ప్రయోగ
నర్మన నిపుణఃచిత్రకర్మణి ప్రవీణఃమ్యూతవ్యాపారే ప్రగల్భఃప్ర
ణయకలహ కుపిత కామినీ ప్రసాదనో పాయచతురఃగజతురగ పు
రుష స్త్రీలక్షణాభిజ్ఞఃసకలభూతల రత్నభూతోఽయం వైశంపాయ
నోనామ శుకఃసర్వరత్నానా మదధిరివ దేవోభాజనమితిక్రమైర్వినా
మాదాయాస్మత్సన్నిధిమహితా దేవపాదమూల మాయాతా తదయ
మాత్మీయఃక్రీయతా మిత్యుక్త్వా నరపతేఃపురోనిధాయ పఞ్జర
మసా వశుససార- ....

అపస్మృతేచ తస్మిన్ విహఙ్గరాజో రాజాభిముఖో భూత్వా సము
న్నమయ్య దక్షిణం చరణ మతిస్పష్టవర్ణ స్వర సంస్కారయా గిరాకృ
తజయశబ్దో రాజాన ముద్దిశ్యా ర్యామిమాం ఉపాహర . . . .

స్తనయుగమశ్రు స్నాతంసమీపతరవర్తిహృదయశోకాగ్నేః।
చరతివిముక్తాహారంవ్రతమివభవతోరిపుస్త్రీణామ్॥

రాజాతు తాం శ్రుత్వా సఞ్జాత విస్మయః సహర్ష మాసన్న వ
ర్తినమ్ అతిమహాన్తా సనోపవిష్టమ్ అనుర గురు మివా శేషనీతి శా
స్త్రపారగమ్ అతివయ సమగ్ర జిజ్ఞాన మఖిల మన్తి ర్మణ్డల ప్ర
ధాన మమాత్యం కుమార పాలిత నామాన మబ్రవీత్ శ్రుతా భ
వద్భిరస్య విహఙ్గమస్య స్పష్టతా వర్ణోచ్చారణే స్వరేచ మధురతా।
ప్రదమం తావదిద మేవ మహదాశ్చర్యంయదయమసఙ్కీర్ణవర్ణప్ర
విభాగా మభివ్యక్త మాత్రానుస్వార స్వరసంయోగ విశేష నరయు
క్తా మతిపరిస్ఫుటాక్షరా గిర ముదీరయతి తత్రపురకరపర మభిమత
విషయే తిరశ్చ్యోపి మనుజస్యేవ సంస్కారవతో బుద్ధిపూర్వా ప్ర
వృత్తిః తథాహి అనేన సముల్లిఖ్య దక్షిణ చరణే నోచ్చార్య జయశ
బ్ద మియమార్యా మాముద్దిశ్యాతి పరిస్ఫుటాక్షరం గీతా ప్రాయేణ
హి పక్షిణః పశవశ్చ భయాహార మైథున నిద్రా సంజ్ఞామాత్ర వే
దినో భవన్తి ఇదన్తు మహచ్చిత్రమ్ ఇత్యుక్తవతి భూభుజి కుమారపా
లితః కిఞ్చిత్ స్మితవదనో నృపమువాదీత్ దేవ కిమత్రచిత్రమ్ ఏతే
హి శుకశారికా ప్రభృతయో విహఙ్గవిశేషా యథాశ్రుతారవా
చ ముచ్చారయన్తీత్యధిగతమేవ దేవేన తత్రాప్యన్య జన్మోపాత్త
సంస్కారాను బన్ధేనవా పురుష ప్రయత్నేనవా సంస్కారాతిశయ
ఉపజాయత ఇతినాతి చిత్రమ్-అన్యచ్చ ఏతేషామపి పురా పురుషాణా
మివాతి పరిస్ఫుటా భిధానా వాగాసీత్ అగ్నిశాపా దపరి స్ఫుటా లా
పతా శుకానా ముపజాతా కరిణోశ్చ జిహ్వాపరివృత్తిః ఇత్యేవ ముచ్చా
రయత్యేవ తస్మిన్న శిశిర కిరణమమ్బరతలస్య మధ్యమారూఢ మావేద
యన్ నాడికాచ్ఛేద ప్రహత పటు పటహ నాదానుసారీ మధ్యాహ్న
శఙ్ఖధ్వని రుదతిష్ఠత్-తమాకర్ణ్యచ సమాసన్నస్నాన సమయో విసర్జిత

రాజలోకః క్షితిపతిరాస్థాన మణ్డపా దుత్తస్థౌ .. ..

అథ చలతి మహీపతా వన్యోన్య మతిరభస సఞ్చలన చాలితాఙ్గద పత్రభఙ్గ సుకరకోటి పాటితా నేకపటానామ్ ఆక్షేప దోలాయమాన కర్ణదామ్నామ్ అంసస్థలో ల్లసిత కుఙ్కుమపటవాస ధూళిపిఙ్గురితదిశామ్ ఆలోలమాలతీకుసుమ శేఖరోత్పతదళికదమ్బకానామ్ అర్ధావలమ్బిభిః కర్ణోత్పలై శ్చుమ్బ్యమాన గణ్డస్థలానాం గమనప్రణామలాలసా నా మహా మహామికయా వక్షఃస్థల ప్రేఙ్ఖోలితహార లతానామ్ ఉత్తిష్ఠతా మాసీదతి మహాన్ సమ్భ్రమో మహీపతీనామ్ ఇతశ్చేతశ్చ నిష్పతత్తీనాం స్కన్ధదేశావసక్త చామరాణాం చామరగ్రాహిణీనాం కమల మధుపాన మత్తజర త్కల హంసనాద జర్జరేణ పదేపదే రణితమణీనాం మణనూపురాణాం నినాదేన వారవిలాసినీ జనస్య సఞ్చరతో జఘన స్థలాస్ఖలన రసితరత్న మాలికానాం మేఖలానాం మనోహారిణా ఝఙ్కారేణ నూపుర రవాకృష్టానాఞ్చ ధవళితాస్థానమణ్డప సోపానఫలకానాం భవనదీర్ఘికా కలహంసకానాం కోలాహలేన రసనా రసితో త్సుకానాఞ్చ తారతర విరావిణా ముల్లిఖ్యమాన కారి స్యక్రేఙ్కార దీర్ఘేణ గృహసారసానాం కూజితేన సరభస ప్రచలిత సామన్తశత చరణతలాభి హతస్య చాస్థాన మణ్డపస్య నిర్ఘాత నిర్ఘోష గమ్భీరేణ కమ్పయతేవ వసుమతీంధ్వనినా ప్రతీహారిణాఞ్చపురస్సమ్భ్రమ సముత్సారిత జానపదానాం దణ్డినాం సమారబ్ధహేలముచ్చైరుచ్చారయతా మాలోకయతా లోకయతేతి తారదీర్ఘేణ భవన ప్రాసాద కుక్షేషూ చ్చరిత ప్రతిశబ్ద తయా దీర్ఘ తరతా ముపగతేనాలోకశబ్దేన రాజ్ఞాఞ్చ ససమ్భ్రమా వర్జిత మౌళిలోల చూడామణీనాం ప్రణమతా మమలమణి శలాకా దన్తురాభిః కిరీట కోటిభి రుల్లిఖ్యమానస్య మణికుట్టిమస్య నిస్వనేన ప్రణామ పర్యస్తానా మతికఠిన మణికుట్టిమ నిపతిత రణరణాయితానాఞ్చ మణికర్ణ పూరాణాం నినాదేన మఙ్గళ పాఠకానాఞ్చపురోయాయినాఞ్చ జయజీవేతి మఙ్గళ మధుర వచనాను పాతేన పరతాం దిగన్త వ్యాపినాకలకలేన ప్రచలిత జనచరణ శతసంక్షోభ భయాద పహాయ కుసుమ ప్రకరము

త్పతతాఞ్చ మధులిహాం హుంకృతేన సంక్షోభా దతి త్వరిత పేతం ప్రవృత్తై రవని పతిభిః కేయూర కోటి తాడితానాం క్వణిత ముఖరరత్న దామ్నాఞ్చ మణిస్తంభానాం రణితేన సర్వతః క్షుభితమివ తదాస్థాన భవన మభవత్ ॥

అథ విసర్జిత రాజలోకో విశ్రమ్య తామితి స్వయ మేవాభిధాయతాం చణ్డాల కన్యకాం వైశమ్పాయనః ప్రవేశ్యతా మభ్యంతరం స్నాన పానాశనాదినాచ సుఖినమేనం కారయేతి తామ్బూల కరఙ్క వాహినీమాదిశ్య కతిపయా ప్తరాజపుత్ర పరివృతో నరపతి రభ్యన్తరం ప్రావిశత్ - అపనీతా శేషభూషణశ్చ దివసకర ఇవ విగళిత కిరణ జాలః చన్ద్రతారకా సమూహశూన్య ఇవ గగనాభోగః సముపాహృత సముచిత వ్యాయామోపకరణాం వ్యాయామ భూమి మయాసిత్ - సతస్యాఞ్చ సమాన వయోభిః సహ రాజపుత్రైః కృత మధుర వ్యాయామః శ్రమవశా దున్మిష్ణ నీభిః కపోలయో రీషదవగళిత సితసిన్ధువార కుసుమ మఞ్జరీ విభ్రమాభిః ఉరసి నిర్దయ రతిశ్రమ చ్ఛిన్న హారవిగళిత ముక్తాఫల ప్రకరాను కారిణీభిః లలాట పట్ట కేఽష్ట మీచన్ద్రశకలతలోల్లసన్నిమృత బిన్దువిడమ్బినీభిః స్వేదజల కణికా సన్తతి భిరలంక్రియ మాణమూర్తిః ఇత స్తతః స్నానోపకరణ సమ్పాదన సత్వరేణ పురః ప్రధావినా పరిజనేన తత్కాలం విరళత కేఽపి రాజకులే సముత్సారిణాధికార ముచిత మాచరద్భి రణ్డభి రుపదిశ్యమాన మార్గః వితత సిత వితానామ్ అనేక చారణ గణాబధ్యమాన మణ్డలాం గన్ధోదక పూర్ణకనక మయద్రోణీసనాథ మధ్యామ్ ఉపస్థాపిత స్ఫాటిక స్నానపీఠామ్ ఏకాన్తనిహితైః అతిసురభి గన్ధ సలిల పూర్ణైఃపరిమళా వకృష్ట మధుకర కులాన్ధకారిత ముఖైః ఆతప భయా న్నీల కర్ప టావ గుణ్ఠిత ముఖై రివ స్నానకలశై రుపశోభితాం స్నానభూమి మగచ్ఛత్ - అవతీర్ణస్య జలద్రోణీం వారవిలాసినీ కరమ్బుదిత సుగన్ధామల కోపలిప్త శిరసో రాజ్ఞః సమన్తాత్ సముత్థిత ఘుర్ఘురం శుకనిబద్ధ స్రస్తపరికరాః దూరసముత్సారితవలయ బాహులతాఃసముత్క్షిప్త చరణాభరణాః కర్ణోత్సఙ్గో త్సారితాలకాః గృహీత జలకలశాః స్నానార్థ మభి

షేక దేవతాభివ వారయోషితః - తాభిశ్చ సమున్నత కుచకుమ్భ మణ్డలాభిర్వాగివధ్య ప్రవిష్టః కరిణీభిరివ వనకరీ పరివృత స్తత్ర ణం రాజ రాజా - ద్రోణీసలిలా దుత్తీర్యచ స్నానపీఠ మమలస్ఫటికఘటిత మణిం వరుణభివ రాజహంస మారురోహ - తతస్తాః కాశ్చన మరకత కలశ ప్రభా శ్యామాయ మానా నళినభివ మూర్తిమత్యాః పద్మపుష్పైః కాశ్చిద్రజత కలశహస్తా రజన్యభివ పూర్ణచన్ద్ర మణ్డల వినిర్గతేనజ్యో త్స్నా ప్రవాహేన కాశ్చిత్ కలశో త్క్షేప శ్రమ స్వేదార్ద్రశరీరా జల దేవతాభివ స్ఫటికై కలశైః స్తీర్థజలేన కాశ్చిత్ మలయ సరిత ఇవ చన్దన గన మిశ్రేణ సలిలేన కాశ్చిదుత్క్షిప్త కలశ పార్శ్వ విన్యస్త హస్తపల్లవాః ప్రకీర్యమాణ నఖమయూఖ జాలకాః ప్రత్యుద్గుళి వివర వినిర్గత జలధారాః సలిలయన్త్ర దేవతాభివ కాశ్చిజ్జాడ్య మపనేతు మాక్షిప్త బాలా తపేనేవ దివసశ్రియభివ కనక కలశహస్తాః పక్ష్మ మజలేన వారాఙ్గనాః క్రమేణ రాజాన మభిషిషిచుః అనన్తర ముదపాదిచ స్ఫోటయన్నివ శ్రుతిపద మనేక ప్రహత పటు పటహ ఝల్లరీమృదఙ్గ వేణు వీణాగీత నినాదాను గమ్యమానో వన్దిబృన్ద కోలాహలాకులో భవనవివర వ్యాపీ స్నానశఙ్ఖ నామాపూర్వ మాణాంనాం ముఖరో ధ్వనిః.. ....

పవఞ్చ క్రమేణ నిర్వర్తితాభిషేకో విషధర విర్మోక పరిలఘునీ భవ లే పరిధాయ ధౌతే వాససీ శరదభ్రైక దేశభివ జలస్తోకేన విమలతనురతిధవళ జలధరచ్ఛేద శుచినా దుకూలపట పల్లవేన తుహినగిరిరివ గగనసరితోత్క్షితసా కృతశిరోవేష్టనః సమ్పాదిత పితృజల క్రియో మున్మీలితేన తోయాఞ్జలినా దివసకర మభిప్రణమ్య దేవగృహ మగమత్ - ఉపరచిత పశుపతి పూజశ్చ నిష్క్రమ్య దేవగృహాత్ నిర్వర్తితాగ్నికార్యో విలేపన భూమా ర్జుజ్జారిభి రళికనమ్రైక రనుబధ్యమాన పరిమళేన మృగమద కర్పూర కుఙ్కుమ వాస సురభిణా చన్దనే నానులిప్త సర్వాఙ్గో విరచితా మోది మాలతీకుసుమ శేఖరః కృతాభ్యుదయ పరివర్తో రత్నకర్ణపూర మాత్రాభరణసముచితభోజనైఃసహభూపతిభి రాహారమభ్యవహరసాస్వాదజాత ప్రీతిరసవశో నిర్వర్తయామాస...

పరిసీత ధూపవర్తిరుపస్పృస్యచ గృహీత తామ్రాల స్తన్మాల్పి
ష్టస్థ మణి కుట్టిమ ప్రదేశా దుత్థాయనాతిమూర వర్తిన్యా ననన్ప్రి
యప్రధావితయా ప్రతీహార్యా ప్రసారితం బాహుమనువల బ్యాన
వరత వేత్ర లతాగ్రహణ ప్రసక్తా దతిజరర కిసలయానుకారి కర
తలం కరేణ మభ్యన్తర సఞ్చారసముచితేన పరిజనే నానుగమ్యమానో
ష్ణవళాంశుక జవనికాపరిగత పర్యన్తతయా స్ఫటికమణి మయభిత్తి బ
ద్ధమివోప లక్ష్యమాణమ్ అతిసురభిణా మృగనాభి పరిగతే నామోది
నా చన్దనవారిణా సిక్తశిరమణి భూమిమ్ అవిరళ విప్రకీర్ణేన వినూ
తమణి కుట్టిమ గగనతల తారాగణేనేవ కుసుమోప హారేణ నిరన్తర ని
చితమ్ ఉత్కీర్ణ సాలభఞ్జికా నివహేన సన్నిహిత గృహదేవతేనేవ గన్ధ
సలిల క్షారితేన కలధౌతమయేన స్తమ్భసఞ్చయేన విరాజమానమ్ అతి
బహులా గురుధూప పరిమళమ్ అఖిలవిగళిత జలనివహ ధవళ జలధర
శకలానుకారిణా కుసుమామోద వాసిత ప్రచ్ఛదపటేన పట్టోప
ధానా ధ్యాసితశిరోధామ్నా మణిమయ ప్రతిపాదుకా ప్రతిష్ఠిత
పాదేన పార్శ్వ సరత్నపీఠేన తుహినగిరి శిలాతల సన్నిశేన శయనేన
సనాథీకృత వేషికం భుక్త్వా స్నానమణ్డప మయాసీత్ - తత్రచ శయ
నతల నివణ్ణఃక్షితితలోపవిష్టయాశనైశ్శనై రుత్సఙ్గనిహితాసి లతయా
క్షిప్తవాహిన్యా నవనళినదళ కోమలేన కరసమ్పుటేన సంవాహ్యమా
న చరణ స్తాలోచిత దర్శనే రవనిపతిభి రమాత్యై ర్మిత్రైశ్చ సహ
తాస్తైః కథాః కుర్వ్వ ముహూర్తమి వాసాఞ్చక్రే-తతోనాతి దూ
రవర్తినీ మన్తఃపురా ద్వైశమ్పాయన మాదాయాగచ్ఛేతిసముపజాత
తద్వృత్తాన్త ప్రశ్నకుతూహలో రాజా ప్రతీహారీ మాహేతి సాక్షీ
కృతల నిహిత జానుకరతలా యథాజ్ఞాపయతి దేవ ఇతి శిరసి కృత్వా
జ్ఞాం యథాదిష్టమకరోత్.

అథముహూర్తా దేవ వైశమ్పాయనః ప్రతీహార్యా గృహీతపఞ్జ
రః కనకవేత్ర లతావలమ్బినా కిఞ్చిదవనత పూర్వ్వకాయేన సితకఞ్చు
కా వచ్ఛన్న వపుషా జరాధవళిత మూర్ధ్నా గద్గదస్వరేణ మన్దమన్ద ప

ఖ్యాచరిణా విహఙ్గజాతి ప్రీత్యా జరత్కలహంసేనేవ కథ్యుక్తినా సు
గమ్యమానో రాజానైక మాజగామ- శీతితలనిహిత కరతలస్తు కథ్యు
కీ రాజానం వ్యజ్ఞాపయత్ దేవ దేవోవ్యో విజ్ఞాపయతి దేవాదేశాదేవ
వై శమ్పాయనః స్నాతః కృతాహారశ్చ దేవపాదమూలం ప్రతీహా
ర్యా నీతః ఇత్యభిధాయ గతేచ తస్మిన్ రాజా వైశమ్పాయన ముపృచ్ఛ
త్ కచ్చిదభిమత మాస్వాదిత మభ్యంతరే భవతాకిఞ్చిదశన జాతమితి
స ప్రత్యువాచ దేవకింవా నాస్వాదితమ్ ఆమ్రతకోకిల
లోచనచ్ఛవి ర్నీలపాటలః కషాయ మధురః ప్రకామ మాపీతోజమ్బూ
ఫల రసః హరినఖరభిన్న మత్తమాతఙ్గకుమ్భ ముక్తరక్తార్ద్రముక్తాఫల
శ్లిష్ణి ఖణ్డితాని దాడిమీ బీజాని నలినీదళహరిన్తి దా ద్రాక్షాఫల స్యా
దూనిచ దళితాని స్వేచ్ఛయా ప్రాచీనామలకీ ఫలాని కింవా ప్రలపి
తేన బహునా సర్వమేవ దేవీభిః స్వయంకరతలాపనీయమాన మస్మ
తాయతఇతి-ఏవంవాదినో వచనమాక్షిప్య నరపతి రబ్రవీత్ అస్తాంతా
వత సర్వమేవేదమ్ అపనయతునః కుతూహల మావేదయతు భవాన్ కా
దినః ప్రభృతికా ర్తేన త్వ్యాత్మనో జన్మకస్మిన్ దేశే భవాన్ కథం
జాతఃకేనవానామకృతం కామాతా కస్తేసితా కథం వేదానామాగమనం
కథం శాస్త్రాణాం పరిచయః కృతఃకలాః సమాసాదితాఃకిం జన్మాన్త
రానుస్మరణమ్ ఉత వరప్రదానమ్ అదవా విహఙ్గవేషధారీ కశ్చిన్మ
న్మో నివససి క్వవా పూర్వమాషితం కియద్వా వయఃకథం పఞ్జరబద్ధి
కథం చణ్డాలహస్తగమనమ్ ఇహవా కథమాగమన మితి .

వైశమ్పాయనస్తు స్వయ ముపజాత కుతూహలేన సబహు మాన
మవనిపతినా పృష్టో ముహూర్తమివధ్యాత్వా సాదర మబ్రవీత్ దే
వ మహతీయం కథాయది కౌతుక మాకర్ణ్యతామ్, ...

అస్తి పూర్వాపర జలనిధి వేలావలగ్నా మధ్య దేశాలఙ్కారభూ
తా మేఖలేవ భువః వనకరికుల మదజల సేక సంవర్ధితైరతివికచ కుసు
మనికర మత్యుచ్ఛ్రితయా తారాగణమివ శిఖర దేశ లగ్న ముక్తా
హర్మ్యైః పాదపై రుపశోభితా మదకల కురర కులధ్వన్యమాన వరిచల్ల
వా కరికలభ కరమృదిత తమాల కిసలయా మోదినీ మధు మదోపరక్త

కేరలీకపోల కోమలచ్ఛవినా సఞ్చర ద్వనదేవతాచరణా లక్తకరసరఞ్జి
తేనేవ పల్లవచయేన సంఛాదితా శుకకుల దళిత డాడిమీ ఫలద్రవా
ర్ద్రీకృతతలైః అణిచపల కపికుల కవ్విత కమ్విల్లచ్యుత పల్లవఫలశబ
లైః అనవరత నిపతిత కుసుమ రేణు పాంసులైః పథికజన రచిత లవ
ఙ్గపల్లవ సంస్తరైః అతికఠోర నారికేళ కేతకీ పరిగత ప్రస్తోతా
మ్బులీలతా వనస్థస్థూగ షణ్డమణ్డితైః వనలక్ష్మీవాన భవనైరివ విరాజి
తా లతామణ్డపైః ఉన్మదమాతఙ్గకపోలస్థల ప్రస్రవణ సలిల సిక్తేనేవ
నిరన్తర మేలాలతావనేన మదగన్ధినాన్ధకారితా నఖముఖల గ్నేభకుమ్భ
ముక్తాఫలలుబ్ధైశవర సేనాపతి భిరభిహన్యమాన కేసరిశతా ప్రేతాధి
పనగరీవ సదా సన్నిహిత మృత్యుభిషణా మహిషాధిష్ఠితా చసమరో
ద్యతపతాకినీవ బాణాసనాక్షిపితశిలీముఖావి విక్తసింహనాదా చకా
త్యాయనీవ ప్రచలితఖడ్గభీషణా రక్తచన్దనాలఙ్కృతా చ కర్ణీసుత
కథేవసన్నిహితవిపులాచలాశశోభగతాచకల్పవృక్ష ప్రదోషసన్ధ్యేవప్ర
నృత్త నీలైకకణ్ఠా పల్లవారుణా చఅమృతమథనవేలేవ శ్రీద్రుమోప
శోభితావారుణపరిగతాచప్రావృడివఘనశ్యామలా అనేకశతప్రాదాల
ఙ్కృతాచ చన్ద్రమూర్తిరివసతతనృత్తిసార్థానుగతా హరిణాధ్యాసి
తాచరాజ్యస్థితి రివచమరమృగవాల వ్యజనోప శోభితాసనుదగ జఘు
టాపరిపాలి తాచగరితసయేవస్థాణు సఙ్గతామృగపతి ఘ్రేవితాచజాన
కీవప్రసూతకుశల పానిశాచరపరిగృహీతాచ కామినీవచన్నవమృగమ
దపరిపుశ్వాహినీ రుచిరాగురు లిలఖభూషితాచ సోత్కణ్ఠేవవివిధపల్ల
వానిలవీజితా సమదనాచబాలగ్రీవేవవ్యా ప్తు నఖపఙ్క్తిమణ్డితాగ
ణ్డకాభరణాచపాన భూమిరివప్రకటితమధుకోశ శతాప్రకీర్ణవివిధకు
సుమాచకచ్చిత్ప్రళయవేళేవమహావరాహదంష్ట్రాసము త్ఖాత ధరణి
మణ్డలాకచ్చిద్గశముఖ నగరీవచటులవానరబృన్దభజ్యమానతుఙ్గశాలాకు
లాకచ్చిదచిర నిర్వృత్తవివాహభూమి రివహరితకుశసమి త్కుసుమ శ
మీపలాశశోభితాచ్చిదున్మత్తమృగపతినాద భీతేవకణ్టకితాకచ్చిన్మత్తే
వకోకిలకుల ప్రలాపినీకచ్చిదున్మత్తేవవాయువేగకృతతాలశబ్దాకచ్చిద్వి
ధవేవఉన్ముక్తతాలపత్రాకచ్చిత్సమరభూమిరివ శరశతనిచితాకచ్చి

చమురపతితనరివనేత్రసహస్రసఙ్కులాక్వచిన్నారాయణమూర్తిరివ
తమాలనీలాక్వచిత్ పార్థరథపతాకేవ వానరాక్రాన్తా క్వచిన్నవనిపతి
ద్వారభూమిరివ వేత్రలతాశత దుష్ప్రవేశా క్వచిద్విరాట నగరీవ కీ
చకావృతా క్వచిన్నగర శ్రీరివ వ్యాధానుగమ్యమానతరళ తారక
మృగా క్వచిద్గృహీత వ్రతేవదర్భచీరజటా వల్కలధారిణీ అపరిమిత
బహుళ పత్రసఞ్చయాపి సప్తపర్ణ భూషితా - క్రూరసత్వాపి ముని
జన సేవితా పుష్పవత్యపి పవిత్రావిన్ధ్యాటవీనామ- . .

తస్యాశ్చ నణ్ణకారణ్యాన్తఃపాతి సకలభువనవిఖ్యాతమ్ ఉత్పత్తిక్షే
త్రమివ భగవతో ధర్మస్య సురపతి ప్రార్థనా నిపీతసకల సాగర స
లిలస్యమేరుమత్సరా దమ్బర తల ప్రసారిత ఏకటశిరః సహస్రేణది
వసకర రథగమన పథముపనేతు మభ్యుద్యతే నావగణిత సకలసురస
మూహ వచసా విన్ధ్యగిరిణా ప్యనుల్లఙ్ఘితాజస్య జరాసలజీర్ణవాతా
పదానవస్యసురాసురమకుట తటఘటిత మాతకేత నకరపత్ర భఙ్గకోటి
చుమ్బిత చరణరజసో నక్షిణాశా వధూముఖ విశేషకస్య సురలోకా
చేక హుఙ్కారనిపతిత నహుష ప్రకట ప్రభావస్య భగవతో మహా
మునే రగస్త్యస్య భార్యయా లోపాముద్రయా స్వయముపరచితాల
వాలకైః కరపుట సలిల సేకసంవర్ధితైః సుతనిర్వి శేషైరుపశోభితం
పాదపైః తత్పుత్రేణాచ గృహీత వ్రతేనాషాఢినా పవిత్ర భస్మవిర
చిత త్రిపుణ్డ్రకా భరణేన కుశచీర వాససా మాతృనేహ లాకలితమధ్యే
న గృహీత హరితపర్ణపుటేన ప్రత్యుటజమటతా భిక్షోన్మజగస్యనా
మ్నాపవిత్రీకృతం అతిప్రభూతేధ్మాహరణాచ్చయస్యేధ్మావాహకైసి
తాద్వితీయం నామచకారనిదిశిశుకహరిభిశ్చ కదళీవనైః శ్యామసరీ
కృతపరిసరం -సరితాచ కలశయోని పరిపీతసాగరమార్గానుగతయేవ
బద్ధవేణికయా కావేర్యా పరిగతమాశ్రమపదమాసీత్ - యత్రచ దశ
రథవచనమనుపాలయన్నుత్ సృష్టరాజ్యోదశవదనలక్ష్మీవిభ్రమవిరా
మో రామోనుహోమునిమగస్త్యమనుచరన్ సహ సీతయా లక్ష్మణో
పరచితరుచిరపర్ణశాలః పఞ్చవటాయాం కఞ్చిత్కాలం సుఖమువాస- చిర
శూన్యేఽద్యాపి యత్ర శాఖావిలీననిభృతపాణ్డుకపోలపత్ర్యక్-యఖిలగ్న

తాపసాగ్నిహోత్రధూమరాజయ ఇవ లక్ష్యన్తే తరవః బలికర్మ కుసుమాన్యుద్ధరన్త్యాః సీతాయాః శరతలాదివసంక్రాన్తోయత్ర రాగః స్ఫురతి లతాకిసలయేషు - యత్రచ పీతోద్గీర్ణం జలనిధిజలమివ మునినా నిఖిలమాశ్రమోపాన్తవర్తిషువిభక్తం నుహోమధేనుషు-యత్ర దశరథసుతనిశితశరనికరని పాతనిహతరజనీచరబల బహుళరుధిరసిక్తమూలమ్ అద్యాపి తద్రాగానువిద్ధనిర్దగ్ధపలాశమివాభాతి నవకిసలయమరణ్యమ్ - అధునాపియత్ర జలధరసమయే గమ్భీరమభినవజలధరనివహనినాదమాకర్ణ్యభగవతో రామస్య త్రిభువనవివరవ్యాపినశ్చాపఘోషస్య స్మరన్తోనగృహ్ణన్తిశిష్వకబలమజస్రమశ్రు జలలులితదీనదృష్టయోవీత్యృశూన్యా దశదిశోజరాజర్జరితవిషాణకోటయో జానకీసంవర్ధితా జీర్ణస్మృగాః యస్మిన్ననవరతమృగయానిహతని శ్శేషవనహరిణప్రోత్సాహితఇవ కృతసీతావిప్రలమ్భాః కనకమృగోరాఘవమతిదూరం జహార యత్రచ మైథిలీవియోగదుఃఖదుఃఖితౌదశవదనవినాశసిద్ధసోచన్ద్రసూర్యావివ కబన్ధగ్రస్తౌసమంరామలక్ష్మణౌత్రి భువనభయంమహచ్చక్రతుః-అత్యాయతశ్చ యస్మిన్ దశరథసుతశరనిపాతితోయోజనబాహూర్బాహుః అగస్త్యప్రసాదనాగతనహుషాజగరకాయశఙ్కామకరోద్ఋషిజనస్య-జనకతనయాచభర్తృ విరహవినోదనార్థమటజాభ్యన్తరలిఖితా యత్రరామనివాపదర్శనోత్సుకా పునరివధరణీతలాద్ముల్లసన్తీ వనచారైరద్యాప్యాలోక్యతే,

తస్యచైవం విధస్య నమ్రత్వేపి ప్రకటోపలక్ష్యమాణ పూర్వవృత్తాన్తస్యాగస్త్యాశ్రమస్య నాతిదూరే జలనిధి పానప్రకుపిత వరుణోత్సాహితే నాగస్త్య మత్సరాత్తదాశ్రమ సమీపవర్తీ అపర ఇవ వేధసా మహోజలనిధి రుత్పాదితః ప్రళయకాల విఘుట్టితాష్ట దిగ్భాగసన్ధి బన్ధం గగనతలమివ భువివిపతితమ్- ఆదివరాహ సముద్ధృత ధరామణ్డలస్థాన మివ సలీలపూరితమ్ అనవరత మజ్జదున్మద శబరకామినీ కుచకలశ లులిత జలమ్ ఉత్ఫుల్లకుముద కువలయ కల్హారమ్ ఉన్నిద్రారవిన్ద మధుబిన్దు నిష్యన్దబద్ధ చన్ద్రకమ్ అలికుల పటలాన్ధ కారిత

నైగ్ధికమ్ ఆసిత సమద సాసమమ్ అమ్బురుహా మధుపానమత్త కల హంస కామినీకృత కోలాహలమ్ అనేక జలచర పతజ శతసఞ్చలన చఞ్చలిత వాచాల వీచిమాలమ్ అనిలోల్లాసిత కల్లోల శీకరసీకరార బ్ధ చుర్తినమ్ అశక్యతావణీర్ణాభి రమ్భఃక్రీడారాగిణీభిః స్నానసమ యే వనదేవతాభిః కేశకుసుమైః సురభీకృతమ్ ఏతదేశావతీర్ణ మునిజ నా పూర్యమాణ కమణ్డలు కలధ్వని మనోహరమ్ ఉన్మిష దుత్పలవ నామధ్య చారిభిః సవర్ణతయా రసితానుమేయైఃకాదమ్బ కదమ్బ కై రాసేవితమ్ అభిషేకా వతీర్ణ పుళిన రాజహన్సరి కుచచన్దనధూళి ధవ ళితతరఙ్గమ్ ఉపాన్తజాత కేతకీరజఃపటలబద్ధ కూలపులినమ్ ఆసన్నా శ్రమాగత తాపసంక్షాళితా ర్ద్ర వల్క-లకషాయ పాటలతటజలమ్ ఉపతటవిటప పల్లవానిల వీజితమ్ అవిరళ తమాల వీధి కాన్తకారితా భిః వాలినిర్వాసి తేన చసఞ్చరతా ప్రతిదిన న్యుప్యమూకవాసినా సు గ్రీవేణా ఏలుప్తఫలపరిలఘు లతాభిః ఉపవాసి తాపసానాం దేవ తార్చనో పయుక్తకుసుమాభిః ఉత్పతజ్జలచర పతజ్ఞ పక్షపుటవిగళిత ఒలబిన్దుసేక సుకుమార కిసలయాభిః లతామణ్డపతల స్థితశిఖణ్డి మ ణ్డలారబ్ధ తాణ్డవాభిః అనేకకుసుమ పరిమళ వాహినీభిః వనదేవతా నిశ్వాస వాసితాభిరివ వనరాజిభి రుపరుద్ధతీరమ్ అపరసాగరా శఙ్కి భిః సలిలమాదాతు మవతీర్ణైఃజలధరైరివ బహులపఙ్క మలినై ర్వ నకరిభి రనవరతమాపీయమానమ్ అగాధమనన్త మప్రణిమమపాం ని ధానం పమ్పాభిధానం పద్మసరః యత్రచ వికచకువలయ ప్రభాశ్యా మాయ మానపక్ష పుటాస్యద్యోసి మూర్తిమద్రామశాపగ్రస్తానీవ మధ్యచారిణా మాలోక్యైతే చక్రనామ్నాం మిథునాని,

తస్యైవం పద్మసరసః పశ్చిమే తీరే రాఘవ శరప్రహార జర్జరి తజీర్ణ తాలతరుషణ్డస్యచ సమీపే దిగ్గజ కరదణ్డానుకారిణా జరదజగ రేణసతతమావేష్టిత మూలతయా బద్ధనుహోలవాలమివ తుఙ్గస్కన్ధావ లమ్బిభి రనిష్ఠవేల్లితై రహినిర్మోకై ర్ధృతోత్తరీయ ఇవ దిక్చక్రవాళ పరిమాణమివ గృహ్ణతా భువనాన్తరాళ విప్రకీర్ణేన శాఖాసఞ్చయేన ప్రళయకాల తాణ్డవ ప్రసారిత భుజసహస్రమివహతి శకల శిర

మివ విడమ్బయితు ముద్యతః పురాణతయాపి తనభయాదివ గగన స్కన్ధలగ్నైః నిఖిలశరీర వ్యాపినీభి రతిదూరోన్నతాభి ర్జీర్ణతయా శిరా భిరివ పరిగతో వ్రతతిభిః జరాతిలక బిన్దుభిరివ కణ్టకైరాచితతనుభి స్తతస్తతః పరిపీతసాగర సలిలైర్గగనాగ్రతైః పత్రరథైరివ శాఖా న్తరేషు నిలీయమానైః క్షణమమ్బు భారాలసై రార్ద్రీకృత పల్లవై ర్శలధరప టలై రప్యదృష్ట శిఖరదేశః తుఙ్గతయా నన్దనవన శ్రియమివా వలోక యితు మభ్యుద్యతఃసమీపవర్తినాముపరి సఞ్చరతా మమ్బరత లగమనఖే ఙాయాసితానాం రవిరథతురఙ్గమాణాం సృక్క పరిస్రుతైః ఫేనపట లైః సన్దేహిత తూలతాశిభిర్ధవళీకృత శిఖరశాఖః వనగజకపోల కణ్డూ యనలగ్న మదనిలీన మత్తమధుకర మాలేన లోహశృఙ్ఖలా బన్ధనిశ్చలే నేవ కల్పసాయినా మూలేన సముపేతః కోటరాభ్యన్తర నివిష్టైః సుప్త రద్భిః సజీవఇవ మధుకరపటలైః దుర్యోధన ఇవోపలక్షిత శకునిపక్ష పాతః నలినినాభఇవ వనమాలోపగూఢః నవజలధర స్యేవాహఇవ నభ సి దర్శితోన్నతిః అఖిలభువన తలావలోకన ప్రాసాదఇవ వనదేవ తానామ్ అధిపతిరివ దణ్డకారణ్యస్య నాయకఇవ సర్వవనస్పతీనాం స ఖేవ విన్యస్య శాఖాబాహుభి రుపగూహ్యేవ విన్ధ్యాటవీ మవస్థితో మహా జీర్ణఃశాల్మలీవృక్షః.

తత్రచశాఖా గ్రేషు కోటరోదరేషు పల్లవా న్తరేషు స్కన్ధసన్ధి షు జీర్ణవల్కల వివరేషు మహావకాశతయా విశ్రబ్ధవిగచిత కులాయ సహస్రాణి దురారోహతయా విగళితవినాశభయాని నానాదేశస మాగతాని శుకశకునికులాని ప్రతివసన్తిస్మ-యైఃపరిణామవిరళ దళ సంహతిరపి సవనస్పతి రవిరళ దళనిచయ శ్యామల ఇవోపలక్ష్యతే ది వానిశనిలీనైః - తేచతస్మిన్ వనస్పతా వతివాహ్య రజనీమాత్మనో నీడేషు ప్రతిదినముత్థా యోత్థాయా హారాన్వేషణాయ నభస విర చితపఙ్క్తయో నుడకల హలధర హలముఖోత్క్షేప విక్షీర్ణ బహు స్రోత స మమ్బరతలే కలిన్దకన్యామివ దర్శయ న్తః సురగజోన్మూలిత విగళ దాకాశ గఙ్గాకమలినీ శఙ్కాముప జనయ న్తః దివ సకర రథ తురగ ప్రభానులిప్తమివ గగనతల ముపపాదయ న్తః సఞ్చారి

ణమివ వరకతస్థలీం విడమ్బయన్తః శైవల పల్లవావ లీమివా
స్ఫురన్తః ప్రసారయన్తః గగనవితతైః పక్షపుటైః కరళీనళిగివ ది
నకరకరనికర పరిమేదితా న్యాశాముఖాని వీజయన్తి వియతి విసారిణీం
శష్పవీథీ మివారచ యన్తః సేనాగ్రియుగ మివాన్తరి క్ష మాదధానా
విచరన్తిస్మ శుకశకునయః। కృతాహారాశ్చ పునఃప్రతి నివృత్యాత్మ
కులాయా వస్థితేభ్యః శాబకేభ్యో విధాత ఫలరసా కలమమఞ్జరీ
వికారాంశ్చ ప్రహృతహరిణ రుధిరానురక్త శార్దూలనఖ కోటిపాటలే
న చఞ్చుపుటేన దత్వాదత్వా అధరీకృతసర్వ స్నేహో నాసాధారణేన
గురుణా పత్యప్రేమ్ణాతస్మి న్నేవా పోడాన్తర్నిహిత తనయాఃతు
పాఃతుపయన్తిస్మ

ఏకస్మింశ్చ జీర్ణకోటరే జాయయాసహ నివసతః పక్షిణో వయసి వర్తమానస్య కథమపి పితురహ మేవైకో విధివశాత్ సోనురభవమ్ - అతిప్రబలయా క్షుధాభిభూతా మమైవ జాయమానస్య ప్రసవవేదనయా జననీమేలోకా న్తరమగమత్ - అభిమతజాయా వినాశశోక దుఃఖితోఽపి ఖలు తాతఃసుత స్నేహా దన్తర్నిగృహ్య పటు ప్రసరమపి శోకమేకాకీ వత్సంవర్ధన పరఏవాభవత్ - అతిపరిణత వయాశ్చ కుశచీరానుకారిణీ మల్పావశేష్ట జీర్ణ పిచ్ఛజాల జర్జరా మవస్రస్తాం సదేశశోధిలా మపగతో త్పతనసంస్కా రాం పక్షసంహతి ముక్షహ్ణ ఉపారూఢకవ్పతయాచ సన్తాపకారిణీ మజ్జలగ్నాం జరామివ విధున్వ్ అకఠోర శేఫాలికా కుసుమనాళ పిఞ్జరేణ కలమమఞ్జరీదళన మసృణిత తీక్ష్ణాగ్ర తుణ్డకోటినా చఞ్చుపుటేన పర నీడ నిపతితాభ్యః శాలివల్లరీభ్య స్తణ్డులకణానాదాయాదాయ తరు మూలనిపతితానివశుకకులావకళితాని ఫలశకలాని సమాహృత్య పరి భ్రమితు మశక్తో మహ్యా మాహార మదాత్ ప్రతిదివస మాత్మనా వ మధుపయుక్త శేషమకరో దశనమ్.

ఏకదాతు ప్రభాత సన్ధ్యారాగలోహితే గగనతలే కమలినీ మధురక్త పక్షసమ్పుటే వృద్ధహంసఇవ మన్దాకినీ పులినాదపరజల విధిత టమవతరతి చన్ద్రమసి పరిణతరజ్ఞ్ రోమపాట్టుని వ్రజతి విశాల

తా మాశా చక్రవాళీ గజరుధిర రక్తహరి సటాలోమ లోహినీభి
రాతప్త లాక్షిక తన్తుపాటలాభి రోయామినీభి రశిశిరకరణదీధి భిః ప
స్మరాగరత్న శలాకా సమ్మార్జనీభిరివ సముత్సార్యమాశే గగనకుట్టిమ
కుసుమ ప్రకరే తారాగణే సన్ధ్యామపాసితు ముత్తరాశావలమ్బి ని
మానసరస్తీర మివావతరతి సప్తర్షిమణ్డలే తటగతవిఘటిత శుక్తిసమ్పు
టాల విప్రకీర్ణమ్ అరుణకర ప్రేరణా ధోగళిత ముక్తగణమివ ముక్తాఫలని
కర ముద్వహతి ధవళిత పులినతల ముదన్వతి ఫూత్కృతరే తుషారబి
న్దువర్షిణి విబుద్ధశిఖికులే విజృమ్భమాణ కేసరిణి కరిణీకదమ్బక ప్రబో
ధ్యమాన మదకరిణి స్పష్టేచ జాతే ప్రభాతే తుషాజలబడకేసరం కు
సుమనికర ముదయగిరిశిఖర్పితం సవితారమివోద్దిశ్య ప్లవాఙ్గలిభిః
సముత్సృజతి శానవే రాసభరో మధూనకాసు వనదేవతా ప్రసా
దానాం తరూణాం శిఖరేషు పారావతమాలాయమానాసు ధర్మప
తాకాస్వి వసమున్ముషన్తీషు తపోవనాగ్నిహోత్ర ధూమలేఖాసుఅవ

శ్యాయసీకరిణి లులితకపులవనేరతిఖిన్నశబరసేమ నిసీన్యేన కణికాప
హారిణి వనమహిష రోమన్ధ్రేన బిన్దువాహిని చలితపల్లవ లతాలా
స్యోప దేశవ్యసనిని విఘటమాన కమలషణ్డమధుశీకరా నారవర్షిణి కు
సుమామోదతర్పి తాళిజాలేనిశావసానజాత జడిమ్ని మన్దమన్దసఞ్చారిణి
ప్రవాతి ప్రభాతికే మాతరిశ్వని కమలవన ప్రబోధ మఙ్గళపార
కానామ్ ఇభగణ్డపిణ్డిమానాం మధులిహాం కుముదోదరేషు ఘటమాన
దళపుట నిరుద్ధపత్ర సంహతీనామ్డచ్చరత్సహచ్ఛాదేషు ప్రభాతశిశి
ర మారుతాహత ముత్తప్తజతురసా శ్లిష్టపక్షమాలమివ సశేష నిద్రా
జిహ్మితతారం చక్షురున్మీలయత్సు శనైశ్శనై రూషర శయ్యాధూసర
క్రోడరోమరాజిషు వనన్యగేషుఖిత స్తతః సఞ్చరత్సు వనచరేషు వి
జృమ్భమాణే శ్రోత్ర హారిణి పమ్పాసరః కలహంస కోలాహలే స
మ్ముల్లసిత నర్తితశిఖణ్డిమణ్డలే మనోహరే వనగజకర్ణతాళశబ్దే క్రమేణ
చ గగనమార్గమవతరతో దివసకర వారణ స్యావచూల చామరకలాప
శ్రియోపలక్ష్యమాణే మజ్జిష్ఠారాగలోహితే కిరణజాలే శనైశ్శనైరుదితే
భగవతి సహితరి పమ్పాసరః పర్యన్తతరుసిఖర సఞ్చారిణి అధ్యాసితసి

రిసిఖరే దివసకరజన్మని హ్యతతారే పునరివ కపీశ్వరే వనమభిపతతి బాలాతపే స్పష్టేజాతే ప్రత్యూషసి నచిరాదివ దివసాష్టమభాగ భాజి స్పష్టభాసి భాస్వతిభూతే ప్రయాతేషుచ యథాభిముతాని దిగన్తరాణిశుక కులేషు కులాయ నిలీనవిభృత శాబక వనాధేఽపి నిశ్శబ్దతయా శూన్యఇవ తస్మిన్వనస్పతౌ స్వనీడావస్థితపవ తాతేమయిచ శైశవాదసఞ్జాత బలే సముద్భిద్యమాన పక్షపుటే తాతసమీపవ ర్తిని కోటరగతే సహసైవ తస్మిన్మహావనేసం త్రాసితసకలవనచరః సరభ సమున్పతత్పతత్రిపక్ష పుటశబ్దసన్తతః భీతకరిసోత చీత్కారపీవరః ప్రచలితమత్స్యాళికుల క్వణితమాంసలుబ్ధపరిభ్రమదుద్ఘోణ వనవరాహ రవఘుర్ఘురః గిరిగుహోసుప్త ప్రబుద్ధసిరిహ నాదోపబృంహితః కన్ద యన్నివ తరూణ్భగీరథావర్యమాణ గజ్జా ప్రవాహకలకల బహుశ్వశ్ భీతవనదేవతాకర్ణితః మృగయూ కోలాహలధ్వని రుదచరత్ ఆకర్ణ్యత మహాను శ్రుత పూర్వముపజాతవేపథు రర్భకతయా జర్జరితకర్ణివ రో భయపిహ్వలః సమీపవర్తినః పితుః ప్రతీకారబుద్ధ్యా జరాశిథిల పక్షపుటాన్తర మవిశమ్॥ .. ..

అనన్తరఞ్చ సరభసమ్ ఇతోగజయూథపతిలులిత కమలినీపరిమళః ఇతఃక్రోడకుల దృశ్యమాన భద్రముస్తారసామోదః ఇతః కరికలభ భక్ష్యమాన నల్లకీకషాయగన్ధః ఇతోనిపతిత శుష్కపత్ర మర్మర ధ్వనిః ఇతో వనమహిష విషాణకోటికులిశ భిద్యమాన వల్మీకధూళిః ఇతోమృగకదమ్బకమ్ ఇతోవనగజకులమ్ ఇతోవరాహయూథమ్ ఇతో వనమహిషబృన్దమ్ ఇతశ్శిఖణ్డిమణ్డల విరుతమ్ ఇతఃకపిఞ్జలకుల కలకూ జితమ్ ఇతఃకురరకుల క్వణితమ్ ఇతో మృగపతి నఖభిద్యమాన కుమ్భ కుఞ్జర రసితమ్ ఇయమార్క్షపఙ్క్తమలినా వరాహకులపద్ధతిః ఇయ మభినవశష్ప కవలరసిశ్యామలా హరిణరోమన్థేన సంహతిః ఇదమ మన్దమద గన్ధగజగణ్డ కణ్డూయన పరిమళాలీన ముఖరమధుకర విరుతిః ప షానిపతిత రుధిరబిన్దు సిక్తశుష్కపత్రపాటలా రురుపదవీ పతద్వారణ చరణమృదిత విటపపల్లవపటలమ్ ఏతత్ఖడ్గికుల క్రీడితమ్ ఏషనఖకోటివి లిఖిత వికటపత్రలేఖో రుధిరపాటలః కరిమాక్షికదన్తరోమ్ణాగవతిమా ర్గః ఏషాప్రత్యగ్రప్రసూత వనమృగీగర్భరుధిర లోహినీ భూమిః ఇ

యమటవీ వేణికానుకారిణీ పక్షచరస్య యూథపతే ర్మదలజలపులినా
సఞ్చారవీథీ చమరీపఙ్క్తిరియమనుగన్యతామ్ ఉద్భ్రుష్టశృఙ్గమృగకరిష
పాంసులా త్వరితతర మధ్యాస్యతామియం వనస్థలీ తరుశిఖర మారు
హ్యతామ్ఆలోక్యతాందిగియమ్ ఆకర్ణ్యతామయం శబ్దః గృహ్యతాంధ
నుః ఆవహిత్థైః స్థీయతాం విముచ్యతాం శ్వానః ఇత్యన్యోన్య మభివద
తో మృగయా సక్తస్య నృపతో జనసమూహస్య తరుగహనా న్తరితవి
గ్రహస్య ఉద్భిత కాననం కోలాహల మశ్రుణవమ్ ..

అథనాతిచిరా దేవానుతోపనా ర్ద్రస్మృదఙ్గధ్వనిధీరేణ గిరివివ
ర విజృమ్భితప్రతినా దగభీరేణ శవరశత తాడితానాం కేసరిణాం ని
నాదేన సంత్రస్తయూథ ముక్తానామేకాకినాఞ్చ సఞ్చరతాం మనవర
త కరాస్ఫోటమిశ్రేణ జలధరరసితానుకారిణా గజయూథపతీనాం క
ణ్ణగర్జితేన సరభససార మేయవిలుప్యమానా వయవానా మాలోలకా
తర తరళతర తారకాణా మేణకానాఞ్చ కరుణమాజితేన నిహతయూ
థపతీనాం వియోగినీనామనుగత కలభానాఞ్చ చకిత్వాస్తిత్వా సమాక
ర్ణ్య కలకలముత్కర్ణ పల్లవానామిత స్తతఃపరిభ్రమన్తీనాం ప్రత్య
గ్రపతివినాశ శోకదీర్ఘేణ కరిణీనాం చీత్కృతేన కతిపయదివస ప్ర
సూతా నాఞ్చ ఖడ్గిధేనుకానాం త్రాసపరిభ్రష్ట సోతా న్వేషిణీనా
మున్ముక్త కణ్ఠకరుణ మారసన్తీనా మాక్రన్దితేన తరుశిఖర ముత్పతి
తానా మాకులాకుల చారిణాఞ్చ పత్రరథానాం కోలాహలేన ధూ
పానుసార ప్రధా వితానాఞ్చ మృగయూనాం యుగపదతిరభస పా
దపాతాభి ఘాతాయాభువః కమ్పమివ జనయతా చరణశబ్దేన కర్ణా
న్తాకృష్ట జ్యానాఞ్చ ముదకల కురరకామినీకణ్ఠకూజిత కలేన శరనికరవ
ర్షిణాం ధనుషాం నినాదేన పవనాహతిక్వణిత ధారాణా మసీనాఞ్చ క
థినమహిషస్కన్ధ పీఠపాతినాంరణితేన శునాఞ్చ సరభసవిముక్తఘుర
ధ్వనీనాం వనా న్తర వ్యాపినా ధ్వానేన సర్వతః ప్రచలితమివ తదరణ్య
మభవత్ అవిరాచ్చ ప్రశాన్తే తస్మిన్ మృగయాకలకలే నిర్వృష్ట
మూకజలధర బృన్దానుకారిణిమధనావసానో పశాన్తవారిణి సాగరఇవ
స్తిమితతా ముపాగతే కాననే మన్దీభూత భయోఽహముపజాతకుతూ

హాలః పితురుత్సఙ్గా దీషదివ నిష్క్రమ్య కోటరస్థపవ శిరోధరాం ప్రసార్య సంత్రాస తరళతారక శ్శైశవాత్ కిమిదమితి సముపజా తవిస్మయో దివృక్షు స్తామేవ దిశంచతుఃప్రాహిణవమ్ . .

అభిముఖ మాపత న్తఞ్చ తస్మాద్వనా న్తరా దర్జునభుజదణ్డ సహ స్రవిప్రకీర్ణమివ నర్మదాప్రవాహమ్ అనిలబలచలితమివ తమాలకానన మ్ ఏకీభూతమివ కాలరాత్రీణాం యామసఙ్ఘాతమ్ అఞ్జనశైలాస్తమ్భ స మ్భారమివ క్షీతికమ్పవిమూర్ణితమ్ అన్ధకారస్తూపమివ రవికిరణాకులితమ్ అన్తకపరివారమివ పరిభ్రమన్తమ్అవదారిత రసాతలోద్ధతమివ దాన వలోకమ్ అశుభకర్మ సమూహమివైకత్ర సమాగతమ్అశేషదణ్డకారణ్య వాసి మునిజనశాపసార్థమివ సఞ్చరన్తమ్ అనవరత శరనికర వర్షరామ నిహత ఖరదూషణబలమివ తదపధ్యానాత్ పిశాచతా ముపగతం కలి కాలబన్ధువర్ణమివ సముద్గతమ్ అవగాఢోద్ధూత్తిత ప్రస్థితమివ వనమహి షయూథమ్ అచల శిఖరస్థిత కేసరికరాకృష్టి పతనశీర్ణమివ కాలమేఘ పటలమ్ అఖిలరూపవినాశాయ ధూమకేతుజాలమివ సముద్గతమ్ అన్ధ కారితా శేషకాననమ్ అనేకసహస్రసంఖ్య మతిభయ జనకముత్థితవే తాళ వ్రాతమివ శబరసైన్యమ్ ప్రాక్షమ్, ...

మధ్యేచ తస్యాతిమహతః శబరసైన్యస్య ప్రథమేవయసి వర్త మానమ్ అతికర్కశ త్వాదాయ సమయమివ నిర్మితమ్ ఏకలవ్యమివ జ న్మాన్తరగతమ్ఉద్భిద్యమాన శ్మశ్రు రాజితయా ప్రథమమద లేఖా మణ్డ్యమాన గణ్డభిత్తిమివ గజయూథపతికుమారమ్ అసితకువలయ శ్యా మలేన దేహప్రభాప్రవాహేణ కాళిన్దీజలేనేవపూరయన్తమరణ్యమ్ అకుటిలాగ్రేణ స్కన్ధావలమ్బినా కున్తలభారేణ కేసరిణమివ గజమద మలినీకృతేన కేసరకలాపే నోపేతమ్ ఆయత లలాటమ్ అతితుఙ్గఘోర ఘోణమ్ ఉపనీతసైక కర్ణాభరణతాం భుజగఫణామణీరాపాటలై రంశుభిరాలోహితీకృతేన ఫర్ణశయనాభ్యాసాల్లగ్నపల్లవరాగేణేవ వా మపార్శ్వేన విరాజమానమ్ అచిరాహృత గజకపోలగృహీతేన సప్తచ్ఛ దపరిమళవాహినా కృష్ణాగరుపఙ్కేనేవ సురభిణా మదేన కృతాఙ్గ రాగమ్ ఉపరిపత త్పరిమళాన్ధేన పరిభ్రమతామాయూర పిఞ్ఛాతప

త్రానుకారిణా మధుకరకులేన తమాలపల్లవేనేవ నివారితాతపమ్ ఆ
లోలకర్ణపల్లవ వ్యాజేన భుజబలనిర్జితేయాభయప్రయుక్తసేవయా వి
ధ్యాటవ్యేవ కరతలేనాపమృజ్య మానగణ్డస్థలస్వేదలేఖమ్ ఆపాటల
యా హరిణకులకాలరాత్రి సన్ధ్యాయమానయా శోణితార్ద్రయేవ దృ
ష్ట్యా రక్షయన్తమివాశావిభాగాన్ ఆజానులమ్బినావనకుఞ్జరకరప్రమా
ణమివ గృహీత్వా నిర్మితేన చణ్డికారుధిర వలిప్రదానార్థ మసకృన్నిశిత
శస్త్రోల్లేఖ విషమితశిఖరేణ భుజయుగళేనోపశోభితమ్ అన్తరాన్తరా
లగ్నశ్యాన హరిణరుధిర బిన్దునా స్వేదజలకణ చితేన గుఞ్జాఫలమిశ్రైః
కరికుమ్భ ముక్తాఫలైరివ విరచితాభరణేన విన్ధ్యశిలాతల విశాలేన వక్ష
శ్ఛన్నలేనోద్భాసమానమ్ అవిరత శ్రమా భ్యాసాదుల్లిఖితోదరమ్ ఇభమద
మలిన మాలాన స్సమ్భ్రయుగళ ముపహసన్త మివోరుగణ్డద్వయేన లా
క్షాలోహిత కౌశేయ పరిధానమ్ అకారణేఽపి క్రూరజాతితయాబద్ధ
త్రివలీతాకోగ్రభ్రుకుటీకరాళేలలాటపట్టేప్రబలభక్త్యారాధితయా
మత్పరిగ్రహోఽయమితి కాత్యాయన్యా త్రిశూలేనేవాఙ్కితమ్ మమ
పజాతపరిచయేరనుగచ్ఛద్భిశ్శునవశాస్తూర వినిర్గతాభిస్స్వభావపా
టలతయా శుష్కాభిగపి హరిణశోణితమివ తుర్వన్తీభి ర్జిహ్వాభి రావేద్య
మానఖేదైః వివృతముఖతయా స్పష్టదృష్టదం ష్ట్రాంశూన్ దన్తాన్తరాళ
లగ్నకేసరి సటానివసృక్క-భాగానుద్వహద్భిః స్థూలవరాటిక మాలికా
పరిగత కణ్ఠైః మహావరాహదంష్ట్రా ప్రహారజర్జరైః అల్పకాయైరపి మ
హాశక్తిత్వాదనుపజాత కేసరైరివ కేసరికిశోరకైః మృగవధూ వైధ
వ్యదీక్షాదాన దక్షైరనేకవర్ణైశ్శ్వభిః అతిప్రమాణాభిశ్చ కేసరిణామ
భయప్రదానయాచనార్థ మాగతాభిః సింహీభిరివ కౌలేయకుటుమ్బి
నీభి రనుగమ్యమానం కైశ్చిదాగృహీత చమరవాలగజదన్తభారైః కై
శ్చిదచ్ఛిద్ర పర్ణబద్ధ మధుపుటైః కైశ్చిన్మృగపతి భిరివ గజకుమ్భ ము
క్తాఫలనికర సనాథపాణిభిః కైశ్చిజ్జాతుధానైరివ గృహీతపిశితాహా
రైః కైశ్చిత్పృమథైరివ కేసరికృత్తిధారిభిః కైశ్చిత్పణకైరివ మయూ
రపిఞ్ఛవాహిభిః కైశ్చిచ్ఛిశుభిరివ కాకపక్షధరైః కైశ్చిత్క్ష్వేళచరిత

మివ దర్శయద్భిః సముత్ఖాత చిధృతగజన్తైః కైశ్చిజ్జల దాగమ దివ సైరివ జలధరచ్ఛాయామలినాప్యన్యై రనేకవృత్తాన్తైః శబరబృన్దైః పరివృతమ్ అరణ్యమివ సఖిడ్గధేనుకమ్ అభినవజలధరమివ మయూరపిఞ్ఛ చిత్రచాపధారిణం బకరాక్షసమివ గృహీతైకచక్రమ్ అరుణానుజమివోద్ధృతానేక మహోనాగదశనం భీష్మమివ శిఖణ్డిశోత్తుం నిదాఘదివసనివ సతతావిర్భూత మృగతృష్ణం విద్యాధరమివ మానసవేగం పతాకారనివ యోజనగన్ధానుసారిణం ఘటోత్కచమివ భీమరూపధారిణమ్ అచలరాజకన్యకా కేశపాశమివ నీలకణ్ఠచన్ద్రకాభరణం హిరణ్యాక్షదానవమివ మహావరాహదంష్ట్రావిభిన్న వక్షస్థలమ్ అతిరాగిణమివ కృతవన్దిపరిగ్రహం పిశితాశనమివ రక్తలుబ్ధకం గీతకలావిలాసమివ నిషాదానుగతమ్ అమ్బికాత్రిశూలమివ మహిషరుధిరార్ద్రకాయమ్ అభినవయౌవనమపి క్షుణ్ణితబహువయసం కృతసారమేయ సంగ్రహమపి ఫలమూలాశినం కృష్ణమప్యసు దర్శనం స్వచ్ఛన్దప్రచారమపి దుర్గైకశరణం క్షీణభృత్యా దానువర్తినమపి రాజసేవానభిజ్ఞమ్ అపత్యమివ విన్యస్యన్తం అంశావతారమివ కృతాన్తస్య సహోదరమివ పాపస్య సారథిమివ కలికాలస్య భీషణమపి మహాసత్వతయా గమ్భీరమివోపలక్ష్యమాణమ్ అనభిభవనీయాకృతిం మాతఙ్గకనామానం శబర సేనాపతి మపశ్యమ్ అభిధానన్తు తస్యపశ్చాదవాప్తమశ్రౌషమ్,

ఆసీచ్చ మేమనసి అహో మోహ ప్రాయమేషాం జీవితం సాధుజనవిగర్హితశ్చ చరితం తథాహి పురుషపిశితోపహారే ధర్మబుద్ధిః ఆహారః సాధుజనవిగర్హితో మధుమాంసాదిః శ్రమోమృగయా శాస్త్రం శివా రుతమ్ ఉపదేష్టారః సగసతాం కాశికాః ప్రజ్ఞా శకునిజ్ఞానం పరిచితాః శ్వానః రాజ్యం శూన్యాస్వటవీషు ఆపానకమున్మత్తవః మిత్రాణి క్రూరకర్మాణి ధనం ధనూంషి సహోయా విషదిగ్ధముఖా భుజఙ్గమాఇవ సాయకాః గీతముత్సాదకారి ముగ్ధమృగాణామ్ కళత్రాణి బిన్దుగృహీతాః పరయోషితః క్రూరాత్మభిః శార్దూలైః సహసంవాసః పశురుధిరేణైవ దేవతార్చనమ్ మాంసేన బలికర్మ చార్యే

ణ జీవితమ్ భూషణాని భుజజ్ఞ ఫణామణయః వనగజమదై రజ్జరాగః యస్మిన్నేవ కాననే నివసన్తి తదేవోత్ఖాత మూలమశేషతః కుర్వన్తీతి చిన్తయత్యేవ మయి శబర సేనాపతి రటవీపరిభ్రమణ సముద్భవం శ్రమమపనినీషురాగత్య తస్యైవ శాల్మలితరో రధశ్చాయాయామవతారిత కోదణ్డస్య వరిత పరిజనోపనీతే పల్లవాసనే సముపావిశత్ - అన్యతమస్తు శబరయువా సస మ్భ్రమమవతీర్య తస్మాత్ కరయుగళపరిక్షోభితామ్భసః సరసో వైదూర్యద్రవానుకారి ప్రళయదివసకర కిరణోపతాపాదమ్బరైకదేశమివ విలీనమ్ ఇన్దుమణ్డలాదివ ప్రస్యన్దితం ద్రుతమివ ముక్తాఫలనికరమ్ అత్యచ్ఛతయా స్వర్శానుమేయం హిమజడమ్ అరవిన్దకోషరజఃకషాయమమ్భః కమలినీపత్రసంపుటేన ప్రత్యగ్రోద్ధృతాశ్చధౌతపద్మనిర్మలా మృణాళికాంసముపాహరత్ ఆపీతసలిలశ్చ శబరసేనాపతిస్తా మృణాళికాఃశశకశకలానివ సైంహికేయః క్రమేణాదశత్ - అపగత శ్రమశ్చోత్థాయపరీతామ్భసా సకలేన తేన శబరసైన్యేనానుగమ్యమానశ్శనైశ్శనైరభిమతదిగన్తరమయాసీత్.

ఏకతరస్తు జరచ్ఛబరస్తస్మాత్ పులిన్దబృన్దాదనాసాదిత హరిణపిశితఃపిశితాశనఇవాతి వికృతదర్శనఃపిశితార్థీ తస్మిన్నేవ తరుమూలేమహాన్తమివ వ్యలమ్బత-అన్తరితేచతస్మిన్ శబరసేనాపతౌ సజ్జీర్ణశబరఃపిబన్నివాస్మాకమాయూంషి రుధిరబిన్దుపాటలయా కపిలభ్రూలతాపరివేశభీషణయా దృష్ట్యా గణయన్నివ శుకకులకులాయస్థానాని శ్యేనఇవ విహగామిషా స్వాదలాలసఃచిరమారురుక్షుస్తం వనస్పతిమామూలాదపశ్యత్-ఉత్ క్రాన్తమివ తస్మిన్ తరౌ తదాలోకనభీతానాం శుకకులానామనుభిఃకిమివ హి దుష్కరమకరుణానాం యతఃసతమనేకతాలతుఙ్గమభ్రఙ్కషశాఖాశిఖరమపి సోపానైరివారోయత్నేనైవ పాదపమధిరుహ్య తానపజాతోత్పతనశక్తీన్ కాంశ్చిదల్పదివసజాతాన్ గర్భాంశ్చ విపాటలాన్ శాల్మలికుసుమశఙ్కామపజనయతఃకాంశ్చిదుద్భిద్యమాన పక్షతయా నళినీసంవర్తికానుకారిణఃకాంశ్చిదర్కఫలసదృశాన్ కాంశ్చిల్లోహితాయమాన చఞ్చుకోటీనీషద్విఘటితదళపుటపాటల ముఖానాం కమలముకుళానాం శ్రియ

ముద్వహతః కాంశ్చిదనవరతశిరః కన్పువ్యాజేన నివారయత ఇవ ప్ర
తీకారా సమర్థాన్ ఏకైకశః ఫలానీవ తస్య వనస్పతే శ్శాఖాసన్ధిభ్యః
కోటరా న్తరేభ్యశ్చ శుకశాబకానగ్రహీత్ అపగతాసూంశ్చకృత్వా
తీతావపాతయత్ -తాత స్తుతం మహాన్త మకాణ్డపవ ప్రాణహారము
ప్రతీకార ముపప్లవ ముపనతమవలోక్య ద్విగుణతరోపజాతవేపథుః
మరణభయాచ్ఛ న్తరళతారకాం విషాదశూన్యా మశ్రు జలప్లు
తాం దృశమిత స్తతోదికు విక్షిపన్ ఉచ్చుక్షుక-తాలు రాత్మప్రతీకారా
క్షమః త్రాస త్రస్తసన్ధిధిలేన పక్షపుటేనాచ్ఛాగ్య మాం తత్ర్కాలో
చిత ప్రతీకారం మన్యమాన స్స్నేహపరవశో నుద్రుత్యాకులిక ర్తవ్య
తా విమూఢః క్రోడభాగేన మామవష్టభ్యతస్థా అసావపి పాపః క్ర
మేణశాఖాన్తరైః సఞ్చరమాణః కోటరద్వారమాగత్య జీర్ణా సిత భుజ
జ్ఞభోగభీషణం ప్రసార్యవివిధవనవరాహవశావి ప్రగన్ధికరతల మనవరత
కోదణ్డగుణాకర్షణ వ్రణాఙ్కిత ప్రకోష్ఠమన్తకదణ్డానుకారిణంవామబా
హుమతినృశంసో ముహుర్ముహు ర్దత్తచక్షుశ్చ ప్రహారమత్కా-జన్తం
మాకృష్య తాత మపగతాసు మకరోత్ మాన్తు స్వల్పశరీరత్వాత్
భయసమ్విగ్నితాజ్ఞత్వాత్ సావశేష త్వాచ్చాయుషః కథమపి తత్పుట
పుటా న్తరగతం నాలక్షయత్ -ఉపరతశ్చ తాత మవనితలే శిథిలశిరో
ధరమధోముఖ మముఞ్చత్ అహమపి తచ్చరణాన్తరా ల్లీత్వా వేశితశిరో
ధరో నిభృత మజ్ఞ-దేశనిలీన స్తేనైవ సహోపతం ఆయుషోఽవశిష్టత
యాతు పవనవశాత్ పుఞ్జితస్య మహత శుష్క-పర్ణరాశేరుపరి నిపతి
తమాత్మాన మపశ్యమ్ అజ్ఞాని మేయేన నావాఙ్మీర్యన్త యావచ్చాసౌ
తస్మాత్తరుశిఖరా న్నావతరతి తావదహ మవశీర్ణపర్ణసవర్ణత్వా దస్థ
టోపలక్ష్యమాణ మూర్తిఃపితరముపగత మత్సృజ్య నృశంసఇవ ప్రా
ణపరిత్యాగయోగ్యేఽపి కాలే బాలతయా కాలాన్తరభువః స్నేహరస
స్యానభిజ్ఞోజన్మసహభువా భయేనైవ కేవలమభిభూయమానః కిఞ్చిదు
పజాతాభ్యాం పక్షాభ్యా మీషత్ కృతగమనావష్టమ్భో ఖుతన్నితస్త
తఃకృతాన్తముఖకుహరాదివ వినిర్గతమాత్మానం మన్యమానో నాతిదూ
రవర్తినశ్శబరసున్దరీకర్ణపూరరచనోప యుక్తపల్లవస్యసఙ్కర్షణపట నీలవ

శలచ్ఛాయ యోపహాసతఇవ గదాధరచ్ఛవి వచ్ఛైః కాళిన్దీజలచ్ఛేదై
రివ విరచితచ్ఛ శస్య వనకరిమదపఙ్కిలైరివ పంసిక్తకిసలయస్య విన్ధ్యాట
వీ కేశపాశశ్రియముద్వహతో దివాప్యన్ధ కారితశాఖాన్తరస్యా ప్రవి
ష్ట సూర్యకిరణ మతిగహన మపరస్యేవ పితురుత్సఙ్గమతిమహత స్తమాల
విటపినో మూలదేశమవిశమ్॥ . . . . . .

అవతీర్యచ సతేన సమయేన శీతితలవిప్రకీర్ణా సంహృష్టతా
శుకశిశూనేక లతాపాశ సంయతానాబధ్య పర్ణపుటేతిత్వరిత గమ
న స్సేనాపతిగతేనైవవర్త్మనా తామేవ విశమన్వగచ్ఛత్-మామ్ల లబ్ధజీ
వితాశం ప్రత్యగ్రపితృమరణశోక శుష్క-హృదయ మతిదూరపాతా
దాయాసిత శరిరం సన్తాప జాతవేపధుం సర్వాఙ్గోపతాపనీ బలవతి
పిపాసా పరవశమకరోత్-అనయాచకాలకలయా నుకూర మతిక్రా
న్త స్సపాపకృదితి పరికలయ్యకిఞ్చిదున్నమిత కన్ధరోభయ చక్షితయా
దృశా దిశోవలోక్య తృణేపి చలతిపునః ప్రతినివృత్త ఇతితమేవ
పదేపదే పాపకారిణ ముత్ప్రేక్షమాణో నిష్క్రమ్య తస్మాత్తమాల
తరుమూలా త్సలిలసమీప ముపసర్తుం ప్రయత్నమకరవమ్॥ . . .

అనుపజాత పక్షతయా నాతిస్థిర చరణసఞ్చారస్య ముహుస్తు
హు రధోముఖే నాపతతో ముహు స్తిర్య గ్నిపత న్త మాత్మానమేక
యా పక్షపాల్యా సన్ధారయతః శీతితల సంసర్పణ శ్రమాతురస్యా
నభ్యాస వశాదేకమఘ దత్వా పదమనవరత మున్ముఖస్య స్థూలస్థూల
విశ్వసతో ధూళిధూసరస్య సంసర్పతో మమాభూ న్మనసి అతికష్టాను ద
శాస్వపి జీవితనిరపేక్షాణాంభవన్తి ఖలుజగతి ప్రాణినాంవృత్తయః నా
స్తిజీవితా దన్యదభిమత తరమిహ జగతి జన్తూనామ్ ఏతముపరతే సు
గృహీతనామ్ని తాతే యదహ మవికలేన్ద్రియః పునరేన ప్రాణిమి
ధిజ్మా మకరుణమతి నిష్ఠురం విసోఢపితృమరణశోక దారుణం యేనము
యా జీవ్యతే ఉపకృతమపి నాపేక్షతే ఖలంహి ఖలుమేహృదయమ్-
అహంహి లోకాన్తర ముపగతా యాసుమ్మాయాతి వియమ్య శోకావే
గవాప్రసవ దివసాత్ పరిణతవయసాపి సతాతాతేనత్రైస్తై రుపా
యైః స్నేహవర్ధనక్లేశ మతిమహాన్తమపి స్నేహవశా దగణయతా యత్పరి

పాలిత స్తత్సర్వ మేకపదే విస్మృతమితి - అతీక్ష్ణకణాః ఖల్వమీ ప్రా
ణాః యమపకారిణమసి తాతమద్యాతిగచ్ఛన్తం నానుగచ్ఛన్తి - సర్వ
థా న కశ్చిన్న ఖలీకరోతి జీవితతృష్ణా యదీదృశా వస్థానపి మామా
యాసయతి జలాభిలాషః - మన్యే చాగణిత పితృమరణ శోకస్యా ని
ర్ఘృణతయైవ కేవలమియం మమ సలిలపానబుద్ధిః అద్యాపి దూరతఏ
వసర స్తథాహి జలదేవతా నూపురరవాను కారిణీ రేఽద్యాపి కల
హంసవిరుతమ్ అస్ఫుటాని శ్రూయన్తే సారసరసితాని అయఞ్చ విప్ర
కర్షా దాశాముఖ విసర్పణవిరళః-పఞ్చరతి నళినీషణ్డపరిమళఃదివస్యై
యనుతిక ప్రాచదశావర్తతే తథాహిరవిరశ్మిరతలమధ్యవర్తి స్ఫుట న్తె
మాతపమనెవరతమనలధూళినికరనివవికిరతీక రైః అధికామురజనయతి
తృషమ్అతపస్పర్శ న్తప్తపాంసుపటలమర్మాభూమిఃఅతిప్ర బలపిపా
సావసన్నానిగ న్తుమల్పనుపి మేదాశీమజ్జకానిఅలమ ప్రభు రస్యాత్మ
నఃసీదతిమేహృదయమ్అన్ధ కారతా ముపయాతి చక్షు రపినామ ఖలూ
విధిరనిచ్ఛతోఽపి మేమరణమ్మదై వ మోపపాదయేత్

ఇత్యేవం చిన్తయత్యేవ మయితస్మాత్స రసోనాతిదూర వర్తిని
తపోవనే జాబాలిర్నామ మహాతపామునిః ప్రవసతి త తనయశ్చ
హారీత నామా మునికుమారక, సనత్కు-మారఇవ సర్వవిద్యావదా తచేతా
స్సనూనవయోభిరపరై స్తనోధన కుమారై రనుగమ్యమాన స్తైనైవ ప
థా ద్వితీయఇవ భగవాన్ విభావసురతిలేఽస్వతయా మర్నిరీక్ష్యమూర్తి
రుద్వతోదివ సకరమణ్డలాది మోత్కీర్ణ స్తడిద్భిరివ విరచితావయవ స్త
ప్తకనక ద్రవేణేవ బహిరుపలిప్త మూర్తి రాపిశఙ్గో వదాతయా దేహ
ప్రభయా స్ఫురన్త్యా సబాలాతపమివ దివసం సదావానలమివ వన
ముపదర్శయన్న త్తప్తలోహలోహినీ నామనేకతీర్థాభిషేకపూతాసో
మ సంస్థలా వలమ్బినీనాంజటానాంనిక రేణోపేతఃస్తమ్భితశిఖా కలా
పఃఖాణ్డవవనదిధక్షయా కృతకపటపటు వేషఇవ భగవాన్ పావక స్త
పో వనదేవతానూపురాను కారిణా ధర్మశాసనకటకేనేవ స్ఫాటికే
నాక్షవలయేన దక్షిణశ్రవణానులమ్బినా విరాజమాన స్సకలవిషయోప
భోగ నివృత్యర్థ ముపపాదితేన లలాటపట్టకే త్రిసత్యేనేవభస్మత్రిపు

ణ్ణ్రికేణాలజ్కృతః గగనగమనోన్ముఖబలా కానుకారిణా స్వర్గమార్గ మివ దర్శయతా సతతముద్రీవేణ స్ఫాటికకమణ్డలు నాధ్యాసిత వామకరతల స్కన్ధదేశావలమ్బినా కృష్ణాజినేన నీలపాణ్డుభాసాతపస్తృష్ణానిపీతేనాన్తరపగచ్ఛతా ధూమపటలేనేవ పరీతమూర్తి రభినవవిసూత్రనిర్మితేనేవ పరిలఘుతయూపతనలోలేన నిర్మాంసవిరళపార్శ్వ పఞ్జరమివ గణయతా వామాంసావలమ్బినా యజ్ఞోపవీతేన ద్భాసమానం దేవతార్చనార్థమాగృహీత వనలతాకుసుమ పూర్ణ పుట సనాథ శిఖరేణాషాఢదణ్డేన వ్యాపృతసవ్యేతరపాణిః విషాణశిఖరోత్ఖాతా ముద్వహతా స్నానమృద ముపజాత పరిచయేన నీవారముష్టి సంవర్ధితేన కుశకుసుమ లతోపాస్యమాన లోలదృష్టినా తపోవనమృగేణానుగమ్యమానః విటపఖివకో మలవల్కలా వృతశరీరః గిరిరివ సమేఖలః రాహురివాస కృదాస్వాదిత సోమః పద్మనికరఖివ దివసకరమ వీచిపః నదీతటతరురివ సతతజల క్లేశన విరళజటః కరికరభఖివ వికచకుముదదశశకల సితదశనః ద్రౌణిరివకృపానుగతః సితక్షత్ర రాశిరివ చిత్రమృగకృత్తికాన్లే ఖోపశోభితః ఘర్మ కాల దివసఖివక్షుయితదోషః జలధరసమయఖివ ప్రశమితరజఃప్రసరఃవరుణఖివకృతోదవాసః హరిరివ అపనీతనరకభయః ప్రదోషావస్థఖివ సన్ధ్యాపిజళతారకఃప్రభాతకాలఖివ బాలాతపకపిలః రవిరధఖివ దృఢనియమితాక్షుచక్రః సురాజేవ నిగూఢమన్త్రసాధన క్షుయితవిగ్రహఃజలధిరివకరాళశఙ్ఖమణ్డలా వర్తనాభిగర్తః భగిరథఖివ దృష్టగఙ్గావతారః మధుకరఖివాసకృదనుభూత పుష్కరవనవాసః వనచరోఽపి కృత మహాలయ ప్రవేశః అసంయతోపి మోక్షార్థీ సామప్రయోగ పరోఽపి సతతావలమ్బిత గణ్డూషుష్తోఽపి ప్రబుద్ధః సన్నిహిత నేత్రద్వయోఽపి పరిత్యక్త వామలోచనస్తదేవ కమలసర స్సిసృ సురుపాగమత్ .. . .

ప్రాయేణాకారణ మిత్రాణ్యతికరుణార్ద్రాణి సతాంఖలు భవన్తిసదా చేతాంసి - యతస్సమాం తదవస్థమాలోక్య సముపజాతదయః సమీపతరవర్తిన మృషికుమారక మన్యతమ మబ్రవీత్ అయంకథమపి శుకశిశు రసఙ్ఖాత పక్షపుటపవతరుశిఖరా దస్మాత్పరిచ్యుత శ్శ్యేనముఖపరిభ్రష్టేన వానేన ప్రాయో భవితవ్యం తథాహ్యస్యా

ల్పశేషం జీవితమ్ అయమామీలిత లోచనో ముహుర్ముహు రత్యుల్బ
ణం నిశ్వసితి ముహుర్ముహుర్ముఖేన పతతి ముహుర్ముహుశ్చేష్టుపు
టం వివృణోతి నశక్నోతి శిరోధరాం ధారయితుం తదేహి యావదేవా
య మనుభిర్న విముచ్యతే తావదేవ గృహాణైన మవతారయ సలి
సమీప మిత్యభిధాయ తేనమాం సరస్తీరమనాయయత్ - ఉపస్పృత్యచ
జలసమీప మేకదేశ నిహితగణ్డ కమణ్డలురాదాయ స్వయం మాం
ముక్తప్రయత్న ముత్తానిత ముఖమబ్జుళ్యా కతిచిత్సలిల బిన్దూనపా
యయత్ - అమ్బుబిన్దూద కృతనేకోచ్చ సముపజాత ప్రజ్ఞముపతట ప్ర
రూఢస్య నళినీపలాశస్య జలశిశిరాయాం ఛాయాయాం నిధాయ య
థాసముచిత మకరోత్స్నానవిధిమ్ - అభిషేకావసానేచ అనేకప్రా
ణాయామ ప్రూతోజపన్నఘ మర్షణాని ప్రత్యగ్రభగైన్నరన్ముఖోర
క్తాం వినైనళినీపత్ర పుటేన భగవతే సవిత్రే దత్వార్ఘ్యు ముదతిష్ఠత్ -
ఆగృహీతధవళ వల్కలశ్చ సజ్యోత్స్నా ఇవ సన్ధ్యాతపః కరతలనిర్ధూ
త విశదజటాకమణ్డలు మాపూర్య కమలకిఞ్జల్క సురభిణా శుచినా స
రోవారిణా ప్రత్యగ్రస్నానా ర్ద్రజటేన సకలేన తేన మునికుమారక
కదమ్బకే నానుగమ్యమానో మాంగృహీత్వా తపోవనాభిముఖం శనై
శ్శనైరగచ్ఛత్

అనతిదూరమివ గత్వా దిశేదిశి సదాసన్నిహిత కుసుమ పటలై
స్తాలతిలకతాళీ తమాల హింతాల వకుళ బహులై రేలాలతాకులిత నారి
కేళకలాపైః ఆలోలలోధ్ర లవలీలవఙ్గ పల్లవైరుల్లసచ్ఛూత రేణుపట
లై రళికుల ఝుఙ్కార ముఖర సహకారై రున్మదకోకిల కుల కలాలాప
కోలాహలిభి రుత్ఫుల్ల కేతకీకుసుమ మఞ్జరీరజః పుఞ్జపిఞ్జరైః పూగీలతా
డోలాధిరూఢ వనదేవతై స్తారకా వర్ష మివాధర్మ వినాశపిశునం కుసు
మనికర మనిలచలిత మనవరత మతిధవళ నుత్పృజద్భిః సంసక్తపాద
పైః కాననై రుపగూఢమ్ అచకిత ప్రచలిత కృష్ణసారశత శబలాభి
రుత్ఫుల్ల స్థలకమలినీ లోహినీభి ర్మారీచమాయా మృగావలూన ప్ర
రూఢ వీరుద్దలాభి ర్దాశరథి చాపకోటి ఛుతకన్దగర్తవిషమితతలాభిరణ్డకా

రణ్యస్థలీభిరుపశోభిత ప్రాన్త మాగృహీతసమి త్కుశకుసుమగృద్ధి
రధ్యయనముఖరశిష్యానుగతైస్సర్వతః ప్రసరద్భిర్మునిభిరభ్యూహ్యోపకణ్ఠ
ముత్క ణ్ఠిత శిఖణ్డినుణ్డల శ్రూయమాణజలకలశ పూరణధ్వాన మనవర
తాజ్యాహుతిప్రీతైశ్చ త్ర భానుభి స్స్వశరీరమేవ మునిజన మమరలోకం
నినీషుభిరుత్థాయ మాన ధూమలేఖాచ్ఛలేనాబధ్యమాన స్వర్గమార్గగమన
సోపాన సేతుమివోపలక్ష్యమాణ మానన్న వర్తినీభి స్తపోధన సంపర్కాది
వాపగత కాలుష్యాభి స్తరంగభరంపరాసంక్రా న్తరవిబిమ్బప్రతిభిన్నా
వన దర్శనాగతసప్తర్షిమాలావిడాహ్యమానాభిరి వాతివికచ కుముదవన
మృషిజన ముపాసితుమవతీర్ణం గ్రహగణమివ నిశాసూన్వహన్తీ భిర్దీర్ఘి
కాభిః పరివృత మనిలావనమిత శిఖాభిః ప్రణమ్యమానమివ వనలతాభి
రనవరత ముక్త కుసుమైరభ్యర్చ్యమాన మివ పాదపై రాబద్ధ పల్లవ పు
టాఞ్జలిభి రుపాస్యమానమివ విటపై రుట జాజిర ప్రకీర్ణ శుష్క చ్ఛాయ
మాకముపసంగృహీతా మలకలవలీ లవంగ కర్కన్ధూక దలీలి కుచ చూత
తాళఫలమధ్యయన ముఖరవటుజన మనవరత శ్రవణగృహీతవష ట్కార
వాచాలశుకకుల మనేకసారికో ద్ఘుష్యమాణసు బ్రహ్మణ్య మరణ్యకుక్కు
టోపభుజ్యమానవైశ్వదేవ వలిపిణ్డ మాసన్న వాపీకల హంసపోతభుజ్య
మాననీవార వలి మేశి జిహ్వా పల్లవోపలిహ్యమాన మునిబాలక మగ్ని
కార్యార్థసిద్ధ సిమసిమాయమానకుశసమిత్తు సుమ ముపలభగ్న నారికే
ళరసస్నిగ్ధశిలాతల మచిరకున్నవల్కల రస పాటల భూతలం రక్తచన్ద
నోపలిప్తాదిత్యమణ్డల నిహిత కర వీర కుసుమమి త సత్తోవిష్ట భస్మలే
ఖాల జ్ఞృతమునిజన భోజన భూమిభాగ పరచితశాఖామృగకరాకృష్ట
యష్టి నిష్క్రామ్యమాణ ప్రవేశ్యమాన జరదన్ధతాపస మిథుకల బకార్ధోప
భుక్తపతి తైస్సరస్వతీభుజలతావిగళి తైశ్శష్ప్ఫలయైరివమృణాళశకలైః
కల్మాషిత వ్యృషిజనార్థమేణకైర్విషాణశిఖరోత్కన్యమానవివిధకన్దమూల
మమ్బుప్రార్థపుష్కర పుటైర్వనకరిభిరా ఘ్రాయమాణ విట పాలవాలక
మృషికుమారకాకృష్యమాణవనవరాహదం ష్ట్రా న్తరాళలగ్నశాలూక
ముపజాత పరిచయైః కలాపిభిః పతుపుటపవన సంధుక్ష్యమాణ ముని

హోమాహుతిశేషాశన మూరభ్యామృత చరుచారుగన్ధ మర్గపక్వపురోడా
శపుణ్యపరిమళామోదిత మవిచ్ఛిన్నా జ్యధారా హుతి హుత భుగ్ధూ
మ్రోరముఖరిత ముపచర్యమాణాతిథివర్గం ప్రవాజ్యమాన పిత్ర్యదైవత మ
ర్చ్యమాన హరిహరపితామహముద్ధిశ్యమాన శ్రాద్ధకల్పం వ్యాఖ్యాయ
మానయజ్ఞవిద్యామూలోచ్యమాన ధర్మశాస్త్రం పర్యమాన వివిధపు స్త
కం విచార్యమాణ సకలశాస్త్రార్థ మారభ్యమాణ పర్ణశాల ముపలిప్య
మానాజిర ముపమృజ్యమానోటజాభ్యన్తర మాబధ్యమానధ్యానం సా
ధ్యమానమన్త్ర మభ్యస్యమాన యోగ ముపహ్రీయమాణ వనదేవ
తావళిం నిర్వర్త్యమాన ముజ్జఘేఖిలం ప్రక్షాళ్యమాన వల్క-ల ముపి
సంగృహ్యమాణ సమిధం సంస్క్రియమాణ కృష్ణాజినం గృహ్యమాణగ
వేధుకం శోష్యమాణపుష్క-రబీజం గ్రథ్యమానాక్షమాలం గృహ్యమా
ణత్రిపుణ్డ్రకం న్యస్యమాన త్రిదణ్డికామ్ ఆపూర్యమాణ కమణ్డలుమ్ అ
దృష్టపూర్వం కలికాలస్యా పరిచిత మనృతస్య అశ్రుత పూర్వమనర్థ
స్య అబ్ధిమోని మివ త్రిభువనవన్దితమ్ అసురారి మివ ప్రకటిత వరా
హ నరసింహ రూపం సాంఖ్యమివ కపిలాధిష్ఠితం మధురోపవన మివ
బలావలీఢ దర్పిత ధేనుకం ఉదయనమివానన్దిత వత్సకులం కింపురుషాది
రాజ్యమివ మునిజనగృహీత జలకలశాభిషిచ్యమాన ద్రుమం నిదాఘస
మయావసానమివ ప్రత్యాసన్న జలప్రపాతం జలధర నివహమివ వ
నగహన మధ్యసుఖప్రసుప్తహరిమ్ అనిల సుతమివ శిలాశకల ప్రహా
రసంచూర్ణితా శేషోష్ఠసఞ్చయ ఖాణ్డవ వినాశోద్యతార్జున మివ ప్రా
జ్యాగ్నికార్యం సురభి విలేపనధరమపి సతతావిర్భూతధూమగన్ధం మా
తఙ్గకులాధ్యాసితమపి పవిత్రమ్ ఉల్లసిత ధూమకేతు శత మపి ప్రశా
న్తోపద్రవం పరిపూర్ణద్విజపణిపుణ్డుల సనాథమపి సదాసన్నిహితతరు
గహనాన కారమ్ అతిరమణీయమ పర మివ బ్రహ్మలోక మాశ్రమమ
పశ్యమ్ . . . . . .

యత్రచపులినతాహ విర్ధూమేషునచరి తేషుముఖరాగ శుకేషు
నకోపేషు తీర్థతా పసాగ్రేషు నస్వభావేషుచఞ్చలతాకదళీద ళేషు

नमन स्रुचमूरागः कोकिलेषुन चरकलत्रेषु कण्ठग्रहः कमण्डलुषु नसुरतेषुमेखलाबन्धोव्रतेषु नेर्ष्याकलहेषु स्तनस्परोशेषु धेनुषु न वनितासु पक्षपातः कृकवाकुषु न विद्यावि वादेषु भ्रान्तिरनलप्रदक्षिणेषु नशास्त्रेषु वसु सञ्जिर्तनं दिव्यकथासुनधनतृष्णासुगणनारुद्राक्षवलयेषुनशरीरेषु मुनिबा लनाशःक्रतुदीक्षुयानवमृत्यूनारामासुरागोरामायणेननयो वनेन मुखभङ्गविकारो जरयान धनाभिमानेनयत्रचमहाभार तेशकुनिबद्धः पुराणेवायुप्रलपितं वयः परिणामे द्विजपत नं उपवनचनन्दनेषु जाड्यम् अग्नीनां भूतिमत्वं पणक्तानां गी तव्यसनं शिखण्डिनां नृत्यपक्षपातः भुजंगमानां भोगः कपी नां श्रीफलाभिलाषः मूलानामधोगतिः ॥

तस्यैवं विधस्य मध्यभागमलंकुर्वाणस्य अलक्तकालो ज्ञितलोलपल्लवस्य मुनिजनावलम्बित कृष्णाजिनजलकरङ्क-सनाथशा खस्य तापसकन्यकाभिर्मूलभागदत्तपीतपिष्टातकानेकपक्ष्याद्भुशस्य हरिणशिशुभिः परिपीयमानालवाल सलिलस्य मुनिकुमारकाबद्धकुश चीरदाम्नः हरितगोमयोपलिप्त विविक्तभूतलस्यतत्क्षणरचित कु सुमोपहार रमणीयस्य नाति महतः परिमण्डलतया विस्तीर्णव कोशस्य रक्तांशुकतरो रधश्छायायामुप विष्टान् अत्युग्रतपोभि र्भ्रुवन मिव सागरैः कनकगिरिमिवकुलाचलैः क्रतु मिव वैतानव ह्निभिः कल्पान्तदिवसमिव रविभिः कालमिवकलैः समन्तान्महर्षि भिः परिवृतम् उग्रशापभीतयेव कम्पित देहयाप्रणयिन्येव विहित केशग्रहयाक्रुद्धयेव कृतभ्रूभङ्गयामत्तयेवाकुलितग मनयाप्रसाधितयेव प्रकटितललाटिकयाजरयागृहीत प्रतियेव भस्मधवलयाधवलीकृत विग्रहं आयामिनीभिः पलित पाण्डुराभिः तपोभिर्विजित्य मुनि जनमखिलं धर्मपताकाभि रिवोपार्जिताभिः अम रलोकमारोढुं पुण्यै रर्जुभिरिवोप संगृहीताभिः अति दूरप्र वृद्धस्य तपस्तरोः कुसुममञ्जरी भिरिवोद्गताभिर्जटाभि रुपशोभमान

నమ్ ఉపరచితభస్మ త్రిపుణ్డ్రకేణ తీర్యక్ ప్రవృత్తగఙ్గాస్రోతస్త్రయేణ హిమగిరిశిలాత లేసేవ లలాటపట్టే నోపేతమ్ అధోముఖవ్యవస్థితకలాకారాధ్య మవలమ్బితవలిశేవిలాభ్యాం భ్రూలతాభ్యామవష్టభ్యమానదృష్టిమ్ అనవరతమున్మీలనాభ్యాస విసృతాధరపుటతయా నిష్పతద్భిరతిశుచిభిః సత్యప్రకోపైరివ స్వచ్ఛైర్దియ వృత్తిభిరివ విద్యాగుణైరివ కరుణారసప్రవాహైరివ దశన మయూఖైరధ్వలిత పురోభాగమ్ ఊర్ధ్వమద మలగఙ్గాప్రవాహమివ జహ్నుమ్ అవిరళ నోమోద్గారసుగన్ధినిశ్వాసావకృష్టైర్మూర్తిమద్భి శ్శ్మశానపాంసుభిరివ సదా ముఖభాగసన్నిహితైః పరిస్ఫురద్భిరళిభిరవిరహితమ్ అతికృశతయా నిమ్నతరగణ్డ గర్తమ్ సమున్నత హనుఘోణమ్ ఆకరాళ తారకమ్ అపశ్యమాణ విరళనయనపక్ష్మమూలమ్ ఊర్ధ్వతతీర్ఘరోమ రుద్ధశ్రవణ వివరమ్ ఆనాభిలమ్బిత కూర్చకలాపమాన నమాదధానం అతిచపలానామి న్ద్రియాశ్వానామన్త స్సంయమనరజ్జుభిరి వాతతాభిః కర్ణనాడీభిర్నిరన్తరావనద్ధ కన్ధరమ్ ఉన్నత విరళాస్థిపఞ్జరమ్ అంసాలమ్బిత ధవళయజ్ఞోపవీతమ్ అనిలవశజనిత తనుతరఙ్గభఙ్గ ముల్లాలవమాన నవమృణాళమివ మన్దాకినీప్రవాహముకలుషసుభముద్వహన్తమ్ అమలస్ఫటికశకలఘటితాక్షవలయముజ్వలస్థూలముక్తాఫలగ్రథితం పరస్వతీహారమివ చలదఙ్గులివివరగతమావర్తయన్తమ్ అనవరత భ్రమిత తారకాచక్రమపరమివ ధ్రువం ఉల్లసతా శేరాజాలకేన జర్కత్పల్లతరుమివ పరిణతలతాసఞ్జయేన నిరన్తరవిచితమ్ అమలేన చన్ద్రాంశుధిరివామృత స్నేహైరివ గుణసన్తానత స్నుభిరివ నిర్మితేన మానస పరోజ లక్ష్మీ శనశుచినా దుకూలవల్కలేన ద్వితీయేనేవ జరాజాలకేన పఞ్చాదితం అపన్నవర్తినా మన్దాకినీసలిలపూర్ణేన త్రిదణ్డోపవిష్టేన స్ఫాటికకమణ్డలునా విక్షచకమలరాశిమివ రాజహంసేనోపశోభమానమ్ అవనేస్త్రైర్యేణ సాగరాణాం గామ్భీర్యేణ తేజసాసవితుఃప్రశమేన తుషారరశ్మేః నిర్మలతయాఽమ్బరతలస్య సంవిభాగమివ కుర్వాణం వైనతేయమివ స్వ

ప్రభావోపాత్తసకలద్విజాధిపత్యంకమలాసన మివాశ్రమగురుం జర
చ్చందనతరుమివ భుజగనిర్మోకధవళ జటా కులం ప్రశస్త వారణమివ
ప్రలమ్బకరతాళం బృహస్పతి మివ ఆజన్మ సంవర్తితకచం దివ సనివో
ద్యదర్క-బిమ్బ భాస్వరముఖం శరత్కాలమివ క్షీణవర్షం శాన్తను మివ
ప్రియసత్యవ్రతం అమ్బికాకరతలమివగు ద్రాహగ్రహణనిపుణంశిశిరస
మయసూర్యమివకృతో త్తరా సఙ్గమ్ బౌర్వానల మివ సతత పయోభ
క్ష్యం శూన్యనగర మివ దీనానాథవిపన్నశరణం పశుపతి మివ భస్మ
పాణ్డురోమాశ్లిష్టశరీరం భగవన్త జాబాలిమపశ్యమ్ . . ...

అవలోక్య చాహామ బిస్తియమ్ అహో ప్రభావస్తప సామ్
ఇయమస్య శాన్తాపి మూర్తిరుత్త ప్తకనకావ దాతా పరిస్ఫురన్తీ సౌ
దామినీవ చక్షుషః ప్రతిహన్తి తేజాంసి సతతముదాసీనాపి మహా
ప్రభావతయా భయమివోప జనయతి ప్రథమోపగతస్య శుష్కన
లకాశకుసుమని పతితా నల చటులవృత్తి నిత్యమసహిష్ణు తపస్వినాం
ప్రతనుతపసామపి తేజఃప్రకృత్యాదుః సహం భవతి కిముతసకలభు
వన వన్దితచరణా నామనవరతతపఃసలిలక్షాళిత మలానాం కరకమల
తలామలకఫలవదఖిలం జగదాలోక యతాం దివ్యేన చక్షుషా భగవ
తానేవం విధానామ ఋషీణాం కారణాని పుణ్యాని నామగ్రహాణాన్య
పి మహామునీనాం కిం పునర్దర్శనాని ధన్యమివ మాశ్రమపద మయ
మధి పతిర్యత్ర అథవా భువన తల మేవ ధన్య మఖిల మనాధిష్ఠిత
మవనితలకమలయోనినా పుణ్యభాజః ఫల్వమీ మునయః యదహార్ని
శ మేనమపరమివ నళినా సనమపగతాన్యవ్యాపారా ముఖకమలా
వలోకననిశ్చలవృత్తయఃపుణ్యాః కథాః శృణ్వన్తః పర్యుపాసతేసరస్వ
త్యపి ధన్యా యదస్మిన్ సతత మతిప్రసన్నే కరుణాజల నిస్యన్ది న్యగా
ధగామ్భీర్యే రుచిరద్విజ కులపరిచరే ముఖకమల సమ్పర్క సుఖమ
నుభవన్తీ నివసతి రాజహంసీవ మానసే చతుర్ముఖముఖకమలవాసిభి
ర్వేదైః సుచిరాదిద మపర మచిత మాసాదితం స్థానమ్ ఏనమాసా
ద్య శరత్కాలమివ కలికాలజలధర సమయకలుషితాః ప్రసాద ముప
గతాః పునరపి జగతి సరితశ్చివ సర్వవిద్యాః నియతమిహ సధ్వా త్మ

వా కృతావస్థితా భగవతా పరిభూత కలికాల విలసితేన ధర్మేణ స్మర్యతే కృతయుగస్యధరణీతల మనే నాధిష్ఠిత మాలోక్య నవ హతి నూనమిదానీంసప్తర్షినుణ్ణుల నివాసాభి మానమస్మరతలమ్ - అహో మహోస త్వేయం - జరా యాస్య ప్రళయరవికిర నికర చుర్నిరీ త్యే రజనిశరనికగపాణ్డురే జటాభారే ఫేన పుఞ్జవళా గజేవ పశు పతేః క్షీరాహుతిరివ శిఖాకలాపే విభావసోర్ని ష్పతన్తీనభీతా- బహు ళాజ్యధూమ పటలమలినీకృతాశ్రమపదస్య భగవతః ప్రభావాద్భీత భీతమివరవికిరణజాలకమసిచూరతఃపరిహరతి తపోవనమ్ప తేచపవనలో లశిఖా జటిలా రచితాఞ్జలయఇవాత్రమ న్త్రపూతాని హవీంషి ప్రతిగృహ్ణ న్తైత శ్ప్రీత్యాఋషిగణయః - తరళితచమూలవల్ల లోయఞ్చా శ్రమతాకుసుమసురభిపరిసుళోమన్ద మన్దనఞ్చారీ సశబ్ద ఇవాస్యసమీ పముపసర్పతిగన్ధవాహః - ప్రాయేమహాభూతానామపిమరభిభవాని భవన్తి - తేజాంసి యతః సర్వ తేజస్వినా మయఞ్చాగ్రణీ ర్విసూ ర్యమివాభాతి జగదవేనాధిష్ఠితం మహాత్మనా నిష్ప మ్పేవఋషితిరేతగవ ష్టమ్భాత్ - ఏష ప్రవాహః కరుణా రసస్యసన్తరణ సేతుః సంసారసి న్ధోః ఆధారః క్షమాభృతాం పరశుస్తృష్ణాల తాగహనస్య సాగరః స న్తోషామృతస్య ఉపదేష్టాసిద్ధి మార్గస్యఅస్తగిరిరస ద్రహస్య మూల ముపశమతరోః నాభిః ప్రజ్ఞాచక్రస్య ప్రాసాదోధర్మధ్వజస్యతీరః సర్వవిద్యావతారాణాం బడబానలోలో భార్ణవస్యనికషోపలః శాస్త్ర రత్నానాందావానలోరాగపల్లవస్యమహామన్త్రఃకోధభుజఙ్గస్య వసతిరోమోహోన్ధకారస్య [illegible] కుహకవిద్యా రాణాం కుతూహలవన చారాణాంఆయతనమ్ మజ్ఞానామ్ అభూమిర్మదవికారాణాందర్పకిః సత్వధానామ్ ఉత్పత్తిః సాధు తాయాఃసేమిరుత్సాహ చక్రస్య ఆ శ్రయఃసత్వస్య ప్రతిపక్షఃకలికాలస్య కోషస్తపసఃసఖా సత్య స్యక్షేత్రమార్జవస్య ప్రభవఃపుణ్యసఞ్చయస్య అదత్తావకాశో మ త్సరస్య అరాతిర్యపత్రేః అస్థానంపరిభూతేః అననుకూలాభిమానస్య అసన్తోషదైన్యస్య అనాయత్తోరోషస్య అనవకాశో విషయాణామ్ అ

నభిముఖః సుఖానామ్

అస్య భగవతః ప్రభావా జ్జేవోపశాన్త వైరమపగత మత్సరం తపోవనమ్ అహో ప్రభావో మహాత్మనామ్ అత్ర హిశాశ్వతికమ పహాయ విరోధముపశాన్తా న్తరాత్మానస్తిర్యఞ్చోపి తపోవనవసతిసుఖ మనుభవన్తి - తథాహి ఏష వికచోత్పలవన రచనానుకారిణ ముత్పత చ్చాపచఞ్చ కశతం హరిణలోచనద్యుతిశవల మభినవశాద్వ లమి వాధివసతి శిఖినఃకలాపమాత పాహా తోనిశఙ్క మహిషీ అయము త్సృజ్య మాతరమనుపజాత కేసరైః కేసరిశిశుభిః సహోపజాతప రిచయః ప్రక్షరత్ క్షీరధార మాపిబతి కురఙ్గ శాబకః సింహీ స్తనమ్ ఏష వ్యక్తాళకలాపాశఙ్కి భిః శిశిరకర ధవళం సటాభారమామీలితలో చనోబహు మన్యతే ద్విరదకలభై రాకృష్య మాణం మృగపతిః ఇదమి హ కపికులమపగతచాపలముపనయతి మునికుమార కేభ్యఃస్నాతేభ్యఃఫలాని - ఏతే చ న నివారయన్తి మదాన్ధా అపిమణ్డలీభాఞ్జి మదజల పాననిశ్చలాని మధుకరకులాని జాతదయాఃకర్ణతాలైఃకరిణఃకిం బహునా తాపసాగ్నిహోత్రధూమలేఖాభిఃసర్వన్తి భిరహర్నిశ ముపపాదిత కృష్ణాజినోత్తరా సజ్జశోభాఃఫలమూల భృతో వల్కలి నో నిశ్చేతనాస్తరవోపి సనియమాఞ్చవాస్య భగవతఃసమీపవర్తినోత్ర లక్ష్యన్తే కం పునఃసచేతనాఃప్రాణినఃఃః

పరిపాలనం హింస్రాణాం హింస్రకర్మోపశమనమ్ ఉద్భిన్నపక్షతిస్తు గగనత
ల సఞ్చరణ సమర్థోయాస్యతి యత్రా స్మైరోచిష్యతే ఇత్యేవ వా
సముపజాతపరిచయఃస్వాస్యతిత్యేవమాదికమస్మత్పున్నప్రపాలాపమా క
ర్ణ్యకిఞ్చిదుపజాత కుతూహలో భగవాన్ జాబాలిరిషదావలితకన్ధరః
పుణ్యాజలైఃప్రక్షాళయన్నివ మామతిప్రశాన్తయా దృష్ట్యా సుచిరపు
ఖిజాతప్రత్యభిజ్ఞఇవ నఃపురస్తిలోక్యస్యైవావినయస్య ఫలమ నే
నానుభూయతఇత్యవోచత్ సహిభగవాన్ కాలత్రయదర్శీ తపఃప్ర
భావాన్నిర్వ్యేనచక్షుషాసర్వ మేవ కరతలగతమివజగదాలోకయతి వేత్తి
స జన్మాన్తరాణ్యాత్మనీతానికరయల్యా గామినమప్యర్థమ్ ఈక్షణగో
చరగతానాఞ్చ ప్రాణినామాయుషఃప్రమాణమావేదయతితతఃస
వైష్ణవతాపసపరిషత్ శ్రుత్వావిదితతత్పరిభావా కీదృశో ఽనే నా
ఽనయఃకృతఃకిమర్థమ్ వా కృతఃకస్య వా కృతోజన్మాన్తరేవా కో
య మానవిని కుతూహలిన్యజవత్ అసక్కముపయాచితవతీచకం భగ
వన్తమ్ ఆవేదయప్రసీదభగవన్ కీదృశస్యా వినయస్య ఫల మనేనాను
భూయతే కస్యాచ్చాయమాసీజ్జన్మాన్తరే విహగజాతేవా కథమస్య సవ్య
వఃకిమభి ధానోవాయంఅపనయతునఃకుతూహలమ్ ఆశ్చర్యాణాం
హి సర్వేషాం భగవాన్ ప్రభవఃll

ఇత్యేవ ముపయాచిత స్తపోధనపరిషదాసగుహోమునిరవదత్ అ
తిసుహృదివ మాశ్చర్యమాఖ్యాతవ్యమ్ అల్పశేష మహాఃప్రత్యాసీదలి
చనఃస్నానసమయో భవతామప్యుత్క్రామతి దేవార్చనవిధి వేలా త
దుత్తిష్ఠన్తు భవన్తఃసర్వఏవ తావదాచరన్తు యథోచితమ్ దివసవ్యా
పారమ అపరా హ్ణసమయే భవతామ్ పునఃకృతఫల మూలాశనా
నాం విశ్రబ్ధోపవిష్టానామాదితఃప్రభృతి సర్వమావేదయిష్యామిమ
యోఽయం యచ్చ కృతమనేనాపరస్మిన్ జన్మని ఇహలోకేచ యథా
స్య సమ్భూతిఃఅయఞ్చతావదపగతక్లమఃక్రియతామాహోదేన నియత
మయమప్యాత్మనో జన్మాన్తరవృత్తం స్వస్యోపలబ్ధమివ మయికథయతిస
ర్వమశేషతఃస్మరిష్యతీత్యభిగధదేవోత్థాయ సహతైర్మునిభిఃస్నానా

దికం గినసవ్యాపారమకరోత్ ॥

అనన సమయేన పరిణతో దివసః స్నానోద్ధితేనమునిజనైర్నర్వర్తిత
ముపపాదయన్నాయః క్షితిత లేదత్తస్తమువ్యంబరతలగతః సాక్షాదివరక్తచ
ర్దనాజ్జరాగం రవిమదవహత్ ఊర్ధ్వమ్ ఖైరర్క-బిమ్బనిహితదృష్టిభిరు
మ్మిషైస్తపోధనైరివ పరిపీయమానతేజః ప్రసరో విరళీకృతపస్తనిమాన
మభజత్ ఉదయశ్చప్తర్షిసార్ధస్పర్శపరిజిహీర్షయేవానంహృతపాదః పా
వతచరణపాటలరాగోరవిరమ్బరతలాదలమ్బత ఆలోహితాంశుజాలం
జలశయనముద్యగతస్యమధుభిదోవిగళన్మధుధారమివనాభినళినంప్రతిమా
గతమపరార్ధే సూర్యమణ్డల మాలక్ష్యత-విహాయ ధరాతలమున్ముచ్య
కమలినీ వనాని శకునయఇవదివసావసానే తపోవన తరు శిఖరేషు ప
ర్వతాగ్రేషుచ రవికిరణాఃస్థితిమకుర్వత-ఆలగ్నరక్తాతపచ్ఛేదా ముని
భిరాలమ్బితలోహితవల్కలా ఇవాగ్రనుతరవః క్షణమశోభన్త-ఆస్త
ముపగతేచ భగవతి సహస్రదీధితావపరాగ్నవతటాదుల్లసన్తీవిద్రుమ
లతేవా పాటలాసన్ధ్యా సమదృశ్యత-యస్యామాబధ్యమానధ్యాన మ్
పికదేశమహ్యమాన మెలామజేనమగ్ధారాధ్వని మనోహరమ్ అగ్ని
హోత్రవేదివి ప్రకీర్యమాణహరిత్ కుశమ్ బుషికుమారికాభిర
స్తతోవిక్షిప్యమాణదిగ్దేవతార్చనబలిసిక్ థకమా శ్రమపదమభవత్
కాప్యపి విహృత్యదివావసానే లోహిత తారకా తపోవన ధేనురివ కపి
లా పరివర్తమానాసన్ధ్యా ముదితైస్తపోధనైరదృశ్యత-అచిరప్రోషితేచ
సవితరి శోకవిధురా కమలముకుళకమణ్డలు ధారుణీ హంససిత దుకూ
లపరిధానామృణాళధవళయజ్ఞోపవీతినీ మధుకరమణ్డలాక్ష మాలావల
యముద్వహన్తీకమలినీరవిసమాగమవ్రతమివాచరత్ - అపరసాగరామ్భ
సిపతితేదివసకరేపతనవేగోత్థితమమ్భఃశీకరనికరమివతారాగణమమ్బ
రమధారయత్ అచిరాచ్చసిన్ధుకన్యకావిక్షిప్తసన్ధ్యార్ఘ్యనకుసుమశబలమివ
సతారంవియదరాజతక్షణేన చోన్ముఖేనమునిజనే నోర్ధ్వవికీర్యైఃప్రణా
మాఞ్జలి సలిలైఃప్రక్షాళ్య మానఇవాగళదఖిలఃసన్ధ్యారాగఃll

తయమపగతాయాఞ్చ సన్ధ్యాయాం తద్వినాశదుఃఖితా కృష్ణా

జనమివ విభావరీతిమిరోద్గమనుమభినవమువహంతి - అపహాయ మునిహృ
దయాని సర్వమన్యదన్ధకారతాం తిమిరమనయత్ - క్రమేణచ రవిరస్త
మూపాగమదిత్యుదన్తమూపలభ్యసముపజాతవైరాగ్యోధౌతదుకూలవ్యా
లధవళౌష్ఠ్యరస్తారాన్తఃపురః పర్యన్తస్థితతనుతిమిరతమాలవనలేఖిం
సప్తర్షినుణ్డలాధ్యుషితమ్అరున్ధతీసఖ్చరణపవిత్రమ్ఉపహితాషాఢమ్ ఆ
లక్ష్యమాణమూలమ్ ఏకాన్తస్థితచారుతారకామృగమ్అమరలోకాశ్రమ
మివ గగనమమృతదీధితిరధ్యుతిష్ఠత్ - భన్గ్యాభరణగృహీతస్తారకాకపాల
శకలాలఙ్కృతాదమ్బరతలాత్ - త్ర్యమ్బకోత్తమాఙ్గాదివగఙ్గా సా
గరమాపూరయన్తీ హంసధవళా ధరణ్యామపతత్ జ్యోత్స్నాహిమక
రసరసివికచపుణ్డరీకసితే చన్ద్రికాజలపానలోభా దవతీర్ణోనిశ్చలమూ
ర్తిరమృతపఙ్కలగ్న ఇవాలక్ష్యతహరిణః - తిమిరజలధర సమయాపగ
మానన్తరమభినవ సితసన్ధువార కుసుమ పాణ్డురైర్దర్భవాగ్రైరగృహ్యన్త
హంసైరివ కుముదసరాంసి చన్ద్రికాపాదైః - విగళిత సకలోదయరాగం
రజనికరబిమ్బమ్ అమ్బుతాపగావగాహదౌతసిన్ధూరమైరావతకుమ్భస్థ
లమివ తత్క్షణమలక్ష్యత-శనైశ్శనైశ్చదూరోదితే భగవతిహిమ కిరణి
సుధాధూళిపటలేనేవధవళీకృతే చన్ద్రికాతపేన జగతి అవశ్యాయజలబి
న్దుపతనశీతేషుమన్దగతిషువిఘటమాన కుముదవనకషాయపరిమళేషు స
ముపోఢని ద్రాభరాలసతారకైరన్యోన్యగ్రథితపక్షపుటైరారబ్ధరోమ
న్థమన్థరమునైఃసుఖాసీనైరాశ్రమమృగైరభినన్దితాగమనేషు ప్రవహ
త్సు నిశాముఖసమీరేషు అర్ఘయామమాత్రావశిష్టాయాయాం విభావ
ర్యాం హారీతః కృతాహ్నికం మామాదాయ సర్వైస్తైఃసహ మునిభి
రుపసృత్యచన్ద్రికాధౌతపోద్ధాసినీ తపోవనైకదేశే వేత్రాసనే సుఖోప
విష్టమనతిదూరవర్తినా జాలపాదనామ్నా శిష్యేణ దర్భపవిత్రపాణి
నా మన్దమన్దముపవీజ్యమానమ్ పితరమువాచ - తాతసకలేయమూర్ధ్వ
ర్యా శ్రవణకుతూహలాకులితహృదయాసముపస్థితా తాపసపరిషదాబ
ద్ధమణ్డలాప్రతీక్షతే వ్యపనీతశ్రమశ్చకృతోఽయం పత్రిసోత స్తదా
వేద్యతాం కిమనేన కృతమస్యస్మిన్ జన్మని కోవాయమభూ బవి

ష్యతి వేత్యేవ ముక్తస్తుసమహాముని రగ్రతః స్థితం మాలవలోక్యతాం
శ్చ సర్వానేకాగ్రాన్ శ్రవణతత్పరాన్మునీన్ బుధ్వా శనైరబ్రవీ
త్ శ్రూయతాం యదిపుతూహలమ్॥

అస్తి సకలత్రిభువనలలామభూతా ప్రసవభూమిరివ కృతయు
గస్య ఆత్మనివాసోచితా మహాకాలాభిధానేనభువన త్రయసర్గస్థితిసం
హార కారణేన ప్రసుధనాదేనేవాపరేవ పృథివీ సముత్పాదితా స్వ
తీయపృథివీ శఙ్కయాచ జలనిధినేవ రసాతలగమ్భీరేణ జలపరిఖావ
లయేనపరివృతా పశుపతి నివాసప్రీత్యాచ గగనతలోల్లేఖిశిఖరమా
లేనకైలాసగిరిశేవ సుధాసితేన ప్రాకారమణ్డలేన పరిగతా ప్రకట
శరఖశుక్తిముక్తాప్రవాళమరకత మణిరాశిభిశ్చామీకర చూర్ణ్ణవాలుకా
నికరనిచితైరాయామిభిరగస్త్యపరిపితసలిలైః సాగరైరివ మహావిప
ణిపథైరుపశోభితా సురాసురసిద్ధగంధర్వవిద్యాధరో రగాధ్యాసితాభి
శ్చిత్రశాలిభిర నవరతోత్సవావలోకనకుతూహలాదభ్యాగతలా దవతీ
ర్ణాభిర్దివ్యవిమానపంక్తిభిరివాలఙ్కృతామన్ధకోద్ధతదుగ్ధసన్నిధవళమన్ద
రద్యుతిభిః కనకమయామలకలశశోభిభిరై ః అనిలడోలాయితసితధ్వజైరు
పరిపతదభ్రగర్భైరివతుషారగిరిశిఖరైరమరమన్దిరైర్విరాజితశృఙ్గాటకా
సుధావేదికో పశోభితోదపానైరనవరతచలిత జలఘటోత్సిచ్య
మానహరిచన్దనాన్ధకారైః కేతకీధూపితధూసరైరుపశల్యకైరుప శో
భితా మదముఖరమధుకరపటలాన్ధకారితనిష్కుటా స్ఫురదుపవనలతా
కుసుమపరిమళ సురభిసమీరణాహరణతసౌభాగ్యఘుష్టైరాలోహితాంశు
కపతాకైరాబద్ధ రక్తచామరైర్విద్రుమమయైః ప్రతిభవన ముచ్చై
స్తైర్మకరాకైర్మనయష్టికేతుభిః ప్రకాశితమకరధ్వజపూజా సత
తప్రవృత్తాభ్యుదయధ్వనిఘౌతకల్మషా స్మితముఖరజరవగమ్భీరగర్జితేషు
సలిలశీకరాసార రచిత దుర్దినేషు పర్యస్త దివసకరకిరణ స్రబకర
చిత సురచాప చారుషు ధారాగృహేషు మత్తమయూర మణ్డ
లైరామణ్డలీకృతశిఖస్తోస్తాణ్డవవ్యసనిభిరాబధ్యమానకేకారవకోలాహా
లావికచకువలయకాన్తైరుత్ఫుల్లకుముదధవళోదరైరనిమిషకర్ణనరమణీ

యోఽ అఖణ్డఽలోచనైరివ సహస్రసంఖ్యైరచ్ఛాచిరాకరోభిఅవిరళం
దీవనకరితాభి రమృతఫేనపుఞ్జా ఽఽర్ద్రీశేదిన్నమలభిక్షా ర్థపరి
కృతాయాఽవనసురసత్తమాళవీకుచకు ఽడుభితసలిలయాగ ఽవతో మ
హాకాలస్య శేంసుంసరితమాల్యాస్య సమూ పజా ల్లేయేవ సతతాబ
ద్ధతరజ బ్రకుటీలేఖయాఽమివఽఽళి యన్తాఽశేప్రయూ పరిక్షీప్తానిఖి
లబువనతలఖ్యాతయశసాహారజటాచన్ద్రేణేవ ఽఽటనాఽరం మైనాకేనే
వావిదితపశుపా తెనున్నాకినీ ప్రవాహేణేవ ప్రకటి తనిజక ఽన్థకా
నాస్మృతశాస్త్రేశేవసభావసథకూపప్రపారామఽఽదిపదు ఽసేతుయుక్త్రి
ప్రవర్తకేనమన్దరేశేవోద్ధృతసము స్తసాగరత్నసారేణ సంగృహీతగా
రుడేనాసిభుజఙ్గసఙ్గభీరుణానకలోపపేపినాపిప్రణయిజనో పజప్యమాన
విభవేనవీరేణాపివినయవతాప్రియమ్భవేనాప సత్యవాదినాఽఽగమాపే
ణాపి స్వదారసన్తుష్టేన అతిథిజనాభ్యా గమార్థినాపి పరస్వా ర్థవాన
భిజ్ఞేన కామార్థపరేణాపి ధర్మ్మప్రచానేన పహాపప్పేనాపి పరలోక
భీరుణా సకలవిజ్ఞాన విశేషవిదా విద్యాపదా లేన దానలేనా పినే
న దయేన స్నిగ్ధసూర్యాభిభాషణాపరిహాస కౌశలే నొడ్డ్వలవేషేణ
శిక్షితా శేషదేశభాషేణ వక్రోక్తినిపుణేనఆఖ్యాయి కాఖ్యానపరిచయ
చతురేణ సర్వలిపిజ్ఞేన మహాభారతపురాణ రామాయణానురాగిణా
బృహత్కథాపశలేనమ్యాఽఽదిఽఽకలాపపారగేణ శ్రుతరాగిణా సు
భాషితవ్యసనినా ప్రశాన్తేన సురభిమాసమాయతేనేవ సతతఋషిణేన
హిమగిరికాననేనేవాన్తిసరథేన లక్ష్మణేనేవ రామాదరనిపుణేన
శత్రుఘ్నేనేవావిష్కృతభరత పరిషయేణదివ సేనేవమిత్రాసువ
ర్తినాబాహ్లేనేవ సర్వదానాస్తివాచనూరేణ నాఽఽస్థాగమేనేవ ప్రధా
నపురుషగుణోపేతేన విలాసినజనేనాధిష్ఠితా నశైలేవ ప్రాసాదై ర
శాఖానగరేవ మహాభవనైఃసకల్పవృక్షేవ సత్పురుషైఃనర్మితవిశ్వ
కూపేవ చిత్రభిత్తిభిఃలమరాధిపమూర్తిరివనుఖశాలా నలధూనుపూ
తా పశుపతిలాస్యక్రీడేవ సుధాదవళాట్టహాసా వృద్ధేవ జాతపూప
ఘుయా గరుడమూర్తిరివాచ్యుతస్యైరవ శేయా నక్షేత్రేవ పద్మరాగాను

ఓం ప్రభాతవేళేవ ప్రబుద్ధసర్వలోకాశ్రయపరమపతిరివ అవలమ్బితశారద
మామర నాగదన్తధవళగృహాశేషతనురివ సదాసన్నివసుధాధరా జల
నిధిముఖవేళేవమహాఘోషపూరితదిగన్తరా ప్రస్తుతాభిషేక వేళేవస
దాసన్నిహితకనకకలశసహా స్రాగౌరీవమహాసింహాసనోచితమూర్తిరి
దంతిరివ దేవకులసహా స్రసేవ్యా మహావరాహలీలేవగర్భితహిరణ్యాక్ష
పాతాస్తీకతనురివానన్దితభుజఙ్గలోకా హరివంశకథేవానేక బాలక్రీ
డారమణీయా ప్రకటాఙ్గనోపభోగాప్యఖణ్డితచరిత్రా రక్తవర్ణాపిసు
ధాధవళా అవలమ్బితముక్తాకలాపాపి విహారభూషణా బహుప్రకృ
తిరప్యస్ఖలితా విజితామరలోకద్యుతిరవస్తీర్ణభూజయినీవామ నగరీ॥

యస్యాముత్తుఙ్గసౌధోత్సఙ్గసఙ్గీతసఙ్గినీనామఙ్గనానా మతిమధురే
ణ గీతరవేణాకృష్యమాణాధోముఖతురఙ్గాః పురఃపర్యస్తరథ పతాకా
పటాః కృతమహా కాలప్రణామఇవ ప్రతిదివసమాలక్ష్యతే భగవాన్
దివసకరః- యస్యాశ్చసంధ్యారాగారుణాఇవ సిన్ధూరమణికుట్టిమేషు
ప్రారబ్ధనీలకమలినీపరిమిలనాఇవ మరకతవేది కాసుగగనతల ప్రసృ
తాఇవ వైడూర్య మణిభూమిషుతిమిరపటలవిఘటనోద్యతాఇవ కృష్ణా
గురుధూమమణ్డలేషు అభిభూతతారకాపంక్తయఇవ ముక్తాఫల ప్రాలం
బేషువికచకమలచుమ్బినఇవనితమ్బినీముఖేషు ప్రభాతచన్ద్రికామధ్యప
తితాఇవస్ఫటికమణిభిత్తిప్రభాసుగగనసిన్ధుతరఙ్గసఙ్గినఇవసితపతా కాంశు
కేషుపల్లవితాఇవ సూర్యకాన్తోపలేషు రాహుముఖ కుహరప్రవిష్టాఇ
వ ఇన్ద్రనీలవాతాయనవివరేషు విరాజన్తే రవిగభస్తయః-యస్యాశ్చా
సన్న జాతతిమిరత్వాద విఘటితచక్రవాకమిథునావ్యర్థీ కృతసురత
ప్రదీపాః సఞ్జాతమదనానలదిగ్ధాహోఇవ యాన్తి కామినీనాం భూష
ణప్రభాభిర్బాలాతపపిఞ్జరారజన్యః యాశ్చసన్నిహితవిషమ లోచ
నామనవరతమతిమధురోరతిప్రలాపఇవ ప్రతివాసరమ్ ప్రసర్పన్
ముఖరీకరోతిమకరకేతుదాహ హేతుభూతోభవనకలహంసకోలాహలః
యస్యాశ్చనిశి నిశిపవనవశవిలోలైస్తుకూలపల్లవైరుల్లసద్భిర్మాళవీముఖ
కమల కాన్తినిలజ్జితస్యేన్దోః కలఙ్కమివాపనయన్తోదూరప్ర

సారికోత్సిక్తధ్వజభుజాగ్రప్రాసాదాలంక్యా నై-యస్యాశ్చ సౌధశిఖరోత్స
ఙ్గశాయినీనాం పశ్యన్ ముఖాన్యుద్గరిణాం సగరసపరవశేవ పతితః
ప్రతిమాచ్ఛలేన లురతి బహుళోన్నతాని నేకశశిరేషు మణికుట్టిమేషు
వృగలాఞ్ఛనః-యస్యాశ్చనిశావసానే ప్రబుద్ధస్య తారతరగుటపరతః
పఞ్జరభాజః శుకశారికాసమూహస్య రవేణాభిభూతా గృహసార-స
విరుతేన విస్తారిణా విలాసినీ భూషణ రవేణ చావిభావ్యమానా వ్యర్థి
భవన్తి ప్రభాత మఙ్గళగీతయః యస్యాశ్చానిగ్భృతిర్మణిదీ పానాం త
రళతా హారలతానాంచస్థిరత సఙ్గిత మురజ ధ్వనీనాం ధ్వన్న ర్వియోగ
శ్చక్ర నామ్నాం వర్ణపరీక్షా కనకానామ్ అస్థిరత్వమ్ ధ్వజానామ్ని
ర్జ్వేనః కుముదానామ్ కోశగుప్తిసనామ్ కం ఒహరనా యస్యా
శ్చ సురాసురచూడాకణి నరీచిచయచుమ్బి తచరణనఖ మయూఖో
నిశిత త్రిశూలదారితాన్ధకమహాసురోగౌరీనూపురకోటిఘృష్ట శేఖరచన్ద్రి
శకలః త్రిపురవస్మరజః కృతాజరాగో ముకురధ్వజోల్బణసిన్ధురయూ ర
త్యా ప్రనాది యన్త్యా ప్రసారితకరయుగళఘటితవలయనిక్వారాచ్చిత
చరణః ప్రణయాలశాకలాపపిలజటాభార భ్రా న్తామరసేన్దురద్ర
కారిగ్భగవానుత్పన్నకైలాసవాసప్రీతిర్మహాకాలాభిధానః స్వయం ప్ర
తివసతి ॥

తస్యాశ్చైవం విధాయాం నగర్యాం నృగ నల నహుష యయాతి
ధున్ధుమార భరత భగీరథ దశరథ జనమేజ యాస్యప్రణీమోభుజబలో
పార్జితభూమణ్డలఫలితశక్తిత్రయో మతిమానుత్సాహసమ్పన్నోనీతిశా
స్త్రోచ్ఛిన్నబుద్ధిరధీతధర్మశాస్త్రః తృతీయఇవ తేజసా కాన్తా ర్యచనూ
ర్యాచన్ద్రిసూనోః అనేకసప్తతన్తుప్రాతమూ ర్తిః ఉపశమితసకలజగదుప
ప్లవో విహాయ కమలవనాన్యవిగణయ్య నారాయణవక్షః స్థలవసతిసుఖ
మత్యుల్లారవిన్దహస్తయా భూరసమాగమైకవ్యసనిన్యా నిర్వ్యాజమాలి
ఙ్గితోలక్ష్మ్యాహమహాముని జనసంసేవితస్యగుధుసూదనచరణఇవ సురసరి
త్ప్రవాహస్య ప్రభవః సత్యస్య శిశిరస్యాపిరిపుజనసన్తాపకారిణః స్థి
రస్యాప్యకవరత భ్రమతోనిర్మలస్యాపివలినీకృతారాతివనితాముఖక

మూలమ్యా చేలిథమ్ ఏస్యాపిసర్వమ్ ఇరాగకారిణిః సుధాసూతేరివజలనిధిర
చ్చవోయశసః పాతాళఖిన్నా శ్రితోనిజపక్షతులిభిస్తైః క్షితిభృతాంకు
లైః గ్రహణమివ బుధానుగతోమకరధ్వజఖిన్నోత్సన్నివి గ్రహోనశర
భఖివసుమిత్రోనేతః పశుపతిరివ మహాసేనానుగతోభుజగరాజఖివ
క్షుమాధిరగు ఎవస్మిన్ప్రవాహఖివ మహోవంశప్రభవః అవతారఖి
వ ధర్మస్యప్రణిధిరివ పురుషోత్తమస్య పరిహృత ప్రజా పీడోరాజా
లారాపీడోఒభవత్ ॥

యస్తనుః ప్రసరమలినవపుషా పాపబహులేన కలికాలేన చాలి
తమామూలతోధర్మరదశానేనేవ నైకలాసంపశు పలిరివావష్టభ్యఘనర
పిస్ఫారిచకార - యఞ్చారిప్రలాపోపజనిత దయార్ద్రహృదయ హరనిర్మిత
మపరమివసుకిరకేతుమనుం స్తలోకః - యఞ్చ జలనిధికర జధౌతమేఖలా
త్ - పత్రాన్తరవిచారితారాగణద్విగుణితతలతపుపుగ ప్రకరాత్ -
ఉదయదిన్దుబిమ్బవిగళదమృతబిన్దుమర్చినార్ద్రిచన్దనాత్ - అశేశ
కరరధతుక జ్జిఖురశిఖరోల్లేఖఖణ్డితోల్లసల్లవజ్ఞపల్లవాత్ - ఐరావతకరలూనశేల్లకే కబ
ళోదాశైలామదయనామ్నికపి బలవిలు ప్తవిరళలవలీలతాఫలాత్ ఉ
దధివినిర్గిత జలదేవ తాభివన్ద్యమానరాఘవపాదాత్ - అవలనిపాతద
లితశఙ్ఖకులశకలతారకితశైలాతలాత్ - నలకరతలా లిఖితశై లసహస్రస
మ్భ్రాతాదాసేతుబన్ధాత్ - అచ్ఛనిర్ఝరజలధౌతలాం కాసోర్ధాత్ -అమృ
తమథనోద్యతవై కుణ్ఠకేయూరపత్రమకరకో టికషణమసృణిత గ్రావ్
ణాః సురాసుర హేలావలయిత వాసుకిసమాకర్ష ణారబ్ధచలచరణభరద
లితనితమ్బాత్ - అమృతసీకరసిక్తసానో రామన్దరాచలాత్ - నరనా
రాయణచరణముద్రాఙ్కి-తబదరికాశ్రమరమణీయాత్ - కుబేరపురసు
న్దరీభూషణరవముఖరశిఖరాత్ - సప్తర్షిసన్ధ్యోపాసనాపూత ప్రసవ
శామ్బసోవృకోదరోద్దళిత సౌగన్ధికమ్ఖ సుగన్ధిమేఖలాదాగన్ధమాదనాత్
సేవాఞ్జలికమలముకుళదన్తుర్యైశిరోభిశ్చరణన ఖమయూఖాగ్రగ్రథిత
ముకుటపత్రలతాగ్రన్థయో భయచకితతరళతారకదృశోభుజబలవిజితాః
ప్రణేమురవనీపతయః యేనచ అనేకరత్నాంశుజాలపల్లవిలేవ్యాలమ్బి
ముక్తాఫలజాలకే నిర్గజేనేవకల్పశరో ఆక్రాన్తే సెరహాసనేభరేణ శి

శీముఖివ్యాలికరకమ్పిరా లతాఇవ నేముఁరాయూమిన్యఃసగ్వాదిశోఽయ
స్మైచ మన్యేఽనన్యసాధారణశక్తిరప్పదే నుఁపతి రపి స్వప్రహయా
ఖ్చకాఁ యన్మాచ్చ దవళీకృతభువనతలఃసకలలోకహృదయమూనన్నకా
రీక్కాఖ్ఖాదివ హారసచివ మొూనిర్జగామగుఁగణిఃయస్యచఅమ్మతా
మోకసురబిపరిమళయామన్దరోన్మూతబహుశమగ్ధిస్నిగ్ధేనలేఖయేవద
వళీకృతసురాసురలోక యూకశసుదిక్కుముఖరితభువనమభ్యున్మతకీ
ర్త్యా యస్యచ అటీదుస్సహప్రతాపసన్తాపఖిన్న మానేఽ ఖిలనపి న
ముమోచాతపత్రచ్ఛాయాం రాజలక్ష్మీఃతథాచాస్యదిగ్విజయప్రస్థానసమయ
శ్రావడుపదేశమివజగ్రాహ బహుమఁగశమివమేనేమన్త్రిమివజజా
పఅగవమివనవవిసస్మారచరితం జనఃయస్మింశ్చరాజానిగిరీణాంవిపక్ష
లాప్రత్యయానాంపరిత్వం డప్పణనావాభిమఖావస్థారం శూలపాణి
ప్రతిమానాంమర్దాశ్లేషఃజలధరాణాఞ్ఛాపధారిణం పద్మానాం జల
దివ్యం ప్రలిహారాణామసిధారణం తైక్ష్ణ్యమసిధారాణాం ధ్వజా
వామున్నలిఃదనుషాంవనవలిఃహంశానాం శిరీమఖిక్షణిఃజేవతానాం
యాత్రా కుసుమానాం ఒన్ధస్సిఃఇన్ద్రియాణాం నిగ్రహోవా వన
కరణాం వారిప్రవేశోగ్రహాణాం తులారోహణమ్ అగస్త్యోగయే వి
షవిశుద్ధిఃకేశనఖానామాయలిభఙ్గో జలదరదివసానాం ఫలినాన్బర
త్వం రతోత్పలానాం భేదఃమునీనాం యోగధారణం కుమారస్తుతిషు
తారకోన్ధరణమ్ ఉష్ణస్నేర్గ్రహణశఙ్కాశశినో జ్యేష్ఠాక్రమోమ
హాభారతే దుశ్శాసనాపరాధఃవయఃపరిణామే దణ్డగ్రహణమ్ అసి
ధారాసుకోశగుప్తిఃకామినీకుచపత్రభఙ్గేషు వక్రతా ఽరిణాం దాన
విచ్ఛిత్తిఃఅక్షక్రీడాసుమాన్యగృహనఖక్షతనమ్ పృథివ్యామాసత్ తస్యచా
జ్ఞోసిఖిలశాస్త్ర కలాకలాపావగాహనగభీరబుద్ధిఃఆశైశవాదుపారూ
ఢనిర్భరప్రేమరసోనీతిశాస్త్రప్రయోగకుశలో భువనరాజ్యధౌరైకనా
కర్షధారోమహత్స్వపి కార్యసఙ్కటే ష్వవిషణ్ణధీఃధామధైర్యస్యస్థా
నం స్థితేఃసింధుఃసత్యస్య గురుస్తుణానామాచార్యఆచారాణాంధాతాధ
ర్మస్య శేషాహిరివ సకలమహీభారధారణక్షమఃసలిలనిధిరివ మహోఽ

త్ప నివాసః జరాస్థక్షయ ఘటితసన్ధివిగ్రహః త్రయ్యస్పకక్షయ ప్ర సా
ధితదుర్గః యుధిష్ఠిరక్షయ ధర్మ్మప్రభవః సకలవేదవేదాజవిత్ అశేషరా
జ్ఞ్యమణ్డలైకసారో బృహస్పతిరివ సునాసీరస్యకవిరివ వృషపర్వణః వ
శిష్ఠక్షయ దశరథస్య విశ్వామిత్రక్షయ రామస్యధౌవ్యక్షవాజాతశత్రోః
దమనకక్షయ భీమస్య సుమన్త్రిరివ నలస్య సర్వ కార్య్యవ ప్రతిహతమన్త్రి
మాత్యో బ్రాహ్మణః శుకనాసోనామాభవత్ యోనరకాసురశస్త్ర
ప్రహారభీషణోభ్రమన్నన్తరనితమ్బనిర్దయనిష్పీడకరినాంసపీఠే నారా
యణవక్షఃస్థలేఽపిస్థితామచఞ్చలాభామమన్యత ప్రజ్ఞాబలేన లక్ష్మీ
మ్మయఞ్చ సమాసాద్యచరిత్తా నేకరాజ్యఫలాలతేవచహోపాదపనేక
ప్రతాగహనా విస్తారమా పయయూ ప్రజ్ఞా యస్యచానేకచారపురు
షసహ ప్రసఞ్చారనిచితే చతుస్సముధివలయపరిఖాప్రమాణోదరణితలేభ
వనక్షవాపితగుహారిహాః సముచ్చ్రసేలమపి రాజ్ఞాం నాసేత్ * .

సరాజా బాలపవ సురకుఞ్జర కరేపీవరేణ రాజలక్ష్మీలోపధానేన
సకలజగదభయప్రదానశౌణ్డేనరణయజ్ఞదీక్షయూపేన స్ఫురదసిలతా
వరీవిజలజటిలేన నిఖిలారాతికులప్రళయధూమకేతునా బాహుదణ్డే
న విజిత్య సకలద్వీపవలయం వసున్ధరా తస్మిన్ శుకనాసనామ్ని
మన్త్రిణి సుహృదీవరాజ్యభాగమారోప్య సుస్థితాః ప్రజాకృత్యాక
ర్త్తవ్యశేషమపరమపశ్యన్ ప్రశమితాశేషవిపక్ష తయా విగళితాశ
జ్ఞ్యశ్శిథిలితపృథ్వీవ్యాపారః ప్రాయశోయూవనసుఖమనుబభూవ త
థాహికదాచిదుల్లసత్కపోలపులకజర్జరితకర్ణపల్లవానాంప్రణయినీ
నాం చన్దనజలచ్ఛటాభిరివ స్మితసుధాచ్ఛటాభిరభిషిచ్య మానః కర్ణోత్ప
లైరివలోచనాంశుభిస్తాడ్యమానః కుఙ్కుమపటవాస ధూళిభిరివాభర
ణప్రభాభిరాకులీక్రియమాణలోలలోచనః ధవళాంశుకైరివకరనఖరమ
యూఖజాలకైరాహన్యమానః చన్ద్రకకుసుమదశమాలికాభిరివ భుజల
తాభిరాబధ్యమానఃగణ్డాభరధు తకరతలచలన్మణివలయశలకల రవరమ
ణీయక రతిరభసదళితదన్తపత్రదశదన్తస్థితశయనమ్ ఊర్ధ్వప్రచరణతలగ
తదలక్తకరక్తశేఖరం సరభసకచగ్రహ చూర్ణిత మణి కర్ణ పూరమ్ ఉ

శ్లోకితకుచకృష్ణాగరుపంకపత్రలతాశ్లిష్టప్రచ్ఛదపటమ్అచ్ఛశ్రమజల
కణికాలులితగోరోచనాంకపత్రభఙ్గమ్అంబుపరిషేకసురత మాతతా
నకదాచిత్కరతోయకణికానారాచపరిష్వారాభిరివ కామినీనింపులవినిరితా
భిషక్తుషారజలధారాభిం ఎఱుగక్రియమాణ కాయోలాకొ జలచ్ఛటాప్ర
హారపాంచీకృతకుసుమాలోమృగమదజలవిన్దుశబలచన్దనస్పాసఙ కనకనా
భ్యాలవాలే రంచిక్రీడ కదాచిత్ తుచచన్దనచర్చాధవళితోత్సంగాలరి చటు
లతులాకోటివాచాలచరణాలకకసిక్తహం సమిథునమ్ అలకనిల నగరసు
మనికరసారం స్లవమానకర్ణకువలయకనమ్ఉన్నతవితస్సంక్షోభస్ఫారి
తతరఙ్గమ్ఉన్నళితనాలపర్యస్తనళిన నిపతిత ధూళిపటలమ్ అనవరిత కర
తలాస్ఫాలనప్రకటైవబిన్దుచన్ద్రికతం సావరోదనో జలక్రీడయా
గృహదీర్ఘికాణామభ్యర్చకార కదాచిత్ సకైతవక్షీరాభిః ప్రణయి
సీభిరాబద్ధ భఙ్గుగభ్రూకుటీభిరారణితమణిపారిహార్యము ఖరభుజల
లాభిః వకుళసుమమాలీ సంయతచరణో నకిరణావిమిశ్రైఃకుసుమ
దామభిః కృతాపరాధో నివసనూనార్యత కదాచిత్వికత పరివా
మీనీగణ్డూషసిక్తధారా న్వాదచుడికో పిరాశమభజత కదాచిత్కో
పానపక్షివయూవతిచరణతల ప్రహారసంక్రాన్తాలక్తకరసో రాగముపా
హ-కదాచిన్మసలాయుక్తవిచక్షణధవళం కర్ణాభరక్తి లులకు సుమమా
లః పానమసేవత-కదాచిద్గన్ధగజవివ మునరిక్తకపోలతోలాయమాన క
ర్ణపల్లవో నవసరలః కాసనం పీచవరలతాసుమసుకభిపరివళం జగా
హే-కదాచిత్ కృతస్మణినూపురనినాదానన్దితనూనసోహంసవిప కసు
లవనేషు రేమే కదాచిన్మ పత్రివసు-నావళిబ్బిత రేపరసూలః క్రీ
డాపర్వతేషు విచచార-కదా చిద్విశ్వకర్మణివ విజృమ్భమాణ కుసుమ
ముకుళకసుకేషు లతా గృహేషు బభ్రా మ కదాచిద్వైలపుబరచి తావ
గుణ్ఠనోబహువనిశాప్రచీనవస్త్రసజ్జీకృతాః సుబ్రహ్మణ్యచార-కదాచిచ్చ
విఘుటితకనకకపాటప్రకటవాతాయనేవనపతనహ్యమానకృష్ణాగరు
ధూమరజోభిరివ పారావతైరభ్యాసేవిటజ్యేష్ఠ ఘుఘుకో ప్రాసాదకుక్కు
టశుకతిపయాప్తసు హృచ్ఛారివ్రతోపిణోవేణుము రజమునోహగోమస్తాః

రసంహతం దదర్శ-కింబహునాయస్యగతిరుపశేయమభినతమపిరుద్ధవా
యత్యాం తదాత్వేచ తత్తగనాక్షిప్రచేతాః పరిసమాప్తత్వాదన్యే
షాం పృథ్వీవ్యాపారాణాం సిషేవే నతువ్యసనితయా ప్రముదితప్ర
జస్యహి పరిసమాప్తసకలమహీమణ్డలప్ర యోజనస్య నరపతేర్విష
యసమ్భోగాభూషణమితరస్యతువిడమ్బనా- ప్రజానురాగహేతో
ర్బాన్ధవానాన్తరాగర్భనం దదౌసింహాసనచ్ఛత్రమిత్తేష్వారురోహ ॥

శుకనాసోపనమ్రాన్తం తం రాజ్యభారమనా యాసేనైవ ప్ర
జ్ఞాబలేనబభార యద్దైవ రాజాన్వకార్యాణ్యకార్షిత్ తద్వదసావపి
ద్విగుణీకృతప్రజానురాగశ్చకార - తమపి చాఖిలచూడామణి మరీచి
మఞ్జరీజాలభిరౌన్మీళిభిరావర్జితకుసుమశేఖరచ్యుతసుధుశీకగసిక్తసభం
దూరావనతిప్రేఙ్ఖితమణికుణ్డలకోటిసఙ్ఘటితాఞ్జలం రాజకమాననాను-
తస్మిన్నపిచలలచటులతురఙ్గబలముఖరఖురరవబధిరీకృతభవనాన్తరాళా
బలభరప్రచలవసుధాతలదోలాయమానగిర యోగళన్మదాన్ధగన్ధగజదాన
ధారాన్ధకారాఃసంసర్పదతిబహుళధూళిపటలధూసరితసిన్ధవఃప్ర చలప
దాతిబలకలకలస్ఫోటితకర్ణవివరాఃసరభసోత్ఫుల్యమాణ జయశబ్దనిరంత
రాఃప్రోద్ధూయమానధవళచామరసహస్రసంచ్ఛాదితాఃపుష్పితనరే
న్ద్రబృన్దకనకగణ్డూతపత్రసంఘట్టవష్టదివనాఃదశదిశోబభూవుఃll

ఏవంతస్యరాజ్ఞోనన్ద్రినివేశితరాజ్యభారస్యయూవనసుఖమనుభవ
తఃకాలోజగామ- భూయసాచ కాలేనాన్యేషామపిజీవలోకసుఖానా
మ్ప్రాయఃసర్వేషామన్తమ్యయూ ఏకన్తు తనయముఖదర్శనసు
ఖం నలేభే - తథాసమ్భ్రజ్యమానమపినిష్ఫలపుష్పదర్శనం శరవణమి
వాన్తఃపురమభవత్ యథా యథాచ యూవనమతిచక్రామ తథా
తథా విఫలమనోరథన్యానపత్యతా జన్మామహాన వర్థతాస్యస న్తాపఃll
విషయోపభోగసుఖేచ్ఛాభిశ్చ మనోవిజహే - నరపతిసహస్రపరివృత
మప్యసహాయమివచతుష్మన్తమప్యన్థమివభువనావలమ్బనమపినిరాల
మ్బనమివాత్మానమనపత్యమమన్యత॥

అథాస్య చన్ద్రలేఖేవ హరజటాకలాపస్య కౌస్తుభప్రభేవకైట

భారివకుం ధలస్యవనమాలేవమనలాయుధస్యవేలేవ సాగరస్యవుగళో
వదిగజస్యలేవకల్పపాదపస్యకునుమోన్నతీరివసు భిమానస్యచంద్రికే
వచంద్రనుసుకమలనీపసరసుతారకాచ్ఛ్యా రినభసుకాంసమాలేవమాన
సస్యచందనవనరాజిరివమలయస్యవణా ణణ ేవ శేషస్యభూషణమిభూ
త్ ప్రభువవిస్మయజననీజననీవ వనిచాచి భ్రమాణా ంసు లాంతఃపుర ప్ర
దాసభూతానుహిమే విలాసవతినాము - ఎకదాచిన ఆదావా సముపగ
త స్తాం చి న్తాసైమితడిన్మాల్లక్ష్మనా శోకమిూకేన పరిబనేన పరివృ్తాం -
ఆరాధ వద్భిలైశ్చ ధ్యానానిమిషలోచనైః కఇుల్లకిభిపాస్యమానాం
అనతిదూరవ ర్తినీభిశ్చాంలరపురవృద్ధాభిరాన్వాస్యమానాంఅవిరళాశ్రువి
న్దుపాతాన్లిఖ్యతిమిూలాం అనలజ్కృతాం వానకరతలపిహిత ముఖ
కమలాం అసంయచాకులాలకాంని బిడపర్యస్కకోపస్ఫాదేవీం దసర్శ
కృత ప్రత్యభ్యుత్థానాశ్చాతం తస్యామేవ పర్యస్కకా యాముపవే
శ్య స్వయఞ్చోపవిశ్యఅవిజ్ఞాతబాష్పవేగకాం భీతబితత్రివ కసితలేన
విగత బాష్పాస్ముకిశోకుర్వన్ ఇలో భూమి పాలస్తామువాదీత్ - దేవి
కిమర్థమున్నతగురుశోక భారమన్థరమశబ్దం చుద్యతే గ్రథ్నాసిహిముక్తా

ఫలజాలకమివ బాష్పబిన్దునికరమే తాస్తవ పుణ్డరం కయుః - కిన్వర్థఞ్చ
కృష్ణోదరినాలజ్కృతాసిబాలాతపయివ రక్తారవిన్దకోశయోః కిమితిన
పాతశ్చరణ యోరుల క్తకరసః - కుసుమశరిసరః - కలహం సకాకస్మా
త్ పానపజ్కజస్పర్శేన నానుగృహీతో వశినూపురౌ కిన్నిమిత్తము
యమువగత మేఖిలాకిలాపమూరోమధ్యభాగః కిమితిచ - హారిణక్షవహా
రిణలాఞ్ఛనేన లిఖితః కృష్ణాగురుపత్రభఙ్గః చయో ధరభా రేకేన
కారణేన తన్వీయంహరిము కుట చన్ద్రలేఖేవ గఙ్గా స్రోతసా నభూమి

తా హారేణ ఎరోరు శిరోధరా కింవృథా వహసి బిలాసినీ స్రవద
శ్రుజలలవధౌతకుబ్కుమప త్రలతం కనోలయ గళమ్ - ఇదఞ్చ కో
మలాబ్జుళదళనికరం రక్తోత్పలమివ కరతలం కిమితి కర్ణస్థా రతామా
రోపితమ్ ఇమాఞ్చకేన హేతునామాని నిధారియస్యసుపరచి తగోరో
చనాబిన్దుతిలకామసంస్కృతాలకినీమళికతేఖామ్ అయఞ్చతే బహుళ

పక్షప్రదోషఇవ చన్ద్రలేఖావిరహితఃకరోతి మే దృష్టిభేదసులిబహూ
ళఞ్జనపటలాన్ధకారం కేశపాశః ప్రసిద - నివేశయ దేవమణినిమి త
మ్ ఏహి పల్లవమివసరాగం మమ హృదయం కమ్పయన్తి తరళా
క్షత్తస్తనాం శుకాస్తవాయుతానిశ్వాసమారుతాః - కచ్చిన్మయా పరా
ర్ధ్యసున్యేనవాకేనచిన్మదుపజీవినా పరిజనేన అతిసిపుణమపిచిన్త్య
న్నపశ్యామి ఖలుస్ఖలితవల్లభస్యాస్మ నస్త్వద్విషయే - త్వదాయత్తం
హిమేజీవితం రాజ్యఞ్చ కథ్యతాం సున్దరిశుచఃకారణం ఇత్యేవమభి
ధీయమానాసియదాకిఞ్చిత్ ప్రతివచనంప్రపేదే విలాసవతీ తదా
వివృద్ధబాష్పహేతుమస్యాఃపరిజనమపృచ్ఛత్॥

అథతస్యాస్తామ్బూలకరఙ్కవాహినీసతతప్రార్థనాన్నామకరికా
నామరాజానమువాచదేవకుతోదేవాదల్పమపరిస్ఖలితం అభిముఖేచ
దేవేకాకృతిఃపరిజనస్యాన్యస్యవాకస్యచిదపరాద్ధుం కిసుమహాగ్రహ
గ్రస్తేవ విఫలనదేన్ద్రియమాగమా స్మిత్యయ మస్యాదేవ్యా - న్నాపహ
స్తమహాంశ్చ కాలస్సన్తప్యమానాయాఃప్రథమమపి స్వామినీదా
నవశ్రీరివ సతత నిన్దిత సురతా శయనాసన స్నానభోజన భూషణప
రిగ్రహాదిషు సముచితేషు దివసవ్యాపారేషుకథంకథమపి పరిజనప్ర
యత్నాత్పరివర్తమానా సశోకేవాసెత్ దేవహృదయషీడా పరిజహీర్ష
యాచ నదర్శితవతీ వికారమ్-అద్యతు చతుర్దశీతి భగవన్తం మహాకాల
మర్చితు మితొగతయా తత్రమహాభారతే వాచ్యమానే శ్రుతమ్ అ
పుత్రాణారకిల గతిర్నాస్తి నవాసన్తి లోకాఃశుభాఃపున్నామ్నో
నరకాత్త్రాయతఇతిపుత్రఇతి - ఏతచ్ఛ్రుత్వా భవనమాగత్య పరిజనేన
సశేరప్రణామ మభ్యర్థ్యమానాపి నాహారమభినన్దతి నభూషణ పరి
గ్రహమాచరతి నోత్తరం ప్రతిపద్యతే కేవలమవిరళ బాష్ప బిన్దు
దుర్దినాన్ధకారిత ముఖీరోదితి ఏతదాకర్ణ్య దేవఃప్రమాణ మిత్యేత ద
భిధాయ విరరామ॥

విరతవచనాయాం తస్యాంభూమిపాల స్తూష్ణీం ముహూర్త
మివ స్థిత్వాదీర్ఘముష్ణఞ్చ నిశ్వస్య నిజగాద దేవి కిమత్ర క్రియతాం

దైవానాయత్తే వస్తు స్వల మనుచుదినేన సవయమనుగ్రాహ్యాః ప్రా
యేణదేవతా నామాత్మ ఒ పరిష్వఙ్గా స్మృనాస్వాద సుఖస్య నూనము
భాజనమస్మాకం హృదయమ్ - అస్మిన్ జన్మని నకృతమపదాతం క
ర్మ - జనాన్తరే ఒహితంహి కర్మ ఫలము పచయతి పురుష స్నేహ ఙ
నిత - నహిఽన్యథా దైవమున్మథా కర్తుమ్ అభియుక్తేనాపి - యావత్తు
మనుష్యకే శక్యము పపాదయితుం తావన్నిర్వ ముపపాద్యతాం - అ
ధికారకుశలదేవ గుహుముభ క్తిర ద్విగుణా ముపపాదయ దేవతాసుపూ
జామ్ బుపేజన పరిచర్యాను దర్శితాదరా భవపుంహి దైవతస్య
ఋషయో యత్నేనారాధితా యథాసమిహిత ఫలానామణి మల్లభా నా
వపి వరాణాం దారారో భవన్తి శ్రూయతేహపురా చణ్డకౌశిక
ప్రసాదాన్మగధేసు బృహద్రథోనామ రాజా జనాన్ధనస్య జేతారము
తుల బలపరాక్రమం జరాసన్ధ నామతనయంలేభే - నశరథశ్చరా
జా పరిణతవయా అపి విభాణ్డకమహాముని సుతస్య ఋష్యశృఙ్గ
స్య ప్రసాదాన్నారాయణ భజానివా అప్రతిహతా - ఉ
దధినివాక్షోభ్యనవా పచతురఃపుత్రా అన్యే చరాజ
న్యా స్తపోధనా నారాధ్య పుత్రదర్శనా మృతస్వాగ సుఖభాజోఽ
భూవుః - అమోఘఫలాహిమహామునిజనుసేవా - అహమపిఖలుకదా స
ముపారూఢ గర్భభరాలసా మాపాణ్డుర ముఖీమాసన్న చన్ద్రోదయా
మివ పౌర్ణమాసి నిశాం దేవీం ద్రక్ష్యామి - కదామేతన యుజన్మ మ
హోత్సవానన్ద నిర్భరో హరిష్యతి పూర్ణపాత్రం పరిజనః కదాహ
రిద్ర వసనధారిణీ సుతసనాథోత్సఙ్గా ద్యౌరివోదిత రవిమణ్డలా సజా
లాతపా మామానన్దయిష్యతిదేవీ - కదాసర్పోషధి పఞ్జర జటిలకేశోని
హిత రక్షోఘృత మధుబిన్దులాలు విన్యస్తగౌర సర్షపోన్మిశ్ర భూతిలే
ఖోగోరోచనాచిత్రిత కబ్రసూత్రగ్రన్థి రుత్తానశయో దశనశూన్యస్మి
తాననః పుత్రకోజనయిష్యతి మేహృదయాహ్లాదమ్ కదాగోరోచనా
కపిల ద్యుతిర్నఃపురికా కరతల పరస్పరాసఙ్ఘర్షమాణమూర్తి రశే
షజనాభినన్దితో మజ్జన ప్రదీపఇవ మేశోకాన్ధకార మున్మూల యిష్యతి
చక్షుషోః - కదాచ క్షీతల రేణుధూసరో మణ్డయిష్యతి మమహృద

యేన దృష్ట్వాచ సహ పరిబ్రహ్య భవనాజ్జనమ్ - కదా కేసరికిన్నో
రకణ్ఠివ సఞ్జాత జానుచఙ్క్రమణారమ్భః పశ్చరిష్యతీత స్తతః స్ఫటిక
కమణిమయ భిత్త్యన్తరితా న్భవనమృగ శాబకానాజ ఘ్నృక్షుః కదా
న్తఃపురికానూపురి నినాద సఙ్జాతా గృహకలహంసకా నానుసరత్ క
ఞ్చా న్తర ప్రధావితః కనకమేఖలా ఘుణ్టికారవాను సారణీ మాయా
సయిష్యతి ధాత్రీమ్ - కదాకృష్ణాగురు పఙ్క్తిలిఖిత ముదలేఖాలఙ్క్ర
త గణ్డస్థలః కోమలముఖరవ డిణ్డిమ ధ్వనిజాత ప్రీ తిరూర్ధ్వకరవిప్రకీ
ర్ణ చన్దన చూర్ణధూళి ధూసరః కుఞ్చితా ఙ్క్రళి శిఖరాఙ్క్రశా కర్ష
ణ విధూతశిరాః కరిష్యతి మదనుత్తగజ రాజలీలామ్- కదామాతుశ్చ
రణ రాగోపయుక్త శేషేణ పట్టాలక్తకరసేన వృద్ధకఞ్చుకినాం విడ
మ్బయిష్యతి ముఖాని - కదా కుతూహాల లోల లోచనో మణికుట్టిమే
ష్వధోదత్త దృష్టిరనుసరిష్యతి స్ఖలద్గతి రాత్మనః ప్రతిబిమ్బాని - కదా
నర్తన్ద్రిసహస్ర ప్రసారిత భుజయుగళాభి నన్ద్యమానాగవనో భూష
ణమణి మయూఖ లేఖా కులీక్రియ మాణలోలదృష్టిః ఆస్థానసేతస్యమ
మ పురః పర్యటిష్యతి సభాన్తరేషు - ఇత్యేవాని చాన్యాని మనోరదశ
తాని చిన్తయతః అన్తస్సన్తప్యమానస్య యాన్తిరజన్యాః - మామపి దహ
త్యేవాయ మహర్నిశ మనల ఇవానపత్యతాసముద్భవః శోకః - శూ
న్యమేవ మేప్రతిభాతి జగత్ - అఫలమివాఖిలం పశ్యామి జీవితంగా
ఢ్యశ్చ అప్రతివిధేయేతు విధాతరికిం కరోమి తమ చ్యతాం దేవి శో
కానుబన్ధః అధీయతాంభై రేయ ధర్మేచధీః ధర్మ్యాణాంయణానాం హిస
దా సమీపసఞ్చారిణ్యః కల్యాణ సమ్పదోభవన్తి - ఏవ మభిధాయ స
లిలమాదాయ స్వయం కరతలే నాభినవ పల్లవేనేవ వికచ కమలతు
ల్య మాననమస్యాస్సాశ్రు లేఖం మమార్జ పునః పునశ్చ ప్రియశత
మధురాభిః శోకాపనోదన నిపుణాభి ర్ధర్మోపదేశ గర్భాభిర్వాగ్భిరా
శ్వాస్య సుచిరం స్థిత్వా నరేన్ద్రో నిర్జగామ-

నిర్గతేచ తస్మిన్ మన్దీభూత శోకావేగా విలాసవతీ యథా

యమాణా భరణపరిగ్రహాదికం సముచితం వాసరవ్యాపార మకరోత్ - తతఃప్రభృతి సుతరాందేవతారాధనేషు బ్రాహ్మణపూజాసు గురుజనపరిచర్యాసుచ ఆదరవతీ బభూవ - యచ్చ కిఞ్చి త్కుతశ్చి చ్ఛ్రావ వ్రతం తత్తచ్చర్భక తృష్ణయా సర్వంచ కారనమహోనన్ను ఎ స్నేహసుజీగణత్ - అనవరత దహ్యమాన గుగులు బహుళధూపాన్ధకారితేషు చణ్డికాగృహేషు ధవళాభ్రరా శుచిమూర్తి రుపోషితా హరితకుశోపచ్ఛన్నేషు భూతలశయనేషు సుప్తాపవిత్ర పుణ్యసలిలపూర్ణితై ర్వివిధకుసుమ ఫలోపేతైః క్షీరతరుపల్లవ లాజ్ఛన్నైః సుస్వరత్నగరైబిః శాతకుమ్భకుమైర్ఘటగోకులేషువృద్ధగోపవనితా కృతమఙ్గళాలక్షణసంపన్నానాం గవాపథఃసచ్చె - ప్రతిదివస ముద్ధాయోత్థాయ సర్వరత్నోపేతానిహోమాని తిలపాత్రాణి బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ - మహోనక్షేత్రలిఖిత మణ్డలమధ్య వర్తినీ వివిధబలి దానానన్తరదిగ్దేవతాని బహుళ చతుర్దశీనిశాసు చతుష్పథేసు స్నానమఙ్గళానిచ జ్యే - సిద్ధాయతనాని కృతవివిధ దైవతోప దాచిత కాని సిషేవ - దర్శిత ప్రత్యాదేశాని సన్నిదాన మాతృభవనాని జగామ ప్రసిద్ధేషు నాగకులహ్రదేషు మమజ్జ అశ్వత్థ ప్రభృతీ నుపపాదితపూజాన్మహోవన స్పతీ కృతప్రదక్షిణా వవన్దే దోలాయమాన మణిపలయేషు ప్రాణియుగళేన కృతస్నానా స్వయముఖణ్డిత సిద్ధ కుసుమ సమ్భావితం రజతపాత్ర పరిగృహీతం వాయసేభ్యో దధ్యోదన బలిమదాత్ అపరిమిత కుసుమధూప విలేపనాభరణ పలలపాయస లాజబలిలా నుహారహ జ్యేష్ఠా దేవీసపర్యా మాతతాన స్వయముపాహితపిణ్డపాత్రా భక్తిప్రవణేన మనసా సిద్ధాదేశా నగ్నితపణకాన్ప్రచ్ఛ విప్రశ్నికాదేశ వచనాని బహుమేనే నిమిత్తజ్ఞానుపచచార శకునజ్ఞాన విదామాదర మదర్శయత్ అనేకవృద్ధపరమ్పరా సమాగతాని రహస్యాని చకారదర్శనా గతద్విజ గణానా త్మజదర్శనో త్సుకా వేదశ్రుతీరకారయత్ అనవరతవాచ్యమానాః పురాణాః కథాశ్చ శ్రావ గోరోచనాలిఖిత భూర్జపత్రగర్భాన్మన్త్రగణకానువాహర

డా పరిపరోపేతా న్యోషధి సూత్రాణి బబన్ధ పరిజనోఽపి చా స్యాః సతతముపశ్రుత్యై నిర్జగామ తన్మిత్రాని చజగ్రాహ శి వాభ్యో నిశేహూంస బలిపిణ్డానుదినం సము త్ససర్జ స్వప్నదర్శనా శ్చ ర్యాణ్యాచార్యాణా మాచచక్షే చత్వరేషు శివావలి ముపజ హార॥

ఏవంగచ్ఛతి కాలే కదాచి ద్రాజా క్షీణభూయిష్ఠాయాం రజన్యా మల్పావ శేషపాణ్డుతారకే జరత్పారావత పక్షధూసరే నభసి స్వ ప్నే సౌధశిఖర స్థితాయా విలాసవత్యాః కరిణ్యాఇవ విషపల్లవమా ననే సకలకలాపరి పూర్ణమణ్డలం శశినం ప్రవిశన్తమ పశ్యత్ ప్ర బుద్ధశ్చోత్థాయ హర్షవికాస స్మితతరేణ చక్షుషా ధవళీకృత వాసభ వన న్తస్మిన్నేవ క్షణే సబహుమానం శుకనా సమాహూయ తరస్వ ప్న మకథయత్ - సముపజాతహర్షః సతంప్రత్యువాచ దేవసమ్ప న్నాః సుచిరాదస్మాకం మనోరథాః కతిపయైరేవా హోరాభిరసం శయ మనుభవిష్యతి స్వామీ సుతముఖకమలావలోకన సుఖమ్- అన్య థాలు మయాపి నిశేస్వప్నే ధౌతధవళవాససా ప్రజ్ఞాన్తమూర్తినా ది వ్యాపృతినా ద్విజేన వికచచన్ద్రకలా వదాతదలశతమ్-ఉలూలకేసరస హస్ర జటిలముకరన్న బిన్దుసన్దోహవర్షిపుణ్డరీకముత్సఙ్గే దేవ్యా మనోర మాయా నిహితం దృష్టమ్-ఆవేదయన్తిహి ప్రత్యాసన్నమానన్ద మగ్ర జాతాని శుభాని నిమిత్తాని కింవాన్య త్ప్రియతరం పరమానన్ద కారణ మతోవిద్యతే అవితథఫలాహి ప్రాయో నిశావసాన సమయే దృ ష్ట్వా భవన్తిస్వప్నాః తథా నచిరేణైవ మాన్ధాతారమివ ధౌరేయం రాజర్షీణాం భువనానన్దహేతు మాత్మజ జనయిష్యతి దేవీ శరత్క మలినీ వాభినవ కమలోద్గమేన గన్ధగజ మాహ్లాదయిష్యతి దేవమ్- యేనే యం దిగ్గజమదగన్ధే వావిచ్ఛిన్న సన్తానాకీర్తి భారధారణో చితా భ విష్యతి కులసన్తతిః స్వామినశ్చ త్యేవమభిదధానమేవ తంకరేణ గృహీ త్వా నరేన్ద్రః ప్రవిశ్యాభ్యన్తర ముభాభ్యామపి తాభ్యాం స్వప్నా భ్యాం విలాసవతీమానన్దయాఞ్చకార-కతిపయదివసాపగమేచ దేవతా

ప్రసాదాత్ కమలమివ ప్రభాత శశిగర్భో విశేష విలాసవత్యా యే
సచ నన్దనవనరాజిరివ పారిజాతేన మధుమాధవేన వక్షఃస్థలీవ కౌస్తుభ
మణినా సుతరా మరాజిత మోహనార్పణశ్రీరివ చగర్భస్థలేన సంక్రా
న్తగురునిపాల ప్రతిబిమ్బ ముద్వాహ- శనైశ్శనైశ్చ ప్రనిదిపస మా
పదీయమాన గర్భా నిష్ఫరదరిపీత సాగరసలిల భరమన్థరేవ మేఘ
మాలాశున్దం మన్దం సచచార ముహుర్ముహురనుబద్ధ బృమ్భిక మాజి
హ్మిత లోచనం పాలనం నిశశ్వాస సతథావస్థాశ్చ తామనభినన్దిత
పానభోజనాం ప్రావృషమివ శ్యామాయమాన పయోధరముఖిం కే
తకీమివ గర్భపాణ్డురా మాల- శ్యేజ్జిత కుశలః పరిజనో విజ్ఞాలవాత్

అతస్యాఃసర్వపరిజనప్రధాన భూతా సదా రాజకులసంవా
స చతురా సర్వదాచ రాజసన్నికర్ష ప్రగల్భా సర్వమజ్జళ కరలాకు
లవర్ధనా వామ మహత్తరికా ప్రశస్తే దివసే ప్రదోషవేళాయాం మ
భ్యన్తరాస్థాన మణ్డపగతం గన్ధతైలాభిషేక జ్వలితదీపికా సహస్రప
రివృతమ్-ఉడుమనికరమధ్యవర్తిన మివ పౌర్ణమాసే శశినమ్ - ఊరుగరాజ్ఞ
ణామణి సహస్రాన్తరాళ స్థితమివ నారాయణం మూర్ధాభిషిక్తైః
ప్రధాననరేన్ద్రైః పరిమ్లితైః పరివృతమ్ అనతిదూరావస్థిత పరిజన
మ్అనన్తరముత్థజ్ఞవేత్రాసనో పవిష్టేన ధౌతధవళాభ్యరపరిధానే
న నాత్యుల్బణ వేషేణ జలనిధినేవాగాధ గామ్భీర్యేణ సముపారూఢ
విశ్రమ్భనిర్భరా స్తాస్తాః కథాః శుకనాసేన సహ కుర్వాణం భూమి
పాలముపసృత్యరహః కర్ణమూలేవిదిత విలాసవతీగర్భ వృత్తాన్తంనుకా
ర్షీత్ ॥

తేనతు తస్యావచనే నాశ్రుతపూర్వే ణాసమ్భావ్యే నాస్మృత
రసేనేవ సిక్తసర్వాఙ్గస్యసద్యః ప్రకట రోమాఞ్చోద్గ నిరన్తరకణ్టకిత త
నో రానన్దరసేన విహ్వలీక్రియమాణస్య స్మితవికసిత కపోలమూలస్య
పరిస్ఫారిత హృదయాతి రిక్తహర్షమివ దశనాంశువితాన చ్ఛలేన వి
కిరతో రాజ్ఞః శుకనాసముఖే లోలతారకమానన్ద జలబిన్దుక్లిన్న పత్ర
మూలం తత్క్షణంపపాత చక్షుః - అనాలోకిత పూర్వ స్తు హర్షప్రకర్ష

మభిసంవీక్ష్య భూపతేఃకులవర్ధనాచ్చ స్మితవికసితముఖీ మాగతాం దృష్ట్వా తస్యాశ్చార్థస్య సతతం మనసి వర్తమానత్వా దవిదిత వృత్తాన్తోఽపి తత్కాలోచితమపర మతిమహతో హర్షస్య కారణ మపశ్యన్ శుకనాసికస్తయ ముత్థాప్య సముత్సర్పితాసనః సమీపతరముపసృత్య నాతిప్రకాశ మావభాషే। దేవకిమస్తి కిఞ్చిత్ స్వప్నదర్శనే సత్యమ్ ఉతోత్ఫుల్లలోచనా హికులవర్ధనా దృశ్యతే దేవస్యాపీనం ప్రియవచనశ్రవణపలూహాలా దివ శ్రవణమూల ముపసర్ప దుపరచయదివ నీలకువలయ కర్ణపూర శోభా మానన్న జలపరిప్లుతం తరళతారకం వికస దావేదయతి మహత్ప్ర హర్షకారణ మీక్షణయుగళమ్-

ఊపారూఢ మాహోత్సవశ్రవణ కుతూహలముత్సుకం క్లామ్యతి మే మనస్త దావేదయతు దేవఃకిమిద మిత్యుక్తవతి తస్మిన్ రాజా విహస్యాబ్రవీత్-యదిసత్యమనయా యథాదృష్టం తథాసర్వమపితథ మస్వప్నదర్శనమ్ అహన్తు నశ్రద్దధే కుతోఽస్మాకమియతీ భాగ్యసమ్పద భాజనం హివయమీదృశానాం ప్రియవచన శ్రవణానా మవితథవాదిని మయ్యహం కులవర్ధనామ్ ఏవంవిధానాంకల్యాణానామసమ్భావిత మాత్మానం మన్యమానో విపరీతా మివాద్య పశ్యామి తదుత్తిష్ఠ స్వయమేవగత్వా కిమత్రసత్యమితి దేవీం దృష్ట్వా జ్ఞాస్యామీత్యభిధాయ విసర్జ్యసకలనరేన్ద్రలోకమ్ ఉన్ముచ్య స్వాఙ్గేభ్యో భూషణాని కులవర్ధనాయై దత్వా తయాచ దత్తప్రసాదానన్తర మవనితలా శ్లిష్టలలాటలేఖియా శిరఃప్రణామే భ్యర్చితః సహశుకనాసే నోత్థాయ హర్షవిశేష నిర్భరేణత్వర్యమాణో మనసా పవనచలిత నీలకువలయదళలీలా విడమ్బకేన దక్షిణేనాక్ష్ణా పరిస్ఫురతాభి నన్ద్యమాన స్తత్కాలసేవా సముచితేన వింశవిరలేన పరిజనేనానుగమ్యమానః పురస్సంసర్పిణీనా మనిలలోల స్థూలశిఖానాం ప్రదీపికానా మాలోకేన సమున్నీయమాణకక్షో న్తరతిమిర మన్తఃపురమయాసీత్॥

తత్ర వసుకృతరక్షాసంవిధానే నవసుధానులేపన ధవళితే ప్రజ్వలితమఙ్గళప్రదీపే పూర్ణకలశాధిష్ఠిత ద్వారపక్షకే ప్రత్యగ్రలి

ఖిత ర జల్యా ో ో ే ప వ-భి ్తిభాగ వా ో హారిణి సముపరచితసీత వి
తా ాన ట ్టా పబద్ధ ుత్తానుణే ఫ శిప్రకీపప్రహత ణిమిరే వాస
బవనే ాంచిఖపప్ర లరాక్కృత ంఖాపరిక్షేపరి శయనశిరోభా
గ విన్యస్తగ్ర్ణ సవణని ద్రానుజళి రలగ ే ఒబ్ధివిఖ్ాం ి ముంలగు
స్త్రపడిగ్రను అవస్థాపితరత్నోశక్తి వలయిమ్ ఇకస్తగో బిప్రక్ష్ణ్ణ గా
సర్షపమ్ ువలమ్బిత బాలయో క్త్రగ్రగత లోహపిశ్ఛలపత్రమ్ లస
క్రిహరి కాన్త పల్లవమ్ ఉత్తుజ్జపాపుపర ప్రగ్రహితమ్ ఇస్ర్ దివిత ధవళి
ప్రచ్ఛపటమ్ అచలరాజశేలాతల పిశాలం ఒక్కోచిలం శేయనతంగ
దిశయూనాం కనకపాత్రపరిగృహీ ై ండిచ్చిన్ని పంళాొవ్యస్తత దధి
వైిః జలతరజ్గతటళ సితశాలి సిక్థకరైిః అగ్రగ్రిత ుసుమాజ్ఞలినా
నైిః ఫుర్భాజనైిః అఖణ్డితానన మత్స్యపటలైశ్చ ప్రత్యగ్రశీత
పిణమి శ్రైిః అవిచ్ఛిన్నసలిలధారా గమ్యమానమార్గైిః పటలకప్రస్థ
లితైశ్చ శీతలప్రదీప్తైిః గోరోచనామిశ్ర గౌరసర్షపైశ్చ సలిలాఞ్జలి
భిశ్చ ఆచారకుశలే న్తాఃపుర జరతీజనేన క్రియమాణావతారణకమ
జ్జళాం ధవళాొమ్బరవివిక్త వేషేణ ప్రముదితేన ప్రస్తుతమఙ్గళ ప్రా
యాలాపేన పరిజనేనోపాస్యమానామ్ ఉపారూఢగర్భతయా న్తర్గత
కులశైలానివి ఖీతిం సలిలనిమగ్నై ా రావతామివ మన్దాకినీం గుహాగ
తసింహామివ గిరిరాజమేఖలాం జలధరపటలాన్తరిత దినకరామివ ది
వసశ్రియమ్ ఉదయగిరి తిరోహిత శశిమణ్డలామివ విభావరీమ్ అభ్య
ర్ణబ్రహ్మకమల వినిర్గమా మివ నారాయణనాభిమ్ ఆసన్నాగస్త్యోదయామివ దక్షిణాశాం ఫేణావృతా స్మృతకలశానివిడిరోదవేలాంగో
రోచనాచిత్రిత దశమనుపహత మతిధవళమ్ మకూలయుగళం వసా
నాం విలాసవతీం దదర్శ - నస న్ధ్యా మపరిజన ప్రసారితకరతలా వల
మ్బనా వష్టమ్భేన వామజానువిన్యస్త హస్తపల్లవాం ప్రచలితభూ
షణ మణిరవ ముఖరముత్తిష్ఠన్తీం విలాసవతీ మలమల మాఖ్యదరేణ
దేవినో ఙ్ఞాతవ్య మిత్యభిధాయ సహతయా తస్మి న్నేవశయనీయేపా
ర్శినస్సముపావిశత్ - ప్రవృష్టచామీకర చారుఘడే ధవళోపచ్ఛన్నే చా

సన్నే శయ నాన్తరే శకనాసోఽపి న్యషీదల్ ॥

అథతా ముపారూఢ గర్భ్భమాలోక్య హృష్టాన్తరాత్మన్ధరేణ మన సా ప్రస్తుత పరిహాసో రాజా దేవి శుకనాసిః పృచ్ఛతి యదాహి కులవర్ధనా కిమపి తత్కిం తథైవ ఇత్యువాచ - అథాత్యక్త స్మితచ్ఛు రిత కపోలాధర లోచనాలజ్జయా దశనాంశుజాల కావ్యా జేనాంశు కేనేవ ముఖమాచ్ఛాదయన్తీ విలాసవతీ త్క్షణమధోముఖీ తస్థౌపునఃపునశ్చానురుధ్యమానా కింనామ మామతి మాత్రం త్రపాపరవశాం కరోషి నాహం కిఞ్చిదపి వేద్మి ఇత్యభిదధానా లీర్యగ్వలిత తారకేణ చక్షుషా అవనతముఖీ రాజానం సాభ్యసూయమివా పశ్యత్ - అప రిస్ఫుటహాస జ్యోత్స్నా ఽ విశదేన ముఖశశినః భూభుజాం పతిరేనాం భూయోబభాషే - సుతనుయది మదీయేన వచసాతవ త్రపావిరహస్య తే తదయమహం స్థితోనిభృతమ్ అన్యతుకిం ప్రతివిధాస్యసి విఘట మాన దశకోశ విశదచన్ద్రకదృశేః సవర్ణతయా పరిమళానుమీయ మాన కుఙ్కుమార్ద్ర రాగస్య పాణ్డురతా మాపద్యమానస్య వర్ణస్య అ నయోశ్చ గర్భ్భసన్ధ్యా మృతావనేక నిర్వాప్యమాన హృదయశో కానల ప్రభవం ధూమమివ వమతోః గృహీతనీలో త్పలయోరివ చ క్రవాకయోః తమాలపల్లవ లాఞ్ఛిత ముఖయోరివ కనకకలశయోః సకృదివాలిఖిత కృష్ణాగురుపఙ్క పత్రలతయోః శ్యామాయమాన చూచుకయోః పయోధరయోః అన్యచ్చ ప్రతిదినమతిగాఢ తామా పద్యమానేన కాఞ్చీకలాపేన దూయమానస్య నశ్యత్త్రిబలి లేఖావల యస్య క్రశిమాన ముద్వహతో మధ్యభాగస్య - ఇత్యేవం బ్రువాణ మవ నిపాల మన్తర్ముఖి వినిగూఢహాసశ్శుకనాసిః దేవ కిమాయాసయసి దేవీ మియ మనయా కథయాపి లజ్జతే త్యజ కులవర్ధనా కథితవా ర్తా సమ్బద్ధమాలాప మిత్యబ్రవీత్ - ఏవంవిధాభిశ్చ నర్మప్రాయా భిః కథాభిస్సుచిరం స్థిత్వా శుకనాస స్స్వభవన మయాసిత్ నరే న్ద్రోఽపి తస్మిన్నేవ వాసగృహే తయాసహితాం నిశామ త్యవాహా యత్.

తతః క్రమేణ యథాసమీహిత గర్భదోహద సమ్పాదన ప్ర
మదితా ఫాల్గునే ప్రసవసమయే పుత్ర్యోఽహని అనవరత గళన్నాడికా
కాశ కాలకలే ర్భహి రాగృహీత చ్ఛాయై గ్రహైర్గృహీతే లగ్నే
ప్రశస్తాయాం వేలాయాం మిరస్తుగమివ జలధర మాలా సంలోక
హృష్టయూన్న కాగిణర విలాసవతీ సుతమసూత - తస్మిన్జాతే సరభ
సనిత స్తతః ప్రధావితస్య పరిజనస్య చరణశతసంక్షోభచలిత క్షీత
లాం భూపాలాభి ముఖ ప్రసృతస్యల ద్గలిమికిల కక్షుకి సహస్రో జన
సమ్మర్ద నిష్పిష్య మాణ పతిత కుబ్జవామన కిరాతగణో విస్ఫార్యమా
ణాన్తఃపుర జనాభరణరుజ్ఝ్కారవ నోహరః ఫూర్ణపాత్రహరణ పిలు
ప్యమాన వసనభూషణః సంక్షోభిత నగరో రాజకులే వృష్టివృద్ధి స
ప్తమ్యా మోఽతి మహానభూత్ - అనన్తరఞ్చ మన్దరమథ్యమానజల నిధి
మోఘ గమ్భీరదున్దుభి ధ్వానపురస్సరేణ ప్రహతమృదుమృగ్డ శ్వ
కాహళా నకనివహ నినాదనిర్భ రేణ వజ్రళపటహ పటురివ సంవర్ధి
తేనానేక జనసహస్ర కలకలబహుళేన త్రిభువనమాస్ఫారయతా ఉ
త్సవకోలాహలేన ససామన్తాః సాన్తఃపురాః సప్రకృతయః సబాల
వృద్ధాః ననృతు రాగోపాల ముక్తోత్తాణివ హర్షనిర్భరాః ప్రజాః-ప్ర
తిక్షణమనుగ్గత చన్ద్రోదయేనేవ జలనిధిః కలకలముఖరో రాజమూ
ర్ధన్యానా మభిషేకోత్సవః - పార్థివస్తు తనయాననదర్శనో త్సవ
హృతహృదయోఽపి దివసవశేన మాహాత్మికగణోపదిష్టే ప్రశస్తే
ముహూర్తే నివారిత నిఖిలపరిజనః శుకనాసద్వితీయోయా వణమయమ
జ్ఞళ కలశయుగళాశ్మాన్యేనఆసక్త బహుపుత్రికా లజ్కృతేన పీఠ
వనపల్లవ నివహనిరన్తర నిచితేన సన్నిహిత కనకమయ హల ముసల
యుగేన విరళగ్రథిత సితకుసుమ మిశ్రదూర్వా ప్రబాల మాలాల
జ్కృతేనఆలమ్బితావిరళవ్యాఘ్రచర్మణావన్దనమాలా న్తరాళ ఘటిత
ఘుణ్టాగణేనద్వారదేశేన విరాజమానమ్ ఉభయతశ్చ ద్వారపక్ష
యోః మర్యాదానిపుణేన గోమయమయీభి రుత్తానపినిహిత వరాట
కప్రకర దస్తురాభి రన్తరాన్తరా బద్ధవివిధవర్ణరాగ రుచిరకార్పాస

కుసుమలేహ లాజ్యైశ్చతాభిః కుసుమ్భకేసర లవాన్వితేన లోహితాభి స్తోయా
భి రాలిఖిత స్వస్తికభక్త్ర జాలముపరచయతా హరిద్రద్రవ విచ్ఛు
రణ పరిపిఞ్జరామ్బరం ధారిణీం భగవతీం షష్ఠీదేవీం కుర్వతా వికచప
ద్మ పుటవిలు శేఖరస్థిన్యస్థ వణ్డలాధిరూఢ మాలోల లోహిత పటఘ
టిత పతాకముల్లసిత శక్తి ణ్డప్రచణ్డం కార్తికేయం సఞ్జట్టయతా వి
న్యస్తాలక్తక పటల పాటలమధ్యభాగో నూర్ధ్వచ్ఛన్న నుసావా బ
ధ్నతా కుఙ్కుమ పఙ్క పిఞ్జరీకృతా మూర్ధ్వప్రోల్లసన్నఖ మయూర
వనిక రఞ్జనకతా మవిరళ లగ్న గౌరసిద్ధార్థక ప్రకరతయా కాఞ్చనరస
ఖచితా మివన్యగ్రోధ గుటికాకదమ్బమాలాం విన్యస్యతాచ చన్దనజ
లచవళి తేషు భిత్తి శిఖరభాగేషు పఞ్చరాగవిచిత్ర చేలచీరకలాప చి
హ్నోమ్ ఆపీతపిష్టాతక పఙ్క్తిం వర్ధమానక పరమ్పరామ్ అ
న్యానిచ ప్రసవగృహానుద్దిన మఙ్గళాని సమ్పాదయతా పురస్థి వర్ధ్రే
ణ సముధిష్ఠితమ్ ఉపద్వార సంయతవివిధ గన్ధకుసుమ మాలాలఙ్కృ
త జరచ్ఛగమ్ అఖిలవ్రీహి మధ్యావస్థాపితా ర్యవృద్ధా భ్యసితశ
యన శిరోభాగమ్ అనవరత దహ్యమానా జ్యమిశ్ర భుజగనిర్భోగ
మేషవిషాణ ధూపమ్ అనల ప్లుష్య మాణారిష్టతరు పల్లవోల్లసిత రక్షా
ధూపసుగన్ధమ్ అధ్యయనముఖర ద్విజగణవిప్రకీర్యమాణ శాన్త్యుదకలవ
మ్-అభినవలిఖిత మాతృపటపూజా వ్యగ్రధాత్రిజనమ్ అనేకవృద్ధా
జ్ఞనా రబ్ధసూతికా మఙ్గళగీతికామనో హరమ్ ఉపపాద్యమాన స్వ
స్త్యయనం క్రియమాణశిశిరక్షా బలివిధానమ్ ఆబధ్యమానధవళ కు
సుమదామశతమ్ అవిచ్ఛన్నపర్యమాన నారాయణనామసహస్రమ్-
అమలహాటకయష్టి ప్రతిష్ఠాపితైరనన్తశుభశతానీవ నిశ్చలశిఖై ర్ధ్యా
యద్ధి ర్మఙ్గళప్రదీపై రుద్భాసితమ్ ఉత్థాతా శిలతాసనాథ పాణిభి
స్సర్వతో రక్షాపురుషైః పరివృతం సూతికాగృహ మపశ్యత్-అబ్భిః
పావకఞ్చ స్పృష్ట్వా వివేశ॥

ప్రవిశ్యచ ప్రసవపరిక్షా మాపాణ్డుమూర్తే రుత్సృజ్జతంవి
లాసవత్యాః స్వప్రభా సముదయో పహతగర్భ గృహప్రదీప ప్ర

శమ్ అపరిత్యక్త గర్భరాగ త్వామదయశరి పాటలపుణ్ణల మివ సవి
తారమ్ అపరసన్ధ్యాలోహిత బిమ్బమివ చన్ద్ర మసమ్ అసుపజాత
కారిన్యమివ కల్పతరుపల్లవమ్ ఉత్పుల్లమివ రక్తారవిన్దరాశిమ్ అవనిదర్శ
నావతీర్ణమివ లోహితాద్రి విద్రుమకిసలయశైరివ బాలాతపచ్ఛేదై
రివ పద్మరాగరశ్మిభిరివ విరచితావయవమ్ అనభివ్యక్త ముఖపఙ్కమి
వ నుహాసేనం సురవనితాకరతల పరిభ్రష్టమివా పరపతకుమారమ్
ఊత్త ప్తకల్యాణ కార్తస్వరభాస్వరయా స్వదేహప్రభయా పూరయ
న్తమివ వాసభవనమ్ ఉద్భాసమానైస్సహజభూషణైరివ మహోపుణ
పలక్షణైరుపేతమ్ - ఆగామికాలఫాలన ప్రహృష్టయా శ్రియా స
మాలిఙ్గితమ్ ఆహ్లాదహేతు మాత్మజం దదర్శ - విగతనిమేష శ్చలపా
క్ష్మణాచ ముహుస్తుహుః ప్రన్యుప్త సఙ్కట్టితానన్ద బాష్పపటల ప్లుత
తారకేణ దూరవిస్ఫారితేన స్నిగ్ధేన చక్షుషా పిబన్నివ పశ్యన్నివ
స్పృశన్నివ మనోఽభిసహ ప్రసాద్య హర్షం సస్పృహమీక్ష మాణ
స్తనయానన మముదే - కృతకృత్యశ్చాత్మానం మేనే- సమృద్ధమనోర
థ శ్శుకనాసస్తు శనైశ్శనై రజ్ఞప్రత్యాజ్ఞాన్యస్య నిరూపయన్ ప్రీతి
విస్ఫారిత లోచనోభూమిపాల మవాదీత్ - జేవహశ్య పశ్యాస్య కు
మారస్య గర్భసమ్పీడన వశాదపరిస్ఫుటా వయవశో భస్యాపి మాహా
త్మ్య మావిర్భావయన్ని చక్రవర్తిచిహ్నాని తథాహ్యస్య సన్ధ్యాంశుర
క్త బాలశశి కలాకారే లలాటపట్టే- నవనళిన నాళభఙ్గ తన్తుతన్వీయ
మూర్ణా పరిస్ఫురతి-పతద్విక్రచ పుణ్డరీకధవళం కర్ణా న్తాయతం ముహు
ర్ముహు రున్మిషైర్ధవళయతీవ చాసభవనమ్ అరాళపక్ష్మ లోచనయు
గళమ్ విజృమ్భమాణ కనులకోశ పరిసుళమనోహర మియమస్య సహ
జమాననా మోదమాజి ఘ్రతీవ దూరాయతా కనకనేఖేవ నాసికా-
రక్తోత్పలనికార మున్నహతీవ చాస్యాధరకమ్-రక్తోత్పల కలికా లోహి

తతలౌ భగవతో విష్టర ప్రవస ఇవ శఙ్ఖచక్రచిహ్నౌ ప్రశస్త లేఖా లాఞ్ఛితౌ కరౌ- అభినవకల్పతరు పల్లవకోమలం లేఖామయైర్ధ్వజ ర ధతురగాతపత్ర కమలైరలఙ్కృతమ్ అనేకనరేన్ద్ర సహస్రచూడా మణి చక్రచుమ్బి నోచితం చరణయుగళమ్- ఏషచ దున్దుభేరివాతి గమ్భీరః స్వరయోగోఽస్య రుదతః శ్రూయతే॥

ఇత్యేవం కథయత్యేవ తస్మిన్సన మ్భ్రమా పస్మతేన రాజలోకేన ద్వారర్షిణా దత్తమూర్త స్త్వరిత గతిరాగత్య ప్రహర్షోద్గమ పులకిత తనుః స్మారీభవ ల్లోచనో మఞ్జుళకనామా ప్రహృష్టవదనః పురుషః పాదయోఃప్రణమ్య రాజానంవ్యజ్ఞాపత్ దేవ దిష్ట్యావర్ధసే ప్రతిహా తాస్తే శత్రవశ్చిరం జీవజయ పృథివీం త్వత్ప్రసాదాదత్ర భవ తః శుకనాసస్యాపి జ్యేష్ఠాయాం బ్రాహ్మణ్యాం మనోరమాభిధానాయాం తామసివ రేణుకాయాం తనయోజాత శ్రుత్వా దేవఃప్రమాణమితి.

అథనృపతి రమృత వృష్టిప్రతిమ మాకర్ణ్య తద్వచనం ప్రీతివి స్ఫారితాక్షః ప్రత్యవదత్ అహోకల్యాణ పరమ్పరా సత్యో ఽయం జనప్రవాదో యద్విప ద్విపదం సమ్పత్సమ్పద మనుబధ్నాతీతి సర్వథా సమానసుఖదుఃఖతాం దర్శయతా విధినాపి భవతైవ వయమనువర్తితా ఇత్యభిధాయ ప్రీతివికసితము ఖః సరభసమాలిఙ్గ్య విసర్జ స్వయమేవశుకనాసస్యోత్తరీయంపూర్ణపాత్రంజహారతస్మైచ ప్రీతమనాః ప్రియవచన శ్రవణానురూపం పురుషాయూపరిమితంపారితో షికమాదిదేశ ఉత్థాయచ తత్రైవతేన చరణవిఘట్టన క్వణితనూపుర సహస్రముఖరిత దిగన్తరేణ సరభసోత్క్షేప వలితమణి వలయావలీ చాలితభుజలతేన ఊర్ధ్వీకృతై రుత్తానతలైః కరపుటైరనిల లుణ్ఠితామా కాశ కమలినీమివ దర్శయతా పర్యస్తమృదిత కర్ణపల్లవేన పరస్పరాఙ్గ దకోటిసఙ్ఘట్ట దష్టపాటితో త్తరీయాంశుకేన శ్రమజల ధౌతాఙ్గరాగ

రక్షిత చీనవానసా కిఞ్చిత్కవశేష్ట తమాలపత్రేణ విలసద్వారవిలాసినీ
హస్తైరున్నిద్రకైరవవానుకారం ప్రధయతా సరభసవల్గన క్షుల
ల్లోలహార లతాస్ఫాలిక కుచస్థలేన సిన్దూరతిలకలులితా లకలేఖేనవి
ప్రకీర్ణ పిష్టాలక పాంశుపుఞ్జపిఞ్జరిత కేశపాశేన ప్రణుత్యవికలమూక
కుబ్జకిరాత వామన బధిర జడజన పురస్సరేణ ఉత్తరీయాంశుక గ్రీవా
బద్ధావకృష్టవిలమ్బిత జరత్కఞ్చుకికదమ్బకేన వీణావేణుమురజ కాం
స్యతాలలయానుగతేన కలమధుర ముద్గాయతా హర్షనిర్భరతయా మ
త్తేనేవోన్మత్తేనేవ గ్రహగృహీతేనేవ వ్యపగతవాచ్యావాచ్యవివేకేన
నృత్యగీతక్రీడా ప్రసక్తేనాన్తఃపురికాజనేన ప్రచలమణికుణ్డలా హా
తకపోల భిత్తినాచ విఘూర్ణమాన కర్ణోత్పలే నాధోగలిత విలోలశేఖ
రేణ దోలాయమానవ కకుకకుసుమ మాలేన నిర్దయప్రహత భేరీమృ
దఙ్గ మర్దలపటహ నినాదానుగత కాహళా శఙ్ఖనివజనిత రభ సేన చ
రణపన్నిపాతై ర్విదారయతేవ వసుచాంరాజపరిజ నేన ప్రవృత్తన్య
త్యేనచ చారణగణేనవివిధముఖ వాద్యకృత కోలాహలేన పరితా గా
యతా వల్గతాచాను గమ్యమానశ్శుక నాసభవనం గత్వా ద్విగుణతర
ముత్సవమకారయత్.

అతిక్రాన్తేచ షష్ఠీజాగరే ప్రాప్తే దశమేఽహని పుణ్యేము
హూర్తే గాస్సువర్ణఞ్చ కోటిశో బ్రాహ్మణ సాత్కృత్వా హాతురస్య
మయూరపరిపూర్ణమణ్డలశ్చన్ద్ర స్వప్నేముఖ కమలమాపిశఙ్కదృష్ట ఇతిస్వ
ప్నానురూపమేవ రాజాసూనోశ్చన్ద్రాపీడఇతినామచకార అపరేద్యుశ్శు
కనాసోఽపికృత్వా బ్రాహ్మణోచితాన్సకలాఃక్రియారాజానుమతమా
త్మజస్యవిప్రజనోచితంవైశమ్పాయనఇతి నామచక్రే క్రమేణకృతచూ
డాకరణాదిబాలక్రియాకలాపస్యశేషమతిచక్రామచన్ద్రాపీడస్య॥

తారాపీడఃక్రీడావ్యాసఙ్గ విధూతార్ధం బహిర్నగరా దనుశే
ప్రమర్ధక్రోశ మాత్రాయామమ్ అతిమహతా తుహినగిరిశిఖరాన్త

కారిణా సుధాధవళేన ప్రాకారమణ్డలేన పరివృతమ్ అనుప్రాకార మాహితేన మహతా పరిఖావలయేన పరివేష్టితమ్ అతిదృఢక పాట సమ్పుటమ్ ఉద్ఘాటితైకద్వార ప్రవేశమ్ ఏకాన్తోపరచిత తురగ బాహ్యాలీవిభాగమ్ అధఃకల్పిత వ్యాయామశాలమ్ అమరాగారాకారం విద్యామన్దిర మకారయత్-సర్వవిద్యాచార్యాణాఞ్చసంగ్రహే యత్న మతి మహాన్త మన్వతిష్ఠత్॥

తత్రస్థఞ్చతం కేసరికిశోరకమివ-పఞ్జరగతం కృత్వాప్రతిష్ఠన్తి రమ్ ఆచార్యకులపుత్ర ప్రాయ పరిజన పరివారమ్ అపనీతాశేష శిశుజనక్రీడన వ్యాసఙ్గమ్ అనన్యమనసమ్ అఖిలవిద్యోపాదానార్థమా చార్యేభ్యశ్చన్ద్రాపీడం శోభనే దివసే వైశమ్పాయనద్వితీయ మర్పయామ్బభూవ ప్రతిదినఞ్చోత్థాయోత్థాయ సహవిలాసవత్యా విరళ పరిజన మేవ గత్వైన మాలోకయామాసరాజా॥

చన్ద్రాపీడోఽప్యనన్య హృదయతయా తథానియన్త్రితో రాజ్ఞా అచిరేణైవ కాలేన యథాస్వమాత్మా శాలం - ప్రకటయద్భిః పాత్రవశాదుపజాతో త్సాహైరాచార్యై రుపదిశ్యమానః సర్వా విద్యా జగ్రాహ - మణిదర్పణఇవాతి నిర్మలే తస్మిఁ్ఛక్రామ సకలఃకలాకలాపః-తథాహి పదవాక్యే ప్రమాణే ధర్మశాస్త్రే రాజ నీతిషు వ్యాయామవిద్యాసు చాపచక్రచర్మ కృపాణశక్తి తోమరపరశు గదాప్రభృతిషు సర్వేష్వాయుధ విశేషేషు రథచర్యాసు గజ పృష్ఠేషు తురఙ్గమేషు వీణావేణుమురజ కాంస్యతాల దర్దుర పుట ప్రభృతిషు వాద్యేషు భరతాదిప్రణీతేషు నృత్యశాస్త్రేషు నారదీ యప్రభృతిషు గాన్ధర్వవేదవిశేషేషు హస్తిశిక్షాయాం తురగవయో జ్ఞానేషు పురుష లక్షణేషు చిత్రకర్మణి యన్త్రచ్ఛేద్యే పుస్తకవ్యా పారే లేఖ్యకర్మణి సర్వాసుద్యూతకలాసు గన్ధశాస్త్రేషు శకునిరుతజ్ఞా నే గ్రహగణితే రత్న పరీక్షాసు దారుకర్మణి దన్తవ్యాపారే వాస్తుని

ద్యాను ఆయుర్వేదమంత్రప్రయోగే విషాపహరణే సురుజ్జోపభేదే తరణే లఙ్ఘనే ప్లుతిషు ఆరోహణే రలితత్రైషు ఇన్ద్రజాలే కథాసు నాటకే ఖ్యాఖ్యాయికాసు కావ్యేషు మహాభారత పురాణేతి హాసరామాయణేషు సర్వలిపిషు సర్వదేశభాషాసు సర్వసంజ్ఞాసు శిల్పేషు చ్ఛన్దఃస్వన్యేష్వపి కలావిశేషేషు పరం కౌశలమవాప॥

సహజాశ్రమనుభవ్య స్యతోష్ట కోదరస్యేవ శైశవ ఏవాపిప్ప భూవసర్వలోక విస్మయ జననీ మహాప్రాణతా-యదృచ్ఛయా క్రీడతాప్యనేన కరతలాల మ్బితకర్ప పల్లవావనతా జ్ఞాస్సింహకిశోరక క్రమాక్రాంతా ఇవగజకలభకాశ్చలి తుమపి నశేకుః పత్తైకేనకృపాణ ప్రహారేణ బాలపవతాశతరూక్ష్యణాళ దణ్డానివలులావ సకలరాజన్య వంశవన దావానలస్య పరశురామ స్యేవాస్య నారాచాః శిఖరి శిలాతల భిదో బభూవుః దశపురుష సంవాహన యోగ్యేన చాయో దండేన శ్రమనుకరోతి-ఖు తేచ మహాప్రాణతాయాః సర్వాభిర వ్యాభిః కలాభి రనుచకారతం వైశమ్పాయనః-చన్ద్రా పీడస్యతు సకలకలాకలాపపరిచయ బహుమానేన శుకనాసగౌరవేణ సహపాంసు క్రీడనతయా సహసం వృద్ధతయాచ సర్వవిశ్రంభస్థానం ద్వితీయమివ హృదయం వశమ్పాయనః పరంమిత్ర మాసిత్ నిమేషమపి తేనవినా స్థాతుమేకాకీ నశశాక వైశమ్పాయనోఽపి తముష్టకరమివ వాసరోఽ నుగచ్ఛన్న తృణమపి విరహయాఞ్చకార॥

ఏవంతస్యసర్వవిద్యాపరిచయమాచరత చన్ద్రా పీడస్య త్రిభువ నవిలోభనీయోఽమృతరస ఇవసాగరస్య సకలలోక హృదయనయనాన న్దజనన శ్చన్ద్రోదయఇవ ప్రదోషస్య బహువిధరాగవికార భఙ్గురః సురభిమధుకలాప ఇవజలధర సమయస్య మకరధ్వజాయుధభూతః కుసు మప్రసవఇవ కల్పపాదపస్య అభినవాభి వ్యజ్యమానరాగ రమణీయః

సూర్యోదయఇవ కమలవనస్య వివిధలాస్యవిలాసమోగ్యః కలాప ఇవ శిఖ్జిసో యూవనారమ్భః ప్రా దుర్భవ్ రనుణీయస్యాపి ద్విగుణాం రమణీయలాం పుపోష - లబ్ధావసరోఒనుసేవక ఇవ నికటీ బభూవాస్య మన్మదః- లక్ష్మ్యా సహా వితస్తార వక్షఃస్థలం బన్ధుజనమనోరథైఃసహా ఫూర్యలోరు దణ్డద్వయమ్ అరిజనేన సహతంనిమాన వభజత -మధ్య భాగఃత్యాగేన సహప్రగ్నిమాన మాతతాన నితమ్బభాగః ప్రతాపేన సహోరురోహరోమరాజిఃఅహితకళ త్రాలకలతాభిఃసహా ప్రలమ్బతా ముపయియూ భుజయుగళంచరితేనసాహా ధవళతామభజత - లోచన యుగళమ్ ఆజ్ఞయాసహా గురుర్బభూవ శిఖరదేశఃస్వరేణ సహగమ్భీర తా మాజగామ హృదయమ్॥

ఏవఞ్చ క్రమేణసనూరూఢ యూవనారమ్భంపరిసమాప్తసకల కలావిజ్ఞాన మధీతాశేష విద్యశ్చావగమ్యానుమోదిత మాచార్యై శ్చన్ద్రపీడమానేతుం రాజా బలాధికృతం వలాహకనామాన మాహూ య బహుతురగబల పదాతిపరివృత మతిప్రశస్తేఒహని ప్రాహిణోత్ -సగత్వా విద్యాగృహం ద్వారపైఃసమావేదితఃప్రవిశ్యఋషితల విలమ్బితచూడామణినా శిరసా ప్రణమ్య స్వభూమిసముచితే- రాజస మీపఇవ- సవినయమానతే రాజపుత్రానుమతో- న్యషీదత్ - స్థిత్వాచ ముహూర్తమాత్రంవలాహకశ్చన్ద్రాపీడ - ముపసృత్య దర్శితవినయో వ్యజిజ్ఞపత్ -కుమార నుహారాజఃసమాజ్ఞాపయతిపూర్ణానోమనోరథా అధీతాని శాస్త్రాణి శిక్షితాఃసకలాఃకలాఃగతోఒసి పర్యాయుథవి ద్యాసు పరాంప్రతిష్ఠామ్ అనుమతోఒసి నిర్మాయవిద్యాగృహాత్ స రాచార్యైఃఉపగృహీత శిక్షం గన్ధగజకుమారకమివ వారిబన్ధాద్వినిర్గతమ్ అధిగత సకల కలాకలాపకం పౌర్ణమాసీ శశినమివోద్గతం పశ్య న్తాత్వాం జనో వ్రజన్తు సఫలతామతిచిర దర్శనోత్కణ్ఠితాని లోకస్య

చనాని దర్శనంప్రతితే సమత్సుకాన్యేవ సర్వాణ్యన్తఃపురాణి-అయ
మత్ర భవతోదశమో వత్సరో విద్యాగృహమధివసతః ప్రవిష్టోఽసి
శైశవమనుభవన్ వర్షమ్ ఏవంనేపథ్యితేనాధునా షోడశేన ప్రవర్ధసే త
దస్య ప్రభృతినిర్వృత్య దర్శనోత్సుకాభ్యో దత్త్వా దర్శనమఖిలాభ్యో
మాతృభ్యః అభివాద్యచ గురూన్ అపగతనియన్త్రణో యథాసుఖ
మనుభవ రాజ్యసుఖాని నవయౌవన లలితానిచ సమ్మానయ రాజలో
కం పూజయద్విజాతీన్ ప్రతిపాలయ ప్రజాః ఆనన్దయ బన్ధువర్గమ్- అ
యఞ్చతే త్రిభువనైక రత్న మనిలగరుడ సమజవ ఇన్ద్రాయుధనా
మా తురఙ్గమః ప్రేషితోమహారాజేన ద్వారితిష్ఠతి - ఏషఖలుదేవస్య
పారసీకాధిపతిసా త్రిభువనాశ్చర్యమితి కృత్వాజలనిధి జలాచ్ఛుత్థిత మ
యోనిజమిన మశ్వరత్న మాసాదితం మయా మహారాజాధిరోహణ
యోగ్యమితి సన్నిశ్య ప్రహితోదృష్ట్వా నివేదితశ్చ లక్షణవిద్భిః దేవ
యా న్నళ్చైవ శ్రవసః శ్రూయతే లక్షణాని తైరయ ముపేతో నైవ
వంవిధో భూతోభావీ వాకురఙ్గ మధితి తదయ మనుగృహ్య తామధి
రోహణేన-ఇదఞ్చ మూర్ధాభిషిక్త పార్థివకులప్రసూతానాం వినయో
పపన్నానాం శూరాణామభిరూపాణాం కలావతాఞ్చ కులక్రమాగ
తానాం రాజపుత్రాణాం సహస్రం పరిచారార్థ మనుప్రేషితమ
తురఙ్గమాధిరూఢం ద్వారిప్రణామలాలసంప్రతిపాలయతి॥

ఇత్యభిధాయ విరతవచసి వలాహకే చన్ద్రాపీడః పితురాజ్ఞాం
శీరసి కృత్వానవజలధర ధ్వానగమ్భీరయాగిరా ప్రవేశ్యతామిన్ద్రా
యుధ ఇతినిర్జగామినురాదిదేశ॥

అథవచనానన్తరమేవ ప్రవేశిత ముభయతః ఖలీనకనక కటకా
వలగ్నాభ్యాం పదేపదే కృతాకుఞ్చన ప్రయత్నాభ్యాం పురుషా
భ్యా మవకృష్య మాణ మతిప్రమాణ మూర్ధ్వకరపురుష ప్రహస్త

పృష్ఠభాగ మాపిబన్తమివ సమ్ముఖాగత మఖిలమాకాశ మతినిష్ఠురేణ
ముహుర్ముహుఃప్రకమ్పితో దరర్ధ్వనేణ హేషారవేణ పూరిత భువ
నోదర వివరేణ నిర్భర్త్సయన్త మివాళీక వేగదుర్విదగ్ధం గరుత్మన్త
మతిదూర మవనమతా ప్రతీక్షణమతిదూర మున్న మతాచ జవనిరోధ
స్ఫీతరోష ఘురఘురాయమాణ ఘోరఘోణేన శిరోభాగేణ నిజజవ
దర్పవిశా మల్లజ్ఞానార్థ మాకలయన్తమివ త్రిభువన మసిత పీతహరిత
పాటలాభిరాఖణ్డల చాపానుకారిణీ భిన్నేభాభి కాన్తాషిత శరీర మాస్తీ
ర్ణవర్ష్మల మివకుఞ్జర కలభం కైలాసతటాఘాత ధాతుధూళిపాటల మి
వవహారవృషభ మసురరుధిర పఙ్క లేఖాలోహిత సటమివ పార్వతీసిం
హం రంహస్సఙ్ఘాత మివమూర్తిమన్త మనవరతపరిస్ఫుర త్ప్రోథపు
ట్టోన్ముక్త సూత్కార ఫేణాతిజవాపీత మనిలమివ నాసికావివరే ణో
ద్వమన్త మన్తర్ఘ్నలిత ముఖర ఖలీన ఖరశేఖరక్షోభ జన్మనో లాలా
జలభువః ఫేనపల్లవాఢ్య ఉదధినివాసపరిపీతా మృతరసగణ్డూషానివోద్గి
రన్త మత్యాయతనిశ్శ్వాసతయా సముత్కర్షమివ వదనముద్వహన్త
మాననమణ్డలనిహితారుణనుణి సమున్నతైరంశుకలాపైరుపేతే నావస
క్తకరక్త చామరేణేవ నిశ్చలశిఖరేణ కర్ణయుగళేన విరాజమాన మూ
ర్జ్జ్వలకనక శృఙ్ఖలారచిత రశ్మికలాపకలితయా లాక్షాలోహితలమ్బ
లోలసటాసన్తానయా జలనిధిసఞ్చరణలగ్న విద్రుమపల్లవయేవ శిరో
ధరయోప శోభిత మతికుటిలకనక పత్రలతాప్రతాన భఙ్గురేణ ప
దేపదేరణితరత్నమాలేన స్థూలముక్తాఫల ప్రాయేణ తారాగణేనేవన
ఖ్యారాగమరుణే నాశ్వాలఙ్కారే ణాలఙ్కృతమ్ అశ్వాలఙ్కారనిహిత
మరకతరత్న ప్రభాశ్యామాయ మానదేహాతయా గగనతలనిపతిత ది
వసకరరథ తురగశఙ్కావిష్కోప జనయన్త మతితేజస్వితయా జవనిరోధ
రోష వశా త్ప్రతిరోమ కూపాత్సముద్వతాని సాగరపరిచయలగ్నాని

ముక్తాఫలానీవ స్వేదజలలవ జాలకాని వర్షన్త మివ స్నేహనీలమణి పాదపీ
రానుకారిభి రఞ్జన శిలాఘుటికైరివ అనవరతపతనోత్పతన జనితవిషమ
ఖరముఖిరవైః పృగుభిః ఖురపుటై ర్దలిత వసున్ధరై ర్ముఖరజవా స్యవి
వాబ్యస్యన్త ముత్కీర్ణమివజఙ్ఘాసు విస్తారితమివోరసి శ్లక్ష్ణీకృత మివ
ముఖే ప్రసారితమివ కన్దరాయా ముల్లిఖితమివపార్శ్వయోః ద్విగుణీ
కృతమివ జఘనభాగే జవప్రతి పక్షమివ గరుత్మతః త్రయోన్యసఞ్చర
ణ సహాయమివ మారుతస్యఅంసావతార మివోచ్చై శ్శ్రవసః వేగస
బ్రహ్మచారిణమివమనసఃహరిచరణమివ సకలవసున్ధరోల్లఙ్ఘనక్షమం వ
రుణహంసమివ మానసప్రచారం వధూమానదివసమివ వికచైకాశోక
పాటలం వ్రతినమివ భస్మసేత ళుణ్ఠ్ర కాఙ్క్షితముఖం కమలవనమివమ
ధుపఙ్క-పిఙ్గకేసరం గ్రీష్మదివసమివ మహోయానముగ్ర తేజ సఞ్చ్భు
జఙ్గమివ సదాగత్యభిముఖ ముగచిపుచకమిన శఙ్ఖమాలికా భరణం భీత
మివ సభకర్ణం విద్యాధరరాజ్యమివ చక్రవర్తినరవాహనో చితంసూ
ర్యోదయమివ సకలభువనాశ్చర్యం మశ్వాతి శయ మిన్ద్రాయుధ ము
ద్రాక్షీత్ ॥

దృష్ట్వాచ తమదృష్టపూర్వ మమానుష లోకోచితాకార మఖిలత్రిభు
వన రాజ్యోచిత నుశేషలక్షణో పపన్న మశ్వరూపాతి శయనుతివిక
ప్రకృతేరపి చ న్ద్రాపీడస్య పప్పర్శ విస్మయో హృగయమ్ ఆసిచ్చాస్య
మనసి సరభసవివర్త నవలిత వాసుకిభ్రమిత మన్దరేణ మథ్యమా జల
నిధిజల మిదమశ్వరత్న మనుత్తరతా పూర్వం కిన్నామరత్నముద్ధృతం
సురాసురలోకేన అనారోహతాచ మేరుశిలాతల విశాల మస్యపృష్ఠ
మాఖణ్డలేన కిమాసాదితం త్రైలోక్యరాజ్యఫలమశ్చెశ్శ్రవశా విస్మి
త హృదయో వఞ్చితఃఖలు జలనిధినా శతమఖః మన్యేచభగవతో నా
రాయణస్య చతుర్థోచరమియతాపి కాలేన నాయముపగతః యేనా

ద్యాపితం గరుడారోహణవ్యసనితానపరిత్యజతి-అహోవా ఖల్వతిశయి
త త్రిదశరాజసమృద్ధిరియం తాతస్యరాజ్యలక్ష్మీః యదేవంవిధాన్యపి
సకలత్రిభువన దుర్లభాని రత్నాన్యుపకరణతా మాగచ్ఛన్తి-అతితేజస్వి
తయా మహాప్రాణతయాచ సడైవ తేవేయ మస్యాకృతిః యత్సత్వ
మా రోహణేశజ్యామివ నేజనయతి-నహిసామాన్యవాజినా మమా
నుషలోకో చితాస్సకల త్రిభువనవిస్మయ జనన్య ఈదృశ్యో భవన్త్యా
కృతయః దైవతాన్యపిహి మునిశాపవశా దుజ్ఝిత నిజశరీరకాణి శాప
వచనబలో పనీతా న్యేతాని శరీరాన్తరాణ్యధ్వాసతవీవ-శ్రూయ
తేహి పురా స్థూలశిరా నామ మహాతపా మునిరఖిల భువనలలామ
భూతామప్సరసం రమ్భాభిధానాం శశాపసా సురలోకమపహాయా
శ్వ హృదయే నివేశ్యాత్మానమశ్వహృదయేతి విఖ్యాతా బడబా భూ
త్వా మృత్తికా వత్యాం శతధన్వానం నామరాజాన ముపసేవమా
నా మర్త్యలోకే మహాన్తం కాలమువాస-అన్యేచమహాత్మానో మునిజ
నశాపపరిపీత ప్రభావా నానాకారాభూత్వా బభ్రమూ రిమం లో
కమసంశయ మనేనాపిమహాత్మనా కేనాపిశాపభాజా భవితవ్య మా
వేదయతీవ మదన్తఃకరణమస్య దివ్యతామ్॥

ఇతివిచిన్తయన్నేవాసురుద్యు రాసనాదుదతిష్ఠత్-మనసాచ తంతు
తజ్ఞమ ముపసృత్య మహాత్మన్నర్హోయోఽసి సోఽసి నమోఽస్తు తేస
ర్వథా మర్షణీయోఽయ మారోహణాతి క్రమోఽస్మాక ముపరిగ తా
ని దైవతాన్యప్యను చితపరిభవ భాజ్ఞి భవన్తీత్యామన్త్ర యా మ్బ
భూవ విదితాభి ప్రాయ ఇవసత మి న్ద్రాయుధశ్చటులశిరః కేసరసటా
హతి కూణితా కేకరతారకేణ తిర్యక్చటుషా విలోక్యమహాస్మహా
స్తాడయతా క్షితితల ముత్ఖాతధూళి ధూసరిత క్రోడరోమరాజినా ద
క్షిణఖురే ణారోహణా యాహూయన్నివ స్ఫురిత ఘ్రాణ వివరఘర్ఘ

రో ద్వారిం [illegible] హుంకారపరిష్వారాను బద్ధమతిమనో
హరి హేమాచలముర[illegible] మధుర హ్రేషితేన దత్తారోహ
ణాభ్యను జ్ఞ ఇవ ఖ స్రా యుధమాయం హ చ న్ద్రా పీడః సమారుహ్య
తం ప్రా జేశమా త్రమివ తై లోక్యమఖిలం మన్యమానో నిర్గత్య
ప్రళయజలధరవిముక్తో ఘలాసారఘరుషీణ జర్జరయ లేవ రసాతలమ
తినిష్ప రేణ ఖురపుటా నాం రవేణ ఖురరజోనిరుద్ధ ప్రా ణఘోర ఘో
షేణచ హ్రేషితేన ఒఖిరీకృత సకలభువనవివర మశేష కిరణదీధితి ప
రామర్శస్ఫురిత విమలఫ కేన ఊర్ధ్వ కృతేన కు న్తలతావనే నొన్నా
ల నీలోత్పల కలికావన గహనం సంఖివ గగనతలమలఙ్ఘ్రా ణ ముద్ర
ణ్డ మాయూ రాతపత్ర సహ స్రా న్ధ కారితాష్ట దిఙ్ముఖతయా స్ఫురిత
శతమన్య చాపకలాప కల్మాషమివ జలధరబృన్ద ముద్వమత్ఫేన పుఞ్జ
భవళిత ముఖతయా అనవరత వల్గన చటులతయాచ ప్రళయసాగర
జలకల్లోల సఙ్ఘాతమివ సముద్గత మనృష్టపర్యన్త మప్రమేయ మశ్వ
సైన్య మహశ్యత్ - తచ్చసాగరజలమివ చన్ద్రోదయే నేవ చ న్ద్రా పీడ
నిర్గమేన సకలనేవ సఞ్చచాలాశ్వీయ మహమహా మికయాచ ప్రణా
మలాలసాః సరభసాపనీ తాతపత్ర శూన్యశిరసఃపరస్ప రోత్పీడన కు
పితతురఙ్గమ నివారణాయాయ స్తా రాజపు త్రా స్తం పర్యవారయన్త-
ఏకైకశ శ్చ పతినామగ్రహణ మావేద్యమానా వలాహకేన విప్ర
చలితముకుట పర్యన్తరాగకిరణోద్గమ చ్ఛలేనానురాగ మివోద్వహద్భిః స
ఘటిత సేవాఞ్జలి ముకుళతయా యావరాజ్యాభిషేక కలశావర్జిత స
లిలలగ్న కమలైరివ దూరావనతై శిరోభిఃప్రణేమిరే॥

చన్ద్రా పీడస్తు తాఁ సర్వాఁ సమ్మానయిత్వా యథోచితమన న్తరం
తురఙ్గమాధిరూఢో నానుగమ్యమానో వైశమ్పాయనేన రాజలక్ష్మీనివా
సయోగ్య పుణ్డరీకాకృతినా సకలరాజన్యకుల కుముదషణ్డ చన్ద్ర మణ్డ

లేనేవ తురజ్గమసేనా స్రవన్తీపులినాయ మానేన క్షీరోదఫేన ధవళిత వాసుకిఫణామణ్డలచ్ఛవినా స్ఫుటముక్తాకలాప జాలకావృతే నోపరి చిహ్నీకృతంకేసగిణ ముచ్చైహ తాతిమహతా కాఞ్చనదణ్డేన ధ్రియ మాణే నాతపత్రేణనివారితాతపఃఉభయతస్సముద్ధూయమాన చామ రకలాపపవన నర్తితకర్ణపల్లవః పురఃప్రధావతా తరుణవీరపురుష ప్రయత్నేనానేక సహస్రసంఖ్యేన పదాతిపరిజనేన జయజీవేతిచ మ ధురవచసా మఙ్గళ ప్రాయమనవరతమున్చ్చైఃపరితావద్భిజ నేన స్తూయ మానో నగరాభిముఖఃప్రతస్థే॥

క్రమేణచతం సమాసాదితవిగ్రహమ్ అనఙ్గమివావతీర్ణం నగరమా ర్దనను ప్రాప్త మవలోక్య సర్వపవ పరిత్యక్త సకలవ్యాపారో రజ నికరోదయ పరిబుధ్యమా నకుము దవనానుకారీజనఃసమజని సత్యస్మిఞ్ స వ్యతి ముఖకుముద కదవ్యకవికృతాకృతిఃకార్తికేయో విడవ్యు యతికుమారశబ్దమ్ అాహూవయమతిపుణ్యభాజఃయదిమామమానుషీ మన్యాకృ మ్ అనస్సమారూఢ ప్రీతిరసనిష్పన్న విస్తారితేనకుతూహలో త్తాని తేనలోచనయుగళే నానివారితాఃపశ్యానుఃసఫలానోఽద్యజా తాజన్మవత్తా సర్వథా నమోఽస్తై రూపా స్తరధారిణేభగవతేచన్ద్రా పీడచ్ఛద్మనే పుణ్యరీకేక్షణాయేతి వదఆరచిత ప్రణామాఞ్జలి నగరలో కఃప్రణనామ సర్వతశ్చ సమపావృత కపాటపుటప్రకటవాతాయన సహస్రత యాచ చన్ద్రాపీడదర్శనకుతూహలా న్నగరమఖి సమున్మీ లిత లోచననివహ మివాభవత్ అనన్తరఞ్చ సమాప్తసకలవిద్యో వి ద్యాగృహా న్నిర్గతోఽయమాగచ్ఛతి చన్ద్రాపీడఇతిసమాకర్ణ్య ఆలో కన కుతూహలిన్యఃసర్వస్మిన్నేవ నగరే సవ్య మముత్సృష్టార్థ ధరిసమాప్తప్రసాధన వ్యాపారాఃకాంశ్చిద్వామకర తలగతదర్పణాఃస్ఖలితసకల రజనికరమణ్డలాఇవ పార్వమాసిరజన్యఃకాంశ్చిత్ ఆర్ద్రా

లక్తకరసపాటలితచరణపుటాః కమలపరిపీత బాలాతపాభివనలిన్యః
కాశ్చిత్సప్తచ్ఛద మగంధివిగళితమేఽలా కలాపాకులిత చరణకి సల
యాః శృఙ్ఖలా నన్నారవసన్నవనసఖ్యాచారిణ్యఃకాశ్చిద్గలధరసమ
యదివస శ్రేయఖివే ద్రాయుధరాగరుచిరాభ్యంధారిణ్యః కాశ్చిచ్చమ్ల
సితధవళనఖమయూఖప్లవాన్ నూపురరవాకృష్టగృహకలహంస కా
నివ చరణపుటా నుద్వహన్త్యఃకాంశ్చిత్కుర తలస్థిత స్థూలహరియష్ట
యోరణిమివ మకరవినాశశోకగృహీతస్ఫటికాక్షవలయాం విడమ్బయ
న్త్యఃకాంశ్చిత్పయోధరా న్తరాళగళిత ముక్తాలతాకితనువిమల స్రోతో
జలాన్తరితచక్రవాక మిథునాఖివ ప్రయోఘశ్రేయః కాశ్చిన్నూపుర
మణిసముత్థితే ద్రా యుధతయా పరిచయానుగత గృహమయూరికా
ఖివ విరాజయన్త్యఃకాంశ్చిద్గర్భపీతోజ్జ్వితమణి చషకాః స్ఫురితరాగై
ర్మదురసమివా ధరపల్లవైఃపర న్త్యోవహన్త్యఃతలానిలలనాః సమారుహు
హుఃఅన్యాశ్చ మరకతవాతాయన వివరవినిర్గత ముఖమణ్డలా వికచ
కమలకోశ పుటామమ్బర తలసఖ్యాచారిణీం కమలినీమివ దర్శయన్త్యో
దదృశుఃll

ఉరుపాదిచ సహసా సరభససఖ్ఖలనజన్మా మధురసాధారణా
స్ఫాలితవీణారవ కోలాహలబహుళో ర్ధసనారవాహూత గృహసార
సి రసిత సంభిన్నఃస్ఖలితచరణతల తాడితసోపాన జాతమ్బీరధ్వని
ప్రహృష్టానా మవరోధశిఖణ్డినాం కేకారవై రనుగమ్యమానో నవజ
లధరరవ భయచకిత కలహంసకులకోలాహల కోమలో మకరధ్వజవిజ
యఘోష ణానుకారి పరస్పరవిఘట్టనారణిత తారతర హారమణీనాం
రమణీనాం శ్రోత్రహారి హర్మ్యకుక్షిషు ప్రతిరవ నిర్ద్రాదీ భూమణ
ఖినాదఃll

మహాశ్వేతాదివ యువతిజననిరన్తరతయా నారీమయా ఇవ ప్రాసాదాః సాలక్తకపదకమలవిన్యాసైః పల్లవగుయమివ క్షితితలమ్ అఙ్గప్రభాప్రవాహేణ లావణ్యగుయమివ నగరమ్ ఆననమణ్డలని వహేన చన్ద్రబిమ్బమయమివ గగనతలమ్ ఆతపనివారణా యోత్తానితేన కరతలజాలకేన కమలవనమయమివ నిక్కచక్రవాళమ్ ఆభరణాంశుకలాపేనేన్ద్రాయుధమయ ఇవాతపః లోచనమయూఖలేఖా సన్తానేన నీలోత్పలగళమయ ఇవ దివసోబభూవ - కౌతుకప్రసారిత నిశ్చలలోచనాభిశ్చ పశ్యన్తీనాం తాసామాదర్శమయానీవ సలీలమయానీవ స్ఫటికమయానీవ హృదయాని విశేష చన్ద్రాపీడాకృతిః॥

ఆవిర్భూత మదనరసానా ఞ్చానోన్యతః సపరిహాసాః సవిభ్రమాః సస్పృహాః సేర్ష్యాః సోత్సాహాః సాభ్యసూయాః సవిలాపాః సమన్యధాః సస్పృహశ్చ తత్క్షణ మతిరమణీయాః ప్రసస్రుశాలాపాః తథాహిత్వరితగమనే మామపి ప్రతిపాలయ - దర్శనోన్మత్తే గృహాణోత్తరీయమ్ చపలేఽల్లాసయాల కలతామాన నావలమ్బినీమ్ మూర్ధ్నేచన్ద్రలేఖాముపాహర-ఉపహారకుసుమ స్ఖలితచరణా పతాపసిమదనాన్ధే సంయమయ మదనిశ్చేతనే కేశపాశమ్ - ఉతిష్ఠ చన్ద్రాపీడదర్శన వ్యసనిని కాఞ్చీదామకమ్ - ఉత్సర్పయ పాఞ్చాలి కపోలధోలాయితం కర్ణపల్లవమ్ - అహృదయే గృహాణ నిపతితం దన్తపత్రమ్- యూవనోన్మత్తే విలోక్యసే జనేన స్థగయ పయోధరభారమ్- అపగతలజ్జే శిథిలీభూతమాకలయ దుకూలమ్-అలీకమురే ద్రుతతరమాగమ్యతామ్ కుతూహలిని దేహిదర్శనాన్తరమ్-అసన్తుష్టే కియదాలోకయసే తరళహృదయే పరిజనమపేక్షస్వ-పిశాచిగళితో త్తరీయా విహస్యసే జనేన -రాగావృతనయనే పశ్యసి-నసఖీజనమ్ అనేకభఙ్గి వికార పూర్ణే దుఃఖమకారణా యాసితహృదయా జీవసి మిథ్యాజినీ లేకింవ్యపదేశవీక్షితై

స్విన్నబిమాలోకయా యూవనగాలిని కింసీపయసి పమోహరభారేణ అ
ఓకోపనే పురతోభవ నుత్సరిణి కిమేకాసీ గుణస్సి వాతాయనమ్-అనజ్ఞ
పరవశే మదీయము త్తరీయాంశుక ముత్తరీయచాంతయసి- రాగానవసు
త్రేనివారయాత్మానమ్ ఉజ్జిత్తవై ర్యే కథాపసి గుసుజననమ్ముమ్ - ఉ
ల్లసత్స్వభావేకిమేవ మాకులీ భవసి - ముగ్ధేలగూహస్య మదనజ్వరజనిత
పులకజాలకమ్ - అసాధ్వాచరశే కనే వముల్తాహ్యసి - ఒహవికాలే-వివి
ధాజవలనా యాసితమధ్యభాగా వృథాశ్వస్యసే శూన్యహృదయేస్వ భ
వనాన్నిర్గతమప నాత్మానమవగచ్ఛసి కాతుకావిష్టే విస్మృతాసి నిశ్వసి
తుమ్ అన్తస్సజ్వరచితసుకత సమాగమసుఖర సనిమీలితలోచనే సము
న్మీలయ లోచనయుగళమతిక్రాసుత్యయమ్-అనజ్గశర ప్రహారమూర్ఛితే
రవి కిరణనివారణాయకురుశేరస్యు త్తరీయాంశుకపల్లవమ్ అయినలిన్ర త
గ్రహగృహీతే గ్రష్టవ్యసుపశ్య స్తీవఖ్యాయసిలోచనయుగళమధన్యేహ
తాసి పరపురుషదర్శన పరిహార వ్రతేన ప్రసీదోత్తిష్ఠ నఖపశ్య రవి
రహితం సాయాదివ భగవన్తమగ్నిహోత్ర మకరధ్వజం మకరధ్వజమ్ ఎ
యమస్యసి తాతపాదానలేణ ఆళికులనీలే శిరసితమిరశబ్దా- నిషి
తకవశే కరకలాపో మాలరకుసుమశేఖరోఒభిలష్యతే పతదస్య కిన్తు
భరణమర కతప్రభాశ్యామా యితమురపరిత వికచశేరిషకుసుమ కర్ణ
పూరమివ కపోలతలమాభాతి అయమస్య హారాన్తర్నిష్టాపణనుణి కి
రణకలాపచ్ఛలేన హృదయంనివిశుురభి నవయావనరాగశ్రవ బహిరివ
రిస్ఫురతి పతదలక చామరకలాపాన్తరే రితవిళవీక్షితమ్ పతత్కామపి
వైశమ్పాయనేనస హసమావన్త్రయతో దశనమయూఖలేఖా ధవళీ
కృత దిక్చక్రవాళమ్ హసితమ్ పపోఒస్య శుకపతితహరిత రాగేణో
త్తరీయాంశుక ప్రాన్తేన వలాహకస్తురగ ఖుర చలనజన్మాన మాలగ్న
మగ్ర కేశేషు రేణుమపహరతి అయమనేనలక్ష్మీకరకమలకోమ లతలమి

సముల్లిఖ్య తిర్యక్తురఙ్గముస్కన్ధే నిక్షిప్తశ్చరణ పల్లవః సలీలమయమనే న చలామ్బాలయాచ నార్ధముత్తానిత కరతలోకోమల దీర్ఘాఙ్గుళిరా తామ్రపుష్కరకోశగౌభి గజేనేవ శైవాలక బలలాలసః ప్రసారితః కరః ధన్యాసాయా లక్ష్మీరివ నిర్జితకమలమ్ కరతలనుస్య వసున్ధరాసప త్నీ గ్రహీష్యతి-ధన్యాచదేవీ విలాసవలీసకల మహీమణ్డలభారధారణ క్షమః కకుభాచిగజఇన గర్వేణయయాచ వ్యూఢః॥

ఇత్యేవంవిధాని చాన్యానిచ వదన్తీనాం తాసామ్ ఆపీయమాన ఇవ లోచనపుటైః ఇహరూయమానఇవ భూషణరవైః అనుగమ్యమాన ఇవహృగయైఃనిబధ్యమాన ఇవాభరణ రత్న రశ్మిరజ్జుభిః ఉపహ్రియ మాణఇన నవయావనబలిభిః శిథిలభుజలతావిగళితధవళ వలయనికరైః చదే పడె వివాహానలఇవకుసుమమి శ్రే ర్లాజాఞ్జలిభిరవకీర్యమాణశ్చ ద్రాష్ఠో రాజకులసమీప మాససాదక్రమేణచ యామావస్థితాభి ఃఅనవరతకరటస్థల విగళిత మదమసీపజ్క- కరీభిరఞ్జన గిరిమాలా మలి నాభిః కుఞ్జరఘటాభిర్ఞన కారితదిఙ్ముఖతయాజలధర దివసాయమానమ్ ఉద్దణ్డధవళాతపత్రసహస్రసజ్క-టమ్ అనేకద్వీపాన్తరాగత మూతశ తసమాకులం రాజద్వారమాసాద్య తురఙ్గమా దవతతార॥

అవతీర్యచకరతలేన కరేవైశమ్పాయన మవలమ్బ్య పురస్సవిన యం ప్రస్థితేనవలాహకే నోపదిశ్యమానమార్గః త్రిభువనమివ పుణ్యే భూతమాగృహీతకనకవే త్రలతైఃసితవారబాణధారిభిఃసితాజ్జరా జైఃసితకుసుమశేఖరైఃసితోష్ణీషైఃసితవేష పరిగ్రహతయా శ్వేత ద్వీపసమ్భవైరివ కృతయుగ పురుషైరివ మహా ప్రమాణైర్దివానిశమా లిఖితైరివ ఉత్కీర్ణైరివ తోరణస్తమ్భనిషణ్ణైర్ద్వారపాలై రనుష్ఠితద్వా రదేశమ్ - అనేకసంయమనచన్ద్ర శాలికావిటజ్క- వేదికా సజ్క-టశిఖ రైరభ్ర జ్క-షై రుపహసత్కైలాస శైలశోభై రమలసుధావదాతైస్స

స్ఫటికశైలమివ మహాప్రాసాదైరనేకవాతాయనవివరవినిర్గత
యువతిభూషణకిరణసహస్రతయాకనకశృఙ్ఖలాజాలకేనేవోపరివితా
నేన విరాజమానమ్ అన్తర్గతాయుధనివహాభిరామశీవిషకులసఙ్కులాభిః
పాతాళగుహాభిరివాతిగమ్భీరాభిరాయుధశాలాభిరుపేతమ్ అబ
లాచరణాలక్తకరసరక్తమణిశకలైః శిఖరనీచశిఖికుల కృతకేకారవ
కలకలైః క్రీడాపర్వతవైదూర్యశోభితమ్ ఊర్ధ్వస్థలవర్తివ్యళావగుణ్ఠితక
నకపర్యాణాభిః ప్రలమ్బచామరకలాపచుమ్బిత చలత్పల్లవాభిః
కులయువతిభిరివోపాసూడ శిష్టవినయ నిభృతాభిర్వామక రేణు
కాభిరధిష్ఠాన్యకక్ష్యాన్తరమ్ ఆలానస్తమ్భనిషణ్ణైశ్చ నవజలధరఘోష గ
మ్భీరమనుగత వీణావేణురవరమ్యమాస్ఫాలిత ఘుర్ఘురికా ఘుర్ఘురమనవ
రత వ్యదుమృదఙ్గ ధ్వనిమామీలిత లోచనత్రిభాగేణ వామదశనకోటి
నిపణ్ణహస్తేన నిశ్చలకర్ణతాళేనాకర్ణయన్తా సలీలమభయపార్శ్వ
వలమ్బివర్ధమానశతయా విన్ధ్యగిరిశోభావిమృదిత ధాతువిచిత్రిత పక్ష
సమ్పుటేనాధోరణగీతానన్దకృతమన్ద్రకణగర్జితేన మదజలశబలశఙ్కో
భిత శ్రవణపుటేన రజనికరబిమ్బచుమ్బితా వర్తకామ్బుద విడమ్బకే
న కర్ణాన్తలమ్బినా శాఙ్ఖనమయేన కృతకర్ణపూరమివాబిభ్రాణేన ము
ఖమురుద్వహతా మదజలమలినేన ద్వితీయేనేవ కర్ణచామరేణ కపోలత
లడోలాయమానేన మధుకరకులేనాలక్ష్యమాణేన అత్యుదగ్రత
యా పూర్వకాయస్య అతివానునతయాచ జఘనభాగస్య పాతాళత
లాదివ ఉత్తిష్ఠతా నిశానమయేనేవపరిస్ఫుర త్సాన్ద్రచన్ద్రనక్షత్రమా
లేన శరదారమ్భేణేవ ప్రకటితారుణ చారుపుష్కరేణ వామనరూపే
ణేవకృత త్రిపదీ విలాసేన స్ఫటికగిరితటేనేవ లగ్నసింహముఖప్రతి
మేన ప్రసాధితేనేవాలోల కర్ణపల్లవాహత ముఖేన గన్ధవాహనసా
మ్నా గన్ధహస్తినా సనాథీకృతైక దేశమజ్ఝలపట్టకమ్బళపట ప్రా

వారితపృషైశ్చ రసిత మధుర ఘుణ్టికారవముఖర కణ్ఠైర్మఞ్జిష్ఠాలోహిత
స్నిగ్ధకేసరబాలపల్లవై ర్ని హతవనగజ రుధిరపాటలసటైరివ కేసరిభిః
పురోనిహిత యవసతాశిఖరోపవిష్ట మన్దురాపాలైరా సన్న మఞ్జుగీ
తధ్వని దత్తకర్ణై రన్తికపోల ధృతమధుర సలవలులిత లాజకబలై
ర్భూపాల వల్లభైర్మన్దురాగతై స్తురఙ్గమై రుద్భాసితమ్ అధికరణమణ్డ
ప గతైశ్చార్యవేశైరత్యుచ్చవే త్రాసనోప విష్టై ర్ధర్మ మయైరివ ధ
ర్మాధికారిభిర్మహాపురుషై రధిష్ఠితమ్ అధిగతసకల గ్రామకర్వట న
గరనామభిరేక భవనమివ జగదఖిలమాలోకయద్భి రాలిఖితసకలభువ
నవ్యాపారతయా ధర్మరాజనగరవ్యతికరమివ దర్శయద్భిరధికరణ లేఖ
కైరాలిఖ్యమాన శాసనసహస్రమ్ అభ్యన్తరావస్థిత నరపతినిర్గమప్ర
తీక్షణపరేణచ స్థానస్థానేషు బద్ధమణ్డలేన కనకమయార్ధచన్ద్ర తారా
గణశతశబలై శ్చర్మఫలకైర్ని శాసమయమివ దర్శయతా స్ఫుటితనిశిత
కరవాలకరప్రరోహ కరాళితాతపేన ఏకశ్రవణ పుటఘటిత ధవళ
దన్తపత్రేణ ఊర్ధ్వబద్ధ మౌళికలాపేన ధవళచన్దనస్థాసక ఖచిత భు
జోరుదణ్డేన బద్ధాసిధేనుకేన అన్ధ్రద్రవిడసింహళ ప్రాయేణ సేవకజ
నేన ఆస్థానమణ్డపగతేనచ యథోచితాసనో పవిష్టేన ప్రసారయతా
మురోదర క్రీడామ్ అభ్యస్యతాష్టాపదవ్యాపారమ్ ఆస్ఫాలయతా ప
రివాదినీమ్ ఆలిఖతా చిత్రఫలకే భూమిపాలప్రతిబిమ్బమ్ఆబధ్నతా
కావ్యగోష్ఠీమ్ ఆతన్వతా పరిహాసకథాంవిన్దతా బిన్దుమతీం చిన్తయతా
ప్రహేలికాం భావయతా నరపతికృతకావ్య సుభాషితాని పఠతా
ద్విపదీః గృహ్ణతాకవిగుణాన్ ఉత్కీర్యతాపత్ర భఙ్గాన్ ఆలపతా వా
రవిలాసినీజనమ్ఆకర్ణయతా వైతాళికగీతమ్ అనేకసహస్రసంఖ్యేన ధ
వళోష్ణీషపటాశ్లిష్ట వికటకిరీటసఙ్కట శిరసా సనిర్ఝర శిఖరాలగ్న బా
లాతప మణ్డలేనేవ కులపర్వత చక్రవాళేన మూర్ధాభిషిక్తేన సామ

స్తలోకే నాధిష్ఠితమ్ ఆస్థానో ల్థితభూమిపాల సంవర్తితానాఞ్చ కు
థానాంతత్సనానాఞ్చరాశిభిరనేక వర్ణై రిన్ద్రా యుధ పుఞ్జై రివ
విరాజితసభాపర్య న్తమ్ అమలమణిభూమి సంక్రా న్తముఖినివహ ప్రతి
బిమ్బితయా వికచకమలపుష్ప ప్రకరమివ సమ్పాదయతా గతివశరణి
త నూపురపారిహార్య రసనానాస్వన ముఖరేణ స్కన్ధావసక్త కనకదణ్డ
చామరేణ నిర్గచ్ఛతా ప్రవిశతా చానవరతం వారవిలాసినీజనేనాకు
లితమ్ ఏకదేశనిషణ్ణచామీకర శృఙ్ఖలాసంయత శ్వగణమ్ ఇతస్తతఃప్ర
చలితపరిచిలా మితకస్తూరి కాకురఞ్జ పరిమళవాసిత దిఙ్ముఖమ్-అనే
కకుఙ్కికిరాత వర్వర బధిర వామనకమూక సఙ్కులమ్ ఉపాహృతక
న్నరమిథునమ్ ఆనీతవనమానుషమ్ ఆబద్ధశ్యేనకుక్కుటకురరకపిఞ్జల లా
వకవర్తికాయుగ్మమ్ఉత్కూజితచకోర కాదమ్బహారీత కోకిలమ్ ఆలప్య
మానశుకసారికమ్ ఇభపతిమదపరిమళావర్జర్జృమ్భితైశ్చ నిష్ఫూజన్భిఃశి
ఖరిణాంజీవితై రివ గిరిగుహానివాసి భిర్గృహీతైఃపఞ్జరకేసరిభి రు
ద్భాస్యమానమ్ ఉత్తాస్యమానైఃకాఞ్చనభవనప్ర భాజనితదావా
నలశఙ్కోత్కోలతారకై ర్భ్రమద్భిర్భవనహరిణ కదమ్బకైర్లోచనప్రభ
యాశవలీకృతదిగన్తరమ్ ఉద్దామకేకారవానుమీయమాన మరకతకుట్టి
మస్థితశిఖణ్డిమణ్డల మతిశిశిర చన్దనవిటపి చ్ఛాయా నిష్ణవి ద్రాయ
మాణగృహసారసమన్తఃపురేణచబాలికాజనప్రస్తుత కన్దుకపఙ్క్తిలీకా
క్రీడేన అవిరతసంవాహ్యమానదోలాశిఖరక్వణిత ఘుణ్టాట్టహారి పూ
రితాశాముఖేన భుజగనిర్మోకశఙ్కితమయూర హ్రియమాణహా రేణ
సౌధశిఖరావతీర్ణ ప్రచలిత పారావతకులతయా స్థలోత్పలినీవ నశో
భితేనేవాన్తఃపురికాజన ప్రస్తుతనరపతి చరితవిడమ్బనక్రీడేన అశ్వమ
ణ్డరా పరిభ్రష్టాగ్రతై రవలు ప్తభవనదాడిమీఫలై రాఖణ్డితాఙ్గనసహా
కారపల్లవైరభిభూత కుబ్జవామనకిరాత కరతాలాచ్ఛిన్నానిభూమ ణడాని

వికిరద్భిః కపిభిరాకులీ తేనశుకసారికాప్రకాశితసురతవిశ్రమ్భా లా
పలజ్జితావరోధజనేన ప్రా సాదసోపానన మారోహణ చలితైరబలా
నాం చరణావసక్తైర్మణినుపురైర్విభూషణైః పదేపదేరణద్భిస్తులాకోటిష
లమైర్వి గణి కృతకూజితరుతాభిర్భవన కలహంసమాలాభిర్ధవళితాఙ్గ
ణోపధృతధౌతధవళదుకూలోత్తరీయైః కలధౌతదణ్డావలమ్బిభిః పలితపా
కపాణ్డుర మూళిభిరాచాగమనయైరివ వినయమయైరివ మర్యాదావయై
రివ మఙ్గళమయైరివగమ్భీరాకృతిభిః స్వభావధీరై రుష్ణీషిభిర్వయః పరి
ణామేఽపి జరత్సంహై రివాపరిత్యక్త సత్వావష్టమ్భైః కఞ్చుకిభిరధి
ష్ఠితేన సముపేతాభ్యన్తరమ్ జలధరసనాథమివ కృష్ణాగురుధూ మపట
లైః సనీహారమివ యూథుకుఙ్కుర ఘుటాకరశీకరైః సనిశమివ తమాలవీ
థికాన్తకారైః సబాలాతపమివ రక్తాశోకైః సతారాగణమివముక్తాకలా
పైఃసవర్షాసమయమివధారాగృహైః సతడిల్లతమివ హేమమయీభి ర్మ
యూరయష్టిభి స్సగృహదైవతమివసాలభఞ్జికాభిః శివభవనమివ ద్వా
రావస్థిత దణ్డపాణి ప్రతీహారగణముత్కృష్టకవిగద్యనివవివిధవర్ణ శ్రే
ణీప్రతిబాద్య మానానేకాభి నవార్థసఞ్చయమప్సరోగణమివ ప్రకట
మనోరమారమ్భం దివసకరోదయ మివోల్లసత్పద్మాకరకమలామోదమ
ప్లవ్యకిగణమివ నిజలక్ష్మీకృతకమలో పకారం నాటకమివ ప్రకటపతాకా
జ్ఞశోభితంశోణిత పురమివ బాణయోగ్యావాసోపేతం పురాణమివ
యథావిభాగావస్థాపితసకలభువనకోశం సమ్పూర్ణచన్ద్రోదయమివమృ
దుకరసహస్రసంవర్ధితరత్నాలయదిగ్గజమివావిచ్ఛిన్న మహాదానసన్తా
నంబ్రహ్మణమివ సకలజీవలోకవ్యవహారకారణోత్పన్నహిరణ్యగర్భమ్
ఈశానబాహువనమివ మహాభోగిమణ్డలసహస్రాధిష్ఠిత ప్రకోష్ఠం
మహాభారతమివానన్త గీతాకర్ణనా నన్దితనరం యదువంశమివకుల క్ర
మాగత శూరభీమపురోత్తమబలపరిపాలితం వ్యాకరణమివ ప్రథమ

మధ్య మోత్తమపురుషవిభక్తిస్థితానేకాదేశ కారకాఖ్యాత నస్పృ డా
నక్రియాన్వయప్రపఞ్చసుస్థిత మూర్ధ్నివిభయాన్తప్రవిష్టసవతుభూ
మి భృత్సహస్ర సఙ్కులము షానిరుద్ధసమాగమమివ చిత్రలేఖా దర్శి
త విచిత్రసకలత్రిభువనాకారమ్ బలియజ్ఞమివ పురాణపురుష వామ
నాన్తిస్థితాభ్యన్తరంశోల్లిఖదుప్రదోషమివ వితతశశికిరణ కలాపధవళా
మ్బరవితానం నరవాహనదత్తచరిత మివాచస్సంవర్ధిత ప్రియఙ్గు న రా
జదారికాగన్ధర్వదత్తోత్కణ్ఠం మహాతీర్థమివసద్యో నేకపురుష స్పా ష్ట
భిషేకఫలం ప్రాగ్వంశమివ నానాసవపాత్ర సఙ్కులం నిశామయ
మివానేకనక్షత్రమాలాలఙ్కృతం ప్రభాతసమయమివపూర్వదిగ్భా
గరాగానుమేయ మిత్రోదయం గాన్ధికభవనమివ స్నానధూపలేప న
వర్ణకోజ్జ్వలం తామ్బూలికభవనమివ కృతలవలీలవఙ్గైలాకోలపత్ర
సఞ్చయం ప్రగల్భవేశ్యాసహవాస మివావిదిత హృదయాభి ప్రా
యచేష్టావికారం కాముకజనమివ బహుచాటుసంలాప సుభాషితరసా
స్వాద దత్తతాళశబ్దం ధూర్తకుణ్డలమివ దీయమానమణిశత సహ స్రా
లఙ్కరణకృతలేఖ్యపత్రసఞ్చయం ధర్మారమ్భ మివాశేష జనమనో
ప్రహ్లోనం మహోవనమివ విహితశ్వాపద ద్విజోపభుక్తం రామాయ
ణమివ కపికథాసమాకులం మన్త్రీకులమివ నకులాలఙ్కృతం సుగృహీతభ
వనమివానేక స్థానావ సాపితమృదఙ్గం రఘుకులమివభరతగుణాన్వితం
జ్యోతిషమివగ్రహమోక్షకలాభాగనిపుణం నారదీయమివ అవర్ణ్యమా
నరాజధర్మం యన్త్రమివవివిధశబ్దరసలబ్ధాస్వాదం వ్యక్తి కావ్యమివా
న్య చిన్తితస్వభావాభి ప్రా యావేదకం మహానదీప్రవాహమివసర్వ
దురితతాపహరం ధనమివ నకస్యచిన్నకాఙ్క్షణీయం సన్ధ్యాసమయ మివ
దృశ్యమానచన్ద్రా సీడోదయం నారాయణవక్షఃస్థలమివశ్రీరత్నప్రభా
భాసితదిగన్తం బలభద్రమివ కాదమ్బరీరసవిశేషవర్ణనాకులమతిం బ్ర

హ్మాణమివపద్మాసనోపదేశదర్శితభూమణ్డలం స్కన్ద మివ శిఖి క్రచార
స్ఫుచఞ్చలం కులాఙ్గనా ప్రచారమివ సర్వదోప జాతశఙ్కం వేశ్యాజ
నమివ ఉపచారచతురందుర్జనమివాప గతపరలోక భయమున్మత్త జనమి
వా గమ్యవిషయాభిలాషమ్ అగమ్యవిషయానక్తమపి ప్రశం సనీయ
మ్ అన్తకభటగణమివ కృతాకృతసుకృత విచారనిపుణం సుకృతమి వా
దిమధ్యా వసానకల్యాణకరం వాసరారమ్భమివ పరిస్ఫురత్పర్వ రా
గారుణీక్రియ మాణనిశాన్తందివ్యము నిగణమివ కలాపినాధశ్వేత కే
తుశోభితం భారతసమరమివకృతవర్మశిలీముఖ చక్రసమ్భారభీషణం
పాతాళమివమహోకఛ్ఛ్రకసహ స్రాధ్యాసితం వర్షపర్వతసమూహా మి
వా న్తఃస్థితాపరిమాణశృఙ్గహేమకూటం మహోద్వారమపి దుష్ప్ర వే
శమవన్తివిషయగతమపి మాగధజనాధిష్ఠితమ్ స్థితమపి భ్ర మన్నగ్ర
లోకం రాజకులంవివేశ॥
సప్ర భోపగతైశ్చ కృతప్రణా మైఃప్రతీహారమణ్డలైరుపదిశ్యమా
నమార్గః సర్వతఃప్రచలితేనచ పూర్వకృతావస్థానేన దూరపర్య స్తమా
ళిశిఖిలితచూడామణిమరీచి చుమ్బితవసుధాతలేన రాజలోకేన ప్ర త్యే
కశః ప్రతీహారనివేద్యమానేన సాదరం ప్ర ణమ్యమానః పదేపదేచా
భ్యన్తర వినిర్గతాభిరాచారకుశలాభిర న్తఃపురవృద్ధాభిః క్రియమాణావ
తారణ మజ్జలోభువనా న్తరాణీవ వివిధ ప్రా ణిసహస్ర సఙ్కులానిస
ప్తకక్షా న్తరాణ్యతిక్రమ్యఅభ్య న్తరావస్థిత మనవరతశస్త్ర గ్రహణ
శ్యామికాలీఢకరతలైఃకర చరణలోచన వర్ణమసిత లోహజాలకావృత
శరీరైఃఆలానస్తమ్భైరివగజమదపరిమళ లోభనిర న్తర నిలీనమధుకరప
టలజటిలైఃకులక్రమాగతై రుదాత్తాన్వయైరనుర క్తైర్మహా ప్ర మాణత
యా తికర్కశతయాచదా నవైరివాతిశ యాకారం సమ్భావ్యమానప
రాక్రమైఃసర్వతశ్శరీరరక్షాధికారనియుక్తైఃపురుషైఃపరివృతముభ్ల

యతోవారవిలాసినీభిశ్చానవరత ముద్ఘాయమానఽళ చామర మమల పులినతలశోభిని సురకుఞ్జరమివ మన్దాకినీవారిణి హంసధవళశయనత లేనిషణ్ణంపితరమపశ్యత్॥

ఆలోకయేతిచ ప్రతీహారీ వచనానన్తర మతిమూరావనతేన చ లతిచూడామణినా శిరసాకృతప్రణామమ్ఏహ్యేహీత్యనిదధానో దూ రాదేవ ప్రసారితభుజయుగళః శయనతలాచీన ముచ్ఛ్వసితమూర్తి రానన్దజలాపూర్యమాణలోచనఃసమ్ముఖతపులక కణ్టకతయాసివ్యన్ని వై కీకుర్వన్నివతంపితావినయావనత మాలిఙ్గ ఆఙ్గితోన్ముక్తఞ్చపితుశ్చర ణపీఠసమీపే పిణ్డీకృత ముత్తరీయమాత్మతా మ్బూలకరఙ్క-వాహినీన్యా సత్వరమాసనీకృతమ్ అపనయేతి శనైర్వదన్న గ్రచరణేన సముత్సార్య క్షితితలపీఠనిషసాద అనన్తరనిహితే చాస్మిన్నాసనే రాజ్ఞా సుతనిర్విశేష ముపఢౌకితోవైశమ్పాయనో న్యషీదత్-ముహూర్తమివ విస్మృతచా మరోత్క్షేప నిశ్చలానాం వారవిలాసినీనాం సాభిలాషైరనిలచలితకుస లయ దళదామదీప్తైరాజిహ్మతరళతరతారశారైర వలుప్యమానఇవదృ ష్టిపాతైఃస్మితాస్య గచ్ఛవత్సపుత్రవత్సలాం మాతరమభివాన్య దర్శనలా లసా యథాక్రమంసర్వాజననీః దర్శనేనానన్దయేతివిసర్జితఃపితాసవి నయ ముద్ఘాయ నివారితపరి జనో వైశమ్పాయనద్వితీయోఽన్తఃపుం ప్రవేశయోగ్యేన రాజపరిజనేనోపదిశ్య మానవర్త్మాఽన్తఃపురమా యయౌ॥

తత్రధవళక ఋచ్ఛకావచ్ఛన్న శరీరైరనేక శతసంఖ్యైఃశ్రీయ మివక్షీరోద జలకల్లోలైఃసమన్తాత్పరివృతాం శుద్ధాన్తాన్తర్వంశైకైఃఅ తిప్రశాన్తాకారాభిశ్చకషాయరక్తామ్బరధారిణీభిఃసన్ధ్యాభిరివసకలలో కవన్ద్యాభిఃప్రలమ్బ శ్రవణ పాశాభిఃవిదితానేక కథాలాపవృత్తా న్తాభిఃభూతపూర్వాఃకథాఃకథయన్తీభిఃవాచయన్తీభిరితిహాసపుస్తకాని

దనతీభిర్భర్తోపదేశాన్ నివేదయన్తీభిః పుణ్యాకథాభిర్ జరత్పురజితాభిర్వినోద్యమానానామ్ ఉపరచితస్త్రీవేషభారేణ గృహీతవికటప్రసాధనేన వర్షవరజనేన సంసేవ్యమానానామ్ అనవరతవిధూయమాన బాలవ్యజనకలాపానామ్ అజనాజనేచర వసనాభరణకుసుమపటవాసతామ్బూల తాళవృన్తాఙ్గరాగ భృఙ్గారధారిణాం మణ్డలోపవిష్టైర్ నోపాస్యమానానాంపయోధరాన్తరావలమ్బితముక్తాగుణామ్అచలద్వయమధ్యప్రవృత్తగఙ్గా ప్రవాహామివ మేరినీమ్ ఆసన్నదర్పణపతితముఖప్రతిబిమ్బమర్కబిమ్బప్రవిష్టశశిమణ్డలామివదివం సముపసృత్య మాతరం ప్రణనామ॥

సాతుతం సస్నుషముత్థాయ సత్యప్యాజ్ఞాసమ్భ్రమేణ దత్తే పార్శ్వపరివర్తిని పరిజనే స్వయమేవ కృతావతరణముజ్జిహ్వా ప్రసృతపయోధరక్షతత్పయోబిన్దుచ్ఛలేన ద్రవీభూయ స్నేహోకులేవ నిర్గచ్ఛతేవ హృదయేన అన్తర్గుభశతానీవాభిధ్యాయన్తీ మూర్ధన్యుపాఘ్రాయ తంసుచిరమాశ్లేష-అనన్తరఞ్చ తథైవ కృతయథోచిత సముపచార మాశ్లిష్టవైశమ్పాయనా స్వయముపవిశ్య వినయావనితలే సముపావిశన్తమాకృష్య బలాత్ అనిచ్ఛన్తనుపి చన్ద్రాపీడముత్సఙ్గమారోపితవతీ సస్నుషపరిజనోపనీతాయాం మాసన్ద్యాముపవిష్టేచ వైశమ్పాయనేచన్ద్రాపీడం పునఃపునరాలిఙ్గ్య లలాటదేశే వక్షసిభుజశిఖరయోశ్చ ముహుర్ముహుః కరతలేన పరామృశన్తీవిలాసవతీ తమవాదీత్- వత్సకరినహృదయస్తే పితాయేనేయ మాకృతిరీదృశీ త్రిభువనలాలనీయాశేషమతిమహన్త మియన్తంకాలరి లమ్భితాశేషమసి సోఢవానతిదీర్ఘమిమాం గురుయన్త్రణామ్ అహోబాలస్యాపి సతఃకఠోరస్యవతే మహాధైర్య మహోవిగతశిశుజన క్రీడాకాతుక లాఘవమర్భక స్యాపితే హృదయమహోగురుజన స్యోపరిభక్తి రసాధారణీ సర్వథాయ

థా పితుఃప్రసాదాత్ సమస్తాభిరాపేలో విద్యాభిరాలోక్యతోఽసి ఏవ
మచిరేణైవ కాలేనానురూపాభి ర్వధూభి రుపేతమాలోక యిష్యామీ
త్యేవ మభిధాయ లజ్జాస్మితావనత మాత్మముఖప్రతి బిమ్బ ర్శే వికచ
కమలకృతకర్ణపల్లవావ తంసశ్రియ కపో లేపశ్యిచుమ్బ్ధనేమ్ ఏవఞ్చిత
ల్పే నాతిచిరమేవ స్థిత్వాక్రమేణ సర్వాన్తఃపురాణి దర్శనేన నన్ద
యామాస - నిర్గత్యచ రాజకులద్వారా వస్థితమి న్ద్రాయుధమారుహ్య
తత్రైవ తేన రాజపుత్రలోకేనానుగమ్యమానశుకనాసంద్రష్టుమయాసీత్

యామావస్థితవివిధ గన్ధగజఘటానజఘ్ర్ట మనేకతురఙ్గసహ స్ర
సమాచ్ఛ మపరిమితజనసమూహానస్మర్శసఙ్కుల మేకదోపవిష్టైఃస
హస్ర శో నిబద్ధ చక్రనాథైరనేక కార్యాగతై ర్మన్త్రనోత్సుకైఃసమన్త
లోపవిష్ట శాస్త్ర ఐనోస్మీలిత బుద్ధిలోచనైశ్చీవరచర్మనా ఏన యాసు
రాగిభిః దర్భపవైరివావగుణ్ఠ తై శ్శాక్యముని శాసనభఞ్ఞ ధోరేయైఃరక్త
పటైఃసాశుపతైర్వ్రతైశ్చ దివానిశ మాసేవ్య మాన మభ్యన్తర ప్రవి
ష్టానాఞ్చ సామన్తానారిజఘనోపవిష్ట పురుషోన్నద్ధస్థగిక్వగుణకుథాభిఃఅ
నిచిరావస్థాన నిర్వేశప్రసుప్తా ధోరణాభిఃఅపర్యాణాభిఃసపర్యా
ణాభిశ్చనిశ్చలావస్థాన ప్రచలాయితాభిశ్శతసహ స్రశఃకరిణీభిరాకీర్ణం
శుకనాసగృహద్వారమాసాద్యసత్వర ప్రధావి తై ర్ద్వారదేశావస్థితైఃప్ర
తీహారపుర్యాయై రనివార్యమాణోఽపి రాజకులస్యైవ రాజపుత్రో
బాహ్యోద్యానపవతుర ద్జ్ఞానవతతార ద్వారదేశావస్థాపిత తురగశ్చ వైశ
మ్పాయనమవలమ్బ్య పురఃప్రధావితైఃసముత్సారిత పరిజనైస్తత్ప్ర
తీహారమణ్డలై రుపదిశ్యమానమార్గస్తదైవ చలితము కుట కోటిభి ర్నరే
న్ద్రబలసైనికైఃసేవాసముపస్థితై రుత్థాయోత్థాయ ప్రణమ్యమాన స్తత్తథే
వచ ప్రచణ్డప్రతీహార హుఙ్కార భయమూకీభవత్పరిజనాని ప్రచ
లితవేత్రలతా త్రాసనచకిత సామన్తచక్ర చరణశతచలిత వసున్ధరా

ణికాన్తరాణి నిరీక్షమాణ స్తత్రైవచ నవనవసు ధావదాత్త ప్రా సాచస
హ స్ర నిరన్తరం ద్వీపీయమివ రాజకులం శుకనాసభవనం వివేశ - ప్ర
విశ్య చానేకనరేన్ద్ర సహస్రమధ్యే పవిష్ట మపరమివ పితర ముపద
ర్శిత వినయో గురావనతేన మూర్ధ్నా శుకనాసంవవన్దే॥

శుకనాస స్తంసన స్థ్య మ ముత్థాయూయుస్త ద్వోద్ధృత రాజలో
కఃసాగరమభిముఖస్తావిరళపదః ప్రహర్షవిస్ఫారిత లోచనాగతానన్ద
జలకణాః సహావైశమ్పాయనేన ప్రేమ్ణా గాఢమాలిలిజ - ఆలిఙ్గ్యోన్మ
క్తశ్చసాదరో పనీతమపహాయ రత్నాసన మనూనోవేవ రాజపుత్రఃస
ముపావిశ త్తదనుచవైశమ్పాయనః సముపవిష్టశ్చ రాజపుత్రే శుకనా
సవర్ధమన్యదఖిలమవనిపాలచక్రముజ్ఝ్తనిజాసనమవనితలమధ్యసీద
త్తాశ్చర్యోత్ఫుల్లం శ్రవణమివ శుకనాసస్య మన్దస్థ ప్రీపులకైరఙ్గై రావేద్య
మానహృదయహర్ష ప్రకర్షస్తమబ్రవీత్॥

తాతచన్ద్రా పీడ అద్యఖలుదేవస్య తారాపీడస్యసమా స్తవిద్య
ముపారూఢయూవన మాలోక్య భవన్తం సుచిరా ద్భువనరాజ్య ఫ
ప్రాప్తి రుపజాతా-అద్యసమృద్ధాః సర్వాగురుజనాశిషః - అద్యఫలిత
మనేకజన్మాన్తరో పాత్తనవదాతంకర్మ - అద్యప్రసన్నాః కులదేవ
తాః-నహ్యపుణ్యభాజాం భవాదృశాఃసకలత్రిభువన విస్మయహేతవః
పుత్రతాం ప్రతిపద్యన్తే క్వేదం వయఃక్వేయమమానుషీశక్తిఃక్వచేద
మశేష విద్యాగ్రహణసామర్థ్యమ్ - అహోఽధన్యాఃప్రజాఃయా
సాంభరతభగీరథప్రతిమోభవాసు త్వన్నిఃపాలయితా-కింఖలుకృతమ
వదాతం కర్మవసున్ధరయా యయాసి భర్తాసమాసాదితఃహరివక్షఃస్థ
ల నివాసాసక్తహృ దయసనినీ హతాఖిలులక్ష్మీఃయావిగ్రహవతీ భవ
న్తంనోపసర్పతి-సర్వథాకల్పకోటీర్మహావరాహఙ్గసం స్ప్రా వలయేన వ
హ బాహునా వసున్ధరాభారం సహపిత్రా ఖిన్యఖిద్యాయ స్వయ

మాభరణ వసనమనుమాల్య రాగానిభి రభ్యర్చ్య విసర్జయాఞ్చకార ప
స్తితశోస్థాయా స్తఃపురం ప్రవిశ్యబ్రహ్మా వైశంపాయన మాతరం మ
నోరమాభిధానాం నిరత్య సమారుహ్య స్వాయుధం పిత్రాపూర్వక
ర్పితం ప్రతిచ్ఛన్నికమివ రాజసూయస్య ద్వారావస్థిత సితపూర్ణకలశమ్
ఆబద్ధహారిచన్దన మాలమ్-ఉల్లసితసితపతాకాసహస్రమ అభ్యాహత మ
ఙ్గళతూర్యరవపరిపూరిత దిగన్తముపరచిత వికచకమలకుసుమ ప్రకర
మచిర కృతాగ్నికార్య ముజ్వలవివిక్త పరిజన ముపపాదిరా శేషగృ
హ ప్రవేశన ఙ్గళం కుమారోభవరం జగామ గత్వాచ శ్రీమణ్డపావస్థి
తే శయనేముహూర్త ముపవిశ్యసహతేన రాజపుత్రలోకేన అభిషే
కాదిగుశేషావసా నమకరోద్దివసవిధిముభ్యన్తరేచ స్వశయనీయగృహ
ఏ వేన్ద్రాయుధస్యావస్థానమకల్పయత్॥

ఏవం ప్రాయేణచాస్యాస్తైవ తదహఃపరిసమాపయయాగగ
నతలాదవ తర న్నాదివస శ్రేయః పద్మరాగనూపురమివ స్వప్రభాపి
హిత రన్ధ్రం రవిమణ్డలమున్ముక్త పాదంపపాత సలిలప్రవాహాఙ్వర
ధచక్రమార్ద్రానుసారేణ దివసకరస్య వాసరాలోకః ప్రతీచీం కకుభ
మగాత్-అభినవపల్లవలోహితతలేన కరేణేవాభోముఖ ప్రసృతేన ది
వసకరబిమ్బేన వాసరఃకమల రాగమశేషం మమార్జ కనకలినీపరిమళ
పరిచయాగతా లిమాలా కులితకర్ణం కాపాశైరివ చక్రవాకమిథు
న మాకృష్యమాణం విజగుటే - కరపుటై రాదివసాన్త మాపీతపరపిన్ద
మధురసమివ రక్తాతపచ్ఛలేన గగనగమన ఖేదాదివ దివసకరబిమ్బం వ
మామ॥

క్రమేణచ ప్రతీచీకన్దరాన్తర రక్తోత్పలే లోకాన్తరముపగతే భ
గవతి గభస్తిమాలిని సమ్ముల్లసితాయాం మన్థరతటాక వికచకమలి
న్యాం సన్ధ్యాయాం కృష్ణాగురుపఙ్క పత్రలతాస్వివ తిమిరరేఖాసు

స్ఫుర్జన్తీషు దిశాం ముఖేషు అళికులవలినేన కువలయవనేవ రక్తక
మలాకరే తిమిరనికరే నోత్సార్యమాణే సన్ధ్యారాగే కమలినీనిపీత
మాతపమున్మూల యితుమన్థ కారకరపల్లవే ష్వివ విశత్సు రక్తకమలో
దరాణి సుధుకరకులేషు శనైశ్శనైశ్చ నిశావిలాసినీ ముఖావతంసపల్ల
వే గళితేసన్ధ్యారాగే దిక్కువిక్షిప్తేషు సన్ధ్యాదేవతార్చన బలిపిణ్డేషు
శిఖరదేశలగ్న తిమిరాసు అనారూఢ మయూరాస్వపి నుయూరాధిష్ఠి
తాస్వివ సాయూరయష్టిషు గవాక్షవివర నిలీనేషు ప్రా సాదలక్ష్మీక
ర్ణోత్పలేష్వివ పారావతేషు విగతవిలాసినీ సంవాహన నిశ్చలకాళ్చ
న పీరాసు మూకీభూత ఘుణ్టారవా స్వన్తఃపురదోలాసు భవనసహకార
శాఖావలమ్బిత పఞ్జరేషు విగతాలాపేషు శుకసారికానివహేషు సఞ్జీవ
కవిరామ విశ్రాన్త రవాసూత్సార్యమాణాసు వీణాసు యువతినూపు
రశబ్దో పశమని భృతేషు భవనకలహంసేషు అపనీయమానకర్ణోత్ప
చామర నక్షత్రమాలా మణ్డలేషు మధుకరకులశూన్య కపోలభిత్తిషు
మత్తవారణేషు ప్రదీప్యమానేషు రాజవల్లభతురఙ్గ మనుస్మరా ప్ర
దీపేషు ప్రవిశన్తీషు ప్రథమయామకుక్కుర ఘుటాసు కృతరాజస్వస్త్య
యనేషు నిష్క్రమత్సు పురోహితేషు విసర్జిత రాజలోక విరళపరిజ
నేషు విస్తారితేష్వివ రాజకులకక్షాన్తరేషు ప్రజ్వలిత దీపికాసహస్ర
ప్రతిబిమ్బచుమ్బితేషు కృతవికచచమ్పక దళోపహారే ష్వివవణి
భూమికుట్టిమేషు నిపతితదీపాలోకాసు రవివిరహార్త నలినీ వినోదనాగ
త బాలాతపాస్వివ భవనదీర్ఘికాసు విద్రాలనేషు పఞ్జరకేసరిషు స
మారోపిత కార్ముకేగృహీతసాయకే యామికక్షివాన్తఃపుర ప్రవిష్టే మ
కరకేతౌ అవతంసపల్లవేష్వివ సరాగేషు కర్ణేక్రియమాణేషు సురత
దూతీవచనేషు సూర్యకాన్తమణిభ్యఇవ సఞ్జాత్తానలేషు జ్వలత్సు
మానినీనాం శోకవిధురేషు హృదయేషు ప్రవృత్తే ప్రదోషసమయే చ

న్రాపీడః ప్రజ్వలితదీపికా చక్రవాళపరివారశ్చరణాభ్యామేవ రాజకులం గత్వాపితుః సమీపే మహార్హంస్థిత్వా దృష్ట్వాచవిలాసవలీమాగత్య స్వభవనమనేకరత్న ప్రభాశవలముర్గరాజ ఫణామణ్డల మివ హృషీకేశః శయనతల మధిశిశ్యే॥

ప్రభాతాయాఞ్చ నిశేధిన్యాంసముత్థాయ సమభ్యనుజ్ఞాతః పిత్రా అభిచవ మృగయాకౌతుకా వకృష్యమాణ హృదయో భగవత్యనుదితపేవ సహస్రరశ్మౌ వాసుహ్యో న్రాయుధమగ్రతో బాలేయ ప్రమాణానాకర్షద్భిశ్చామీకర శృఙ్ఖలాభిః కాలేయకాఁ జరద్వాశ్వ చర్మశవల వసనకఞ్చుక ధారిభిరనేక వర్ణపట్టచీరికోద్బద్ధమాళిభి రుపచితశ్మశ్రుగహనముఖై రేకకర్ణావసక్తహేమ తాళీపుటై రాబద్ధనిబిడ కైటైరనవరత శ్రమోపచితో రుపిణ్డకైః కోదణ్డపాణిభిశ్చాసోప కైరనవరత కృతకోలాహలైఃప్రధావద్భిః ద్విగుణీక్రియమాణ గమనోత్సాహో బహుగజతురగ పదాతిపరివృతో వనంయయౌ - తత్రచకర్ణా న్రావకృష్టము క్తైర్విశిఖైచ కువలయపలాశ కాన్తిభిర్భల్లైఃమదకలకలభ కుమ్భభిత్తిభిదురైశ్చ వారాహైఃచాపటఙ్కార రవభయచకిత వన దేవతా ర్థాక్షవీక్షితో వనవరాహాఁ కేసరిణఃశరభాంశ్చమరానేక విధకురఙ్గకాంశ్చసహస్రశో జఘాన-అన్యాంశ్చ జీవతపేవ మహాప్రాణతయా స్మరతోజగ్రాహ॥

సమారూఢేచ మధ్యమహ్నఃసవితరి వనాత్స్కన్ధావారాభిముఖే నేవ శ్రమసలిల బిన్దువర్షసునవరత ముజ్ఝతా ముహుర్ముహుర్వాశేన విక్షుబ్ధ నిఃక్షణక్షణాయిత ఖరఖురేణ శ్రమశైథిల ముఖగళిత ఫేనిలరుధిర లవేన పర్యాణపట్టకానుసారోద్గీత ఫేనరాజివా కర్ణావతంసికృత ముత్ఫుల్ల కుసుమశవలమళిపటలఝంకార రవముఖరం వనగమన చిహ్నం పల్లవసుబక ముద్వహతా న్రాయుధేనోహ్యమానఃపమున్నత స్వేదత

యాన్తరాన్తరార్ద్రీకృతనఖణ్డలేన మృగమదికలపరాగపరిబన్ధేన వారుణా
ణాం ద్విగుణతర మురుపజనితకాన్తిః అనేకరూపానునాసనస్య నుప
రిభ్రష్టచ్ఛత్రధారితయా చ త్రీకృతేన వనపల్లవేన నిచాయ్యమాణాన్తర
పో దివిభవనలతాకుసుమ కేతుభూకారో వస్తన్తిక విగ్రహవానశ్వాస
రజో వలినలలాటాభి వ్యక్తావదాత స్వేదలేఖో సూరవిచ్ఛిన్నేన ప
దాతిజనేన భూయ్యోపగత పురోభాగః ప్రజవితురజ్జుమాధిరూఢై రల్పావ
శిష్టైస్సహారాజపుత్రైః ఏవం మృగయాః ఏవంవరాహాః ఏవంపనస
హిషః ఏవంశరభాః ఏవం హరిణఇతి తమేవ మృగయావృత్తాన్తము
చ్చారయన్స్వభవనమాజగామ॥

అపోహ్యచ తురజ్జమాత్సనస్థ మ ప్రధానిత పరిజనోపనీతే
నముపవిశ్యాసనే వారవాణనవధార్య అపనీయ చాశేషం తురజ్జాధి
రోహణోచితం వేశపరిగ్రహ నిత సతః ప్రచలితతాశవృన్త పవ
నాపనీయమానశ్రమో ముహూర్తం విశ్రాన్తనిశ్శ్వస్యచ మణిరజ
తకనకకలశశతసనాథా మన్తర్వన్యస్త కాశ్చిత్పరాన్స్నానభూమి
మగాల్ నిర్వర్తితాభిషేక వ్యాహాంస్య చ విధివత్పరిగృహ్యవపు
షి స్వచ్ఛదుకూలపల్లవావలిత మౌళేర్గృహీత వాపసః కృతదేవతా
ర్చనస్యాజ్జరాగభూషా సముపవిష్టస్య రాజ్ఞా విసర్జితా మహాప్రతీ
హారాధిష్ఠితా రాజకులపరిచారికాః కులవృద్ధనాసనాథాశ్చ విలాసవతీ
దాస్యఃసర్వాన్తఃపుర ప్రేషితా శ్చాన్తఃపురపరిచారికాఃఽటలకవినిహి
తాని వివిధాన్యాభరణాని మాల్యాన్యజరాగాన్ వాసాంసి చాదా
య పురత స్థాస్యోప తస్థుః ఉపనిన్యుశ్చ యథాక్రమమ్-ఆదాయచతా
భ్యాం ప్రథమం స్వయముపనిధ్య వైశమ్పాయన ముపరచితాజ్జరాగో
దత్తాశ్చ నమీపవర్తిభ్యోయథార్హమాభరణ వసనాజ్జరాగకుసుమానివివి
ధమణిభాజనసహస్రసారం శారదమివాభ్రతలమివస్ఫురితతారాగణమా
స్థానమణ్డప మగచ్ఛత్॥

తత్ర చద్విగుణీకృత పరాగసో పవిష్టం సంపోపవిష్టేన తస్య
జంపోపవర్ణన పరేణ వైశంపాయనేన యథాహ్వాభూమిభాగాంచూపవేశితేన
రాజపుత్రలోకేనసమ్మానదీయమానం ప్రసాదవిశేష దర్శనసావర్జి
తసేవాసేవన సహోహోరవిధిసుకకోల్ - ఉపస్పృశ్యచ గృహీతరా
మ్బాలస్తస్మిన్మహార్హమివ సిద్ధాన్నద్రాయుధసమిపమగమత్ -
తత్ర చాసుపవిష్టపేవ తస్మంజంపోపవర్ణన ప్రాయాలాపాకథాకృత్వా
సత్యప్యాజ్ఞా ప్రతీక్షణోస్మదే పార్శ్వపరివర్తిని పరిజనే తస్మదాప
హృతహృదయః స్వయమేవ సిద్ధాయుధస్యపురోయవసమాకీర్త్య నిర్గ
త్య రాజకులమయాసీత్ - తేనైవచ క్రమేణావలోక్య రాజానమాగ
త్య నిశామనైషీత్ ॥

అపరేద్యుశ్చ ప్రభాతసమయపేవ సర్వాన్గృహపురాదికృత మవ
నిపత్తేః పునఃసస్మృతమ్ అనుమూర్ధా తంమూ చప్రష్టమే వయసే వ
ర్తమానయా రాజకులసంవాస ప్రల్భ్యయా వ్యనుజ్ఞత వినయయా
కిఞ్చిచ్చుపాయాడ యమావశయా శక్రగోపకాలోహిత రాగేణాంశుకే
న రచితావగుణ్ఠనయా సబాలాతపపేవ పూర్వయా సకుభా ప్రత్య
గ్రదలితమనఃశిలాచూర్ణవర్ణేనా ఙ్గలావణ్యప్రభా ప్రవాహేణ ణాపృ
త రసనదీపూరేణేవ భవనమాహ్లాదయన్త్యా జ్యోత్స్నయేవ రాహు
గ్రాసభయా దపహాయ రజనికరమన్తఃపురం గామవతీర్ణయారాజకుల
గృహదేవతయేవమూర్తిమత్యాకల్పితమణినూపురారచిత చరణయుగళ
యా కూజత్కలహంసాకులిత కమలయేవ కమలిన్యా మహార్హ హే
మమేఖలా కలాపకలిత జఘనస్థలయా నాతినిర్భరో ద్భిన్న పయోధ
రయా మన్దమన్ద భుజలతావిక్షేప ప్రేఙ్ఖితనఖ మయూఖచ్ఛలేన ధా
రాభిరివ లావణ్యరసమనవరతం తుర న్త్యా దిఙ్ముఖ విసర్పిణీ హారల
తానాంరశ్మిజాలే నిమగ్న శరీరతయా తీరసాగరోన్మగ్న వదనయేవల

తామ్రాబహుశతామ్రాల కృష్ణికాన్ధకారితాధరలేఖయా సమసుపృత్త తుఙ్గనాసికయా వికసితపుణ్డరీకధవళ లోచనయా మణికుణ్డల మరకత మకరపత్రభఙ్గ కోటికిరణాతపాహతకపోలతయా సకర్ణపల్లవమివ ముఖముచ్ఛ్వసన్త్యా పర్యుషితధూసర చన్దనరసలిలకాలఙ్కృతలలాట పట్టయా ముక్తాఫల ప్రాయాఽఙ్కార యా రాధేయ రాజలక్ష్మ్యేవో పపాదితాఙ్గరాగయా నవవనలేఖయేవ కోమలశాను లతయా త్రయ్యేవ సుప్రతిష్ఠితచరణయా మఖశాలయేవ వేదినుధ్యయా మేరువనలత యేవ కనకపత్రాలఙ్కృతయా మహాసుభావాకారయా అనుగన్యమానర కన్యకయా కైలాసనామానం కఞ్చుకినమాయాన్త మపశ్యత్

సకృత ప్రణామం సముపసృత్య శీలితలనిహిత దక్షిణకరోఽవి జ్ఞాపయామాస కుమారమహాదేవీ విలాసవతీ సమాజ్ఞాప యతి ఇయం ఖలు కన్యకా మహారాజేన పూర్వం కులూతరాజధానీ మవజిత్య కు లూతేశ్వర దుహితా పత్రలేఖాభిధానా బాలికాసతీ వన్దిజనేనసహా నీయాన్తః పురపరిచారికా మధ్యముపనీతా సామయా విగత నాథా రాజమహితేతిచ సముపజాత స్నేహయా దుహితృనిర్విశేషమియన్తం కాలముపలాలితా సంవర్ధితాచ తదియమిదానీ ముచితా భవ తస్యా మ్బాల కరణ్డవాహినీతి కృత్వా మయా ప్రేషితా నచా స్యామా యుష్మతా పరిజన సామాన్యదృష్టినా భవితవ్యం బాలేవ లాలనీయా స్వచిత్తవృత్తిరివ చాపలేభ్యో నివారణీయా శిష్యేవ ద్రష్టవ్యాను హృదివ సర్వవిశ్రమ్భేష్వభ్యన్తరీకరణీయా దీర్ఘకాలసంవర్ధిత స్నేహత యా స్వసుతాయాఽమివ హృదయమస్యామస్తి మేబలవానస్యాంపక్ష పాతో మహాభిజనరాజవంశ ప్రసూతా చార్హతీయ మేవంవిధానిక ర్హాణి నియతంస్వయమేవేయ మభివినీతతయా కతిపయైరేవ దివసైః కుమార మారాధయిష్యతి కేవలమతిచిర కాలోష చితాబలవతీమే ప్రే

పు ప్రవృత్తిరస్యామ్ అవిదితనీలాచ్ఛాస్యాః కుమారణ్డనిసంనిశ్యతే నిష్ప
ధా తథా కల్యాణినా ప్రయతితవ్యం యథేయమవిచిమూ చిరా ప
రిచారికా తే భవతీతి ఇక్ష్యభిధాయ పరితపచసి హైలాసే కృతాభిజా
తప్రణామాం పత్రలేఖామ్ అనిమిషలో చనంసుచిరమాలోక్యవ స్త్రై
పితో యథాజ్ఞాపయత్యమైవ ముక్తావ కఞ్చుకినం ప్రేషయామాస॥

పత్రలేఖాతు తతఃప్రభృతిరన్యనైవ సముపజాత సేవార
సా నదివా నరాత్రౌ నసుప్తస్య నాసీనస్య నోత్థితస్య నభ్రమతోన
రాజకుల గతస్య ఛాయేవ రాజనూనోః పార్శ్వంముమోచ-చన్ద్ర
పీడస్యాపి తస్యాంచర్మనాదారభ్య ప్రలిఖిణ ముపదీయమానా ప
హతీ ప్రీతిరాసీత్ -అభ్యధికఞ్చ ప్రతిదివసమస్యాః ప్రసాదమారోత్
ఆత్మహృదయాదవ్యతిరిక్తామివ శైనాంసర్వవిశ్రమ్భేనవ్యనుష్యత -ఏవంన
మతిక్రామత్సు కేషుచ ద్దివసేషు రాజాచన్ద్రాపీడస్య యూవ రా
జ్యాభిషేకం చికీర్షుః ప్రతీహారా ఉపకరణ సమ్భార సన్దర్శనార్థ
మాదిదేశ-సముపస్థిత యూవరాజ్యాభిషేకఞ్చ తం కదాచి ద్దర్శనార్థ
మాగతమ్ ఆరూఢవి నయమపి వినీతత రమిచ్ఛన్ శుక నాస స్సవిస్తర
ర మూ వాచ॥

తాతచన్ద్రాపీడ విదితవేదిత వ్యస్యాధీత సర్వశాస్త్రస్య తేనా
ల్పమప్యుద్దేష్టవ్య మస్తి కేవలఞ్చ నిసర్గతపవలభానుభేద్యమరత్నాలో
ఢాచ్ఛేద్యమప్రదీపప్రభాప సేయను తిగహనం తమో యావనప్ర
భవమ్ అపరిణామోప శమోదారుణో లక్ష్మీనుషః కష్టమనజ్ఞనవ ర్తి
సాద్యమపరమై శ్వర్యతిమి రాన్ధత్వమ్ అశిశిరో పచార హారోత్తీ
వ్రో దర్పదాహజ్వరోష్మాసతతమమూలమ్మగమోహ్య విషమో వి
షయవిషా స్వాదమోహాః నిత్యమస్నాన శౌచబాధ్యో బలవాన్ రా
గమలావలేపః అజస్రమకు పావసానప్రబోధా ఘోరాచ రాజ్యసు

ఖసన్నిపాత నిద్రా భవతి ఇత్యతో విస్తరేణాభిధీయసే-గర్భేశ్వరత్వ
మభినవయౌవనత్వమప్రతిమ రూపత్వ మమానుషశక్తిత్వ ఇత్యేతిమ
హతీయం ఖల్వనర్థపరమ్పరా సర్వావినయానామేకైకమప్యేషామా
యతనం కిముతసమవాయః - యౌవనారమ్భేచ ప్రాయః శాస్త్రజ
లప్రక్షాళననిర్మలాపి కాలుష్యముపయాతి బుద్ధిః అనుష్ఠితభవళతాపి
సరాగైవ భవతియూనాం దృష్టిః - అపహరతిచ వాత్యేవ శుష్కప
త్రంసముద్భూత రజో భ్రాన్తిరతిదూరమాత్మేచ్ఛయా యౌవనసమ
యే పురుషం ప్రకృతిః-ఇన్ద్రియహరిణ హారిణీచసతతమతి దురన్తేయ
ముపభోగ మృగతృష్ణికా-నవయౌవనకసాయితా త్మనశ్చ సలిలానీవ
తాన్యేవ విషయస్వరూపా ణ్యాస్వాద్య మానాని మధురతరా ణ్యా
పతన్తి మనసః-నాశయతిచ దిఙ్మోహ ఇవోన్మార్గప్రవర్తకఃపురుషమ
త్యాసఙ్గో విషయేషు - భవాదృశాపివ భవన్తి భాజనా న్యుపదేశా
నా మపగతమలేహి మనసిస్ఫటిక మణావివ రజనికర గభస్తయోవి
శన్తి సుఖముపదేశగుణాః - గురువచనమపలపి సలిలమివ మహాను
పజనయతి శ్రవణస్థితం శూలమభవ్యస్య ఇతరస్యతు కరిణఇవ శఙ్ఖా
భరణమ్ ఆననశోభాసముదయ మధికతరముపజనయతి - అపహరతి స
కలమతిమలినమపి అన్ధకారమివ దోషజాతం ప్రదోష సమయ నిశాక
రఇవ గురూపదేశః ప్రశమహేతుః పరిణామఇవ పలితరూపేణ శి
రసిజజాల మమలీకుర్వ్వ గుణరూపేణ తదేవ పరిణమయతి॥

అయమేవ చానాస్వాదిత విషయరసస్య తేకాల ఉపదేశస్యకు
సుమశర ప్రహారజర్జరితే హృదయే జలమివ గళత్యుపదిష్టమ్ అకారణ
ఞ్చ భవతిదుష్ప్రకృతే రన్వయః శ్రుతంవా వినయస్య చన్దనప్రభ
వో నదహతి కిమనలః కిమ్వాప్రశమహేతునాపి నప్రచణ్డతరో భవతి
బడబానలో వారిణా గురూపదేశశ్చ నామపురుషాణా మఖిలమలప్ర

లోచన క్షుషజలం స్నానమ్ అనుపజాత పలితాది వైరూప్యమజరంవృ
ద్ధత్వమ్ అనారోపిత మేదోదోషం గురూకరణమ్ అనువర్ణ విరచన మ
గ్రాన్యం కర్ణాభరణమ్ అపనీతజోతిరాలోకః నోద్వేగకరః ప్రజా
గరః విశేషేణతు రాజ్ఞాం విరళాహి తేషాముపదేష్టారః ప్రతిశబ్ద
ఇవరాజవచన మనుగచ్ఛతి జనోభయాత్ ఉద్దామదర్పశ్చయతు స్ఖగి
త శ్రవణవివరా చోపదిశ్యమాన మపితేన శృణ్వన్తి శృణ్వన్తోపిచ గ
ణయన్తీమీలితే నావధీరయన్తః ప్రేరయన్తి హితోపదేశదాయినో గురూ
ఆహజ్వారదాహజ్వర మూర్ఛాన్ధకారితా విహ్వలాహి రాజప్రకృ
తిః అళికాభిమానో న్మాగకారిణిభనాని రాజ్యవిష వికార తన్త్రీప్ర
దారాజలక్ష్మీ॥

అలోకయతు తావత్కల్యాణాభి నివేశీ లక్ష్మీమేవ ప్రథమ మి
యంహి సుభటఖడ్గ మణ్డలోత్పల వనవిభ్రమ భ్రమరీ లక్ష్మీ ఖీర
సాగరాత్పారిజాతపల్లవేభ్యోరాగ మిన్దుశకలా దేకాన్తవక్ర తా ము
న్మేషశ్రవసశ్చఞ్చలతాం కాలకూటాన్మోహనశక్తిం మదిరాయా మదం
కాస్తుభ మశేరత్నైశ్వర్యమ్ ఇత్యేతాని సహవాసపరిచయ వశాద్వి ర
హవినోద చిహ్నాని గృహీత్వే వోద్ధతానహ్యేవం విధమపి రమపరి చి
తమిహ జగత్కిఞ్చనస్తి యత్తేయమనార్యా లబ్ధాపి ఖలుమఃఖేన పరి
పాల్యతే దృష్టగుణపాశ సన్తాన నిష్పన్నీక్ష్మతాపి నశ్యతి ఉద్దామదర్పభ
టసహస్రోల్లసితాసి లతాపఞ్జర విధృతాపి అపక్రామతి మదజలదు
ర్దినాన్ధ కారగజఘటిత ఘనఘటాటోప పరిపాలితాపి ప్రపలాయతే
వ పరిచయం రచయతి నాభిజన మీక్షతేన రూపమాలోకయతేన కుల
క్రమ మనువర్తతే నశీలం పశ్యతిన వైదగ్ధ్యం గణయతి నశ్రుతమాక
ర్ణయతి నధర్మమనురుధ్యతే నత్యాగ మాద్రియతేన విశేషజ్ఞా తాం వి
చారయతి నాచారం పాలయతి నసత్యమను బుధ్యతే నలక్షణం ప్ర

మాణిక్యరోచి గన్ధర్వనగరలేఖేవ పశ్యతాపవ నశ్యతి అద్యాప్యారూఢ పు
న్దరపరివర్తా వర్తభ్రాన్తి జనితసంస్కారేవ పరిభ్రమతి కమలినీస
ఞ్చరణవ్యాణికర లగ్న నళిన నాళకణ్టకకుతేవ నక్వచిన్నిశ్చర మాబ
ధ్నాతి పదమ్ అతిప్రయత్న విధృతాపి పరమేశ్వర గృహేషు వివిద
గన్ధగజగణ్డ వధుపానమత్తేవ పరిస్ఖలతి పారుష్యమివోపశిక్షితు మసి
ధారాసు నివసతి విశ్వరూపత్వమివ గ్రహీతుమాశ్రితా నారాయణ
మూర్తి నప్రత్యయ బహులాచ దివసాన్తకమలమివ సముపచితమూ
లదణ్డకోశగుణ్డలనుప మఞ్చతి భూభుజం లతేవ విటపకానధ్యారో
హతి గజేవ వసుజనన్యపి తరజబుద్బుద చఞ్చలా దివసకరగతిరివ ప్ర
కటితనిధనసంక్రాన్తి పాతాళగుహేవ తమోబహులా హిడిమ్బేవ
భీనుసాహసైక హార్యహృదయా ప్రావృడివ అచిరద్యుతికారిణీ దు
ష్టపిశాచీవ దర్శితానేకపురుషో స్రాచ్ఛ యా స్వల్పసత్వమున్మత్తీ కరోతి
సరస్వతీ పరిగృహీత మీర్వయేవ నాలిఙ్గతి జనంగుణవన్తమపవిత్రమివ
నస్పృశతి ఉదారసత్వ మమఙ్గళ మివనబహుమన్యతే సుజనమనిమిత్త
మివ నపశ్యతి అభిజాతమహిమివ లజ్జయతి శూరంకణ్టకమివ పరిహ
రతి దాతారంమఽస్వప్న మివ నస్మరతి వినీతంపాతకినమివ నోపసర్పతి
మనస్వినమున్మత్తమివ హసతి పరస్పరవిరుద్ధఞ్చ ఇన్ద్రజాలమివ దర్శ
యన్తీ ప్రకటయతి జగతి నిజం చరితమ్-తథాహి సతతమున్మాణ మా
రోపయన్త్యపి జాడ్యమపజనయతి ఉన్నతిమాద ధానాపి నీచస్వభా
వ తామావిష్కరోతి తోయరాశి సమ్భవాపి తృష్ణాం సంవర్ధయతి ఈ
శ్వరతాం దధానాప్యశేవప్రకృతి త్వమాతనోతి బలోపచయ మాహా
రన్త్యపి లఘిమానమాపాదయతి అమృతసహోదరాపి కటువిపాకా
విగ్రహవత్యపి అప్రత్యక్షదర్శనా పురుషోత్తమరతాపి ఖలజనప్రియా
ధేను మయీవ స్వచ్ఛనుపి కలుషీకరోతి యథాయథా చేయం చప

లా దీప్యతేతథా తథా దీపశిఖా కజ్జలవలినమేవ కర్మ కేవలము
ద్వహతి॥

తథాహీయం సంవర్ధనవారిసారా తృష్ణాభిషవక్లేశాం వ్యాధగే
హిక్రియమృగాణాం పరాపరపూమదేహా సచ్ఛరితచిత్రాణాం వి
భ్రమశయ్యా మోహదీర్ఘనిద్రాణాం నివాసజీర్ణపలభీ ధనమసిపిశా
చికానాం తిమిరోద్గారిశాస్త్రదృష్టీనాం పురస్సరపదవీ తాకా సర్వావిన
యానామ్ ఉత్పథప్రస్థానగాఢలోభా వేగగ్రాహిణామ్ లవాసిభూ
మి ర్విషయగ్రసూనాం సమీతశాలా భూవికార నాట్యానామ్ఆవా
సగారి దోషాశీవిషాణామ్ ఉత్సాహనవేత్రలతా సత్పురుష వ్యాహారా
ణామ్ అకాలప్రావృట్ గుణక్షపాంసకానాం విసర్పణభూమిర్లోకా
పవాద విస్ఫోటానాంప్రస్తావనా కపటనాటిన్య కదళికాకా మకరి
ణిః వధ్యశాలా సాధుభావస్య రాహుజిహ్వా భద్రేన్దవ జ్వలస్య॥

నహితంపశ్యానిమోహ్యపరిచిత యానయానసర్వదము పగా
థో యోవాన విప్రలబ్ధి-నియతమియమాలేఖ్య గతాపి చలతి పుస్త
మయ్యపి ఇన్ద్రజాలమాచరతి ఉత్కీర్ణాపి విప్రల భతే శ్రుతాప్య
భిసన్ధత్తే చిన్తితాపవఞ్చయతి-ఏవంవిధయాపిచానయా దురాచారయా
కిమనుపి దైవవశేన పరిగృహీతా విక్లవి భవ న్తిరాజానస్సర్వావినయా
ధిష్ఠాన తాఞ్చ గచ్ఛన్తి తథాహి అభిమేకసమయపవ చైషాం మజ్జనక
లశజలైరివ శ్రుతాశ్చ తే దాక్షిణ్యమ్ అగ్నికార్యధూమేనైవ మలినీభ
వతి హృదయం పురోహిత పశాగ్రసమ్మార్జనీ భిరివాపనీయతే శ్రోత్రిత్ర
ఉష్ణీషపట్టబన్ధేనేవావచ్ఛాద్యతే జరాగమనస్మరణమ్ ఆతపత్రమణ్డలే
నేవా పవార్యతే పరలోకదర్శనంచామరపవనైరివాప హ్రియతేసత్య
వాదితా వేత్రదణ్డైరివ ఉత్సార్యన్తేగుణాః జయశబ్దకలకలైరివ తీర
స్క్రియన్తే సాధువాదాః ధ్వజపటపల్లవైరివపరామృశ్యతే యశః

తదాహి కేచిచ్ఛ్వనువశశేదిల శకునిగళ పుటచపలాభిః ఖిద్యోత్తో న్మ
మమహాహార్త మనోహారాభి ర్మనస్వి జనగర్హితాభిః సన్నద్ధిభిః ప్రలో
భ్యమానా ధనంవలాభావలేపవిస్మృత జన్మానోఽనేకదోషో పచితేన
చుష్టాస్మజేవ రాగావేశేన బాధ్యమానా నివిధవిషయరసగ్రాస లా
లసైః పఞ్చభి రప్యనేక సహస్రసంఖ్యై రివేన్ద్రియై రా యస్యమా
నాః ప్రకృతి చఞ్చలతయా లబ్ధప్రసరై శ్చైకేనాపి శతసహస్రతామి
వోపగతేన మనసాకులీ క్రియమాణాః విహ్వలరాముపయాన్తి - గ్ర
హైరివ గృహ్యన్తే భూతైరివా భిభూయన్తే మత్తైరివావేశ్యన్తేస్మత్త్వై
రివావష్టభ్యన్తే వాయునేవ విడమ్భ్యన్తే పిశాచైరివ గ్రస్యన్తే మదన
శరైర్మర్మాభిహతాఇవ మూఖభఙ్గసహస్రాణి కుర్వతే ధనోస్మణా ప
చ్యమానాఇవ విచేష్టన్తే గాఢప్రహారాభిహతాఇవాజ్ఞాని నధారయన్తి
కుళీరా ఇవతిర్యక్పరిభ్రమన్తి అధర్మభగ్న గతయఃపఙ్గవఇవ పరేణ స
ఞ్చార్యన్తే మృషావాద విషవిపాకసంజాతముఖ రోగాఇవాతి కృచ్ఛ్రే
ణ జల్పన్తి సప్తచ్ఛదతరవఇవ కుసుమరజోవికారైరా సన్నవర్తినాం శిరః
శూలముత్పాదయన్తిఆసన్నమృత్యవఇవ పురఃస్థితం బన్ధుజ నమపి నాభి
జానన్తి ఉత్కపితలోచనా ఇవ తేజస్వినో నేక్షన్తే కాలదష్టాఇవ
మహోమ్మత్తైరపి నప్రతిబుధ్యన్తే జాతుషాఇవ సోష్మాణం నసహన్తే
మష్టవారణాఇవమహానాలస్తమ్బనిశ్చలీకృతాఅపినగృహ్ణన్త్యుపదేశమ్
అతితృష్ణావిషవేగమూర్ఛితాః కనకమయమివ సర్వంపశ్యన్తి అనయఇవ
పానవర్ధితతైక్ష్ణ్యైః పరప్రేరితా వినాశయన్తిదూరస్థితాన్యపి ఫలావి
ష దణ్డవిక్షేపైర్మహాకులాని శాతయన్తి అకాలకుసుమ ప్రసవా ఇవ
మనోహారా కృతయోపి లోకవినాశహేతవఃశ్మశానాగ్నయ ఇవాతి
రౌద్ర భూతయఃతైమిరికా ఇవాదూరదర్శినఃఉపసృష్టాఇవ యక్షాది
భిత భవనాఃశ్రూయమాణాఅపి ప్రేతపటహాఇవోద్వేజయన్తి చిన్త్య

మానా అపిమహాపాతకాగ్యపసాయూఇవ ఉపద్రవముపజనయన్తి అ
నుదివసమాపూర్య మాణాః పాపేనే వాగ్నాతముక్తయో భవన్తి లక
వద్ధాశ్చ వ్యసనశతశరవ్యతా ముపగతా ఏష్ఠిగ్నా గాఢపద్ధా జలవి
న్దవఇవ పతితముప్యాత్మానం నావగచ్ఛన్తి॥

అపకేతుస్వార్థనిష్పాదన పరైర్ధనపిశిత గాసస్మృద్ధై రాస్థానన
లినీఘూర్తవక్తైః ద్యూతం వినోదఖిలపర దారాక్షిగపసనం హైకస్థ్యమితి
మృగయాశ్రమఇతి పానంవిలాసఇతి ప్రమత్తతా శౌర్యమితిస్వదారప
రిత్యాగోఽవ్యసనితేతి గురువచనావధీరణమపర ప్రశేయత్వమితి అజి
తభృత్యతా సుఖోపసేవ్యత్వమితి నృత్యగీత వాద్య వైశ్యాభిసక్తిరసై
కతేతి మహాపరాధానాకర్ణనం మహానుభావతేతి పరిభవసహత్వమ
మేతి స్వచ్ఛన్దతా ప్రభుత్వమితి దేవావమాననం మహాసత్వతేవస్త
జనఖ్యాలిర్యశ ఇతి తరళతా ఉత్సాహఇతి అవిశేషజ్ఞతా అపటుపాతి
త్వ మితి చోషానపి గుణపక్షముధ్యారోప యద్భిఅన్తికస్వయగుపివిహా
సద్భిః ప్రతారణకుశలైర్ధూర్తై రమానుషోచితాభిః స్తుతిభిః ప్రతార్యమా
ణా విత్తనదమత్త చిత్తాని శ్చేతనతయా తధేత్యాహ్మన్యా రోపితాలీ కా
భిమానాఃనిర్వ్యధర్మాణోపి దివ్యాం శావతీర్ణమివ సదైవత మివాత్మమా
నుష మాత్మానం ముత్ప్రేక్షమాణాః ప్రారబ్ధదివ్యోచితచేష్టానుభావాఃా
సర్వ జనస్యోపహాస్యతాముపయాన్తి ఆత్మవిడమ్బనాఖ్యాను జీవినా జ
నేన క్రియమాణాంనుభినన్దన్తి మనసా దేవతాధ్యా రోపణప్రకారణా
సమ్భృతసమ్భవ నోపహతా ఖ్యాన్తఃప్రవిష్టా పరభుఽవ్వయమివాస్థ
బాహుయుగళం సమ్భావయన్తిత్వగన్తరితతృతీయ లోచనం స్వల లాట
మాశఙ్క్యాస్తే దర్శనప్రదాన మస్యానుగ్రహం గణయన్తి దృష్టిపాత మ
ప్యుపకారపక్షే స్థాపయన్తి సమ్భాషణమపి సంపిభాగమధ్యే పర్వన్తి ఆ
జ్ఞామపి వరప్రదానం మన్యన్తైస్పర్శనమపిపావసమాకలయన్తిమిథ్యామా

హాస్య రతిప్రసక్తిని స్వరాగ్రహప్రణష్టదేవతాభ్యోనరపూజయ నిద్విజాన్ర్ నమానయన్తిమాన్యాన్ నార్చయ న్యర్చనీయాన్ నాభివాదయన్త్యభివా దనార్హాన్ నాభ్యుత్తిష్ఠన్తి గురూన్ అనర్థకాయాసాన్తరితవిషయోపభోగ సుఖమి త్యుపహసన్తి విద్వజ్జనం జరావైక్లవ్య ప్రలపితమితి హసన్తి వృ ద్ధజనోపదేశమ్ ఆత్మప్రజ్ఞాపరిభవ ఇత్యసూయన్తి సచివోపదేశాయ కుప్యన్తిహిత వాదినే సర్వథా తమభినన్దన్తి తమాలపన్తి తం పార్శ్వే కుర్వన్తి తంసంవర్ధయన్తి తేనసహ సుఖమవతిష్ఠతే స్మైనదతితంమి త్రా ముపజనయన్తి తస్యవచనం శృణ్వన్తి తత్రవర్షన్తితం బహుమన్య న్తేతమాశ్రితా మాపాదయన్తి యోఽహర్నిశ మనవగత ముపరచితా ఞ్జలి రదిదైవతమివ విగతాన్యకర్తవ్యః స్తౌతియోవా మాహాత్మ్య ము ద్భావయతి కింవా తేషాం సాస్పృతం యేషానుతినృశంస ప్రాయోపదేశ నిర్ఘృణంకౌటిల్యశాస్త్రం ప్రమాణమ్అభిచారక్రియాక్రూరై కప్రకృతయః పురోధసోగురవః పరాభిసన్ధాన పరామన్త్రిణఉపదే ష్టారః నరపతిసహస్రథుక్తోజ్ఝితాయాంలక్ష్మ్యామాసక్తాః మారణాత్మ కేషు శాస్త్రేష్వభియోగఃసహజ ప్రేమార్ద్రహృదయానురక్తాభా తర ఉచ్ఛేద్యాః - తదేవంప్రాయాకుటిల కష్టచేష్టాసహస్రదారుణో రాజ్యతన్త్రే అస్మిన్ మహామోహాన్ధకారిణిచ యూవనేకుమార తథా ప్రయతేథాః యథానోపహస్యసే జనైర్ ననిన్ద్యసేసాధుభిరనధిక్రి యసే గురుభిర్ నోపాలభ్యసే సుహృద్భిర్నశోచ్యసే విద్వద్భిర్యథా చన ప్రత్యవస్థాస్యసే విజ్ఞైర్ నప్రహస్యసే కుశలైర్ నాస్వాద్యసే భుజ గైర్ నావలుప్యసే సేవకవృత్తైర్ నవఞ్చ్యసేధూర్తైర్ నప్రలోభ్యసేవ నితాభిర్ నవిడమ్బ్యసే లక్ష్మ్యానరర్త్యసేమదేన నోన్మత్తీక్రియసేమ దనేన నాక్షిప్యసేవిషయైర్ నావకృష్యసే రాగైర్ నాపహ్రియసేసు ఖేన - కామం శ్వవాత్ర ప్రకృత్యైవ ధీరాః పితృవ మహతాప్రయ

త్నేన సహూరోపితసంస్కారైః తంభిహ్యనయ మప్రతిబుద్ధశ్చ మద
యన్తి ధనాని తథాపి భవద్గుణ సన్తోషో మామేవం ముఖరీకృతవా
ఇవమేవచ పునఃపున రభిధీయసే విద్వాంసమపి సచేతనమపి మహాస
త్త్వమప్యభిజాతమపి ధీరమపి ప్రయత్నవన్తమపి పురుషమియం దు
ర్వినీతా ఖలీకరోతి లక్ష్మీరితి సర్వథా కల్యాణైః పితృక్రమాగ
తమనుభవతు భవాన్ నవయూవరాజ్యాభిషేకమఙ్గళమ్ - కులక్రమాగ
తాముద్వహ పూర్వ పురుషైరూఢాం ధురమ్ అవనమయ ద్విషతాం
శిరాంసి ఉన్నమయస్వబన్ధువర్గమ్ అభిషేకానన్తరఞ్చ ప్రారబ్ధదిగ్విజ
యఃపరిభ్రమన్విజితామపి తవపితా సప్తద్వీప సముద్రభూషణాం
పునర్విజయస్వ వసున్ధరామయఞ్చ తేకాలః ప్రతాపమారోపయిషు
మారూఢ ప్రతాపో రాజా తే లోక్య నర్వీవిష్టాదేశో భవతి ఇత్యే
తావదభిధాయో పశశామ॥
ఉపశాన్తవచసి శుకనాసే చ స్నాపీడస్థిరమలాభిషేక వాగ్భిః
ప్రక్షాళిత ఇవ ఉన్మీలితఇవ స్వచ్ఛీకృతఇవ అభిషిక్తఇవ అభిల
ప్తఇవ నిర్మృష్టఇవ అలఙ్కృతఇవ పవిత్రీకృతఇవఉద్భాసితఇవ ప్రీతహృద
యోమహార్హం స్థిత్వా స్వభవన మాజగామ॥

తతఃకతిపయ దివసోపగమేచ రాజా స్వయమున్నీత మఙ్గళ
కలశైః సహ శుకనాసేన పురోధసా సమ్పాదితాశేష
రాజ్యాభిషేక మఙ్గళమ్ అనేకనరపతిసహస్ర పరివృతైః సర్వేభ్యస్తీ
ర్థేభ్యః సర్వాభ్యో నదీభ్యః సర్వేభ్యశ్చ సాగరేభ్యః సమాహృతేన
సర్వౌషధిభిః సర్వఫలైః సర్వమృద్భిః సర్వరత్నైశ్చ పరిగృహీతేన ఆన
న్దబాష్పజల నిస్రేణ మన్త్రపూతేన వారిణా సుతమభిషేచ-అభి
షేక సలిలార్ద్రదేహఞ్చతం లతేవ పాదపాన్తరం నిజపాద పమము
ఞ్చత్యపి తారాపీడంతత్క్షణమేవ సఞ్చక్రామ రాజలక్ష్మీః -అనన్తర

మఖిలాన్తఃపుర పరివృతయాచ ప్రేమార్ద్రహృదయయా విలా సవ
త్యా స్వయమాపాదితలా దామోదినా చన్ద్రాతపధవళేన చన్ద నే
నాను లిప్తమూర్తిః అభినవవికసిత సితకుసుమ కృతశేఖరః గా రోచ
నాచ్ఛురిత దేహః చూర్ణా ప్రబాల రచితకర్ణపూరో దీర్ఘదశ మనుప
హత మిన్దుధవళం దుకూల యుగళం వసానః పురోహితప్రతిబద్ధప్ర
తిసరప్రసాధితపాణిః అభినవరాజలక్ష్మీ కమలినీమృణాళే నాభిషేకద
ర్శనార్థ మాగతేన సప్తర్షిమణ్డలే నేవ హారేణాలిఙ్గిత వక్షఃస్థలః సితకు
సుమగ్రథితాభి రాజానులమ్బి నీభిరిన్దీవరకలాప కోమలాభిర్వైకక్ష
కస్రగ్భి ర్నిరన్తర నిచితశరీరతయా ధవళవేషపరిగ్రహ తయాచ న
రసింహఇవ విధృతకేసరనికరః కైలాస ఇవస్రవత్ స్రోతస్వినీ స్రో
తోరాశిః ఐరావతఇవ మన్దాకినీమృణాళ జాలజటిలః క్షీరోదఇవ స్ఫు
రితఫేనల వాకులః తత్కాలప్రతిపన్నవేత్ర దణ్డేన పత్రాస్వయం
పురఃప్రారబ్ధసముత్సారణ స్సభామణ్డప ముపగమ్య కాఞ్చనపయంశ
శీవ మేరుశృఙ్గం చన్ద్రాపీడః సింహాసనమారురోహ॥

ఆరూఢస్యచాస్య కృతయథోచిత సకలరాజ లోకసమ్మానస్యము
హూర్తం స్థిత్వా దిగ్విజయప్రయాణశంసి ప్రళయఘనఘటా ఘో
షఘుర్ఘుర్ధ్వ నిః ఉదధిరివ మన్దరఘూతైః వసున్ధరాపీఠమివ యుగాన్తని
ర్ఘాతైఃడుత్పాతజల ధరఇవ తడిన్నణ్డపాతైః పాతాళకుక్షిరివ మహావరా
హ ఘోణాభిఘాతైః కనకకోణైరభిహన్యమానః ప్రస్థానదున్దుభి రా
మన్దరం దధ్వాన-యేనధ్వనతా సమాధ్మాతానీవ ఉన్మీలితానీవ ముఖరీ
కృతానీవ పృథక్కృతానీవ విస్తారితానీవ గర్భీకృతానీవ ప్రదక్షిణీకృ
తానీవ బధిరీకృతానీవ రవేణ భువనాన్తరాణ విశ్లేషితాఇవ దిశా మ
న్యోన్య బన్ధసన్ధయః యస్యచ భయవశవిషమ చలితోత్త్రాన ఫణాసహ
స్రేణ ఆలిఙ్గ్యమానఇవ రసాతలే శేషేణ ముహుర్ముహు రభిముఖద

త్రస్తస్తోర్ధ్వముపాత్తై రాసహాయమానఇవ దిఙ్ముఖప్రజ్ఞాలైః సన్త్రాస రచిత రేచితస్తనైః ప్రకటీక్రియమాణఇవ నఖపదివసకరధృత రక్తైః అపూర్వ శరాట్టహాసశఙ్కాహర్షితహుఙ్కృతేనాశ్రుతపూర్వ ఆభాష్యమాణఇవ వైరూపశేషరిఙి త్యస్యచక వృషభేణ కృతగమ్భీరక ణ్ఠగర్జితేన ప్రత్యుద్గమ్యమానఇవ మేరావైరావతేన అశ్రుత పూర్వ రవరోషా వేశలీల్య గవలమిత ఫేనపిణ్డలేన ప్రణమ్య మానఇవ ఏ బుధసన్తని కృతాన్త వహిమ్నేణ సన్త్రస్తలోకిపాలా కర్ణితో బ భ్రా మి త్రిభువన సభలం నివాసః తతోచుస్తుభి రవమాకర్ణ్య జయజయే తిచ సర్వతః సమ ముష్ఠ్యమాణ జయశబ్దః సింహాసనాత్ సహ ద్వి షతాం శ్రియా సజ్జచాల చన్ద్రాపీడః సమున్తాత్ సస్వప్న మోత్థితై శ్చ పరస్పర సృష్టవిఘటిత హారసూత్ర విగళిలాజ అనవరత మాశా విజయప్రస్థాన మఙ్గళ లాజానివ ముక్తాఫల ప్రకరాన్ ఉరద్భిః పా రిజాతఇవ సితకుసుమ మకుళ పాలిభిః కల్పపాదపైః ఐరావతఇవ వి ముక్త కరశీకరై రాశాగజైః గగనాభోగఇవ తారా గణ వర్షిభి ర్నిగన్త రైః జలదకాలఇవ స్థూలజలలవాసారస్యన్దిభి ర్బలధరైః అనుగమ్యమా నో నరపతిసహస్రైః ఆస్థానమణ్డపా న్నిరగాత్॥

నిర్గత్యచ ప్రహారాఖ్యాత యాపత్రలేఖయా సహధ్యాసిరాన్తరా సనామ్నఫపాదిత ప్రస్థాన సముచిత మఙ్గల్యా లఙ్కారాంసస్థ్య మా ధ్వారశోపనీతాం కరేణుకా మధిరుహ్య అచలచే చక చక్రీకృ త తీరో ధావర్త పాణ్డు గేణ కశ వదన బాహుదణ్డావస్థిత కైలాసకా న్తినామక్తాఫలజాలినాశతశలాకేన ఆతప త్రేణ నివార్యమాణా తపో నిర్ధన్త మారేభే నిర్గచ్ఛంశ్చ అభ్యన్తరా వస్థితపేవ ప్రాకారా న్తరి త దర్శనానాం ద్వారావస్థితానాం ప్రతిపాలయతాం రాజ్ఞామున్మయూ ఖానాం చూడామణీనామలక్తకద్రవ ద్యుతిమషా బహులీ నా లోక

బాలాతపేన రాజ్యాభిషేకా నన్తరప్రసృతేన స్వప్రతాప వహ్నినే
వాత్యర్థం పిఙ్గరీక్రియమాణా దశదిశో యూవరాజ్యాభిషేక జన్మనా
నిజానురాగే ణేవ రఞ్జ్యమానమవనితల మాసన్నరిపువినాశ పిశునేన
దిగ్దాహేనేవ పాటలీ క్రియమాణమప్యరతల మభిముఖాగత భువనత
లలక్ష్మీచరణాలక్తకరసే నేవ లోహితాయమానాతపం దివసందదర్శ॥

వినిర్గతశ్చ నన్యచ్చమప్రచలిత గజఘటాపహ స్తైః అన్యో
న్యసంఘట్టజర్జరాతపత్ర మణ్డలైః ఆదరావనతమూళి శిథిల మణిముకు
ట పంక్తిభిః ఆవర్జితరత్నకర్ణపూరైః కపోలస్థలస్ఖలిత రత్నకుణ్డలైః ఆజ్ఞ
ప్తసేనా పతినిర్దిశ్యమానానా మభిరవ నిభృజాం చక్రవాళైః ప్రణమ్య
మానః బహుళ సిన్దూరరేణు పాటలేన క్షితితలదోలాయమాన స్థూల
ముక్తాకలాపా వచూలేన సితకుసుమమాలాజాల శవలశిరసా సంల
గ్నసన్ధ్యాతపేన తిర్యగావర్జిత స్వేతగఙ్గాప్రవాహేణ తారాగణదన్తురి
త శిఖరశిలాతలేన మేరుగిరిణేవ గన్ధమాదనే నానుగమ్యమానః కనకా
లఙ్కార ప్రభాప్రతాన కల్మాషితావయవేనచ దత్తకుఙ్కుమ స్థా
సకేనే వాకృష్యమాణే నేన్ద్రాయుధేన సనాధీకృత పురోభాగః శనై
శ్చనైః ప్రథమమేవ శాతక్రత వీమూశా మభిప్రతస్థే-అథచలిత గజ
ఘటాకమ్పితధవళా తపత్రవనమ్ అనేకకల్లోలపరమ్పరా పతితచ
న్ద్రమణ్డల ప్రలిబిమ్బసహస్రం మహాప్రళయజలధిజలమివ ప్లావిత
మహీతల మద్భుతోద్భూతకలకల మఖిలం సఞ్చచాల బలమ్॥

ఉచ్చలితస్య చాస్య స్వభవనా దుపపాదిత ప్రస్థాన మఙ్గళో
దుకూలవాసాః సితకుసుమాఙ్గరాగో మహతా బలసమూహేన నదే
న్ద్రబృన్దై శ్చానుగమ్యమానో ధృతధవళాతపత్రో ద్వితీయఇవ య
వరాజః త్వరితపదసఞ్చారిణ్యా కరిణ్యా వైశమ్పాయనః సమీపమాజ
గామ-ఆగత్యచరజనికరఇవ రవే రాసన్నవర్తీ బభూవ అనన్తరమితశ్చే

తశ్చ నిర్గతోయువరాజశ్రీ సమాకర్ణ్య ప్రసాదతారి బలానాం భూదే
ణచలిత కులశైలకీలిత జలధిజలతరఙ్గ గతేవ తత్క్షణమూచ కస్యేమేదినీ
సమ్ముఖాగతైరన్యైశ్చాన్యైశ్చ ప్రణమద్భి ర్భూమిపాలైః అంశుల రా
జాల జటిలచూళికానాం మణి ముకుటానా మాలోకే నోన్మిషిత ఉ
హుళ రోచిషాఞ్చ పత్రభఙ్గినీనాం కేయూరమణ్డలీనాం ప్రభాసన్తా
నేన క్వచిద్వికీర్యమాణ చామరపక్షుత్కోడాఇవ క్వచిదుత్పలిత శేఖరకుచ
ల చన్ద్రకశత శోరాఇవ క్వచిదకాలజలధర తడిత్తరళాఇవక్వచిత్స
కల్పతరు పల్లవాఇన క్వచిత్ శతయజ్ఞచాపాఇవ క్వచిత్సబాలాతపఇ
వా క్రియన్త దశదిశః ధవళాన్యపి విహితవణిక్కర కర్మాణిరత్నర్షిభి
ర్భూచ్ఛాయాణీమరీచిభిర్మాయూరాణీవారాజన్తరాజ్ఞామాతపత్రా ణి॥

ఋశ్యేనచ తురగమయమివవహీతలంకుఞ్జర మయమివ దిక్చక్ర
వాళ మాతపత్ర మణ్డలమయమివాన్తరిక్షం ద్వీపవనమయమివాస్య
రతల మిభమద గన్ధమయఇవ సమిరణఃభూపాల మయీవ ప్రజాసృ
ష్టిః ఆభరణాంశుమయీవదృష్టిః కిరీటమయఇవాతపః చామరమయఇ
వ దివసఃజయశబ్దమయమివ త్రిభువన మభవత్ సర్వతశ్చ కులపర్వ
తాకారైః ప్రచలద్భి ర్మత్తవారణైః ఉత్పాతచన్ద్రమణ్డలనిభైశ్చప్రే
క్షద్భిరాతపత్రైః సంవర్తకామ్భోద గమ్భీర భీమనాదేన చధ్వనతా దు
న్దుభినా తారకావర్ష సదృశేన విసర్పతాగజశీకరనికరేణ ధూమ కేతు
ధూసరైశ్చోల్లసద్భి రవనిరజోనిర్ణాశైకైః నిర్మాత పాతపరుషగమ్భీర ఘో
షైశ్చ కరికర్ణాగర్జితైః ఋతజకణవర్ష బభ్రుణాచ భ్రమతామతఙ్గజ కు
మ్భసిన్దూర రేణునా సంక్షుభితజలధిజలకల్లోలచఞ్చలా భిశ్చ విసర్ప
న్తీభిస్తు రఙ్గమాలాభిః అన్ధకారితదిగన్తరేణ చానవరత ఝరతా గజమద
జలధారా మర్దినేన కలకలేనచ భువవాన్తరవ్యాపినా మహాప్రళయ
కాలఇవసఞ్జజ్ఞే॥

బహుళబల కోలాహలభీతాఖిల భువనభ్రమణపరిశ్రాన్తా యయుః క్వాపిసేదిరాః వలినావనిరజంస్పస్పృశంకితమివ సనుగ గజ ఘటావళీ సహస్రసంరుద్ధ మలిమూరమహర్ముఖ మపససార ప్రచలితవేత్రలతానము ల్సార్యమాణాఖివ తురగఖురరిజోఘ సరమర్క కిరణా మిళుచుమి పుకోభాగమ్ ఇభకర శీకరనిర్వాపణ త్రస్తఖివ ఆత పత్రసంచ్ఛాదితాతపో దివసో నినాశబహుళబలభర జర్జరిక్రియా మదక లకరిచరణశతతాడితా ద్వితీయేవ ప్రయాణభేరిశ్చిరం భూమిరరాస గుల్బస్వయ సేచ తురజముఖ విసృత సితఫేన పల్లవితే మదపయసి మనుస్రుతాం కరిణాం ప్రచస్టుః పదేపదేపదాతయః హరితాళప లిమళనభేద చాతిపటునా గజమదామోదే నానుత్రస్య సామజ్యే వాపయయూ లిఖిత్వాన్యగన్ధ గ్రహణసామర్థ్యం ఘ్రాణేన్ద్రియస్య॥

క్రమేణచ ప్రనర్వతోబలస్య పురఃప్రధావతాం జనకగమ్భీ కానాం కోలాహలేన తారతరనిర్ఘోణచ కాహళానానినాదేన ఖురరవ విమిశ్రేణ చవాజినాం హేషారవేణ అవిరలకర్ణతాళస్వన సమ్పృక్తేనచ దన్తినా మాడమ్బరరవేణ గ్రైవేయకకిఙ్కిణీ కృణితా నుసృతేనచ గతివశాద్విషమ విరావిణీనాం ఘణ్టానాంటఙ్కృతేన మిశ్రశబ్దసరవర్తిత ధ్వనీనాంచ ప్రయాణపటహానాం నినాదేనమూ ర్ఛాగ్రహరిత స్తతస్తాడ్యమానానాఞ్చ డిణ్డిమానాంనిస్స్వనేన జర్జరీ కృత శ్రవణ పుటస్యమూర్ఛేనాభవత్తోజనస్య॥

శనైశ్శనైశ్చ బలసంక్షోభజన్మాక్షితేరనేకవర్ణతయాక్వచిజ్జీర్ణశఫ ర క్రోడధూమ్రాః క్వచిత్క్వ మేళకనటాసన్నిభాః క్వచిత్పరిణ తర్వల్లక రోమ పల్లవమలినాః క్వచిత్పక్షోర్ణతన్తుపాణ్డురాః క్వచిజ్జరర మృణాళ దణ్డ ధవళాః క్వచిజ్జరత్కపికేసరకపిలాః క్వచిద్ధరవృషభరోమన్ధఫేనపణ్డు పాణ్డురాః త్రిపథగాప్రవాహాఇవ హరిచరణప్రభవాః కుషితఇవమ

ఖ్యాత నవమామారబ్ధ పరిహారకైవ కుక్షిస్థాయనాని తృషితకైవపిబ్ద కరికరశీకర జలాని పక్షవాతివోత్పత్త నిగనతలమళినివ హర్షవ చుర్ణ న్మదలేఖాం మృగపరిరివ రచయత్కరిపమ్బస్థేషు పదమిపాశ్రయ ణివ గృహ్నన్పతాకాం జరాగమనివ పాండరితమర్కశేరాంసిమూర్ధ్నివ పడుత్మాగ్రసంస్థిలోమ్నస్థి మాణి స్యన్నివ సుందరసుధు బిన్దులగ్నాం కర్పోత్పలానివగకల కరికర్ణతాళాడన ప్రస్తుతివాదిత ప్రవృద్ధోక వివరాణి పీయమానవైవ ఉన్మ్మోభిరవనిపతి ముకుటపది బాజసకరికా భిః అభ్యర్చ్య మానవైవ తురగముఖిపేవపిప్లుతైః సేనపల్లవకుసుమస్తవ బకైః అనుగమ్యమానవైవ మత్తజఘటాకుచ్చ భిన్నిసచ్ఛవేధాత్తసూ కీవలయేన ఆర్చ్యమానవైవచలచ్చామరకలాప విధుతేనపటవాసపాం శునా స్రోక్షాన్యమానవైవ సరపశేఖిరసహస్ర చరిమ్ణైః కుసు మకేసరజోభిః ఉత్పాతరాహుతివ దివసకరమణ్డల మకాండేవ ఎ బద్ధ నృపప్రస్థానమఙ్గళ ప్రసరవలయ మాలికాసగోలోచనా చూ ర్ణాయమానాః క్రకచకృతచన్ద ఉదధూసరోరేణు ర్యుపాత అవరి మాణబలసఙ్ఘట్టసము పచీయ మానశ్చ శనైశ్శనైస్సంహర న్నివశేషు శేష మకాలకాలమేఘు పులమే మరో విస్తారముపగస్తుమారేభే॥

తేనచ క్రమేణోపచీయమాన బహుళమూర్తినా నిగ్విజయము ఙ్గళధ్వజేన రిపుకులకమలప్రళయ నీహారేణ రాజలక్ష్మీవిలాసపటవా సచూర్ణేన అహితాతపత్ర పుణ్డరీకషణ్డతుషారేణ సేనాధరపీడిత వసు హీతలమూర్చ్ఛన్న కాశేణచలద్బహుళ జలదకాలపవన్స కుసుమోద్ద మేన దివసకరకిరణ కమలవనోద్బళన ద్విపయూథేన గగనమహీతలస్థా వన ప్రళయపయోధిప్రవాహేణ త్రిభువనలక్ష్మీశరోవ గుణ్ణనపకేన మ హోవరాహకేసర నికరకర్షణేన ప్రళయానలధూమరాజ మాంసలే న పాతాళతలాదివోత్తిష్ఠతా చరేణేభ్యక్తివ నిష్టిచ్ఛతా లోచనేభ్యస్తె

వ నిష్పతతా దిగ్భ్యఇవాగచ్ఛతా నభస్తలాదివ పతతా పవనాదివ
ల్లసతా రవికిరణేభ్యఇవ సమ్భవతా అనపహృతచేతనేన నిద్రాగమే
న అనవగాఢతమోర్ణ్యా ణార్ధకారేణ అఘుర్మకాలోపస్థితేన భూమిగృ
హేణ అనుదితతారాగణ నివహేన బహులనిశాప్రదోషేణ అపతిత
సలిలేన జలధరసమయేన అభ్రాన్తభుజజేన రసాతలేనహరిచరణేనేవ
సంవర్ధమానేన త్రిభువనమలఙ్ఘ్యతరజసా॥

వికచకువలయవనమివ నవోఽకేన గగనతలమవష్టభ్య మానమ
లఙ్ఘ్యత ఋణాత్ క్షీరోదఫేనపాణ్డునా క్షితిక్రోడేన-బహులరజోధూ
సరిత మశిశిర కిరణ బిమ్బమవచూల చామరమివ నిష్ప్రభమ భవత్
దుకూలపట్టధవళాకదళికేవ కలుషతామాజగామ గగనాపగా - నర
పాలబలభర మతిగురుమ సహమానా పునరివ భారావతార ణార్ధమ
మర లోకమారురోహ రజోనిభేన మహీ నిశ్శేషనిపీతాతప మన్తర్ద
హ్యమానమివ జలధిజలేషు ధూసరిత రవిరథధ్వజ పటమపత దవనిర
జఃమూ హూక్తేనచ గర్భవాసమివ సంహార సాగరజలమివక్రతా నృజ
రరమివ మహాకాలముఖమివ నారాయణోదరమివ బ్రహ్మాణ్డమివ వి
వేశ పృథివీ మృణ్మయఇవ బభూవదివసః ప్రస్థమయ్యఇవ చకాశిరే క
కుభః రేణురూపేణేవ పరిణతమమ్బరతల మేకమహాభూతమయ మి
వ త్రైలోక్యమాసీత్॥

అథనిజమదోష్మ సన్తప్తానాం దిశేదిశి కరవివిర వినిస్సృతైః ఋ
రద్భిః క్షీరోదక్రోద ధవళైః శీకరాసారైః కర్ణపల్లవప్రహతి విప్లుతేన
చవిసర్పతా దానజలబిన్దుమర్దినేన హేషారవవిప్రకీర్ణైశ్చ వాజినాం లా
లాజలలవ జాలకైరుపశమితే రజసి పునరుపజాతా లోకానుదిగ్రు
సాగరసలిలాదివో న్మగ్న మాలోక్య తదపరిమాణం బలము పజాతవి
స్మయాః సర్వతోదత్త దృష్టిభిర్వైశమ్పాయన-శ్చన్ద్రాపీడ మాబభాషే॥

స్మయః సర్వతోదత్తదృష్టిర్వై శమ్పాయన శ్చ స్రాపీడ మాబభాషే॥

యువరాజకింనజితం దేవేనమహారాజాధిరాజేన రాజరాపీడేన యజ్జేష్యసి కాదిశోన వశీకృతాయా వశీకరిష్యసి కానిమర్దాణి నప్రసాధితాని యాని ప్రసాధయిష్యసి కానిద్వీపాన్తరాణి నాత్మీకృతాని యాన్యాత్మీకరిష్యసి కానిరత్నాని నోపార్జితాని యాన్యుపార్జయిష్యసి కేవాన ప్రణతా రాజానఃకైర్న విరచితాః శిరసిబాల కమలకుట్మలకోమలాః నేవాఞ్జలిఃకైర్న మనృణీకృతాః ప్రణిబన్ధహేమపట్టైర్న లాటైస్సభాభువఃకైర్న ఘృష్టాఃపాదపీఠే చూడామణయఃకైర్న ప్రతిపన్నా వేత్రయష్టయఃకైరోన్ధ్రూతాని చామరాణి/కైరోన్ధ్రూచ్చారితా జయశబ్దాఃకేషాంన సీతాఃకిరీటపత్రమకరైఃసలిలధారా ఇవ నిర్మలాస్స్వచ్చరణనఖమయూఖరాజయఃపతేహాతేచతురుదధిజలావగాహ చ్మ్లపిత బల వదావలిప్తా దశరథభగీరథ భరతదిలీపాలర్క మాన్ధాతృ ప్రతిమాఃకులాభిమానశాలినఃసోమపాయినోమూర్ధాభిషిక్తాఃపృథివ్యాం పర్వతేర్ధివా రక్షాభూతి మివాభిమేక పయఃపూతపూతైఃచూడామణి పల్లవై రుద్వహన్తి మద్గల్యాం భవచ్చరణరజఃసంహతి మేభిరియ మాదిపర్వతై రివాపరై ర్ధృతా ధరిత్రీ పతాని చాప్యమీషా మాప్లావిత దశదిగన్తరాళాని సైన్యాని భవన్తమపాసతేతథాహి పశ్య యస్యాంయస్యాం దిశివిక్షిప్యతే చక్షుఃతస్యాంతస్యాం రసాతల మివోద్గిరతి వసుధేవ సూతేకుభఞ్జివ వమన్నిగగనతలమివ వర్షతి దివమనఞ్జివ సృజతి బలాని-అపరిమిత బలభరాక్రాన్తా మన్యే స్మరతి మహాభారత సమరసంక్షోభ స్యాన్య క్షీతిఃపతిశేషు అఖిదేశేషు పరిస్ఖలితమణ్డలో ధ్వజాగ్ర గణయన్ని వ కుతూహలాగ్రమతి కదళీకావనా న్తరేషు మయూఖమాలీ సర్వతశ్చ మదజలమురచార కరిణాముల్లా పరిమళసురభిణి వేణికాచాహిని మదవారిణి నిర

స్తరసుగ్గా నిపతితమధుకర కులకలకలకలితాకాళిన్దీ జలకల్లోల కలితే
వ భాతి భూతధాత్రీ- సైన్యభరసంక్షోభభయాత్ సరితఇవ గగనత
లముత్పతితాః సంచ్ఛాదయత్యేతా దిక్చక్రవాళమిన్దధవళా ధ్వజ
పంక్తయః సర్వధాచిత్రం యన్నాద్య విఘటితసకలకులశైలసన్ధి బన్ధా
సహస్రశః శకలీభవతి బలభరేణ ధరిత్రీ యద్వా బలభరపీడిత వసు
ధాధారణ విధురాన దళన్తి ఫణినాం పత్యుఃఫణాబిత్తయఇవ॥

ఏవంవదతఏవ తస్య యువరాజః సముచ్ఛ్రితానేక తోరణాం
తృణకుటీయప్రాకార మన్దిరసహస్ర సమ్భాధామల్లాసిత ధవళపట
మణ్డపశత శోభినీ మావాస భూమిమవాప తస్యాశ్చావతీర్య రాజవ
రుర్వాః క్రియాశ్చకార- సరైశ్చ తైస్సమేత్య నరపతిభిరమాత్యై
శ్చ వివిధాభిః కథాభి ర్వినోద్యమాన స్తం దివసమశేష మభినవపితృవి
యోగ జన్మనా శోకావేగే నాయాస్యమాన హృదయో దుఃఖేనాత్య
వాహయత్ - అతివాహిత దివసశ్చ యామినీమపి స్వశయనీ యస్య
నాతిదూరే నిహితశయన నిషణ్ణేన వైశమ్పాయనేన అన్యతశ్చ సమీ
పే క్షితితలవిన్యస్త కుథప్రసుప్తయా పత్రలేఖయా సహ అన్తరా
షితృసక్తమన్తరా మాతృసమ్బద్ధమ్ అన్తరాశుకనాసమయం కుర్వాణా
లాపం నాత్యుపజాత నిద్రఃప్రాయేణ జాగ్రదేవ నిశ్యే- ప్రత్యుష
సి చోత్థాయ తేనైవ క్రమేణానవ రతప్రయాణైఃశ్రుతిప్రయా
ణ కముచితీయ మానేన సేనాసముదాయేన జర్జరయన్ వసున్ధరా
మాకమ్పయన్ గిరీ- ఉత్సిక్ష్వేడసరితఃరిక్తీకుర్వన్ పరాంసి చూర్ణ
యన్ కాననాని సమీకుర్వన్ విషమాణి దళయన్ దుర్గాణి పూరయ
న్నిమ్నాని నిమ్నయన్ స్థలాని ప్రతిక్షత్ శనైశ్శనైశ్చ స్వేచ్ఛ
యా పరిభ్రమన్నున్నతాన్ నమయన్ ఆశ్వాసయన్ భీతాన్ ర
క్షన్ శరణాగతాన్ ఉన్మూలయన్ విటపాన్ ఉత్పాదయన్ కణ్టకాన్

అభిషిఞ్చ్య స్థానస్థానేషు రాజపుత్రాన్ సమర్ప్య రత్నాని ప్రతీచ్ఛన్నుపాయనాని గృహ్ణన్ కరాన్ ఆదిశన్ దేశవ్యవస్థాం స్థాపయన్ స్వచిహ్నాని కుర్వన్ కీర్తనాని లేఖయన్ శాసనాని పూజయన్నగ్రజన్మనః ప్రణమన్ మనీన్ పాలయన్నాశ్రయూన్ జనయన్ జనానురాగం ప్రకాశయన్ విక్రమమారోపయన్ ప్రతాపమువహన్ యశో విస్తారయన్ గుణాన్ ప్రఖ్యాపయన్ సచ్చరితముద్యోతయన్ పౌరుషమావృణ్వన్ వేలావనాని బలరేణుభిరాధూనరీక్షత సకలసాగర సలిలః పృథివీం విచచార ప్రథమం ప్రాచీం తతస్తిశఙ్కు తిలకాం తతో వరుణలాఞ్ఛనాం అనన్తరఞ్చ సప్తర్షితారాశబలాం దిశం విజిగ్యే - వర్షత్రయేణ చాత్మీకృతాశేష ద్వీపాన్తరం సకలమేవ చతురమ్భోధి ఖాతవలయ పరిఖాప్రమాణంబభూమి మహీమణ్డలమ్ తతఃక్రమేణ నిర్జితసకల భువనతలః ప్రకటీకృత్య వసుధాం పరిభ్రమన్ కదాచిత్కిరాతసమీపచారిణాం హేమజటనామ్నాం కిరాతానాం సువర్ణపురం నామనివాసస్థానం నాతివిప్రకృష్టం పూర్వాజలనిధేర్జిత్వా జగ్రాహ తత్రచ నిఖిలధరణితల పర్యటనఖిన్నస్య నిజబలస్య విశ్రామహేతోః కతిపయాన్ దివసాన్ వ్యతిష్ఠత్ ॥

ఏకదాతు తత్రస్థ ఏవేన్ద్రాయుధ మారుహ్య మృగయానిర్గతో విచరన్ కాననం శైలశిఖరా దవతీర్ణం యగృచ్ఛయా కిన్నరమిథునమద్రాక్షీత్ - అపూర్వకర్మనతయాతు సముపజాతకుతూహలః కృతగ్రహణాభిలాష తత్సమీప మాదరాదుపసర్పిత తురగస్సముపసర్ప అదృష్టపూర్వ పురుషదర్శన త్రాసప్రధావితశ్చ తత్పలాయమాన మనవరతపాణ్ణి ప్రహారద్విగుణీకృత జవేనేన్ద్రాయుధేన ఏకాకీనిర్గత్య నిజబలసమూహా దున్మూరమనుససార-అత్రగృహ్యతే అత్రగృహ్య

తే ఇదంగృహీతమిదం గృహీతమిత్యతి రభసాకృష్ట చేతా మహోజవత
యా తురఙ్గనుస్య ముహూర్తమాత్రే నైకపద మివాసహాయ స్తస్మా
త్ప్రదేశా త్పఞ్చాదశ యోజన మాత్ర మధ్వానం జగామ- తచ్చా
నుబధ్యమానం కిన్నరమిథునమాలోక్యత పవాస్య సమ్ముఖాపతిత మ
చల తుఙ్గశిఖరమారురోహ ॥

ఆరూఢోచ తస్మిం శనైశ్శనై స్తదను సారిణీం నివర్త్య దృష్టి
మచలశిఖర ప్రస్తరశకల ప్రతిహతగతి ప్రసరో విధృతతురఙ్గ శ్చ
నాసీ స్తస్మిన్నాకాలే సముపారూఢ శ్రమస్వేదార్ద్ర శరీరమి ద్రా
యుధ మాత్మాన ఞ్చావలోక్య క్షణమివ విచార్య స్వయమేవ విహ
స్యాచిన్తయత్ కిమితినిరర్థక మయమాత్మా మయాశిశునే వాయాసి
తః కపునేన గృహీతేనాగృహీతేన వాకన్నరయుగళేన ప్రయోజనం
గృహీతమిదం తతఃకిమ్ అధనగృహీతం తతోఽపికిమ్ - అహో మే
మూర్ఖతాయాః ప్రకారః అహోమాయత్కిఞ్చనకారి తాయా మాద
రః అహో నిరర్థక వ్యాపారే స్వభినివేశః అహో బాలిశచరి తే
ష్వాసక్తిః సాధుఫలం కర్మక్రియమాణం వృథాజాత/మవశ్యకర్తవ్యా
క్రియా ప్రస్తుతా విఫలీభూతా సుహృచ్ఛార్య ముపపాద్యమానం నో
పపన్నం రాజధర్మః ప్రవర్తితోన నిష్పన్నః గురుర్భారః ప్రారబ్ధోన వ
శిసమాప్తః విజిగీషు వ్యాపార ప్రయత్నోన సిద్ధః - కస్మాదహమావి
ష్ట ఇవోత్సృష్ట నిజపరివార ఏతావతీం భూమిమాయాతః కస్మాచ్చమ
యా నిష్ప్రయోజనమిద మనుసృత మశ్వమిథ ద్వయమితి విచార్య
మాణే యత్సత్య మాత్మైవ మేపరక్షివ హాసముపజనయతి- నజానే కియ
ల్లాధ్వనా విచ్ఛిన్న మితో బలమన్వయాయి మేమహాజవో హీన్ద్రా
యుధో నిమిషమాత్రేణాతి దూరమతిక్రామతి నచాగచ్ఛతామయా
తురగవేగ వశాచ్ఛిన్న రమిథునే బద్ధదృష్టినా అస్మిన్న వరళ తరుశతవ్యా

ఖా గుల్మలతాసన్తాన గహ ం నిరన్తర నిపతిత శుష్కపర్ణావకీర్ణతలే మ
హావనే పన్థానమరూపితః యేనప్రతినివృత్య యాస్యామి నచాస్మిన్ప్ర
దేశే ప్రయత్నేనాపి పరిభ్రమతా మర్త్యభర్త్రా కశ్చిదాసాద్యతే
యస్సువరపురగామినం పన్థాన ముపదేక్ష్యతి- శ్రుతంహిమయా బహు
శః కథ్యమాన ముత్తరేణ సువర్ణపురం సీమాన్తలేఖా వృధివ్యాః సర్వ
జనపదానామ్ - తతఃపరతో విర్మానుషమరణ్యం తచ్చాతిక్రమ్య కై
లాసగిరిరితి- అయఞ్చ కైలాసః తదిదానీం ప్రతినివృత్తై ర్వ్యాకీర్ణా స్వ
యమ్ప్రేక్ష్యోత్ప్రేక్ష్య దక్షిణామాశాం కేవలమశ్రీకృత్య గన్తవ్య
మ్- ఆత్మకృతానాంహి దోషాణాం నియతమనుభవితవ్యం ఫలమాత్మ
నైవేత్య వధార్య వామకరతల బలిత రశ్మిపాశ స్తురఙ్గమ్ వ్యా
వర్తయామాస॥

వ్యావర్తిత తురఙ్గశ్చ పునశ్చైనితవాన్ అయముద్యాసిత ప్ర
భాభాస్వరో భగవాన్ భానురథునా దివసశ్రియో రసనామణిరివ మ
ధ్యమలఙ్కరోతి ఘరిశాన్తశ్చాయ మిన్ద్రాయుదః తదేనం తావదా
గృహీత కతిపయ దూర్వా ప్రబాలక బుంకస్మింశ్చి త్పరసి శిలాప్ర
స్రవశే వాసరి దగ్ధ్వసివా స్నాత పీతోదక మపనీతశ్రమం కృతాహ్ని
స్వయఞ్చ సలిలం పీత్వా కస్య చిత్తరోరధశ్చాయాయాం ముహూర్త
మాత్రం విశ్రమ్య తతోగమిష్యామీతి చిన్తయిత్వా సలిల మన్విష్యన్
ముహుర్ముహు రితస్తతో వత్తదృష్టిః పర్యట్ నలినీజలావగాహో
తితస్యా చిరాపక్రాన్తస్యచ మహతో గిరిచరస్య చరణోత్తారితైః
పఙ్కపటలై రార్ద్రీకృతం కరావకృష్టైశ్చ సమృణాళ మూలనాలైః
కమలకలాపైః కల్మాషితమ్ ఆర్ద్రాన్తైశ్చ శైవలప్రబాలైః శ్యా
మలితోద్దేశ ముద్దలితైశ్చకమల ముముదకువలయ కల్హార కుట్మలై ర
న్తరాన్తరా విచ్ఛురిత ముక్తాతైశ్చ సకర్దమై శ్శాలూకకన్దై రాకీర్ణం ఖ

ష్టితైశ్చ కుసుమస్తబక పారై ర్వనపల్లవై రాచ్ఛాదిత మూలానాం, శ్చ కుసుమోపవిష్ట నిష్పిష్టో చ్ఛ్వసత్ షట్పదాభి ర్వనలతా భిరా కులిత మభిసవ ఖకుళకుసుమ పరిమళ వాహినాచ తమాలపల్లవ రస శ్యామేన మదజలేన సర్వతః సిక్తం మూర్తమ్ర ద్రాక్షీత్॥

ఉపజాతజలాశయ శ్చ్ఛ్చ్ఛ్చ తం ప్రతీప మనుసరత ఉద్వీవ ద్భిశ్చైర్యరుపరి ఛత్రమణ్డలాకారైః సరళసాల స్సల్లకీ ప్రాయైరవిరళై రప బిశ్శాఖితయా విరళై రివోపలక్ష్య మాణైః పాదపై రుపేతేన ష్ఠూలకపిల వాలుకేన శీలాతల బహుళ తయా విరళ తృణోలపేన వనద్విప దశనదళిత మనశ్శిలా ధూళికపి లేన ఆభ్రజినీభి రుత్కీర్ణాభిరివ పత్ర భఙ్గ కుటిలాభిః పాషాణ భేదక మఞ్జరీభి ర్జటిలీకృత శిలా న్తరా లేన అనవరత గళద్గుగ్గులు ద్రుమ ద్రవా ర్ద్రీకృత దృషదా శిఖరే ప్రస్తుత శిలాజతుర సపిచ్ఛలోపలేన టఙ్కనఖర ఖురఖణ్డిత హరితాళ మోదపాంసులేన ఆఖునఖ రోత్ఖాత విలవి ప్రకీర్ణ కాఞ్చనచూర్ణేన సి కతానిమగ్న చమరక స్తూరికా మృగీఖుర పంక్తినా సంశీర్ణ జీర్ణ రజ్జుర్లక్ష్మ రోమ ప్రకర నిచితేన విషమ శిలాచ్ఛేదో పవిష్టజీవ ఞ్జీవక యుగళేన వనమానుష మిథునాధ్యాసిత తటగుహామ్ఖేన గన్ధపాషాణపరిమళా మోదినా వేత్రలతా ప్రతాన వతా ప్రరూఢవేణునా కైలాసతలేన కఞ్చిదధ్వానం గత్వాతస్యైవ కైలాసశిఖరిణ ఏ పూర్వోత్తరే దిగ్భాగే జలభారాలస జలధరవ్యూహమివ బహుళపక్షుపాన్ధ కారమివ పుఞ్జీకృతనక్తాయతం తరుషణ్డమదదర్శ తఞ్చ సమ్ముఖాదాగతేన కుసుమరజఃకషాయా మోదినా జలసంసర్గ శిశిరేణ శీకరిణాచన్దనరస స్పర్శేనాలిఙ్గ్యమానళివ జలతరఙ్గ మారుతేన కమలమధు పానమత్తా శ్చాఞ్చ శ్రోత్రహారిభిః కలహంసానాం కోలాహలైరాహూయమా నేళివ ప్రవివేశ॥

ప్రవిశ్యచతస్యతపుషణ్ణస్య మధ్యభాగే మణిదర్పణమివ తే
లోక్య లక్ష్మ్యాః స్ఫటికభూమిగృహమివ వసున్ధరాదేవ్యా నిర్ణమనమా
ర్గమివ సాగరాణాం నిస్యన్ధమివ దిశామవతార మివ జలాకారం గగన
తలస్య కైలాసమివ ద్రవతామాపన్నగతుషారగిరిమివ విలీనం చన్ద్రా
తపమివ రసతాముపేతం హరాట్టహాసమివ జలీభూతం ప్రభు వనపు
ణ్యరాశిమివ సరోరూపేణావస్థితం వైడూర్య గిరిజా మివ సలిలాకా
రేణ పరిణతం శరదభ్రబృన్దమివ ద్రవీభూయైకత్ర నిస్యన్దితం ఆనన్ద
భవనమివ ప్రచేతసః స్వచ్ఛతయా మూ మినునోభిరివ సజ్జనగుణై రి
హరిణలోచన ప్రభాభిరివ ముక్తాఫలాంశుభిరివ నిర్మిత మాపూర్ణపర్ణ
న్తమపి అన్తస్సఫ్ట దృష్టసకల వృత్తాన్తత యా రిక్తమివోపలక్ష్యా
ణమ్ అనిలోద్ధూతజలతరఙ్గ శీకర ధూళిజన్మభి స్సర్వత స్సమా క్షిప్తై
రక్ష్యమాణ మివేన్ద్రచాపసహస్రైః ప్రమాణభేనాన్తఃప్రవిష్ట సు
కాననశైల నతు త్రగ్రహచక్ర వాళం త్రిభువనముద్భిన్న పఙ్క జేన
పరేణ నారాయణమివ బిభ్రాణ మాసన్నకైలాసా వతీర్ణస్యచ శం
భో భగవతః ఖణ్డపరశో ర్మజ్జనోన్మజ్జన క్షోభచలిత చూడా మణి చ
న్ద్రఖణ్డచ్యుతే నామృతరసేన జలక్షాళిత వామార్ధకపోల గళితలావ
ణ్య ప్రవాహానుకారిణా సమ్మిశ్రిత జల ముపకూలతమాల వనప్రతి
బిమ్బాన్ధకారితా భ్యన్తరైర్నశ్యమాన రసాతల ద్వారైరివసలిల ప్రదే
శై ర్గమ్భీరతరం దివాపుష్పజాత నిశాశఙ్కి శ్చక్రవాకమిథునైః ప
రిహ్రియమాణ నీలోత్పలవన గహన మసకృత్పీతామహ పవిత్రారి
కమణ్డలుపరిస్రుత జల మనేకశో వాలఖిల్యకదమ్బక కృతసన్తోష
వం బహుశః సలిలావతీర్ణ సావిత్రీ భగ్నదేవతార్చన కమలం నస్య
స్రశ స్నపస్థసిమణ్డలస్నాన పవిత్రీకృతం సర్వదా సిద్ధవధూధౌత కా
లతావల్కల పుణ్యీకృతో దకముదక క్రీడాదోహ దాగతానాఞ్చ

హ్యాకోశ్వరాన్తః పురకామినీనాం మకరకేతుచాపచక్రాకృతి భిరతివి కటైరావర్తిభి ర్నాభిగుణ్డలై రాపీతసలిలం క్వచిత్క్వణహంసా క్రాన్త వికచకమలవనషణ్డం క్వచిన్నిర్గజ మజ్జనజర్జరిత జరన్మృణాళ జాల దణ్డం క్వచిత్త్రస్యత్కచ వృషభవిషాణకోటి ఖణ్డితతటశిలాఖణ్డంక్వచిత్క్ష మం మహిషశృఙ్గశిఖర విక్షిప్తఫేనపిణ్డం క్వచిదైరావత దశనముసల ఖణ్డిత కుముదషణ్డం యూథవనమివోత్కలికా బహుళ ముత్కూణ్యతమివ మృణాళవలయాలఙ్కృతం మహాపురుషమివ మీనమకరకూర్మ చక్ర ప్రకటలక్షణా షణ్ముఖచరితమివ శ్రూయమాణక్రౌఞ్చ వనితాప్ర లాపం భారతమివ పాణ్డుధార్తరాష్ట్ర కులపక్షకృత క్షోభ మన్మృ తమథనసమయమివ తీరావస్థిత శితికణ్ఠపీయ మానవిషం కృష్ణ బాలచ రితమివ తటకదమ్బ శాఖాధిరూఢ హరికృతజల ప్రపాత క్రీడం మద నధ్వజమివ మకరాధిష్ఠితం దివ్యమివా నిమిషలోచన రమణీయ కార ణ్యమివ విజృమ్భమాణపుణ్డరీక మురగకుల మివానన్త శతపత్ర పద్మో ద్భాసితం కంసబలమివ మధుకరకులోపగేయమాన కువలయాపీడం క ద్రుస్తనయుగళమివ నాగసహస్రపీతపయోగణ్డూషర మలయమివ చ న్దనశిరవన మసత్సాధన మివాసృష్టాన్త మతిమనోహర మాహ్లాదనం దృష్టేరచ్ఛేదనామసరో గృహ్య వాఽ॥

ఆలోకమాత్రే నైవాపగత శ్రమో దృష్ట్వా మనస్యకరో ద హో నిష్ఫలమపి మేతురగ ముఖమిథునానుసరణ మేతదాలోక్య త స్సరస్సఫల తాముపగతమ్। అస్యపరిసమాప్తమీక్షణయుగళస్య ద్రష్ట వ్యదర్శనఫల మాలోకితః ఖలురమణీయానామన్తర్గృహ్య ఆహ్లాదనీ యా నామవిధిః వీక్షితా మనోహారాణాం సీమాన్తలేఖా ప్రత్యక్షీకృ తా ప్రీతిజననానాం పరిసమాప్తిః విలోకితా దర్శనీయానామ వసానభూ మిః ఖినముత్పాద్య సరస్సలిలం అమృతరసము త్పాదయతా వేధ సా

పునరుక్తతామివ నీతా స్వసృష్టిః ఇదమపిఖల్వమృతమివ సర్వేంద్రి
యాహ్లాద నసనూర్ధ మతివిమలతయా చక్షూషిప్రీతి ముపజనయతి శి
శిరతయా స్పర్శసుఖముపాహరతి కమలసుగన్ధితయా ఘ్రాణమాప్యా
యయతి హంసముఖరతయా శ్రుతిమానన్దయతి స్వాదుతయారసనా
మాహ్లాదయతి నియతం చాస్యైవ దర్శనతృష్ణయా నపరిత్యజతి భగ
వాన్ కైలాసనివాస వ్యసనము మాపతిః నఖలుసాస్పృత మాచరతి
జలశయన దోహదం దేవో రధాఙ్గపాణిః యదిదమమృత రసనురభిన
లిలమపహాయ లవణరసపరుష పయస్యభిరమతి స్వపితి నూనంచేరంన
ప్రథమమాసీ త్సరసిమేన ప్రళయవరాహఘోణా భిఘాతభీతా భూ
తధాత్రీ కలశయోని పానభరి కలితసకల సలిలం సాగరమవతీర్ణా అ
న్యధా యత్రాగాధా పాతాళగమ్భీరామ్బసి నివుగ్నాభవేన్మహా
సరసి కిమేకేన మహావరాహసహస్రై రపినాసాదితా భవేత్ నూ
నఞ్చాస్మాదేన సలిలలేశ మాదాయాదాయ మహాప్రళయేషు ప్రళ
యపయోదాః ప్రళయమరుద్వినాన్దోకారిత దిశః ప్లావయన్తి భువనాన్త
రాణి మన్యేచ యత్తత్సలిల మయం బ్రహ్మాణ్డరూపమాదౌ భువనమ
భూత్తదిదం పిణ్డీభూతం సరోవ్యపదేశే నావస్థితమ్॥

ఇతివిచారయన్నేవ తస్యశిలాశకల కర్కశవాలుకా ప్రాయం
విద్యాధరో ధ్వస్తత సనాళకుముద కలాపార్చితా నేకచారుసైకత లిఙ్గ
మర్చనాతి దత్తదిన కశార్ద్ధ పయఃపర్యస్తరక్తకమలశోభిత ముపకూల
శిలాతలో పవిష్టజల మానుషనిషేవ్య మాణాతప మభ్యర్థతయాచ్ఛై
లాసస్య స్నానాగతమాతృ మణ్డలపదపద్ధ్వ ముద్రాఙ్కిత మవకీర్ణ
భస్మసూచితమగ్నో త్థితగణ బృన్దోచ్ఛ్వాసన మవగాహా వతీర్ణగణ పతి
గణ్డస్థల గళితమద ప్రస్రవణ సిక్త మతిప్రమాణ పాదానుమీయమా
నతృషిత కాత్యాయనీసింహావతార మార్గం దక్షిణం తీరమాసాద్య తు

రగాదవతతార- అవతీర్యచ వ్యపనీత పర్యాణమిన్ద్రాయుధ మకరోత్- క్షితితలలులితోత్థితశ్చ గృహీతకతిపయ యవసగ్రాసం సరోవతార్య శీతసలిలమిచ్ఛయా స్నానం చోద్ధాప్య అన్యతమస్య సమీపవర్తిన స్తరోరుస్కాల శాఖాయా మపగతఖలీనం హస్తపాశశఙ్కలం యూకనకమయ్యా చరణేబద్ధ్వా కృపాణికావలూనాగ్ర క్షిప్తా చాగ్రతః కతిచిత్సర స్తీరప్రరూఢ దూర్వా ప్రబాలకబలాగ్ర స్వయమపి సలిలమవతతార తతశ్చ ప్రక్షాళితకరచరణయుగళశ్చాతక ఇవక్రత్వాజలమయమాహారం చక్రాసాయ ఇవాస్వాద్య మృణాళశకలానిశేరాంశురివ కరాగ్రైః స్పృష్ట్వా కుముదాని ఫణీవాభిగన్ధ్య జలతరఙ్గవాతా ననఙ్గ శరప్రహారాతుర ఇవోరసి నిధాయ నలినీదళా త్తరీయమరణ్యగజఇవ శీకరార్ద్ర పుష్కరోపశోభిత కరః సరస్సలిలా దుదగాత్- ప్రత్యగ్రభగ్న శేషైరైశ్చ సమృణాళకై ర్జలకణికాచిత్రైః కమలినీపలాశై ర్లతామణ్డపపరిక్షిప్తే శిలాతలే సంస్తర మాస్తీర్య నిధాయ శిరసి పిణ్డీకృతము త్తరీయం నిషసాద ముహూర్తంవిశ్రాన్తశ్చ తస్యసరస ఉత్తరేతీరప్రదేశే సముచ్చరన్త మున్మత్తకబలేననిశ్చల శ్రవణపుటేన తన్ముఖీభూతే నోద్గ్రీవే శ్చన్ద్రాయుధేన ప్రథమమాకర్ణితంశ్రుతిసుభగం వీణాతన్త్రీ ఝఙ్కార మిశ్రమమానుషర గీత శబ్దమశృణోత్- కుతోఽత్ర విగతమర్త్య సమ్పర్కే ప్రదేశే గీతధ్వనేః సమ్భావితిరితి సముపజాత కౌతుకః కమలినీపత్ర స్రస్తరాయుత్థాయతామేవ గీతసమ్భృతమాచితాం దిశం చక్షుఃప్రాహిణోత్- అతిదవీయస్తయా తుతస్య ప్రదేశస్య ప్రయత్న వ్యాపృత లోచనోఽపి విలోకయన్ నకిఞ్చిద్దదర్శ తమేవ కేవల మనవరతంగీతశబ్దం శుశ్రావ కుతూహలవశాచ్చ గీతధ్వనిత ప్రభవజిజ్ఞాసయా కృత గమనబుద్ధిర్ధృత పర్యాణ మిన్ద్రాయుధ మారుహ్య ప్రియగేతైఃప్రథమప్రస్థితై

రక్తాంధ్రిపైరపి వనహరిణై రుపదిశ్యమాన వర్త్మా సత్వచ్ఛగ వకుళై
లాలవజ్ఞ లవలీలతా లోలకుసుమ సురభిపరిమళ యూ అళికుల విగుతి
మ ఖరితయా తమాలనీలయా దిజ్ఞా గమదవీధ్యేవపశ్చిమయా సర
స్తీర వనలేఖయా నిమి త్తీకృత్య తం గీతధ్వనిమభి ప్రతస్థే॥

క్రమేణచ సమ్ముఖాగతైః అచ్ఛ నిర్ఝరజల కణజాలజనిత జడి
మభిః జర్జరిత భూర్జవల్కలైః ధూర్జటి వృషభరోమన్ధ ఫేనబిన్దువాహి
భిః షణ్ముఖ శిఖణ్డి శిఖాచుమ్బిభిః అమ్బికాకర్ణపూర పల్లవోల్లస న
దుర్లలితై రుత్తరకురు కామినీ కర్ణోత్పల ప్రేఙ్ఖోలన దోహాదిభిఃఆకమ్పి
త కకోలైః నమేరుకుసుమ పాంశుపాలిభిః పశుపతిజటాబన్ధార్ద్ర వా
సుకిపరిపీత శేషై రాప్లోదిభిః పుణ్యైఃకైలాసమారుతై రభిన్దన్యమానో
గత్వాచ తంప్రదేశం సర్వతో మరకతహరితైః హరిహరీత రుచిరసు
షమైః భ్రమద్భృఙ్గ రాజనఖర జర్జరిత జరరకుట్మలైః ఉన్మత్తకోకిలసు
లకబలీకృత సహకారకోమలాగ్ర పల్లవైః ఉన్మదషట్చరణ చక్ర వాళ
వాచాలిత వికచచూత కలికైః అచకితచకోర చళుచుమ్బిత మరీచా
మ్బుకణైః చమ్పకపరాగ పుఞ్జపిఞ్జర కపిఞ్జల జఙ్ఘపిప్పలీఫలైః ఫలభర ని
కరనిపీడితనిబిడదాడిమీనీడ ప్రసూత కలవి జైకుఃప్రక్రీడితచఫలకపిల
కపికులకరతల తాడన తరళిత తాడీపులైః అన్యోన్యకలహ కుపితకపో
త పోత సంహతలోల పక్షపాళీ పాతితకుసుమైః కుసుమరజో రాశి
ద్వారసారికా శ్రీతశిఖిరైః శుకశతముఖనఖ శిఖరశకలిత ఫలస్పృహైః జ
లధరజలలుబ్ధ విప్రలబ్ధ ముగ్ధ చాతకధ్వాన ముఖరితతమాల షణ్డైః ఇ
భకలభ కోల్లూన పల్లవవేల్లిత లవలీ వలయైః ఆలీయమాన నవయూవ
న మదమత్తపారావత పక్షుత్క్షేప పర్యస్తకుసుమ స్తబకైః తనుపవన
కమ్పిత కోమలకదలీ దళవీజితైః అవిరళ ఫలనికరావనత నాలికేరవనైః
అకఠోరపత్రపుటపూగ విటపి పరివృతైః అనివారిత విహఙ్గతుణ్డ ఖణ్డిత

పిణ్డఖర్జూర జాలకైః మదముఖరమయూరీ మధురరవ విరావితాన్తరైఃఅ
కలిత కలిశాకలాపసన్తారైః అన్తరాన్తరా కైలాస తరఙ్గితరఙ్గిత సికత
లతల భూమిభాగైః వనదేవతాకరతల నివహనిభ మలక్తకజల లవసి
క్తమివ కిసలయనికర మతిసుకుమార మధ్వహద్భిః గ్రన్థిపర్ణక గ్రాస
సముదితచమరీ ఫలనిషేవిత మూలైః కర్పూరాగురు ప్రాయైఃఇన్ద్రా
యుధైరివ ఘనావస్థానైః కుముదైరివాదత్త దినకర ప్రవేశ శిశిరాభ్యా
న్తరైః దాశరథిబలైరివాఞ్జననీల నలపరిగత ప్రాన్తైః ప్రాసాదైరి
వ సపారావతైః భవనతాపసైరివ సన్నిహిత వేత్రాసనైః రుద్రైరి
వ నాగలతాబద్ధ పరికరైః ఉదధికూలఫులినైరివనిరన్తరోద్భిన్న ప్రబా
లలతాఙ్కుర-రజాలకైః అభిషేకసలిలైరివ సర్వౌషధి కుసుమ ఫల కిసల
య సనాథైః ఆలేఖ్యగృహైరివ బహువర్ణచిత్ర పత్ర శకునిశతశోభితైః
కురుభిరివ భారద్వాజద్విజోప సేవితైః మహా సమరముఖైరివ పున్నా
గసమాకృష్ట శిలీముఖైః మహాకరిభిరివ ప్రలమ్బ బాలపల్లవస్పృష్టభూ
తలైః అప్రమత్త పార్ధివైరివ పర్యన్తావస్థిత బహుగుల్మకైః దంశైరివ
భ్రమరసమ్పాతక వచావృత కాయైః ప్రయాణాభిముఖైరివ వానరక
రాఙ్గుళి స్పృష్టగుఞ్జైః అవనిపాలశయనైరివ సింహాపాధాంకితతలైఃఆ
రబ్ధపఞ్చతపః క్రియైరివో ద్ధ్వబాహు ముణ్డలపరివృతైః దీక్షితైరివ కృత
కృష్ణసార విషాణకణ్డూయనైః జరద్గృహమునిభిరివ జటాలవాల కమ
ణ్డలుధరైః ఇన్ద్రజాలికైరివ గృష్టిహారిభిః పాంసుపైః పరివృతం చ ద్రక్ష
ప్రభనామ్నః తస్యసరసఃపశ్చిమేతీరే కైలాస పాదస్య జోత్స్నావ
దాతయా ప్రభయా ధవళయన్తస్తం ప్రదేశం తలభాగసన్నివిష్టంభ
గవతః శూలపాణేః శూన్యాం సిద్ధాయతన మపశ్యత్॥

తచ్చపవనోద్ధూతైరిత స్తతః సమాపతద్భిః కేతకీగర్భ ధూం లిభి
శ్ఛవళీ క్రియమాణ కాయైః పశుపతినర్మశ హోతో ర్భల్లాదివ ప్రతిపా

ద్యనూనో భస్మవ్రత మాయతన ప్రవేశపుణ్యై ర్గిరిపరిగృహ్యమాణః
ప్రవిశ్యాద్రాక్షీత్ చతుస్తన్యస్ఫటికమణ్ణి పీఠాతల ప్రతిష్ఠిత మచి
రోద్ధృతై రార్ద్ర శిరగళజ్జల బిన్దుభిఃఊర్ధ్వవిపాటిత చన్ద్ర బి
మ్బద ళైరివ నిజాట్టహాసా వయవైరివ శేషఫణాశ కలైరివ పాఞ్చజ
న్య సహోదరైరివ క్షీరోదహృదయా కారైరుప పాదితమౌక్తికము
కుట విభ్రమైః శుచిభిర్దన్తాకనీ పుణ్డరీకైః కృతార్చన మమలమూ క్తాశి
లాఘటిత లిఙ్గ మశేషత్రిభువన వన్దితచరణం చరాచరగురుంచతుర్ముఖం భగవన్తం త్ర్యమ్బకమ్॥

తస్యచదక్షిణార్ధమూర్తి మాశ్రిత్యాభి ముఖీమాసీనా ముపరచి
తబ్రహ్మాసనా మతివిస్తారిణా సర్వదిఙ్ముఖ ప్లావకేవ ప్రళయపరిప్లుత
క్షీరపయోధి పయఃపూరపాణ్డరేణ అతిదీర్ఘ కాలసఞ్చితేన తపోరాశి
నేవ సర్వతోవిసర్పతా పాదపా న్తరైః త్రిస్రోతోజలనిధేన పిణ్డీభూ
య వహ తేవ దేహప్రభా వితానేన సగిరికాననంహతభయమివ తం
ప్రదేశం కుర్వతీ మున్యైశ్వర్యవళయ ద్వీం కైలాసగిరి మన్తర్దృష్ట
శశి లోచనపథప్రవిష్టేన శ్వేతిమ్నా మివ ముద్భాసయన్తీ మతిధవళ
ప్రభాపరిగత దేహతయా స్ఫటిక గృహగతామివ చుగ్ధనలిలమంగాన్
మివ విమలచీనాంశుకా న్తరితామివ ఆదర్శ తలస్థ్రా న్తామివ శరద
భ్రపటల తిరస్కృతామివ పరిస్ఫుట విభావ్యమాభావయవాంపఞ్చ
మహాభూత మయమాపహాయద్రవ్యాత్మక మజ్జగనిష్పాద నోపకరణ
కలాపం ధవళగుణైశ్వ కేవలేనో త్పాదితాం దఙ్మోధ్వరక్రియా మి
మోద్ధతగణ కచగ్రహ భయేనుప సేవిత త్ర్యమ్బకాం నిరన్తరభస్మోల్లు
ణ్ఠన సితాఙ్గీంరతిమివ మదనదేహనిమ త్తం హర ప్రసాదనార్ధ మాహృ
హీత హరారాధనాం క్షీరోదధి దేవతామివ సహవాసపరిచిత హర
చన్ద్రలేఖోత్కర్ణాకృష్టామిన్దుమూర్తిమివ స్వర్భానుభయకృత త్రినయ

న శరణగమనా మైరావత దేహచ్ఛవిమివ గజాజి నావగుణ్ఠనో త్థ్ర
ణ్ఠిత శైలకణ్ఠచ్ఛిత్తితో పనతాం పశుపతి దక్షిణముఖహాస చ్ఛవిమివ నిర్గ
త్యకృతావస్థానాం శరీరిణీమివ రుద్రోద్ధూలన విభూతిమావిర్భూతాం
జ్యోత్స్నామివ హరకణ్ఠాన్ధకార విఘట్టనోద్యతాం ప్రాప్తాం గౌరీతపస్సి
ద్ధిమివ కృతదేహపరిగ్రహాంకార్తికేయకౌమార వ్రతక్రియామివమూ
ర్తిమతీం గిరిశవృషభ దేహద్యుతిమివ పృథగవస్థితా మాయతన తరు
కుసుమ సమృద్ధిమివ శక్రారాభ్యర్చనాయ స్వయముద్యతాం పితామ
హ తపస్సిద్ధిమివ మహీతలమవతీర్ణా మాదియుగ ప్రజాపతికీర్తిమివ న
క్షత్రలోక భ్రమణ ఖేదవిశ్రాన్తాం త్రయీమివ కలియుగధ్వస్త ధర్మ్మో
ద్ధృతి గృహీత వనవాసామాగామికృత యుగబీజకలామివ ప్రసూదారూఢే
ణావస్థితాం దేహవల్లీమివ మునిజనధ్యాన సఞ్జన సుమురగజవీథిమివా
భ్రగఙ్గా భ్యాగమవేగ పతితాంకైలాసశ్రియమివ దశముఖోన్మూలన
క్షోభనిపతితాం శ్వేతద్వీప లక్ష్మీమివార్య ద్వీపా న్తరావలోకన కు
తూహలాగతాం కాశకుసుమ వికాశకాన్తిమివ శరత్సమయ ముదీక్ష
మాణాం శేషశరీరచ్ఛాయా మివ రసాతలమపహాయ నిర్గతాం ముర
లాయుధ దేహ ప్రభామివ మధుమథన విధూర్ణనాయాస విగళితాం శు
క్లపక్ష పరమ్పరామివ పుఞ్జీకృతాం సర్వ హంసైరివ ధవళితయా కృ
తసంవిభాగాం ధర్మ్మహయగయాదివ నిర్గతాం శఙ్ఖాదివోత్కీర్ణాం ముక్తా
ఫలాదివా కృష్టాం మృణాళైరివ విరచితావయవాం దన్తదళైరివఘ
టితామిన్దుకరకూర్చకైరివ ప్రక్షాళితాం వర్ణసుధాచ్ఛటాభిరివ చ్ఛురి
తాం అమృతఫేనపిణ్డైరివ పాణ్డురీకృతాం శారదనభోధారాభిరివ ధౌ
తాం రజతప్రతిమేవ నిర్మృష్టాం చన్ద్ర మణ్డలాదివోత్కీర్ణాం కుటజ
పున్నాగసిన్ధువార కుసుమచ్ఛవిభి రివోల్లాసితా మివయత్తామివ ధవళిమ్నా
సకలాశావలమ్బినీభి రుదయతటగతా ర్కబిమ్బాదుద్ధృత్య బాలరశ్మి ప్ర

భాభిరివ నిర్మితాభిఃడ నిమిష త్తడి త్త సుతరళ తేజస్తామ్ర ఖిఃఅబిరస్నా
నావస్థిత విరళ వారికణతయా ప్రణామలగ్నపశుపతి చరణభస్మ చూ
ర్ణాభిరివ జటాభి రుద్భాసితశిరోభాగాం జటాపాశగ్రథిత ముత్తమా
జేన మణిసుయంనామాజ్ఞ-మీశ్వర చరణన్యయనుద్వహ న్తీం రవిరథ
తురగ ఖురముఖ తోన్ణన్నమ్ర ఉదవిశదేన భస్మనాలంకృత లలాటప
ట్టికాం శిఖరశిలాశ్లిష్ట శశాజ్ఞకలామివ శైలరాజమేఖలా నుతులభ
క్తిప్ర సాధితయా లక్ష్మీ కృతలిజ్ఞయాద్వితీయయేవ పుణ్డరీకమాలయా
దృష్ట్యా సమ్భావయ న్తీం భూతనాథ మనవరత గీతపరిస్ఫురితా ధరపు
టవశా దలితుచిభిః శుద్ధహృదయసుయూఖై రివ గీతగుణై రివ స్వరైరి
వ స్తుతివర్ణైరివ మూ ర్తిసుద్భిర్ముఖాన్నిష్పత ద్భిర్దశనాంశుభిః పునరివ
స్నపయ న్తీంగౌరీపతిసుతీవిమలై శ్చ వేదాక్షరైరివ సాక్షా త్పితామహ
ము ఖాదాకృష్టైః గాయత్రీవర్ణైరివ గ్రన్థనాముపగతైః నారాయణనా
భిపుణ్డరీకబీజై రివోద్ధృతైః సప్తర్షిభిరివ కరతలస్పర్శ ప్రూతమాత్మాన
మిచ్ఛద్భిస్తారకాయూపై ర్ముక్తాఫలై రుపర
చితే నాభివలయే నాధిష్ఠిత కణభాగాం పరివేశపరిగత చన్ద్రమణ్డ
లామివ పౌర్ణమాసీ పద్మోముఖహర శిరఃకపాల మణ్డలాకారేణ మో
హపురద్వార కలశకాన్తినా స్తనయుగళేన ఏకహంసమిథున సనాథా
మివ శ్వేతగఙ్గా గౌరీసింహసటామయేనేవ చామరరుచి రాకృతినా
స్తనయుగళమధ్య విబద్ధ గ్రన్థినాకల్పతరులతావల్క లేనకృతో త్తరీయ
కృత్యానుయుక్తలోచనకాశాత్ ప్రసాదలబ్ధేన చూడామణిచన్ద్రమ
యూఖజాలేనేవ మణ్డలీకృతేన బ్రహ్మ సూత్రేణపవిత్రతరీ కృతకా
యా మాప్రపదీనేచ స్వభావసి తేనాపి బ్రహ్మాసనబన్ధో త్తానచరణత
ల ప్రభాపరిష్వఙ్గాల్లోహితాయమానేన దుకూలపట్టేన ప్రావృతసిత
మ్భాంయావనేనాపి స్వకాలోపసర్పిణా నిర్వికారవినీ తేన శైమ్యేనేవో

పాస్యమానాం లావణ్యేనాపి కృతపుణ్యేనైవ స్వచ్ఛాత్మనా పరిగృహీతాం రూపేణాపి రుచిరలోచనేన విగతచాపలేనాయతన వృత్తేనేవ నిషేవితాం ముక్తాజగతాఞ్చ స్వసుతామివ సూక్ష్మశఙ్ఖఖణ్డికాఞ్జులీయకప్రకారితాఞ్జలినా త్రిపుణ్డ్రకావశేషభస్మపాణ్డురేణ ప్రకోష్ఠబద్ధశఙ్ఖఖణ్డకేన నఖమయూఖదన్తురితయాగృహీతగన్తకోశేనేవదన్తమయీం దక్షిణకరేణ వీణా మాస్థాలయన్తీం ప్రత్యక్షామివ గన్ధర్వవిద్యాం మణిసుణ్డపికాస్తమ్బలగ్నాభిరాత్మానురూపాభిః సహచరీభిరివ సవీణాభిర్విలాసవతీభిఃప్రతిమాభిరుపేతాం స్నపనార్ద్రలిఙ్గస్యాక్షస్యప్రతిబిమ్బితయాతిప్రబలభక్త్యారాధితస్యేహృదయమివప్రవిష్టాం హరస్యహారలేఖయేవ స్ఫాటికమణియోగయేవ గ్రహపఙ్క్తేర్ధ్రువప్రతిబద్ధయా ప్రుద్ధయేవరక్తముఖవర్ణయా మత్తయేవ ఘూర్ణితమన్దతారయా ఉన్మత్తయేవానేక కృతతాశయా మీమాంసయేవానేక భావనానువిద్ధయా గీత్యా దేవంవిరూపాక్షమువపీణయన్తీం మతిమధురగీతా వక్కల్పష్టేర్ధ్యానమివాభ్యస్యద్భి ర్నిశ్చలకరపుటైర్మృగవరాహవానరవారణ శరభసింహ ప్రభృతిభి ర్వనచరైరాబద్ధమణ్డలైరాకర్ణ్యమాన గీతానువిద్ధ విపఞ్చీఘోషా మమరాపగామివ నభసోఽవతీర్ణాం దీక్షితవాచమివాప్రాకృతాంత్రిపురారి శరశలాకామివ తేజోమయీం పీతామృతామివ విగతతృష్ణా మీశాన శిరశ్శశికలామివానుపజాతరాగా మమధితో దధిజలసమ్పదమివాన్తఃప్రసన్నామసమన్తపడవృత్తి మివాచ్ఛస్వాన్తం బౌద్ధబుద్ధిమివనిరాలమ్బనాం వైజయన్తీమివప్రాప్తజ్యోతిఃప్రవేశాం భూతకలాకుశలామివ వశీకృతాక్షహృదయాం మహీమివ జలమృతదేహాం హిమసమయదివసముఖలక్ష్మీమివ పరిపీతభాస్కరాతపా మారణ్యామివ సముపాత్తయతిగుణోచితామాత్మామాలిఖన్తీ మివాచలావసానా మంశుమయీమివ తనుచ్ఛాయానులిప్తభూత

లాంనిర్మలాం నిర్మమాంనిరహఙ్కారాం నిర్మత్సరా మమానుషాకృతిం దివ్యత్వాగపరిజ్ఞాయమానవయఃప్రమాణామప్యష్టాదశవర్షదేశీయామి వోపలక్ష్యమాణాం ప్రతిపన్నసాధుపథవ్రతాం కన్యకాం దదర్శ ॥

తతోఽవతీర్యతరుశాఖాయాం బద్ధ్వాతురగముపసృత్యభగవతేభక్త్యా ప్రణమ్యత్రిలోచనాయతామేవదివ్యయోషితమనిమిషపక్ష్మణానిశ్చల నిబద్ధలక్ష్యేణచక్షుషాపునర్నిరూపయామాస ఉపపాదిచాస్యతస్యారూ పసమ్పదాకాన్త్యా ప్రశాన్త్యాచాపిర్భూతవిస్మయస్యమనసి అహోరూ పమస్యాజగతి జన్తూనామసమర్థితోపనతా న్యాపత న్నివృత్తాన్తాన్తరాణి తథాహిమయాన్మృగయాయాం యదృచ్ఛయానిరర్థకమనుబధ్నతాతురగముఖమిశ్రమయూథపతి పనోహరో మానవానామగమ్యాదివ్యజనసఞ్చారణోచితఃప్రదేశోవీక్షితఃక్షీణేఽహ్నిచసలిలమన్వేషమాణేన హృదయహారిసిగ్ధజనోపస్పృష్టజలం సరోగృష్టమ్ - తత్తీరలేఖావిశ్రాన్తేన చామానుషంగీతమాకర్ణితమ్ తచ్చానుసరతామానుషదుర్లభదర్శనాదివ్యకన్యకేయమాలోకితా- నహిమేసంశీతిరస్యాదివ్యతాంప్రతిఆకృతిరేవానుమాపయత్యమానుషలాంకుతశ్చమర్త్యలోకేసమ్భృతిరేవంవిధానాంగన్ధర్వధ్వనివిశేషాణాంతద్యదిమేసహసావర్ణనపథాన్నాపయాతినారోహతివాకైలాసశిఖరంనోత్పతతివాగగనతలంతతఃకాత్వంకిమభిధానావాకిమర్థంవాప్రథమేవయసిప్రతిపన్నాప్రవ్రతమితిసర్వమేవైతదేనాముపసృత్యపృచ్ఛామి అతిమహానయమవకాశ ఆశ్చర్యాణామిత్యవధార్యతస్యామేవస్ఫటికమణిపీఠికాయామన్యతమంస్తమ్భమాశ్రిత్యసముపవిష్టోగీతసమాప్త్యవసరంప్రతీక్షమాణస్తస్థౌ॥

అథగీతావసానేమూర్ఛితవీణాప్రశాన్తమధుకరమధురరుతేవకుముదినీసాకన్యకాసముత్థాయప్రదక్షిణీకృత్యకృతహరప్రణామాపరి

వృత్యస్వభావధవళేయమూతపః ప్రభావప్రగల్భయాదృష్యాసమూశ్వాసేయ
స్తీవపుశ్శైలరివస్పృశన్తీతీర్థజలైరివప్రక్షాళయన్తీతపోభిరివ పో
వయన్తీశుద్ధిమివ కుర్వాణావరదానమివోపపాదయన్తీపవిత్రతామివ
నయన్తీచన్ద్రాపీడమాబభాషే- స్వాగతమతిథయేకథమివమాంభద్రమివమ
మప్రాప్తోసుహోభాగఃతదుత్తిష్ఠానుగమ్యతామనుభూయతామనిథినశ్శా
రఇతి-ఏవముక్తస్తయాసమ్భాషణమాత్రేశైవానుగృహీతమాత్మా
నంమన్యభూనఃఉత్థాయభక్త్యాకృతప్రణామోభగవతియథాజ్ఞాపయ
సీత్యభిధాయదర్శితవినయఃశిష్యఇవతాంప్రజన్తీమనువవ్రాజ॥

ప్రజంశ్చ సమర్ధయామాసహన్తతావన్నేయం మాందృష్టాశ్వాశి
రోభూతా కృతఽహమేకుహూహలేన ప్రశ్నాశయా హృదిపరం య
థాచేయమస్యాస్తపస్వి జనమర్లభ దివ్యరూపాయా అపిదాక్షిణ్యాభి
శయా ప్రతిపత్తిరభిజాతా విభావ్యతే తథాసమ్భవయామి నియత
మియమాత్మో ణన్తనుభ్యర్చ్య మానామయా కథయిష్యతీత్యేవఞ్చ కృ
తమతిఃపరశతమాత్రమివగత్వానిర్వర్తవైర్విపాపి రజనీ సమయమివవ
ర్ణయద్భిస్తమాలతరుభి రన్ధకారితపుకోభాగామ్ ఉత్ఫుల్ల కుసుమేషు
లతానికుఞ్జేషు కూజతార మన్యైర్మన్యైర్మదనుత్తమధులిహాంవిరు
తిభిస్తుఖరీకృతపర్యన్తా మణిచూరపాతినీనాఞ్చ ధవళశిలాతలప్రలిహా
తోత్పతన ఫేనిలానామపాం ప్రస్రవన్తైరుత్కోటిగ్రావ విటఙ్క
విపాట్య మానైరుచ్చర ద్ధ్వనిభిరవశీర్యమాణ తుషారశిశిరశీకరా సారై
రాబధ్య మానసీధూగాం హీమమహోరహారహాస ధవళైర్ఝోభయతః క్ష
రద్భిర్నిర్ఝరైర్ధ్వారావలమ్బిత చారుచలచ్చామర కలాపామివోప ల
క్ష్యమాణా మన్తఃస్థాపిత మణికుణ్డలు మణ్డలా మేకాన్తా వలమ్బిత
యోగపట్టికాం విశాఖకాశిఖర నిబద్ధనారికేళఫల వల్కలమయ ధౌతో
పానద్వగోపేతా ఋషశీర్ణాజ్ఞ భస్మధూసరఫలక్-లశయనీయ సనాథై

కదేశా మిన్దుమణ్డలేనేవ, టజ్కోత్కీర్ణేన, శఙ్ఖమయేనభిక్షాకపాలేనా
ధిస్థితాం సన్నిహితభస్త్రాలాగ కాంగుహోమ ద్రాక్షీత్ తస్యాశ్చ
ద్వారిశిలాతలే సముపవిష్టో ఎలక్-లశయన శిరోభాగవిన్యస్త వీణాం
తతః పర్ణపుటేన నిర్ఝరాదాగృహీత అర్ఘ్యసలిల మాదాయ తాంకన్య
కాం సముపస్థితా మలమలమత్యన్త్రణయా కృతనతిప్రసాదేన భ
గవతిప్రసీదవిమ ముక్తా మయమత్యాదరతదీయమాలోకనమపిసర్వ
పాపప్రశమనమఘమర్షణమివపవిత్రీకరణాయాల మాస్యతామిత్య
బ్రవీత్ అనురుధ్యమానశ్చతయాతాంసర్వానుతిథిసపర్యామతిమూరా
వనతేనశిరసాసప్రశ్రయంప్రతిజగ్రాహ॥

కృతాతిథ్యయాచతయాదిత్వితీయ శిలాతలోపవిష్టయాతృణమివ
తూష్ణీం స్థితాన్ క్రమేణపరిపృష్టోదిగ్విజయాదారభ్య కిన్నరమిథునా
మసరణ ప్రసఙ్గేనాగమనమాత్మనః సర్వమాచచక్షే - విదితసకలవృత్తా
న్తాచోద్ధాయసాకన్యకాభిక్షాకపాలమాదాయ తేషామాయతనతరూణా
మన్తరేషువిచచార అచిరేణచతస్యాఃస్వయంపతితైఃఫలైరపూర్యతభిక్షా
భాజనమ్-ఆగమ్యచ తేషాంఫలానాముపయోగాయనియుక్తవత్తిచన్ద్రాపీడ
మ్ఆసీచ్చతస్యచేతసినాస్తిఖల్వసాధ్యంనామతపసాం కిముతఃపరమాశ్చ
ర్యంయత్రవ్యపగతచేతనా అపిసచేతనాఇవాసైన్యభగవత్యై సమతి
పృజన్తఫలాన్యాత్మాను గ్రహము పపాదయన్తి వనస్పతయఃచిత్రమి
ద మాలోకితమస్మాభిరదృష్టపూర్వమిత్యధిక తరోపజాతవిస్మయశ్చో
ద్ధాయ తమేవ ప్రదేశమి న్యాయముద్ధ మానీయ వ్యపనీతపర్యాణనా
తిదూరేసంయమ్య నిర్ఝరజలనిర్వర్తితస్నానవిధి స్తస్యామృత రసస్వా
దూన్యుపయుజ్యఫలానిపీత్వాచ తుషారశీతలం ప్రస్రవణజలముపస్పృ
శ్య సైకాన్తే తావదవతస్థేయూథపత్రయూపికన్యయాకృతోజలఫలమూల
మయే స్వాహారేషుప్రణయాత్॥

ఇతిపరిసమాపితాహారాం నిర్వర్తితసన్ధ్యోచితాచారాం శిలాతలే విశ్రబ్ధముపవిష్టాంనిభృతము పసృత్య నాతిదూరే సముపవిశ్య మహా ర్హమివస్థితాశ్చన్ద్రాపీడః సవినయమవాదీత్ - భగవతి త్వత్ప్రసాద ప్రాప్తిస్తోత్సాహితేన కుతూహలేనాకులీక్రియమాణో మానుషతా సులభో లఘిమా ఒలాదనిచ్చన్నపిమాం ప్రశ్నకర్మణినియోజయతిజ నయతిహిప్రభుప్రసాదలవో ఒపి ప్రాగల్భ్య మధీరప్రకృతేః స్వల్పా ప్యేకదేశావస్థాన కాలకలాపరిచయము త్పాదయతి అణురప్యుపచార పరిగ్రహః ప్రణయమారోపయతి-తద్యది నాతిభేదకరమివతతఃకథనే నాత్మాన మనుగ్రాహ్యమిచ్ఛామి అతీవమహాఫలుభవద్దర్శనాత్ ప్రభృ తి మేకౌతుకమస్మిన్ విషయేకతరన్మకుతాన్మృషీణాం గన్ధర్వాణాం గు హ్యకానా మప్సరసాంవాకుల మనుగృహీతం భగవత్యాజన్మనాకిమర్థం వాస్మిన్కుసుమసుకుమారే నవేవయసివ్రతగ్రహణం క్వేదంవయః క్వే దంతపఃక్వేయమాకృతిః క్వచాయంలావణ్యాతిశయఃక్వేయమిన్ద్రియవృ త్తీనా మువశాన్తిః తదద్భుతమివ మేప్రతిభాతి కిరనిమిత్తంవా అనేకసి ద్ధసాధ్య సమ్బన్ధాని సురలోకసుభగాన్య పహాయ దివ్యాశ్రమపదా ని పకాకినీ వనమిదమమానుష మధివససి కశ్చాయంప్రకారోయత్తేవ పఞ్చభి ర్మహాభూతై రారబ్ధమివశోంధవశతాంధత్తేశరీరం నేద మస్మాభి రన్యత్రదృష్టశ్రుతపూర్వంవా అపనయతునః కౌతుక మావేద యతుభవతీసర్వమిదమి త్యేవమభిహితాసాకిమప్యన్తర్ధాయన్తీ తూష్ణీం మువహార్హమివస్థితానిశ్వస్యోచ్ఛ్వాసేనోత్తరీయాన్తేనాశ్రుపూర్ణలోచనా వాదాయనిర్దగ్ధచిత్తైఃఇన్ద్రియప్రసాదమివ వర్షద్భిఃతపోరస నిస్యన్దమి వ స్రవద్భిఃలోచనవిషయం ధవళిమానమివ ప్రవీకృత్యపాతయద్భిఃఅచ్ఛాచ్ఛైకమల కపోలస్థలస్థలితైఃఅవశీర్యహార ముక్తముక్తాఫల తరళ పాతైఃఅనుబద్ధ బిన్దుభిఃవల్క-లావృతకుచ శిఖరజర్జరిత శీకరైరశ్రుభి రామీలితలోచనా నిశ్శబ్దంరోదితు మారేభే॥

తాశ్చ ప్రయుదితాంనృప్తా చన్ద్రాపీడస్తత్ర ణమచిన్తయత్ - అ
హో చుర్నివాగతా వ్యసనోపనిపాలానాం యదీదృశేమప్యాకృతిమ
నభిభవనీయా మాత్మీయాం కుర్వన్తి సర్వథాననకశ్చన స్పృశ నిశరీరధ
ర్మాణ ముపతాపాః - బలవతీహిదవ్దైవ్దా నాంప్రవృత్తిః - ఇగమపర మధి
కతర ముపజనితనుతిమహన్మనసి మేకౌతుకమస్యా బాష్పసలిల పాతేన
నహ్యల్పీయసా నోకకారణేన తోత్రీ క్రియన్తే పవంవిధా మూర్తయః న
హిశుద్ధ నిద్ధాతపాతాభిహతా చలతి వసుధా - ఇతిసంవర్ధిత కుతూహా
లశ్చశోకస్మరణ హేతుతాముపగతమపరాదినమివాత్మానవ వగచ్ఛన్ను
ద్ధాయ ప్రస్రవణాదఞ్జలినాముఖ ప్రక్షాళనోదకము పనిన్యే-పాతుత
దనురోధాదవిచ్ఛిన్న బాష్పజల ధారాసన్తానాసికిఞ్చిత్క పాయితోదకే
ప్రక్షాళ్యలోచనేవల్క లోపాన్తేనవదనమపమృజ్యదీర్ఘము ష్ణఞ్చనిశ్వ
స్యశనైఃప్రత్యవాదీత్ - రాజపుత్రకిమునైనాతెనిర్ఘృణహృదయేయా
మమమన్దభాగ్యాయాఃపాపాయాజన్మనఃప్రభృతివై రాగ్యవృత్తా న్తే
నాశ్రవణీయేన శ్రుతేనతథాపియదిమహత్కౌతూహలం తత్కథయా
మిశ్రూయతామ్ ॥

పతత్వాత్మీయేణ కల్యాణాభినివేశనఃశ్రుతివిషయమాపతితమేవ యథా
విబుధసఖన్యస్యపురనోనామకన్యకాసన్తీతి-తాసాంచతుర్దశకులానిపకం
భగవతఃకమలయోనేర్ముఖనసఃసముత్పన్నానున్యద్వేదేభ్యఃసమ్భృతమ
న్యదగ్నేరుచ్ఛ్వసితమున్యత్పవనాత్పరిసూతమున్యదమృతాన్మథ్యమానాదు
ద్ధితమున్యజ్జలాజ్జాతమున్యదర్క కిరణేభ్యోనిర్దగ్ధమున్యత్ సోమశరీరేభ్యోని
ష్పతితమున్యచ్ఛ్వాసేయచ్ఛ్వసితమున్యత్సౌదామినీభ్యఃప్రవృత్తమున్యన్మన
స్యనానిర్మితమపరంసకరకేతునాసము త్పాదితమున్యత్తుషస్యప్రజా
పతేరతిప్రభూతానాంసుతానాంమధ్యేద్వేసుతేమునిరరిష్టాచబభూవ
తుఃతాభ్యాంగన్ధర్వైరసహకులద్వయంజాతమేవమేతాన్యేకత్రచతుర్ద

శకులాని గన్ధర్వానాంతుసకాశాత్పుత్రజాద్వితయసమ్భవంతదేవకులద్వయం
జాతమత్రమూనే స్తయశ్చిత్రసేనాదీనాం పఞ్చగన్ధానాం భా
తృణామధికోగుణైఃపోడశశ్చిత్రరథోనామసముత్పన్నఃసకిలసకలత్రి
భువనప్రఖ్యాతపరాక్రమోభగవతాసమస్తసురమౌళిమాలాలాలితచ
రణాలిసేనాఖణ్డలేనసుహృచ్ఛఖేనోపబృంహితప్రభావఃసర్వేషాంగన్ధ
ర్వాణామాధిపత్యమసిలతావరీచినిచయమేచకితేనబాహునాసముపా
ర్జితం శైశవఏవాప్తవాన్-ఇతశ్చనాతిదూరేతస్యాస్మాద్భారతవర్షాత్పు
త్రరేణానన్తరే కిమ్పురుషనామ్ని వర్షే వర్షపర్వతో హేమకూటోనా
మనివాసఃతత్రచ తమ్భుజయుగళపరిపాలితా న్యనేకాని గన్ధర్వశతస
హస్రాణి ప్రతివసన్తి-తేనైవ చేదం చైత్రరథంనామాతిమనోహరం
కాననం నిర్మితమ్ ఇరదఞ్చాచ్ఛోదాభిధానమతిమహత్సరో నిఖానితమ
యఞ్చ భవానీపతిరుపరచితో భగవాన్-అరిష్టాయాంసుపుత్రస్తుమ్బు
రుప్రభృతీనాం సోదర్యాణాం షణ్ణాంజ్యేష్ఠోహంసోనామజగద్విదితో గ
న్ధర్వఃతస్మిన్ద్వితీయే గన్ధర్వకులే గన్ధర్వరాజేన చిత్రరథేనైవాభిషి
క్తోబాలఏవ రాజ్యపదమాసాదితవాన్-అపరిమిత గన్ధర్వబలపరివార
స్య తస్యాపి సపదిగిరధివాసిని-యత్తుతత్రోక్తం మయాఽసమ్భవమప్స
రసాం కులం తస్మాత్ కరణజాలాను సారగళితేన సకలేనేవ రజనికర
కలాకలాపలావణ్యేన నిర్మితా త్రిభువన నయనాభిరామా భగవతీద్వి
తీయేవ గౌరీగౌరితి నామ్నా హిమకరకిరణా వదాతవర్ణా కన్యకాప్ర
సూతా తాఞ్చద్వితీయగన్ధర్వకులాధిపతిర్హంసోమనాకినీమివక్షీరసాగరఃప్ర
ణయివీమకరోత్ - సాతుభగవతా మకరకేతనేనేవ రతిఃశరత్కమ
యేనేవ కమలినీ హంసేన సంయోజితా సదృశసమాగమోభజనితామ
తిమహతీంముదమవగతవతీ నిఖిలాన్తఃపురస్వామినీచతస్యాభవత్॥

తయోశ్చతాదృశయోర్మహోత్సవోతిహమీదృశే విగతలక్షణా శో

కాయకేవల మనేకదుఃఖ సహస్రభాజనమేకైవాత్మజాసముత్పన్నా-
తాత స్త్వనపత్య తయానుతజన్మారిక్తోనుచాత్మవేనమనుస్మ
భిన్నస్థితవాఁ అవాప్తచ దశమేఽహనికృత యథోచితసమాచారోను
హాశ్వేతేతియదార్ద్ధమేవనామకృతవాఁ- సాహం పితృభవనే బాలత
యాకలమధురప్రలాపినీపీనశైవగన్ధర్వాణాంవజ్రాకర్ణ్యంసఖ్యర్థీ అవిది
తస్నేహాకాయాసమనోహరంశైశవమతీతవతీ- క్రమేణచకృతంమే
వపుషివపన్తఞ్చవమధుమాసేన మధుమాసఞ్చవ నవపల్లవేననవపల్లవఞ్చవకు
సుమేనకుసుమఞ్చవమధుకరేణమధుకరఞ్చవమదేననవయూథవేనపదమ్॥

అథవిజృమ్భమాణనవనలినవనసేమధుకరోరచూతకలికాకలాపకృ
తకామకోత్కలికేమకోకిలనులయ మాయతావతారతరజ్జితానఙ్గధ్వ
జాంశుకేమధుమదకలిత కామినీగణ్డూషసీధుసేకపులకితపకుళేమధుకర
కుల కలఝఙ్కాళికృతకాలేయకకుసుమకుట్మలేమ అశోకతరులాడనార
ణితరమణీయమణినూపురఝఙ్కారసహస్రముఖరేమవికసన్మకుళపరి
మళపుష్పితాళిజాలమఞ్జుసిఞ్జితసుభగనహకారేమఅవిరళ కుసుమధూళి
వాలుకాపులినధవళితధరాతలేమధుమదవిజృమ్భిత మధుకరీకదమ్బక
సంవాహ్యమానలతాడోలేసుడుత్ఫుల్లపల్లవలవలీయమానమత్తకోకిలో
ల్లాసితమధుసీకరోద్గమమర్దినేమ ప్రోషితజనజాయాజీవోపహారహృష
యన్మధేమయన్మధాస్ఖలితచాపరవభయస్ఫుటితపథికహృదయయథిరా
ర్ద్రీమాణేమకింశుకసమాకీర్ణేమ అవిరతపతత్కుసుమశరపతత్రి పత్ర
సూత్కారబధిరికృతదిఙ్ముఖేమ దివాపి ప్రవృత్తాన్తర్మదనరాగాన్ధాభి
సారికా సార్థసఙ్కులేమ ఉద్వేలరతి రససాగరస్పూరస్ఫోవితేమసకలజీ
వలోకహృదయానన్దకేమమధుమాసనివసేమపకదాహమన్యయాసహ
మధుమాసవిస్తారితశోభంస్ఫోత్ఫుల్ల నవనళిన కుముదకువలయకల్హారమి
ద మచ్ఛోచనంసరఃస్నాతుమభ్యాగమమ్- అత్రచస్నానార్థమాగతయా

భగవత్యాస్సార్వత్యాస్తటశిలాతలేషులిఖితానిసభృజరీటీని పాంశునిషు
గ్ధ కృశపదమణ్డలాని మితమునిజనప్రణామ ప్రదక్షిణాన్యత్యర్థిమ్బక
ప్రతిబిమ్బకానివన్దమానా భ్రమరభర భగ్న గర్భ కేసరజర్జరకుసుమాప
హార రమ్యోఽయంలతావణ్డపఃపరభృతనఖికోటిపాటితకుట్మలనాళవి
వరగళితమధునికరధారః సుపుష్పితోఽయం సహకారతరుః ఉన్మద మ
యూరకలకలభీతభుజఙ్గముక్తతలా శిశిరేయంచన్దనవనవీథికావికచకుసు
మపుఞ్జపాత సూచితవనదేవతాప్రేక్షోలన క్షోభనేయం లతాడోలాబ
హుళకుసుమరజఃపటలమగ్నకలహంసపదలేఖమతిరమణీయమిదంతీరత
రుతలమ్ఇతిస్నిగ్ధనఖోహారతరోద్దేశదర్శనలోభాక్షిప్తహృదయాసహా
సఖీజనేనవ్యచరమ్॥

అన్యైకస్మింశ్చ ప్రదేశే ఋతుపతివనానిలేనోపనీతంనిర్ఝరవికసితే
ఽపి కాననే అభిభూతాన్య కుసుమపరిమళం విసర్పన్తమతిసురభితయా
అనులిమ్పన్తమివ పూరయన్తమివ తర్పయన్తమివ ఘ్రాణేన్ద్రియమహా
మహా మికయావధుకరకుహైరనుబధ్యమాన మనాఘ్రాతపూర్వమమా
నుష లోకోచితంకుసుమగన్ధమభ్య జిఘ్రన్ కుతోఽయమిత్యుపారూఢకు
తూహలాచాహంముకుళితలోచనా తేనకుసుమగన్ధేన మధుకరీవాకృష్య
మాణా కౌతుకతరళాభ్యణికతరోపజాతనూపురమణిఝఙ్కారాకృష్ట
సరఃకలహంసానికతిచిత్పదానిగత్వా హరనయన హుతాశన్యేన్ధనీకృతమ
దనశోకవిధురవసన్తమివ తపస్యన్త మఖిలమణ్డల ప్రాప్త్యర్థమీశానశేర
శ్శశాఙ్కమివధృతవ్రత్త మయుగ్మ లోచనం వశీకర్తు కామం కామమివస
నియమమతి తేజస్వితయా ప్రచలతడిల్లతాపఞ్జరమధ్యగతమివగ్రీష్మదివ
సదివసకరమణ్డలోదర ప్రవిష్టమివ జ్వలనజ్వాలాకలాపమధ్యస్థితమివవి
భావ్యమాన మున్మిషన్త్యా బహుళబహుళయా దీపకాలోకపిఙ్గళయా
దేహప్రభయా కపిలీకృత కాననం కనకమయమివ తం ప్రదేశంకుర్వా

ణంరోచనారసలులితప్రతిసరసమానసుకుమార పిఙ్గళజటం పుణ్యాప తా
కాయమానయూసరస్వతీసమాగమోత్క్షణాకృత చన్దనలేఖయేవ ఛస్మల
లాటికయూబాలపులినలేఖయేవగఙ్గాప్రవాహ ముద్భాసమాన మనేక
శాపభ్రుకుటిభవనతోరణేన భ్రూలతాద్వయేన విరాజిత మత్యాయత
తయాలోచనమయీంమాలామివగ్రథితాముద్వహన్తమ్ సర్వహరిశ్వేరి
వదత్తలోచనశోభాసంవిభాగ మాయతోత్తుఙ్గప్రణవంశ మప్రాప్త
హృదయప్రవేశేనవయూవనరాగేణేవసర్వాత్మనా పాటలీకృతాధర
రుచకమనుద్భిన్నశ్మశ్రురాజిత్వాదనాసాదిత మధుకరావలీ వలయప
రిక్షేపవిలాసమివబాలకమలమాననిదధాన మనఙ్గకార్ముకగుణే నేవకు
ణ్డలీకృతేనతపస్తప్తాగకమలినీమృణా ళీనేవ యజ్ఞోపవీతే నాలఙ్కృత
మేకేసనాళవకుళఫలాకారంకమణ్డలుమపరేణ మకరకేతువినాశ శోక
రుదితాయూరతేరివబాష్పజలబిన్దుభిరారచితాం స్ఫటికగుళికాక్ష మాలి
కాంకరేణకలయన్తమనేకవిద్యాపగాస ఙ్గమావర్తనిభయూనాభిముద్ర
యోపశోభమానమన్తర్జ్ఞానతిరాకృతస్య మోహన్ధకారస్యాపయూన
పదవీమివాఙ్గనరజోలేఖాశ్యానులాంరోమరాజిముదరేణ తనీయసా త
నీయ సీంబిభ్రాణ మాత్మతేజసావిజిత్య సవితారమాగృహీతేన పరివే
శమణ్డలేనేవమాఞ్జమేఖలాగుణేనపరిక్షిప్తజఘనభాగ మభ్రగఙ్గా స్రో
తోజలప్రక్షాళితేనజరచ్ఛకోరలోచనపుటపాటల కాన్తినా మన్దార వ
ల్కలేనోపపాదితాచ్ఛరప్రయోజనమలఙ్కారమివబ్రహ్మచర్యస్యయూ
వనమివధర్మస్య విలాసమివసరస్వత్యాః స్వయమ్బరపతిమివసర్వవిద్యా
నాంసృజేతస్థానమివసర్వశ్రుతీనాంనిదాఘకాలమివ సాషాఢం హిమస
మయకాననమివస్ఫుటితస్రైయఙ్గునుఞ్జరీగౌరం మధుమాసమివ కుసుమ
ధవళతిలకభూతిభూషితముఖమాత్మానురూపేణసవయసా అపరేణదేవ
తార్చన కుసుమా న్యచ్చిన్వతా తాపసకుమారే ణానుగత మతిమాత్రో

హరంస్నానార్ధమాగతంమునికుమారకమపశ్యన్॥

తేనచకర్ణావతంసీకృతాంవసన్తడిన్మినానన్దితాయాఃస్మితప్రభా
మివవనశ్రియఃనులయమారుతాగమనార్ధలాజాఞ్జలిమివ వధుచూతస్య
యూవనలీలామివకుసుమలక్ష్మ్యాఃసురతపరిశ్రమస్వేదజలకణ జాల
కావలీమివరతేఃద్వజదిహ్నచానరపిచ్ఛికామివ మనోభవరాజస్య వధూ
కరకాము కాభిసారి కాంకృత్తికాతారాస్తబకానుకారిణీంఅమృతబిన్దునిస్యం
న్దినీమదృష్టపూర్వాంకుసుమవృక్షరీమ్ద్రాక్షామ్॥ అస్యాఃపరిభూతాన్య
కుసుమామోదోన్వయంపరిగళన్నితినసానిశ్చేష్యతంతోధనయు వా
నమీక్షమాణాహమచిన్తయమ్అహోరూపాణిశయనిష్పాదనోపకరణ
కౌశలస్యాక్షీణతావిధాతుఃయత్ త్రిభువనాచ్ఛృతరూపసమాహారం భగ
వన్తంకుసుమా యుధముత్పాదయతదాకారాణిక్త రూపరాశేరయమప
రోమునిమాయామయోమకరకేతురుత్పాదితఃఇమన్యేచసకలజగన్నయ
నానన్దకరంశశిబిమ్బంవిరచయతాలక్ష్మీలీలాధివాసభవనానికమలానిసృ
జతాప్రజాపతినాప్రథమమేతదానానాకార కరణకౌశలాభ్యాం సపవ
కృతఃఅన్యదాకిమివహిసదృశవస్తువిరచనాయాఃకారణమ్ అలీకఞ్చేదం
యథాకిల సకలాఃకలాఃకలావతో బహుళపక్షే క్షీయమాణస్యసుధా
మ్నానామ్నారశ్మేనారవిణాపిబతీతితాఃఖల్వస్యగభస్తయఃసమస్తావపురి
దమావశన్తీతికుతోఽన్యథాచూపాపహారిణిక్లేశబహులేతపసివర్తమాన
స్యేదంలావణ్యమీదృవిచిన్తయన్తీమేవమాసువిచారితగుణదోషవిశేషోరూ
పైకపక్షపాతీనవయూవనసులభాకుసుమాయుధఃకుసుమాసవమదఇవమ
ధుక్రరీంపరవశమకరోత్॥

ఉచ్ఛ్వసితైఃసహావిస్మృతనిమేషేణకిఞ్చిదామకుళితపక్ష్మణాఆజి
ఘ్రితతరళతరతారశారోదరేణదక్షిణేనచక్షుషాసస్పృహమాపిబన్నీవకి
ముపియాచమానేవత్వదాయత్తాస్మితవదనోఽభిముఖంహృదయమర్పయ

స్వీవసర్వాత్మనాను ప్రవిశ స్వీవతన్మయతామివగన్తుమీహ మానా మనో భవాభిభూతాం త్రాయ స్వేతిశరణమివోపయాన్తీదేహినుహృదయే వ కాశమిత్యర్థితామివదర్శయన్తీహాహాకిమిదమసాధ్వ్ర్తమతి ప్రవ ణమనుకులకుమారీజనోచితమిదంమయా ప్రస్తుతమితిజానానాప్య ప్రభ వస్థీకరణానాంస్తమ్భితేవలిఖితేవఉత్కీర్ణేవసంయతేవమూర్ఛితేవవిధ్వ తేవనిష్పన్నసకలావయవాతత్కాలావిరూఢతేనావష్టమ్భేన అకథితశేషి తేనఅనాఖ్యేయేనస్వసంవేద్యేనకేవలం - నవిభావ్య లేకింత ద్రూపసన్ను దాకింమనసాకింమనసిజేనకిమభిన్నవయసావనేనకిమనురాగేణేవో పదిశ్య మానాకిమన్యేనై వవాకేనాపిప్రకారేణఅహమపినజానామి కథంకథ మితితమతిచిరంవ్యలోకయమ్. ఉత్ప్రేక్ష్యనీయమానేవతత్సమీపమినిర్మైమి పురస్తాదాకృష్యమాణేవహృదయేనపృష్ఠతఃప్రేర్యమాణేవ పుష్పధన్వ నాకథమపిము క్తప్రయత్నమాత్మానమధారయమ్ - అనన్తరఞ్చమే తన్మనసేనావకాశమివదాతుమాహితసన్తానానిరీయుఃశ్వాసమరుతః - సా భిలాషంహృదయమాఖ్యాతుకామమివస్ఫురితముఖమభూత్ - కుచయు గళమ్ - స్వేదసలిలలవలేఖాక్రోళితేవాగళల్లజ్జా - మకరధ్వజనిశిత శరని కరపాతత్రస్తేవాకమ్పితగాత్రయష్టిః - తద్రూపాతిశయం ద్రష్టుమి వకుతూహలాదాలిఖనలాలసేన్యోజేభ్యోనిరగాద్రోమాఞ్చజాలక మ్ - అశేషతఃస్వేదావఘ్నసాధాతశ్చరణయుగళాదివహృదయమవి శద్రాగః.

ఆసిచ్చమమమనసిశాన్తాత్మనిమారీకృతసురతవ్యతికరేణ స్మిగ్ధజనే మాంనిక్షిపతాకమిదమనాఖ్యేణాసదృశమారబ్ధంమనసిజేనవఞ్చనామా తిమూఢంహృదయమున్మనాజనస్యయదనురాగ విషయమోగ్యతామపివి చారయితుంనాలమ్, క్వేదమతిభాస్వరంధామతేజసాంతపసాంచక్షుష్ప్ర కృతజనాక్షిపన్తిహతానివన్మధపరిష్పన్దితాని నియతమయంమామేవ

మకరలాఞ్ఛనేనవిడమ్బ్యమానాముపహసతిమనసా-చిత్రఞ్చేదంయద
హ మేవమవగచ్ఛన్త్యపినశక్నోమ్యాత్మనోవికారముపసంహర్తుమ్-అ
న్యాఅసికన్యకాస్త్రీపాముపహాయస్వయముపయాతాఃపతీనన్యా అప్య
నేనదుర్వినీతేనమన్మథేనోన్మత్తతాంనీతానార్యకినపునరహమేకాయథా
కథమనేనతుణేనాకారమాత్రాలోకనాకులీభూతమేవమున్మత్తతాం
మున్మత్తత్వన్తఃకరణంకాలూహిగుణాశ్చదుర్నివారతామారోపయన్తి
దనన్యసర్వథాయూవదేవసచేతనాస్మి యూవదేవచ నపరిస్ఫుటమనేనవి
భావ్యతేమేమదనదుశ్చేష్టితలాఘవమేతత్ తావదేవాస్మాత్ ప్రదే
శాదపసర్పణం శ్రేయః-కదాచిదనభిమతస్మర వికారదర్శనకుపితో౽
యంశాపాభిజ్ఞాకకోతిమామదూరకోపాహిమునిజనప్రకృతిః ఇత్యవ
ధార్యాపసర్పణాభిలాషిణ్యహమభవమ్-అశేషజనపూజనీయూచేయం
జాతిరితికృత్వాతద్వదనాకృష్టదృష్టిప్రసరమచలితపక్ష్మమాలమ్అనృష్ట
భూతలమ్ఈషధ్ధుల్లసితకర్ణపల్లవోన్ముక్తకపోలమణ్డలమ్ఆలోలాలకలతా
లసత్కసుమావతంసమంసదేశదోలాయితమణికుణ్డలమస్మైప్రణా
మమకరవమ్

అథకృతప్రణామాయాంమయిదుర్లక్ష్యశాసనతయాభగవతో
మనోభవస్యమదజననతయాచ మధుమాసస్యఅతిరమణీయతయాచతస్య
ప్రదేశస్యఅవినయబహులతయాచాభినవయూవనస్యచఞ్చలప్రకృ
తితయాచేన్ద్రియాణాం దుర్నివారతయాచ విషయాభిలాషాణాంచ
పలతయాచ మనోవృత్తేః తథాభవితవ్యతయాచ తస్యతస్యవస్తునఃకిం
బహునా మమభాగ్యదోషాత్కాదమ్బరీదర్శనాపహృతధైర్యంప్రదీపమివపవన స్తరళతామనయ
దనఙ్గఃతదాతస్యాపిఅభినవాగతంమదనం ప్రత్యుద్గచ్ఛన్నివరోమోద్గ
మఃప్రాదురభవత్-మత్సకాశమభిప్రస్థితస్యమనసోమార్గమివోపదిశ

ద్భిఃపురః ప్రవృత్తంశ్వాసైః వేపథుగృహీతాప్రతభఙ్గభీతేవాకమ్పిత
కరతలగతాక్షమాలా ద్వితీయేవకర్ణావసక్తకుసుమమఞ్జరీ కపోలతలాస
క్తినీసమకృశ్యత స్వేదసలిలశీకరజాలికా మన్దర్శన ప్రీతివిస్తారితస్యచోత్తా
నతారకస్యపుణ్డరీకమయమివతముద్దేశ ముపసర్మయతో లోచనయుగళ
స్యవిసర్పిభిరంశుసన్తానైర్యగృచ్ఛయాచ్ఛోదసలిలమపహాయ వికచకువ
లయవనైరివగగనతలసముత్పతితైరరుధ్యన్తదశదిశః - తయాతుతస్యా
తిప్రకటయావికృత్యా ద్విగుణీకృత మదనావేశా తత్క్షణమహామువర్ధన
యోగ్యాంకామప్యవస్థామన్వభవమ్ఇదఞ్చమనస్యకరవమ్ అనేకసురత
సమాగమలాస్యలీలోపదేశోపాధ్యాయో నుకరకేతురేవవిలాసానుపది
శతిఅన్యథావివిధరసాసఙ్గలలితేష్వివదృశేషు వ్యతికరేష్వప్రవిష్టబుద్ధేర
స్యజనస్యకుతఇవేయమనభ్యస్తాకృతీరతిరసనిస్యన్దమివక్షరన్తీఅమృతమివ
వర్షన్తీమదముకుళితేవఖేదాలసేవని ద్రాజడేవఆనన్దభరమన్థరతరళతర
సఞ్చారిణీఅనిభృతభ్రూలతాలాసినీదృష్టిః - కుతశ్చేదమతిశైపుణ్యం
యచ్చకుమైవానక్షరమేవమన్తర్గతో హృదయాభిలాషఃకథ్యతే॥

ప్రాప్తప్రసరాచోపసృత్యతంద్వితీయమస్యసహచరంమని
బాలకంప్రణామపూర్వకమపృచ్ఛమ్భగవఃకిమభిధానఃకస్యవాయం
తపోధనస్యయువాకిన్నామ్నశ్చతరోరియమనేనావతంసికృతాకుసుమ
మఞ్జరీజనయతిహిమేమనసేమహత్కౌతుకమస్యాఃసముత్సర్పన్నసాధా
రణసౌరభోఽయమనాఘ్రాతపూర్వోగన్ధఇతి - సతుమామీషద్విహస్యా
బ్రవీత్ బాలేకిమనేనపృష్టేనప్రయోజనమథ కౌతుకమావేదయామి
శ్రూయతామ్,

అస్తిఖలుసకలత్రిభువనప్రఖ్యాతకీర్తిరత్యుదారతపాఃసురసిద్ధబృన్దవన్ది
తచరణయుగళోమహామునిర్దివ్యలోకనివాసిశ్వేతకేతుర్నామ - తస్యభ
గవతఃసురాసురలోకసున్దరీహృదయానన్దకరమ్అశేషత్రిభువనసున్దరమ

తిశయితసలకూబరంయూపమాసీత్ - సకదాచిద్దేవతార్చన కవసలాన్యుద్ధ
ర్తుమైరావతసుదజలబిన్దుబన్ధచన ర్కశతఖచితజలాం హారహసిత నో
తసం - సున్దాకినీసుతతార - అవతర స్తఞ్చతంతదాకసు లవనేషుసతత
పన్నిహితాఽకచసహ స్రప త్రపుణ్డరీకోపవిష్టా దేవీలక్ష్మీర్దదర్శ - తస్యా
స్తుతసవలోకయన్త్యా ప్రేమసున్నముకుళి తేనానన్దబాష్పభరతరఙ్గిత
రళితారేణలోచనయుగ శ్వేతరూపమాస్వాదయన్త్యా జృమ్భికారమ్భ మ
న్థరముఖవి న్యస్తహ స్తపల్లవాయాసున్మథవికృతంమనఆసీత్ - ఆలోకన
మా త్రేణ చసమాసాదిత సురతసమాగమసుఖాయా స్తస్మి న్నేవాసనీ
కృతేపుణ్డరీకేకృతార్థతాఆసి త్తస్మాచ్చకుమారస్సముదపాది - తత స్తము
త్పజేనాదాయాసాభగవ గృహీణత వాయమాత్మజ ఇత్యు క్త్వా తస్మై
శ్వేతకేతవేదదౌ - అసావపి బాలజనోచితాఽసర్వాః క్రియాఃకృత్వాత
స్యపుణ్డరీకసమ్భవతయాత దేవపుణ్డరీకఇతి నామచక్రే ప్రతిపాదితవ్ర
జ్ఞప్తిమాగృహీతసకలవిద్యాకలాపమకార్షీత్ నోఽయమ్.

ఇయిచ్ఛసురాసు ర్తైర్మధ్యమానాత్ - క్షీరసాగరా చన్ద్రమసః పారి
జాతనామాపాదపఃతస్యఽఽజ్ఞరీయథాచైషా వ్రతవిశుద్ధసుస్య శ్రవణసం
సర్గమాసాదితవతీతదపిశ్రుధయామి। అస్య చతుర్దశీతిభగవన్నమమ్బికాప
తింకైలాసగతమూ పాసితుమసురలోకాన్మయా సహ నన్దనవనసమీపే
నాయసునుసరన్నిరత్యచసాత్మాన్మధుమాసలక్ష్మీదత్తలలితహస్తావలమ్బ్య
యావకుళమాలికామేఖలయా పారిజాతకుసుమపల్లవగ్రథితాభి రా
జానులమ్బినీభిఃకణ్ఠమాలికాభిర్నిర్వర్తితాచ్ఛాదిత విగ్రహయా నవచూ
తాఙ్కుర కర్ణపూరయాపుష్పాసవపాన మత్తయానన్దనవనదేవతయా
పారిజాతకుసుమమఞ్జరీమిమామాదాయ ప్రణమ్యాభిహితఃభగవ
సకలత్రిభువన దర్శనాభిరామాయాస్తవాకృతేరస్యాఃసుసద్మనోఽయ
మలఙ్కారఃప్రసాదీక్రియతామియమువతంసవిలాసదుర్లలితా స మా

రోప్యతాం శ్రవణశిఖరం వ్రజతు సఫలతారిజన్మపారిజాతస్యేత్యేవమభిధానాచ్చ అయమాత్మరూపస్తుతివాదస్త్రపావనమితవిలోచనస్తాదృశైర్వగన్తుం ప్రవృత్తః- మయాతు తామనుయాచ్ఞామాలోక్యకోదోషఃసఖేక్రియతామస్యాఃప్రణయపరిగ్రహఇత్యభిధాయ బలాదియమనిచ్ఛతోప్యస్య కర్ణస్రగారికృతా తదేతత్కేనాన్యనయోఽయంయస్యచాయంయాచేయంయథాచాస్య శ్రవణశిఖరం సమారూఢాతత్స్వమావేదినమ్॥

ఇత్యుక్తవతితస్మిన్నశోదరమయవాకిఞ్చకుపరిగతసితోమ్మానవాకిత్ అయికుతూహలినికిమనేనప్రశ్నేనయాసేనయదిగుచితపరిభవపరికుళాగృహ్యతామియమ్ ఇత్యుక్తాసముపస్థాస్యోయాచ్ఛ్రవణాదపనీయకలైరళికులక్వణైఃప్రారబ్ధరణిసమాగమప్రార్థనామివమదీయే శ్రవణపుటేతాగుకరోత్। మమతుతత్కరతలస్పర్శాభోగతక్షణపరవశమివపారిజాతకుసుమమవతంసస్థానేహృదయమాసీత్। సచమత్కపోలతలస్పర్శసుఖేతరళీకృతాఙ్గుళిజాలకాతత్కరతలాగళన్మాలాంలజ్జయాసహాగళితామపినాజ్ఞాసీత్- అథాహంతామసంప్రాప్తామేవభూతలగళన్మాలాంగృహీత్వా సలీలంతద్భుజపాశసందానితకణ్ఠగ్రహసుఖమివానుభవన్తీగర్మితాహారార్ధహారలతాలీలాంకణ్ఠాభరణతామనయమ్॥ .. . . *

ఇత్థంభూతేచవ్యతికరేచత్రాగాహిణీమావమోచచ్ఛర్మదారికేస్నాతాదేవీప్రత్యాసీదతిగృహగమనకాలస్తక్రియతాంమజ్జనవిధిరితి। అహన్తుతేనతస్యావచనేననవగ్రహోకరిణీవప్రథమాబుద్ధశేషాతేనఅనిచ్ఛయాపికథంకథమపి సమాకృష్యమాణాతస్మాద్వాల్లవణ్యామృతపఙ్క్తేరుగ్నామివకపోలపులకకణ్టకజాలకలగ్నామివమదనశరశలాకాకీలితామివసౌభాగ్యగుణస్యూతామివఅతికృచ్ఛ్రేణనిష్క్రమ్యకృ

మ్య స్నాతుమదచలమ్। ఉచ్చలితాయాశ్చ మయిద్వితీయోఽ ముని దా రకస్తథా విధస్యస్య ధైర్యస్ఖలితమాలోక్య కిఞ్చిత్ప్రకటిత ప్రణయ కో పఇవావాదీత్॥

సఖేపుణ్డరీకనైతదనురూపంభవతఃయద్ర జనయోణ్ణపేష మార్గస్థైర్యథనాహిసాధవఃకింయఃకశ్చిత్వాప్రకృతఇవ విక్లవీభవన్తమాత్మానం నరుణత్సి కుతస్తవాపూర్వోఽయమద్యే ద్రియోపప్లవఃయేనాస్యేవంకృతఃక్వతేతద్ధైర్యం క్వసావి ద్రియజయఃక్వతదవశిత్వంచేతసఃక్వసాప్రశాస్తిఃక్వతత్కులక్రమాగతం బ్రహ్మచర్యం క్వసాసర్వవిషయనిరుత్సుకతాక్వతేగురూపదేశాఃక్వతాని శ్రుతానిక్వతావైరాగ్యబుద్ధయఃక్వతదుపభోగవిద్వేషిత్వం క్వసాసుఖపరాఙ్ముఖతాక్వాసౌ తపస్యభినివేశఃక్వసాసంయమితాక్వసాభోగానాముపర్యరుచిఃక్వతద్యావనానుశాసనమ్। సర్వథానిష్ఫలాప్రజ్ఞానిర్గుణోధర్మశాస్త్రాభ్యాసఃనిరర్థకఃసంస్కారఃనిరుపకారకోగురూపదేశవివేకఃనిష్ప్రయోజనాప్రబుద్ధతానిష్కారణంజ్ఞానంయదత్రభవాదృశాఅపి రాగాభిషఙ్గైఃకలుషీక్రియన్తేప్రమాదైశ్చాభిభూయన్తే। కథంకరతలాన్మళితామపహృతామక్షమాలామపినలక్షయసిఅహోఽవిగతచేతనత్వమ్। అపహృతానామేయమిదమపితావదపహ్రియమాణమనయాఅనార్యయానివార్యతాంహృదయమితి॥

ఏవమభిధీయమానశ్చతేనకిఞ్చిదుపజాతలజ్జఇవ ప్రత్యవాదీత్ సఖేకపిఞ్జల కిమామన్యథాసమ్భావయసినాహమేవమస్యాదుర్వినీతకన్యకాయాఃస్వయమక్షమాలాగ్రహణాపరాధమిమమిత్యభిధాయ అలీకకోపకాన్తేనప్రయత్నవిరచిత భీషణభ్రుకుటిభూషణేనచుమ్బినాభిలాషస్ఫురితాధరేణ ముఖేనసామామవదత్। చపలేప్రదేశాదస్మాదిమామక్షమాలామదత్త్వాపదాత్పదమపి నగన్తవ్యమితి।తచ్చ శ్రుత్వా

తాస్సా హమాత్మకర్తారమన్యచ్చ మకరధ్వజలాస్యా రన్భలీలాపుస్పాఞ్జలి
మేకావలీంభగవత్‌గృహ్యతామనుపమాలేఖామస్మ ఖానక్తగృష్టిం ఖూ న్య
హృదయస్యాన్యప్రసారితపాణౌ నిధాయస్వేదసలిలన్నాతాపి భూ
స్నాతుమవాతరమ్। ఉత్థాయచకథమపిప్ర యత్నేననిమ్నగేవప్రతీపం
నీయమానాసఖీజనేనబలాదన్యాయావహతమేవచిన్తయన్తీ స్వభవన మ
యాసేవమ్గతాచప్రవిశ్యకన్యా నఃపురంతతఃప్రభృతిద్విరహాది భు
రాకిమాగతాస్మికింతవై శ్రవసితాస్మికింపరివృతాస్మికమే కా కిన్యస్మి కిం
తూష్ణీమస్మికింప్రస్తుతాలాపాస్మికింజాగ్మికింసుప్తాస్మికింరోదిమి కిన
రోదిమికిందుఃఖమిదంకింసుఖమికంకిముత్క-శ్రేయంకిం వ్యాధిరయంకిం వ్య
సనమిదంకి ముత్సవోఽయంకిందివసఏషఃకిని శేయం కానిమ్యాణి కార్య
రమ్యాణిఇతిసర్వంనావాగచ్ఛమ్। అవిజ్ఞాతమదనవృత్తాన్తాచ స్వగచ్ఛా
మికింశ్రోమి కింపశ్యామికిమాలపామికస్యకథయామి కోఽస్యప్రతీ
కారఇతిసర్వజ్ఞానాజ్ఞాపయ కేవలమాసహ్యకుమారీపుర ప్రా సాదంవి
సర్జ్య చ సఖీజనంద్వారివారితాశేషపరిజనప్రవేశాసర్వవ్యాపారా
నుత్సృజ్య ఏకాకినీమణిజాలగవాక్షనిక్షిప్తముఖీ తామేవదిశంతత్స నా
థతయాప్రసాదితామివ కుసుమితామివ మహారత్ననిధానాధిష్ఠి తా
మివ అమృతరససాగరపూరప్లావితామివ పూర్ణచన్ద్రికయాల క్ష్య
తామివదర్శనసుభగామీక్షమాణాతస్మాద్దిగన్తరాదాగచ్ఛన్తమనిల మ
వనకుసుమపరిమళమపి శకునిధ్వనిమపి తదాస్వాదంప్రష్టుమీహమానా
తద్విల్లభతయా తపఃపరిక్లేశాయాపిస్పృహయన్తీ తత్ప్రీత్యేవగ్ల హీ
తమానవ్రతాస్మరజనితపక్షపాతాచతత్పరిగ్రహాన్మనివేశస్యా గ్రా
మ్యతాంతదాస్పదతయాయాఽవవస్యచారుతాం తచ్ఛ్రవణసమ్ప ర్కా
త్పారిజాతకుసుమస్య మనోహరతాం తన్నివాసాత్సురలోకస్యర మ్య
తాంతద్రూపసంపదాపసుమాయుఃస్వమర్దయతామథ్యాకోపయ న్తీమా

రస్థాపికమలినీవసవితుఃసాగరవేలేవ చన్ద్రస్య సుధామయూరీవజలధరస్య త
స్యైవాభిముఖీతథైవతారి తద్విరహాతురజీవితోద్ధరణరజ్జావలీమివాక్షా
వలీంకణ్ఠేనోద్వహన్తీతథైవచతయాప్రస్తుతద్రహస్యాలాపయేవ కర్ణ
లగ్నయా పారిజాతమఞ్జర్యా తథైవచతేన తత్కరతలస్పర్శసుఖ జన్మ
నాకరవ్యమ కుశకర్ణపూరాయమాణేన రోమాఞ్చజాలేన కణ్టకితైకక
పోలఫలకానిష్పన్దమతిష్ఠమ్॥

అథతామ్బాలకర్కజ వాహినీమదీయాతరళికానామ మయైవస
హగతాస్నాతుమాసీత్। సాపశ్చాచ్చిరాదివాగత్య తథావస్థితాంశ్చై
ర్మామువాదీత్ భర్తృదారికేయూతోతాపసకుమారకాదివ్యాకారా వ
స్మాభిరచ్ఛోదసర స్తీరేదృష్టాతయోరేకో యేనభర్తృదుహితురియమువ
తంసీకృతాసురతరుకుసుమ మఞ్జరీసనస్మాద్వితీయా దాత్మనోరక్ష్య ద
ర్శనమతినిభృతపదః కుసుమితలతాసన్తానగహనాన్తర్నిలీనోపసృత్యమా
మాగచ్ఛన్తీం పృష్ఠతోభర్తృదారికామువ్దిశ్యాప్రాక్షీత్। బాలికేకేయం
కన్యకాకస్యవాపత్యంకిమభిధానాకస్మాదాగచ్ఛతీతి - మయోక్తమేషాఖ
లుభగవతఃశ్వేతభానోరంశుభూతాయామప్సరసిగౌర్యాంసముత్పన్నా
దేవస్యనకలగన్ధర్వకులము కుటమణిశేలాకాశిఖరోల్లేఖినృణితచరణన
ఖచక్రస్యప్రణయప్రసుప్త గన్ధర్వకామినీకపోలపత్రలతాలాఞ్ఛితభు
జతరుశిఖరస్యపాదపీఠీకృతలక్ష్మీకరకమలస్య గన్ధర్వాధిపతేర్హంసస్య
దుహితామహాశ్వేతానామగన్ధర్వాధివాసం హేమకూటమచలవరమభి
ప్రస్థితేతికథితేచమయా కిమపిచిన్తయన్ముహూర్తమివ తూష్ణీంస్థి
త్వావిగతనిమేషేణ చక్షుషాచిరమభివీక్ష్యమాణోమాం సానునయమర్థి
తామివదర్శయన్పునరాహబాలికేకల్యాణినీతవావిసమ్బాదిన్యచపలా
బాలభావేప్యాకృతిరియంతత్కరోపిమేవచ నమేకమభ్యర్థ్యమానెతి-
తతోమయాసవినయము పరిచితాఞ్జలిపుటయాగర్భితాధరమభిహితఃభ

గవక్ కస్మై దేవమభిధత్సేకాహంమహ్మానః సకల త్రి భువనప్రాజనీ
యాస్తావధృశాపు శ్రేర్వినానిఖిలకల్మషాపహారిణీమస్మద్వి ధేషుసృష్టి
మపినపాతయ న్తికింపున రాజ్ఞాంతద్వి స్రబ్ధమాదిశ్యతాంక ర్తవ్యమనుగృ
హ్యతామయంజనఖితిప-వముక్తశ్చమయాస స్నేహయాసఖీమి వోపకా
రిణీమివ ప్రాణప్రదా మివదృష్ట్యా మామభినన్ద్య నికటవ ర్తిన స్తమాల
పాదపాత్ పల్లవమాదాయనిష్పీడ్య తటశిలాతలే తేనగన్ధ గజమదసురభి
పరిమళెరవ సేనడు త్తరీయవల్క-లైకదేశాద్వి పాట్యపట్టికాంస్వహ స్త
కమలకనిష్ప్రి కానఖశిఖ రేణాభిలిఖ్యఇయంప త్రికాత్వయాతసై కన్య
కాయై ప్రచ్ఛన్నమేకాకినై దేయేత్యభిధాయార్పిత వా నిత్యక్తా వచ
పాతామ్బాలభాజనాదాకృష్య తామదర్శయత్ - అహ న్తతేనతత్సమ్బ
న్ధినాలాపేనశబ్దనుయేనాపిస్పర్శసుఖ మివా న్తర్జనయతా శ్రోత్రవిష
యేణాపిరోమోద్గమానుమితసర్వాజాను ప్రవేశేన వదనావేశమనై
ణేవావేశ్యమానాతస్యాక్షరతలాదాదాయతాంవల్క-లపట్టికాంతస్యా
మిమామభిలిఖితామార్యామపశ్యమ్,

{గురుంముక్తాలతయావిససితయావిప్ర లోభ్యమానోమే|
హంసఇవదర్శితాశోమానసజన్మోత్సయానీతః||}

అనయాచమేదృష్టయాదిజ్మోహ భ్రా న్తేవ ప్రనష్టవ ర్త్మనో
బహుశనిశయేవాన్ధస్యజిహ్మావ్చి త్తేవమూకస్యఇన్ద్ర జాలికపిచ్ఛిక
యేవాత త్త్వదర్శినఃజ్వర ప్రలాప ప్రవృ త్తేవాసన్ను ద్ధభాషిణఃదుష్ట
నిద్రయేవవిషవిహ్వలస్యలోకాయతికవిద్యయేవాధర్మ రుచేః మదిరయే
వోన్మత్తస్యదురావేశ క్రియయేవ పిశాచగ్రహస్యదోషవి కారోపచ
యఃసుత రామక్రియతస్మ రాతురస్యమేమనసః యేనాకులీక్రియమాణా
సరిదివపూ రేణ విహ్వలతామభ్యాగమమ్ - తాఞ్చద్వితీయదర్శనేనకృత
మహాపుణ్యామివఅనుభూతసురలోక వాసామివదేవతాధిష్టి తామివ లబ్ధ

వరామివపేతాస్మృతామివ సమాసాదితత్రైలోక్యరాజ్యాభిషేకామివ
మన్యమానాసతతసన్నిహితావపిదుర్లభదర్శనామివ అతిపరిచితామప్య
పూర్వామివసాదరమూభాషమాణాపార్శ్వస్థావపిపర్వలోకస్యోపర్య
వస్థితామివపశ్యన్తీకసోలయోరలకలతాభజేషుచసోపగ్రహంస్పృశన్తీ
విపరీతమివపరిజనస్వామిసమ్బన్ధమువదర్శయన్తీతరలికే కథయకథంస
త్పయాగృహ్యతఃకంకిమభిహితాసితేనకయన్తంకాలమవస్థితాసితత్ర కియన
మసరన్నన్యాసాసావాగతఇతిపునఃపునఃపర్యపృచ్ఛమ్ అనయైవచకథయా
తయాసహతస్మిన్నే వప్రాసాదేతస్థివప్రతిషిద్ధాశేషపరిజనప్రవే
శాదివసమత్యవాహయమ్,

అథమునీయేనేవహృదయేనకృతరాగసంవిభాగేలోహితాయత్యిగ
గనతలోపాన్తావలమ్బినిరవిబిమ్బేస్థరాగదివసకరదర్శనానురక్తాయాం
కృతకమలశయనాయామునఙ్గాతురాయామివ పాణ్డుతాంవ్రజన్త్యా
మాతపలక్ష్మ్యాంగైరికగిరిసలిలప్రపాతపాటలేషుకమలవనేభ్యఃస
ముచ్ఛాయవనగజయూథేష్వవపుష్టేభవత్సూర్యకిరణేషు గగనావతా
రపరిశ్రమలాలసానాంరథవాజినాంహర్షహేషారవప్రతిశబ్దకేనస
హవిశతిమేరుగిరిగహ్వరంవాసరేమకుళితరక్తపఙ్కజపుటప్రవిష్టమ
ధుకరావలీషురవివిరహమూర్ఛాన్ధకారితహృదయాస్వివప్రారబ్ధనిమీ
లనాసుపద్మినీషు గ్రాసీకృతసామాన్యవృణాళలతావివరసఙ్క్రామితా
నీవపరస్పరహృదయాన్యాదాయవిఘటమానేషు రథాఙ్గనామ్నారియు
గళీషుసాచ్చత్రగాహిణీసమాగత్యాకథయత్ భర్తృదారికేతయో
ర్మమనికుమారయోరన్యతరోద్వారితిష్ఠతికథయతిచాక్షుమాలాము ఘయా
చితుమాగతోఽస్మీతి॥

అహన్తుమునికుమా రనామగ్రహణాదేవస్థానస్థితాపిగతేవద్వార
దేశరసముద్భూజాతతదాగమనాశఙ్కాసమాహూయాన్యతమంకఞ్చుకి

నంగచ్ఛ ప్రవేశ్య తామిత్యాదిశ్య ప్రా హిణవమ్ అదమ హూ ర్తాదివతం
తస్యరూప స్యైవయూవనంయూవన స్యైవమకరకేతనం మకరకేతన స్యైవ
వస న్తసమయంవస న్తసమయ స్యైవదక్షిణా నిలమనుకూపంస్థాయగృహి
కుమారకపింగళాలనామానంజ రాధవళస్యకఞ్చుకినో ఽనుమా రేణచ నా
తప స్యైవబాలాతపమూగచ్ఛ నుశీఘ్రమ్ అన్తికముపగతస్యచాస్యపర్య
కులమివసవిషాగమివశూ ర్ణమివార్ద్రమివా న్తర్ధాకూతమా కారమలక్ష
యమ్ ఉత్థాయచకృత ప్రణామాసాదరంస్వ యమాసనము పాహరమ్-
ఉపవిష్టస్యచబలాదనిచ్ఛతోఽ పి ప్రథమొశ్య చరణావపగృజ్య చో త్తరీ
యాంశుకపల్లవేనావ్యవధానాయాం భూమావేవతస్యా న్తికే నముపావి
శమ్ అథమహా ర్హమివ స్థిత్వాకిమపివటమూరివసతస్యాంమత్సమీపో
విష్టాయాంతరళికాయాఞ్చక్షూరపాతయత్ - అహ న్తు విదిత్వాభి ప్రా
యాకృష్టైవ్యభగవన్నవ్యతిరి క్తేయమస్మచ్ఛరీరాత్ అశక్తితమభిధీయ
తామిత్యవోచమ్॥

పవమా క్తశ్చనుయూకపింగళాలఃప్రత్యవాదీత్ రాజపుత్రికిం బ్రవీ
మివాగేవమేనాభిదేయవిషయనువతరతిత్రపయా కక్కకన్దమూలఫలా
శేశా న్తోవనవాసనిరతో మునిజనఃక్వ వాయమనుపశా న్తజనోచితోవిష
యోపభో గాభిలాషకలుషోమన్మథవివిధవిలాస సఙ్కటోరాగ ప్రా యఃప్ర
కృష్టశ్చఃసర్వమే వానుపపన్నమాలోకయకిమారబ్ధం దైవేన అయత్నే
నైవఖలూపహా సాస్పదతామీశ్వరో నయతిజనమ్ - నజా నేకమిదం వ్యక్త
లా వాంసగృశ ముతాహో జటానాంసముచితంకిం తపసో ఽనురూప
మాహోస్విత్స్వర్గోపదేశాజ్జమిదమపూర్వేయంవిడమ్బనా కేవలమవశ్య
కథనీయమిదమ్ అపరఉపాయోనగృశ్య తేఅన్యాప్రతిక్రియానోపలభ్య
తేఅన్యచ్చగణం నాలోక్య తేఅన్యాగతిర్నాస్తి అకథ్యమానేచ మహానన
ర్థోప నిపాతోజాయతే ప్రాణపరిత్యాగేనాపి రక్షణీయంమే స్థూహృదస

వ్యతికథయామి - అస్తిభవత్యాః సమక్షమేవ సమయా తథానిష్ఠురముప
దర్శిత కోపేనాభిహిత స్తథాచాభిధాయ పరిత్యజ్య తరంతస్మాత్ప్ర దేశా
దుపజాతమన్యగుత్సృష్టకుసుమావచయోఽన్యంప్ర దేశమగమమ్- అ
పశ్యంతాయాంభవత్యాంమహార్హమివస్థిత్వా పకాకీకిమయ మిదానీ
మాచరతీతిసఖ్యాతవితర్కః ప్రతినివృత్య వీటపాన్తరితవిగ్రహ స్తం ప్ర దే
శంవ్యలోకయమ్ - యావత్తత్రతంనా ద్రాక్షమ్ఆసిచ్చ మేమన స్యేవం
కిన్నుమదనపరాయత్త చిత్తవృత్తిస్తా మేవానుసరత్ గతోభవేత్ గతా
యాశ్చ తస్యాంలబ్ధచేతనోలజ్జయానశక్నోతిమే దర్శనపథముపగన్తుమ్
ఆహోస్విత్ కుపితఃపరిత్యజ్యమాంగతఃఉతాన్వే షమాణోమా మేవ
ప్ర దేశమన్యమితఃసమా శ్రితస్స్యాదితిపవంవికల్పయన్ కఞ్చిత్కాలమతి
ష్ఠమ్ - తేనతుజన్మతఃప్రభృత్యనభ్య స్తేనతస్యక్షణమప్యదర్శ నేనమాయ
మానఃపునరచిన్తయమ్సకదాచిద్ధైర్యస్ఖలనవిలక్షఃకిఞ్చిదనిష్టమపిసమాచ
రేత్ నహికిఞ్చిన్న క్రియ తేహాయాతన్నయుక్తమేవ మేకాకి నం కర్తు
మిత్యవధార్యాన్వేష్టుమాదరమకరవమ్- అన్వేషమాణశ్చయథాయథా
నాపశ్యంతంతథాతథానుహృ ల్లేఖాకాతరేణమనసాతత్తదశోభనమా
శఙ్క మానఃతరులతాగహనానిచన్దనవీథికాఃలతామణ్డపాన్సరఃకూలాని
చవీక్షమాణోనిపుణమిత స్తతోదత్తదృష్టిఃసుచిరంవ్యచరమ్॥

అథైకస్మిన్సరస్తీరవర్తినిర న్తరతయాకుసుమమయఇవవధూ
కిరమయఇవపరభృతమయఇవమయూరమయ ఇవాతిమనోహరేవసన్త
జన్మభూమిభూతే లతాగహనే కృతావస్థానమత్సృష్టసకల వ్యాపారత
యాలిఖితమివోత్కీర్ణమివ సమ్భృతమివోపరతమివప్ర సుప్తమివ యోగ
సమాధిస్థమివనిశ్చలమపిస్వవృత్తాచ్చలిత మేకాకిన మపిమన్మథాధిష్ఠిత
సానురాగమప పాటవతామావహన్తం శూన్యాన్తఃకరణమపి హృదయని
వాసికథితమదనమూర్తికమపి కథితమదనవేదనాతిశయం శిలాతలోపవిష్ట

మపిమరశేవ్యవస్థితంశాపప్రదానభయానివాదత్తశర్మనేకసుమాయు
ధేనన్తప్యమాన మలినిష్పన్నతయా హృనయనివాసినీం ప్రియాం ద్రష్టు
మన్తఃప్రవిష్టైరివాసహ్యస్తాపస న్త్రాసప్రలీనైరివమనఃక్షోభప్ర
కుపితైరివఉన్మచ్యగతైరిన్ద్రియైర్మూర్ఛీకృతశరీరంభిష్పన్నని మీలితేనా న
ర్జ్వలన్మనదహనధూమాకులితాభ్యన్తరేశేవపత్ర్యన్తరవివరవాన్తానే
కధారగునవరతమీకణయుగళేనబాష్పజలదుర్దినముత్సృజనమా లోహి
నీమధర ప్రభా మనఙ్గాగ్నేః ప్రకహతోహృదయమూర్ధ్వసంసర్పిణీం శి
ఖామివాదాయనిష్పతద్ధిరుచ్ఛ్వాసైస్తరళీకృతాసన్న లతాకుసుమకేస
రంవానుకపోలశయనీకృతకరతలతయా సముత్సర్పద్ధిరమలైర్నఖాంశు
భిర్విసలీకృతనుచ్ఛాచ్ఛచన్దనరసరచితలలాటికమివలలాటముద్వహన్తమ
చిరాపనీతపారిజాతకుసుమమఞ్జరీకర్ణపూరతయాసశేషపరిజనశోమో
దలోభోసర్పిణాకలవిరుతచ్ఛలేనమదనసమ్మోహనమన్త్రమివజపతాపగ
ధుకరకులేవసనీలోత్పలమివసతమాలపల్లవమివశ్రవణదేశంనధానమ్యా
ర్ణాజ్వరకోమాఙ్చవ్యాజేనప్రతిరోమకూపనిపతితానాంమదనశరాణాం
కుసుమశరకేసరశల్యశకలనికరమివాజ్జగ్నంబిభ్రాణందక్షిణకరేణచ
స్ఫురితకిరణనికరాంకరతలస్పర్శసుఖకణికితామివముక్తావలీగుణిన యప
తాకామురసిధారయన్తంమదనవశీకరణచూర్ణేనేవకుసుమరేణునాతరుభి
రాహన్య మానమాత్మరాగమివసంక్రామయద్భిరాసన్నైరనిలవల్లితై
రశోకపల్లవైఃస్పృశ్యమానం సురతాభిమేకసలిలైరివాభినవపుష్పస్తబక
మధుసీకరైర్వనశ్రియాభిషిచ్యమానమలినివహనిపీయమానపరిమళోద్గ
పరిపతద్భిశ్చస్తకకుట్మలైస్పష్టశల్యకైరివసధూమైఃకుసుమశరేణతా
డ్యమానమతిబహుళవనామోదమత్తభ్రమరనికరరుజాకారస్వనైస్త్ర
జాకారైరివదక్షిణానిలేననిర్ధూన్యమానం మదకలకోకిలకులకోలా హ
లైర్వసన్తజయశబ్దకలకలైరివవధూమానసేనాకులీక్రియమాణప్రభా త

చన్ద్రమివ పాణ్డుతయా పరిగృహీతం నిదాఘగఙ్గా ప్రవాహమివ క్రశి
మానమాగతమన్తర్గతానలంచన్దనవిటపమివ మ్లాయన్తమున్మ
మివాదృష్ట
ప్రార్థమివాపరిచితమివజన్మాన్తరమివోపగతం రూపాన్తరేణేవచరిణ
మ్ ఆవిష్టమివనుహోభూతాధిష్ఠితమివగ్రహగృహీతమివోన్మత్తమివచ
లితమివాన్ధమివబధిరమివమూకమివ విలాసమయమివమదనమయ మివ
పరాయత్తచిత్తవృత్తిరపరాంకోటిమధిరూఢంమన్మథావేశస్య అనభి జ్ఞే
యపూర్వాకారంతమహమద్రాక్షమ్॥

అపగతనిమేషేణచక్షుషాతదవస్థం చిరముద్వీక్ష్యసముపజాతవి
షాదోవేపమానేనహృదయేనాచిన్తయమేవంనామాయమిదర్షిక హ
వేగోష్మకరకేతుఃయేనానేనక్షణేనాయమీదృశమవస్థాన్తరమ ప్రతీకార
ముపనీతఃకథమేవ మేకపదేవ్యర్థీభవేదేవం విధోజ్ఞానరాశిరహోభావ
తమహచ్చి త్రంతథానామాయమహాశైశవాద్ధీరప్రకృతిరనస్థిత వృత్తిర్మ
మచాన్యేషాఞ్చ మునికుమారకాణాంస్పృహణీయచరితఆసీదద్యతుఙ్గిత
రఙ్గవపరిభూయజ్ఞానమవిగణయ్య తపఃప్రభావమ న్యూన్యగామ్భీర్యం
మన్మథేనజడీకృతఃసర్వధాదుర్లభంయూవనమ స్ఖలితమితిఉపసృత్యచ త
స్మిన్నేవశిలాతలైకపార్శ్వే సముపవిశ్యఅంసదేశావసక్తపాణిస్రస్తమ
స్త్రీలితలోచనమేవసఖేపుణ్డరీక కదయ కిమిదమిత్యపృచ్ఛమ్। అథసుచిర
నమ్మిలనాలగ్నమివ కథమపిప్రయత్నేనావరతరోదనవశాదుపజాతా
రుణభావమశ్రుజలపూరప్లావితమ తుత్పతితమివ సవేదనమివస్వచ్ఛాం
శుకాన్తరితరక్తకమలవనచ్ఛాయంచక్షురస్మిన్మనుద్ధరయాదృష్ట్యాను చి
రంవిలోక్య మామాయతతరంనిశ్వస్యలజ్జాపిశేష్యమాణవిరళాక్షరంస ఖే
కపిఞ్జలవృత్తాన్తోఽసి కిమాంపృచ్ఛసీతికృచ్ఛ్రేణశైరవదత్ । అహన్తు
తదాకర్ణ్యతదవస్థనైవాప్రతీకారవికారోఽయం తథాపిసుహృదా ను
హృదపన్యారప్రవృత్తో యావచ్ఛక్తితఃసర్వాత్మనానివారణీయఇతిమన
సాఽవధార్యాహ్యబ్రవమ్॥

సఖేపుణ్యరీకసువిదితమేతన్మనకేవలమిదమేవపృచ్ఛామి యదేత
దారబ్ధంభవతాకిమిదంనుభిక్షుపదిష్టముత ధర్మశాస్త్రేషుపరిశముతథ
ర్మ్యజ్ఞోపాయోఽయముతాపస్తపసాం ప్రకారఃఉతస్వర్గగమనసమా
ర్గోయముత వ్రతరహస్యమిదముతమోక్షప్రాప్తియుక్తిఃఆహోస్విదనన్యనియమప్రకారఃకథమేతద్యక్తంభవతోమనసాపిచిన్తయితుం
కింపునరాఖ్యాతుమీక్షితుంవాకథయకేనుప్రబుద్ధఇవానేనమన్మథహతశే
నోపహాసాస్పదతాంనీయమానమాత్మానంనావబుధ్యసేమూఢోహిమ
దనేనాయాస్యతే। కావాసుఖాశాసాధుజననిన్దితేష్వేవంవిధేషు ప్రా
కృతజనబహుమతేషువిషయేషుభవతఃసఖలుధర్మబుద్ధ్యావిషలతా
వనంసిఞ్చతిఉపవలయమాలేతి నిస్త్రింశలతామాలిఙ్గతికృష్ణాగురుధూమలే
ఖేతికృష్ణసర్పమువూహతేమహారత్నమితిజ్వలన్తమఙ్గారమభిస్పృశతి
మృణాళమితిచుష్టవారణవన్తముసలమున్మూలయతిమూఢో విషయో
పభోగేషునిష్టానబన్ధిషుయఃపరిణతివిరసేషు సుఖబుద్ధినోరోపయతి।అ
ధిగతవిషయతత్త్వోపికస్మాత్తదోద్యతఇవ జ్యోతిర్నిర్వర్యమిదంజ్ఞానముద్వ
హసియకోనునివారయేప్రబలరజఃప్రసరకలుషితానిస్రోతాంసేవో
న్మార్గప్రస్థితానీన్ద్రియాణినవియమయసివాత్వంభితంమనఃకోఽయమున
జ్ఞోనామధైర్యమవలమ్బ్యనిర్భర్త్సయతామయంమరాచార ఇత్యేవం
వదతపవమే వచనమాక్షిప్యప్రతిపద్యోన్తరాళప్రవృత్తబాష్పవేణికం
ప్రమృజ్యచక్షుఃకరతలేనపాశ్వోమామవలమ్బ్యవోచత్ సఖేకింబహు
నోక్తేనసర్వథాసుస్థోఽసి ఆశీవిషవిషవేగ విషమాణామే తేషాం కుసుమ
చాపసాయకానాంపతితోఽసివ గోచరే సుఖము పదిశ్యతేపరశ్యేయ
స్యచేన్ద్రియాణిసన్తిమనోవావిద్యతేయఃపశ్యతివా శృణోతివా శ్రుత
మవధారయతివా యోవాసుభమిదం నశుభమిదమితివి వేక్తుమలం న
ఖిలూపదేశమర్హతిమమతుసర్వమేవేద ఖుతిమూరాపేతమ్।అవష్టమ్భా

జ్ఞానంచైర్యంప్రతిసంఖ్యానమిత్యస్తమితైసాకథా। కథనుప్యేవమే వా
యత్నవిధృతాస్థిన్యసవఃకూరాతీతఃఖలూపదేశకాలఃసమణిక్రా
న్తోధైర్యావసరఃగతాప్రతిసంఖ్యానవేలా అతితోజ్ఞానావష్టబ్ధసమయఃకే
నవాన్యేనాస్మిఁసమయేభవన్తమపహాయోపదేష్టవ్యమున్మార్గప్రవృ
త్తినివారణంవాకరణీయంకస్యాన్యస్యవా వచసిమయాస్థాతవ్యంకోవా
పరస్తవత్సమోమేజగతి బన్ధుఃకింకరోమియన్నశక్నోమినివారయితుమా
త్మానమియమనేనైవక్షణేనఛవతాదృష్టావస్థా తద్గతఇదానీమపదేశ
కాలఃయావత్ప్రాణిమితావదస్య కల్పాన్తోదిత ద్వాదశదినకరకిరణా
తపతీవ్రస్యమదనసన్తాపస్య ప్రతిక్రియాంక్రియమాణామిచ్ఛామి ప
చ్యన్తఇవమేఽజ్ఞాని ఉత్కృత్తఇవహృదయంప్లుష్యతఇవదృష్టిఃజ్వల
తీవ శరిరమ్। అత్రయత్తాప్రిప్రకాంతత్కరోతు భవానిత్యభిధాయ
ల్లూస్మీమభవత్॥

ఏవముక్తేఽహమేనంప్రాబోధయం పునఃపునఃయదాశా
స్త్రోపదేశవిషయైఃసనిదర్శనైఃసేతిహాసైశ్చ వచోభిఃసానునయం సో
పగ్రహఞ్చాశ్వాధీయమానోపినాకరోత్ కర్ణేతదాహమచిన్తయమతిభూ
మిముయంగతోనశక్యతే నివర్తయితుమితి ఇదానీంనిరర్థకాఃఖలూపదే
శాఃతత్ప్రిణపరిరక్షణేఽపితావదస్యయత్నమాచరామీతికృతమతిరు
ద్ధాయగత్వా తస్మాత్సరసఃసరసాన్మృణాళికాస్సముద్ధృత్యకమలినీపలా
శాని జలలవలాఞ్ఛితాని చాడాయగర్భధూళికషాయపరిమళమనో హా
రాణిచకుముదకువలయకమలానిగృహీత్వాగత్య తస్మిన్నేవలతాగృహ
శిలాతలే శయనమస్యాకల్పయమ్। తత్రచసుఖనిషణ్ణస్య ప్రత్యాసన్న
వర్తినాంచన్దనవిటపినాంశృఙ్గాణికిసలయానినిష్పీడ్యతేనస్వభావ సురభి
ణాతుషారశీకరేణ రసేనలలాటికామకల్పయమాచరణతలాదజ్ఘచర్చా
శ్చారచయమభ్యర్ణపాదపస్ఖలితవల్కల వివరశీర్ణేనచకరసమ్పుటచూ

ర్ణితేనకర్పూరరేణునా స్వేదప్రక్షీకారమకరవమ్ఉరోనీహితచన్దన ద్రవార్ద్రసిల్కలస్య స్వచ్ఛసలిలసీకర స్రావిణా కదళీద ళేవ్య జనక్రియామ స్వతిస్వమ్। ఏవఞ్చమహుర్ముహు రన్యదన్యన్నళినీదళశయనము పకల్పయతోముహుశ్చన్దనచర్చామారచయతోముహుర్ముహుశ్చ స్వేదసీ ప్రతిక్రియాంకుర్వతః కదళీద ళేనచానవరతంగజయస్పతముద భూన్మే మనసిచిన్తానా సి ఖల్వసాధ్యం నామభగవతోమనోభువః క్వాయం హరిణజివవనవాసనిరతః స్వభావముగ్ధోజనఃక్వచ వివిధవిలాసరసరాశి ర్గన్ధర్వరాజపుత్రిమహో శ్వేతాసర్వథానహికిఞ్చ దస్య చుర్లటం దుషర్రమనాయ త్తనుకర్తవ్యం వాజగతిదురుపపాదే ప్పప్యశ్చేష్వయమవజ్ఞయా విచరతి। నచాయంకేవాపిప్రతి కూలయితుం శక్యతేకావా గిణవాపచేతనేమ అపగతచేతనాన్యపిసంఘట్టయితుమలంయద్య స్మైరో చతే। కుముదిన్యపి దినకరకరానురాగిణీ భవతికమలిన్యపిశశికరద్వేషము ష్ణినిశాపివాసరేణ సహామిత్రతామేతిజ్యోత్నా ప్యన్ధకారమను వర్తతేఛాయాపిప్రదీపాభిముఖమువతిష్ఠతేతడిదపి జలదేస్థిరతాంవ్రజతి జరాపి యావనేనసఞ్చారిణీభవతి। కింవాతస్య మంసౌధ్యమపరమేవం విధోయేనాయమగాధగామ్భీర్యసాగర స్తృణావలఘుతాముపనీతఃక్వ తత్తపఃక్వేయమవస్థాసర్వథానిష్ప్రతీకారేయమాపదుపస్థితాకిమిదా నీంకర్తవ్యం కిమాచేష్టితవ్యంకాందిశంగన్తవ్యంకింశరణంకశ్చఉపాయఃక స్సహాయఃకఃప్రకారఃకాయుక్తికస్సమాశ్రయోమేనాస్యాసవఃసంధా ర్యస్తైకేనవాకాశలేనకతమయావాయుక్త్యాకతరేణప్రకారేణకేన వా వప్తమ్మేనకయాప్రజ్ఞయాకతమేనవాసమాశ్వాసనేనాయం జీవేదిత్యే తేచాన్యేచమేవిషణ్ణహృదయస్యసఙ్కల్పాఃప్రాదురాసన్। పునశ్చా చిన్తయంకిమునయాత్యన్తాయతయానిష్ప్రయోజనయాచిన్తయా ప్రాణాస్తావదస్యదేవకేనచిమపాయేనశుభేనాశుభేనవారక్షణీయాఃతేషా

ఽచ్ఛత్వత్సమాగమ మేకమపహాయనా స్త్యపరఃసంరక్షణోపాయఃబా
లభావాదప్రగల్భశయాచతపోవిరుద్ధమనుచిత మపతత మపహాస
మివాత్మనోమదనవ్యథీకరంమన్యమానోనియత మేకోచ్ఛ్వాసావశేష జీ
వితోఽపినాయంతస్యాఃస్వయమభిగమనేనక్షణారయతిమనోరథమకాలా
నరక్షమశ్చాయమస్యామదనవికారస్సతతమతీవగ్లపితేనాకృత్యేనా పిపరి
రక్షణీయాఽనన్యత్తేపహృదయాసాధవఃతగతిప్రాణమకర్వ్యమ
ప్యేతదస్మాకమవశ్యకర్తవ్యతామాపతితంకిఞ్చాన్యత్ క్రియతేవాకా
ర్యాగతిఃసర్వథాప్రయామి తస్యాస్సకాశమావేదయామిపతామవస్థా
మితి చిన్తయిత్వాచకదా చిదనుచిత వ్యాపారప్రవృత్తంమాంవిజ్ఞాయస
ఖీతలజ్జా నివారయేదిత్యనివేద్యైవత స్మైతత్ప్రదేశాత్సవ్యాజముత్థా
యాగతోఽహమ్।తదేవమవస్థితేయదత్రావసరప్రాప్తమీదృశస్యచా
నురాగస్యసదృశమస్మదాగమనస్య చానురూపమాత్మనో వా సముచితం
తత్ర ప్రభవతిభవతీత్యభిధాయకిమియర వక్ష్యతీతి మన్ముఖాసక్తదృష్టి
స్తూష్ణీమాసిత్॥

అహ మ్రుతదాకర్ణ్యసుఖామృతమయే హ్రదఇవ నిమగ్నారతిరస
మయముదధిమివావతీర్ణసర్వానన్దానాముపరివర్తమానా సర్వమనోర
థానామగ్రమివాధిరూఢాసరోత్సవానామతిభూమిమివాధిశయానా
తత్కాలోపజాతయాలజ్జయాకిఞ్చిదవనమ్యమాన వదనత్వాదస్పష్ట
కపోలోద్భేదరేఖగ్రథితే రివోపర్యుపరి పతనానుబన్ధదర్శితమాలాక్రమైఃమ
ప్రాప్తపత్యుస్సంశ్లేష తయోపజాతప్రథిమభారైరమలై రానన్దబా
ష్పజలబిన్దుభిఃస్రవద్భి రావేద్యమానప్రహర్షప్రసరా తత్క్షణమచిన్త
యమ్ - దిష్ట్యాతావదయమనఙ్గోమామివతమభ్యనుబధ్నాతియత్నత్యము
వేనమేసన్తాపయతాపికియతాప్యంశేనదర్శితానుకూలతా యదిచసత్యం
మేవత స్యేదృశేదశాతతఃకిమివనోభక్కృతమనేన కిమ్వానోపపాదితంకిం

వానేనాపరస్మాన్నోబన్ధుఃథంచా కపిఞ్జలస్య ప్పప్పేపిహితధా భారతీ
ప్రశాన్తాకృతేరస్మాద్వనవాన్ని ప్రాక్రమలిఇత్థంభూతకిమయాపి ప్ర
తీప తవ్యంతస్యవా పురఃకిమభిధాతవ్యమిత్యేవంవిచారయన్త్యాపవ ప్ర
విశ్యససమ్భ్రమాప్రలీహారిమమాకథయత్ - భర్తృదారికే త్వమస్మస
శరీగేతిపరిజనామపలభ్యగుహాదేవీ ప్రాప్తేతి - తచ్ఛ్రుత్వా కపిఞ్జ
లోగుహాజనసన్మర్ధభీరుఃసత్వర ముత్థాయరాజపుత్రిగుహాసమీపమాగ
తఃకాలాతిపాతభీతభగవాంశ్చభువనత్రయచూడామణిర స్తమిపగచ్ఛతి
వసుకరఃతనచ్ఛామిసర్వథాభిగతసుహృత్ప్రణిరక్షోనక్షీణార్ధనయము
పరచితోఽఞ్జలిరేష మేఫలమో విభవ ఇత్యభిధాయ స్రక్వివచన కాలము
ప్రతీక్షైవపురోయాయినాఅమ్బాయాఃప్రవిశతా కనకవేత్రలతాక
రేణ ప్రతీహారిజనేనకఞ్చుకిలోకేనగృహీతతామ్బూలకరణవా
హినీగతాగేణచామరవ్యగ్రపాణినా కుబ్జకిరాతబధిర వామనబర్బరవికల
మూకానుగతేనపరిజనేనసర్వతస్సంయద్ధోద్వారదేశే కథనుప్పవా ప్రవిశ్య
మఃప్రయయౌ - అమ్బాతుమత్సమీప మాగత్య సుచిరంస్థిత్వాస్వభవన
మయాసీచ్ - తగుణాతుతత్రాగత్యకింకృతవి కిమభిహితం కిమాచేష్టిత
మితిశూన్యహృదయాఽర్పంవాలతుయమ్ ॥ * *

గతాయాంచతస్యామస్తముపగతే భగవతిహరితహరితవాజిని
సరోజసిజీవితేశ్వరేచక్రవాకసుహృది సవితరిలోహితాయమానేపశ్చి
మాశాముఖేహరితాయమానేషు కమలవనేషునీలాయమానే సర్వారది
గ్భాగేపాతాళపఙ్కకలుషేణ సుహృత్ప్రళయజలధివయఃస్రూరేశేవతి
మిరేణావష్టభ్యమానేజీవలోకేకింకర్తవ్యతామూఢా తామేవతరళికా
మపృచ్ఛమయితరళికేకథంనుశ్యసిదృష్టమాకులం మేహృదయమ్ప్రతి
పత్తివిహ్వలానిచేన్ద్రియాణిశివస్వయమణ్వపిక ర్తవ్యమలభమస్మిజ్ఞాతుము
పదిశతు మేభవతీయదత్రసామ్ప్రతమయమేవంత్వత్సమక్షమే వాభిదా

యగతశ్చకపిఞ్జలశ్చయదితాఘదితర కన్యకేవవిహాయలజ్జాముత్సృ జ్యధైర్య
మున్ముచ్యవినయమువి స్రంయిత్వాజనాపవాదమతిక్రమ్య సదాచారముల్ల
ఙ్ఘ్యశీలమవగణయ్యకులమ్ జ్ఞీకృత్యాయశోరాగాన్ధవృత్తి రనుజ్ఞాతాపి
త్రాఅననుమోదితామాత్రాస్వయముపగమ్య గ్రాహయామి పాణి
మేవం గురుజనాతిక్రమా దధర్మోనుహోఁ అథథ త్మానురోధాది తర
పరోవలమ్బనద్వారేణమృత్యుమశీకరో మ్యేవమపి ప్రథమంతావత్స వ
యమాగతస్య ప్రథమ ప్రణయినస్తత్రభవతశ్చకపిఞ్జలస్య ప్రణయప్ర
సరభఙ్గఃపునరపరంయదికదాచిత్తస్యజనస్య మత్కృతాహాశాభఙ్గాత్
ప్రాణవిపత్తిరుపజాయతేతదపిమునిజనవధజనితమహదేనోభవేది త్యే
వముచ్చారయన్యామేవమయిఆసన్నచన్ద్రోదయజన్మనావిరళవిరళో నా
లోకేనవన నవనరాజర్షివకుసుమరజసాధూసరతాంచాఘవీదిగయాసిత్ ॥

తతఃశశికేసరికరనఖరవిదార్యమాణతమఃకరికుమ్భసమ్భవేనముక్తా
ఫలక్రోడేనేవ ధవళతాముపనీయమానముదయగిరిసిన్ధసున్దరీకుచచ్యు తే
నచన్దనచూర్ణరాశినేవపాణ్డురీక్రియమాణం చలితజలధిజలకల్లోలానిలో
ల్లాసితేనవేలాపులినసికతోన్మేషేనేవపాణ్డుతామాపాద్యమానంచశ్చి మే
తరదిన్దుధామ్నాదిగన్తరమున్మృశ్యత - శనైశ్శనైశ్చన్ద్రదర్శనాన్మన్దను
న్మిస్తాయా దర్శనప్రభవజ్యోత్స్నానిష్పతన్తీనిశాయాముఖ్నోభా
మకరోత్ - తదనురసాతలా దవనీమవదాన్యోన్నచ్ఛతా శేషఫణమణ్డలే
నేవరజనికరబిమ్బేనారాజతరజవీ - క్రమేణచసకలజీవలోకానన్దకేనకా
మినీజనవల్లభేనకిఞ్చిదున్ముక్తబాలభావేనమకరధ్వజబన్ధు భూతేనఉపా
ఊఢరాగేణసురతోత్సవోపభోగైకయోగ్యేన అమృతమయేనయూన
నెనెవారోహతాశశినారమణీయతామనీయతయాయామినీ

అథతంప్రత్యాసన్ననమద్రవిద్రుమప్రఖాపాటలితమివఉదయగిరిసింహకరతలాహతనిజహరిణశోణితశోణీకృతమివ రతికల హకు

పితరోహనిశీచరణాల క్తకరసలాఞ్ఛితమివాభినవోదయలోహితంరజనిక
రముదితంవిలోక్యఅ న్తర్జ్వలితమదనానలాహ్వన్తకారితహృదయాం తరళి
కోత్సజవిధృతశరీరాపిమన్మథహా స్తవర్తినీచన్ద్రిగతవయనాపిమృత్యుమా
లోకయ న్తీతక్ష్ణమచి న్తయమ్ - ఏక త్రఖలు మదనధూమాసమలయ
మారుత ప్రభ్రమయస్పృస్తాఃపక్ర చాయంపాపకారీ చన్ద్రిహత కో
నశక్య తేసోఢుమిదమతివిషమమదనవేదనాతురశ్చమే హృదయమ
ప్యచోన్ముఖమిదరసదాహజ్వరసా జారవర్షశీతా ర్తస్యతుషారపాతవి
షసోఢుమూర్ధ్వకప్యక్లసస్యగంశ ఇత్యేవంచిన యన్తీమేవచన్ద్రిదయా
వనీతాకమలనయన్లానిని (దే వమూర్ధామూనమీలితలోచనాముకార్షీ
దవిరేణచసమ్భ్రిన్తతరళికోపనీతాభిశ్చన్దనచర్చాభిస్తాలవృన్తా నిలై
శ్చోపబృంహ్యమాణాంమేవాకులాకులామూ ర్ధేనేవాధిష్ఠితాం విషా దేన
మూర్ఛాలవిధృతస్రవచ్చన్ద్రికా న్తమృశీశలాకామవిచ్ఛిన్న బాష్పజలధా
రాన్ధకారితముఖింరుదన్తీం తరళికా నుపశ్యమ్ - ఉన్మీలితలోచనాశ్చ
మాంసాకృతపాద ప్రణామాచన్దనపఙ్కార్ద్రిణకరయుగ లేన బద్ధాఞ్జలిర
వాదీత్ - భ ర్తృదారికేకిరలజ్జయాగురుజనా పేక్షయావాప్రసీదప్రే
షయమామానయామితేహృదయదయితరజనము త్తిష్ఠస్వయంవా తత్ర
గమ్యతామతఃపరమసమర్థాసి సోఢుమిమం ప్రబలచన్ద్రిగయవిజృంభ
మాణోత్కలికాశతమధిమివమకరచిహ్నమిత్యేవంవా నీ తానుహా
మవోచమ్ - ఉన్మత్తేకిరమన్మథేననన్వయంసర్వవికల్పానపహర్త సర్వో
పాయదర్శనాన్యత్సారయత సర్వానన్తరాయానన్తరయత సర్వసన్దేహా
నపనయత సర్వశఙ్కాస్థిరస్కుర్వత లజ్జామన్మాలయత స్వయమభిగమన
లాఘవదోషమావృణ్వత కాలాతిపాతంపరిహరత ఆగతపవమ్యత్యేత్త
స్యైవవాసకాశం నేతాకుముదబాన్ధవః - తదుత్తిష్ఠ యథాకథఞ్చిదను
ద్ధృతజీవితాసమ్భావయామిహృదయదయితమాయాసకారిణం జనమిత్యే

భిరధానానుననమూర్ఛాఖేదవిహ్వలై ర్జడైః కథఞ్చిదవలమ్బ్య తామే
వోదస్థామ్ ॥

ఉచ్చలితాయాఞ్చ మేదుర్నిమిత్త నివేదకమున్పన్నత దక్షిణంలో
చనమ పజాతశఙ్కా-చోచిన్తయమిదమనుపరంకిన పుణ్యపక్షీ ప్తుండై వేనేతి
అగ్నినాతికూకోద్దణేన త్రిభువన ప్రాసాదమహా ప్రణాలాను కారిణా
సుధాసలిలప్రూరానివమహాతాచన్దనరసనిర్ఝరనికరానివశురతా శ్వేతగ
జూ ప్ర వాహసహ స్రాణీవవమతా అమృత సాగర ప్రూరానివోద్గిరతా
చన్ద్రికుణ్డలేనాస్లావ్యమానేజ్యోత్స్నయాభువనా న్తరా ళేశ్వేతద్వీప
నివాసమివ నోగులోకసర్గనుఖమి వానుభవతిజనేనుహావరాహదం
ష్ట్రాకుణ్డలనిభేనశశినాక్షీరసాగరోదరాదివోద్ధ్రియమాణే మహీమణ్డ
లేప్రభవనుజనాజనేన పికచపుముదగన్ధేశ్చన్ద్రోదకైకుపహ్రియ
మాణేషుచన్ద్రికయాశ్లేషు కామినీ ప్రహితసురతదూతీసహస్రసఙ్క
లేపురాజమార్గేషు నీలాంశుకరచితాపగుణ్ఠనాసుచన్ద్రాలోకభయచకి
తాసు కమలవనవల్లీష్వివనీలోత్పల ప్రభా పి హితానుఇత స్తతః పలా
యమానాస్వభిసారికాసు ప్రతికుముదమాబద్ధసుధుకరకుణ్డలాసు ప్రబు
ధ్యమానానుభవనదీర్ఘికాకుముదినీషుస్ఫుటితకుముదవనబహుళధూళిధ
వళితోదరేనిశానదీపులినాయమానేఽన్తరిక్షేచన్ద్రికయానన్యనిర్వ్యదేమ
హేహాదధావివరతిరసమయ ఇవడుత్సవమయఇవవిలాసమయఇవ ప్రీతిమ
యఇవజీవలోకేశశిమణిప్రణాళనిష్యన్దేప్రమోదమూ ఖరమయూర రవ
రమ్యే ప్రదోషసమయేగృహీతవివిధకుసుమతామ్బూలాజ్ఞ రాగపటవా
సచూర్ణయాతరళికయానుగమ్యమానా తేనైవమూర్ఛానిమిత్తేన కిఞ్చి
దాశ్వానచన్దనలతాటికాలగ్నభూసరాకులాలకేనచన్దనరసచర్చాజరాగ
వేశేనార్ద్రరేఖిణ తర్దైవచ తయాకణ్ఠస్థితయాకుమాలయాశ్ర వణశీ
ఖరచుమ్బ్యన్యాచపారిజాతమఞ్జర్యాపస్మరాగరత్నరశ్మినిర్మి తేవేవరక్తా

శుకేనకృతశిరోవగుణ్ఠనాకేనచిదాత్మీయేనాపిపరిజనేనానుపలక్ష్య మా
ణాతస్మాత్ ప్రా సాదశిఖరాదవాతరమ్॥

అవతీర్యచపారిజాతకుసుమమఞ్జరీ పరిమళాకృష్టేనరిక్షీకృతోప
వనేనకుముదవనాన్యపహాయధావతామధుకరజాలేన నీలపటావగుణ్ఠన
విభ్రమానివసమ్పాదయతానుబధ్యమానాప్రమదవనపక్ష్మద్వారేణనిర్గ
త్యతత్సమీపముదచలమ్ - ప్రయా న్నీచతరళికాద్వితీయమపరిజనమా
త్మానమాలోక్యాచిన్తయంప్రియతమాభిసరణప్రవృత్తస్య జనస్యకిమి
వకృత్యంచాహ్యానపరిజనేనన్వేతపవ పరిజనలీలా ముపదర్శయ న్తిత
థాహిసమారోపితశరాసనాసక్తసాయకోఽనుసరతికుసుమాయుధఃమా
ర ప్రసారితకరకరమివకర్షతిశశీ ప్రస్ఖలనభయాత్ పదేపదేఽవలమ్బ
తేరాగఖిలజ్జాంపృష్ఠతఃకృత్వాపురఃసహాన్తి ర్యైర్ధావతిహృదయంనిశ్చ
యమారోప్యనయత్యుత్కర్షేతి । ప్రకాశఞ్చావదమయితరళికేఅపినా
మమామివాయమిన్దుహతకస్తమపికరేణకచగ్రహోకృష్టమభిముఖమాన
యేదిత్యేవంవాదినీఞ్చ మామసౌ విహస్యాబ్రవీత్ । భర్తృదారకే
ముగ్ధాసికిమస్య తేనజనేన అయమాత్మనైవతావన్మదనాతురఖిలభర్తృ
దారికాయాంతాస్తాశ్చేష్టాఃకరోతి । తథాహి ప్రతిబిమ్బచ్ఛలేన స్వే
దసలిలకణికాచితచుమ్బ్యతికపోలయుగళంలావణ్యవతి పయోధవ భారే
నిపతతి ప్రస్ఖలితకరస్పృశతిరసావావలిమణీన్ నిర్మలనఖలగ్నమూ ర్తిం
పాదయోఃపతతికిఞ్చాస్యమదనాతురస్యేవ వపుస్తాపాచ్ఛుష్కచన్దనా
నులేపపాణ్డుతాముద్వహతిమృణాళవలయధవళాకరాధత్తే ప్ర
తిమావ్యాజేనస్ఫటికమణికుట్టిమేమునిపతతికేతకీగర్భకేసరధూళిధూసర
పాదపీఠకుముదసరాంస్యవగాహతేసలిలశీకరార్ద్రశశిమణీకరై
రావృషతిద్వేష్టివిఘటితచక్రవాకమిథునానికమలవనాని । ఏతైశ్చా
న్యైశ్చతత్కాలోచితైరాలాపైస్తయాసహ తమ్ముద్దేశమభ్యుపగ

మమ్ । తత్రచమార్గలతాకుసుమరజోధూసరం చరణయుగళం కైలాస
తటాచ్చన్ద్రోదయ స్రుతచన్ద్రకాన్త మణిప్రస్రవణే ప్రక్షాళయన్తీ
యస్మిన్ ప్రదేశే సఆస్తే తస్మిన్నేవ చాప్యసరసఃపశ్చిమేతటేపురుష
స్యేవరుదితధ్వనింవి ప్రకర్షాన్నాతివ్యక్త ముపాలక్షయమ్ । దక్షిణేక్ష
ణస్ఫురణేనచ ప్రథమమేవ మనస్యాహితశఙ్కా తేన సుతరా మవధీర్ణ
హృదయేవకిమప్యనిష్టమున్నఃకథయ తేవ విషణ్ణే నాన్తరాత్మనాతరళిశ్లేకి
మిరమితిసభయమభిధాచావేపమానగాత్రయష్టిస్తమభి ముఖమతిత్వ
రితముగచ్ఛన్ ॥ .. . . *

అతినిశీథ ప్రభావాగ్దారాదేవ విభావ్యమానస్య రమున్మత్తా
నాదంహోహంతోఽస్మిహోదగ్గోఽస్మిహోవఞ్చితోఽస్మిహోకిమిద మాపతితం
కింవృత్తమున్నస్నోఽస్మిదురాత్మ మదనపిశాచపాపనిర్మ్మాణకిమిదమ
కృత్యమనుష్ఠిత మాఃపాపేదుష్కృతకారిణిమహాశ్వేతేదుర్వినీతే కిమ
నయతేఽపకృత మాఃపాపదుశ్చరితచన్ద్రచణ్డాలకృతార్థోఽసి । ఇదా
నీమపగతదాక్షిణ్య దక్షిణానిల హత కపూర్ణాస్తేమనోరథాఃకృతంక
ర్తవ్యం వహేదానీం యదేష్టమ్ । హోభగవన్ శ్వేతకేతో పుత్రవత్సల
నవేత్సిమునితమాత్మానమ్ హోధర్మనిష్పరిగ్రహోఽసి హోతపోనిరా
శ్రయమసిహోసరస్వతీవిధవాసి హోసత్యమునాథమసి హోసురలోకభూ
ర్యోఽసి సఖేప్రతిపాలయ మామహమపి భవన్తమనుయాస్యామి నశ
క్నోమిభవతావినాక్షణమప్యవస్థాతుమేకాకీ కథమపరిచిత ఇవాదృష్ట
పూర్వఇవాన్యమామేకపదే ఉత్సృజ్య ప్రయాసికుత స్రవేయ మతినిష్ఠు
రతాకథయత్వనృతేక్వగచ్ఛామికంయాచేకం శరణముపైమి అన్ధోఽస్మి
సంవృత్తశూన్యామేదిశోజాతాఃనిరర్థకంజీవితమ ప్రయోజనంతపణి
స్సుఖాశ్చలోకాఃకేనసహపరిభ్రమామికమాలపామి ఉత్తిష్ఠదేహిమే
విలపతఃప్రతివచనంక్వతన్మోపరిసుహృత్ప్రేమక్వసాస్మితపూర్వా
భిభాషితాచ ఇత్యేతానిచాన్యానిచవిలపన్తంకపిఞ్జలమశ్రౌషమ్ ॥...*

తచ్చ్రుత్వాపతితైరివ ప్రాణైర్భూరాదేవము క్తైతారాక్ర
న్దాసర స్తిరలతాశ క్తి త్రుట్యమానాంశుకో త్తరీయాయధాశ క్తిత్వర్నితై
రజ్ఞాతసమవిషమభూమి భాగవిన్యా స్తైఃపాద ప్రక్షే పైః ప్రస్ఖల న్నీప
దేపదేకేనాప్యుత్క్షి ప్యనీయమా నేవతం ప్రదేశంగత్వాసర స్తిరసమీపవ
ర్తినిశేశిరశీక రాసార స్రా వినిశేమణిశిలాత లేవిరచితం కుముకువలయ
కమలవివిధవనకుసు మసుకుమారంవ్యణాళమయంకుసుమశరసాయకమ
యమివశయనమధిశ యానమ్అతీనిష్పన్నతయామత్పదశబ్దమివాకర్ణ య
న్తమ న్తఃకోపశమితమదనస న్తాపతయాత త్క్షణలబ్ధసుఖ ప్రసు ప్తమివ
మనఃక్షోభ ప్రాయశ్చి త్త ప్రా ణాయామావస్థితమివఅతిస్ఫురిత ప్ర
భేణత్వత్కృ తేమ మేయమవ స్థేతికథయ న్తమివాధ రేణఇన్దుద్వేషప
రివ ర్తితదేహతయా పృష్ఠభాగనిపతి తైర్మదనదహనవిహ్వలహృదయ
న్య స్తహ స్తనఖమయూఖచ్ఛ లేనభి ద్రితమివశశికరణై రుచ్ఛ్వసక్ర-పాణ్డు
రతయా స్వదేహావినాశో త్పన్నయా మదనచన్ద్రికళయేవచన్దనలేఖిక
యారచితలలాటికమ్- మ త్తఃప్రియతర స్త్వాపరోజనోజాతఇతికుపి తే
నేవజీవి తేనపరిత్య క్తం మన్మథవ్యథయా సహైతానసూన స్వయమివో
త్సృజ్య నిశ్చేతనతాసుఖమనుభవ న్తమ్-అనఙ్గయోగ విద్యామివధ్యా
య న్తమఘార్ఘ ప్రా ణాయామమివాభ్యస్య న్త ముపపాదితాస్మదాగ
మనేన ప్రణియాదివాపహృత ప్రా ణఘార్ఘపాత్ర మనఙ్గేనరచితచన్దన
లలాటికా త్రిపుణ్డ్రికంధ్రతసరసబిససూ త్రయజ్ఞోపవీతమంసావస క్తక
దలీగర్భపత్ర చారుచీర మేకావలీవిశాలాక్షమాల మవిరళశ్యామలకర్పూర
క్షోదభస్మధవళమ్ ఆబద్ధమృణాళవలయరచిత ప్రతిసరమనోభవవ్రత
వేశమాస్థాయమత్సమాగమమ న్త్రమివసాధయ న్తమవిరతరోదనాతా
మ్ర ణా శ్రుమయాదాగతరుధి రేణేవమదనశరశల్యవేదనామాణిక్య త్రి
భాగేనకరిసహృదయే దర్శనమాత్ర కేణాపి నపునరనుగృ హీతోఽయమ

నుగతోజనఖిన్నప్రణయంమాము పలభమానమివచక్షుషాకిఞ్చిద్వ్యవ
తాధరతయాజీవితమపహర్తుమ న్తఃప్రవిష్టైరివేన్దుకిరణైర్నిర్భర్చ్ఛ ద్భిర్ద
గ్ధనారాశుభిర్వళితపుోభాగం మన్మథవ్యథయా విఘటమానహృదయని
ష్ఠూతేనవామేనపాణినాప్రసీదప్రాణైస్సమంప్రాణసమేనగన్తవ్య
మితిహృదయస్థితాంమామివధారయన్తమితరేణచనఖముఖేనాఖన న్తర
తయాచన్దనమివస్రవతాఉష్ణానీక్రతేచన్ద్రాతపమివనివారయన్తమ
న్తికస్థితేనచఅచిరోద్ధతజీవితమార్గమివోద్గీర్ణేన విలోకయతాతపస్స
హృదాకమణ్డలునాసముపేతంకర్ణాభరణీకృతేనచమృణాళవలయేనరజ
నికరకిరణపాశేనేవసంయమ్యలోకాన్తరముపనీయమానం కపిఞ్జలేనమ
ద్దర్శనాదబ్రహ్మణ్య మిత్యూర్ధ్వహస్తేన ద్విగుణీభూతబాష్పోద్గమేనా
క్రోశతాకర్ణేపరిష్వక్తంతక్షణవిగతజీవితం తమహంపాపకారిణీమన్ద
భాగ్యానుహాభాగమబ్రాతుమ్॥

ఉద్భ్రాన్తమూర్ధ్వన్ధకారాచ పాతాళతలమివావతీర్ణతదాక్వా
హమగమంకిమకరవంకింవ్యలపమితిసర్వమేవ నాజ్ఞాసిషమ్ అనవశ్చ మే
తస్మిన్నాక్రన్దనేకిమతికరినతయాస్య మూఢహృదయస్య కిమనేకదుఃఖసహా
స్రసహిష్ణుతయాహతశరీరకస్య కింవిహితతయాదీర్ఘశోకస్య కింభాజన
తయాజన్మాన్తరోపాత్తస్య దుష్కృతస్యకిం దుఃఖదాననిపుణతయాద
గ్ధదైవస్య కిమేకాన్తవామతయా దురాత్మనోమన్మథహతకస్య కేన హే
తునానోదచ్ఛన్నిస్మృతదపినజ్ఞాతవతీకేవలమతిచిరాల్లబ్ధచేతనాదుఃఖభా
గినీవహ్నివపతితమసహ్యశోకదహ్యమానమాత్మానమవనౌ విచేష్టమా
నమపశ్యమ్ అశ్రద్ధానా చాసమ్భావనీయం తత్తస్యమరణమాత్మనశ్చ
జీవితమున్ముచ్య హాహాకిమిదముపనతమితిము క్తార్తనాదాహా అన్యహా
తాతహానఖ్యఞ్చ వ్యాహరన్తీహానాథజీవి తనిబన్ధన ఆచక్ష్వ క్వ మాసే
కాకినీమశరణామరణమిముచ్య యాసిపృచ్ఛ తరళికాం తత్కృతేమ

యాయాగభూతావస్థాయుగసహస్రాయమాణకృచ్ఛ్రేణనీతాదివసః
ప్రసీదసకృదప్యాలపదర్శయభక్తవత్సలతామీక్షదపివిలోకయపూరయ
మేమనోరథమార్తాస్మిభక్తాస్మిఅనురక్తాస్మిఅనాథాస్మిబాలాస్మిఅగతి కా
స్మిదుఃఖితాస్మిఅనన్యశరణాస్మినుగనపరిభూతాస్మికిమితెనకరోషినయాం
కథయకినుపరాద్ధం కిరి వానానుష్ఠితమ్ మయాకస్యాం వానాజ్ఞాయా
మా శ్రుతంకస్మిన్వాత్వదనుకూలేనాభిరతంయేనకుపితోఽసి దాసీజన
మకారణాత్ పరిత్యజ్య వ్రజన్నభిభోషి కాలీనాదళీకానురాగప్రతాడ
ణకుశలయాకింవామయావామయాపాపయా! ఆఃఅహమద్యాపి ప్రా
ణినిహాహాతాస్మిమన్దభాగినీకథంమేనత్వంనతాతోనవినయోనబన్ధుగరో
నపరలోకఃధిజ్మాంధుష్కృతకారిణీంయస్యాఃకృతేవయంమీదృశేదశా
పతితేనాస్తినుత్వదృశేనృశంసహృదయాయాహమేవంవిధం భవన్తము
త్సృజ్యగృహంగతవతీకింమేగృహీణకిమప్యుపయాకింవాతాతేన కం బన్ధు
భిఃకింపరిజనేన! హాకముపయామిశరణమయిదైవనిర్ఘృణదర్శ యద
యాంవిజ్ఞాపయామిత్వాందేహీదయితదర్శనాం భగవతిభవితవ్యతేకరు
కృపాంపాహివనితామనాథాంభగవత్యేవనదేవతాం ప్రసీదత ప్రయ
చ్ఛతాస్య ప్రాణానుపవసన్థరేనకలలోకానుగ్రహాజననికిమర్థంనాను
కమ్పసేతాతకైలాసశరణగతాస్మి తేదర్శయదయాళుతామిత్యేతానిచా
న్యానిచ వ్యాక్రోశన్తీకియద్వాస్మరామిగ్రహ గృహీతేవావిష్టేవోన్మ
త్తేవభూతోపహతేవవ్యలపమ్! ఉపర్యుపరిపతితనయనజలధారానికర
చ్ఛలేనఖలీయమానేవద్రవతామివ నీయమానాజలాకారేణేవాస్తీక్ర
యమాణాప్రలాపాక్షరైరపిదశనమయూఖశిఖానుగతతయాసాశ్రు
ధారాధౌరివనిష్పతద్భిశ్శిరోరుహైకప్యవిరళవిగళితకుసుమతయాముక్తా
ష్పజలబిన్దుభిరివఆభరణైరపిప్రపతితవిమలమణికిరణాశ్రుతయాప్రయు
మిత్రైర్నిపేతాతజ్జీవితాయైవాత్మనాయస్పృహయన్తీమృతస్యాపి

సర్వాత్మనాహృదయం ప్రవేష్టుమివేచ్ఛన్తీకరతలేన కపోలయోరాశ్యా
నచన్దనశ్వేతజటామూలేచలలాటేనిహితసరస విషయోశ్చాంసయోఃమ
లయజరసలవలులితకమలినీపలాశావగుణ్ఠితేచహృదయేపరామృశన్తీపు
ణ్డరీకనిష్కరోఽసి ఏవమప్యార్తానగణయసిమామిత్యుపాలభమానాము
హుర్ముహుఃరేనమనన్వనయంముహుఃపర్యచుమ్బంముహుఃకణ్ఠేగృహీ
త్వాసవ్యాక్రోశన్ ఆఃపాపేత్వయాపిమత్ప్రీత్యాగమనకాలం యావ
దప్యాసవోనరక్షితాఇతి తామే కావలీమగర్హయన్ అయిభగవక్ప్రసీద
ప్రత్యుజ్జీవయైనమితిముహుర్ముహుఃకపిఞ్జలస్యపాదయోరపతంముహు
శ్చతరళికాంకశ్చేగృహీత్వాప్రారుదమ్ । అద్యాపిచిన్తయనీనజానామి
తస్మిన్కాలేకుతస్తాన్యచినితాన్యశిక్షితాన్యనుపదిష్టాన్యదృష్టపూర్వా
ణిమేహతపుణ్యాయాఃకృపణానిచాటుసహస్రాణిప్రాదురభవక్కు
తస్తేసంలాపాఃకుతస్తాన్యతికరుణానివైక్లవ్యరుదితానిఅన్యఏవస ప్రకా
రఃప్రళయోర్మయఇవోదతిష్ఠన్నన్తర్బాష్పవేగానాం జలయన్నివీ
వాముచ్యన్తాశ్రుప్రవాహాణాం ప్రరోహాఇవనిరగచ్ఛన్ప్రలాపా
నాంశిఖరశతానీవావర్ధన్తముఃఖానాం ప్రసూతయ ఇవోదపద్యన్త
మూర్ఛానామ్॥ ..... *

ఇత్యేవమాత్మవృత్తాన్తమావేదయన్యాఏవచతస్యాఃసమతిక్రా
న్తేరుకథముపతిష్ఠమవస్థాన్తరమనుభవన్త్యాఏవచతనాంజహారమూర్ఛా
వేగాన్నిష్పతన్తీశ్చశిలాతలేతాంససమ్భ్రమప్రసారితకరఃపరిజన ఇవ
జాతపీడశ్చన్ద్రాపీడోపధృతవాన్ । అశ్రుజలార్ద్రేణచతదీయేనైవో
త్తరీయవల్కలప్రాన్తేనశనైశనైర్వీజయన్సంజ్ఞాంగాహితవాన్
ఉపజాతకారుణ్యశ్చబాష్పసలిలోత్పీడేనప్రక్షాళ్యమాన కపోలయుగ
శ్చాంలబ్ధచేతనామవాదీత్ భగవతిమయాపాపేనతవాయం పునరభినవ
తామాపనీతఃశోకఃయేనేదృశీందశామాపనీతాసి తదలమనయా కథయా

సంహ్రియతామియమహమస్యసమర్థఃశోకంతుమ్।అతిక్రాన్తాన్యపి హిసఙ్కీర్త్యమానానిఅనుభవసమాంవేదనామపజనయన్తినిసుహృజ్జన స్యేదుఃఖానితన్నాన్తఃసికధకథమపవిధ్యన్తానిమాననులభానసూక్ పునఃపునస్స్మరణశోకానలేన్ధనతాముపనేతుమితి॥ .. .. *

ఏవముక్తాదీర్ఘముష్ణఞ్చనిశ్వస్య బాష్పాయమానలోచనోసవిర్వేదమవాదీత్ రాజపుత్రయా తస్యామతిదారుణాయాంహతనిశాయామేభిరతినృశంసైరసుభిర్నపరిత్యక్తాసేదానీంపరిత్యజ్యత ఇతిహారాపేతమేతత్। నూనమపుణ్యోపహతాయాఃపాపాయామమభగవాన్తన్తకోఽపి పరిహరతిదర్శనంకుతశ్చమేకఠినహృదయాయాఃశోకఃసర్వమిదమళీకమన్యదురాత్మనశ్చరహృదయస్యసర్వథాహమనేనత్యక్తప్రేమనిరపత్రపాణాంగ్రేసరీకృతాయయాచాధిగతమదనవేదనయావజ్రమయ్యేవేదమనుభూతంతస్యాఃకారణంనాకథనంప్రతి।కింవాపరమతఃకష్టతరమాఖ్యేయమస్యదుర్భవిష్యతి యన్నశక్యతేశ్రోతుమాఖ్యాతుంవాకేవలమస్యవజ్రపాతస్యానన్తరమాశ్చర్యంయదభూత్తదహం వేదయామి ఆత్మనశ్చప్రాణధారణకారణలవఞ్చావాప్యక్తోయస్సముత్పన్నఃతఞ్చకథయామియయాదురాశామృగతృష్ణికయాగృహీతాహమిదమపరతకల్పంపరకీయమివభారభూతమప్రయోజనమకృతజ్ఞఞ్చాహతశరీరంవహామితదలంహ్రియతామ్॥ . . . . *

తతశ్చతథాభూతేతస్మిన్నవస్థాన్తరేమరణైకనిశ్చయాతత్తద్భావవిలక్షతరళికామబ్రువమయిఉత్తిష్ఠనిష్ఠురహృదయేకియద్వోదిమికాష్ఠాన్యాహృత్యవిరచయచితామ్అనుసరామిజీవితేశ్వరమ్।ఇత్యుక్త్వాతత్క్షణమేరుతటితిచన్ద్రమణ్డలవినిర్గతోగగనాదవతీర్యకేయూరకోటిలగ్నమమృతఫేనపిణ్డపాణ్డురంపవనతరళమంశుకోత్తరీయమాకర్షన్నుభయకర్ణాన్దోలితకుణ్డలమణిప్రభారక్తగణ్డస్థలఃస్ఖలన్ముక్తాఫలతయాతారా

గణమివ గ్రథితమతితారహార మురసాదధానోధవళదుకూలపల్లవకల్పి
తోష్ణీష గ్రన్థిఅళికులనీలకుటిలకున్తలనికరవికటమాళిఉత్ఫుల్లకుముదకర్ణ
పూరకామినీకుచకుఙ్కుమపత్రలతాలాఞ్ఛితాంసదేశః కుముదధవళదే
హోమహాప్రమాణకపురుషోమహాపురుషలక్షణోపేతో దివ్యాకృష్ణ
స్వచ్ఛవారిధవళేన దేహప్రభావితానేన తుళయన్నివదిగన్తరాణి
మోదినాచశరీరతఃక్షరతాశశిరేణశీతజ్వరమివ జనయతాఅమృతశీకరని
కరవర్షేణతుషారపటలేనేవానులింపన్ గోశీర్షచన్దనరసచ్ఛటాభిరివాసి
ఞ్చన్ఐరావతకరపీవరాభ్యాం బాహుభ్యాం న్యగ్రోధధవళాభ్యాం
మతీశీతలస్పర్శాభ్యాంతముపరతముత్క్షిప్యదున్దుభినాదగమ్భీరేణ స్వరేణ
వత్సేనుహోశ్వేతేనపరిత్యాజ్యాస్వయాప్రాణాఃపునరపితవానేనసః భ
వివ్యఃసమాగమఇత్యేవ మాదృతః పితేవాభిధాయ సహైవానేనగగన
తలముదపతత్। అహమపితేవ్యతికరేణసభయాసవిస్మయాసకౌతుకా
మ్మహర్షికిమిదమితికపిఞ్జలమపృచ్ఛమ్। అసౌతుసస్మ్రితమదత్తైవో
త్తరమదత్వత్। మరాత్మన్నన్తకక్వమేవయస్యమపహృత్యగచ్ఛసీత్య
భిధాయోన్ముఖీసఖాతకోసోబధ్నన్ సావేగముత్తరీయవల్కలేన పరిక
రమ్ఉత్పతన్తంతమేవానుసన్నన్తరిక్షమువగాత్। పశ్యన్నాస్యేవచమే
వర్షవేతాతారాగణమధ్యమపిశఙ్గ ॥ . . . . . *

మమతుతేనద్వితీయేనేవపియతమమరణేనేకపిఞ్జలగమనేనద్విగు
ణీకృతశోకాయాఃసుతరామదీర్యతహృదయమ్। కింకర్తవ్యతామూఢా
చతరళికామబ్రువమయిజానాసికథయకిమేతదితి । సాతుతదవలోక్య
స్త్రీస్వభావకాతరతయాతస్మిన్క్షణేశోకాభిభావినాభయేనాభిభూతా
వేపమానాజయష్టిర్మమమరణశఙ్కయాచవరాకీవిషణ్ణహృదయా సక
రుణమవాదీత్ భర్తృదారికేజానామిపాపకారిణీకిన్తు మహాదివమా
శ్చర్యమ్అమానుషాకృతిరేషపురుషఃసమాశ్వాసిత్రాచానేనగచ్ఛతాసా

నుకమ్పంపి త్రేవభర్తృదారికా ప్రాయేణచైవంవిధాదివ్యాస్సవ్యేన
ప్యవిసంవాదినోభవన్త్యాకృతయఃకిముతసాక్షాత్ । నచాల్పనుపివిచా
రయన్తీకారణమస్యమిథ్యాభిధానేపశ్యామి। అతోయుక్తంవిచార్యాత్మా
నమస్మాత్ ప్రాణపరిత్యాగవ్యవసాయాన్నివర్తయితుమతిమహత్ ఖ
ల్విదమాశ్వాసస్థానమస్యామవస్థాయామ్ । అపిచతమనుసరత్ గతపూర్వక
పిఙ్గల స్తస్మాచ్చకుతోఽయం కోవాయంకిమర్థఞ్చానాయ మపగతా
సురున్ని ష్క్రమ్యనీతఃకర్వానీతఃకస్మాచ్చాసమ్భావనీయేనామునాపురుషేణ సమా
గమాశాప్రదానేన భర్తృదారికాసమాశ్వాసితేతిసర్వమిదముపలభ్య
జీవితంవామరణంవాసమాచరిష్యసి । అదుర్లభంహిమరణ మధ్యవసేతం
పశ్చాదప్యేతద్భవిష్యతి । నచజీవన్కపిఞ్జలోభర్తృదారికా మదృష్ట్వా
స్థాస్యతితేనతత్ప్రత్యాగమనకాలావధయోఽపితావత్ ధ్రియన్తామమీ
ప్రాణాఇత్యభిదధానాపాదయోర్మేన్యపతత్ । అహన్తుకలలోకదు
ర్లక్ష్యకృతయాజీవితతృష్ణాయాఃక్రూరతయాచస్త్రీస్వభావస్యతయా
చతద్వచనోపనీతయాదురాశామృగతృష్ణికయాకపిఞ్జల ప్రత్యాగమన
కాఙ్క్షయాచతస్మిన్ కాలేతదేవయుక్తమన్య మానానోత్సృష్టవతీజీవిత
మాశయాహికిమివనక్రియతేతాఞ్చపాపకారిణీంకాలరాత్రిప్రతిమాం
వర్ష సహస్రాయమాణాంయాతనామయీమివదుఃఖమయీమివనరక
మయీమివఅగ్నిమయీమివ ఉత్సన్నని ద్రాతద్దైవక్షీతలే విచేష్టమా
నారేణుకణధూసరైరశ్రుజలార్ద్రైకపోలసనాథైర్విముక్తవ్యాకులై
శ్శిరోరుహైరుపరుద్ధముఖోనిర్వ్యాక్రన్దజర్జరస్వరమయమేణకన్యేనత
స్మిన్నేవసరస్తిరేతరళికాద్వితీయామపాంతయతవతీ..... .. *

ప్రత్యూషసితూత్థాయతస్మిన్నేవసరసిస్నాత్వా కృతనిశ్చయా
తత్ప్రీత్యాతమేవకమణ్డలుమాదాయతాన్యేవచవల్కలానితామేవాక్ష
మాలాంగృహీత్వాబుద్ధ్వానిస్సారతాంసంసారస్య జ్ఞాత్వాచమన్దపుణ్య

తామాత్మ నఃనిరూప్యచాప్రతీకార దారుణతాంవ్య సనోప నిపాతా
నామ్ ఆక లయ్యాదుర్నివారతాంశోకస్యదృష్ట్వాచనిష్ఠురతాందైవస్య చి
న్తయిత్వాచాఽబహుళదుఃఖతాం స్నేహస్య భావయిత్వాచానిత్యతాంస
ర్వభావానామవధార్యచాకాణ్డభఙ్గురతాం సర్వసుఖానా మవిగణయ్య
తాతమమ్బాఞ్చపరిత్యజ్యసహపరిజనేనమనసాసకలబన్ధువర్గంనివర్త్యవి
షయసుఖేభ్యోమనస్సంయమ్యేన్ద్రియాణిగృహీతబ్రహ్మచర్యా దేవం
తైర్లోక్యనాథమ నాథశరణమి మంశరణార్థినీస్థాణుమా శ్రితవత్యస్మి
అపరేద్యుశ్చకుతో ఽపిసముపలబ్ధవృత్తాన్తస్తాతఃసహోమ్బయాసహబ
న్ధువర్గేణాగత్యసుచిరంకృతాక్రన్దస్తైస్తైరుపాయైరభ్యర్థనాభిశ్చబహు
భిరుపదేశైశ్చానేకప్రకారైఃపరిసాన్త్వనైశ్చనానావిధైర్గృహగమ
నాయమేమహాన్తం యత్నమకరోత్ । యదాచ సేయమస్మాద్వ్యవసా
యాత్ । కథఞ్చిదపిశక్యతేవ్యావర్తయితుమితినిశ్చయమధిగతవాఁ త
దానిరాశాఽపిమస్త్యజతయాదుహితృస్నేహస్యపునఃపునర్మ యావి
స్పృజ్యమానోఽపిబహూఁదివసాఁస్థిత్వాసశోకఏవాన్తర్దహ్యమానహృ
దయోగృహానయాసీత్ । గతేచతాతేతతఃప్రభృతిదేవస్యకృతేఅశ్రు
మోక్షమాత్రకేణకృతజ్ఞతాందర్శయన్తీతదనురాగకృశమిదమ పుణ్యబ
హుళమస్తమితఅజ్ఞమమజ్ఞళభూతమనేకక్లేశాయాసహస్ర నివాసండగ్ధ
శరీరకంబహువిధైర్నియమశతైశ్శోషయన్తీవనైశ్చ ఫలమూలవారి
భిర్వర్తమానాజపవ్యాజేనతద్గుణగణానివగణయన్తీత్రిసన్ధ్యమత్ర సర
సిస్నానముపస్పృశన్తీప్రతిదినమర్చయన్తీదేవంత్ర్యమ్బకమస్యామే
వగుహాయాంతరళికయాసహ దీర్ఘంశోకమనుభవన్తీసుచిరంన్యవసమ్।
సాహమేవంవిధాపాపకారిణీనిర్ల క్షణానిర్లజ్జా క్రూరాచనృశంసాచగ
ర్హణీయానిప్రియోజనోత్పన్నానిష్ఫలజీవితానిరన్ధానిరవలమ్బ్యనానీ
మ్నేథాచకిం మయాదృష్టయా పృష్టయావాకృతబ్రాహ్మణవధమహో

పాతకయూకరోతిమహాభాగఇత్యుక్త్వాపాణ్డునావల్క-లోపా త్తేనశశే
నమివశరన్మేఘుశకలేనాచ్ఛా ద్యవదనంచుర్ని వారబాష్ప వే గమపార
యన్తీనివారయితుమున్ముక్తకణ్ఠమతిచిరముచ్చైఃప్రారోదీత్ ॥ *

చన్ద్రాపీడ స్తుప్రథమమేవతస్యారూపేణవి నయేనదాక్షిణ్యేన
మధురాలాపతయాచినిజ్ఞతయాచాతితపస్వి తయాచ ప్రశాన్తిత్వేన
చనిరభిమానతయాచమహానుభావత్వేనచశుచితయాచ ఉపారూఢగౌ
రవోఽ భూత్ తదానీన్తు తేనాఘరేణదర్శితసద్భావేనస్వవృత్తా న్తకథనే
నతయాచకృ తజ్ఞతయాహృ తహృదయఃసుతరామారోపితప్రీతిరభూ
త్ । అర్థీకృతహృదయశ్చశనైశ్శనైరేనామభాషతభగవఽక్లేశభీ
రురకృతజ్ఞఃసుఖానజ్గలుబ్ధోలోకస్నేహానదృశంకర్తానుష్యాతుమశక్తోని
ష్కలేనా శ్రుపాతమాత్రేణస్నేహముపదర్శయన్రోదితిత్వయాతుక
ర్మణైవసర్వమాచర న్త్యాకిమివన ప్రేమోచితమాచేష్టితంయేనరోదిషి
తదర్థమాజన్మనఃప్రభృతిసముపచితపరిచయఃప్రేయానసం న్తత ఇవ
పరిత్యక్తోబాన్ధవజనస్సన్నిహితాఅపిత్రణావజ్ఞయావధీరితా విషయాఃవి
ముక్తాన్యతిశయితసునాసీరసమృద్ధినైశ్వర్యసుఖానిమృణాలినీ వాతి
తనీయస్యపినితరాంతనిమాననుచితైస్సంక్లేశైరుపనీతాతనుర్గృహీతం
బ్రహ్మచర్యమాయోజిత స్తపసిమహత్యాత్మావనితాజనదుష్కరమతి
కష్టమఙ్గీకృతమరణ్యావస్థానమ్ । అపిచ అనాయాసేనైవాత్మాదుఃఖాభి
హతైఃపరిత్యజ్య తేమహీయసాతుయత్నేనగరీయసి క్లేశేనిక్షిప్య తేకేవ
లమ్ఇయదేతదనుమరణం నామతదతినిష్ఫలమవిద్వజ్జనాచరిత ఏషమార్గో
మోహావిలసిత మేతదజ్ఞానపద్ధతిరియంరభసాచరితమిదంక్రూరదృష్టి రే
షాఅతిప్రమాదోఽయంమార్గ స్ఖలితమిదంయమపరతేపితరిభ్రాతరి
సుహృదిభర్తరిపాప్రాణాఃపరిత్యజ్యత్వేన్నజహాతి నపరి
త్యాజ్యాః । అత్రహివిచార్యమాణేస్వార్థపరప్రాణపరిత్యాగోఽ

యమ్। అసహ్యశోకవేదనాప్రతీకారత్వాదాత్మనఃఉపరతస్యతుసమపిగుణమావహతినతావత్తస్యాయంప్రత్యుజ్జీవనోపాయఃనధర్మోపచయకారణంనశుభలోకోపార్జనహేతుఃనినిరయపాతప్రతీకారఃనదర్మనోపాయఃనపరస్పరసమాగమనిమిత్తమన్యామేవ స్వకర్మఫలపరిపాకోపచితామసావవశోనీయతేభూమిమసావస్యాత్మమాత్రినఃకేవలమేవనాసంయుజ్యతే। జీవంస్తుజలాఞ్జలిదానాదినాబహూపకరోత్యపరతస్యాత్మనశ్చామృతస్తునోభయస్యాపిస్మరతావన్ప్రియామేకపత్నీంరతింభగవతిభర్తరిమకరకేతౌసకలాబలాజనహృదయహారిణిహర నయనహుతభుజాదగ్ధేఽప్యవిరహితామనుభిః। పృథాఞ్చవార్ష్ణేయీంశూరసేనసుతామభిరూపేసావజ్జవిజితనకలరాజక మూళికుసుమవాసిత పాదపీఠేపత్యావఖిలభువనబలిభాగభుజిపాణ్డౌ కిన్దమమునిశాపానలేన్ధన తాముపాగతేఽప్యపరిత్యక్తజీవితామ్। ఉత్తరాఞ్చవిరాటదుహితరంబాలాంబాలశశినీవనయనానన్దహేతౌవినయవతివిక్రాన్తేచపఞ్చత్వమభిమన్యావుపగతేఽపిధృతదేహామ్। దుశ్శలాఞ్చధృతరాష్ట్రదుహితరంభ్రాతృశతోత్సఙ్గలాలితామ్అతిమనోహరేహారవరదానవర్ధితమహిమ్నిసిన్ధురాజేజయద్రథేసునేనలోకాన్తరముపనీతేఽప్యకృతప్రాణపరిత్యాగామ్। అన్యాశ్చరక్షస్సురాసురమునిమనుజ సిద్ధగన్ధర్వకన్యకా భర్తృరహితాశ్రూయన్తేసహస్రశోపిధృతజీవితాశ్చ॥ *

ప్రోన్మేష్యేతాపిజీవితంసన్నిస్థోఽప్యస్యసమాగమోయదిస్యాత్తభగవత్యాతుతతఃపునఃస్వయమేవసమాగమసరస్వతీ సమాకర్ణితాఅనుభవేచకోవికల్పఃకథఞ్చతాదృశానామప్రాకృతాకృతీనాంమహాత్మనామవితథగిరాంగరీయసాపికారణేనగిరివైతథ్యమాస్పదంకుర్యాదుపరతేనచసహజీవన్తాఃకీదృశేసమాగతిః- అతోనిస్సంశయమసావుపజాతకారుణ్యోమహాత్మాపునఃప్రత్యుజ్జీవనార్థమేవైనముత్ప్లవ్యసురలోకంనీత

వా॑-అచిన్త్యో॑హిసుహోత్మ॑నాం ప్రభావఃబహు॑ప్రకా॑రాశ్చ సంసార
ప్రవృ॒త్తయఃచిత్ర॑శ్చై॒వమాశ్చ॑ర్యాతిశయయు॒క్తాశ్చ॑ తపస్సిద్ధయః
అ॑నేకవిధాశ్చకర్మ॑ణాంశ॒క్తయఃఅపచసునిపుణమపివిమృశద్ధిఃకిమి॑నా
న్య॒త్తదపహరణే॑కారణమాశ॑జ్యే॒వ్యతజీవిత॑ప్రదా॑నాదృ॒తేనచాసమ్భా
వ్యమిదమవగ॑న్తవ్యంభగవ॒త్యాచిర॑ప్రవృ॒త్తఏషపన్థాఃతథాహివిశ్వా
వసు॑నాగన్ధ॑ర్వ॑రా॒జేన॑మేనకాయాము॒త్పన్నాంప్రమద్వ॑రాం॑నామక
న్యామాశీవిషవిలు॒త్తజీవితాంస్థూల॑కేశా॑శ్రమేభార్గవస్య॑నప్తా॑ప్రమతి
తనయోము॑నికుమా॑రకో॑రురు॑ర్నామస్వాయుషో॒ర్థేనయోజిత॑వా॒॑।అ
ర్జునశ్చా॑శ్వమేధతురగానుసా॑రిణమాత్మ॑జేనబ॑భ్రు॑వాహననామా॑న
మరశిరసిశ॑రాపహృత॑ప్రా॑ణములూపీనామనాగకన్యా॑కాసో॑చ్చా॑వసమ
కరో॑త్॑।అభిమన్యుతనయశ్చ॑పరిక్షీతనుశ్చ॑లామా॑స్త్రపా॑వకపరిప్లుష్ట
ముదరాదుపరతమేవనిర్గతము॒త్తరా॑ప్రలాపో॑పజనితకృ॑ష్ణో॑భగవా॒॑వా
సు॑దేవో॑మర్ల్లభానసూ॒॑ప్రా॑పితవా॒॑। ఉజ్జయున్యాశ్చ॑సాన్దీపనిద్విజ
తనయమన్తకపు॑రాదహృత్యత్రిభువనవన్దితచరణస్సపానీతవా॒॑। అ
త్రా॑పికథశ్చి॑దేవమేవభవిష్యతి।తథాపికిం॑క్రియతేకఉపాలభ్యతే॑ప్ర
భవతిహిభగవా॒॑విధిఃబలవతీచనియన్తృఃఆత్మే॑చ్ఛయాన॑శక్యముచ్ఛ్వసి
తుమపిఅతిపిశు॑నానిచా॑సై॒కా॑న్తనిష్ఠురస్యదై॒వహతకస్యవిలసితానినఋ
మ॒న్తేదీర్ఘ॑కాలమవ్యాజరమణీయం॑ప్రేమ॑। ప్రా॑యేణచనిసరత॑పవఅ
నాయతస్వభావభ॑ఙ్గు॑రాణిసుఖానిఆయతస్వభావానిచ॑దుఃఖాని।తథా
హికథమ॑ప్యేకస్మి॒॑జన్మనిసమాగ॑మోజన్మా॑న్తరసహ॑స్రా॑ణిచవిరహా॑ఃప్రా॑ణి
నామతోనార్హస్యనింద్యమా॑త్మానంనిన్దితుమా॑పత॑న్తిహిసంసారప
థమతిగహనమవతీ॑రా॑నామే॑తేవృత్తా॑న్తా॑ఃధీ॑రాహితరన్త్యా॑పదమి॑త్యేవం
విధై॒రన్యై॒శ్చమృదుభిరుపా॑న్తవ్యై॒స్సంస్థాప్యతాంపునరపినిర్గ॑రజలే
నాజ్ఞలిపుటో॑పనీ॑తేనానిచ్ఛ॑న్తీమపిబలాత్ప్ర॑క్షాళితముఖీమకారయత్॥

అత్రాన్తరేచ శ్రుతమహాశ్వేతావృత్తాన్తోపజాతశోక ఇవస
ముత్సృష్టదివసవ్యాపారోరవిరపిభగవానధోముఖతామయాసీత్ । అథ
క్షీణేదివసే పరిణతప్రియఙ్గుమఞ్జరీరజోనిభేనపిఞ్జరిమ్ణారజ్య మానేవిల
మ్బినిబ్రధ్నమణ్డలేఅవిరళకుసుమ్భకుసుమరసరక్తదుకూల కోమలేనచా
స్తాతపేనము చ్యమానేషుదిఙ్ముఖేషుచకోరనయనతారకాకా న్తినాచపి
ఙ్గలిమ్నావిలిప్య మానేతిరోహితనీలిమ్ని వ్యోమ్నికోకిలవిలోచనచ్ఛవిబ
భ్రుణిచారుణయతిసాన్ధ్యేభువనమర్చిషియథా ప్రధానమున్మిషత్సుగ్ర
హగామీషువనమహిమమలీమస వపుషిలోచనముషిముషితతారకాషధ ప్రధిమ్నికాలిమాన మాతన్వతిశార్వరేతమసి అతనుతి
మిరతిరోహితహరిత భానుగహనతాంయాన్తీషుతరురాజిషు రజనిజలబి
న్దుజాలజనితజడిమ్నిబహులశవనకుసుమపరిమళానుమితగమనేచ చలిత
లతావిటపగహనేప్రవృత్తేచపవనేనిద్రానిభృతపతత్రిణిత్రియా
మాముఖేమహాశ్వేతామన్దంమన్దముత్థాయ భగవతీముపాస్యపశ్చిమాంస
న్ధ్యాంకమణ్డలుజలేనప్రక్షాళితచరణావల్క-లశయనీయే సఖేదమున్మం
నిశ్శ్వస్యనిషసాద । చన్ద్రాపీడో ఽపుత్థాయసకుసుమం ప్రస్రవణజ
లాఞ్జలిమవకీర్యకృతసన్ధ్యా ప్రణామఃతస్మిద్వితీయేశిలాతలేమృదుభిర్ల
తాపల్లవైశ్శయ్యామకల్పయత్ । ఉపవిష్టశ్చ తస్యాంపునఃపునస్తమేవ
మనసామహాశ్వేతావృత్తాన్తమన్వభావయత్ । ఆసీచ్చాస్యమనసి ఏవం
వామాయమప్రతీకారదారుణోదుర్విషహవేగఃకష్టఃకుసుమాయుధఃయద
వేనాభిభూతామహాన్తోఽప్యేవమనపేక్షితకాలక్రమాస్సముత్సా
రితధైర్యాస్సద్యోజీవితంజహతిసర్వథానమోభగవతేత్రిభువనాభ్యర్చి
తశాసనాయమకరకేతనాయేతి।పునఃపప్రచ్ఛచైనాంభగవతిసాతవపరి
చారికావనవాసవ్యసనమిత్యంమఃఖసబ్రహ్మచారిణీతరళికాక్వగతేతి ॥

అథసాకథయత్ మహాభాగయత్తన్మయాకథితమమృతసమ్భవ

అప్సరసాఙ్కులంతస్మాన్మదిరేతినామ్నామదిరాయతేక్షణా కన్యకాభూ
త్తస్యాశ్చాసీనకలగన్ధర్వకులమకుటకుట్మలపీడప్రతిష్ఠితచరణోదేవ
శ్చిత్రరథఃపాణిమగ్రహీదపరిమితగుణగణాకృష్ట హృదయశ్చాన్యవని
తాదుర్లభేనాధఃకృతాశేషా న్తఃపురేణ హేమపట్టలాఞ్ఛనేనచ త్రవేత్ర
చామరచిహ్నేనమహాదేవీశబ్దేనపరం ప్రీతఃప్రసాదమకరోత్ - అన్యో
న్యప్రేమసంవర్ధనపరయోశ్చ తయోరౌద్యోవన సుఖానిసేవమానయోఃకా
లేనాశ్చర్యభూతమేకజీవితమివపుత్రోఽధవాసర్వస్వైవ గన్ధర్వకుల
స్యవాజీవలోకస్యదుహిత్పరత్నముదపాది కాదమ్బరీతినామ్నా - సాచ
మేజన్మతఃప్రభృత్యేకాసనశయనపానాశనాపరం ప్రేమస్థానమఖిల
విశ్రమ్భధామద్వితీయమివ హృదయంబాలమిత్రమేకత్ర తయోమ
యాచ నృత్యగీతాదికలాసు కృతాఽపరిచయాశ్శిశుజనోచితాభిశ్చక్రీ
డాభిరనియన్త్రణనిర్భరమనుపనీతోబాలభావఃసాచామునైవమదీయేన
హతవృత్తాన్తేనసముపజాతశోకానిశ్చయమకార్షీత్ నాహంకథఞ్చిదపి
సశోకాయాంమహాశ్వేతాయామాత్మనఃపాణీన్గ్రహీష్యామీతిసఖీ
జనస్యపురతస్సశపథమభిహితవతీయదికథమపిమామనిచ్ఛన్తీమపి బలా
త్తాతఃకదాచిత్కస్మైచిద్దాతుమిచ్ఛతితదాహమనశనేనవాహుతాశనే
నవారజ్వావాపిపతనాదినాత్మానమున్మూల్యేమీతిసర్వజ్ఞతా
దాత్మదుహితుఃకృతనిశ్చయంనిశ్చలభాషితంకర్ణపరమ్పరయాపరిజనన
కాచ్ఛాద్గన్ధర్వరాజశ్చిత్రరథఃస్వయమశృణోత్ గచ్ఛతికాలేసముపారూ
ఢనిర్భరయౌవనామాలోక్య సుతాంబలవదుపతాపపరవశఃక్షణమపిన
ధృతిమలభత-ఏకాపత్యతయాచాతిప్రియతయాచనశక్తఃకిఞ్చిదపితా
మభిధాతుమితిఅపశ్యంశ్చాన్యదుపాయన్తర మిదమత్రప్రాప్తకాల
మితిమత్వాతయామహాదేవ్యామదిరయాసహావధార్య క్షీరోదనామా
నంకఞ్చుకినంవత్సేనమహాశ్వేతేత్వగ్వ్యతిరేకేణైవగన్ధహృదయాంనామివ

మపరమస్మాకముపస్థితమిదానీన్తు కాదమ్బరీమను నేతుంత్వంశరణమితిస
నిశ్యమత్సమీపమవైవప్రత్యుషసి ప్రేషితవాఁ- తతోమయాగురు
వచనగౌరవేణసఖీ ప్రేమ్ణాచతీరోదేనసార్ధంసాతరళికాసఖి కాదమ్బరి
కిందుఃఖితమపిజనమతితరాందుఃఖయసిజీవ న్తీమిచ్ఛసిచేన్మాంతత్కురుగు
రువచనమవితథమితిసన్దిశ్యవిసర్జితా- నాతిచిరంగతాయాఙ్ఞ్చతస్యామ న్త
రమే వేమాంభూమిమనుప్రాస్తోమహాభాగ ఇత్యభిధాయతూష్ణీమభవత్.

అత్రాన్తరేలాఙ్ఘనచ్ఛలేనవిడమ్బయన్నివశోకానలదగ్ధమధ్యం
మహాశ్వేతాహృదయముద్వహన్నివమునికుమారవధమహాపాతకందర్శ
యన్నివచిరకాలలగ్నందక్షశాపానలదాహచిహ్నమ్అవిరళభస్మాఙ్గరా
గధవళః కృష్ణమృగాజినప్రావృతార్ధో వామస్తనఖివామ్బికాయాఃశి
థూకృతజటామణ్డలచూడామణిర్భగవానుదగాత్తారకారాజఃక్రమేణ
చోదీర్ణతేగగనమహాపయోధిపులినేనప్తలోకనిద్రామజ్జనకలశేదికుముద
భ్రాన్ధవేవిఘటితకుముదవనేధవళితదశదిశి శఙ్ఖశ్వేతే శ్వేతాతపత్రా
యమానేమానినీమానశత్రౌశుచిశోచిషిశశాఙ్కమణ్డలే శశికరకలితా
సువ్రజనీషుక్రశిమానమూడవీషు ప్రభాసుప్రస్రవత్సుచకైలాసశశిమణి
శిలానాంసర్వతస్స్రోతస్స్రావిషుప్రస్రవణేషు మృణాళకన్దళినిచావ
స్కన్ధపతితచన్ద్రికరఇవవిలుప్తకమలవనశోభేభాత్యుచ్ఛేదసరఃపయసి
సముష్ణమోహనిద్రేచద్రాఘీయోవీచివి చలితవపుషి విపతి విర
హిణిచక్రవాకచక్రవాళేనిర్వృత్తేచచన్ద్రికయేవిద్రుతేహర్ష నయ
నజలకణనీహారిణివియద్విహారిణిమనోహారిణి విద్యాధరాభిసారికాజనే
చన్ద్రికాపీడస్నస్తామాలోక్యనుహాశేతాంపల్లవశయనేశనైస్సముపావిశ
త్-అస్యాంవేలాయాంకిరనుఖలుమామన్తరేణచిన్తయతి వైశమ్పాయ
నఃకింవావరాకీప త్రలేఖాకింవారాజపుత్రలోకఇతి చిన్తయన్నేవని
ద్రాంయయౌ*

అథతీర్ణాయాంక్షపాయామువసిసన్ధ్యాముపాస్యశిలాతలోపవి
ష్టాయాంపవి త్రాణ్యాసువర్ణానిజపన్త్యాంమహాశ్వేతాయాం నిర్వ
ర్తిత ప్రాభాతికశౌచవన్ద్యాపడే తులికా పోడశవర్షవయనా సావష్ట
మ్భాకృతినామన్తఃఖేదాలసగజరాజగమనగురుణిపదాంనిక్షి పతాపస్య
సితచన్దనాఙ్గరాగధూసరోరుదణ్డద్వయేన కుఙ్కుమరాగపిఞ్జరాంశుకేన
చామీకరశృఙ్ఖలాకలా పనిబిడనియమితకక్షోబన్ధాతిరి క్తప్రోథత్వల్లవ
మధరవాసపవకేపలంవసానేనసురతయూవిభక్తమధ్యేనవిపులవక్షసా
దీర్ఘానువృత్తఎబాహునావామ ప్రకోష్ఠడోలాయమాన మాణిక్యవల
యేనకర్ణాభరణమశేర్ప్ర కీర్యమాణమధోముఖికరణై ర్నార్యాయుధజాలం
వర్ణాంశుకోత్తరీయమివై కస్మన్థక్షి ప్తముద్వహతాచూతపల్లవకోమలమ
నవరతశ్యామ్పాలబద్ధరాగాగర్భకాపిమధరందధతాకర్ణాన్తాయతస్యస్వభా
వధవళన్యదవళిమాన్లోచనయుగళస్యధవళయతేవదిగన్తరాణిపుమురవ
నానీవవర్షతాపుణ్డరీకమయమివదివసంకుర్వతాకనకపట్టపృథులలాటేన
అళికులనీలసరళశిరసిజేనఅగ్రామ్యాకృతినారాజకులసమ్పర్కచతురే
ణగన్ధర్వదారకేణ కేయూరకినామ్నానుగమ్యమానా ప్రత్యుషస్యేవ
సూదురాసేత్ ఆగత్యచకోఒయమిత్యుపజాతకుతూహలా చన్ద్రాపీ
డంసుచిరమాలోక్యచమహాశ్వేతాయాస్సమిపము పసృత్య కృత ప్రణా
మాసవినయముపావిశత్-అన న్తరఞ్చఅతిదూరానతేనో త్తమాఙ్గేన ప్ర
ణమ్యచేయూరకోఒపిమహాశ్వేతానాకృష్టనిసృష్టంనాతిసమీప వర్తిశిలాత
లంభేజే సముపవిష్టశ్చతమదృష్టపూర్వమధుకృతకుసుమాయుధముపహా
సితసురాసురగన్ధర్వవిద్యాధరరూపం రూపాతిశయం చన్ద్రాపీడస్యదృ
ష్ట్వావిస్మయమాపేదే*

పరిసమాప్తజపాతుమహాశ్వేతాపశ్చాతరలికాకింత్వ యాదృ
ష్టో ప్రియసఖీకాదమ్బరీమశలనీకరిష్యతివాతదస ద్వచనమితి-అథసాతర

ళి కావినయావనతమాళికిషదాలమ్బితకర్ణపాశమతి మధురయాగిరావ్యా
జిజ్ఞపత్ భర్తృదారికేకృష్టాఖిలుమయాభర్తృదారికా కాదమ్బరీసర్వ
తఃకుశలినీవిజ్ఞాపితాచనిఖిలం భర్తృదుహితుస్సన్దేశమాకర్ణ్యచయత్త
యాసన్తతముత్కముత్కాస్థూలాశ్రుబిన్దువర్షంరుదిత్వాప్రతిసందిష్టంత
దేవతయైవవిసర్జితఃతస్యాఏవవీణావాహకఃకేయూరకఃకథయిష్యతీత్యు
క్త్వావిరరామ విరతవచసితస్యాంకేయూరకోఽబ్రవీత్ భర్తృదారికేమ
హాశ్వేతేదేవీకాదమ్బరీదృష్టపత్రకర్ణగ్రహోత్వాంవిజ్ఞాపయతి యదియ
మాగత్యమామవదత్ తరళికాతత్కథయకిమయంగురుజనవచనానురో
ధఃకిమిదంమచ్చిత్తపరీక్షణంకింగృహనివాసాపరాధ నిపుణోపాలబ్ధి
కిం ప్రేమవిచ్ఛేదాభిలాషఃకింభక్తజనపరిత్యాగోపాయఃకింవా ప్రకో
పఃజానాస్యేవమేసహజ ప్రేమనిష్పన్దనిర్భరంహృదయమేవమతినిష్ఠు
రంసన్దిశన్తికథమసినలజ్జితాతథామధురభాషిణీ కేనాపి శిక్షితావక్తుమ
ప్రియంపురుషమభిధాతుంవా స్వస్థోపితావత్ కఠినహృదయఃకనీయ
స్యవసానవిరసేకర్మణిదృశేమణిముపసర్పయేత్ కిముతాతిదుఃఖాభి హత
హృదయోఽస్మద్విధోజనఃసుహృద్దుఃఖేదితేహిమనసికైవసుఖాశాకై
వనిర్వృతికేదృశాస్సమ్భోగాఃకానివాహసితాని యేనేదృశీందశామ
పనీతా ప్రియసఖీకథమతిదారుణం తనుహంవిషమివా ప్రియకారిణం
కామంసకామంకుర్యామ్ దివస కరాస్తమనవిధురానునలినీషుసహవా
సపరిచయాచ్చక్రవాకయువతిరపసమాగమసుఖానిపరిత్యజతి కిము త
న్యాఃఅపిచయత్రభర్తృవిరహవిధురాఅపహృతపరపురుషదర్శనాది
వానిశంనివసతిప్రియసఖీకథమివతన్మమహృదయమపరఃప్రవిశేజనఃయ
త్రచభర్తృవిరహవిధురాతీవ్రవ్రతకర్షితాజ్ఞీప్రియసఖీమహాశ్వేతృచ్ఛ్రి
మనుభవతితత్రాహమవగణయ్యైతత్ కథమాత్మసుఖార్థినీపాణిం గృ
హాయిష్యామికథంవామమసుఖంభవిష్యతితత్ప్రేమ్ణాచాస్మిన్వస్తుని కు

మారికాజనపిరుద్ధంస్యాత్తస్యశ్రీమూలమాశ్చర్యకృతమయశస్సనుపశ్రీతోవి
నయఃగురువచనమతిక్రమితంనగణితోలోకాపవాదఃపినితాజనస్యసహా
జమాభరణముత్సృష్టాజాసాకథయకదమివపురఃక్రియప్రవర్తతే తదయ
మఞ్జలిరుపరచితఃప్రణామోఽయమిదఞ్చపాదగ్రహణమనుగృహాణ
మాంవనమితోగతాసిమేజీవితేనసహేతిమాృధాఃస్నేఽపి పునరిమ
మర్థంమనసిఇత్యభిధాయమూర్ఛ్ఞామభూత్.

మహాశ్వేతాతుతచ్ఛ్రుత్వానుచిరంవిచార్యగచ్ఛస్వయమేవాహా
మాగత్యయధార్హమాచరిష్యామీత్యుక్త్వాకేయూరకంప్రాహిణోత్గ
తేచకేయూరకేచన్ద్రాపీడమువాచరాజపుత్రరమణీయో హేనుకూల
శ్చిత్తాచచిత్రరథరాజధానీబహుకుతూహలఃకింపురుషవిషయఃపే
శలోగన్ధర్వలోకస్సరళహృదయాగుహోనుభావాచకాదమ్బరీయదినాలి
ఙ్గేచకరమివగమనంకలయసినావసీకతివాగురుప్రయోజనమదృష్టచరవి
షయకుతూహలివాచేతఃమన్వచనమనురుధ్యతేవాభవన్తఃసుఖిడా
యివాఅస్మచ్చిరదర్శనమర్హసివాప్రణయమివమమప్రత్యాఖ్యానయో
గ్యంవాజనంమన్యసేసమారూఢోవాపరిచయలేశోఽనుగృహ్యతావా
యంజనఃతతోనార్హసినిష్ఫలాంకర్తుమభ్యర్థనామిమాంమయైవసహగ
త్వాహేమకూటమతిరమణీయతానిచానంతరదృష్ట్వాచమన్నిర్విశే
షాంకాదమ్బరీమపనీయతస్యాఃకుమతిమనో మోహఫలసతమేకమ
హోవిక్రమ్యశోభూతేప్రత్యాగమిష్యసి। మమహిమహాశ్వేతా-రణబాన్ధ
వరభవన్తమాలోక్యైవమదుఃఖాన్ధకారభారాక్రాన్తేనమహతాకాలాదు
చ్ఛ్వసితమివచేతసాశ్రావయిత్వాస్వవృత్తాన్తమిమం సహ్యతామివగ
తశ్లోకఃI దుఃఖితమపిజనంరమయన్తిసజ్జనసమాగమాఃపరసుఖోపపాద
నపరాధీనశ్చభవాదృశాంగుణోదయ ఇత్యుక్తవతీంతాంచన్ద్రాపీ
డోఽబ్రవీత్। భగవతిదర్శనాత్ప్రభృతిపరవానయంజనఃకర్వ్యేమయా

ధేష్టపశక్రతయానియుజ్యతామిత్యభిధాయతయానహ్రేవోదచలత్॥

క్రమేణచగత్వా హేమకూటమాసాద్య గన్ధర్వరాజభవనసమీ
త్యకాఞ్చనతోరణానినష్ప్రకక్ష్యాన్తరాణికన్యాన్తఃపురద్వారమవాప। మ
హాశ్వేతాకర్ణన ప్రథావితేనమూరాజేవకృతప్ర ణామేనకనకవేత్రల
తాహస్తేన ప్రతీహారజనేనోపదిశ్యమానమార్గః ప్రవిశ్య అసంఖ్యేయ
నారీశతసహస్ర సమాబ్ధంస్త్రీమయమపరమివజీవలోకనియత్రాంగ్ర
హీతమేకత్రతైర్లోక్యస్త్రైణమివసంహృతమపరుషమివ సర్గాన్తరమ
జ్ఞానాద్వీపమివాపూర్వమూ త్పన్నరభఞ్చనమివనారీయుగావతారమప
రమివపుష్పధ్వేషి ప్రజాపతినిర్మాణమనేకకల్ప కల్పనార్థమున్మాద్య
స్థాసితమివాజ్ఞానాకోశమతివిస్తారిణాయువతిజనలావణ్య ప్రభా పూరే
ణస్నాపితదిగన్తరేణసిఞ్చతేవామృతరసపిసరేణదివసమార్ద్రీకుర్వ తేవ
భువనాన్తరాళంబహుళ ప్రభావర్షిణామరకతమణిమయేనసర్వతఃపరి
గతతయా తేజోమయమివచన్ద్రమణ్డలసహస్రైరివనిర్మితసంస్థానంజ్యో
త్స్నయేవఘటితసన్నివేశమాభరణ ప్రభాభిరివనిష్పాదితదిగన్తరంవి భ్ర
మైరివకృతసర్వోపకరణంయావనవిలాసైరివోత్పాదితావయవంరతివి
లసితైరివవిరచితసచ్ఛాయంమన్మథచరితైరివకల్పితావకాశమనురాగేణే
వానులిప్తసకలజన ప్రదేశంశృఙ్గారమయమివ సౌన్దర్యమయమివనుర
తాధిదైవతమయమివకుసుమశరమయమివ కుతూహలమయమివఆశ్చ
ర్యమయమివసౌకుమార్యమయమివ ప్రేమమయమివకుమారః కుమారీ
పురాభ్యన్తరందదర్శ॥

అతిబహుళతయాచతస్యకన్యకాజనస్యసమన్తాదాననద్యుతిభిరున్ది
బిమ్బవృష్టిమివతప్తనీనుపాఙ్గవిక్షేపైశ్చలితకువలయ వనమయీమివ
క్రియమాణామవనీమని భృత భ్రూలతావిభ్రమైఃకామకార్ముకవిలా
సశతానీవ ప్రచలితానిశిరసిజకలాపాన్ధకారైర్బహుళ పక్ష్మప్రదోష

సాంధ్యానివసన్మృగమదశ్యామతమాలకుసుమవనవళీనివసన్నది
వసాకసఞ్చరత్కాసిచాపానలపరిసరైకలయమాయుధానివపరిభ్రమ
త్కిరాతకపోలపాణ్డులాలోకైర్వ్యాప్తదిక్కదమ్బకహరిణీవసుంధరితాకరతల
రాగైరక్తకమలవనవర్షిణమివజీవలోకకరకరుహకిరణస్ఫురణైరనుర
క్తాయుధశరసహస్రైర్గిరివసంచ్ఛాదితదిగన్తరాణీఅభ్రగణాకుశేస్వార్థయుధ
జాలకైరుడ్డీయమానానీవభవనమయూరబ్రన్దానియూనవిరాగైరుత్పా
ద్యమానానీవనున్మథసహస్రాణి అద్రాక్షీత్ । కుచికవ్యాపారవ్యప
దేశేనకుసుమాకరాణాంనఖీహస్తావలమ్బేషు పాణిగ్రహణాగీతవా
ద్యేషుచుమ్బనవ్యలీకరాగవీణానుకరిషుహాస్యసారాగస్రుద్రా
సుకరతలప్రహారాభవనలతాసేకకలశకస్థేషుభగవతాపరిష్వఙ్గా
లీఢాలాసునితమ్బసవ్రీడ్జితాన్తామ్బూలసీకరావలీడనేషుకర
నోపచారావకుశపీలపేషుగుథగ్రహాష్ప్రచారానశోకతరుతాడనే
షుచరణాభిమాతాడుపహారకుసుమస్థలనేషుసీత్కారాభిరిక్రంసు
రితమివాభ్యస్యన్తీనామపశ్యత్ ॥ . . . . . *

యస్యచకన్యకాజనస్యకిసలయలాలోకేపమునిప్రక్షాళనంలో
చనాన్యేవకర్పూత్పలానివాసితశవయపేవలజ్జరాగాఞ్జనిన్యాసాపవాదివా
సగన్ధప్రయుక్తయిఅధరమ్యతిరేవకుఙ్కుమానులేపకమాలాపా పేవ
తన్నీరినాదాభుజలతాపేవచమ్పకమాలాకిరతలాన్యేవలీలాకమలాని
స్రనాపవరర్పణాఅనిజదేహప్రభైవారణకావగుణ్ఠనరజసుకర్షలాన్యేవవి
లాసమణిశిలాతలానికోమలాఞ్జలిరాగపేవచరణాలక్తకరసఅనఖమణీను
రీచయపేవకుట్టమోపహారకుసుమప్రకరాకీయత్వచాలక్తకరసోఽసిచరే
ణాతిభారఅవకుశమాలికామేఖలాశలనమపిగమనవిఘ్నకరనజ్జరాగగౌ
రవమప్యధికశ్వాసనిమిత్తమంశుకభారోపిగ్లానికారణం మఞ్జుళప్రతిసర
వలయవిధృతిరపికరతలవిధుతిహేతుఅవతంసకుసుమస్థానమపిశ్రమసు

కర్ణపూరమధుకరపక్షపవనోపిలయాసుకరఃతథాచయత్ర సభీకర్మనేష్వ
కృతహస్తావలమ్బ్యసమిష్ఠానమతిసాహసమ్। ప్రసాధనేషుహారిబారస
హిష్ణుతాస్తనకార్కశ్యప్రభావః। కుసుమాపచయేషునిష్కృతీయకుసుమ
గ్రహణమవ్యయువతిజనోచితమ్। కన్యకావిజ్ఞానేషుమాల్యగ్రథనమ
సుకుమారజనవ్యాపారః। దేవతాప్రణామేషునుభయభాగభఙ్గోనా
తిపిస్మయకరః॥

తస్యచైవంవిధస్యకిఞ్చిదభ్యన్తరమతిక్రమ్యఇతశ్చేతశ్చపరిభ్ర
మతఃకాదమ్బరీప్రత్యాసన్నస్యపరిజనస్యశుశ్రావతాంస్తానతి మనో
హరానాలాపాంతథాహి। లవలికేకల్పయకేతకీధూళి భిన్నవలీల తాల
వాలమణ్డలాని। సాగరికేగన్ధోదకకనకకలశస్థికాపువికిరరత్న వాలుకామ్।
మృణాళికేకృత్రిమకమలినీషుకుఙ్కుమరేణుముష్టిభిశ్చరయచక్రవా
కమిథునాని। మకరికేకర్పూరవల్లవరసేనాధివాసయగన్ధపాత్రాణిరజని
కేభవనదీర్ఘికాతమాలవీథికాన్తకారేషునిధేహినణిప్రదీపాన్। కుముది
కేస్ఫుగయశకునికులరక్షణాయముక్తాజాలైర్వాడిమీఫలాని। నిపుణికేలేఖ
యమణిసాలభఞ్జికాస్తనేషుకుఙ్కుమరసపత్రభఙ్గాన్। ఉత్పలికేపరా
మృష్టకనకసమ్మార్జనీభిఃకదలీగృహమరకతవేదికాః। కేసరికేసిఞ్చమది
రారసేనవకుళకుసుమమాలాగృహాణి। మాలతికేపాటలయసిన్దూరరే
ణునాకామదేవగృహదన్తవలభికామ్। నలినికేపాయయకమలమధుర
సంభవనకలహంసాన్। కదళికేనయథారాగృహంగృహమయూరాన్
కమలినికేప్రయచ్ఛచక్రవాకశాబకేభ్యోమృణాళక్షీర రసరచూతలతి
కేదేహిపఞ్జరపుంస్కోకిలేభ్యశ్చూతకళికాఞ్కురాహారమ్। పల్లవికే
భోజయమరీచాగ్రపల్లవదళానిభవనహారీతాన్। లవఙ్గికవిక్షిపచకోర
పక్షరేషుపిప్పలీతణ్డులశకలాని। మధుకరికవిరచయకుసుమాభరణకాని।
మయూరికేసక్షితశాలాయాంవిసర్జయకిన్నరమిథునాని। కన్దళికేసమాధో

హయక్రీడాపర్వతశేఖరంజీవజ్జీవమిథునాని । హరిణికేజేహిపఙ్జరశుక
సారికోపదేశనిని॥

పతాన్యన్యానిచపరిహాసజల్పి తాన్యశ్రౌషీత్ । తథాహి । చా
మరికేమిథ్యాముగ్ధతాంప్రకటయన్తీకమభినవాంమిచ్ఛసి । అయియూ
వనవిలాసైరున్మత్తీకృతేవిజ్ఞాతాసియాత్వంస్తనకలశభారావనమ్యమా
నమూర్తిర్మణిస్తమ్భమయూరానవలమ్బసే। పరిహాసకాఞ్జిణరత్నభిత్తి
పతితమాత్మప్రతిబిమ్బమాలపసి-పవనహృతోత్తరీయాంశుకేహారప్ర
భామాత్రసితకరతలాసఙ్కలయసిమణికుటిమేషు- ఉపహారకమలస్థల
నభీతేనిజము ఖప్రతిబిమ్బకానిపరిహరసి జాలవాతాయనపతితపద్మ
రాగాలోకంప్రతిబాలాతపశఙ్కయాకరతలమాతపత్రీకరోషి-పురగ్ర
స్తహస్తగళితచామరేనఖమణిమయూఖకలాపమాధునోషి - ఇత్యేతా
న్యన్యానిచశృణ్వన్నేవకాదమ్బరీభవనసమీపమాయయౌ*

ఫులినాయమానము పవనల తాగళితకుసుమ రేణుపటలై ర్భుగ్ని
నాయమానమనిభృతపరభృతనఖక్షతాఙ్గనసహకారఫలరసవ ర్షైః నీహా
రాయమాణమనిలవిప్రకీర్ణైర్వకుళనేకసీధుధారాధూళిభిః కాఞ్చనద్వీ
పాయమానంచమ్పకోపహారైనీలాశోకవనాయమానం కుసుమప్రకర
పతితమధుకరబృన్దాన్ధకారైఃతథాచసఞ్చరతః స్త్రీజనస్య రాగసాగరా
యమాణంచరణాలక్తకరసవిసరైఃఅమృతోత్పత్తిదివసాయమానమఙ్గరా
గామోదైఃచన్ద్రశిలోకాయమానంద న్తపత్రప్రభామణ్డలైఃప్రియఙ్గు
వనాయమానంరోచనాతిలకభక్తిభిఃనీలాయమానం కృష్ణాగురుపఙ్క
ష్టైఃలోహితాయమానంకర్ణపూరశోకపల్లవైఃధవళాయమానం చన్దనర
ఫవిలేపనైఃహరితాయమానంశిరీషకుసుమాభరణైఃఅథసేవార్ధమాగతే
నోభయతఉర్ధ్వస్థితేనస్త్రీజనేనప్రాకారేణేవలావణ్యమయేన కృతదీ
ర్ఘమధ్యాముఖాకారంమారమన్దాక్షీత్-తేనచాన్తర్నిపతిత మాభరణ

కిరణాలోకరసంపిణ్డితం నదీ వేణీ కాజలప్రవాహ మివవహన్తమపశ్య
త్ తన్మధ్యేచ ప్రతిస్రోతఇవగత్వా ప్రలీహారీమణలాధిష్ఠితపురోభా
గంశ్రీమణ్డపందదర్శ*

తత్రచమధ్యభాగేపర్యన్తరచితమణ్డలోపవిష్టేన చానేకసహ
స్రసంఖ్యేనపరిస్ఫురదాభరణసమూహేనకల్పలతానివహేనేవ కన్యకా
జనేనపరివృతాంనిలాంశుకప్రచ్ఛదపటప్రావృతస్యమహతఃపర్యఙ్క
స్యాసన్నప్రదేశే ధవలోపధాన న్యస్తదివ్యగుణ భుజలతావష్టమ్భేనావస్థి
తాంమహావరాహదంష్ట్రావలమ్బినీమివమహీంవిస్తారిణి దేహప్రభా
జాలజలేభుజలతావిక్షేపపరిభ్రమైఃప్రతరన్తీభిరివచామర గ్రాహిణీ
భిరుపవీజ్యమానానిపతిత ప్రతిబిమ్బితయా అధస్తాన్మణికుట్టిమేషునా
గైరివాపహ్రియమణాముపాన్తేచరత్నభిత్తిషుదిక్పాలైరివపృథక్
పృథక్నీయమానాముపరిమణిమణ్డపేష్వమరైరివోత్క్షిప్యమాణాం హృ
దయమివప్రవేశితామనోమణిస్తమ్భైఃఆపితామివభవనగర్భైఃఅధో
ముఖేనశ్రీమణ్డపమధ్యోత్కీర్ణేనవిద్యాధరలోకేనగగనతలమివారోప్య
మాణాంచిత్రకర్మచ్ఛలేనావలోకన కుతూహలేనసంపుష్టితేన త్రిభువ
నేనేవపరివృతాంభూషణరవప్రనుత్తశిఖిశతచిత్రచన్ద్రికేణ భవనేనాపి
కౌతుకోత్పాదితలోచనసహస్రేణేవదృశ్యమానా మాత్మపరిజనేనాపి
దర్శనలోభాదుపార్జితదివ్యచక్షుషేవానిమిషనయనేనదర్శ్యమానాం
లక్ష్మణైరపితాగవిష్టేరివాధిష్ఠితసర్వాఙ్గామకృతపుణ్యమివముహు శ్చన్తీం
బాలభావాత్కుతూహలాత్తామపిమన్మథావేశపరవశేనేవగృహ్యమాణాంయూవ
నేనలీచలితవరణరాగదీధితిభిరివనిర్గతాభిఃఅలక్తకరసపాటలితలావణ్య
జలవేణికాభిరివగళితాభిఃనివసితరక్తాంశుకదశాశిఖా భిరివావలమ్బితా
భిఃపాదాభరణరత్నాంశులేఖాసన్దేహదాయినీభిఃఅతికోమలతయానఖవి
వరేణవమన్తీభిరివరుధిరధారావర్షమజ్జుళిభి రుపేతాభ్యాం క్షితితలతా

రాగణమివనఖమణిమండలముద్వహద్భి ర్విద్రు వరసనదీ మివ చర
ణాభ్యాంప్రవర్తయ న్తీంనూపురమణికరణచక్ర వాళేనగుణనితమ్బభ
రఞ్జినొన్నయుగళసహాయతామివక ర్తుముద్గచ్ఛ తాస్పృశ్యమానజఘన
భాగాంప్రజాపతికరదృఢనిపీడితమధ్య భాగగళితం జఘనశిలాతల ప్రతి
ఘాతాల్లావణ్యజల స్రోతఇవద్విధాగతమూర్వ్యయందధానాంసర్వతః
ప్రసారితదీర్ఘ్ము యూ ఖ ముణ్డ లేన ఊర్వ్ యాపరిపుటన్మణిమ
వనిరున్ధతాకుతూహ లేనవి స్తారమివతన్వ తాస్పర్శ సుఖేనరోమాఞ్చిమిన
మీ ఞ్చతాకాఞ్చీ దామ్నానితమ్బబిమ్బస్యవిరచితపరివేషా ంనిపతితసక
లలోకహృదయభ వేశేవాలిగుణనితమ్బమున్నతకుచా స్తరితముఖగ్ర్మ
నదుఃఖే నేవక్షీయమాణ మధ్య భాగాం ప్రజాపతేః స్పృశతస్సాకుమా
ర్యాదఙ్గులిముద్రా మివనిమ్నగాంనాభిస్థలీమా వరినీయిద్వహన్తీంత్రి
భువనవిజయ ప్రశస్తివర్ణావలీమివ లిఖితాంమన్మథేనరోమ రాజమఞ్జ
రీంబిభ్రాణామన్తఃప్రవిష్టకర్ణపల్లవ ప్రతిబిమ్బే నభరఖిద్య మాన
హృదయకరతల ప్రేర్యమాశేనేవనిష్పతతామకరకేతుపాశపీరేన స్తన
భరేణభూమితామధోముఖ కర్ణాభరణమయూఖాభ్యా మివ ప్రసృతా
భ్యామమలలావణ్యజలమృణాళకాణ్డాభ్యాంబాహుభ్యాం నఖకిరణవిస
రవర్షిణాచమాణిక్యవలయగౌరవశ్రమవశాత్ । స్వేదజలధారాజాలక
మివముక్తాకర యుగళేనసముద్బిభ్రాణాం స్తనభారా వనమ్యమాన
మాననమివోన్నమయతాహారేణడొర్ధ్వికైర్గృహీతచిబుకదేశామభి
నవయౌవనపవనక్షోభితస్య రాగసాగరస్యతరజాభ్యామివోద్గతాభ్యాం
విద్రుమలతాలోహితాభ్యామధరాభ్యాంరక్తావదాతస్వచ్ఛకాన్తినాచ
మదిరారసస్ఫూర్తమాణిక్యశుక్తిసమ్పుటచ్ఛవినాకపోలయుగళేన రతిపరి
వాదినీరత్నకోణచామణానాసావంశేన చవిరాజమానాంగతి ప్రసరని
రోధిశ్రవణకోపాది వకక్షీదార్తాపాజ్ఞేననిజముఖలక్ష్మీనివాసముద్గో

దధినాలోచనయుగళేనలోచనమయమివజీవలోకంకర్తుమస్యతామున్మ
దనవయూవనకుఞ్జరమకరాజిభ్యాంభూలతాభ్యాంవనశ్రీలాపజ్ఞలి
ఖితేనచరాగావిష్టేనమన్మథహృగయేనేవవదనలగ్నేనతిలకబిన్దునా వి
ద్యోతితలలాటపట్టాముత్కృష్టహేమతాళీపట్టాభరణమయమాముక్తక
ర్ణోత్పలచ్యుతమధుధారా సస్నేహకారిణంకర్ణపాశం డోలాయమానప
త్రమురకతమాణిక్యకుణ్డలందధతీంపాటలీకృతలలాటేన సిమన్తచుమ్బిన
శ్చూడామణిశేఖరతాంభుజాలేనమదిరారసేనేవప్రక్షాళ్యమాన దీర్ఘు
ళేశకలాపాందేహార్ధప్రవిష్టహరగర్వితగౌరీవిజిగీషయేవచసర్వాజాను
ప్రవిష్టమన్మథదర్శితసౌభాగ్యవిశేషామురస్సూగోపితైకలక్ష్మీముదిత
నారాయణావలేపహరణాయప్రతిబిమ్బసైర్నిజరూపతోలక్ష్మీశతానీ
వసృజన్తీము క్తమాఙ్గనిహితైకచన్ద్రవిస్మితహరాభిమాన నానాయవి
లాసస్మితైశ్చన్ద్రసహస్రాణీవదిశన్తీంనిర్దయదగ్ధైకమన్మథప్ర
మథనానరోషేణేవప్రలిహృదయంమన్మథాయతాన్యత్వాదయన్తీం
రజనీజాగరక్షిన్నస్యపరిచితచక్రవాకమిథునస్యస్వప్తుంక్రీడానదికాసుక
మలధూళివాలుకాభిర్బాలపులినానికారయన్తీంపరిజననూపురరవప్రస్థి
తంవల్లభఞ్చహంసమిథునంవృణాళనిగడకేన బద్ధ్వానయేతి హంసపాళీ
మాదిశన్తీమాభరణమరకతసుయూఖాలిహతేచభవనహరిణశావకా
యసఖీశ్రవణాదపనీయయవాఙ్కుర ప్రసరం ప్రయచ్ఛన్తీమ్ ఆత్మ
సంవర్తితలతా ప్రశమకుసుమనిర్మితవేదనాగతాముద్యానపాలీమశే
షాభరణదానేన సమ్మానయన్తీమ్ ఉపనీతవివిధవనకుసుమఫల పూర్ణప
త్రపుటామపిజ్ఞాయమానాలాపతయాహాసహేతుంపునఃపునఃక్రీడాప
ర్వతకపాత్మశఖరిమాలాపయన్తీంకరతలవినిహితైర్ముహుర్ముహురుత్స
తద్భిశ్చముఖపరిసులాన్థైర్నీలకన్దుకైరివ మధుకరైఃక్రీడన్తీంపఞ్జరహారీ
తకరుతశ్రవణకృతదుష్టస్మితాంచామరగ్రాహిణీంవిహస్యలీలాకమలేన

శిరసిషిఞ్చత్యస్తీంముక్తాఫలఖచితచన్ద్రికాప్రసేనస్వేదజలబిన్దుజాల
చితనఖపదాభిప్రాయేణాలామ్బలకర్ణవాహినీంపయోధరేఘటవాప
ముష్టినాతాడయన్తీరత్నకుణ్డలప్రభిన్నసాన్ద్రద్రవత్తనవనఖపదమణ్డి
లాశఙ్కయాచామరగ్రాహిణంవిహస్యకపోలేప్రసాదవ్యాజదత్తే
నాత్మకర్ణపూరపల్లవేనాచ్ఛాదయన్తీంపృథివీమివసముత్సారితమహోప
లభూభృద్వరవ్యతికరశేషభోగేనానిష్ణాంమధుమాసలక్ష్మీమివషట్పద
ఘటలాపహియమాణకుసుమరజోదూసరపాదపరాగాంశరదమివో
ల్లాపితమానసజన్మపక్షిరవాపనీతనీలకణ్ఠనుదాంగౌరీమివశ్వేతాంశుక
రచితోత్తమాఙ్గాభరణామ్ ఉదధివేలావన లేఖామివవధూకరకులనీలత
మాలకాననామ్ఇన్తుమూర్తిమివోద్దామమన్మథవిలాసగృహీతగురుకళ
త్రారవనరాజిమివపాణ్డుశ్యామలవలీలతాలఙ్కృతమధ్యారనిరముఖ
లక్ష్మీమివభాస్వన్ముక్తాంశుభిన్నపద్మరాగప్రసాధనామ్ ఆకాశకమలి
నీమివస్వచ్ఛామ్బుదృశ్యమానమృణాళకోమలోరుమూలాంసయూరా
వలీమివనితమ్బచుమ్బిశిఖణ్డిభారవిస్ఫురచ్ఛన్ద్రికాన్తాంకల్పతరులతామివ
కామఫలప్రదాంశయనసమీపేసమ్ముఖోపవిష్టంకోఽసౌకస్యవాపత్యం
కిమభిధానోవాకీదృశంతస్యరూపంకియద్వావయఃకిమభిధత్తేభవతాకి
మభిహితంకియచ్చిరందృష్టస్తయాసహసఖ్యాస్యమహాశ్వేతయాసహ
పరిచయఉపజాతఃకిమయమస్తాగమిష్యతీతిమహతాస్మహంశ్చన్ద్రాపీ
డసమ్బన్ధమేవాలాపంతద్రూపవర్ణనాముఖరంకేయూరంపృచ్ఛన్నీం
కాదమ్బరింగన్ధర్వ ॥ ॰

తస్యతుకాదమ్బరీవదనచన్ద్రలేఖాలక్ష్మీకస్యసాగరస్యేవామృత
ముల్లాసహృదయమ్ఆసిచ్చాస్యమనసిశేమేన్ద్రియాణ్యపిమేవేధసాకి
మితిలోచనమయాన్యేవనకృతానికివానేనకృతమవదాతం కర్మచక్షు
షాయసనివారితమేనాంపశ్యన్తిఅహోవిధ్రమేతదుత్పాదితంవేధసా

సర్వపరమాణుభిరేకంధామకృతమివాతిశయపరమాణువిరచితా
సాదితాఽతనూ నామేనాము త్పాదయతోవిధేఃకరతలపరామర్శక్లేశే
నయేవిగలితాలోచనయుగళాదశ్రుజలబిన్దవస్తేభ్యఏతానిజగతికుము
దకుములకువలయసౌగన్ధికవనానుత్పన్నానీతి ఏవంచిన్తయతఏవాస్యత
స్యానయనయుగళేవిపపాత చక్షుఃతదాతస్యాఅపినూనమయంనకే
యూరకేణావేదితఇతిచిన్తయన్హారూపాతిశయవిలోకనవిస్మయస్థైర్యం
నిశ్చలనిబద్ధలక్ష్యాచ్ఛు స్తస్థౌకాసుచిరంపపాత- లోచనప్రభాధవళిత
సు కాదమ్బరీశర్మనవిహ్వలోబలఇవతత్క్షణ మరాజత చన్ద్రాపీడఃదృ
ష్టస్సాచలంప్రథమరోమోద్గమఃతతోభూషణరవఃతదనుకాదమ్బరీసముత్థ
ఫ్లౌ అథతస్యాఃపునుమాయుధఏవస్వేదమజనయత్-సమ్భ్రమాభ్యుత్థాన
శ్రమోవ్యపదేశోఽభవత్-ఊరుకమ్పఏవచగతింరురోధనూపురరవాకృ
ష్టహంసమండలమయశోలేభే నిశ్వాసప్రవృద్ధిరేవాంశుకంచలంచకార
చామరానిలోనిమిత్తతాంయయౌ - అన్తఃప్రవృత్తచన్ద్రాపీడస్పర్శలో
భేనైవనిపపాతహృదయేహస్తపల్లవఃసఏవస్తనావరణవ్యాజోబభూవ
ఆనన్దేవాశ్రుజలమపాతయత్చలితకర్ణావతంసకుసుమరజోవ్యపదేశ
తామయాసీత్ - లజ్జైవక్తుంనదదౌముఖకమలపరిమళాగతాలిబృన్దర
వ్యారతామగాత్। మదనశరప్రథమప్రహారవేదనైవసీత్కారమకరోత్
కుసుమప్రకరకేతకీకణ్టకక్షతిఃసాధారణతామవాప। వేపథురేవకరత
లమకస్పయత్ నివేదనోద్యతప్రతీహారినివారణరకపటమభూత్। తదా
చ కాదమ్బరీంవిశతోమన్మథస్యాపిమన్మథఇవాభూత్ ద్వితీయఃతయాస
హయోవివేశచన్ద్రాపీడహృదయమ్తథాహిఅసావపితస్యారత్నాభరణ
వ్యతిమపితిరోధానమమంస్తహృదయ ప్రవేశనుపపరిగ్రహమగణయత్
భూషణరవమపి సమ్భాషణమమన్యత సర్వేన్ద్రియాహారణమపిప్రసా
ధనమచిన్తయత్ దేహ ప్రభాసమ్పర్కమపి సురతసమాగమసుఖమన్త

ల్పయత్ కాదమ్బరీతు కన్యాపరివృత్తకథాపయఃపడావహాశ్వేతాం స్నేహనిర్ఝరం చిరదర్శనజాతోత్కణ్ఠాం నోత్కణ్ఠాం కిన్తేజగాహ మహాశ్వేతాపవృడతరనత్తకణ్ఠగ్రహాకానువాదీత్ సఖి కాదమ్బరి కారణేవ రాజాఅనేకవరతురగఖురముఖోల్లేఖవత్రచతుస్సముద్రముద్రోరక్షితప్రజాపీడస్తారాపీడోనామతస్యాయంనిజభుజనీలాస్తన్యపరిపాకశ్యామశిశుస్తారాపీడశ్చన్ద్రాపీడోనామసూనుర్దిగ్విజయప్రసఙ్గేనానుగతోభూమిమిమాన్-ఏషచశర్మనాత్పరిభృతిప్రకృత్యామేనిషాకరణబన్ధుతాంగతఃపరిత్యక్తసకలసజాతిష్వారామపిమేసవిశేషస్వభావసరలైర్గుణైరాకృష్యచిత్తవృత్తింవర్తతేఽమ్లభోహేదాక్షిణ్యపరవశోనిర్ఘృణమిత్రమిత్రకృత్రిమహృదయోవిగర్ధజనపరిభవతోస్పష్టమేవమవహామివత్వనుపినిర్మాణకాశలంప్రజాపతేరిదంపత్నీరూపస్యస్థాతాభినివేశేత్వప్పలయ్యాలోకసృష్టిపరిచ్యాఃపరిలోకాదిరిక్తతాఖ్యాంనుర్భగలోకస్యసఫలతాఖ్యాంచమానుషీలోచనానామేకస్థానసమాగమఖ్యాంసర్వకలానామైశ్వర్యఖ్యాంసౌభాగ్యస్యఅగ్రావ్యతాఖ్యాంచమనుష్యాణాంజ్ఞాస్యసితిబలాదానీతోఽయమ్ కథిలాచాస్యమయాబహుప్రకారంప్రియసఖీతవపురోర్వాదర్శనోఽయమితివిముచ్యలజ్జామనుపజాతపరిచయఇత్యుత్పృజ్యఅవిశ్రమ్యచతామవిజ్ఞాతశీల ఇత్యపహాయశఙ్కాంయథాయమితథాత్రాపివర్తితవ్యమేషతేనిత్రఖ్యాచబాన్ధవశ్చపరిజనశ్చేత్యావేదితేతయాచన్ద్రాపీడఃప్రణామమకరోత్। కృతప్రణామఖ్యాతంతదాకాదమ్బర్యాస్తిర్యగ్విలోకయన్త్యాఃసస్నేహమతిదీర్ఘలోచనాయాఃఅపాఙ్గభాగంగచ్ఛతస్తారతారకస్యలోచనస్యశ్రమసలిలలవవిసరఇవాచన్ద్రబాష్పజలబిన్దునికరోనిపపాత।త్వరితమభిప్రస్థితస్యహృదయస్యగూఢనిరవసుధాధవళాస్మితజ్యోత్స్నావినిపాతసమ్మాన్యతామయంహృదయరుచిరోజనఃప్రతిప్రణామేనేఃశిరోవనమివైకాభూ

లరాసమున్నాగ। అజుళిపివరవినిస్పృతమురక తాజ్జుళీయకమయూఖ
లేఖావిభ్రమగృహీత తామ్బూలవీటికి ఇవకరోజృమ్భారమ్భమన్ధరం ము
ఖముత్సర్వ। స్రవత్స్వేదజలధౌతలావణ్యనిర్మలేషుచాస్యాఃసంక్రాన్త
ప్రతిబిమ్బితయా సఞ్చరన్మూర్తిర్మకరకేతురివావయవేషువృశ్యత।
చన్ద్రాపీడఃతథాహిశిఞ్జన్మణినూపురపుటేశమణభువమాలిఖతాఅజు
హ్మేనాహూత ఇవచరణనఖేషునిపపాత। దర్శనాతిరభస ప్రధావితేన
గతాత్వాహృదయేనానీతఇవ స్రనాభ్యన్తరే సమదృశ్యత। వికచకువలయ
దానుదిర్ఘ్యాయాచ దృష్ట్యానిపీతఇవ కపోలతలేసముల్లుఠిత। సర్వాసామే
వచ తదాతాసాంకన్యకానాం తిర్యక్పశ్యన్తీనాంతంకుతూహలాదపా
ఙ్గచుమ్బినోన్యో నిర్గన్తుకామా ఇవ కర్ణపూరమధుకరైఃసమంబ భ్రమన్త
రళాస్తారకాఃక

కాదమ్బరీతుసవిభ్రమకృతప్రణామా మహాశ్వేతయాసహా
ర్యజ్యేనిషసాద। సమ్బ్రమపరిజనోపనీతాయాఞ్చ శయనశిరోభాగ
నివేశితాయాం ధవళాంశుకప్రచ్ఛదపటాయాం హేమపాదాజ్యేతా
యాంపీరికాయాంచన్ద్రాపీడస్సముపావిశత్। మహాశ్వేతానురోధేనచ
విదితకాదమ్బరీచిత్తాభిప్రాయాఃసంవృతముఖ్యసహాసదత్తశబ్దని
వారణసంజ్ఞాఃప్రతీహారోన్యేవేణురవాఃవీణాఘోషాఃగీతధ్వనీఃమా
గధీజయశబ్దాంశ్చసర్వతోనివారయాఞ్చక్రుఃత్వరితపరిజనోపనీతేనచ
సలిలేన కాదమ్బరీస్వయముత్థాయ మహాశ్వేతాయాశ్చరణౌప్రక్షా
ళ్యోత్తరీయాంశుకేనాపమృజ్య పునఃపర్యఙ్కమారురోహ। చన్ద్రాపీడ
స్యాపికాదమ్బర్యాస్సఖీరూపానురూపాజీవితనిర్విశేషాసర్వవిశ్రమ్భభూ
మిర్మదలేఖేతి నామ్నాబలాదనిచ్ఛతోపిప్రక్షాళితవతీచరణౌమహాశ్వే
తాతుకర్ణాభరణప్రభావర్ణ్యంసదేశేసప్రేమపాణినాస్పృశన్తీమధుకర
భరపర్యస్తశ్చకర్ణావతంసముత్క్షిపన్తీచామరపవనవిధుతిపర్యస్తాశ్చాలక

పల్లరీముపవ్రజమానాదమ్బరీమనాహూయంపప్రచ్ఛాతుసఖీప్రేమ్ణా
గృహీత్వాసేనకృతాపరాధేవఅనాహూయేనైవ లజ్జమానా కృచ్ఛ్రాదివ
కథలమాచచక్షే । సమువజాతశోకాపిచలస్మిన్కాలేసుహృశ్వేతాము
ఖనిరీక్షణతత్పరాపిముహుస్తు హురపాఙ్గవిక్షేపప్రచలిత తరళతర
తారశారోదరంచకుర్వ్వాణలితచాపేనభగవతా కుసుమధన్వనాబలాన్నీ
యమానంచన్ద్రాపీడనామేవనశశాకనివారయితుమ్ । తేనైవక్షణేన
తేనాసన్నసఖీకపోలసంక్రాన్తేన ఈర్ష్యాంరోమాఞ్చభిద్యమాన కుచతటన
శ్వేతప్రతిబిమ్బేనవిరహవ్యధాం స్వేదార్ద్రవక్షఃస్థలఘటిత సాలభఞ్జికా
ప్రతిమేన సపత్నీరోషం నిమిషతాదౌర్హృద్యశోక మానన్దజలనిరోధితే
నాన్తఃతాదుఃఖ మభజతసా । మహాశ్వేతాపగమేచతామ్బూలదానోద్య
తాంమహాశ్వేతాతామభాషతసఖి కాదమ్బరినర్వాభిరేవా స్మాభిరభిన
వాగతశ్చన్ద్రాపీడ ఆరాధనీయస్తవస్మైతావద్దీయతాంతామ్బూలమిత్యు
క్తాచకిఞ్చిద్వివర్తితావనమితముఖీ నైరవ్యక్తమివప్రియసఖిలజ్జే । హమ
నుపజాతపరిచయా ప్రాగల్భ్యానానేన గృహీణత్వమేవాస్మైప్రయ
చ్ఛేత్యువాచ । కాదమ్బరీతామ్పునఃపునరభిదీయమానాచ తయాకథ
మపిగాఢమేవచిరాద్దానాభిముఖం మనశ్చక్రే మహాశ్వేతామఖా
దానాకృష్టదృష్టిరేవవేపమానాజ్ఞయస్థిరాముకుళిత లోచనాస్థూలస్తూ
లంనిశ్వసతీనిజశర ప్రహారమూర్ఛితామస్మధేనున్నపి జీవన్వేనజలవిసరై
స్వేదజలవిసరనిమజ్జనభయేనచహస్తావలమ్బనమివ యాచమానాసా
ధ్వసపరవశాపతామితి లగితుమివ కృతప్రయత్నా ప్రసారయామాస
తామ్బూలగర్భంహస్తపల్లవమ్। చన్ద్రాపీడస్తు జయకుఞ్జరకుమ్భస్థలా
స్ఖలనసంక్రాన్తసిన్దూరమివస్వభావపాటలంధనుర్గుణాకర్షణకృత కిణ
శ్యామలంకచగ్రహాకృష్టరుదితారిలక్ష్మీలోచనపరామర్శ లగ్నాఞ్జనబి
న్దుమివవిసర్పన్నఖకిరణతయాతిరభసేన ప్రధావితాభిరివ వివర్తితాభిరివ

ప్రహసితాభిరివాజుళీభిరుపేతంస్పర్శలోభాచ్ఛతత్కాలకృత సన్నిధే
నాస్సరాగాఃపఞ్చాప్సిన్ద్రియ వృత్తీరివాజుళీ రుద్వహన్తం ప్రసారిత
వాఙ్పాణిమ్।తత్ర చసాతత్కాలసులభవిలాసదర్శన కుతూహలిభిరివ
కుతోఽప్యాగత్యపర్వరై రధిష్ఠితా।తేనానిబద్ధలత్కృతయాశూన్యం ప్ర
సారితేనచన్ద్రాపీడహస్తాన్వేషణాయేవపురఃప్రవర్తితనఖాంశునివే
నవేపథుచలితవలయాలీవాచాలేన సమ్భాషణమివకుర్వతాహస్తేన స్వే
దసలిలపాతపూర్వకం గృహ్యతామయంమన్మథేన దత్తోదాసజనఇత్యా
ఙ్గానమివ ప్రతిగ్రాహయన్తీఅద్యప్రభృతిభవతోహస్తేవర్తతఇతి జీ
వితమివస్థాపయన్తీతామ్బూలమదాత్।ఆకర్షన్తీచకరకసలయాఙ్గుజలతా
నుసారేణస్పర్శతృష్ణాగతమనఙ్గశరభిన్నమధ్యం హృదయమివపతితమపి
రత్న వలయం నాజ్ఞాసీత్। గృహీత్వాచాపరం తామ్బూలంమహాశ్వే
తాయైప్రాయచ్ఛత్ *

అథసహసైవత్వరితగతిఃత్రివర్ణరాగమిన్ద్రాయుధమివకుణ్ఠీకృ
తంకస్మాన్నేవహారితావిద్రుమాఙ్కురానుకారిచఞ్చుపుటేనమరకతద్యుతిపి
ఞ్ఛేతినాసున్దరగతేనశుకేనానుబధ్యమానాకుముదకేసరపిఞ్జరితయాచరణ
యుగళస్యచంపకకలికాకారతయాచ ముఖస్యకువలయదళనీలతయా
చపక్ష్మద్యుతీనాంకుసుమమయీవావాగత్యసారికాసక్రోధమువాదీత్।భర్తృ
దారికేకాదమ్బరి కస్మాన్నివారయస్యేనమళీకసుభగాభిమానినమతి
దుర్వినీతంమామనుబధ్నన్త విహఙ్గాపకదమ్।యదిమామనేనపరిభూయ
మానా మునేక్షసేతతోఽహం నియతమాత్మానముత్సృజామిసత్యంశ
పామితేపాదపఙ్కజస్పర్శేనేత్యేవమభిహితాచతయాకాదమ్బరీస్మిత
ముకరోత్।అవిదితవృత్తాన్తాతుమహాశ్వేతాకిమియం వదతీతిమనలేఖాం
పప్రచ్ఛసాచాకథయద్దేవీభర్తృదుహితుఃకాదమ్బర్యాఃకాళిన్దీతి
మ్మాసారికాపతస్యపరిహాసనామ్నశుకస్యభర్తృదారికయైవపాణిగ్ర

హణసగార్వక జాయాపదం గ్రహితా। అన్యచాయమనయా ప్రత్యు
షసేకాదమ్బర్యాస్తామ్బూలకరణ్డవాహినీమిమాంతమాలి కామేకాకినీంకి
నపిపారయ్య దృష్ట్వాయతఃతతఃప్రభృ సంజా తేర్ష్యాకోపపరాఙ్ముఖ్నై
నముపసర్పతినాలపతినస్పృశతినవిలోకయల సన్యాభిరస్మా భిఃప్ర సా
ద్యమానాపినప్రసీదతినిఏతదాకర్ణ్యస్ఫుటస్ఫురితకపోలోభకశ నాస్పీ
డోమన్యమన్దం విహస్యాబ్రవీత్ - అ స్యేషాకథా శ్రూయతపవై త
ద్రాజసలేకర్ణపరమ్బరయాపరిజనోప్యేవమన్తర్గయతిపవం బహిరపి
జనాఃపథయన్తిపవందిగన్తరేష్వప్యయమాలాపోవ ర్తతే పవనుస్మాభిర
ప్యేతదాకర్ణితమే వయథాకిలదేవ్యాఃకాదమ్బర్యాస్తామ్బూలదాయినీం
తమాలికాం కామయమానఃపరిహసనామాశుకోమదన పరవశోగతాన్య
పినానినవేత్తీతి। తదయమాస్తాంతావద్వానూచారఃపరిత్యక్తనిజకళ
త్రోనిస్త్రపయానయాపహసనేవ్యాస్తుకాదమ్బర్యాఃకథమేతద్యుక్తం
యన్ననివారయతీమాఞ్చపలాం దుష్టదాసేమథవాదేవ్యాపకథితై వని
స్నేహతాప్రథమమేవవరాకీమిమాంరకాళిన్దీమీక్ష్ణాయమర్విచీతాయవి
హఙ్గాయప్రయచ్ఛన్త్యా కిమిదానీమియంకోతుయదేతత్సాపత్న్యక
రణంనారీణాం ప్రధానంకోపకారణమగ్రణీర్విరాగహేతుఃపరంపరిభ
వస్థానమియమేవకేవలమతిథీరాయతనయానేన దౌర్భాగ్యగరిమాజాత
వైరాగ్యయావిషంవా నాస్వాదితమనలోవా నాసాదితోనశనంవా
నాశ్రితమ్।నహ్యేవంవిధమపరస్త్రీయోషితాంలఘున్నిః కారణంయ
దిచేయమీక్ష్యేవ్యపరోధేనసీయమానానేన ప్రత్యాసత్తిమేష్యతీత
దాధిగమామ్అలమనయా దూరతోవర్జనీయేయ మభిభవనిరాస్యాంకప
నాంపునరాలాపయిష్యతికోవావలోకయిష్యతి కోవాస్యానామగ్రహీ
ష్యతీత్యేవమభిహితవతితస్మిన్నర్వాస్తాస్సహకాదమ్బర్యాక్రీడాలాపభా
వితాజహసుర్జనాఃపరిహాసస్తుతస్య సర్వమ్భాషిత మాకర్ణ్య జగాదధూ

ర్తరాజపుత్రనిపుణోయంనత్వయాన్యేనవాలోలాప్రతారయితుం శక్య
తేపషాపిబుధ్యతపవైలావతీర్వక్రోక్తీఃఇయమపి జానాత్యేవపరిహాస
జల్పితానిఅస్యాఅపిరాజకులసమ్పర్కచతురామతీఃవిరమ్యతామభూమి
రేషాభుజఙ్గభఙ్గిభాషితానామియమేవహివేత్తినుఇజ్జుభాషిణీకాలఙ్కా
రణఞ్చప్రమాణఞ్చవిషయఞ్చప్రస్తావఞ్చకోపప్రసాదయోరితి*

అత్రాన్తరేచాగత్యకఞ్చుకీ మహాశ్వేతా మవోచదాయుష్మతి
దేవశ్చన్ద్రరథోదేవీచమదిరాతాన్ద్రష్టుమాహ్వయతఇతిఃపవమభిహి
తాచగన్తుకామామనసిస్థేచన్ద్రాపీడఃకాన్యస్తామితికాదమ్బరీమపృచ్ఛత్-అ
సౌతునపర్యాప్తమనేకస్త్రీహృగయసహస్రావద్దానేనేతిమనసాఃవి
హస్యప్రకాశమువదత్సఖిమహాశ్వేతేకిన్వమేవమభిదధాసిదర్శనాదా
రభ్యశరీరస్యాప్యయమేవప్రభుఃకిముతభవనస్యవిభవస్యపరిజనస్యవా
యత్రాన్యైరోచతేప్రియసఖీహృదయాయవాతత్రాయమాస్తామితి
తచ్ఛ్రుత్వాచమహాశ్వేతావదదత్వైవత్వత్ప్రసాదసమీపవర్తినీప్రమద
వనేక్రీడాపర్వతకమణివేశ్మన్యాస్తామిత్యభిధాయగన్ధర్వరాజంద్రష్టుం
యయౌఃచన్ద్రాపీడోపితయాసహైవనిర్దత్యవినోదనార్థం వీణావాదినీభి
శ్చవేణువాద్యనిపుణాభిశ్చగీతకలాకుశలాభిశ్చకాదమ్బరీసమాదిష్టప్ర
తీహారీప్రేషితాభిఃకన్యాభిరనుగమ్యమానఃపూర్వదృష్టేనకేయూరకే
ణోపదిశ్యమానమార్గఃక్రీడాపర్వతమణిమన్దిరమగాత్ఽతత్రచ తస్మిన్గన్ధ
ర్వరాజపుత్రీవిసర్జ్యనకలంషోజనంపరిజనఞ్చపరిమితపరిచారికాభిరను
గమ్యమానాప్రాసాదమారుహ్యతత్ర చశయనీయేనిషద్య అదూరస్థి
తాభిర్వినయస్థితాభిఃపరిచారికాభిర్వినోద్యమానాకుతోఽపిప్రత్యా
గతచేతనాచైకాకినీతస్మిన్కాలేచపలేకిమిదమారబ్ధమితినిగృహీతేవలజ్జ
యాగన్ధర్వరాజపుత్రీమేతద్యుక్తమిత్యుపాలబ్ధేవవినయేనఅయమ
పావస్థితస్యనోబాలభావఃకస్యగతఇత్యుపహసితేవముత్థితయాసైవరిణి

మాకుమయ దేష్టమేకాకిన్యవినయమిత్యాహ నిర్లజ్జేవకుమారభావేనభీరు
నాయంకులకన్యకానాంక్రమఇవిగర్హ్యో లేవమహా త్వేనచుర్వినీతేరత్నా
వినయమితితర్జితేవాచారేణ మూఢే నిగృహ్యతాంమదనేనలఘుతానీ
తాసేత్యనుశాసితేవాభిజా త్యేనకుత స్తవేయంతరళ తేతిధిక్కృతేవ్రతై
ర్యేణస్వచ్ఛన్దచారిణీ అప్రమాణీకృతాహంత్వయేతి నిన్దితేవకులస్త్రిత్యా
అతిగుర్వీంలజ్జాముపాహ*

సంచిన్తయచ్చైవమగణితసర్వశఙ్కయాతరళహృదయతాంద
ర్శయన్త్యాస్వయమయాకింకృతమిదం మోహాన్ధయాహతాశయాతథాహి
అదృష్టపూర్వోఽయమితి సాహసికయామయా నశఙ్కితంలఘుహృద
యాంమాంలోకఃకలయిష్యతీతినిర్హ్రీకయా నాకలితంకాస్యచిత్తవృత్తి
రితిమూఢయానపరీక్షితంనర్మానుకూలాహంసస్యనేతివాతరళయా న
కృతోవిచారక్రమఃప్రత్యాఖ్యానవైలక్ష్యాన్నభీతంగురుజనాన్న త్రస్తం
లోకాపవాదాన్నోద్విగ్నమితథాచమహాశ్వేతామఽఽహేతినిర్దాక్షిణ్యా
యానాపేక్షితమానన్నవర్తినఖీజనోఽవ్యుపలక్షయతీతి మన్దయానలక్షి
తంపార్శ్వస్థితఃపరిజనఃపశ్యతీతినష్టచేతనయానదృష్టస్థూలబుద్ధయో
పితాదృశంవినయచ్యుతింవిభావయేయుఃకిమితానుభూతమదనవృత్తాన్తా
మహాశ్వేతాసకలకలాకుశలాఃసఖ్యోవా రాజకులసఞ్చారచతురోవాని
త్యమిష్టితజ్ఞఃపరిజనఃఈదృశేష్వతినిపుణతరదృష్టయోఽన్తఃపురదాస్యఃి
సర్వథాహతాస్మిమన్దపుణ్యామరణంమేఽద్యశ్రేయోనలజ్జాకరంజీవిత
మ్ఇశ్రుత్వైతంవృత్తాన్తంకింవక్ష్యత్యహ్బతాతోవాగన్ధర్వలోకోవా
కింకరోమి కోఽత్రప్రతీకారఃకేనోపాయేనస్ఖలితమిదంప్రచ్ఛాదయా
మికస్యవాచాపలమిదమేతేషాంమర్వినీతానామినిర్యాణాంకథయామి
క్వవానేనదగ్ధహృదయేనపఞ్చబాణేననఖలుజానామిగృహీతాగచ్ఛామి
తథామహాశ్వేతావ్యతికరేణప్రతిజ్ఞాకృతాతథాప్రియసఖీనాం పురో

మన్తి శ్రీకణ్ఠతథాచ కేయూరకస్యహస్తేసన్దిష్టంనఖలుజానామి మన్దభాగి
నీశరీరవిభినావా ఉత్పన్ననున్మథేనవా పూర్వకృతాపుణ్యసఞ్చయేనవా
మృత్యుహతకేనచాన్యేనవా కేనాప్యయమానీతోగురుమవిప్రలబ్ధుక
శ్చన్ద్రాపీడఃకోఽపివానకదాచిద్దృష్టోనాను భూతోనచశ్రుతోనచిన్త
తోసోత్పత్తిఃతోమాంవిడమ్బయితుముపనతఃయస్యదర్శనమాత్రేశై
వసంయమ్యనత్రేవేద్రియైఃశరపఞ్జరేనిక్షిప్యనమర్పితేవమన్మథేనదాసీ
కృతోస్మిపనీతేవానురాగేణనిర్ఘాతితేవగృహీతమూల్యేనగుణగణేనవి క్రీ
తేవహృదయేనఉపకరణీభూతాస్మినమేకార్యంతేనచపలేనేతిక్షణమివస
జ్కల్పమకరోత్ కృతసంకల్పాచాన్తర్గతేన మిథ్యాపినీతేయదిమయూన
కృత్యమేషగచ్ఛామీతిహృదయేనోత్కమ్పచలితేనపరిహసితేవచన్ద్రాపీ
డేనతత్పరిత్యాగసజ్కల్పసమకాలప్రస్థితేనకర్ణలగ్నేనపృష్టేమేవజీవితేన
అవిశేషజ్ఞేపునరపిప్రక్షాళితలోచనయాదృశ్యతామసౌజనఃప్రత్యా
ఖ్యానయోగ్యేనవేతితత్కాలాగతేనాభిహితేవబాష్పేణఅపనయామి
తేసహసుభిర్ధైర్యావలేపమితినిర్భర్త్సితేవమనోభువాపునరపితద్దైవ
చన్ద్రాపీడాభిముఖహృదయాబభూవతదేవమస్తమితప్రతిసమాధాన
బలాబలాత్పుణ్డరీకమాలేశేనాస్వతన్త్రీకృతాపరవశేవోత్థాయ జాలవా
తాయనేనతమేవక్రీడాపర్వతమవలోకయన్నవతిష్ఠత్ - తత్రస్థాచసా
తమానన్దజలవ్యవధానాదివ్నేవస్మృత్యాగదర్శనచక్షుషా అఙ్గుళీగళిత
స్వేదపరామర్శభీతేవచిన్తయాలిలేఖచిత్రతూలికయాఽరోమాఞ్చవి
రోధానశక్తేవహృదయేనాలిలిఙ్గనవక్షసా తత్సఙ్గమకాలాతిపాతాస
హేవమనోగమాగమాయనియక్తవతీనపరిజనమ్*

చన్ద్రాపీడోఽపిప్రవిశ్యస్వచ్ఛన్దం కాదమ్బరీహృదయమివద్వితీ
యం మణిగృహం శిలాతలాస్తీర్ణాయాముభయతఉపర్యుపరినివేశితబ
హ్వాపధానాయాంకుథాయాంనిషద్య కేయూరకేణోత్సఙ్గేగృహీతచర

ణయుగళతాభిర్వ్యధాదిత్యేవమభిభాగేషూపస్థాభిః కన్యకాభిః పరి
వృతోఽధోలాయమానేనచేతసాచిన్వన్నివేశకింతావదస్యాగన్ధర్వరాజసు
హితుఃకాదమ్బర్యాస్సహభువఏతేవిలాసాఏవేతృశాఃసకలలోకహృదయ
హారిణఃఆచిరాన్నిపతనారాధితప్రసన్నేనభగవతామకరకేతునామ
యినియుక్తాఏతేనమాంసాస్రేణసరాగేణాకూణితత్రిభాగేణహృద
యాన్తఃపతత్స్మరశరకుసుమరజోరూషితేనేవచక్షుషాపర్యగ్వీలోకయ
తినుద్విలోకితాచభవ ళేనస్మితాలోకేనమకూలేనేవలజ్జయాత్మానమా
వృణోదివసుల్లజ్జావివర్తమానవదనాచప్రతిబిమ్బప్రవేశలోభేనేవకపోలద
ర్పణమర్పయతి మదవకాశదాయినోహృదయస్యప్రథమావినయలేఖామి
వకరరుహేణశయనాజ్కలిఖతి మత్రామ్బాలవీటకోపనయనఛలేనవిధుతే
నరక్తోత్పలభ్రమభ్రమద్భ్రమరబృన్దేనరతలేనస్విన్నముఖనివృ
ష్టీతతమాలపల్లవేనేవవీజయతి పునశ్చాచిన్తయత్ప్రాయేణమానుష్య
కసులభాలఘుతామిధ్యాసఙ్కల్పసహస్రైరేవమాయాస్యమాంవి ప్ర
లభతేలు పవివేకోయూవనమదోమదనావా - యతస్తిమిరోపహతేవ
యూనాంకృష్టిరల్పనపికలుషంనుహత్పశ్యతిస్నేహలవోఽపివారిశేవ
వయూవనమదేన దూరంపిస్తార్యతేస్వయముత్పాదితానేకచిన్తాశతాకు
లాకవినుతిరివ తరళతానకిఞ్చిన్నోన్మీల్యతే నిపుణమనస్తృగృహీతాఽచి
త్రవర్తికేవ తరుణచిత్తవృత్తిర్నకిఞ్చిన్నాలిఖతిసఞ్జాతరూపాభి మానా
కులతేవాత్మసమ్భవనానకర్షచిన్నాత్మానమర్పయతిస్వప్న ఇవానను
భూతమపినోరధోదర్శయతి ఇన్ద్రజాలపిచ్ఛికేవాసమ్భావ్యమపిప్ర
త్యాశాపురఃస్థాపయతి। భూయశ్చచిన్తితవాకినునేనవృత్తేవ మనసా
ఖేదితేన యదిసత్యమేవేయం భవల్లేఖనుణానుయ్యేవం జాతవృత్తిస్తదా
నచిరాత్ స ఏవైనామ ప్రార్థితానుకూలోమన్మథః ప్రకటీకరిష్యతిస
ఏవాస్యసంశయస్యచ్ఛేత్తాభవిష్యతి। ఇత్యవధార్యోత్థాయోప విశ్యచ

తాభిఃకన్యకాభిఃసహాత్మైర్గణైశ్చవిపక్షీవాదైశ్చపాణివాదైశ్చస్వరస
ంగీతవిదాదైశ్చసుభాషితగోష్ఠీభిశ్చానేకశ్చత్తైస్తైరాలాపైఃసుకు
మారైఃకలావిలాసైఃక్రీడన్నాసాద్యచక్రే।ముహూర్తమ్చస్థితాన్దిమ్మో
హవనాలోకనకుతూహలక్షిప్తచిత్తఃక్రీడాపర్వతశిఖరమారురోహ॥

కాదమ్బరీతుతందృష్ట్వాచిరయతిలిమహాశ్వేతాయాఃకిలవర్ష్మవ
లోకయితుంవిముక్తతంగవాక్షమనఙ్గక్షిప్తచిత్తాసౌధస్యోపరితనంశిఖర
మారురోహ। తత్రచవిరళపరిజనాసకలశశిమణ్డలపాణ్డుగేణాతపత్రే
ణహేమనడ్డేనవిరాజ్యమానాతపాచతుర్భిశ్చామరవ్యజనైశ్చక్షీరసాగరవిభ
రుచ్ఛాయమానైఃపవీజ్యమానాశీరసికుసుమగన్ధలుబ్ధేన భ్రమతా భ్రమ
రకులేనదివాపినీలావగుణ్ఠనేవచన్ద్రాపీడాభిసరణవేశాభ్యాసమివకుర్వ
తీకైలాసశిఖర ఇవగౌరిమహాశ్చామరశిఖాంసమాసజ్యమహాశ్చత్ర
పణ్డమవలమ్బ్యమహాస్తమాలికాస్కన్ధైకదేశన్యస్యమహార్మదలేఖాం
సఖీంపరిష్వజ్యమహాఃపరిజనాన్తరితసకలదేహానేత్రత్రిభాగేణమ
హాకారావలితత్రివలీవలయంపరివృత్యమహాఃప్రతీహారివేత్రలతాశిఖ
రైకదోలంనిధాయమహార్హశ్చలకరవిధృతామధరపల్లవేవీటికాంవినివే
శ్యమహారుగ్గూర్ణకర్ణోత్పలప్రహారపలాయమానపరిజనానుసరణశ
క్తికతిపయపదావిహస్యతంవిలోకయన్తీతేనచవిలోక్యమానామహాన్త
మపికాలమతిక్రాన్తంనాజ్ఞాసీత్। ఆరుహ్యచప్రతీహార్యానిఖేదితమ
హాశ్వేతాప్రత్యాగమనాతస్మాదవతతార। స్నానాదిషుమన్దాదరాపి
మహాశ్వేతానురోధేనదివ్యసవ్యాపారమకరోత్। చన్ద్రాపిడోపితస్మాద
వతీర్యప్రథమవిసర్జితేనైవకాదమ్బరీపరిజనేననిర్వర్తితస్నానవిధిర్ని
రుపహతశిలాతలార్చితాభిమతదైవతఃక్రీడాపర్వతకఏవసర్వమాహా
రాదికమహాఃకర్మచక్రే॥

క్రమేణచరితాషాడఃక్రీడాపర్వతకప్రాగ్భాగభాజిమనోహ

హరిణీహరీతహరితేహరిణీరోనన్ద్యపేనశేకరాసాసైనేగాయుధ హలభృ
యనిశ్చలకాళిన్దీజలస్పర్శిమతరుణీచరణాల క్తకరసరోణగోచిషి కుసుమరజ
స్సికతిలతశైలతామణ్డలోపగూఢోశేఖణ్డికాణ్డవసఙ్గీతగృహేమధురగతగీలాణ
లేససుసవిష్టోభ్లష్టవాసహసై వాతిబహుళధామ్నాభవళేనాలోకేన
జలేనేవనిర్వాప్యమానందివసంస్మరణాళధవళేనేవపీయు మానమాతపరి
క్షీరోజేనేవప్లావ్యమానాంగుహీంచన్నసవర్షేణేవసిచ్య మానాదిగ
న్తాకుసుమయేవవిలప్యమానమచ్చరతలమ్ । ఆసీచ్చాస్య వనసేకిమఖిలు
భగవాకోషధిపతిరకాణ్డపవనీతాంశుమదితోభవేదుదయ గ్రవిక్షేపవి
శేర్య మాణపాణ్డురజలధారాసహస్రాణిధారాగృ హాణి ము క్తాని ఆ
హోస్విదనిలవికీర్యమాణశీకరధవళితభువనాభ్యన్తరసిన్ధుర్థరాతలమవతీ
ర్ణేతి । కుతూహలాచ్చాలోకానుసార ప్రహితచక్షుర ద్రాక్షీత్ । అన
ల్పకస్యకాకచక్షుపరివృతాం స్రియమాణభవళాత పత్రా ముద్ధూయ
మానచామరదర్పయాం కాదమ్భరీ ప్రతీహార్యావామ పాణినావేత్ర ల
తాగర్భేణా ర్ద్ర వస్త్రసకలావచ్ఛన్నముఖంచన్దనానులేపనసనాథం నా
దికేళసముకకముత్పహ స్యాగతీణి కరేణదత్తహ స్తావలమ్బాంకేయూ
ంకేణచనిశ్వాసహ స్యేనిర్మా కశుచినీఛాలేకల్పలతాదుకూలేకథ తానివే
ద్యమానమార్ద్రాంమాలతీకుసుమదామాధిష్ఠిత కరతల యాచ తమాలిక
యానుగమ్యమానామాగచ్ఛ న్తీరమదలేఖామ్తస్యాశ్చసమీపే తరళికా
మ్తయాచసెతారంశుకోపచ్ఛ దేపటలకేగృ హీతంధవళతా కారణమివక్షీ
రోదస్యసహభువమివచ న్ద్రనుసం మృణాళ దణ్డమివనారాయణనాభి
పుణ్డరీకస్యమన్దరత్యోభవిష్టి స్తమివామృత ఫేనపణ్డనికరం వాసుకినిర్మో క
మివమన్దనశ్ర మోజ్ఝి తంహోప మివశ్రి యఃకులగృహవియోగగళితంహన్త
రమథనవిఖణ్డితా శేష శశికలా ఖణ్డసఙ్ఘా యమివ సంహృతం ప్రణిమా
తాగాగణమి వజలధిజలామన్థ గృతండిణ్డజకరశీక రాసారపుఞ్జీభూ తం న

త్రపత్రమాలాభరణమివమదనద్విపస్యశరన్మోషసకలైరివకల్పి తం కాద
ంబరీరూపవశీకృతమ నిజహృదయైరివనిర్మితం గుహమివసర్వ రత్నా
నాంయోరాశిమివైకత్రఘటితరి ప్రతిపక్షమివచన్ద్రస్యసకి జీవితమి
వజ్యోత్స్నా మయాఖిలస్మిన్హృదయమివనళినీదళగళజ్జలబిన్దు విలాసతరళ
ముత్కీర్ణితమివమృ ణాళవలయధవళకరంశ
కచ్ఛేదనమివ ఘనము క్తాంశునివహ ధవళిత దిగ్ముఖమున్ముక్తావళీ ప్రవా
హమివ సురయువనికుచపరిమళవాహినం ప్రభావర్ణనగుతి హారంహో
రమ్। గృహ్యస్వ చాయమస్య చన్ద్రాపీడఇచన్ద్రో తపమ్య తిమహోత్సవళి
మ్మఇకారణమితిమనసానిశ్చిత్యదూరాదేవ ప్రత్యుత్థానాదినాసముపచి
తోపచారక్రమేణ మన లేఖామాపత స్తీం ప్రతిజగ్రాహ। సాతుత
స్మిన్నేవమరకత గ్రావణిమహార్హముపవిశ్యస్వయముత్థాయ తేనచన్ద
నార్ద్రరాగేణానులిప్య తేచద్వేదుకూలేపరిధాప్యతైశ్చమాలతీకుసుమదా
మభిరారచిత శేఖరంకృత్వాతం హారమాదాయచన్ద్రాపీడమువాచ
కుమారతవేయమనుపహస్తిలాహఙ్కాగకా న్తాపేశలతాప్రీతిపరవశ జ
నంకమివనకారయతి। ప్రశ్రయఏవ తేదదాత్యవకాశమేవంవిధానామ్
అనయాచాకృత్యాకస్యాసిజీవితస్వామీ అనేనచాకారణాదిషక్రృతవా
త్సల్యేన చరితేనకస్యనబన్ధుత్వమధ్యారోపయసిపాచ తేప్రక్రమమధు
రావ్యవహృతిఃకస్యనవయస్యతామా త్వానయతి కిం వాన సమావాస
యన్త్యమీస్వభావసుకుమారవృత్తయోభవద్గుణాః। త్వన్మూర్తిరేవా
త్మోపాలమ్భ మర్హతి యాప్రథమదర్శన ఏవ విశ్రమ్భముపజనయతి
ఇతరథాహిత్వద్విధేసకలభువన ప్రథితమహిమ్ని ప్రయుజ్యమానంసర్వ
మేవానుచితమివాభాతి।తథాహిసంభాషణమప్యధఃకరణమివాపతతి
ఆదరోఽపిప్రభుతాభిమానమివాను మాపయతి।స్తుతిరప్యాత్మోత్కర్షమి
వసూచయతి। ఉపచారోసిచపలతామివప్రకాశయతి। ప్రీతిరప్యా

త్మజ్ఞతామివజ్ఞాపయతి। విజ్ఞాపనాపి ప్రాగల్భ్యమివజ్ఞాయతే। సేవా
పిచాపలమివదృశ్యతే । మానమపిపరిభవఇవభవతి। అపచస్వయంగృహీ
తహృదయాయకిం దీయతే జీవితేశ్వరాయకిం ప్రతిపాద్యతేప్రభవమకృ
తాగమనమ హేూపకారస్యకాతేప్రత్యుపక్రియా దర్శనదత్తజీవితఫ
లస్యసఫలమాగమనంకేనతేప్రీయతే । ప్రణయితాఖ్యాచేనవ్యపదేశేన
దర్శయతి కాదమ్బరీనవిభవమ్ అప్రతిపాద్యహిపరస్వతా సజన విభ
వానా మాస్తాం తావద్వి భవః భవా దృశస్యదాస్యమప్యజీర్ణా
ణా నా కార్యకారిణీతి నియుజ్యతే నత్వాత్మానమపివఞ్చితానభవతి జీవి
తమప్యర్పయిత్వానపశ్చాత్తప్యతే ప్రణయిజనప్రత్యాఖ్యా నపరా
జ్ముఖీచ దాక్షిణ్యపరవతీమహా త్రాసతామ్ । నచతాదృశీభవ యాచ
మానానాంయాదృశీదనతాంలజ్జాయత్స్వ యమునావ్యతిక్రమేణకృతా
పరాధమివత్వయ్యాత్మానమవగచ్ఛతి కాదమ్బరీ। తదయమమృతమథ
నసముద్భూతావాంసర్వరత్నానామేకఃశేషఇతిశేషనామాహారోఒము
నైవ హేతునాబహుమతోభగవతామ్భసాస్వత్యాగృహ ముపగతాయ
ప్రచేతసేదత్తఃపాశభృతాపి గన్ధర్వరాజాయగన్ధర్వరాజేనాపి కాద
మ్బర్యైతయాపశ్వద్భపురస్యానురూపమాభరణ స్యేతి విభావయన్యా
నభస్తలమేవోచితంసుధాసూతేర్ధామనధరేత్యవధార్యానుప్రేషితఃయ
ద్యపినిజగుణగణాభరణభూషితాజ్జయష్ఠయోభ వాన్పశాఃస్వేశహేతు
మితరజనబహుమతమా భరణభారమజ్ఞేషునారోపయన్తీతథాపి కాద
మ్బరీ ప్రీతిరస్యకారణమ్।కింన కృతమురపిశిలాశకలంకాస్తు భాభిధానం
లక్ష్మ్యాఃసహజమితి బహుమానమావిష్కుర్వతా భగవతాశార్ఙ్గపాణి
నా। నచనారాయణోఒత్రభవన్మతిరిచ్యతేనాపికాస్తుభమణిరణు
పిగుణలవేనశేషమతిశేతేనచాపి కాదమ్బరీమాకారాను కృతిక్షుల యా
ప్యల్పీయస్యాఒస్త్రీరనుగన్తృమలమతోఒర్హతీయమిమం బహుమానం త్వ

త్తః నచాభూమి రేషా ప్రీతి ప్రసరస్యనియతశ్చభవతాభగ్న ప్రణయా
మహా శ్వేతామపాలమ్భసహాస్యైః ఖేదయిత్వాత్మానముత్స్రక్ష్యతిఅత
ఏవమహా శ్వేతాతరళికామపీమంహారమాచాయత్వత్సకాశం ప్రేషితవ
తీ। తయాపికుమారస్యసన్దిష్టమేవ నఖలుమహాభాగన మనసాపి కార్యాః
కాదమ్బర్యాః ప్రథమప్రణయప్రసరభఙ్గఇత్యుక్త్వాచ తారాచక్ర
మివ చామీకరాచలస్యతటేతం తస్యవక్షస్థలేబబన్ధ॥
చన్ద్రాపీడస్తువిస్మ యమానః సబహుమానం ప్రత్యవాదీత్ మదలేఖేకి
ము చ్యతేనిపుణాసిజానాసిగ్రహయితుండత్తరావకాశమపహరన్త్యా
కృతంవచసికౌశలమ్। అయిముగ్ధకేవయమాత్మనః కేవావయంగ్రహణ
స్యాగ్రహణస్యవాగతాఖల్వియమస్తంకథా సౌజన్యశాలినీభిర్భవతీభిరు
పకరణీకృతోఽయం జనోయద్దేవ్యమిష్టేషువాభీష్టేషువావ్యాపారేషువి
నియుజ్యతామనిదక్షిణాయాఃఖలుదేవ్యాఃకాదమ్బర్యానిర్ధాక్షిణ్యమసి
గుణానకఞ్చిన్నదాసీకుర్వన్నిత్యుక్త్వాచ కాదమ్బరీసమ్బద్ధాభిరేవకథాభి
స్సచిరంస్థిత్వావిసర్జయామ్బభూవ మదలేఖామ్। అనతిదూరంగతాయాం
చ తస్యాంక్రీడాపర్వతకగతము దయగిరిగతమివచన్ద్రమసం చన్దనదు
కూలహారధవళంచన్ద్రాపీడంద్రష్టుమాసారితవేత్రచ్ఛత్రచామరచిహ్నాని
ష్ఠ్వాశేషపరిజనానుగమనాతమాలికాద్వితీయాచిత్రరథసుతాపునరపి
తదేవసౌధశిఖరమారురోహ। తత్రస్థాచపునస్తథైవవివిధవిలాసతరఙ్గితై
ర్విలోకితైరజహారాస్య మనః। తథాహిముహుర్నితమ్బబిమ్బన్యస్తవామ
హస్తపల్లవాఅనప్రావృతాంశుకానుసారప్రసారితదక్షిణకరానిశ్చల
తారకాలిఖితేవముహుర్మృగ్ధికారమ్బదత్తోత్తానకరతలతయాతద్రోత్ర
స్థలక్ష్యనిరుద్ధవదనేవముహురంశుకపల్లవతాడితనిశ్వాసామోదలు
బధుగముఖరణయాప్రస్తుతాహ్వానేవముహురనిలగళితాంశుకనం
వరణసమ్భ్రమద్విగుణీకృతభుజయుగళప్రావృతపయోధరతయాద

క్తాలిఙ్గనసంజ్ఞేవముహుఃకేశపాశాకృష్టకుసుమప్రకరితాఞ్జలిసమాఘ్రాణ
లీలయాకృతనమస్కా రేవముహురుభయతర్జనీభ్రమితముక్తాఫలమ్బిత
యానివేదితహృదయోత్కర్షికోద్గమేవముహురుపహారకుసుమస్ఖలనవిధుత
కంతలతయాకధితకుసుమాయుధశరప్రహారవేదనేవముహుర్గళితరసనా
నిబిడనియమితచరణతయాసంయమ్యార్ధి లేవమన్మథేనముహుశ్చలితోరు
విధృతశిథిలదుకూలాక్షిప్తతలతోలాయమానాంశుకైకదేశాచ్ఛాదితకుచా
చకితపరివరనత్రుట్యత్త్రివలీలతాఅంసన్రస్తచికురకలాపసఞ్జల్లనాకులకర
కమలాకటాక్షత్రోపథవళీకృతకర్ణోత్పలంవిలత్స్మితసుధాధుంధిధూపరి
తకపోలంసాచీకృతవదనమనేక రసభఙ్గిభఙ్గురంఏలోక యన్తీతావదవత
శ్చేయావదుపసంహృతాలోకోదివసోబభూవ॥

అథ హృదయ స్థితకమలినీరాగేణేవరజ్యమానేరాజీవజీ వితేశ్వ
రేసకలలోకచక్రవాళచక్రవర్తిని భగవతిప్రాప్తిక్రమేణచ దినపరి
మ్లానకోమరకాన్తిభిఃకామినీహృష్టైభిరివసంక్రమితశోణిమ్ని వ్యోమ్ని సం
హృతశోచిషి జాతే జరఠహరీతహరితహయేహరితవాజిని రవివిర హా
మీలితసరోజసంహతిషు హరితాయమానేషుకమలవనేషు శ్వేతాయ
మానేషు కుముదషణ్డేషులోహితాయమానేషుదిఙ్ముఖేషునీలాయమా
నే శర్వరీముఖేనైఃనైశ్చపున్దినశ్రీసమాగమాశాభిరివాను రాగిణీభిఃస
హైవదీధితిభిరదర్శనతాముపగతే భగవతిగభస్తిమాలినిత్కాలవిజృమ్భి
తేనచకాదమ్బరీహృదయరాగరసనాగరేణేవాపహారితేసన్ధ్యా రాగేణ
జీవలోకేకుసుమాయుధానలదహ్యమాన చక్రవాకహృదయ సహస్ర
ధూమశిఖజనితమానినీనయనాసారవారిణి విస్తీర్యమాణేతరుణత మాల
త్విషితిమిరేదిక్కరికరాకీర్ణశీక రాసారశ్వేతాయమానతారాగణే గగ
నేజాతాయాం చాదర్శనతుమాయాం వేలాయాం సౌధశిఖరాదవ త
తార కాదమ్బరీక్రీడాపర్వతకనితమ్బాచ్చచన్ద్రాపీడః। తతోనచిరాది

వగ్రహీతపాదః ప్రసాద్యమానఇవ కుముదినీభిః కలుషముఖీకుపితాఇవ ప్రసాదయన్నాశాఃప్రబోధాశఙ్కయేవపరిహరన్నుష్ణికమలినీఃలాఞ్ఛనేన చఞ్చలేన నిశానివహృదయేన సము ద్వహన్ రోహిణీచరణ లాఞ్ఛనలగ్నమల క్తకరసమివోదయరాగందధానః తిమిర నీలామ్బరాందివ మభిసారికామివోపసర్పన్ అతివల్లభతయా వికిరన్నివసౌభాగ్యముదగాత్ భగవానీక్షణోత్సవః సుధాసూతిః। ఉచ్ఛ్రితే చ కుసుమాయుధాధిరాజైకాతపత్రేకుముదినీవధూవరేవి భావరీలాసదనప్రతిశ్వేత భానౌధవళితదిశిదన్తినన్తాదివోత్క్రీడేభువనేచన్ద్రాపీడశ్చన్ద్రాపీడనిరన్తరయైవకుముదబన్ధుర్యాఇవ గృహకుముదిన్యాః కల్లోలధౌతసుధాధవళసోపానేతనుతర్షజాశావృన్తవాతవాహినిసుహంస మిథునే విరహవాచాలచక్రవాకయుగళే తీరేకుముదదళావలీభిఃపర్యన్తలిఖితదన్తపత్రలతనువదాతసిన్ధువాశడామోపహారం హరిచన్దనరసైఃప్రక్షాళితం కాదమ్బరీపరిజనోపదిష్టంయు క్తాశిలాపట్టంచన్ద్రశీతలమధిశిశ్యే। తత్రస్థస్యచాస్యాగత్యాకథయత్ కేయూరకః జేవీకాదమ్బరీ దేవం ద్రష్టుమాగతేతి॥

అథచన్ద్రాపీడఃససమ్భ్రమముత్థాయాగచ్ఛన్తీమ్అల్పసఖీజనపరివృతామ్అపనీతాశేషరాజచిహ్నామ్ ఇతరామివై కావలీమాత్రాభరణాంఅచ్ఛచ్ఛేనచన్దనరసేనధవళీకృతతనులతామ్ఏకకర్ణావసక్తదన్తపత్రామివస్రుకళికాకలికాకోమలంకర్ణపూరీకృతంకుముదదళంగధానాంజ్యోత్స్నాఞ్చుచినీకల్పద్రుమమకూలేబిభ్రతీంతత్కాలరమణీయేనవేషేణ సాక్షాదివచన్ద్రికయాదేవతాంమదలేఖయాదత్తహస్తావలమ్బాం కాదమ్బరీముపశ్యత్। ఆగత్యచ సాప్రీతిపేశలతాం తర్మయీప్రాకృతేవ పరిజనోచితేభూతలేసముపావిశత్। చన్ద్రాపీడోపికుమారఅధ్యాస్యతాంశిలాతలమేవేత్యసకృదనుబధ్యమానోపిమదలేఖయా భూమిమేవాభజ

తఃఅగ్రసర్వాసుచాసీనాసుతాసుమహా గ్రమివస్థిత్వావక్తుముపచక్ర మేచన్ద్రాపిడఃదేవిస్పష్టి పాతమా ర్ప్రీ తేదాసజ నేసమ్భ్రమాదిక స్యాపి ప్రసాదస్య నా స్యవకాశఃకిముతైతావతోఽనుగ్రహస్య!నఖ లువి ర్యున్నసినిపుణంతనూత్మ నోగుణలవమవలోకయామియస్యాయ మనుకూపోఽనుగ్రహోఽ దేకఃఅతిసరళాతవేయమపగతాభిమానమధురా సుజనతాయనభినవ సేవకజనే ష్వేవమనుధ్యతే!ప్రాయేణ మాముప చాహార్హమదక్షిణందేవీమన్య తేథన్యఃఖలుపరిజన సేయస్యో పరినియ న్త్రణాస్యాత్!ఆజ్ఞాసంవిభాగకరణాంచి తేభృత్యజనేఽవహితాదరఃపరో పకారోపకరణంశరీరంతృణలవలఘుచజీవితమ ప్రయెత్కృత్స్నతిపత్తిభి రుపాయవీక రుమాగతా స్తేవయమే తేశరీరమిసమేతజ్జీవితమేతానీన్ద్రి యాణిపతేషామన్యతరదారోపయపరి గ్రహోణగరీయ స్వమిలి!అథై వంవాదినోఽస్యవచనమాక్షిప్యమదలేఖాసస్మితమువాదిత్ కుమారభవ తుఅతియన్త్రణయాఖిన్న తేసఖీఖలుసవ్రీడాకాదమ్బరీకిమర్థమ్ప్రేష్ట్ చవము చ్య తేసర్వమ్ఇదమున్నరేణావివచనమనయాపరిగృహీతంకింపునరమనో భవచారఫల్గునావచసాసన్తేహదోలా మాకోప్యతఖిల!సిత్వాచకక్షిచ త్, కాలంకృతప్రస్తావాకథంరాజాతారాపీడఃకథం దేవీవిలాసవతీకథమా ర్య శుకనాసఃకీదృశీచోజ్జయినీకియత్యధ్వనిసాచకీదృక్ఛారతంవర్షంరమణీ యోవాసుర్యలోకఇత్య శేషంప్రచ్చ!ఏవంవిధాభిశ్చాన్యాభికథా భిఃసుచిరంస్థిత్వోత్థాయకాదమ్బరీ కేయూరకంచన్ద్రాపిడసమీపశాయి నంసమాదిశ్యపరిజనఞ్చశయనసౌధశిఖరమారురోహ!తతచసితమకూ లవితానతలాస్తీర్ణంశయనీయమలఙ్కార చన్ద్రాపీడోపితస్మిన్నేవ శిలా తలేనిరభిమానతామధిరూఢతామతిగమ్భీరతాఞ్చకాదమ్బర్యాఃవిష్కా రణవత్సలతాఞ్చమహాశ్వేతాయాఃసుజనతాఞ్చమదలేఖాయాఃమహా నుభావతాఞ్చపరిజనస్య అతిసమృద్ధిఞ్చ గన్ధర్వరాజలోకస్యరమ్యతా

ఇ్చకంపుుష జేశస్యమనసాభావయ్య కేయూర కేణసంవాహ్యమాన
చరణఃపుాదివత్తుణదాంఘ్రిపీత వాణ * . . .. *

అథ క్రమేణ కాదమ్బరీదర్శన ప్ర జాగరభిన్నఃస్వ ప్తుమివ తాలత
మూలతాళీదళీకన్దళినీం ప్ర విరళకల్లోలానిలశీతలాం వేలా వన రాజిసు
వత తార తారాపతిఃఅభ్యర్ణవిరహవిధురస్యచ కామినీజనస్య నిశ్వసిత్తై
రివోష్ణై ర్గ్లానిమనీయత చన్ద్రి కా। చన్ద్రాశ్మపీడవిలోకనారూఢ మదనే
వకుము దదళోదరనీతినిశాపద్మ జేషునిపపాతలక్ష్మీఃతుణడాపగమేచ
స్మ్ల లాల్వా కామినీకర్ణోత్పల ప్ర హారాణాముత్క ణ్ఠి తేప్వివ యతాం
వ్ర జత్సుపాటచ్చుతనుమ్ము వాసగృహ ప్రదీపేషుఅనవరతశరత్ప్రపక్వీణాన జ్ఞ
విశ్వాసవి భ్ర మేమ్ము వహత్సుతరులతాకుసుమ పరిమళిషు ప్ర ఖ్యాతమా
తరిశ్వసుమన్దరగిరిల తాగృహగహనానిచభియేవభజ న్తీష్వరుణ్ణ శయో
ద్ధ్లవినీషు తారకాసు క్ర మేణచసముద్ధత శుక్ర వా తహ్నయ నివాసల
గ్నానురాగమివ వాలోహితంమణ్డలముద్వ హతిసవితరిచన్ద్రా పీడఃశిలాత
లామ ధ్యాయ ప్రక్షాళితముఖకమలఃకృతసంధ్యానమస్కృతిర్గృహీత తా
మ్బూలఃకేయూరకవిలోకయదేవీకాదమ్బరీ ప్రబుద్ధానవాక్య వాతిష్ఠతీ
త్యవోచత్। గత ప్రతినివృత్తేనచ తేన దేవమన్దర ప్రాసాదస్యోధ ప్తాదక్ష
ణసౌధవేదికాయాంమహా శ్వేతయూసహోవతిష్ఠతశ్వత్యా వేది తేగన్ధర్వ రా
జతనయామాలోకయితుమాజగామదదర్శచ ధవళభస్మ కృతలలాటికా
భిరక్షమాలికాపరివర్తన ప్రచల కరతలాభిఃపాశుపత వ్రత చారిణీభి
ర్ధాతురాగారుణామ్బరాభిశ్చపరివ్రా జికాభిఃపరిణత తాలఫలవల్క
లలోహితవస్త్రాభిశ్చర క్తపట వ్రత వాహినీభిఃసితక్షననిబిడనిబద్ధస్తన
పరికరాభిశ్చ శ్వేతపటవ్యక్ష నాభిర్జటాజినవల్కలాషాఢధారిణీ భి
ర్వర్ణ చిహ్నాభి స్తాపసీభిఃసాక్షాదివమన్త్రిదేవతాభిఃచతన్తీభిర్భగవతఃశ
శ్వోద్భవేస్వయమ్బు కస్యామ్బి కాయాఃకార్తికేయస్య విష్టర శ్రవసోజి

సిస్యార్యవిలోకితేశ్వరస్యాగ్ర లోవైశ్యదేవస్యమార్తణ్డస్యవిశ్వ స్యభు
వ్యాఃస్తుతీరుపాస్యమానామన్తఃపురాభ్యర్థితాశ్చసాదరం నవసాక్ష
వై రాభాషశేరిత్యర్థాన్వైరానన్నవే త్రాసనదానైశ్చదర్శ నాగతగ
న్ధర్వరాజబాన్ధవవృద్ధాఃసమ్మానయన్తీంమహాశ్వేతాంపృష్ఠతశ్చనముప
విష్టేకిన్నరమిథునేనమధురాభ్యాంపంశాభ్యాంప్రత్తేతాలే కలగిరాగా
య న్యానారదదుహి త్రాపర్యమానేవసర్వమజ్ఞ మహేయసి మహా
భారతేద త్తావధానాంపురోధృ తేచమణిదర్పణేతామ్బాలరాగ బద్ధకృ
ష్ణికాన్తకారితాభ్యన్తరమ్ దశనజ్యోత్స్నాసిక్త మున్మిషత్పద్మమధూచ్ఛిష్ట
పట్టపాటలమధరంవిలోకయన్తీమ్ కైవలతృష్ణయాచకర ఘూర శిరిష
ప్రేషితోత్తానవిలోచనేనబద్ధమణ్డలం భ్రమ తాభవన కలహంసేన
ప్రభాతశశినేవక్రి యమాణగమన ప్రణామ ప్రగల్భిణాం కాదమ్బరీ
ఞ్చ। సమూ పపృత్యక్కృతనమస్కార స్తస్యామేవ సుధావేదికాయాంవి
న్యస్యమాననంభేజే స్థిత్వాచకళ్ళ్చితాలం మహాశ్వేతా యావదనంవి
లోక్యస్మ రిత కపోలోదరరమన్దస్మితమకరోత్। అసౌతుతావత్తావది
తాభిప్రా యాకాదమ్బరీమబ్రవీత్। సఖిభవత్యాగుణై శ్చన్ద్రాపిడశ్చ
న్ద్రికాన్తఇవచన్ద్రమయూఖై రార్ద్రీకృతోనశక్నోతివక్తుంజగ మిషతిథి
లుకుమారఃపృష్ఠతోమఃఖ మవిదితవృత్తా న్తంరాజచక్రమా స్తే। అపిచ
యువయోర్దూరార్పితయోరపిస్థితేయమిదానీంకమలినీకమలబాన్ధవ యోరి
వకుముదినీ కుముదనాథ యోరివ ప్రీతిరాప్రళయాత్। అతోభ్య ర్థ
జానాత్ భవతీతి॥ .... *

అథకాదమ్బరీసఖిమహాశ్వేతే స్వాధీనోఽయంసపరిజనః కుమారస్యస్వ
ఖ్వాన్తరాత్మాకఖ్వాత్రానురోధఖ్వత్యభిధాయగన్ధర్వకుమారానాహూ
యప్రాపయతకుమారం స్వాంభూమిమిత్యాదిదేశ। చన్ద్రాపీడోఽప్యు
త్థాయప్రణమ్యప్రథమం మహాశ్వేతాం తతఃకాదమ్బరీం తస్యాశ్చ

ప్రేమస్నిగ్ధేనచక్షుషా మనసాచగృహ్యమాణో దేవి కింబ్రవీమి బహు భాషిణో నశ్రద్ధధాతిలోకః స్మర్తవ్యోఽస్మిపరిజనకథాసు ఇత్యభిధాయకన్యకాన్తఃపురాన్నిర్జగామ। కాదమ్బరీవర్జమశేషకన్యకాజనో గుణగౌరవాకృష్టఃపరవశఇవతంవ్రజనమాహిస్తోరణాదనువవ్రాజ।నివృత్తే చ కన్యకాజనే కేయూరకేనోపనీతం వాజినామారుహ్యగన్ధర్వకుమారకైస్తైరనుగమ్యమానోహేమకూటాత్ ।ప్రవవ్రాజాస్తమ్। గచ్ఛతశ్చాస్యవిస్మరధతనయాఽనకేవలమన్తర్మహిరపిసైవసర్వాశానిబన్ధనమాసీత్ ।తదాహితన్మయేనమానసేనాస్యావిరహదుఃఖానుశయలగ్నామివపృష్ఠతఃకృశమారగమననిరోధాదివపురస్తాత్ నియోగాకులహృదయోత్ప్రేక్షికామివోత్ప్లుత్యమివనభసి సమ్యగాలోకయితుంవదనం విరహతురమానసామివావస్థితాముఽస్తలేతామేవమృగలోచనాందదర్శ। క్రమేణచప్రాప్యనహోశ్వేతాశ్రమమ్। అవధూతసరస్తీరేసన్నివిష్టమిన్ద్రాయుధఖురపుటానుసారేణైవాగతమాత్మస్కన్ధావారమపశ్యత్ ।నివర్తితాశేషగన్ధర్వకుమారశ్చనానన్దేనసకుతూహలేనసవిస్మయేనచస్కన్ధావారవర్తినాజనేనప్రణమ్యమానఃస్వభవనంవివేశ। సమ్మానితప్రత్యుత్థీకృతాశేషరాజలోకశ్చవైశమ్పాయనేనపత్రలేఖయాచసహపేవం మహాశ్వేతాపేవరం కాదమ్బరీపేవంమదలేఖాపేవంతమాలికాపేవం కేయూరకఇత్యనవైవ కథయాప్రాయోదివసమనైషీత్ । కాదమ్బరీరూపదర్శనదివ్యేవనాస్యపురేవప్రీతిమకరోత్ రాజలక్ష్మీఃతామేవపథవీక్షణామాబద్ధరణరణకేన చేతసా చిన్తయతోజాగ్రతపేవాస్యసాజగామరాత్రిః। అపరేద్యుశ్చసముత్థితేభగవతిరవావాస్తానమణ్డపగతఃతత్రతేనైవమనసా సహానైవప్రతీహారేణసహప్రవిశన్తం కేయూరకందదర్శ। మూర్ధాదేవచక్షుషితలస్పర్శనామూర్ధ్నినాకృతపాదపతనమ్ పేహ్యేహీత్యుక్త్వాప్రథమమపాఙ్గవిసర్పిణాచక్షుషాతతోఽన్యే

దయేనతతోరోమోద్గమేనపశ్చాద్భుజాభ్యాం ప్రధావితఃప్రసృతమాలి
ల్దిజగాఢముపావేశయచ్ఛైనమాత్మగాఃసమీపపవప ప్రచ్ఛచస్మితసుధా
ధవళీకృతాక్షరంతురత్వీతిత్ర వమయమివవచనమూచ్చరితః। కేయూరక
థయకుశలనీదేవీసఖీజనానపరిజనాకాదన్బరీభగవతీమహాశ్వేతాచేతి
అసౌతు తేనరాజసూనోఃప్రీతి ప్రకర్ష జన్మనాస్మితేనైవ స్పష్టత ఇవా
నులిప్తఖివసద్యఃవాపగతాధ్వఖేదఃప్రణమ్యాగత తర వవోచత్ । అ
ద్యకుశలినీయూ మేవం దేవఃపృచ్ఛత్యభిధాయ అప
నీయార్ద్రికర్పటావగుప్ఠితఖిషసూత్ర సంయతముఖమార్ద్రినదనపఙ్క్తి
న్యస్తబాలమృణాళవలయముద్రంళినీపత్ర పుటమ దర్శయ దుద్ఘాట్య
చతత్ర కాదమ్బరీ ప్రహీతాన్యభిజ్ఞా నాన్యదర్శయత్ । తద్య ధామర
కతహరిన్తివ్యపనీతత్వచ్ఛ్చాయమృజ్జరీభా ఖ్జీరిణిఫ్రుగీ ఫలానిశుక కా
మినీకపోలపాణ్డూని తామ్రాలీకళాసహరశేరశ్చన్ద్రికణ్డూల శకలఞ్చ
కర్పూరమతిబహుళమృగమదామోదమనోహరఞ్చమలయజవిలేపనమ్। ।
అబ్రవీచ్చచూడామణిచుమ్బి నాకోమలాఙ్గుళివివరవినిర్గత లోహితాం
శుజాలేనాఞ్జలినాదేవమర్చ్చ యతీదేవీకాదమ్బరీ । మహాశ్వేతాచసకణ్ణ
గ్రహాణకుశలవచసాపర్య స్తశిఖణ్డమాణిక్యజ్యోత్స్నాస్నపితలలాటేన
చనమస్కారేణమదలేఖాక్షీతిలఘుపితసీమన్తవకరికాకోటికోణేనసక
లకన్యాలోకశ్చసచరణరజఃస్పర్శేనచపావ ప్రణామేనతమాలికా । స
న్దిష్టశ్చతవమహాశ్వేతయాధన్యాఃఖలుతేయేషాం నగతోఽస్మిచతుషో
ర్విషయంతథానామసముద్భవత స్తేతుహినశీతలాశ్చన్ద్రికయా ఇవ
గుణావిరహేవివస్వన్మయాఇవసంవృత్తాఃస్పృహయన్తిఖలుజనాఃకథ
మపిదైవోపపాదితాయామృతోత్పత్తివాసరాయే వాతీతడివసాయ
త్వయావియుక్తంవినివృత్తమహాత్సవాలసమివవర్తతేగన్ధర్వ రాజ
నగరంజానాసిచమాంకృతసకలపరిత్యాగాంతథాప్యకారణపక్ష పాతి

నంభవ నం ద్రష్టుమిచ్ఛామిఅనిచ్ఛన్త్యా అపిమేబలాదివహృదయమ్ । అపి చబలవదస్పష్టశరీరాకాదమ్బరీస్మరతిచ । స్మేరాననంస్మరకల్పంత్వామ తఃపునరాగమనగౌరవేణార్హాసీమాంగుణవదభిమాని నీంకర్తుము దారజ నాదకోహిబహుమానమారోపయతి అవశ్యం సోఢవ్యా చేయమస్మద్వి ధజనపరిచయుకదర్దనాకుమారేణ । భవత్సుజన త్తే వజనయత్యనుచితస న్దేశప్రాగల్భ్యమ్ । ఏషదేవస్య శయనీయే విస్మృతఃశేషోహారః ప్ర హితఇత్యుత్తరీయపటాన్తసంయతం సూక్ష్మసూత్రవివరనిస్పృతైరం శుసన్తానై సంసూచ్యమానం విముచ్య చామరగ్రాహిణ్యాఃకరేనమ ర్పితవాన్ ॥ *

అథచన్ద్రాపీడో మహాశ్వతాచరణారాధనతపఃఫల మిదంయదే వంపరిజనేప్యనుస్మరణాదికం ప్రసాదభారసుతి మహాన్తమారోపయతి దేవీ కాదమ్బరీత్యుక్త్వాతత్సర్వంశిరసికృత్వాస్వయమేవ జగ్రాహ । తే నచ కాదమ్బర్యాఃకపోలాభ్యామేవ గళితేనస్మితా వలోకేనేవరసతా ముపనితేనహృదయేనేవ ప్రతేనగుణగణేనేవ నిస్యన్దితేనస్పర్శవత్యాప్లో దినాసురభిణాచవిలేపనేనవిలప్యతమేవకశ్మీహార మకరోత్ ।ఆగృహీత తామ్బూలశ్చముహూర్తాదివోత్థా యవామబాహునాస్కన్ధదేశేసమ వలమ్బ్యకేయూరకమూర్ధ్వస్థితపేవకృతయ థాక్రియమాణసమ్మానము దితం ప్రధానరాజలోకంవిసృజ్య శనైశ్శనైర్దన్తమాదనం కరిణం ద్రష్టు మయాసీత్ । తత్రచస్థిత్వాతుణమివతస్మైఖయమేవ నిజనఖాంశుజాల జటిలం సమ్మృణాళమివశష్పకబలమవకీర్య వల్లభతురఙ్గమ మన్దురాభి ముఖఃప్రతస్థేగచ్ఛంశ్చోభయతఃకిఞ్చిత్కిఞ్చిదివ తిర్యగ్వలితవదనఃపరి జనం విలోకయామ్బభూవ । అథచిత్తజ్ఞైఃప్రతీహారైఃప్రతిషిద్ధా నుగమనేనిఖిలేసము త్సారితే పరిజనే కేయూరకద్వితీయఏవమన్దురాం ప్రవివేశ । ఉత్సారణభయసమ్భ్రాన్తలోచనేషు ప్రణమ్యాపసృతే

షు వస్త్రాపాలేషు ఇన్ద్రాయుధస్యపృష్ఠావగుణ్ఠన పటంకిఞ్చిదేకపార్శ్వగళితంసమీకుర్వన్నుత్సారయంశ్చ కూణిత నేత్ర త్రిభాగస్యదృష్టిని రోధినీంకుఙ్కుమకపిలాంకేసరసటాం ఖురధోరణీవిన్యస్త చరణాలీలామన్దంనున్దరాదారుదత్తదేహభరఃసకుతూహలమువాచ కేయూరకకథయనున్నర్మాదారభ్యకోవావృత్తాన్తోగన్ధర్వరాజకులేకేనవా వ్యాపారేణ వాసరమతినీతవతీగన్ధర్వరాజపుత్రీకింవాకరోన్మహాశ్వేతాకిమ భాషత వామదలేఖాకేవాభవన్నాలాపాఃపరిజనస్యభవతోవాకోవ్యాపారఆసీదాసీద్వాకాచిన్మదాశ్రయణీకథా । కేయూరకస్తు సర్వమాచచక్షే దేవశ్రూయతాం నిర్గతేత్వయిహృదయసహస్ర ప్రయాణపటహకలకలమివనూపురచక్రక్వణితేన కన్యకాన్తఃపురే కుర్వతిదేవీకాదమ్బరీసపరిజనాసౌధశిఖరమారుహ్యతురగధూళిరేఖాధూసరందేవ్యాస్త్వ యివగమనమార్గమాలోకితవతీ । తిరోహితగర్భనేచదేవే మదలేఖాచస్థానిక్షీప్తముఖీప్రీత్యాతందిగన్తందుగ్ధోదధిధవళైఃప్లావయన్తీవదృష్టిపాతైస్సితాతపత్రాపదేశేనశశినేవేర్ష్యయానివార్యమాణరవికరస్పర్శాసుచిరంతత్రావస్థితవతీ । తస్మాచ్చకథమపిసఖేరమవతీర్యక్షణమివాస్థావమణ్డపేస్థితోవ్రీడాయస్ఖలనభియేన నివేద్యమానోపహారకుసుమాశీర్వాదాయమానైర్మధుకరైఃజలధారాధవళనఖముయూఖోన్ముఖానామనుగళంగళద్భిర్వల్మలయైఃకర్ణబన్ధానివోపపాదయన్తీకేకారవోద్విగ్నాభవన శిఖణ్డినాంపదేపదేచకుసుమధవళాకరేణగృహలతాపల్లవాఙ్గమనసాచదేవస్యగుణగణానవలమ్బమానాతమేవక్రీడాపర్వతకమాగతవతీయత్రస్థితవాన్దేవః । తముపేత్యచదేవేనాత్రమురకతశిలామకరికాప్రణాళప్రస్రవణసిచ్యమానహరితలతామణ్డపేశకరిణిశిలాతలేస్థితమత్రగన్ధోదకషరిష్మళీనాళిజాలజటిలశిలాప్రదేశేస్నాతమత్రకుసుమధూళిసికతిలేగిరినదీకాననతటేభగవానరిష్టతమ్బాలపాణిరత్రహ్లాపితశశ

ధరరోచిషిస్ఫాటికశిలాతలేభుక్తమత్ర సంక్రాన్తచన్దనరసలాఞ్ఛనేమ
క్తాశైలశిలాపట్టేను ప్రమితిపరిజనేనపునర్ముక్తనివేద్యమానాని దేవస్యై
వస్నానచిహ్నానిపశ్యన్తీతుపితవతీదివసమ్ । దివసావసానేచ కథమపిమ
హాశ్వేతాప్రయత్నాదనభిమతమపితస్మిన్నేవస్ఫటికమణివేశ్మన్యాహా
రమకరోత్ । అస్రముపగతేచభగవతి రవావుదితేచ న్ద్రనుసేత్రైవ
కఞ్చిత్కాలంస్థిత్వాచ న్ద్రకాన్తైవయీవచన్ద్రోదయేప్రత్యర్దికృత
తనుఃచన్ద్రబిమ్బప్రవేశభయేనేవక కౌసోంయోఽ కృత్వాకిమపిచిన్త
య న్నీముకుళితేక్షణాక్షణమాత్రంస్థిత్వోత్థాయ విమలన ఖినిపతితశశి
ప్రతిమాభరణరూణీవకృచ్ఛ్రాదుత్థిపన్నీ లీలామన్థర గమనపటూనిచ
రణానిశయ్యాగృహమగాత్ । శయననిక్షిప్తగాత్రయష్టిశ్చతతఃప్రభృ
తిప్రబలయాశిరోవేదనయావిచేష్టమానాదాహణేనచ దాహరూపిణా
జ్వరేణఅభిభూయమానాకేనాప్యాధినామజ్ఞీప్రదీప్తైఃకుముదాకరై
శ్చసార్ధమనిమీలితలోచనాదుఃఖదుఃఖేనక్షణదామనైషీత్ । ఉషసిచ
మామాహూయదేవస్యవార్తావ్యతికరో పాలమ్భయసో పాలమ్భ
మాదిష్టవతీ ... ...*

చన్ద్రాపీడస్తదాకర్ణ్యజిగమిషురశ్వాశ్వనివదభవనాన్ని
ర్యయౌ ఆరోపితపర్యాణశ్చత్వరితతురగపరిచారకోపనీతమిన్ద్రాయు
ధమారుహ్యపశ్చాదారోప్యపత్రలేఖాంస్థాపయిత్వావై
శమ్పాయనమశేషంపరిజనంనివర్త్యచఅన్యతురగారూఢైస్సైవకేయూర
కేణానుగమ్యమానోహేమకూటంయయౌ । ఆసాద్యచకాదమ్బరీభవన
ద్వారమవతారతురగాత్ । అవతీర్యచద్వారపాలార్పిత తురఙ్గఃకాద
మ్బరీప్రథమదర్శనకుతూహలిన్యాచపత్రలేఖ యాచానుగమ్యమానః
ప్రవిశ్యకాదమ్బరీ తిష్ఠతీ తిసమ్ముఖాగతమ న్యత్తమం వర్షవరమ
పశ్యత్ । కృతప్రణామేనచ తేన దేవ మత్తనయూరస్యక్రీడాపర్వ

తకస్యాదస్తాత్కమల వనదీర్ఘికాతీరదేవిరచితం హిమగృహమధ్యాస్తప్ర
ల్యావేదితే కేయూరకే నోపదిశ్యమానవర్త్మా ప్రవిదవనమధ్యేనగ
త్వాకిఞ్చిదగ్ధ్వానమరకతహరితానాంకదళీవనానాం ప్రభయూశ్మ
కృతరవికిరణంహరితాయమానందివసందదర్శ। తేషాఞ్చమధ్యేనిర స్తర
ళినీసళచ్ఛన్నంహిమగృహమపశ్యత్। తస్మాచ్చనిష్పన్నస్తమార్ద్రాంశుక
చ్ఛలేనాచ్ఛగజలేనేవసంవీతం బాహులతావిధృతైర్గ్రథితళవలై
రాభరణకైరివధవళితావయవమాపాణ్డుభిశ్చకశ్రవణాశ్రయైస్తాల
జీకృతైఃకేతకీగర్భనళైరుపహసితడిన్తపత్రమాలిఖిత చన్దనలలాటి
కానిముఖారవిన్దానిబద్ధసౌభాగ్యపదానీవద ధానంకృతచన్దనబిన్దుభిశ్చ
కాంశ్చదివాపస్పర్శలోభ్యస్తితేన్ప్రతిబిమ్బానివకపోలానుద్వహ న్తంగుప
హృతాశేషశిరీషసౌభాగ్యాభిఃశైవలసఞ్చరీభిఃకృతకర్ణపూరం కర్పూర
ధూళిధూసరేషుమలయజరసలవలితేషువకుళావలీవలయిషు స్తనేషు
న్యస్తసళినీపత్రప్రావరణమనవరతచన్దనచర్చాప్రణయినపాణ్డురైఃి
సన్తాపరోషమృదితచన్ద్రికారివకైఃకల్పితమృణాళదణ్డానిబిసత న్తు
మయూనిచామరాణిబిభ్రాణమున్నాళైశ్చకుముదైఃకువలయైఃకదళిన
ళైఃకమలినీపలాశైఃకుసుమస్తబకైశ్చాతపత్రీకృతైర్నివారితాతపం
జలదేవతానామివసమూహంవరుణశ్రియామివసమాగమంశరదామివ
సమాజంసరసీనామివగోష్ఠీబద్ధంశిశిరోపచారనిపుణం కాదమ్బర్యాఃపరి
పరిచారకంశరీరప్రాయంపరిజనమ్రదాక్షీత్ * *

తేనచప్రణమ్యమానఃపాదతలపతనభయాదివత్వరితాప స్మృ
తేనదీయమానమార్ద్రచన్దనపఙ్కకృతవేదికానాంపుణ్డరీకకలికాఘటిత
ఘణ్టికానాంవికసితసిన్ధువారకుసుమమఞ్జరీచామరాణాం లమ్బితస్థూల
మల్లికామకుళహారాణామాబద్ధలవఙ్గచన్దనమాలికానాం డోలాయమా
నకుముదదామధ్వజానాంమృణాళవేత్రహస్తాభిర్ధృతాభిఃరుచిర కుసు

మాభరణాభిర్మధులక్ష్మీప్రకృతిభిరివద్వారపాలికాభిరదిష్టితానాం కద
ళీతోరణానాంతలేనప్రవిశ్యసర్వతోనిస్పష్టదృష్టిర్గ్రిష్టవాక్ క్వచిదుభ
యతటాన్తర్నిఖాతతమాలపల్లవకృతవనలేఖాకుముదధూళివాలుకా పు
లినమాలినీశ్చన్దనరసేనప్రవర్త్యమానాగృహనదికాః, క్వచిన్నిచుళమ
ఞ్జరీరచితరక్తచామరాణాంజలార్ద్రితానకానాంతలేషుసన్దూరకుట్టి
మేషు ఆస్తీర్యమాణావిరక్తపఙ్కజశయనాని, క్వచిదేలారసేనసిచ్య
మానానిస్పర్శానుమేయబిలనిస్పటికభవనాని, క్వచిచ్ఛిరీషపత్త్రకృత
శాద్వలానాంమృణాళధారాగృహాణాంశిఖరమారోప్యమాణా నాంధా
రాకదమ్బధూళిధూసరితానాంయన్త్రిమయూరకాణాంకదమ్బ కాని,
క్వచిత్సహకారతరుసక్తైర్జమ్బూపల్లవైరాచ్ఛాద్యమానాభ్యన్తరాణి పర్ణ
శాలాః, క్వచిత్క్రీడతకృత్రిమకరికలభయూథకాకులీక్రియమాణాని
కాఞ్చనకమలినీకాక్వచిద్బద్ధోదకమాలేయముద్గకాఞ్చనసుధాపఙ్క కామ
పీరేషుస్థూలబిసలతాదణ్డఘటితదన్తారకాణికనకకేతక దళజలధ్రోణి
కానికువలయావలీరజుభిర్గ్రిధ్యమానానికమలపత్రపుటఘటితఘటీ య
న్త్రికాణి, క్వచిత్స్ఫటికబలాకావలీరాన్తవారిధారాలిఖితేన్ద్రాయు
ధాభిసఞ్చార్యమాణామాయామేఖమాలాః, క్వచిదుపాన్తప్రరూఢ
పాణ్డుయవాఙ్కురానుతరుణమాలతీకుట్మలదన్తరితతరఙ్గానుహారిచన్ద
నద్రవవాపికాసుశిశిరీక్రియమాణాహారయష్టీః, క్వచిన్ముక్తా ఫలక్రో
డరచితాలవాలకాన్ అనవరతస్థూలజలబిన్దుమర్దినమృణాళజతతి పత్ర
వృన్తకాన్, క్వచిద్విధృతచమరనిక్షిప్తశీకరా నీతనీహారాభ్రమన్తీర్య
న్త్రికమయూరాపత్రశకునిశ్రేణీః, క్వచిన్మధుకరకిఞ్జల్కోపం క్షిపతుతరర
వాబధ్యమానానికుసుమదామడోలాః, క్వచిదుదారారూఢనిర్దతోన్మా
లమాలతీవిచ్ఛర్దచ్ఛాదితముఖాన్ప్రవేశ్యమానాన్ శాతకుమ్భకుమ్భాన్, క్వచి
ద్ఘటితకదలీగర్భస్తమ్బదణ్డానిబధ్యమానచారువంశాకృతీని కుసుమస్తబ

కాతపత్రాణి, క్వచిత్కర్పూరమృదితకర్పూరపల్లవరసేనాని వాస్యమా
నానివినతనుయూన్యంశుకాని, క్వచిల్లవలీఫలద్రవేణార్ద్రీక్రియ మా
ణాంస్తృణశూకమంజరీకర్ణపూరాణ, క్వచిదమ్భోజినీసళవ్య జనైర్వీ
జ్యమానానుపలభాజనభాజః శీతౌషధిరసాన్ అన్యాంశ్చైవంప్రకా
రాన్ శిశిరోపచారోపకరణపరికల్పనావ్యాపారాన్పరిజనే కృతాన్
క్రియమాణాంశ్చవీక్షమాణోహిమగృహకస్యమధ్యభాగంహృక యమి
వహిమవతః జలక్రీడాగృహమివప్రచేతసః జన్మభూమివసర్వచ
ద్రికలానామ్ కులగృహమివసర్వచన్దనవనదేవతానాంప్రభవమివసర్వ
చన్ద్రమణీనాంనివాసమివసర్వమాధుమాసయామినీనాంసఙ్కేత సద
నమివసర్వప్రావృషాంగ్రీష్మోష్మాపనోదోద్దేశమివసర్వనిగ్నగానాంబడ
బానలసన్తాపపనోదననివాసమివసర్వసాగరాణాంవైమృతదహనదా
హప్రతీకారస్థానమివసర్వజలధరాణామిన్దువిరహదుస్సహదివసాతివా
హనస్థానమివకుముదినీనాంహారహుతాశననిర్వాపణశ్లేత్రమివనుకర
ధ్వజస్య దినకరకరైరపిసర్వతోజలయన్త్రధారాసహస్రముత్సారితైర
తిశీతస్పర్శభయవివృత్తైరివపరిహృతవనిలైరపి కదమ్బకేసరోత్కర వా
హిభిః కణ్టకితైరివానుగతంకదళీవనైరపిపవనచలితదళైర్వాద్యజనిత వే
ణుభిరివపరివారితమళిభిరపికుసుమామోదమదముఖైరాబద్ధదన్త వీ
ణైరివవాచాలితంలతాభిరపినిరన్తరమధుకరపటలజటిలాభిర్గృహీత నీల
ప్రావరణకాభిరివవిరాజితమానసాదక్రమేణచతస్రాన్తర్బహిశ్చా
తిబహులేనపిస్నిహగ్యేణేవోపలిప్యమానోఽతిశీతలేనస్పర్శేనావమన్య
తఆత్మనోమనశ్చన్ద్రికుసుంకుమదమయానీన్ద్రియాణి జ్యోత్స్నామ
యాన్యఙ్గానిమృణాళికామయీంధియమగణయచ్చనీహారమయానరక
కిరణాశ్చన్దనమయమాతపంకర్పూరమయంపవనముదకమయంకా లం
తుషారమయంత్రిభువనమ్॥ .... *

ఏవంవిధస్యచతస్యైకదేశేసుఖోదస్యకపరివృ తామసరిత్ప
రిచారామివభగవత్యోజ్ఞాం హిమవతోగుహాతల గతాం కుల్యాభ్రమి
భ్రమి తేరకర్పూరరస స్రోతసాకృతపరివేశాయాంమృణాళనిర్ణిమణ్ణపి కా
యాస్తలేపసుమశయనమధిశయానాం హారాజ్ఞనవలయరసన్తానూపు
రైసు శ్రాశాళమయైర్నిగడైరివసంయతామీర్ష యామన్మధేరచన్ననభవ లే
స్పృష్టామివలలాటేశశలాఞ్ఛనేనబాష్పవారి వాహినిచుమ్బితా మివ
చతుషినగుశేనవర్థితనిశ్వాసమరుణిదృష్టామివ ముఖేమాతరిశ్వ నాస
న్తాపప్రతప్తేష్వధ్వాసితామివాజేషుపతజ్రేకంగర్వదాహదీపి తేగృహీ
తామివహృదయేహృతభుజాస్వేదినిపరిష్వక్తామివవపుషీజలేన దైవతై
రపవిలుప్యమానసౌభాగ్యామివసర్వశః హృదయేనసహ ప్రియత మస
మీపమివోపగతైరజ్ఞైరుపజనితదౌర్బల్యాన్ ఆశ్యానచన్ననపాణ్డురశ్చరో
మాఞ్చమనవరతహారస్వర్శలగ్నమక్తాఫలకిరణపుఞ్జమివోద్వహన్తీం స్వే
దసీకరిణీంచకసోలపాళీంపక్షపవనేకవీజయద్భిరనుకమ్పమానామివా
వతంసకుసుమమధుకరైః అవతంసకుసుమమధుకరరవదవదహనదగ్ధమివ
శ్రోత్రమపాఙ్గనిర్దేనాశ్రు స్రోతసాసిఞ్చన్తీమతిప్రవృత్తస్య చాశ్రు
ణోనిర్వాహ పణాళికామివకర్పూరకేతకీకలికాంకర్ణేకలయన్తీ మాయ
తశ్వాసవిధుతితరళితేనచ సన్తాపభయపలాయమానేనదేహప్ర భావి
తానేనేవాంశుకేనవిమ చ్యమానకుచకలశా మాపతత్స్రిబల చామర
ప్రణిబద్ధంకుచకలశయుగళంప్రియాన్తికగమనౌత్సుక్యకృ తాపహ మివ
కరతలేననిరున్ధన్తీంముహుర్ముహుర్భుజలతయాతుషారశీలాసాలభఞ్జి కా
మాలిఙ్గన్తీం ముహుఃకపోలఫలకేనకర్పూరపు త్రికామాశ్లిష్యన్తీం ముహు
శ్చరణారవిన్దేనచన్దనపఙ్క ప్రతియాత నామామృషన్తీం సనసంక్రా న్తే
నాత్మముఖేనాపికుతూహలివపరివృత్యవిలోక్యమానాంకర్ణపూర పల్ల
వేనాపస్వప్రతిబిమ్బపల్లవశాయినాసోత్కణ్ఠేనచుమ్బ్యమాన కపోల

ఫలకారిహారైరపిముక్తాస్మభిన్మనస పరవశైరివప్రసారితకరై రాలిఙ్గ్య
మానాంగణిసర్పణముఖరసి నిహితంనోదేతవ్యమద్యశ్వయేఽజీవితస్పర్శ
మయంశపథంశశిచమివకారయన్తీంకరిణీమివ సస్మ్మితప్రముదవనగ
న్ధివారణప్రసారితకరాంప్రస్నేహామివాసబిన్దుక్షీరవాతస్యగాగమ
నాంముదనాభిషేకపేటికామివకరలావృతచన్దనసఫలశపమోహరకలశా
వష్టబ్ధపార్శ్వమాకాశకమలినీమివస్వచ్ఛామ్బరతలస్థశ్యేనమారస్యాశా
శకోమలోరుమూలాంకుసుమచాపచాపలేబామివముదనారోపితగుణకో
టికాన్తరాంసుధుమాసదేవతామివ శిరీషహోశీంమధుకరీమివముదు
మార్దణాకులామ్చన్దనవిలేపనామనఙ్గరాగిణీఞ్చ బాలాం పస్పర్శజనే
ఞ్చనృణాళినీ మభ్యర్థితతుషారస్పర్శాఞ్చకాదమ్బరీంవ్యలోకయత్ ॥

అథసాయథా దర్శమాగత్యాగత్యచన్ద్రాపీడా గమనమాదేవ
యన్తంపరిజనముత్తరళతారకేణచక్షుషాకదయకింసత్యమాగతోదృష్ట
స్తవయాకయత్యభ్యనిక్వాసావితిప్రతిముఖంనిక్షిప్తనానాఙ్కురంపప్ర
చ్ఛవర్ధూనధవళిమ్నాచక్షుషాదృష్ట్వాచసమ్ముఖమాపతన్తంతరదూరా
దేవవరాకోహారవగ్రాహకరిణీవోసుస్తమ్భవిధృతాపిచేష్టమానాఙ్గీకు
సుమశయనపరిసుళోపగతైపరవశామూఢైవోత్థా
ప్యమానానమ్భ్రిగచ్ఛుతోత్తరీయాంశుకాహారికిరణాను రసికస్తమి
చ్ఛన్తీమణికుట్టిమనిహితేనవానుకరతలేనహస్తావలమ్బనంనిజప్రతిమా
మివయాచమానాస్రస్తకేశకలాపసంయమనశ్రమితేనగళత్స్వేదసలి
లేనదక్షిణకరేణాభ్యుత్థ్యోవాత్మానమర్పయన్తీఖిలితత్రికతాన్నత్రివ
ళీతరఙ్గితరోమరాజితయాచిహ్నీడ్యమానేవసర్వరసానన్దేనఅన్తఃప్రవిష్ట
లలాటికాచన్దనరసమిశ్రమివచక్షుషాకరన్తీంశిశిరమార్ద్రజలమానన్దవా
రిబిన్దుభేణికయాఘటితావతంస ధూళిధూసరంప్రియప్రతిమాప్రవేశ
లోభేనసేవకసోలఫలకరప్రయోశయన్తీంలలాటికాచన్దనభఙ్గేనేవకిఞ్చిన్మఘో

ముఖీతత్క్షణమప్యాజ్ఞభాగపుఞ్జితతా రకయాతన్ముఖుగ్ధ యేవదీర్ఘ్ఘయా
కృష్టాకృష్యమాణాకుసుమశయనాచ్చన్ద్రాపీడస్తుసము పస్థ
త్యసూర్వవదేవతాంమహాశ్వేతాప్రణామపురస్సరందర్శితవినయఃప్ర
ణామకృతప్రతిప్రణామాయాజ్ఞప్తస్యాంపుత్రస్తస్మిన్నేవ కుసుమశ
యనేసముపవిష్టాయాంప్రతీహార్యాసముపనీతాంజామ్బూనదమయీ
మాస్దనికాంరోచిష్ణురత్న ప్రత్యుప్తపాదాంపాదేనైవోత్సార్యఋషితావే
వోపావిశత్ ।అదకేయూగకోదేవిదేవస్యచన్ద్రాపీడస్య ప్ర సాదభూమి
రేషాపత్రలేఖానానుతామ్బూలకరఙ్కవాహినీ త్య భిధాయపత్రలే
ఖామదర్శయత్ ।అథ కాదమ్బరీకృష్ట్వాతామాలోమా నుమీషుపటు పా
తఃప్రజాపతేరితిచిన్తయామ్బభూవ కృతప్రణామాఞ్చతాం సాదరమే
హ్యాహీత్యభిధాయాత్మనఃసమీపేసకుతూహలపరిజనదృశ్యమానాంప్ర
కృతిసము పావేశయత్ దర్శనాదేవోపారూఢప్రీత్యతిశయాచముహు
ర్మ్మహురేనాంనోపగ్రహంకరకిసలయేనపస్పర్శ ।

చన్ద్రాపీడస్తుసపదికృతసకలాగమనోచితోపచారఃతదవస్థాంచి
త్రరథతనయామాలోక్యాచిన్తయత్ । అతిదుర్విదగ్ధంహిమేహృదయమ
ద్యాపినశ్రద్ధాతిభవతుపృచ్ఛామితావదేనాంనిపుణాలాపేనేతిప్ర
కాశమబ్రవీత్ ।దేవి జానామికామరతింనిమిత్తీకృత్యప్రవృత్తో ఽయ
మపిరళసన్తాపతీవ్రోవ్యాధిఃసుతనుసత్యంన తథాత్వామేషవృధయతి
యథాస్మాఞ్ఞిచ్ఛామిదేహదానేనాపిస్వస్థామత్రభవతీంకర్తుమిత్య
మ్బినీమనుకమ్పమావస్యకుసుమేషుపీడయాపతితామవేక్ష మాణస్యపత
తీవమేహృదియమనఙ్గదేవతనూభూతే తేభుజలతేగాఢసన్తాపయాచకృ
ష్ట్యావహన్తీస్థలకమలినీమివరక్తతామరసామ్ । అపిచఅనవరతకృతా శ్రు
బిన్దుపాతేనవర్తతేముక్తాభరణతాగృహీతస్వయంవరాక్షాణిమజ్జళప్ర
సాధనానిసకుసుమశేలీముఖాహిశోభతేనవాలతేతి ।అథకాదమ్బరీబాలత

యాస్వభావముద్ఘాపకై స్సోపదిష్టయేవ ప్రజ్ఞయాతమశేషమస్యా
వ్యక్తవ్యాహారమూచితసుహృన్మనసాజగ్రాహనోరధానాన్తతావ
లీంభూమిసుసహ్యాన్వయస్త్రీశాలీనతాభ్యాంచలచ్చమానాలూష్మీ మేవాసీ
చ్। కేవలముత్పాదితాన్యవ్యపదేశాత్క్షణంతమానానామోదమధుకరప
లలాన్ధకారితంద్రష్టుమివస్మితాలోకమకరోత్ । తతోమదలేఖాప్రత్య
వాదీత్। కుమారకంకథయామిదాయణోఽయమకథనీయఖిలసన్తాపః।
అపిచసుకుమారభావోపేతాయాఃకిమివాస్యాయన్నసన్తాపాయ। తథా
హిమృణాళిన్యాఃశిశిరకిసలయమసిహుతాశనాయతేజ్యోత్స్నాప్యాత
పాయతేనసుకిసలయతాలవృన్తవాతైర్మనసిజాయమాంకింనపర్యాప్తి
మేవంధీరత్వమేవప్రాణసన్ధారణహేతురస్యాఇతికాదమ్బరీ హృదయేస
తమేవమనలేఖా లాపమస్యప్రత్యుత్తరీచకార। చన్ద్రాపీడోపుష్కలయ
ధాఘటమానార్ద్రతయాసస్నేహదోలాంరూఢైవచేతసాసహశ్వేతయా
సహప్రీత్యుపచయచతురాభిర్మధురాలాపగర్భాభిఃకథాభిర్మహాన్తం
కాలఞ్చస్థిత్వాతథైవసహతాయత్నేనమోచయిత్వాత్మానంస్కన్ధావా
రగమనాయకాదమ్బరీభవనాన్నిర్యయౌ॥ .. . . *

నిర్గతశ్చతురఙ్గమాయుక్తంపశ్చాదాత్తకేయూరకోఽభిహి
తవాఙ్దేవసుదలేఖావిజ్ఞాపయతిదేవీకాదమ్బరీ ప్రగహసుదర్శనజనిత ప్రీ
తిఃపత్రలేఖాంనివర్త్యమానామిచ్ఛతిద్రష్టుంచాద్యాస్యనీతిశ్రుత్వా దేవః
ప్రమాణమిత్యాకర్ణ్యచన్ద్రాపీడఃకేయూరకథన్యాస్పృహణీయాచప
త్ర లేఖాయామేవమనుబధ్నాతిమర్ల్లభోదేవీ ప్రసాదఃప్రవేశ్యతామి
త్యభిధాయపునఃస్కన్ధావారమేవజగామ। ప్రవిశన్నేవపతుస్సమీపా
దాగతమభిజాతతరమాలేఖహారమద్రాక్షీత్ ధృతతురఙ్గమశ్చప్రీ
తివిస్ఫారితేనచక్షుషామూరాదేవాప్యచ్ఛత్। అఙ్గకచ్చిత్కుశలీతాతస్య
హసర్వేణపరిజనేన అమ్బాచసర్వాన్తఃపురైరితి। అథాసావుపసృత్య

ప్రణామాన్తరం దేవయధాక్రమోపయసేత్యభిధాయ లేఖద్వితయమర్పయామ్బభూవ యువరాజస్తుశేరసికృత్వాస్వయమేవచతదున్మ చ్యక్రమశఃపపాఠ॥

*

స్వప్రభుజయినీతసకలరాజన్యశేఖరీకృతచరణారవిన్దః పరమమాహేశ్వరోమహారాజాధిరాజోదేవస్తారాపీడస్సర్వసమ్పదామాయతనంచన్యాపీడము దఞ్చచ్చాచుచూడామణిమురీచిచక్రచుమ్బితాన్యత్తమాజ్ఞేనమ్బన్నన్దయతికుశలిన్యఃప్రజాఃకిన్తుకియానపికాలోభవతో ఽదృష్టస్య బలవమతర్కణ్ణితంనోహృదయం దేవీచసహోన్తఃపురైర్మ్లానిముపనీతాఅతోలేఖవాచనావిరతిరేవ ప్రయాణకాలతాంనతవ్యేతి। శుకనాసప్రేషితేదివ్యహంసేఽహ్యముమేవార్థంలిఖితవ మోచయత్। అస్మిన్నేవావసరేసముపసృత్యవైశమ్పాయనోఽపలేఖద్వితయమపహృత్యేయమస్మాదభిన్నార్థమేవావర్ణయత్। అథయధాజ్ఞాపయతితాతయిత్యుక్త్వావతదైవతురగాధిరూఢఃప్రయాణపటహమవాదయత్। సమీపేస్థితశ్చమహతాశ్వేతాశ్వేయేనపరివృతంవపఃవలాధికృతంబలాహకపుత్రమేఘనాదనామానమాదిదేశ। భవతాపత్రలేఖయాసహోగన్తవ్యంనియతశ్చకేయూరకస్తామాదాయైతావతీంభూమిమాగమిష్యతితన్మఖేనవిజ్ఞాప్యప్రణమ్యదేవీంకాదమ్బరీ। ననియంసాశ్రిభువననిన్దనీయానిరనురోధానిమ్పరిచయాచమర్దశీలాప్రకృతిర్మర్యానాంయేషామకాణ్డవిసంవాదిన్యఃప్రీతయోనగణయన్తినిష్కారణపిత్సలతామ్। ఏవంగచ్ఛతామయాత్మనోనీతఃస్నేహాకపటకూటజాలికతాంప్రాపితాభక్తిరలీకకాకుకరణకుశలతాంపాతితమపచారమాత్రమధురంధూర్తతాయామాత్మార్పణంప్రకటితంవాఙ్మనసయోర్నిస్సారత్వమ్। ఆస్తాంతావదాత్మాఽస్తానాహితప్రసాదాదివ్యయోగ్యేవ్యపివక్తవ్యతాంనీతాజనయన్తిహిపశ్చాద్వైక్లవ్యమభూమిపాతితావ్యరాఃప్రసాదా

వ్యాకృష్టమనోమహాతాప్ । నఖలుతథాదేవీం ప్రతి స్వ బలలజ్జాభా
రమన్థరంమేహృదయంయుష్మానహాస్వేచ్ఛాం ప్రకటనియతమేనామూలీకా
థ్యాబీరోపణపర్యుత్సుకాస్మదుణసమ్బారావస్థానపటుపాటినీమనకృదుపాల
ప్స్యతేదేవి । తల్కింకరోమిగరీయసిగురౌరాజ్ఞాప్రభవతి హిదేహ
మాత్రకస్యహృదయేశతుహేమకూటనివాసవ్యసనినాం । తంజన్మాన్తర
సహప్రస్థదాస్యపట్టందేవ్యాఃనగత్తమస్యాటవికాభ్యాంసేవదేవీప్ర
సాదేకగన్తుంసర్వాగతోఽస్మిపితురాదేశాదజ్జయినీమ్ ప్రసభంతోఽ
సజ్జనకథాకీర్తనేషుస్మర్తవ్యఃఖలుచన్ద్రాపీడచన్ద్రాలఙ్కారస్తైవం సంస్థాః
యథాజీవంపునర్దేవీచరణారవిన్దవన్దనాన్తరాయసాస్యాచన్ద్రా
పీడ ఇతిగన్తుమారేభేతాయాఞ్చన ప్రదక్షిణంశిరసాచాచాలాపిస్తనీంతూ ష్ణీంతే
ఖాయాశ్చకథనీయఃప్రణామపూర్వంనశేషఃకిన్తుగాఢమాలిఙ్గనీ
యాచతమాలికా । అపివయస్మత్సచనాదశేషఃప్రష్టవ్యఃకుశలం కాద
మ్బరీపరిజనరచితాఞ్జలినాచభగవానామన్త్రణీయోహేసుకూలఇతి ॥

ఏవమాదిశ్యతంసుహృదాదిసాధనమన్తఃశయతాశైశ్వ వైర్ణన
మ్మిత్యుక్త్వాసైశమ్పాయనంస్కన్ధావారభారేర్వ్యయుఙ్క్ష్వ । స్వయమపి
పిఙ్గతధూమఏవ గమనాహేలాహస్తాహేషా రవకమ్పితకైలాసేఖురప
తనఘాతోద్ధూతభూమణ్డలేనతురగప్రాయేణాశ్వసైన్యేనఅనుగమ్య
మానఃతమేవలేఖహారికంపర్యాణలగ్నఅభవంకాదమ్బరీవియోగశూ
న్యేనాపిహృదయేనోజ్జయినీవార్తాంపృచ్ఛన్ప్రతస్థే । క్రమేణచాతి
స్రవద్ధప్రకాణ్డసానుపప్రాయయామాలినీలద్రానున్నైర్మణ్డలితతరు
షణ్డయాగజపలిపాతితపాదపపరిహారవక్రీకృతమార్గయాజనజనితతృ
ణపర్ణకాష్ఠకోటికూటప్రకటితపీరపురుషమాత్రస్థానయామహా పాదప
మూలగోత్రీకర్ణకాన్తారదుర్గమాతృషితపథికజనఖణ్డితదళో జ్జ్వలా మల
కీఫలనికరయావికసితకరిష్ణుశరీరజోవిచ్ఛురితతత్తైస్తటబద్ధపటచ్చరి క

జ జ

ర్పటధ్వజచిహ్నైః ఇష్టకాస్థితశుష్క-పల్లవవిష్టరానుమితపథి కవి శ్రా
మైః విశ్రాన్తకార్పటిక-ప్రస్ఫుటితచరణధూళిధూసరకిసలయ లాఞ్ఛి
తోపకణ్ఠైః పత్రసజ్క-రానురభీకృతాశిశిరపక్షి-లవివర్ణ్డాస్వా దుజలైః
వ్రతనిగ్రన్థిగ్రథితపర్ణపుటతృణపులీచిహ్నను మేయైరర్జ్జా-న్తారకూపై
రసులభసలిలతయా అనభిలషితోద్దేశయామధుబిన్దుస్యన్దిసన్ధివార వన
రాజిరజోధూసరితతీరాభిశ్చ కుబ్జకలతాజాలకైర్జటిలీకృతసైక తాభిః అ
థ్వగోత్థాతవాలుకాకూపికోపలభ్యమానకలుషస్వల్పసలీలాభిః శుష్క-
గిరినది కాభిర్విషమీకృతాన్తరాళయాకుక్కుట-కాలేయకరటితాను మీయ
మానగుల్మగహన గ్రామటికయాశూన్యయాదివసనుటవ్యాగతాస్వా పరి
ణతేరవిబిమ్బేచిమ్బారుణా తపవిసరేవాసరేసిక్తాభీకృతకదమ్బ శాల్మ
లీపలాశబహులైః శిఖరశేషైకపల్లవవిడమ్బి తాతపత్రైః పాదపైరర్థో
ద్ధృతప్రరోహన్మూలస్థూలస్థాణుగ్రన్థిజటిలైశ్చ హరితాళకపిల పక్వవే
ణువిటపపటలరచితవృతిభిర్మృగభయకృతతృణపురుషకైః విపాకపాణ్డు
భిః ఫలితైః ప్రియఙ్గు ప్రాయైరటవీక్షేత్రైర్విరళీకృతవనప్రదేశే చిర
ప్రరూఢస్థిరక్తచన్దనతరోరుపరి బద్ధంసరసపిశితపిణ్డనిభైరల క్తకైరభినవ
శోణితారుణేనరక్తచన్దనరసేన ఆర్ద్రజిహ్వాలతాలోహినీభిః రక్త పతా
కాభిః కేశకలాపకాన్తినాచకృష్ణచామరావచూలేన ప్రత్యగ్రవిశసితా
వాం జీవానామివావయవైరుపరచితదణ్డమణ్డనంపరిణద్ధవరాటక ఘటి
తబుద్బుదార్ధచన్ద్రఖణ్డలఖచితంసుతమహిషరక్తణావలీర్ణదినక రావతారి
తశశినేవవిరాజితశిఖరండోలాయితశృఙ్గసఙ్గిలోహశృఙ్ఖలావలమ్బ మాన
ఘర్ఘరరవఘోరఘణ్టయాచఘటితకేసరి సటారుచిరచామరయా కాఞ్చ
నత్రిశూలికయాలిఖితనభస్థలమిత స్తతః పథికపురుషోపహారమార్గ మి
వాలోకయన్తరమహాన్తరక్తధ్వజందూరతపవనదర్శ॥

తదభిముఖశ్చకిఞ్చిదధ్వానంగ త్వాకేతకీసూచిషణ్డపాణ్డు రేణవ
పద్మరదవస్తకవాటేనపరివృతాంలోహతోరణేనచరక్తచామరావలిపది

కిరాతకాలాయసదర్పణగుణ్డ లమాలాంశబకమూ ఖమాలామివకపిలకేశ
భీషణాంబి భ్రాణేనసనాదీకృతద్వారదేశావ భిముఖప్రతిష్ఠి తే నచవి
నిహితరక్తచన్దనహ స్తకతయాయధిరారుణయ నుకరితలాస్ఫాలి తేనేవ
శోణితలవలోభ లోలశివాలిహ్యమాన లూహితలోచనేనలోహమహి
మ్ణాధ్యాసితాజ్ఞనశిలావేది కాంక్వచి ద్రక్తోత్పలైశ్శవరవిపాలితానాం
వనమహిషాణామివలోచనై ఃక్వచిన్నగ స్తికుసుమకుట్మలై ఃకేసరిణామివ
కరజై ఃక్వచిత్కుంభుకకుసుమకుట్మ లైశ్శార్దూలానామివసరుధిరైర్మఖి
లైఃకృతపుణ్యాపుష్ప ప్రక రోపహారామన్య త్రాబుద్ధిరితామివకుటిల
హరిణవిషాణకోటికూటైఃపల్లవితామివసంసజిహ్మైశ్చేడశతైఃకుసుమి
తామివరక్తనయనసహ స్రైఃస్థితామివ ముణ్డనుణ్డలైఃఉపహారహిం
సాందర్శయ న్నీంశాఖా న్తరాళనిర న్తరచిరవర క్తకుక్కుటకులైశ్చబయా
దకాలగర్జితకుసుమస్తబకై రివరక్తాశోకపల్లవపై ర్విభూషితాజ్ఞ నాంబలి
రుధిరపానతృష్ణయాసమాగతైశ్చవేతాళైరివతాళైర్ధీయమాన ఫలము
ణ్డోపహారాంశజ్ఞా జ్వరకమ్పితై రివకదళీకావనై ర్భయోత్కణ్టికైరి
వశ్రీఫలతరుషణ్డై స్తాసోర్ధ్వకేశై రివఖర్జూరవనై స్సమన్తా ద్దహనీకృ
తాంవనకరికులకుమ్భవిదళితముక్తాఫలానిగుదిరారుణాని బలిసిక్థలుబ్ధము
ద్ధకృకవాకుగ్ర స్తముక్తానివికిరద్భిరమ్బికాపరిగ్రహచర్చలితై ఃక్రీడద్భిఃకే
సరికిశోరకై ఃశూన్యోద్దేశాంప్రభూతరుధిరదర్శనోద్భూత మూర్ఛా
పతితేనేవ ప్రతిబిమ్బితేనా స్తతా మ్రేణసవి త్రాతా మ్రతరీకృతైఃతు
తజజలప్రవాహోపిచ్ఛిలీకృతాజిరామవలమ్బమానదీపధూపరక్తాం
శుకేవగ్రథితశిఖిగళవలయావలినాపిష్ట పిణ్డపాణ్డురితఘన ఘుణ్టామాలా
ఖారిణాత్రాపురుషసిం హముఖమధ్యస్థితస్థూ లలోహకణ్టకగ త్తద వ్తద
ష్టార్ధళంగళత్పీ తనీలలోహిత దర్పణసో భితబుద్బుదమాలంకపాటపట్ట
ట్వయంచఛానేనగర్భగృహద్వారదేశేన దీప్యమానామ న్తఃపిణ్డికాసీర

సాతిభిశ్చసర్వపశుజీవితై రివశరణముపాగతై రల్తకకరసరక్తపక్షైర
విరహితచరణమూలాంపతీతకృష్ణచామర ప్రకీవిమ్బానారిచశిరశ్ఛేదగల
గ్నకేశజాలకానామివపరశుపట్టిసప్రభృతీనాం జీవవిశసనశస్త్రాణాం
ప్రభాబిర్భద్గబహుళాన్ధకారతయాపాతాళనివాసినీమివోపఉక్ష్యమా
ణాంరక్తచర్వనఖచితస్ఫురత్ఫలపల్లవకలితైశ్చబిల్వదామభిఃబాలకమణ్డి
ప్రాలమ్బైరివవృతమణ్డలాంగోణితాక్తామ్రకకుప్సు స్రుబకకృశాభ్యాం నైవే
శ్వపనూపహారిపటహాపఉరటిత సోల్లసితరోమాఞ్చైరివచాఞ్చైఃక్రూ
రతామూగ్వహన్తీంవారుచామీకరపట ప్రావృతేనచలలాటేనశబంసు
న్దరీరచితసిన్దూరతిలకబిన్దునాదాడిమీకుసుమనికర్ణపూరప్రభా సేక లోహి
తాయమానకపోలభిత్తినారచితతామ్బూలారుణితాధరపుటేనభ్రుకుటి
కుటిలబభ్రునయనేనముఖేనకుసుమ్భపాటలితచుకూలకలిత యూచదే
హలతయానుహోకాలాభి సారికావేశవిభ్రమంబి భ్రతీంసమ్బిణ్ణితనీల
గుగ్గులుధూపధూమాగుణీకృతాభిశ్చ ప్రచలన్తీభిఃపర్ణగృహదీపికాలతా
భిరబ్దులీఢరివపహిషాసురరోణితలవాలోహనీభిఃపక్వస్థిరకణ్ఠాయనచ
లితత్రిశూలదణ్డకృతాపరాధంవనమహిషమివతర్జయన్తీంప్రలమ్బకూ
ర్చధరైశ్చాగైరపిధృత వ్రతైరివస్ఫురదధరపుటైరాకుభిరపిజపపరైరి
వకృష్ణాజిన ప్రావృతాఙ్గైఃకురఙ్గైరపిప్రణీయమైరివజ్వలిత లోహిత
మూర్ధ్వరత్నరశ్మిభిఃకృష్ణసరైఃపిశరోధృతమణిదీపవైరి వారాధ్య
మానాం సర్వతఃకరోరవాయస గణేనచ రువతాస్తుతి పరేణేవస్తూ
యమానాం స్థూలస్థూలైశ్శిరాజాల కైరౌధార గోధికా కృకలా
సకులైరివదగ్ధస్థాణ్వాశఙ్కయాసమాకృష్టైర్ వాక్షితేనఅ
లక్ష్మీసము ద్భాత లక్షణ స్థానైరివవిస్ఫోట వ్రణ బిన్దుభిఃక
ల్మాషితసకలశరీరేణకర్ణావతంససంస్థాపితయూచచూడయారుద్రాక్ష
మాలికాందధానేనఅమ్బికాపాదపతనశ్యామలలాబవర్ధమానార్బుదేన

కువాదికదత్తసిద్ధాఞ్జనదానస్పృతిశైకలోచనత్వయా త్రికాలమితర లో
చనాఞ్జనదానాదర్శశ్లోకకృతధారు శలా కేవప్రత్యహంకటు కాలావు
స్నేన ప్రారబ్ధనన్తరతాప్రతీకారేణకధఞ్చిత్పాపగత్తేష్ట కాప్రహారత
యాశుష్కైకభుజోపశాన్తనుర్వనవ్యసనేనడుపర్యవిగ్రాన్తకటుకవర్తిప్ర
యోగవర్ధితతిమిరేణ అశ్మభేసంగృహీతవనవరాహదంష్ట్రిణ ఇఙ్గుదీ
కోశకృతౌషధాఞ్జనసంగ్రహాణనూచీస్యూతశిరాసజ్యోచితవామక
రాఙ్గుళినా కౌశేయకకోశావరణక్షిప్రవణశచరణాఙ్గుష్ఠకేన అసమ్య
క్కృతరసాయనానీతాకాలజ్వరేణజరాంగతేనాపి దక్షిణాప ధాధి
రాజ్యవర ప్రార్థనాకదర్థితదుర్దినశిక్షితశత్రుణాదిష్టతిల కాబద్ధవిభ
వప్రత్యాశేనహరితపత్రరసాఙ్గారమసీమలినాశమ్భుకవాహినా ప
ట్టికాలిఖితదుర్వాస్తోత్రేణధూమరక్రాలక్తకాక్షరతాలపత్రకుహకత న్త్రి
మన్త్రిపుస్తికాసంగ్రహణాజీర్ణనుహోపాశుపతోప దేశలిఖిత మహా
కాలమతేనఆవిర్భూతనిధివాదవ్యాధినాసఞ్జాతధాతువాదవాయు నా
లగ్నాసురవివరప్రవేశపిశాచేనప్రవృత్తయక్షకన్యకాకామిత్వ మనో
రథవ్యామోహానవర్థితాన్తర్ధానమన్త్రిసాధనసంగ్రహాణశ్రీపర్వ తా
శ్చర్యవార్తాసహస్రాభిజ్ఞేన అసక్కృదభిసన్ధిన్త్రిశసిద్ధార్థకప్రహ తిప్ర
ధావితైఃపిశాచగృహీతకైకరతలతాడనచిపిటీకృత శ్రవణపుటేన అవ
ముక్తశైవాభిమానేనదుర్గృహీతాలాబువీణావాదనోద్వేజితపథిక పరి
హృతేనదివసమేవమశక క్వశితానుకారికిరుపి కమ్పితోత్త మాఙ్గం గా
యతాస్వదేశభాషా నిబద్ధభాగేరధీభక్తిస్తోత్రనర్తకేనగ్రహీత తురగబ్ర
హ్మచర్యతయా అన్యదేశాగతోషితాసుజరత్పరివ్రజితాసు బహు కృ
త్వఃసమ్ప్రయుక్తస్త్రీవశీకరణచూర్ణేనఅతిరోషణతయాకదాచిద్దుర్న య
స్తాప్తపుష్పికాపాతోత్పాదిత క్రోధేనచణ్డికామపిముఖభఙ్గికాగైర్భ ర్త
శము పహ సతాకదాచిన్నివార్యమాణావాసరుషితాధ్వగారబ్ధ బహు

బాహుయుద్ధపాతభగ్నపృష్ఠకేనకదాచిత్కృతాపరాధబాల కపలా
యనామర్షపశ్చాత్ప్రధావితస్ఖలితాధోముఖపాతస్ఫుటితశిరఃక పాల
భుగ్నగ్రీవేణకదాజనపదకృతనవాగతాపరధార్మికా దరమత్సరోద్భ
ద్ధాత్మనానిస్సంస్కారతయాయత్కించనకారిణాఖణ్డిత యామన్ద మన్ద
సఞ్చారిణా బధిరతయాసంజ్ఞావ్యవహారిణా రాత్యర్థితయాదివావి
హారిణాలమ్బోదరతయాప్రభూతాహారిణాఅనేకశఫు ఘాతన కుపిత
వానరనఖోల్లేఖచ్ఛిద్రితనాసాపుటేనబహుశఃకుసుమాపచయచలితభ్ర
మరసహస్రదంశక్షతకృతశరీరేణసహస్రశశ్మయనీకృతాసంస్కృ తశూ
న్య దేవకులకాలసర్పదష్టేనశతశఃశ్రీఫలతరుశిఖర చ్యుతిచూర్ణితోత్తమా
ఙ్గేనఅసకృదుత్సన్న దేవ మాతృగృహవాసిబిడౌజనఖజర్జ రితకపోలేనస
ర్వదావసన్నక్రీడినాజనేనోత్తిష్ఠప్రఖణ్డఖట్వారోపితవృద్ధదాసీవివాహ ప్రా
స్తవిడమ్బనేనఅనేకాయ తనప్రతిశయితనిష్ఫలోత్థానేనదౌస్థిత్యమపివివి
ధవ్యాధిపరివృతంస్వకుటుమ్బమివోద్వహతా మూర్ఖతామపిబహువ్యస
నానుగతాంప్రసూతానేకా పత్యామివదర్శయతా క్రోధమప్యనేకద
ణ్డాహతనిర్మితబహుగా త్రగణ్డకం ఫలితమివ ప్రకాశయతా క్లేశమపి
సర్వావయవజ్వలిత దీపికాదాహవ్రణవిభావితం బహుసుఖ మివ ప్ర
కటయతా పరిభవమపి నిష్కారణాకృష్ట జనపదదత్త పదాకృష్టిశతస
మ్భ్రివాహమివదధానేన శుష్కవనలతావినిర్మితబృహత్కుసుమ కర
ణ్డకేనవేణులతారచితపుష్పపాతనాఙ్కుశకేన తృణమప్యాముక్తకాల
కమ్బళఖణ్డఖోలేన జరద్ధ్రివిడధార్మికేణాధిష్ఠితాం చణ్డికామపశ్యత్
తస్యామేవచవాసమరోచయత్ ॥

అథావతీర్యతురగాత్ ప్రవిశ్యభక్తిప్రవణేనచేతసా తాంప్ర
ణనామ। కృతప్రదక్షిణశ్చపునఃప్రణమ్య ప్రశాన్తోద్వేశదర్శనకుతూ
హలేనపరిభ్రమన్నుచ్చైరారటన్తమాక్రోశన్తఞ్చకుపితంద్రవిడధార్మి

కసైకదేశేదగర్శ। దృష్ట్వా కాదమ్బరీవిరహవ్యాతక్తౌ ద్వౌ గన్ధర్వ
మానోఽపిసుచిరంజహాస న్యవారయచ్చ తేనసార్ధం సంరబ్ధకలహా నుప
హ్యోపహసనత స్సవైనికా। ఉపసృత్య వైశ్చ కథమపి ప్రియా
లాపశతానునయైః ప్రశమముపనీయక్రమేణజన్మభూమిరజ్ఞాంవిద్యా
ఖ్యాకళత్రపత్యానివిభవంవయఃప్రమాణం ప్రవ్రజ్యాయాశ్చకార
ణంస్వయమేవప్రచక్ష్యట్టశ్చాసావవర్ణయ దాత్మానమతస్వశౌ
ర్యరూపవిభవవర్ణనవాచాలేన తేనసుతరానురజ్యతరాజపుత్రః। విర
హాతురహృదయస్యవినోదనతామివాగాత్। ఉపజాతపరిచయశ్చ
స్తైతామ్బూలచుడాపయత్। అస్తముపగతేచ భగవతిసప్తసప్తా ఆ
వాసితేషుయథాసన్నపాదపళలేషురాజసూనుశాఖావసక్తాపనీ
తపర్యాశేషు శీతితలలుణ్టనపాంశుల సటావధూనానామితోత్సాహా
ష్టగృహీతకతిపయశష్పకబలేషుపీతోదకేషు స్నానార్ద్రపృష్ఠతయావిగ
తశ్రమేషుపురోనిమాతకున్తయష్టిషుసంయతేషువాజిషువాజిసమీపవిర
చితపర్ణస్రక్తరేచదివసగమనఖిన్నపరికల్పితయామికేసుష్వపి సైనిక
జనేకృతబహుపావకప్రఖాపీతతమసి దివస ఇవ విరాజమానే సేనా
నివేశే చన్ద్రాపిడఃపరిజనేనైకదేశ సంయత స్యేన్ద్రాయుధస్యపురః
పరికల్పితం ప్రతీహారనివేదితం శయనీయమగాత్। నిషణ్ణస్య చాస్య
తత్క్షణమేవ పస్పర్శ దుఃఖాసికా హృదయ మరతిగృహీతశ్చ విసర్జయా
మ్బభూవ రాజలోక మతి వల్లభానపి నాలలాపపార్శ్వస్థా నిమీలిత
లోచనోముహుస్తుహుర్మనసాజగామకింపురుషవిషయమనన్యచేతాస్సు
స్మారహేమకూటస్థరమ్యతాంనిష్కారణబాన్ధవతామచిన్తయన్మహాశ్వే
తాపాదానాంజీవితఫలమభిలాషపునఃపునఃకాదమ్బరీదర్శన మపగతా
భిమానపేశలాయనితరానుస్పృహయన్మదలేఖాపరిచయాయతమాలి
కాంద్రష్టుమాచకాఙ్క్షకేయూరకాగమనమపేక్షితహిమగృహకమ

పశ్యచ్ఛుష్మమ్మమాయతంపుణ్యక్తం నిశశ్వాసబన్ధ చాధికాం ప్రీతింశే
షహారేపశ్చాత్స్థితాంపుణ్యభాగినీమమన్యత పత్రలేఖామ్ । ఏవఞ్చా
నుపజాతనిద్రఏవతామనయన్నిశామపసిచోత్థాయతస్యజరద్గ్రివిడ ధా
ర్మిక స్యేచ్ఛయానిస్పృష్టైర్ధనవిసరైఃపూరయిత్వామనోరథమభిమతేష్వ
తిరమణీయేషు ప్రదేశేషు నివసన్నలైపరేవాహూభి రుజ్జయినీ
మాజగామ ॥

అకస్మి కాగమన ప్రసృష్టసంభ్రాన్తానాం పౌరాణా మ్మర్ద్దుకమ
లానీవనమస్కారాఞ్జలిసహస్రాణిప్రతీచ్ఛన్నత్యర్థి తపవవి వేశనగరిమ్ ।
అహమహమికయాచప్రధావితా దతిహర్షరసవిహ్వలాత్పరిజనాద్దేవ
ద్వారిచనాగ్రపీడోవర్తతఇత్యుపలభ్యపితాస్యనిర్భరానన్ద మన్దగమనోమ
న్దరక్షవక్షీరోదజలముత్తరీయాంశుకమమలమాగళిత మాకర్ష ప్రహర్ష
నేత్రజలబిన్దువర్షీముక్తాఫలాసారక్షవకల్పపాదపః ప్రత్యాసన్న వర్తిభి
ర్జరాపాణ్డురైర్మౌళిభిశ్చన్దనవిలేపవైరనుపహతశోమ ధారిభిః కేయూరిభి
రుష్ణీషిభిఃకిరీటిభి శ్శేఖరిభిర్బహుకైలాసామివబహుక్షీరోదామివ క్షితిం
దర్శయద్భిఃప్రతిపన్నాసివేత్రచ్ఛత్రకేతు చామరైరనుగమ్యమానో
రాజసహస్రైశ్చరణాభ్యా మేవప్రత్యుద్జగామ । చన్ద్రాపీడోపిదృ
ష్ట్వాచపితరందూరాదేవావతీర్య వాజిన శ్చూడామణి మరీచిమాలినా
మాళినామహీమగచ్ఛత్ । అథప్రసారిత భుజేనపర్యాహీత్యాహూ
యపి తాగాఢముపగూఢస్సుచిరంశ్వసిత్వ్యా తత్క్షాలసన్నిహితానాంచ
మానసీయానాంకృతనమస్కారఃకరేగృహీత్వావిలాసవతీభవనమనీయత
రాజ్ఞా । తయాపితస్థైవసర్వాన్తఃపురపరివారయా ప్రత్యుద్గమాభి నన్ది
తాగమనఃకృతాగమనమజ్జళాచాకోదిగ్విజయసమ్బద్ధాభి రేవకథాభిఃక
ఞ్చిత్కాలంస్థిత్వాశుకనాసం ద్రష్టుమాయయౌ । తత్రాప్యమునైవ
క్రమేణసుచిరంసిత్వానివేద్యశైశవ్యాయనన్యన్ధావార వర్తినంకుశా

లిఙ్గమాలోక్యచ మనోరమామాగత్య విలాసవతీ భవనపవన ర్వాస్నా
నాదికాఃపరవశఇవ క్రియానివ రయ దపరాహ్నే నిజమేవకుమారభవ
నమయూసీత్ । తత్రచరణరణకఖిన్యమానమానసఃకాదమ్బ్ర ర్యావినాన
కేవల మాత్మానం స్వభవనమవ స్తీనరంవా సకలమేవ మహీ మణ్డలం
శూన్య మమన్యత । తతో గన్ధర్వరాజపు త్రీవార్తా శ్రవణోత్సుకశ్చమ
హోత్సవమివ ఈప్సితవర ప్రా ప్తికాలమివ అమృతోత్ప త్తిసమయ
మివపత్ర లేఖాగమనం ప్రత్యపాలయత్ ॥

తతఃకతిపయదివసాపగమే మేఘనాదఃపత్ర లేఖామాదాయా
గచ్ఛ మపానయచ్చైచనాం । కృత నమస్కారాశ్చచూరాదేవ స్మితే
న ప్రకాశిత ప్రీతిశ్చన్రాపీడఃప్రకృతివల్లభా మసి కాదమ్బరీ సకాశా
త్ప్రసాదలబ్ధాపరసౌభాగ్యామివవల్లభతర తాముపాగతా ముత్థాయా
తిశయదర్శితాదర మాలిలిఙ్గ పత్ర లేఖాం మేఘనాదశ్చ ప్రణతం పృ
ష్టే కరకిసలయేన పస్పర్శ । సముపవిష్టాశ్చ తామబ్రవీత్పత్ర లేఖేకథ
య తత్రభవత్యా నుహాశ్వేతాయాస్సమద లేఖాయాదేవ్యాఃకాదమ్బ
ర్యాశ్చకుశలంకుశలీవాఖాహ్యస్సకల స్తమాలి కాకేయూరకాది పరిజన
ఇతి । సా బ్రవీద్దేవ యథాజ్ఞాపయసి భ ద్రం త్వాషుర్చయలిశేఖరీకృ
తాఞ్జలినా నసఖీజనా సపరిజనాదేవీకాదమ్బరీతి । పవము క్రవతీం పు
త్ర లేఖామాదాయ మన్దిరాభ్య న్తరం విసర్జితరాజలోకో వివేశ । తత్ర
చోత్తాప్య తామనసాధారయితుమపారయ కుతూహాల మతిప్రీత్యా
దూరముత్సారితపరిజనఃప్రవిశ్యఅగార ప్రకూఢాయాస్తస్యలకమలిన్యాఃప
పృథుభిరున్నా లైఃపలాశైరుపరచితాతపత్ర కృత్యస్యాధ్యాస్యమధ్య
భాగమన్యతరస్యనురకతపతాకాయమానస్య పత్రనుణ్డపస్య తలేచర
ణారవిన్దేనసముత్సార్యసుఖ ప్రసుప్తహంస మిథున ముపవిశ్యాప్రా
క్షీత్ । పత్ర లేఖే కథయు లగతేమయి కిధమస్థితా కియ న్తిచాహినాని

ష్ణోవాదేవీ ప్రసాదఃకావాగోష్ఠ్యస్సమభవత్ కోకృష్ణోవాకథాస్స
మజాయన్తకోవాతిశయేనాస్మాన్స్మరతికస్యవాగరీయసీప్రీతిరితి । ఏ
వంప్రష్టాచవ్రజిజ్ఞప ద్దేవదత్తావథానేన శ్రూయతాం యథా స్నిగ్ధా
స్మియావన్తివాదినానియాకృశోవాదేవీప్రసాదఃయిథావాగోష్ఠ్యస్స
మభవత్‌యాదృశ్యశ్చకథాస్సమజాయన్తయోవాతిశయేన తవస్మరతి
యస్యవాత్వయిగరీయసీప్రీరస్తీతి ।

తతఃక్షిప్తావగతే దేవే కేయూరకేణసహప్రతినివృత్యాహంతస్మై
వకుసుగుశయనీయస్థమీపే సముపావిశమతిష్ఠచ్చసుఖం నవనవాననుభ
వన్తీదేవీ ప్రసాదాత్ । కింబహునా ప్రాయేణమనుచక్షుషిచక్షుర్వ
పుషివపుఃకరేకరపల్లవోనామాక్షరేషు వాణీ ప్రీతౌహృదయందేవ్యా
స్సకలమేవతందివసమభవత్ । అపరాహ్ణేచమామేవాభలమ్భ్యనిష్ట్ర
వ్యాహిమగృహాత్కాత్యుచ్చరన్తీయుధృచ్ఛయానిషిద్ధపరిజనావల్లభ్యాలో
ద్యానంజగామ । తత్రసుధాధవళాం కాళిన్దీజలతరఙ్గమనోజ్ఞావమురకత
సోపానమాలయాప్రసవనవేదికామధ్యారోహత్ । తస్యాశ్చమణి
స్తమ్భావష్టబ్ధస్ఫటికాస్థితాస్థిత్వాచమహార్హమివహృద్యేన సహదీర్ఘకాల
మవధార్య కిమపివ్యాహరన్తమిచ్ఛన్తీనిశ్చలధృతతారకేణ నిష్పన్దపక్ష్మ
ణాచక్షుషాముఖంమేసుచిరంవ్యలోకయద్విలోకయన్త్యేవ చకృత స
ఙ్కల్పామదనాగ్నిం ప్రవేష్టుమిచ్ఛన్తీసస్నేహివస్వేదామ్బుసస్రోత
సిస్రోతసేవతరళీకృతాసమకమ్పతకమ్పితాఙ్గీచపతనభియేవాగృహ్య
తవిషాదేన ॥

అథమయావిదితాభిప్రాయయాతస్మాఖవినివేశిత నిష్కమ్పన
యనత్రావధారయాజ్ఞాపయేతివిజ్ఞాపితే నిజావయస్యైరపి వేపథుమద్భి
ర్నివార్యమాణేవరహస్యశ్రవణలజ్జయాత్మప్రతిమాపిలిఖితమణికుట్టి
మేనచరణాభ్యుపేనాపక్రమాయవామ్యశన్తీభవన కలహంసాకుట్టి

మోల్లేఖముఖరనూపురేణచరణారవిన్దేన విసర్పయన్నీలోత్పలమధుకరా
నపిస్పన్దద్వదనవ్యజనమీషత్పేనాంశుపల్లవే నోత్సారయన్నీతాపమ్బాలపీ
టికాసకలముత్థాపమివన్తఃక్షిప్తతంశిఖణ్డినేగదలీవనవీవతాశ్రవణశ
ఙ్కితేవ మహాస్థహరితస్తతోపిలోకయన్నీవకుకామపిశకోన్తి
స్మకిఞ్చిత్పిలఙ్జాకలితగద్గదాగదితుంప్రయత్నతోపిచాస్యానిశ్శేషంజ్వల
నాఖ్యదనానలేనేవదగ్ధప్రవహతానయనోదకేనేవోష్ణాప్రశిశిర్భూతః
ఖైరివాక్రాన్తాపతద్భిఃకుసుమచాపశరైరివశకలీకృతానిష్పతద్భిర్ని
శ్వసితైరివనిర్వాసితాహృదయవర్తిభిశ్చిన్తాశతైరివవిధృతానిశ్వాసపా
తిభిర్భ్రుకరకులైరివనిపీతానప్రావర్తతవాణీ । కేవలందుఃఖసహస్ర
గణనాయముక్తాతుమాలికామివకల్పయన్తీగళద్భిరస్పృష్టకపోలస్థలైశ్చ
క్షిభిధ్రువంనయనజలబిన్దుభిరుర్దిన మదర్శయత్ । తదాచతస్యాస్సకా
శాదశేషతేవలజ్జాపి లజ్జాలీలాంవినయోఽపివినయాశేషయం ముగ్ధతాపి
ముగ్ధతాంవైదగ్ధ్యమపివైదగ్ధ్యంభయమపి భీరుతాంవి భ్రమోపివి భ్ర
మితాం విషాదోపివిషాదితాం విలాపోపివిలాసమ్ । తథాభూతాచదేవి
కేమిదమితివిజ్ఞాపితామయాప్రజ్ఞాభ్యాలోహితాయమానోదరేలోచనే
దుఃఖప్రకర్షేణోత్మనస్సమున్మథ్నన్తీనాయేవనృణాళకోమలయాబాహులి
తయావేదికాకుసుమమాలికాగ్రథితకుసుమమాలామవలమ్బ్యసమున్న
తైకభూలతామమృత్యుపాశమివావలోకయన్తీదీర్ఘమున్నిశ్చనిశ్వసి
తవతీ । తద్దుఃఖముత్పాద్యమానమయాచకథనాయ పునఃపునరనుబధ్యమా
నామయాప్రీడయానఖముఖలిఖితకేతకీపత్రాలిఖన్త్యేవవక్తవ్యమర్థ
మన్తీపివిక్షోస్ఖరితాధరానిశ్వాసమధుకరానివోపాంశుసన్దిశన్తీమితి
తలనిహితనిశ్చలనయనాసుచిరమతిష్ఠత్ ॥

క్రమేణచభూయోమన్ముఖేనిధాయదృష్టిం పునఃపునరప్యాప్యూ
ర్యమాణలోచనచ్యుతైర్మదనానలధూమధూసరాంవాచమివప్రముఞ్చ

ళయన్తీ బాష్పజలబిన్దుభిః బాష్పజలబిన్దువ్యాజేనచవిలక్షస్మితస్ఫురితై
ర్దిశానాంశుభి స్సాధ్వసవిస్మృతాన్ పూర్వానభిధేయవర్ణానివ గ్రథ్నన్తీ
కథమపివ్యాహారాభిముఖమాత్మానమకరో దబ్రవీచ్చమామ్ । పత్ర
లేఖేవల్లభతయా తస్మిన్ స్థానేనతాతో నామ్బానమహాశ్వేతానమద
లేఖానజీవితంయత్ర మేభవతీదర్మనాత్పృభృతి ప్రియాసినజానేకేనాపి
కారణేనఅప హసితసకలసఖీజనంత్వయిఽశ్వసితిమేహృదయమ్ । కమ
పరమపాలభే కస్యవాన్యస్యకథయామి పరిభవంకేనవాన్యేనసహసా
ఢారణీకరోమి దుఃఖం దుఃఖభారమిను మసహ్యమద్యనివేద్యభవత్యా
స్త్యక్ష్యామిజీవితంజీవితేనైవ శపామి తే స్వహృదయేనాపి పిడితవృ
త్తాన్తే నామునాజి హ్మో మికిముతాపరహృదయేనకథమివమాదృశీరజని
కరకిరణావదాతం కాలీనేన కలఙ్కయిష్యతి కులంకుల క్రమాగతాశ్చ
లజ్జాంపరిత్యక్ష్యతి అన్యకన్యకోచితేవాచాపలే చేతఃప్రవర్తయిష్యతి
సాహంనసంకల్పితాపిత్రానదత్తామాత్రామనుమోదితాగురుభిఃనకి
ఞ్చిత్సన్దిశామినకిఞ్చిత్ప్రేక్షయామినాకారందర్శయామికాతరేవఅనా
ఢేవ నీచేవబలాదవలిప్తేవగురుగర్హణీయతాం నీతాకుమారేణ చన్ద్రా
పీడేన । కథయమహాతాంకిమయమాచారఃకిం పరిచయస్యేదం ఫలం
యదేవమభినవవికసితసలయతన్తసుకుమారంమేమనఃపరిభూయతే ప
రిభవనీయోమోహఃకుమారికాజనోయూనాంప్రాయేణ । ప్రథమం మద
నానలోలజ్జాం దహతి తతోహృదయమాదౌ వినయాదికరకుసుమేషు
శరాఃక్షిణ్వన్తిపశ్చాన్మర్మాణి । తదామన్యేభవతీంపునర్జన్మాన్త
రసమాగమాయ నహి మే త్వత్తోఽన్యా ప్రియతరాప్రాణపరిత్యా
గప్రాయశ్చిత్తాచరణేన ప్రక్షాళయామ్యాత్మనఃకలఙ్కమిత్యభిధా
యతూష్ణీమభూత్ ॥

అథసుయత్నత్యనువిదితవృత్తాన్తయాహ్రీతేవ భీతేనవిల

మేవవిసంజ్ఞేవ పవిషాదం విజ్ఞాపయతి । దేవి శ్రోతు మిచ్ఛామ్యాజ్ఞా పయతిస్మృతం దేవేన చన్ద్రాపీడేన కోపాపరాధ స్సదృశని కేవాఖి ల్వవినయేన యేదిశమనుష్ఠితమయం దేవ్యాఃపుష్పడోహాలంమాం శ్రుత్వా ప్రభవసుత్సృష్ట జీవితాయాం మయి పశ్చాత్సమత్సన్నిమ్యతి జేవీతో ఽగనిశి । పవనభిహితాచ పురవవదాదేన యూయమితే అవహిత్యాశ్ర యు । స్వప్నేషు ప్రతిదినమాగత్యాగత్య మేరహస్య నన్దేశేను నిపుణో ధూర్తఃపఞ్జరశుకసారికామూఢికరోతి, సుస్తాయాం శ్రవణపత్రపత్రో రేమవ్యర్థనఖరోల్లేఖమోహితమానసస్సజ్ఞేతస్తానాని లిఖతి, స్నేహప్రథా ళితాక్షరానపినిపతితాశ్రుబిన్దుపక్ష్మకధితాత్మావస్తాన్మోహ దా న్నమ్మోహశానువర్తినో సుచన లేఖాన్ప్రేషయతి, నిజానురాగేణేవ బలాగ్రజ్ఞాయత్యాలక్తకరసేన చరణౌ, అవినయ నిశ్చేతనోపి ప్రథి మ్బితమాత్మానంబహుమన్యతే, ఉపవనేష్వేకాకిన్యా గ్రహణభయప లాయమానాయాం పల్లవలగ్నాంశుకదశాం ప్రతిహత గమనా యూథ హీ త్వేవ లతాసఖీభి రర్పితాయామిథ్యా ప్రగల్భాం పరాఙ్ముఖి పరిష్వ జమాచరతి, స్తనస్థలేనేలిఖిత పత్రలతాంకుటిలతామివాపృజు ప్రకృతిముగ్ధంమనశ్చేతయతి, హ్యనయోర్మిలితయోర్ద్వయోరేవ శేత రశ్మిమరుద్భిశ్శీకృత జలశీకరతారకితో అళిచాటుతారకసోవీజయతి, స్వేదసలిలశిథిలిత గ్రహణగళితోత్పలశూన్యే నాపికరేణయవాచ్ఛాదాన వనలికరాను ద్గాన్దుర్విదగ్ధాం కర్పూరారికగోతి, వల్లభతర బాలవకుళ సే కశాలకవలీకృతాం అనురాగగుణాపాశా సంచగ్రహమనసృత్ధృష్టోమాం పాయయతి, భవనాలోకతరు తాడనోద్యతాం పాంచప్రహారాం మ న్మథద్విడమ్బితశరసా ప్రతీచ్ఛతి, సున్మథ మూఢమానసశ్చ కథయతిస్మ త్రైలోక్యేకేన ప్రకారేణనిశ్చేతనోనిషధ్యతే । ప్రత్యాఖ్యానమప్యీర్ష్యాంస మ్భావయతి ఆక్రోశమపిపరిహాస మాకలయతి అసమ్భాషణ మపిమా

నం మహ్యనేదోషసమ్పర్కేన పవిస్మరణోపాయమవగచ్ఛతి అవజ్ఞాను
నిర్వ్యాజేన ప్రణయ ముత్పాదయతి లోకాపవాదమపి యత్నోగణ
యతీ॥

తామేవంవాదినీమాకర్ణ్య ప్రహర్షవశనిర్భరా మనస్యేకరవసు
హేతి వన్యాసీడముద్దిశ్యసుకుమారసూక్ష్మాష్టాఖిన్నయంమకరకేతు నాయ
దిచసహ్యమేనకాదపరివ్యాజేనసాక్షాన్మనోభవదిత్యవృత్తిఃప్రసన్నా
దేవస్యచనాగిపిడస్యశతఃసహజైఃసాదరంసంవర్ధితైఃప్రత్యుపకృతమ
స్మద్గురుభిఃయశసాధవళితాఃకకుభఃయూవనేనరససాగరతరజ్జిపా
తిశాగణ్యవపుషిఃయూనఃసలీలానిర్మితంనామశశిని సౌభాగ్యేనప్ర
కాశితానిజశ్రీఃలావణ్యేనజన్మభిఃవివవృద్ధసమస్తకలాభిఃతథా చచి
రాల్లబ్ధఃకాలోమలయానిలేన సమాసాదితోఽవసరశ్చన్యాగదయేవ
ప్రాప్తేనమధుపంథలంమధుసకుసుమసవృద్ధ్యాగతోమదిరాను
దదోషోగుణతాం దర్శితం ముఖంమన్మథయుగావతారేణేతి। అథాహం
ప్రకాశం విహస్యాబ్రువం దేవియద్యేవముత్పన్నజకోపంప్రసీద నా
ర్హసికామాపరాద్ధేదేవం మూషయితుంపతానిఖలుఖలస్యకుసుమ చాప
స్యచాపలాని శరస్యనదేవ స్యేత్యేవ ముక్తవతీం మాం పునఃసకుతూ
హలాసాప్రత్యభాషతయోఽయంకోనోవాకోఽపవాకథయకానికా
న్యస్యరూపాణీతి। తామహంవ్యజిజ్ఞపం దేవికుతోఽస్యరూపమతనురే
షమహితాశనిఃతథాహిప్రకాశయన్ జ్వాలావలీఃసన్తాపం జనయతి
అప్రకటయన్ ధూమపటలమశ్రుపాతయతి అదర్శయన్ భస్మర జో
నికరం పాణ్డుతామావిర్భావయతి నచ తమ్భూతమేతావతిత్రిభువనేఅ
స్యశరవ్యతాంయన్నయాతం యాతి యాస్యతి వాకోవాస్యభ్ర శ్యతి
గృహీతకుసుమ కాస్మకోబాణైర్నలవన్తమపివిధ్యతి। అపిచఅనే నాథి
తాకామినీనాంపశ్యన్తీనాం చిన్తయాప్రియముఖ చన్ద్రేణ సహా

స్వాజి న జక్రటమ న్వరతలం , లిఖన్తీనాం దయితా కారాన్
అవిస్థిర్యం వహీవణ్టం , గణయన్తీనాం వల్లభగుణాన్ అర్పీయసీసం
ఖ్యా,శృణ్వన్తీనాం ప్రియతనుకథాం ఉభాభ్యాంశీకరస్పతీ ధ్యాయన్తీ
వాంప్రాణపమసమాగమసుఖానిభ్రాసీయాన్నాలోహ్యనయిస్యాపలం॥

పతదాకర్ణ్యచకణంవిచిన్త్యావాదీత్ పత్రలేఖయధాతథం
సితదాజనోఽయం కారితఃకుమారే పక్షపాతం పష్ఛేమణాయాన్య
స్త్రైణాతిరూపాణిసనుదికానివాతానిమయివర్తనే। హృదయాన్వ తి
రిస్తాసేదానిం చవమేవపృచ్ఛామి ఉపదిశయత్రమేసాన్వ్రీశమేవం
విధానాంవృత్తాన్తానామనభిజ్ఞాస్మగురుజనవక్తవ్యతాం నీతాయా నిత
రాంజ్ఞతాయాజీవితాన్మరణమేవశ్రేయఃపశ్యతి మేహృదయమితి।
పవంవాదినీం భూయస్తామహమేవమవోచం లభలభిదాం దేవిక మ
నేనాకారణమరణానుబన్ధేఅవారాధిక్రమేణకరుణాగ్రహేణ భగవ
తాతేవరోదత్తా। కాచాత్రగురుజనవక్తవ్యతాయదాఖలుకన్యకాం గు
రురివపశ్యశరీరస్యక్షల్పయతిమాలేవానుమోదతేభ్రాతేవడదాతి సఖి
వోత్కణ్ఠాంజనయతిచాగ్రేవ తరుణతారత్యుపచారాంశిష్యయతి కలివా
కథయామిలేయాఃస్వయంవృతవ్యతిహారే యిచ నైవమనర్థకవివ
తస్మిధర్మశాస్త్రోపదిష్టాస్వయమన్యంగతిఃతత్ప్రసాదేపిఅలంసంతాపబా
ష్పేణశపామిలేపాదపుజ్ఝజప్పేనసన్దేశవాంయామిఆర్యమితండే
పంచన్ద్రాపిడంతేహృదయమిన మిత్యేవముక్తేనయాప్రీతిగ్రవార్ద్ర
యాదృష్ట్యాపిబన్నీవమాంనిసృష్యమాన్నెపిమారకేతుశరశతజర్జరితాం భి
త్వేవలజ్జాంలబ్ధాన్తరైఃనిపతద్భిరనురాగవిభ్రమైరాకలీక్రియమాణా
ప్రియవచనశ్రవణప్రీత్యాచ స్వేస్థల్లీస్ముస్థిస్యరోమాఞ్చజాల కేనగధ
తీవ ఉత్తరీయారిశుకరప్రైక్షత్కర్ణాలమాశిక్యపత్రనుకరకోటి లగ్న
ఞ్చశరీరిణమయంమరణపాశమివమకరకేతునాహంచ కన్దేహార ము

న్మోచయన్తీ ప్రహర్షవిహ్వలా న్తఃకరణాపికన్యకాజనసహజాం అజ్జా
మిదాఽమ్బ వ్యశనైరవగతా॥

జానామి తేగరీయసీం ప్రీతింకేవలమకరోం శేరీషపుష్పమృదుప్ర
కృతేఃపుతఃప్రాగల్భ్యమేతావన్నారీజనస్యవిశేషతో బాలభావ భాజః
కుమారి లోకస్యసాహసకారిణ్యస్తాయూఃస్వయం సన్దిశన్తిసమూ పస
ర్పన్తివా। స్వయంసాహసందిశన్తిబాలాజిహ్మా మికింవాసన్దిశామి। అ
తిప్రియోఽసిఖేపానరుక్తం తవాహంప్రియాత్మేతిజడప్రశ్నాఃత్వయి
గరీయూనురాగఖ్యాతివేశ్యాలాపాఃత్వయావినానజీవామీత్యనుభవవిరో
ధఃపరిభవతిమామనజఙ్ఞాత్మదోషోపాలమ్భాఃమనోభవేనాహం భవ
తేఽన్యేత్యుపసర్పణోపాయాఃబలాద్ధృతోసిమయేతిబన్ధకీదార్ఢ్య మవశ్య
మాగన్తవ్యమితిసౌభాగ్యగర్వాఃస్వయమాగచ్ఛామీతిస్త్రీచాపలమన న్య
రక్తోఽయంపరిజనఇతి స్వభక్తినివేదన లాఘవంప్రత్యాఖ్యాన శఙ్క
యానసన్దిశామీత్యప్రబుద్ధబోధనమనపేక్షితానుజీవితుఃఖదారుణాస్యా
మిత్యతి ప్రణయిబాజ్ఞాస్యసిమరణేన ప్రీతిమిత్యసమ్భావ్యమేవ॥

ఇతిశ్రీ బాణభట్టవిరచితఃకాదమ్బరీపూర్వభాగఃసమాప్తఃఁ

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

కాదంబరీ

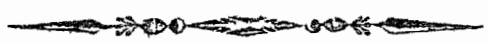

ఉత్తరభాగః.

దేహ దర్వయార్ధఘటనానిర్మితశరీరమేకంయయోరసుప
లక్షితసన్ధిభేదమ్।వర్ణేషుమర్మటకథాపరిశేషసిద్ధ్యై
రుదూగిరిసుతాపరమేశ్వరౌతౌ॥
వ్యాధూతకేసరసటావికరాలవక్త్రనిహ స్తాగ్రనిష్ఫురిత
శబ్దగదాసిచక్రమ్। ఆవిష్కృతంనపదియేనృసింహరూ
పంనారాయణంతమపివిశ్వసృజంనమామి॥
ఆర్యంయమర్చతిగ్రహేగృహ పవలోకః పుణ్యైర్వికృతశ్చ
యతపవమయాత్మలాభః। నృప్తివయేనచకధేయమనన్య
శక్యావాగీశ్వరంపితరమేవతమావతోఽస్మి॥

కవేఃస్వాహఙ్కారపరిహరణమ్,

యూతేదివంపితరితద్వచసైవసార్ధంవిచ్ఛేదమాపగవియ
త్సుకథాప్రబన్ధఃదుఃఖినతాతదసమాప్తికృతంలోక్య
శూద్రబ్రపచమయానకవిత్వదర్పాత్॥
గద్యేకృతేఽపిగురుణాతుతథాకరాణి యన్నిర్గతాపితు
ర్దైవసమేఽనుభావః। పకఃపల్లవామృతరసాస్వదచన్ద్రపా
దైఃసమ్పర్కపవహివ్యగాఙ్కమాణేర్వాయ॥
గఙ్గాంప్రవిశ్య బుధితన్మయతామపేత్యస్థితాఃసముద్ర

మిత రాలపియా నినన్య ఆసిన్థా గామినిపితుర్వచన ప్రవా
హేషిప్తాకథానుఘటనాయమయాపివాణీ॥
కాదమ్బరీసభ రేణసను స్థ ఏమ్తోనకిఞ్చిదపిచేశయ
తేజనో ఒయమ్ । భీతోఒస్మియన్నరిసవర్గ విఏర్ది తేనతచ్చే
షమాత్మవచసాధ్యనుస్థాథాఁ॥
బీజానిగర్భితపలాలివికాశభాఞ్జివప్తై ర్వయాన్యుచితకర్మ
బలాత్కృతాని। ఉత్కృష్టభూమిషితా నిగతానిపోషం
తాన్యేవతస్యతనయేనతుసంహృతాని॥

అసిచఇదానీమానీతస్యాప కుమారస్యనగదాతిరశీతాలజిగాల
జ్జీవకర్మనంమనోభవవికారిచేనానావిలత్వం వైలక్ష్యమేవనపుర స్సిస్థితిఅ
ప్రతిపత్తిసాధ్వసజడాజడతై వనోప సర్పణిస్వయముప సర్పణలఘు
లాఘవమేవతత్ప్రణిపత్తిధైర్యం వావలక్ష్యతేబలా త్తదాన యనాప
రాధభీలాభీతిరేవనసమ్మోభవతి। అథకథఞ్చిత్కురుజన ప్రపయావారా
జకార్యానురోధేనవాచిరాపిలోకతసహసంవర్ధితబంధుజనదర్శన సుఖేన
వాసుహృన్ముఖకమలావలోకనోత్కణ్ఠాయావాపున రాగమనఖేదపరిజి
హీర్షయావానిజగృహోవస్థానరుచ్యావాజన్మభూమిస్నేహానవా అని
చ్ఛయావాఅస్యస్వజనస్యోపరిపాదపతనేనాపనానునేతుమేవపారితో
యదామయిస్నేహాకృతప్రయత్నయాప్రియసఖ్యాత దానుతథా
మేవనకిఞ్చిత్। కథఞ్చిధునాభ్యధికముపయాతంసై వాహం కాదమ్బరీ
యానేనకుమారేణవధుమదమ ఖరనఖధుకరకులకోలాహలాకులితకొక
కామినీకరుణకూజి తేజనితవిహంగజనమనోదుఃఖే వికచస్థిరవిన్యబ్జనిని
ద్యానానస్థితమన్దగన్ధవహనుగంధదశదిశికి సితవివిధకుసుమామోద ముకు
లితమానినీమానగ్రహాన్మోచన దక్షకుసుమాయుధేకర్పాంయోదిమి
శ్రవణపథ్య పిణేకుపితకామినీవినోదదక్షగేయముఖరపరిజనేళ్ళనరుక్ష

సర్వనాభ్యస్తానప్రీడినకరశ్చక్రికానేప్రదీపితసమయే జగర శరకాణ్డవిపా
ణ్డుగిరిబిడకుణ్డలోగ్రస్ఫుటలడహాయవడగిణ్డస్థలాన్యఖణ్డసుణ్డ లేవుణ్డయ్యగగ
నశ్చ అనవరతవిస్ఫురద్విశకరనికరనిర్ధూతవర్తితజ్యోత్స్నా ఽ జలాసారవ
ర్షిణిచన్ద్రికసుసిసూరవిష్టి ప్రగళనివహకుముదకాననామోదవాసితదిగన్తా
యాఽకుముదిన్యా స్తటేచన్ద్రికరస్పర్శ ప్రవృత్తశేషణశేఖరనిర్ఝరధూ
ర్జాటిణి క్రీడాపర్వతకనితన్యేచ్ఛన్యహరిచన్దనరసకణికాజాలకచ్చలేన
తత్కరస్పర్శసుఖసంభవన్యేగజాననివహమివవహన్తీహారిణీముక్తా
శింగారపుష్పకృనేకసుమనోగసురభీకృదిశేషుసాధకణనికరనీహారిణ్యా
పిబహిరేవనేహాహామాత్ర కాసహారిణిసర్వరమణీయానాంసన్దోహ
భూక్రీహిమన్యహేకసుమస్ర స్తరావళ్యినీవీక్షితాఽమమాపిచాపురుడు
క్తత్కర్మనస్పృహే తేపవై తేలోచనేయనో రాలోకన పథమాయాయా
తఃశదేవచేకసు ప్రాపత్తిశూన్యంహతహృదయంయేనాస్తిప్రవిష్టోసిక
పారితోధారయితుంతదేవచ్చై తచ్ఛరీరంయేనచిరం తత్సమీపేఽప్యదా
సీనేనస్థితంసపవచాయంపాణిర్యేఽలీకగురుజనా పేక్షీనా త్మానం పరి
గ్రాహితవాచనపేక్షితపరపీడశ్చ ద్ధాప్రీడోపిసపవయోఽస్త్రవారద్వయు
మాగత్యగతఃసుయ్యేవోఽడీణమాగ్గణతయాచాకిఞ్చిత్కరోఽన్యత్ర ప
ఞ్చశరోపిసపవయ స్వయాపేదితోమే ప్రతిజ్ఞాతశ్చసుయాగమహాశ్వే
తాయాఃతస్యయిమఃఖితాయాంనా హమాత్మనఃపాణిం గ్రాహయిష్యా
మీతితాసుహంపునరవ్యవకండేవిమై వంస్మమనసికరోఃకుసుంరియ మతి
దారుణోఽయంపాపకారీమకరకేతుఃకదాచిత్ అదృశ్యమానేస్త్రియజ
నేహృదయానురాగాజ్జీవితమప్యపహరతీతి సాత్వబ్రవీత్ తనపినా
స్త్యేవ నుదై వేనచావిరహేణవాయూవనేవాఅనురాగేణవాసుదేవ
వాహృదయేనవాఅన్యేనవాకేనాపికత్తఃసఙ్కల్పమయఃసుమారోజనస
న్నిధావపికేనచినవిభావ్యమానఃసిద్ధఇవసర్వదామేనదా తిదర్శనమ్ అపి

చాసావివనాయనుకోండపరి త్యాగనిష్కరుణహృదయః అయమేచాస్మద్విర
హాకాతరకినాయనున క్తన్నివంలక్ష్మీసమాసులోనహృధివ్యాపతిర్నస రస్వతీ
మపేత తేనకీర్తిశబ్దవవర్ధయతి।పశ్యామిచాహన్నశమాసనా ఉచ్ఛ్రిత్తా
భ్రాన్యగ్రీశయనాజాగ్రతీనిమీలితలో చనాచల స్తీస్వప్నాయ మా
నాశయనేత్రీవణ్ణపేగృ హకమలినీకు ఉద్యానేషులీలాదీర్ఘి కాసుక్రీ
డాపర్వతకే చాలగిరవదికాసుచయధాతమజ్జజనవిడన్బ నైక హేతుం
విప్రలప్తుర్ద సమారం తేతధాకిధిత మేవమయాతదలనయా తదాన
యనకదయాఇత్యభిధానాఅతర్కి తాగతమూర్ధ్వనిమీలితా క్షీపత్కా
గ్రసన్నిశితనయనజలవర్షణీవిలీయుహానేవోత్పీ డ్యమానెవచాన్తర్గా
తనుస్యవేగేనతధ్వే వదేవికావితాననాభిదామాంసకావలమ్బిన్యారబా
హులతికాయానుచ్ఛసలిలసోక్షితసిప్రసూతాయాంవృణాళికాయామి
వజలాహతి శ్యామారుణ తామరసమివాననము వాగ్నివేశ్య తూష్ణీము
తీర్ణర్షేవతస్థౌ॥

అహస్తులక్ష్మ్యా శ్రుత్వాపసుచి నయంసత్య మేవగ రీయఃఖలుజీవి
తాలస్యసమికంవిద్యోగినీనాంయదుతసజ్కల్పసుయఃప్రియోనిత రాది
కులాజ్ఞనానాంవిశేషతఃకు చూరికాణాంతధాహ్యనెనసార్థనుకృతగూతి
కాపానపతన్నపైన్యానిప్రతికూణం సమాగమశతాని అకాలరమణీయా
ని స్వేచ్ఛాభిసరణసౌఖ్యాని అదూషితకన్యాభావాని సురతాని అకృత
సైనవ్యవధానమఖిలాని ఆలిజనాని అజనిత వ్రణవర్మవ్రీడాని నఖదన్త
పదాని అనాకులితకేశపాశాకచగ్రహాను మోయాత్సవాఃశబ్దవిహీనా
ని చుమ్బనాని అనుత్పాదితగురుజనవిభావితక్షతవైలక్ష్యాధరఖణ్డన
విలసి తాని నైవమన్ధకారరాశిరన్తరయతినజలధరచ్ఛారాపాతః స్థగయతి
ననీహారనికరసిరాగధాతీత్యేవం చిన్తయన్యా వేవమేఅనురాగకధారస
స్పష్టమేనేవరక్తతాముగాద్దివసఃతక్షణప్రకటితరాగం హృదయమివ కామ

మ్బరాస్తరణోపయోగిపలాయమానమగృహ్యశరవిమర్దలమ్ । ఫుల్లవళయన
మివసన్ధ్యారాగమరచయద్యామినీ । పరిచారకఇవచన్ద్రకిరణశిలాత
లమనుకల్పయత్ ప్రదోషః । అత్రాన్తరేచాగత్యస్వనియోగమశూన్యం
కుర్వాణాదూరతోదీపికా ధారిణ్యో గన్ధతైలావసిక్త సురభిగన్ధో ద్గారి
ణీభిర్దీపికాభిర్విరచితచక్రవాళికాబాలికాః పర్యవారయన్ । అథనిర్మల
లావణ్యాలక్షీణాని దీపికాప్రతిబిమ్బాని జ్వలితానివదన్సాయం శల్యా
నీవాజ్జలగ్నాని సముద్వహన్తీం నవనిర్ఝరకలికాచితాం చమ్పకలతా
మివ చన్ద్రికాంతాంపురపర్యవజిజ్ఞపదేవీప్రసిదనాస్తస్యాఖే దాహ్లా
హృదయఖేన కారిణంసన్తాపమస్మిక్తుం సంహరమన్యఖేం ఏషాహ
మాదాయచన్ద్రికాపిడమాగతైవేతి । అథానేదేవనామగ్రహణగర్భేణ
పుర్వచసావిషాపహరణమన్తేర్గణవిషమూర్చితేవ ముహుర్ముహుర్మన్యకయా
నేసస్పృహంమావవలోక్యకఃప్రదేశేఽస్మిన్నితిపరిజనమపృచ్ఛత్ ॥

అథథవళవసనోల్లసితగాత్రయష్టయోద్వారప్రదేశప్రవేశ
సమ్పిణ్డితాఙ్గ్యః పరశురామశరవిపరవినిర్దగాఖివకలహంసపంక్తయఃక
లహంసకలాలాపమధురంవైఃప్రతీవాచమివప్రయచ్ఛద్భిర్మాపుపైఃపతత్కర్ణస్వారవల్లోల్లాసితైశ్చాచ్ఛాశ్రవణాయథావది రవశ్రవణైర్వ్యక్తికుండలాంశుజాలకానిస్కన్ధదేశనిక్షిప్తానిచాచురాణీవవహన్త్యఃసమాహతకపోలస్థలైఃకుణ్డలైర్భలాదివవాహ్యమానావాచాలైఃకర్ణోత్పలమధుకరైఃసమాజ్ఞాపయేతి వ్యాహరన్త్యఃకన్యకాఃసమధావన్ । ఆజ్ఞాప్రతీక్షాసుచ ముఖకమలావలోకనీషుతాసుక్రమేణదృష్టిం పాతయన్తీమరకతశిలాతలేన్యషీదత్ అబ్రవీచ్చ ।పత్రలేఖేనఖలుప్రియమితిబ్రవీమిత్వామేవపశ్యన్తీసన్ధారయామ్యేవజీవితమహంతథాపియన్న్యాయంతేగ్రహస్తత్సాహయసమీహితమిత్యభిధాయఅఙ్గస్పృష్టనివసనాభరణతామ్బూలప్రదానప్రదర్శితప్రసాదాతిశయాంమాంవ్యస

ర్జయత్ । ఇత్యాదేవ్యశ్చకిఞ్చిదివనమితముఖీశ నైఃపునర్వ్యజిజ్ఞపత్ । దే
వప్రత్యగ్రదేవీప్రసాదానిశయాహిత ప్రాగల్భ్యముఖితాచవి జ్ఞా
పయామిదేవే నాప్యేతదవస్థాందేవీందూరీకుర్వతాకిమివమాపన్నవత్స
లాయాఃస్వప్రకృతేరనురూపంకృతమితి । చన్ద్రాపీడస్తు తథో పాల
మ్భగర్భం విజ్ఞప్తిపత్రలేఖయా తఞ్చకాదమ్బర్యాఃస్నేహోక్తి
పురఃసరం గమ్భీరఞ్చసతాపఞ్చసపరిహాసఞ్చసాభ్యర్థనఞ్చ సాభిమాన
ఞ్చసావహేలఞ్చసప్రసాదఞ్చసనిర్వేగఞ్చసానురాగఞ్చసనిర్విశేషఞ్చ
సావష్టమ్భఞ్చసకోపఞ్చసాత్మార్పణఞ్చససద్భావఞ్చసోత్ప్రాసఞ్చ సో
పాలమ్భఞ్చసానుక్రోశఞ్చసస్నేహఞ్చసావధారణఞ్చాపినథుర నప
దుఃశ్రవం సరసమపి రోషహేతుం కోమలమపికఠోరం నమ్రమపు న్న
తం పేశలమభ్యూహఙ్కృతం లలితమపి ప్రౌఢమ్ఆలాపమాకర్ణ్య
కర్ణ్యతాప్రేక్ష్యోత్ప్రేక్ష్యచస్తిమిత పత్మ్రతయా దుర్విషహదుఃఖ బా
ష్పోపప్లుతాయతాక్షం తన్ముఖం స్వభావధీరప్రకృతి రపి నితరాం ప
ర్యాకులోఽభవత్ ॥

అథ కాదమ్బరీశరీరాదివాలాపపద్మైరేవసహోగత్యయుగపన్నష్టహీ
తోహృదయేమన్యానాకణ్ణేజీవి తేన అధరపల్లవే వేపథునాముఖేశ్వసి తే
న నాసాగ్రేస్ఫురితేనచక్రుషిబాష్పేణ తుల్యవృత్తిర్భూత్వా కాదమ్బ
ర్యాఃశరదాచ్ఛవిచ్ఛేపపర్యాకులాక్షరముచ్చైఃప్రత్యువాచ।పత్ర
లేఖకింకరోమిఅనేనమరాత్మనామఃశిక్షితేనజ్ఞానాభిమానినాపణ్డితమ్మ
న్యేన దుర్విదగ్ధేనదుర్బుద్ధినా అలీకధీరేణస్వయంకృతమిథ్యావికల్ప శ
తసహస్రభరితేన అశ్రద్ధానేన మూఢహృదయేన యద్యదేవానేక
ప్రకారం శ్లాఘ్యస్వీకృత్యాచార్యేణ భగవతా మనోభవేన అన్తర్గత వి
కారావేదనాయమాముద్దిశ్య బాలాబలాత్కార్యతేతత్తదేవాదృష్టపూ
ర్వత్వాద్దివ్యకన్యకానాం రూపానురూపలీలాసమ్భవనయాచ తావ

లోమనోరథస్య ఆత్మనఉపర్యసమ్భావనయావసర్వంసహజమేవ పత
దస్యాఇతికల్పసంశయదోలాధిరూఢం మాంగ్రాహయత్యేవనీకృశస్య
దేవ్యాముఖస్యతవదోపాలమ్భస్యహేతుతాం నీతోఽస్మి। మన్యే చ
మమాపి వనోవ్యామోహకారికోఽపిశాపపవాయనున్యధాఅప్రబు
ద్ధబుద్ధేరపియేషున నస్నేహఉపపద్యతే తేష్వలీకేషుమదనచ్ఛద్మనేషు క
థం మేధీరాస్యమువ్యేత। తిష్ఠన్తేవతావదటీమూర్ఛితయా మర్మ
భావవృత్తీనితానిస్మితాని స్మితావలోకితకథితవిహృతలీలా లజ్జాయితా
నియూన్యన్యధాపిసమ్భవన్తి చిరానుభూతాత్మకణసంసరనుభగంహారమి
మమకృతపుణ్యస్యమేతత్ఫలమేవకశ్చేకారయన్త్యకిమివనావేదితమ్। అ
పిచహిమగృహకవృత్తాన్తస్తుతవాపి ప్రత్యక్షపవతత్కిమత్రప్రణ య
కోపాక్షిప్తయాపున్యధా వ్యాహృతందేన్యాసర్వ పవాయం విపర్య
యాన్మదీపిషః తదధునా ప్రాణైరపుపయుజ్యమానస్తథా కరోమి
యథానేదృశమేకాన్తనిష్ఠురహృదయం జానాతి మాందేవీ। ఇత్యేవంవ
దత్యేవచన్ద్రాపీడేశ్రావిత్రైవప్రవిశ్యవేత్రహస్తాప్రతీహారీకృతప్ర
ణామావ్యాజ్ఞాపయతి। యువరాజపవంసమాదిశతిదేవీవిలాసవతికృత
జల్పాత్ పరిజనతఃశ్రుతంమయా యథాకిలపృష్ఠతఃస్థితాదృపత్రలే
ఖాత్రపునఃపతాగతేతినచమేత్వయ్యస్యాశ్చకశ్చిదపి స్నేహస్యవిశేషో
విలసతీతి మన్యేవేయం సంవర్ధితా అపిచ కాపితవాపిమహతీవేలావర్తతే
అదృష్టస్యతదనయాసహైవాగచ్ఛమనోరథశతలబ్ధమతిదుర్లభం త్వన్ము
ఖకమలావలోకనమితి॥

చన్ద్రాపీడస్తుతదాకర్ణ్యచేతస్యకరోదాహాసన్దేహదోలారూఢం
మే జీవిత మేవమమ్బానిమేషమపిమామపశ్యన్తీమఃఖమా స్తేపత్రలేఖా
ముఖేన చైవమాజ్ఞాపిత మాగమనాయ మే నిష్కారణవత్సలేన దేవీ
ప్రసాదేన ఆజన్మక్రమాహితో బలవాఁ జననీస్నేహఃవాఞ్ఛానుకూ

లం హృదయ మమోచ్యం తావత్తాత చరణ శుశ్రూ షాసుఖం ప్రమా
ధీమున్మధహతకః హారిణీ గురుజనలాలనా మున్మహోన్మత్తక్రీడితాన్యనుబ
న్ధినీ భాన్ధవప్రీతికుతూహలిన్యభిసవ ప్రార్థనా ముఖావలోకినీపుల క్ర
మాగతా రాజానోజీవితఫలం ప్రియతమాము ఖావలోకన మనుర క్తాః
ప్రజాఃగరీయాన్ గన్ధర్వరాజసుతానురాగః దుస్త్యజాజన్మభూమిః పరి
గ్రహ్యదేవీ కాదమ్బరీ కాలాతిపాతాసహం మనోవిప్రకృష్టగున్తరం
హేమకూటవిన్ధ్యాచలయోరిలిఏవంచిన్తయన్నేవ ప్రతీహారోపదిశ్యమా
నవర్ష్మాపత్రలేఖాకరావలమ్బీజనసమి పమగాత్ । తత్రైవచతమ
నేకప్రకారజనీలాలనసు ఖాచేతంమర్షిషహృదయో త్కణ్ఠోది
వసమునయత్ ॥

ఊనతాయాశ్చాస్మ చిన్తాయామివఅన్ధకారితదశదిశిశర్వర్యాంఅని
వార్యవిరహ వేదనోన్మథ్యమానమానసాకు లేక్షుకలకరుణముచ్చై ర్వాశ్య
హరత్సచక్రవాకయుగ లేక్షుఉతే జితస్మరశరసము త్సర్పమాణేషుచ న్ర
మసోఽజ్యోత్స్నధూళి ధూసరాలోకేష్వగ్రవయూఖేషువిజృమ్భమాణ
కుముదినీ శ్వాస పరిమళ గాహి ణిమన్యమున్న మావాతు మారభ్యోప్రదో
షానిలె చశయన వర్తి నిమీలి తలోచ నోఽప్యప్రాప్త నిద్రా వినోదః
హేమకూటాగ మన ఖేదాన్నిపత్యవిశ్రాన్తేనేవ పాద పల్లవచ్ఛాయా
యాంజఙ్ఘానుసారాధి రోహ ణాల గ్నేనేవ సుభంహతయోరూర్వోఃలి
ఖి తేనేవ విస్తారి ణినితమ్బఫలకేనుగ్నేనేవనాభిముద్రా యాముల్లసి తే
నేవ రోమరాజ్యామారూఢేనేవత్రివలినోపానహారి ణిమధ్య భాగేకృత
ప దేనేవఉన్నతి విస్తారశాలినిస్తనతటే ముక్తాస్థ నేవబాహ్వోఃకృతా
వలమ్బ నేనేవహస్తయోఃఆశ్లిష్టేనేవకణ్ఠేప్రవిష్టేనేవకపోలయోఃఉ
త్కర్ణేనేవాధరపుటేగ్రథితేనేవనాసికాసూత్రేసమున్మీలి తేనేవలోచన
యోఃస్థితేనేవలలాటశాలాయామన్వితేనేవచి కురభా రాన్ధకారేపల్లవమా

నసేవసర్వతోదిక్పధప్లావినిలావణ్యపయః పూరిప్లవేమనసా సస్మారస్మ
రాయ తనభూతస్యకాదన్పరీరూపస్య॥

సముత్పన్నాత్మీయబుద్ధిశ్చనిర్భరస్నేహార్ద్రచేతాస్తత ఏవ వా
సరాదారభ్య తాంప్రతి గృహీతరక్షోపరికర ఇవయతోయత ఏవగుణ్ఠి
లితకుసుమకార్ముకం మకరధ్వజమస్యాం ప్రహర్తుమాలోకితవాన్
తతస్తత ఏవాత్మానమన్తరే ఒర్చితవాన్ । ఏవగుప్తానమాలతీకుసు
మకోమలతనౌ నిర్ఘృణ ప్రహరన్నలజ్జసే ఇత్యుపాలభమాన ఇవ దివ
సం ఉత్తరళతారయా స్రుతబాష్పార్ద్రియా గృహ్ణన్యా కుసుమచాపం
పునఃస్మరశర ప్రహారమూర్చితాం సంజ్ఞామివ లమ్భయితుం తా మువ
యవైరువాహా స్వేగజలలవ ముత్సర్జచదీర్ఘదీర్ఘాన్నిశ్వాసమారుతాన్
తచ్ఛ్వేతనాలమ్యనుదిత ఇవచ సర్వాఙ్గీణంతృణమపిరముమోచ రోమా
ఞ్చంసహ్యతే హృదయవేదనా నవేతి తద్వారాం ప్రష్టుమివనియుక్తే
నమనసాశూన్యతామధార్షీత్ తత్ప్రతివార్తా కర్ణనాయేవచ గృహీత
మానస్సర్వదై వాతిష్ఠత్ తదాననా లోకనా న్తరితమివ సర్వమేవనా
ద్రాక్షీచ్చన్ద్రికిన్మేపిచాస్యసృష్టిర్నారమత తదాలాపపరిపూగిత
శ్రోత్రే న్ద్రియఇవ నకిఞ్చిదపరన్తృకృత్యేకృతవాన్వీణాధ్వనయో
ప్యస్యబహిరేవాసన్ సుభాషితాన్యపినప్రవేశమలభన్త సుహృద్వా
చోపిపరుషాఇవాభవన్ బాన్ధవజనజల్పితాన్యపినాసుఖాయన్త భావా
వగమభీత్యేవ యథాపూర్వంనకస్యచిద్దర్శనమదా దనవరత ముక్తజ్వా
లేనమదన హుతభుజాన్తర్దహ్యమానోపి గురుజనత్రపయా నసద్య
స్సముద్ధృతార్ద్రాగవిన్యశయనమభజత నసరసబిసలతాజాలానిగా త్రే
ష్వకరోత్ న జలలవమాక్తికక్షోదతారకితాని అజరతపద్మినీపత్రాణి
పార్శ్వేవ్యకారయత్ నకుసుమపల్లవస్తరరచనామాదిదేశ నానా
వరతధారా నిపాతోల్లసితశిశిరశీకరాబ్ధమర్దినం దవర్షాపి ధారాగ్య

హం నవకరన్దస న్తతసమ్పాతశీతలాభ్యన్తరాణి హర్మ్యో ద్యానలతా భవనాన్యప్య సేవత నమలయజజలలులిత పృష్ఠేషు మణికుట్టిమేష్వ ప్యలుఠదిచ్ఛయా నతుహినకరనికరసం క్రా న్తిహృద్యేషులా నాకరక లితచన్ద్రికా న్తిమణిదళేష్వప్యసం క్రా నయిదాత్మ సన్తాపమ్ । కింబ హునా నాశ్యానహారిచన్దనరసచర్చామప్యాచరన్నాదదాపయత్ ॥

ఏవమేవ కేవలం రాత్రౌదివాచాకృత నిర్వృతినా జ్వలాపి అన హనాత్మ నేన గహతాపి అక్షత స్నేహో న్థనేనదుఃఖానుభావనాయైవభ వ్మసానకుర్వాణాన దనదహనేనాన్తర్బహిశ్చ కాష్ఠ్యమానదేహశోషమ గాత్ । ఆర్ద్రితాంపునఃప్రక్షణాధీయమాన వృద్ధింనాత్యాతీత్ । ఏవ ఞ్చనిష్ప్రతిక్రియతయాచమస్య జగయాచాతిపిసంస్థులే నాయాస్యమా వాపిమదనే నాకారమేవలోకలోచనేభ్యోరక్షత్ నకుసుమశరపాయకే భ్యోజీవితం । తనోరేవతానవమ్ జ్ఞిచకార నలజ్జాయాఃశరీరస్థితా మే వానాదరంకృతవాక్యానకుల క్రమస్థితౌ । ప్రజాఏవావ్వరుథ్య న్తన మన్మ థోత్సవలి కాః । సుఖమేవావధీరయామాసనద్ధైర్యమ్। ఏవాఞ్చాస్యపురఃకాదమ్బరీరూపగుణావష్టమ్భాహిత త్రాణేనబలవతానురాగేణాకృష్య మాణస్యాపశ్చాదురుజనప్రబన్ధదృఢత రేణమహీయసాస్నేహేనచవా ర్యమాణస్యగభీరప్రకృతేః సరిత్ప తేరివచన్ద్రికసా నుమూర ముల్లాస్య మానస్యాపిసుర్యాదావశాదాత్మానం స్తమ్భయతఃకథంకథనుపికతిప యేష్వపినహ ప్రసంఖ్యాయమానెష్వతి క్రా న్తేషువాసరేషుపకారణ రణకసకాశాదివా న్తరాలభావస్థానోవిరత్యబహిర్నగర్యా స్తరజనజ్ఞ శీత శీకరాసారమరు స్థికలక్వణితకలహంసచక్రవాకచక్రబాలా క్రా న్తస రసనుకుమారైకతానిశ్రో తటాన్యనుసరన్ వాతి దూరమివ చరణా భ్యా మేవబ భ్రామ । భ్రామ్యంశ్చగుద్రసుతాయత నెరయేణాగచ్ఛతఃపావష్టమ్భయాగత్యాత్వరితఖురసఞ్చారాన్ యుజ్యమానాం శ్చవిరళీ

భవతశ్చ సజ్జట్టమానాంశ్చ విశ్లేష్యతశ్చోత్పతమానాంశ్చ లమ్బమానాం
శ్చ పరాపతతశ్చ విచ్ఛిన్నవర్త్మవ్యవస్థానాన్ స్ఖలతోపిపతతోఽప్యవసీద
తోపిచయధాశక్తిసాధిభిరుపవీతాన్నిః సహతయాకూరాగమన మోక
మతత్వరయా చాగనన కార్యగౌరవమావేదయతో దూనా దేవాతిబ
హూనివతుర్జనమార్ద్రాక్షీత్ ॥

దృష్ట్వాచోత్పన్నకుతూహలస్తేషాంవిజ్ఞానాయాకృతమరిపుకు
షం ప్రాహిణోత్ । ఆత్మనాస్యాగుకఘ్నేన పయసోత్తీర్యశే ప్రాం
తస్మిన్నేవభగవతఃకార్తికేయస్యాయతనేతత్ప్రాతివార్తం ప్రతిసాల
యన్నతిష్ఠత్ । తత్రస్థశ్చకుతూహలాత్తస్మిన్నేవవాజిబన్ధేనిక్షిప్తకృ
ష్టిఃపార్శ్వస్థితాం హస్తేనాకృష్యపత్రలేఖామువాదీత్ । పత్రలేఖే
పశ్యయపఏషపురుషఃపురఏవార్కకిరణనివారణోల్లాసితయా ప్రేక్ష
దోలోలలగ్నశిఖయా మయూరపిఞ్ఛసయ్యాచత్రికయామస్మిభావ్య
వనోఽశ్వవారోజ్ఞాయతే కేయూరకోఽయమితి । యావత్తయాస
హ్లాపంనిరూపయత్యేవతావత్తస్మాత్ప్రహితపురుషాముపలభ్యాత్మావ
స్థానంకృష్టిపధపవావతీర్యతురజ్జుమాదాపతన్తంకూరాత్ద్రుతాగమ
నధూళిధూసరశ్యామీకృతశరీరంపరివర్తితమితరాకారేణ ఉజ్ఝి తా
జ్జరాగసంస్కారనలినేనవపుషా విషాదశూన్యేనముఖేనాన్తర్గుణస
మ్భగపిశునయాచగత్యాకూరితపరా పృష్టామపికష్టాం కాదమ్బరీస
మవస్థాం వనేచరమావేదయన్తం కేయూరకమార్ద్రాక్షీత్ । దృష్ట్వాచ
పరిగతప్రీతిరేవ్యాహృత్యాహూయ ససమ్భ్రమప్రణయప్రణతోప
సృతపతిదూర ప్రసారితాభ్యాం దోర్భ్యాం పర్యష్వజత తమ్ । అప
సృత్యపురఃకృతనమస్కారేతస్మిన్నామయ ప్రశ్నవచసా సంవర్ధ్యస
ర్వానేవతత్సహాయాన్పురఃస్థితం పునఃపునస్సస్పృహమాలోక్య కేయూ
రకమువాదీత్ కేయూరకత్వదర్శనేనైవ భద్రం దేవ్యాస్సపరివారా

యాఃకాదమ్బర్యాఃఇత్యేతదా వేదితమ్। ఆగమన కారణ మపి శ్రా
న్తస్సఖితఃకథయిష్యసిత్యుక్త్వైవ మభ్యు న్నాగతారోహకథోపతాంకరి
ణీమారుహ్యకుతోఽప్యజనస్యముఖి తేశ్యభిదధ నమేవ కేయూరకం పృ
ష్టతఃకృత్వాపత్ర లేఖాఞ్చారోప్యస్వభవనమ యాసెత్। తత్రచని షి
ద్ధా శేష రాజలోక ప్రవేశఃప్రవిశ్యవల్లభోద్యాన సపరివారేణ కేయూ
రకేణసహాయాత్తామ్య తాచేతసా అచేతిత మేవదివసకరణీయంనిర్వ ర్త
యామాస। నిర్వ ర్త్యచపత్ర లేఖాద్వితీయఃసుదూరోత్సారితపరిజనఃకే
యూరకమాహూయాబ్రవీత్ కేయూరకకథయదేవ్యాఃకాదమ్బర్యాఃసమద లేఖాయాఃమహాశ్వేతాయాశ్చసస్నేహమిత్యభిహిత ఏతిచన్ద్రాపీ
డేపురఃస ప్రశ్రయము పవిశ్యకేయూరకోఽప్యగాదీత్॥

దేవకింవిజ్ఞాపయామినా స్తినుయి సస్నేహలోపిదేవ్యాఃకాదమ్బ
ర్యాఃసమద లేఖాయాఃమహాశ్వేతాయావాయదైవపత్ర లేఖాంమేఘు
నాదాయ సమర్ప్యప్రతినివర్త్యన యాయం దేవస్యాజ్ఞానిగమనవృత్తాం
తోనివేదితఃతదైవోర్ధ్వంవిలోక్యదీర్ఘముషంచనిశ్వస్య సనిర్వేదమేవమే
తదిత్యుక్త్వోత్థాయ మహాశ్వేతా పునస్తస్థేస్మేవాశ్రమ పదమాజ
గామ। దేవ్యపి కాదమ్బరీ ఝటితిహృదయే అయోఘనేనేవాభిహతా
హ్యతర్కి- తాపతితమురుశో- శనినేవ మూర్ధ్నితాడితా అంతఃపీడా కూ
ణనిమీలితేనచక్షుషామూర్ఛితేనముషితేవ పరిభూతేవవిష్టబ్ధేవచోన్మ
త్తేవచాన్తఃకరణేనావి దితమహాశ్వేతాగమనవృత్తాం తాఃపరమివస్థితో
న్మిల్యనయనేవిలక్షేవలక్షితేవవిస్మృతేవవిస్మయస్తబ్ధసృష్టిర్మహాశ్వే తా
యాఃకథయేతి సాసూయమివ మామాదిశ్యనుద లేఖాయాం పునర్ప్రచలిత
ముఖీ సవిలక్షస్మితం మదలేఖేఅస్తికేనచిరచరేణైతత్ కృతం కరిష్యతే
వాయత్కిమారేణచంద్రాపీడేనేతియేవమభిసధతీ ఉద్ధాయని వారి
తాశేషపరిజనప్రవేశాశయనీయేనిపత్యోత్తర వాస సోత్తమాఙ్గమవగు

ణ్యనిర్విశేషహృదయవేదనామ్ మదలేఖాసుప్యనాలపన్తీసకల మేవ తం దివసమస్థాత్ । అప రేద్యుశ్చ ప్రాతరేవోపసృత మామేవంభూతర శరీరేషు ధ్రియమాశేమ్వేవభవత్సు అహమీదృశీ మవస్థాసు భవామీత్యుపాలభమానేవమేభ వద్భిః పాశ్వవర్తిభిః కార్య మితి నిర్భర్త్సయన్వీవకెంమే పుర సచ్చసీత్యన్తర్మన్యువేగేన తర్జయన్వీవచ బాష్పపూరోద్రేకోత్క వ్యపర్యాకులయాదృష్ట్యా చిరమాలోకితవాన్ । తథాదృష్ట శ్చ తయాచుఃఖితయా దేవ్యాఆదిష్టమేవగమనా యాత్మానం మన్యమానోఽహమనివేద్యైవదేవ్యైదేవ పాద మూలము పాగతోఽస్మి । తచ్చదేవైక శరణజనజీవితపరిత్రాణాసులమ లోకయాచకస్యవిజ్ఞాపనాకర్ణనావధారదానేనప్రసాదం కర్తుమర్హతిదేవః॥

దేవ శ్రూయతామ్ యుష్మదాదేవ తే ప్రథమాగమనే నామోది నాసులయానిలేనేవ చలితంసను సమేవ తత్కన్యకాలలావనం తద్దైవ సకలభువనమనోభిరామంభవన్తమాలోక్యవసన్తమివరక్తాశోకతరుల తామివారూఢవాన్ మకరకేతనస్తామ్ । ఇదానీ సు మహోన్తమాయా సమసుభవలిత్వదర్థే కాదమ్బరీ। తస్యాహిదినకరోనయాదారభ్య దివసకరకాన్తోపలానల స్యేవనిశ్శబ్దస్యా పవనేరితస్యాధూమస్యాభస్మనఃప్రజ్వలతోమకరధ్వజహుతభుజోనపరి జనకరకమలకలితకోమలపల్లవలాస్యలీలయాప్రసరభఙ్గః । నానుత్తాలతాళవృన్తవాన్తజలజడకణికాసారసేకేనవివృత్తిః । నసనహారిచన్దనపఙ్కచ్ఛటాచ్ఛురణోపశేషకః నవిదళితముక్తాఫలవాలుకా పటలోచ్ఛూనవేదివ్యపరమః । నోతీక్షితదన్తమయకలహంసపంక్తిముక్తాముచ్ఛధారేణధారాగృహేణప్రశమః । యథాయథా చలితజలయన్త్రవిగళితాభిరతిశీతరశీకరనికరతారకితాభిరమ్బుధారాభిరాహన్యతే తథా తదావైదూర్యతానలసహోదరమివ స్ఫురతి మదనపావకఃసుతరాంచశీతరః పర్ణకళికాకలాపమఙ్గీకరోతివికాశయతి స్మేర

దజలలవజాలక సన్తతిముపచారః। చిత్రంచేరంమకరకేతుహుత భుజా
దహ్యమానమప్యగ్నిశౌచమంశుకమివనితరాంనిర్మలీభవతీలావణ్యమ్ ।
మన్యేచమృదుస్వభావమపిజలమివముక్తాఫలతాముపగతం కరిణీ భవతి
ఉత్కణ్ఠితంహృదయమబలాజనస్యయత్తాగృశేనాతిసన్తాపేనాపి నవిలీ
యతే। బలవతీఖలువల్లభజనసజమాశాయత్తధావిధమప్యనుభవ వేద
నావిహ్వలిత ప్రాణమతికష్టమ్ ప్రాణ్యతే। కింకరోమికథయ కథంక
థ్యతేకయూవత్తాస్యద్వళ్యతేకేనృశేనోపాయేనప్రహర్ష్యతేకేన ప్రకా
రేణావేద్యతేఁయాయుక్తాస్యప్రకాశ్యతేతమయాఁవేదనయోపమీయ
తేబంధవీఁచుతక్రజ్ఞా। స్వస్నేహవిగళితచేతనాఃస్ఫుటంప్రాణినఃప్ర
తిదినం దృశ్యమానోపియన్నపశ్యసితాకృశీమవస్థామ్ ।ప్రచణ్డదిన
కరకిరణసహస్రాతపసహోనికమలానిశయనీకృతాని మ్లానిముపనయ
న్త్యాదివసకరమూర్తిరపినిర్జితాతయాఁనిజోష్మణా। నిష్కరుణేన చాకా
రణవామేనకామేనధ్యమానాతాస్తాశ్లేష్టాఃకరోతి। తథాహిసానో
ష్ణముదనవేరసేత్వనులికరినేమనసిఁవసన్తీమృదునికుసుమశయనేకథ
మపిసఖీజనేనపాత్యతే। కుసుమశయనగతాచసన్తాపగళితచరణతలాల
క్తకలవపాటలితైశ్చశయ్యాకుసుమైఃకుసుమశరేణశరతాముపనీ
తైఃసరుధిరైరివహృదయోత్పత్తితర్కయముపజనయతిసఖీనాం సర్వాఙ్గీ
ణమనఙ్గశరనివారణాయకవచమివ భవదను స్మరణరోమాఞ్చముద్వ
హతిరోమాఞ్చనికుచయుగళేశ్వాసగళితమంశుకంనిదధానా త్వత్ప్రాప్తి
గ్రహణతృషయాకర్ణకశయనవ్రతలీలా మివదక్షిణంకరకమలమనుభా
వయతి। వామస్తువామకపోలభరజడాజుళి ముల్లసల్లోలపద్మరాగవల య
ప్రభాంశుసఙ్క్రామ్యమానంజ్వలితమదనహుతాశనవిప్లుష్యమాణమివహస్తక
మలంవిధునాతిచళినీదళవ్యజనపవనవిక్షిప్యమాణకర్ణకువలయదళంవదన
మజస్రప్రస్రవదశ్రుభయాపలాయమానలోలలోచనమివబిభర్తి ।ప్రతిక్ష

ణంతౌమతారం వ్రజన్తీం కేవలంనుజశవలయంపతన భయేనడో లాయ
మానరహృదయమపిముహుర్ముహుఃపాణిపల్లవేనరుణద్ధి। శిశిర వారి
ణోనడాయిణ్యాలీలాకమలమాలికయేవవపుషినిహిత యూనఖోజన హ స్త
పరస్పరయాపరిక్లామ్యతి। తథాచరణయుగళినరసనాకలాపంనితస్ప
బిస్తారేణముధ్య భాగంనజమాశయాహృదయంహృదయేన భవన్త ముర
సాబిసినీపూశ ప్రావరణంకర్తుంజీవితం కరకమలేన కపోలపాళింత్వ
దాలాపేనా శ్రుపాతంలాటఫలకేనచన్దనలేఖిణామంశేనవేణీన ధునా
ధారయతి। త్వదినృశుయాంఘటమాంహృదయ మభివాఞ్ఛతి। గో
త్రస్ఖలితేనేవజీవితేనలజ్జతే। ప్రియసఖ్యేవమూర్ధ్నయామి ముహు
ర్ముహుస్పృశ్యతే। పరిజనేనేవచరణరణకేంపరివశాకుసుమశయనా
దుత్థాప్యతే పరిచారికయేవార్ద్యస్రస్తాంశుకఞ్చార్యతే। ముహుఃపవన
ప్రేఙ్ఖోలితముత్క్షిప్తావ్యజనపల్లవభ్రాభయకిమ్పితమివలతానుణ్ణప మ
థివనతి। ముహుర్ముక్తోశకళికం భిపవలయసంగక్షుణరచితాఞ్జలిపుటమివస్థ
లనళినీవనమధిశేతే। ముహురుచ్ఛ్వసనభయాదివనిర్వర్తరకిసల యాచ్ఛాది
తలతాపాశముద్యానమాసేవతే। ముహుర్నిష్పతదవిరతరోదనాతామ్ర
నయన ప్రతిబిమ్బంస్రస్తరాస్తరణస్థాసనిమజ్జత్కపటమివో పవనస
రోజలమవగాహతే। తస్మాదుత్థాయతమాలవీథీమువైతి। తస్యాంశాఖా
వలమ్బ్యర్సవబుజలతానిహితనిమీలితలోచనవదనావక్షుకఒళ మాలి
కొబ్బద్ధ దేహోశఙ్కా ముత్పాదయన్తీముహూర్తం విశ్రమ్య సఙ్కేతకగృ
హమావిశతి। తతోమధురమురజరవలయలలితలాస్యలీలయోద్వేజ్యమా
నామయూరీవ ముక్తవారిధారంధాతాగృహమభిపతతి। తతోపిథునజల
ధారాశీకరపులకితకాయాకదమ్బకళికేవకిమ్పమానాశుద్ధాంతిక మలినీ
తీరముపసర్పతి। తస్మాచ్చభవనకలహంసరవేణ సహమానాప్రస్థితా త
తాక్రలావతారితనూపురయుగళానిపుణప్రేక్షౌమివక్షౌమతామభివ్యఞ్జ

లివలయరచనాస్తూయితపృణాళకుపిలైరివభవనవాపీచక్రవాకమిథునైః
కూజితేన ఘోష్యతే । శయ్యావిలాసస్మృదితకుసుమసఞ్చయానర్షిభైరివ
ప్రసుదవన మధుకరకులైర్విరుతేకోద్వేజ్యతే।నిర్భరోత్కస్వగీతనిర్దితర
వరోపితైరివాజ్ఞనసహకారపికబ్రహ్మైకలకలేనాకులీక్రియతే। ఘనన పా
ణ్డుగణ్డపరిభూతగర్భపత్రకాన్తిభిర్విజృంభోద్యానకేతకీసూచిభిరు ద్భూత
వేష నాభవతి । ఏవం ప్రాయైశ్చనుదనదుశ్చేష్టితాయాంనైఃపరిణామ
ము పైతి దివసః॥

చన్ద్రోదయేచాస్యాసిమిరమయీవాపై థివృలికమలమయమి
వచూయతేహృదయంకుముదమయఇవజృమ్భతేమకరకేతనఃచన్ద్రకా
నవమణిమయమివప్రతిరతినయనయుగళమిదధిజఅవయానీవవర్ష న్తే
శ్వసితానిచక్రవాకమయాఇవవిఘుట న్తేమనోగధాఃశీతజ్వరాతు రేవ
మణికుట్టిమోదరసంక్రాన్తస్యతుషారకిరణమణ్డలస్యోపరి వేపధువిలులి
తతరళాజ్ఞులినికరంకిరయుగళంప్రసాదయన్తీశశిసన్తాపమనతురం
కదయతి। సెక్తా రేమదశనాంశువ్యాజేనమన్మథశరనిర్దితహృదయ ప్రవి
ష్టానిస్తుకరణానివోద్ధరతి। వేపధుషువ్యజనీకృతకదళీదళకమోపదేశమి।
వగృహ్ణాతి । విజృమ్భికాసుకణ్ణనాళాగతజీవితనిర్గమమార్గమివోపదిశతి
గోత్రస్ఖలితవిలక్షస్మి తేషుహృదయనిపతితమదనశరకుసుమరజఇవవమ
తి।బాష్పమోక్షేషుస్ఖలా శ్రు సన్తానవేణికావాహినీవిలీయతఇవ।శశి
మణిదర్పణేషువిస్ఫురితానేక ప్రతిబిమ్బనిభేనశతధేవవిదళతి। కుసుమశ
యనేషుపరివళలాలసాగతాళిమాలాకులితాధూమాయతఇవ।కమల ప్ర
స్తరేషుకిఞ్జల్కరజోపుఞ్జజర్జరితాజ్వలతీవ। స్వేదప్రతీకారేషువిశదకర్పూ
రకోదధూళి ధవళితాభస్మీభవతీవ । నవిజ్ఞాయతేకింముగ్ధతయాకింవిలా
సేనకిమున్మాదేనసఖీతకమృదఙ్గధ్వనితేషు కేకాశబ్ద యూథారాగృహా
మురకతమణిమయూర ము ఖానిస్వగయతి । దివసావసానేషువిశ్లేషభీతా

మృణాళసూత్రై శ్చిత్రబిసావలిం తానిచక్రవాకమిథునానిసృష్టయ
లిచిన్వంతీవ మ్లేచ్ఛగణిప్రదీపానవతంసోత్సవైస్తాడయతి । ఉత్క్రం
రాలేఖేమనఃకల్పసమాగమాభిజ్ఞానానిలిఖతి । మూతీసమ్పేషశేషుస్వ
ప్నావరాధోపాలమ్భాన్దిశతి।అపిచతస్యాశ్చన్దనపరిమళభ్రమవడతీణా
నిలేనసహసమాగచ్ఛ మోహాఃచక్రాహ్వాశాప ఇవనిశయా సహోప
తతిప్రజాగరరాసఃప్రతిరుతానీవ వలభీకపోతకూజితైఃసహోవిర్భవ
న్తిస్మఖిలాని । నూధుకరభివోభవనకుసుమామోదెనసచోపసర్పతివర
ణాభిలాషఃతథాచజలకణికేవపద్మినీపలాశస్థితాకమ్పతే।ప్రచ్ఛాయే
వశ్వటికోపలసలిలమణిదర్పణకుట్టినతలేషుదృశ్యతే । నళినీవశశికరస్ప
ర్శేనమ్లాయతి।హంసీవసరసన్మృణాళికాహారవ్యతికరేణజీవతి। శరదివకు
ముదకువలయకమలసర్వరమనోహగన్ధవహాసుసుమబాణాచవి
జృమ్భతే। చన్ద్రిమూరివకమల ప్రకరస్థిత పాకపల్లవాసఙ్కర న్తీని
శాంనయతి । కుముదినీవరజనీకరకిరణకృతప్రజాగరాదివ సమ్మీళనిద్ర
యాతివాహాయతి।మురరిపుజలశయనలీలేవనుద్గోచ్ఛ్వసితశేషానిమీలిత
లోచనాకిమపిచిన్తయతి । మలయనిమ్నగేవసరసహరిచన్దనకిసలయలా
ఞ్ఛితేషుశిలాతలేష్వభిపతతి । కున్దకళికేవతుషారసిక్తపల్లవవర్తినీవనా
నిలేనాయాస్యతే । భుజఙ్గీవాసహ్యసన్తాపాలిఙ్గితచన్దనశాఖాశిఖికు
లకోలాహలేనతామ్యతి। హరిణీవకేసరికాననంపరిహరతి।కుసుమఘటి
తశేలీముఖమనోహరాన్మదనచాపాదివప్రముదవనాత్రస్యతి। జానకీ
వపీతరక్తేభ్యోరజనిచరేభ్యఇవచమ్పకాశోకేభ్యోబిభేతి ।ఉపేవస్వప్న
సమాగమేనాపికృతార్థతామేతి । గ్రీష్మనిశాలక్ష్మీరివానుదినమతిరౌమా
భవతి । సర్వథాతస్యాఃఖన్వర్పవేదనయా అజ్ఞానిమివిసైరివితస్థారణవ
స్తూనివలయరచనయాగృహకమలినీమృణాళానిఉపదేశైఃసఖీవచనాని
శయ్యాపరికల్పనేనోపవనకుసుమానిఅనవరతమోచ్ఛేణమదనాయుధా

నిన శేషరక్షిణాని।కింబహునాసమ్భ్రితితన్యాత్స్వన్నామానర్వతఃసఞ్జ
నఃత్వత్సమ్బన్ధాదిర్వరహస్యానిత్వత్సమాగ మోపా యాన్వేషిణఃస
ర్వేషమవాయాఃత్వద్వాక్తోపాలమ్భితత్వ రాఃసర్వప్రశ్నాఃత్వ ద్వ ల
క్తాన్తముఖరంపరిజనఃత్వదాలాపనిర్మితాఃసర్వనోదాఃత్వదా కార మ
యశ్చిత్రకలాభ్యాసఃత్వచుపాలమ్భగర్భాఃమాగధీవజళ గీతయఃత్వన్న
ర్మనిపుణరుక్తాన్వపాన్నాఃత్వత్వ రిహాస ప్రాయాచుదనజ్వ రదాహవిప్ర
లాపాఃన్వ న్నా ముగ్రహాన్నై కోపాయగన్య ప్రబోధా మోహన హా మే
గాఃఇత్యా వేదయ న్తిష్ఠ కేయూరకంభవతుసంప్రతినశక్నోగ్యతఃపరం
శ్రోతుమిత్యా మీలనద త్తసజ్ఞేవ కాదమ్బరీవ్య థాశ్రవణవేదనాసమ్భ
వానుకమ్పయేవచన్ద్రాపీడమాక్రమ_నీమూర్ఛాన్య వారయత్ నతుపున
ర్భవస్థానివేదనపరిసమాప్తిఃక

తథామూర్ఛానిమీలితశ్చ తామేవానుధ్యాయన్ని వససంభ్రమ
ప్రతిపన్నశరీరేణ కేయూరకేణసమ్భావితతాలవృన్తయాచసత్ర లేఖ
యాఅనుభావ్యార్ధసజ్ఞయాచనియత్యాసంజ్ఞాంలబ్ధ్వ తశ్చన్ద్రాపీడఃస్వ
కృతపీడాపరాధేఃభీతమివలజ్జితమివవి లక్షమివనిభృతస్థితంకేయూరక
మన్తర్భాష్పో పరుధ్య మానకంఠఃకిమపిస్ఖలితాక్షరంప్రత్యు వాచ । కే
యూరకయేనప్ర కా రేణై వమేకాంతనిష్ఠుహృ దయమాత్మన్య నుత్వ
న్నానురాగమేవమాంసమ్భావ్య దేవ్యా కాదమ్బర్యా పునర్దూరకృతమ
దాగమనసమ్భావనయానత్వమాగమ నాయాదిష్టోసందిష్టంవా కిఞ్చిన్మ
హాశ్వేతయాసముపాహృ తానుబన్ధయామదలేఖయా వాత్వన్ముఖేనవో
పాలబ్ధోఽస్మితథామయిపత్ర లేఖ యాసర్వమాఖ్యాతంత దభిజాతత
యామహానుభావత్వాదుదారతయాసమానశీలతయా దక్షిణతయాచై
కా న్తపేశలతయాచస్వభావస్యాత్మానమాత్మనాచనకలయతిదేవీ కాద
మ్బరీచన్ద్రమూర్తేరాలోకేనాపినిశ్చేతనస్యచన్ద్రి కాన్తాఖ్యస్యపాపా

ణఖణ్డస్యార్పి భావోపగమనమేవాయ త్తంనపున స్సా రాకర్షణం నిత
రాంపక్షపాతినోఽసిచమధుకరస్యాభిగమనమేవాధీరంమకరన్దలాభేతు
కలి నాశ్రయిణోఽస్మిభి కేన ప్రభవతిదివసపనాపక్లాన్తేనచఉన్ముఖాకు
ముదాకరేణ కరిణీయూవి కాశ్చయతినపున సంజ్యో త్స్నా భిరామారజ
న్యేవనిర్భరసు న్తఃసరసనా ఘాంసవ్యాసుపిమ ధుమా సలక్ష్మిపరిగ్రహో
ద్వి నాపల్లవాపురాగదర్శనస్పృ తేకిం కరోతుపాదపఃత త్ర దేవ్యాఃకా
దమ్బర్యాపవాజ్ఞాఅపరాధినీయయూఅధరస్పందితమా త్ర ప్రతీక్ష్యేపు
రఃస్థాయినిదాసజనేనమ్ర్తుణతయాశ్నా నమువ్యాపారయన్త్యాసుఽప
రిపన్థినీమఃఖదానైకనిపుణాపరహృదయపీడాపేక్షిణీలజ్జాపేక్షితానజ్ఞా
వితపనేహదాయినీదేవ్యాసహమవస్థాఅథవా దేవ్యాఃపరిజనస్యాపిత్రో
ఽయమేవం విధోవ్యామోహర్యగనిచ్ఛన్త్యపిలాసినోనవ్యాపారితాఃకి
ద్దశేచరణతలప్రతిబద్ధస్యదాసజనస్యోపరిలజ్జాకీదృశంవాగౌరవంకోవా
నురోధోఽవిశ్వసనీయత్తావాకేయమీదృశీయదేవమాత్మనఃశరీరపుష్పకో
మలస్యేయమతిదారుణాసీఽవస్థాకృతానకృతార్థితోమే మనోరథఃఅథవా
క్రమాగతమంతర్గానంవామలోచనానాంవిశేషతో ఽపరిత్యక్తనిజై
షబాలభావానామనతిప్రబుద్ధముగ్ధమునిశేయూవాంకన్యకానాంలజ్జాన
పారితానామాస్థిన్నజేపరిత్యక్తుందేవ్యాఃమదలేఖాతుద్వితీయంహృదయ
మస్యాఃశయూకిమేవమహార్య సంయమద నైర్మనిభిరప్య సంరక్షితహృద
యూపహారేణానిగ్రా హ్యాచారేణశుచిభిరప్యపరిహార్యస్పర్శనచాణ్డాలే
నభస్మికృతాపర్యవసాన ప్రాణిసహస్రేణానిర్వాప్యశ్మశానాగ్నినాస
ర్వదోషా శ్రయేణాశరీరవ్యాధినారూపాపహారిణాఅకాణ్డవ్యా ధేనమర్మ
భేదినాలోకభనుర్వరేణసర్వఃప్రా ణాపహారక్షమేణాకాలమృత్యునాఅని
రూపితస్థానాస్థాన్తప్రవర్తినాపరోపకారకృతార్థేన హృదయ వాసినా
పరప్రత్యయేనస్వయోనినా కామేనదురాత్మనా అయూస్యమానం దే

వీశరీరమున పెషితంకిమితిత త్రస్థసై వ్యమేక ర్తేనా వేదితవ ధునాశృత్వా
పదివసక్రమగ మ్యేఽధ్వనికిక్ష్ర రోమిమలయానిలాహతలతా కుసుగుపా
తస్యాస్యసహం దేవిశరీరంవ జ్రసారకఠినహృదయమైర స్మద్విధైరపి దు
ర్విషహాన్న కేవవిఁ నజ్ఞాయ తేనిమే మేశ్వైవకింవాభవతీతి। ప్రాయే ణ
చ దేవ్యాప్యనుభవనీయపవాయనుర్థిం। యథాచాస్యదుఃఖై దానవ్యస
నినొదుర్ఘటఘటనాపణ్డితస్యయత్కిఞ్చనకారిణోనిష్కారణ కుపితస్య హ
తవిధే. సుకృతోవిసంస్థులరి సమారమ్భంపశ్యామి తథాజానామిన యి
తావతా స్థాస్యతీతి। అన్యథాక్వనిష్ప్రయోజనాశ్వ ఎఖమిధునాను సర
ణేనా మానుషభూమిగమనంక్వచ తత్రత్రుషితస్యా చ్ఛేదదర్శనంక్వ
త త్తీరేవి శ్రాంతశ్యామానుగీతధ్వనేరాకర్ణనంక్వతజ్జిజ్ఞాసా గతస్యను
హా శ్వేతావలోకనం క్వతత్రతరళికయాసహత వాభిగమనేనమనసా న
ప్రస్తావఃక్వమహాశ్వేతయాసహ హాహుహూటగమనంక్వతత్ర దేవీ వద
నదర్శనంక్వానురాగొత్పత్తిరశ్మే జనేదేవ్యాఃక్వవాఅపరిపూర్ణ మ
నోంధస్యమేపతురలజ్ఞనీయగమనాజ్ఞాతత్సకాశాత్ పాతితా వ
యంఖల్వనేనాకార్య కారిణాస్మత్కర్మబలనియోగదత్తేనదగ్ధ వేధసా త
థాపిదేవీంసమ్భావయితుం ప్రయతామహే ॥

ఇత్యభిహిత త్యేవచన్ద్రాపీడె నితరామయమనెనైవకాదమ్బ రీవృ
త్తాం తెనసన్తాపత స్తస్మిమపరమహామేనమాత్మ తెజసాసన్తాపయామీత్యా
త్మన్నయఇవభగవాం స్తిగ్మదీధితిరుత్తప్తకనక గ్రవస్ఫులిఙ్గపిఙ్గల ద్యుతి
దిగ్వికీర్ణధూర్జటిజటామణ్డలానుకారిసటహారకరసహ స్రమ్అస్తానుసాశే
ణచరమేర్వాసమోపియధోచ్ఛ్రితతరుశిఖరావలమ్బినోరకాతప్త చ్ఛేదా
నాకర్షన్నపసారక్రమేణైవసఞ్జాతకరుణానుబన్ధయేవసన్ధ్యయాఘృప
రిజలార్ద్రపటఇవ ప్రసార్యమాణేస్మరాగపటలేనిశాగమేనాప్యేవమస్య
శూన్యతావిక్లవస్యమాభూద్దర్శనమిత్యాప్తేనేవసర్వ తోనీలీపరిలమ్బ మా

నాయామివ భ్రాన్యమాణాయాంతిమిరలేఖాయాంకమలేష్వపిముః స
హత్వాచోళకారిణఃసన్తాపస్యతల్పకల్పనాభీ లేష్వవసజ్జు-చక్ష కు
ము దేష్వపిశుచిస్పభావతయార్ద్రిర్లేష్మశయన సమ్వాగనా యేవా
హమహమికయోద్గలత్సుచ క్రవాకేష్వపిసహచరీవిరహవిధు రేషు కాద
మ్బరీసమిహగమనోపదేశదానాయేవకల కరుణముచ్చై శ్చుహుర్వ్యా
హరత్సుచన్ద్రిమస్యపిభగవతిసమస్తభువనైకాతపత్రేసుధాధవళకళ సే
పూర్వదిగ్వధూవదనచన్దనతిలకేగగనతల లక్ష్మీలావణ్యగుహాద్రాదెసకల
లోకాహ్లాదకారిశీసుధాలేపైక రైరివస్పృష్టము చ్చై స్సహేతునాతం
జ్యోత్స్నాజలేనచ సేక్తుమదయగిరిశిఖరమారూఢే ప్రౌఢే ప్రదోష స
మయేచన్ద్రాపీడస్తస్మిన్నేవవల్లభోద్యానేవన్ద్రితపస్పన్దనర్మితవిశద జ
లలవోద్భేదహారిణిచన్ద్రమణిశిలాతలేవిముచ్యాజ్ఞానిచరణసం వాహనో
పస్మృతం కేయూరకనువాదీత్ । కేయూరకకింమాంకలయసియావత్ వ
యంపరాపణామస్తావత్ ప్రాణాన్సన్ధారయిష్యతిదేవీ కాదమ్బరీ
పారయిష్యతివాతాంవిన్నోదయితుంనుదలేఖాగమిష్యతివాతత్సమా శ్వా
సనాయనుహాశ్వేతామత్పరిచయోద్వేజితాప్రతిపన్నస్తేవాశరీర్ధిష్టి
తయేతయోరభ్యర్ధనాద్రక్ష్యామివాపునస్తస్యాః స్మేరస్మృక్కోపాన్త
మాలోలతారకముత్ర స్తహరిణశాబకాయ తేక్షణంముఖమితి॥

సతువ్యజ్ఞపయత్ దేవధైర్యంసమవలమ్బ్యగమనాయయత్నః క్రియ
తాంతిష్ఠతుతావదాసన్నవర్తిసఖీజనః పరిజనోవాతస్యాహిత్వదాలోక
నేచైవస్వేచ్ఛయానిమేషితుమపినదదాతిసమాగమాశయైవావష్టబ్ధం
హృదయంశ్వసిత మేవముఖేవహితంరోమాఞ్చఏవతనుమపిశరీరం న
ముఞ్చతిదివానిశంబాష్పఏవలోచనపక్ష్మస్థాయీప్రజాగరఏవరాత్రా
వపిదత్తదృష్టిః అరతిరేవనపకాకిన్యాఃఔత్సుక్యత్యవస్థానంజీవిత మేవక
ణ్ఠస్థానాన్నాపసరతి। ఏవంవదన్తమేనమాదిదేశవిశ్రాన్తయే కేయూర

కమాత్మనాపిగమనచిన్తాం ప్రావిశత్। యదితావదకథయిత్వాఅని పత్యచరణయోరనాప్రాతఃశిరసిఅగృహీతాశీఃసహసాఉచ్ఛలజ్జలితపవతాతేనాన్యచ్చయావక్తవ్యమప్యపక్రమ్యగచ్ఛామితతోగతస్యాపమమకుతఃసుఖంకింశ్రేయఃకుతోవాఫలావాప్తిఃకీదృశీవాహృదయనిర్వృతిఃి అథవాతిష్ఠతుతావదియముత్తరకాలాగామినీచిన్తాఅపక్రమ్యగతపవకథమహంయత్తాతేనదుస్తారదుఃఖార్ణవోత్తరణమహాసేతుబన్ధాత్ అబన్ధ్యవాఞ్ఛితఫలదానకల్పద్రుమాదహితవిక్రాన్తియశోనిష్ప్రతినిధ్యారార్గళదణ్డాదశేషభువనోత్తమ్భనస్తమ్భాత్ స్వభుజాదవారోప్యమయ్యేవరాజ్యభారఃసమారోపితఃతదనాఖ్యాయపదమపినిర్యాతేనమయ్యవశ్యమ్ అపరిమితగజతురగరథగమనసంక్షోభితధరాతలైరాలోలకదళికాకాననాకులీకృతభాస్వద్గభస్తిభిరూర్ధ్వధ్రియమాణధవళాతపత్రమణ్డలచ్ఛాయాన్తరితవాసరవ్యతికరైఃఅతిబహుళరేణూద్గమావిష్కృతాపూరితభువనకుహరైఃపురఃప్రసృతజవనవాజిభిరనుసన్తానలగ్నవేతణ్డప్రాయసాధనైఃశ్రాన్తైరపిబుభుక్షితైరపిఅకృతగతివిలమ్బైరాపయోధేరష్టాభ్యోదిగ్భ్యోరాజభిరవశ్యమనుధావితవ్యమ్। తిష్ఠన్తావత్సేవాపరారాజానఃసుఖపరిభుక్తాఃప్రజాఅపితాతస్నేహాత్ పరిత్యక్తపుత్రదారాఃపృష్ఠతోలగిష్యన్తీతిమేచేతసి। అపిచతాతస్యాపికోఽపరోస్థియస్మిన్నదీయంస్నేహంసంక్రమయ్యమయ్యపక్రాన్తేయాతుకిమనేనగతేనవాఇత్యవినయకోపితోఽవష్టమ్భంకృత్వాస్థాస్యతి। కస్యవాపరస్యముఖమాలోకయన్తీసుఖాయమానహృదయామత్ప్రత్యానయనాయకృతార్తప్రలాపానతాతమేవాకులీకరోత్యమ్బా। తాతేచపృష్ఠతోలగ్నేఅష్టాదశద్వీపమాలినీమేదిన్యేవలగ్నాభవతి।తదామయాక్వగతంక్వప్రస్థితఃక్వవిశ్రాన్తంక్వయాతంక్వభుక్తంక్వాపస్థితంక్వాత్మామయాగోపయితవ్యఃసమాసాదితేనవాత్రకథమయావ

గనందర్శయితవ్యం పృష్టేనవాకిము త్తరందాతవ్యమ్। అథాపి కథఞ్చిద్దైవనియోగాన్నిః సృతోస్మితథాప్యనాయూనసీయంతాతమేవంమహీయస్యాయాసేతాతప్రసాదాదదృష్టదుఃఖామమ్బాంవాని జాపక్రమణశోకాగ్నవేపాతయామికంకృతంభవత్పుణ్యవతా। అపిచసబహుదివసప్రవాసోపతప్తస్యాస్థావారోపమేఅద్యాపినపరాపతతిచేనాపరసంవిధానాదర్థపథాదేవనివృత్యపునర్థావితవ్యమ్।అథావేద్యతాతస్యామ్బాయాశ్చతాభ్యాఞ్చవిసర్జితఃసంవిధానేనగచ్చామితత్రాసికింకథయామినుమస్నేహదుఃఖితాగన్ధర్వరాజపుత్రీకాదమ్బరీమాము ద్దిశ్యమహారకేతునాఆయాస్యమానాదుఃఖంతిష్ఠతీతికిమ్వాబలవాన్మేతస్యామను రాగోనతయావినాహంప్రాణాన్సన్ధారయామీతి కింతస్యామమచద్వయోరపిజీవితనిబన్ధనహేతుభూతయామహాశ్వేతయాతత్పరిణయనాయమేస్థితివిఘ్నకిం వాతద్దుఃఖమపారయన్ సోఢుమయం కేయూరకస్తథేత్యాహమాంనేతుమాగతఇత్యపరోపివాక్యశ్చేవ్యపదేశోనశక్యతఏవపునర్గమనాయకర్తుంస్వప్నత్యేవనమధికాద్వర్షత్రయాత్। ప్రసాధ్యవసుధాంప్రత్యాగతోఽస్మిఅద్యాపిసాధనమేవనపరాపతతి।అకథయిత్వాచగమనకారణంకథమాత్మానంమోచయామికథంమాంముఞ్చతుతాతోఽమ్బావాతత్సహృత్సాదేవోఽస్మిన్నర్థేఽనర్థఃపతితఃకింకరోమ్యేకాకీవైశమ్పాయనోఽప్యసన్నిహితఃపార్శ్వమేకింకరోమికింపృచ్ఛామికేనసహనిరూపయామికోమేసముపదిశతుకోవాపరోమే నిశ్చయాధానంకరోతుకస్యాపరస్యవావివేకినీప్రజ్ఞాకస్యవాన్యస్యశ్రుతంశ్రోతవ్యం వాకోవాపరోవేత్తావక్తుంకస్యవాపరస్యమయ్యసాధారణఃస్నేహఃకేనవాపరేణసహసమానదుఃఖోభవామికోవాపరోమయిదుఃఖితేదుఃఖీసుఖితేసుఖీవాకోవాపరోరహస్యావేదనస్థానంకస్యాపరస్యోపరికర్తవ్యభారమవక్షిప్యనిర్వృతాత్మానిస్థామికస్యవాపరస్యమత్కార్యే ప

ర్యాకులతాకోవాపరోమయాకోపితంతాతమంబాంచపరిబోధ్యమాం
నేతుం సన్నుద్యతిః॥

ఏవంచిన్తయతఏవాస్యసానిశా దుఃఖదీర్ఘా పితుర్యమగమత్ ।
ప్రాతరేవచకందన్తీంశుశ్రావయధాకిలదశపురీంయావత్ । పరాగ
తఃస్వ-స్థావారిణిచ। తాశ్చశ్రుత్వాసముచ్ఛ్వసితచేతాశ్చకార చేత
స్యాహూతాధనోఽస్మిఅహూతార్విధేర్భగవతోఽనుగాహ్యోఽస్మి
యస్యమేఽనధ్యానాన్తరమేవపరాగతోద్వితీయంహృదయంవైశమ్పా
యనఇతి । ప్రహర్షపరవశశ్చప్రవిశన్తమాలోక్యదూరతఏవకృతప్ర ణా
మం కేయూరకమువాదీత్ । కేయూరకకరతలవర్తినీంసిద్ధిమధునావ ధా
రయప్రాస్తోహివైశమ్పాయనఇతి॥

సతుతదాకర్ణ్యగగనపరిలమ్బకృతయాచిన్తయాన్తఃశూన్యఏవభ
ద్రకమూపతితం మహతీహృదయనిర్వ్యథిర్దేవస్యజాతేత్యభిదధదేవో
పసృత్యోపవిశ్యపార్శ్వేవైశమ్పాయనాగమనాలాపమేవానుబధ్య
ముహూర్తమివసంజ్ఞోత్సారితసమస్తపరిజనంచన్ద్రాపీడంవ్యజ్ఞపయత్
దేవసర్వతోవిస్ఫుర న్తీతడిదివ బలాహకోన్నానమ్ ఉపారూఢశ్యామికా
మేఘులేఖేవసలీలాగమనముపదర్శితపాణ్డుచ్ఛవిఃప్రాచీవచన్ద్రోదయర
పరిమళగ్రాహిణీమలయానిలాగతిరివవసన్తమాసావతారమభ్యుచ్చ్రిత
మకరధ్వజామధుమాసలక్ష్మీరివపల్లవోద్భేదముల్లసితరాగాపల్ల వోద్గతిరి
వకుసుమనిర్గమంవికసితకాశ కుసుమమఞ్జరీవశరదారమ్భమవ స్థాపయ
మావేదయతినిఃసంశయందేవస్యగమనం। అవశ్యాశ్చదేవస్యదేవీప్రా
ప్తాభవితవ్యంకేనకదావావలోకితోజ్యోత్స్నారహితశ్చన్ద్రమాఃకమ
లాకరోవామృణాళికయావినాఉద్యానభాగోవాలతాశూన్యఃఅపిచ
నరాజతపవసహకారకుసుమమఞ్జరీపరిగ్రహమన్తరేణసర్వజనసుభగో
పికుసుమమాసఃఅసమ్భావితదానలేఖాలక్ష్మీకంవావదనంయూథాధి

పతేః । కిన్తుయావద్వైశమ్పాయనః పరాపతతియావచ్చతేన సహగ
మనసంవిధానంనిరూపయతిదేవస్తావత్ । అవశ్యంకాలక్షేపేణ భావ్య
మ్ । యాన్యశీవాకాలతుమాదేవ్యాహ్యశరీరావస్థాతాన్యశీనివేదితైవమ
యా।సర్వోపిప్రత్యాశయాధాన్యతేదేవ్యాస్తుపునర్దేవదర్శనోఽన్యయా
షత్ నిష్ప్రత్యాశమేవ హృదయం కేనాశ్వసనేన వర్తతాంమద్వార్తో
పాలమ్భాదేతమత్పత్స్యతేచేతసియథాఅస్తికార్యంమేజీవితేనచుఃఖా
న్యపిసహన్తీధారయాన్యేతదితి । అతోవిజ్ఞాపయామి చేత సాత్వగ్ర
తోగతపవదేవఃశరీరేణాప్యనుపదమున్చ్చలితపవకిమువరంమయాత్రస్థి
తేనసాధనీయంతద్దేవాగమనోత్సవావేదనాయగమనానుజ్ఞయాప్రసా
దరక్రియమాణమిచ్ఛతిమేప్రణయప్రసాదదర్లలితం హృదయమి దా
నీమేవ॥

ఇతివిజ్ఞాపితేకేయూరకేణ అన్తఃపరితోషవికసితయావికచనీలో
త్పలపుఞ్జమాలికయేవదృష్ట్యాకర్షితచన్ద్రాపీడఃప్రత్యు
వాచ కిముచ్యతేకస్యాపరస్యేదృశీదేశకాలజ్ఞతా కోవా పరోఽస్మా
స్వేఽనిర్వ్యాజభక్తిఃకస్యాపరస్యేదృశీఅస్మద్దుఃఖాసహిష్ణుతా అనపే
క్షితస్వశరీరశక్తిరుత్సాహశ్చతత్సాధుచిన్తితంగమ్యతాం దేవ్యాఃప్రా
ణసన్ధారణాయమదాగమనప్రత్యాకర్ణ్యచపత్రలేఖాప్యగ్రతస్తవైవ
వసహప్రాయాతుదేవీపాదమూలంఇయమపిప్రసాదభూమిరేవదే
వ్యాఃఇమామప్యాలోక్యకియత్యపిధృతిరవశ్యమున్మత్పత్స్యతేఇతిమే చే
తస్యపిచాశ్యాఅపిదేవ్యామస్తేవవస్నేహోఽభక్తిశ్చేత్యభిధాయపృ
ష్టతఃసముపవిష్టామేవతాంపత్రలేఖామద్రాక్షీత్ । సాతుకిఞ్చిదవ
నతముఖీనిజాజ్ఞాక్షరాణిప్రయచ్ఛతుదేవఇతివ్యజ్ఞపయత్ । కృతప్ర
స్థితినిశ్చయాయాఽచ్ఛతస్యాంమేఘనాదాహ్వానాయప్రతీహారిమాదిదే
శ । ఆదేశానన్తరమేవచాగతంమారుతఃప్రణతమాజ్ఞాప్రతీక్షం స్వయా

మేవాహూయ సోపగ్రహమాదిదేశ । మేఘనాదయస్యాం భూమౌ
పత్రలేఖానయనాయ మయా త్వం ప్రస్థాపితః తాం భూమిమేవ ప
త్రలేఖామాదాయ కేయూరకేణ సహ అగ్రతోగచ్ఛ అహమపి వై
శమ్పాయనమాలోక్య అనుపదమేవ తేతురజ్జమైః పరాగత ఇత్యాదిశ్య
యథాజ్ఞాపయతి దేవ ఇతి కృతనమస్క్రియో త్వరితగమన సంవిధానా
య నిష్క్రాన్తే మేఘనాదే దేవ కిమతఃపరం విలమ్బే నేత్యభిధాయ
మేఘనాదనిర్గమనానన్తరం గమనప్రణామోద్ధితం కేయూరకం స స్నే
హం మాహూయ సబాష్పయా దృష్ట్యా పునః పునరాలోక్య పరిష్వజ్య
చ సపులకాభ్యాం దోర్భ్యం ఆత్మకర్ణాదపనీయానేక వర్షసుచిరం సన్నే
శమివ కర్ణాభరణమస్య కర్ణే కృత్వా కర్ణాగతబాష్పగద్గదికాక్షరమువా
చేత్ । కేయూరక త్వయా తు మే దేవీ సన్దేశోనానీతఏవ తత్కిం తవ
హస్తే తదనురూపం ప్రతిసన్దిశామ్యుపగార్వం । విజ్ఞాపయితవ్యా దేవీ
తత్రాపి కిమలీకలజ్జా జాలక్షారోద్వహనేన త్వామాయాసయామి
యాత్యేవ పత్రలేఖా దేవీపాదమూల మియం విజ్ఞాపయిష్యతీ త్యభి
దధదేవాతర్కితోపనతాత్మవిరహపీడా మమజ్ఞశక్రయా కృతయ
తాన్నుపి బాష్పవేగమపారయన్తీంసన్ధారయితుముత్ఫుల్లాబద్ధలక్ష్యా
న్యదృష్టిసఞ్చారణాం చరణపాతాభిముఖీం పత్రలేఖాం ప్రణమేణా
భిముఖీభూత్వా బద్ధాఞ్జలీరభాషత । పత్రలేఖే సాఞ్జలిబన్ధేన శిరసా
ప్రణమ్య మదీయేన విజ్ఞాప్యా దేవీ కాదమ్బరీ యేన సర్వాభిలషణీ
యేనతథా ప్రథమదర్శనేనాపి వత్సలత్వా త్స్వభావస్య దర్శిత ప్రసా
దాతిశయాం దేవీం ప్రణామే నాప్యసమ్భావ్యాగచ్ఛతాం సర్వకిలా
నాం ధురి లిఖితేన ప్రజ్ఞాజడతయా జ్ఞానం వృద్ధ్యేన ధీరతా తారల్యే
న స్నేహలతా వైక్లవ్యేణ గౌరవం లఘుతయా ప్రియంవదతా పారు
ష్యేణ మృదుహృదయతా నైష్ఠుర్యేణ స్థైర్యం సఞ్చలతయా ధైర్యం

వీరుణయా దయాళుతా నిస్త్రింశత్వేన ఆర్జవం మాయాజాలేన సత్య
వాదితా అలీకకాకుసమ్పాదనేన దృఢభక్తితా అవజ్ఞానేన పేశలతాకా
టిల్యేన లజ్జా ధాష్ట్యేనఔదార్యం తుచ్ఛతయా దాక్షిణ్య మమహాను
భావతయా ప్రశ్రయోఽభిమానేన కృతజ్ఞతా కృతఘ్నతయా శీలం
పారోభాగ్యేణసర్వగుణా ఏవం దోషైః పరివర్తితా స్వకథమివాపరం
గుణగువలమ్బ్య పునఃపరిగ్రహాయ విజ్ఞాపయతు కేన వాజ్ఞీకరోతుదే
వీకెము పదర్శితాళీకాత్మార్పణేన నప్రతారితం దేవ్యాహృదయ మితి
కిం ప్రకృతిపేశలం హృదయ మపహృత్య నాపక్రాన్తోఽస్మీతి కిమి
యం ప్రాణనస్నేహకారిణీ నిష్కరుణేన శరీరా వస్థా నోపేక్షితేతి కి
మహమస్యాస్సన్దిశామినకారణమి త్యేతత్సర్వదోషా శ్రయేణా ప్యనువృ
త్త్యాచరణా వారాధితావితివా । తదేవాత్మనాసర్వగుణ విహీనస్యాపి
మే దేవీగుణా ఏవావలమ్బన మియమేవ తే స్వభావసరసా దూరస్థమ
పిమాం మద హుతభుజా దహ్య మానం రక్ష్యేవ సరళతా ముహు
ర్ముహు రాహూయ త్యేవ స్నేహలతా ఆనయ త్యేవ స్థిర ప్రజ్ఞతా తౌ
కయ త్యేవదక్షిణతా అభ్యుపపద్యత ఏవవత్సలతాచరణపతితం న నిర్భ
ర్త్సయ త్యేవ మృదుహృదయతాఉత్థాప్య సమ్భావ యత్యేవ మహాను
భావతా ఆపత్యేవ ప్రియవాదితా దదాత్యేవ హృదయేఽవ కాశమ
త్యుదారతా । యచ్చతథాపిగత్వానిర్లజ్జహృదయః పునర్వదనదర్శనదా
నసాహస మభ్యుపగచ్ఛామి అత్రాపిసత్ప్రకృతయో దేవీ ప్రసాదా ఏవకా
రణమ్ ఏతేహి విశదత్వాదుదారభావా స్తజ్ఞతత్వాచ్చ తృణపరిచితా
అపి సమూరోపిత జీవిత ప్రత్యాశాః నకిఞ్చిన్న కారయన్తిస్మారయన్తి
సేవ్యతాందేవ్యాశ్చ రణ పరిచర్యాయై సముత్సాహయన్తి శిక్షయన్తి
సేవావాచాతుర్యం ఉపదిశన్తి ఆరాధనోపాయాఞ్చాటుకారోభవేతి అ
సకృదాజ్ఞాపయన్తి ఏవం స్థీయతామితి స్వయమేవోపదర్శయన్తి ము

భావలోకితమకాలోపసర్పణకోపమనునయాన్తి పరితోషావసరేఽనుగృ
హ్ణన్తి గుణానువాదేన లజ్జాపసృతం హరాదాకృష్యోపసర్పయన్తినా
న్యత్ర తృణమపిదదత్యవస్థాతుమ్। అపిచైతేఽనుగ్రాహకత్వాదేవా
పరిత్యాజ్యాఃగురుత్వాదేవకృతావష్టంభాఃస్తీర్ణత్వాదేవఅలఙ్ఘనీయాఃఽ
ప్రభూతత్వాదేవాపరిహార్యాఃతదేభిరహం వినాప్యాగమనాజ్ఞయా
సుదూరమపక్రాన్తోపి బలాదేవాకృష్య దేవీపాదమూలమానీయేయమితి।
యయాచానపేక్షితగమనాజ్ఞయానిర్యన్త్రణత్వాద్దతోఽహమితివిజ్ఞప్తి
సైవవాణీవిజ్ఞాపయతి యథాచమేన నిష్ఫలమాగమనం భవతిజగద్వా
శూన్యం తథాదేవ్యాత్మసన్ధారణాయాత్మనైవ యత్నఃకార్య ఇతి సన్ది
శ్యపునరాహ। పత్రలేఖే త్వయాపియాన్త్యాఽభ్యనిమద్విరహపీడా
భావనీయా నశరీరసంస్కారేఽనాదరఃకరణీయోనాహారవేలాని
క్రమణీయా నయేన కేనచిదజ్ఞాతేన పథాయాతవ్యం నయత్రత
త్రైవానిఘూప్యావస్థాతవ్యముషితవ్యంవానయస్యకస్యచిదపరిజ్ఞా
యమానస్యాన్తరం దాతవ్యం సర్వదాశరీరేఽప్రమాదిన్యా భావ్యం
కిఙ్కరోమి త్వత్తోపి మే వల్లభతరా దేవీ ప్రాణాఃయేనైవమేకాకినీ
తేషాంసన్ధారణాయ విసర్జితాసి। అపిచ మమ జీవితమపి తవైవ హ
స్తేవర్తతే తదాత్మాయత్నేన పరిరక్షణీయ ఇత్యుక్త్వా సస్నేహం పరి
ష్వజ్య కేయూరకఞ్చ పునస్తదవధానదానాయ సంవిధాయ మహాశ్వే
తాశ్రమం యావత్ పునస్త్వయాసమైవ సహ మన్నయనాయాగ
న్తవ్యమిత్యాదిశ్య వ్యసర్జయత్।

నిర్గతాయాశ్చ కేయూరకేణసహపత్రలేఖాయాంకిం శీఘ్రమే
తే యాస్యన్తినేత్యన్తరావాగచ్ఛతాం విలమ్బఉత్పత్స్యతేనవేతికియ
చ్చిర్వాదివసైఃపరాపతిష్యన్తిత్యనయైవచిన్తయాశూన్యహృదయఃక్ష
ణమివస్థిత్వాసక్థ్నావారవార్తాప్రవృత్తికరణాయ వార్తాహరం విసర్జ్య

బహుదివసాన్తరితదర్శనస్య వైశమ్పాయనస్య ప్రత్యుద్గమనాయాత్మానం మోచయితుంపితుఃపాదమూలమగాత్। తత్ర చోభయతఃసమభ్యర్చితా పస్థిత ప్రతీహారమణ్డల వితీర్ణవిస్తీర్ణాలోకనమార్గో భూరాదేవాపవ్యజానుకరతలావలమ్బిత విమలమణికుట్టిమోదరసంక్రాన్తప్రతిమోద్వేగుణాయమానాయత కున్తలకలాపః పితుః ప్రణామమకరోత్॥

అథతారాపీడస్తచ్ఛూరతపఃకృత ప్రణామం చన్ద్రాపీడమాలోక్యనిర్భరస్నేహ గర్భేణ సలిలభరమన్థరేణ నవజలధరధ్వనిగమ్భీరేణ స్వరేణేదమాహ పుత్రేహి పుత్రేత్యుక్త్వాససమ్భ్రమప్రధావితమపిసమ్భావితశుకనాస ప్రణామముపస్థాప్యాపార్శ్వేభూమావేవ సముప విశన్తమాకృష్యహారాత్ పాకపీరేసముపవేశ్యాపరిసమాప్తావలోకనస్నేహేన చక్షుషా సుచిరమాలోక్యాస్యోపారూఢ యూవనభరాభిరామతరాణ్యఙ్గప్రత్యఙ్గాని పాణినా స్పృష్ట్వా గర్భయన్ శుకనాసమువాచ। శుకనాసపశ్యేయమాయుష్మతశ్చన్ద్రాపీడస్యోత్తరాపథేసుహృల్లక్ష్మణిప్రభేవ కనకశిఖరిణోగణ్డశైలస్యోద్భాసినీమదలేఖేవగన్ధద్విపస్యోపహితకాన్తిపరభాగా లక్ష్మీశ్చాయేవ చన్ద్రికాసోపికాస శోభాపేక్షిణీ మధుకరావలీవకమలాకరస్య రూపాలేఖోన్మీలనకాలాఞ్జనవర్తికా తారుణ్యభరజలదరోద్ధామశ్యామికోజ్జ్వలత్కన్దర్పప్రదీపక జ్వాలశిఖా స్ఫురత్పరితాపాకల ధూమరాజీ మకరధ్వజోపవనత మాలవల్లీ మనోభవవికారదోషారమ్భ బాలతమిరోన్నతి రుద్వాహమఙ్గళ భూసంజ్ఞాస్మశురాజిలేఖాసమన్తాత్సముద్భిన్నా। వివాహమఙ్గళయోగ్యాం దశామారూఢోఽయం తద్దేవ్యావిలాసవత్యాసహసంమన్యాక్ష్యభి జనరూపానిరూప్యతాం కావిజ్ఞగతీపతికన్యకా। దృష్టంహిమర్మ్మభదర్శనం వత్సస్య వదనం సమ్ప్రీతివధూముఖకమలశర్మ్మనేనానన్దయ మేఆత్మానమిత్యుక్తవతి తారాపీడే శుకనాసఃప్రత్యువాచ॥

సాధుచిన్తితం దేవేన అనేనతుసహృదయేన హృదయే సమారో
పితా ఏవ సర్వవిద్యాః సమ్భావితాఏవ సర్వాఃకలాఃస్వీకృతాఏవ స
ర్వాః ప్రజాఃగృహీతాఏవ సర్వదిగ్విభూనాం కరాఃస్థాపితైవ నిశ్చలా
కుటుమ్బినీపదే రాజలక్ష్మీఃఊఢైవ చతుస్సముదమేఖలా కలాపభూష
ణా భూఃకిమపర మవశేష్యతే యఏనేన న పరిణీయతఇత్యభిహితవతి
శుకనాసే లజ్జావనమ్రవదన శ్చన్ద్రాపీడశ్చ కాదమ్బరీసమాగమోపాయ చిన్తాసనుకాలమేవ ఈదృ
శీ తాతస్యబుద్ధిరుత్పన్నాతద్వదుచ్యతే అన్ధకారేప్రవిష్టాస్యాలో కో
వరగహనప్రవిష్ట స్యాదేశేకగర్భనం మహార్ణవపతితస్యయానపా త్రా
భ్యాగమోమ్రియమాణస్యోపరి అమృతవృష్టి రితి తదేవాపతితం మ
యి సర్వథావైశమ్పాయనదర్శనమాత్రకా న్తరితావర్తతేమే కాదమ్బరీ
ప్రాప్తిరితేవం చిన్తయతైవ చన్ద్రాపీడేషితిపతి రుత్తస్థౌ। ఉత్థా
యచ తమేవ వినయావనమ్రపూర్వకాయం సమవలమ్బ్యం సదేశే
సకలమేదినీభారోద్వహనగురుణా దోర్దణ్డేనశనైశ్శనైస్సఞ్చరన్ శుక
నాసేనానుగమ్యమానో విలాసవతీభవన మగమత్। గత్వాచససమ్భ్రమ
మకృతాభ్యుత్థానా మిన్ద్రాదయావ లోకనవి లోలామివ సముద్రవే
లాం విలాసవతీమూర్ధ్వ స్థితఏవావాదీత్। దేవి పశ్యైషా త్వమ పి
చ వధూము ఖావలోకన సుఖస్య కృతేనో త్తామ్య సీత్యుపాలభమా నే
వ దేవీ వత్సస్య యావనభా రారమ్భమాత్రపాత రేఖాఆవయోస్తా
రుణ్యమర్యాలసితే చ్చావినివర్తనాజ్ఞా విజృమ్భమాణాశ్శుకరాజిగోభా
వివాహనఙ్గళసమ్పాదనా యాదిశతి। త్వమపరం కిమాదిశసీతి ప్రష్ట
వ్యా తదాదిశతు దేవీ కధ్యమానేపి కిమపర మద్యాపహరసి వదన
మన్యతోవ్రీడయా పృష్టావా కర్తవ్యం నాజ్ఞాపయసి వరమాతాసిసం
వృత్తాజానామి చన్ద్రాపీడస్యోపర్య ప్రీతిరేషాయదేవమే తత్కా ర్యే

వ్వనాదరోఽవదీరణాచ క్లేవంవిధై ర్న గ్మప్రాయై రాలాపైః సు
ప్తాయమాన చేతాశ్చైవమివ స్థిత్వాశరీరస్థితిసమ్పాదనాయనిరగాత్ ॥

చన్ద్రాపీడోపి శుకనాసముఖేనైవవైశమ్పాయనప్రత్యుద్గమ నా
యూత్మానం మోచయిత్వా జననీభవనపేవ నిర్వర్తిత శరీరస్థితైర్వై శ
మ్పాయనప్రత్యుదగమనసంవిధాన వినోదేనైవతం దివస మనయత్ అవ
తీర్ణాయాంచ తస్యాంయామిన్యాం సుహృద్గర్భ నౌత్సుక్యేన శయన గ
తోపి జాగ్రదేవ సమధికమివ యామద్వయం స్థిత్వా పరివర్తయద్భిరి
వ స్వకాన్త్యానీలిమానమమ్బరతలస్య అపహరద్భిరివ హరితతాం తరు
గహనానామ్ అధస్తాదపి చిగ్రయిత్వేవ ప్రవిశద్భిర్నిర్వాసయద్భిరి వ
తమతలచ్ఛాయాం దరిగహనకుఞ్జోదరేష్వపనీలినం తిమిర మతీవైవ
వప్రవిశ్యోత్పాటయద్భిర్వివర ప్రవేశ వ్యాజేనచ రసాతలమివ ప్రవే
ష్టుమారబ్ధై రన్యథా పునర్ధవళయద్భిరివ ధవళతాం సౌధానామ్ ఊర్ధ్వా
లయద్భిరివ కర్పూరరేణునా దిఙ్ముఖానిలిమ్పద్భిరివసాన్ద్రచన్దనగ్ర వేణ
యామినీ మున్మానయద్భిరివ మేదినీముపనయద్భిరివద్యాంసంక్షీపద్భి
రివ తారకాగ్రహనక్షత్రమణ్డలాని విస్తారయద్భిరివ సరిత్పులినానిపృ
థక్పృథక్కమలవనాన్యుత్పీడ్యైవ వ్యవధారయద్భిరివ ఉద్దళితదళవికాసా
నేకైకుర్వద్భిరివ కుముదాకరానపిచపర్యాప్తైరివశఖిశేఖరేష్వావర్జితై
రివ ప్రాసాదమూర్ధసుసన్నీభూయ వహద్భిరివ రథ్యాముఖేషుతర ద్భిరి
వ జలతరఙ్గేషుప్రసారితైరివనైకత్రస్థలేషుహంససార్థైః సహైకీభూతైరి
వ సంవిభక్తైరివ చన్ద్రకిరణప్రసుప్తకామినీకపోల లావణ్యేన ఝాళి
తైరివ చన్ద్రకాన్తచ్యుతజలధారాసహస్రైస్తథాచ గర్భ గృహేష్వప్య
విహత ప్రవేశైర్దన్తవలభీభ్యోపి లబ్ధపరభాగైః పద్మినీపత్రవణ్డేష్వపి అ
క్షుణ్ణితధవళిమభిరారామేష్వపి దివసబుద్ధిమా త్వాదయద్భిః పరస్పరో
ద్భిన్నక్రమేణోద్ధరద్భిరివ ఆవర్జయద్భిరివవిక్షీపద్భిరివ విస్తారయద్భి

రివ ప్రవర్తయద్భిరివ వర్షద్భిరివసర్వతోజోత్సాహం కాదమ్బ
రీ సమాగమ త్వరాదానాయ స్మరసర్వాస్త్ర మోక్షమివ కుర్వద్భిశ్చ
న్ద్రికాపాదైర్వ్యగుణీకృత గమనోత్సాహాహూ గమనసంజ్ఞాశంఖ నాదా
యాదిదేశ॥

అథగగనతలలబ్ధవిస్తారో విజృమ్భమాణఇవ దిక్చక్రేష్వావర్త
మాన ఇవాభ్రం లిహానగరీ ప్రాకారమణ్డలాభ్యన్తరేషు సమారోహ
న్నివోత్తుఙ్గ గోపురాట్టాలక శిఖరాణివలన్నివ హర్మ్యన్తరాళషువి
కసన్నివ చతుష్కచత్వరేషు ప్రసరన్నివ రాజమార్గేషుపరిభ్రమన్ని
వ భవనసఙ్కటేషు ప్రవిశన్నివ ఉద్యానసగగహ్వరేషుసంమూర్ఛన్ని
వ ప్రాసాదకుక్షిషు తత్క్షణ ప్రతి బోధితానాం గృహసరోజినీ సారసా
నా మనువర్త్యమానఇవ తారతరద్ధ్వనిరణితేన విచ్ఛిద్యమాన ఇవ
మహుర్ముహుస్సృభావగద్గదేనభవనకలహంసానాం కలరవేణనిర్ధార్య
మాన ఇవచ శోత్ర ప్రవేశినా గమనవేలాప్రణానుసమాభ్యన్తస్య వా
రాజ్ఞానాజనస్యచలచరణనూపురరసనాగుణకలకలేనతారదిగ్ధ్వనిరశేషధ్వ
నిరుదతిష్ఠత్। అనన్తరఞ్చఉత్థాప్యమానైశ్చోత్థితైశ్చాకృష్యమాణైశ్చాకృ
ష్టైశ్చారోప్యమాణపర్యాణైశ్చపర్యాణితైశ్చనీయమానైశ్చానీయమా
నైశ్చ విలభ్యమానైశ్చాచ్ఛిద్యమానైశ్చాగచ్ఛద్భిశ్చాగతైశ్చ పూజ్య
మానైశ్చ పూజితైశ్చ పర్య్యవస్థితైశ్చ వాహ్యమానైశ్చతిష్ఠద్భిశ్చాప్ర
తిపాలయద్భిశ్చ నిష్పతద్భిశ్చాపర్యాప్తరాజద్వారాజ్ఞనైరప్రభూత
చత్వరైర్విస్తృచ్ఛితసకలరథ్యాన్తరతయాన్తర్బహిశ్చ సఙ్కటాయ మా
న నగరీవిస్తారైస్తురఙ్గమసహస్రైరిస్తత్క్షణం కుసుమవనమయమివాన్తరీక్షం
ఖురరవమయీవ మేదినీహేషారవమయీవ శోత్రవివరాణిక్షేన పిణ్డి
స్తబకమయమివ యువరాజభవనద్వారాఙ్గనం క్షణీనవరమయ్యేవద
శేదినోఽశ్వాలఙ్కార రత్న ప్రభామయా ఇవ భవన శేశాఙ్కరశ్మ

యః। అచిరాచ్చ గృహీతసమాయోగోఽగ్నినగత మిన్ద్రాయుధ మారు
హ్య పురస్తాచ్చలితే నాలోకహేతోర్ద్వితీయచన్ద్రమణలేనేవ హం స
ధామ్నామజ్ఞాతప్రణావేద్యమాన నిగమో యథాగర్భనమిత స్తత
స్సమాగతైరేవ ప్రణమ్య మానో రాజపుత్రసహస్రైశ్చిప్రప్రుప్తపురజన
తయా సమ్బాధేనాపి రాజవర్త్మనాబహుత్వాత్తురజః బలస్యైకచ్ఛత్రి
లబ్ధసఞ్చారఃకథంకథమపి నిర్జగామనగర్యాః। నిర్గత్యచాగూరతఏవ నిర్భ
రత్వాత్ జ్యోత్స్నాసంచారస్యాచ్ఛతయా దుర్విభావ్యపానీయామపూ
పరి కలకూజితానుమియ మానో త్ర స్తహంససార్థోత్పలవ్యతికరాంపులి
నాయమానామివ సర్వతోజడతరితరఙ్గానిలస్పర్శమాత్రో పుత్థ్య సలి
లసన్నిధి ముత్తీర్య శిప్రామతిప్రభూతత్వాగసఙ్కటత్వాచ్చ వర్త్మయ
తేవ గమకోత్సాహమతివిస్తీర్ణేనాపిపునర్విస్తారితేనేవచన్ద్రపాదైర్దశపు
రగామినా మార్గేణ ప్రావర్తతగన్తుమ్॥

అధ్యాహ్యమానైరివ రయ వాహనా సకలదిఙ్ముఖప్రసృ తేన
జ్యోత్స్నాజలస్రోతసావైశమ్పాయనవాలోకనత్వరితస్యచాన్ధ్రపీడమా
నస్యైవ తుల్యంవహతోజఙ్ఘానిలేనేన్ద్రాయుధస్యఆకృష్యమాణైరివ
వాజిభిస్తావత్యేవాపరరాత్ర వేలయాయోజనత్రితయ మేవా లఙ్ఘయ
త్। ఆధాధ్వశ్రమాపహరణాయేవ ప్రవృత్తే వాతుమాహ్లాద కారిణిని
ర్ఝరజ్యోత్స్నాజలాంవగాహోదార్ధార్ద్రస్పర్శేఽవశ్యాయశీకరాకర్షిశిర
యలులితవివిధ వనపల్లవానిల వీజితే వినిద్రకుము దినీ పరిమిళినలగ్న
పరిమళాహితజడిమ్ని రజనీవిరామపిశునేమాతరిశ్వనిక్రమేణ చాపర
దిగ్వధూవదనచుమ్బిని తదాకల్పకేనేవ దుర్విషహశర్వరీ విరహ చిన్త
యేవా సన్నదినకరోదయ విషాదేనేవా ప్రదోషాన్ధకారితముష్టికుమ
దశశిభిరాపీయమానస్య ధామ్నఃపరిక్షయేణేవ సర్వాన్ధ్రదసరః పయః
పాయిపయోదవి భ్రమాశ్వరజఃసఙ్ఘాతేనేవపాణ్డుతాముపగతవతిచన్ద్రి

విమ్బే ప్రత్యగ్రగగనలక్ష్మీవియోగసన్తాపోజ్ఝితే ధవళోత్తరీయాం శుక
ఇవ శశాఙ్కలగ్నే గళతి చన్ద్రికాలోకే అపరజలధిపాతీనాజ్యోత్స్నా ని
జలప్రవాహేణేవ సహసా ఫేనబుబ్బుదావలీమ్బిమ్బ నస్పృశి నీహుతా
రకాపఙ్క్తిషు గళదవశ్యాయసలిల ఝరనాదివ శనైశ్శనైశ్శిలిత ము
క్తాగౌరం జ్యోత్స్నానుభావ ముత్సృజన్తీస్వాశాసు పునర్విభావ్యమాన
సహజ శ్యానుకానిషు సలిలాదివోన్మజ్జత్సు తరులతావిటపేషు సము
ల్లసతి పూర్వదిగ్వధూకర్ణపూరరక్తాశోకపల్లవే అగ్ర్యరసరస్తామరసే దివ
సముఖకరికుమ్భసిన్దూరకేశౌ తరణిరథరక్తధ్వజాంశుకే సన్ధ్యారాగేస
న్ధ్యాతపపరిగతేష్వాలగ్నదావానలేష్వివ వయస్సఙ్గా తైర్బనితారావ
ముత్సృజ్యమానేషు నివాసపాదపేషు సశేషనిద్రాలసైశ్చరప్రసా
రణావిశదజఙ్ఘాస్నిగ్ధిభిర్హ్రాదాకృష్టదీర్ఘపదసఞ్చారిభిర్మృగకదమ్బ కై
రున్ముచ్యమానాసు ఊషరశయ్యాసు ఇచ్ఛావఖణ్డితోత్ఖాతపల్వలా పా
న్తప్రరూఢ ముత్కాగన్ధిష్వరణ్యగహ్వరాభిముఖేషు వరాహ యూథే
షు నిశావసానప్రచార నిర్గతైర్గోధనైరి తస్తతోధవళాయ మానాసు
గ్రామసీమాన్తారణ్యస్థలీషు ఆలోక్యమానజనపదవి నిర్గ మేషు ప్రసూ
యమానేష్వివ గ్రామేషు యథార్కకిరణావలోకోన్నమంచోన్మాద్య
మానఇవ పూర్వదిగ్భాగేసము ల్సార్యమాణా స్వాశాసుఅప సార్య
మాణేష్వివారణ్యేషు విస్తార్యమాణాష్వివ గ్రామసీమాసు ఉత్తానీ భ
వత్సు వసలిలా శయేషు అవచ్ఛిద్యమానేష్వివశిఖరిషుఉద్ధి ర్యమాణా
యామివ మేదిన్యా మదృశ్యతానివోపయాన్తీషుకుముదినీషుతిరోధా
నకారిణీం నీలతిరస్కరణీమివ కరైరుత్సార్యతిమిరమాలాం విరహ విధు
రాంకమలినీమివాలోకయితు ముదయగిరిశిఖర మారూఢేభగవతి సప్త
లోకచక్షుషి సప్తవాహవిహాయస్తలముద్భాస్య దిగన్తరాణ్యు ద్భా
సయన్తీషుసకలజగద్దీపికాసు దివసకరదీధితిషు దృష్టిప్రసరక్షమాయాం

వేలాయాం సహసైవాగ్రతోఽర్ధ గవ్యూతిమాత్రఞవరాత్రిప్రయా
ణకాయాతమ్ అనఃక్షోభభితేరసాతలేనే వోన్నీర్యమాణ వనోఢ స
జ్ఞాత భరయా మేదిన్యేవ ఓషీప్యమాణం పర్యాప్త ప్రనూతాభిర్గిర్ష
రివసమ్బ్రియమాణమపరిమాణ రజోనిరోధాశక్తి తేనగీర్వాణస్థానే
వావకీర్యమాణ మురుకిరణాలోకేనేవ సహవిస్ఫెర్ణమాయూసితాయత
తరవృష్టిభికపి అవృష్టపర్యన్తవనుజీవి భూభృచ్ఛతసహస్రకంతా వస్ట
మ్భంసఞ్చారిణం ద్వితీయమివ మేదినీసన్నివేశం జలవాహినీప్రవేశగ
మ్భీరకంప్రాణిగుయమపర మపారమస్టను మివ మహాసముద్రముద్రి
క్తర్షజః సన్తోషప్రారతయాచా పరిస్ఫుటిభావ్యసర్వవృత్తాన్తమపిత స్తతో
వలితదవళ కదళికోద్భాసితానేక కరిఘటాసహస్రసఙ్కులమవిరళబ
లబలాకావలీవిభ్రాజితామోఘసఙ్ఘాతం మూర్తిమన్తమివ మేఘసము
యారమ్భమావాసభూమిగ్రహణసజ్జీమాభిధావితాసంఖ్యకరితురగ
నరపర స్పరోర్మిసమ్మానశయా అనున్దమన్దరాస్ఫాలన లులితక ల్లోల
జాలాకులన్యనుహోజల దేర్లీలయావివిశమానంన్న స్థావారమ్ద్రాక్షీత్ ॥

దృష్ట్వాచాకరొచ్చేతస్యచొలూ భస్రకం భవతియస్యచి న్తితాగ
మనఏవప్రవిశ్యవైశమ్పాయనం పశ్యామీత్యేవం చిన్తయిత్వాచ్ఛత్రచా
మరాదిభిః స్వచిహ్నైఃసహనివారితాశేషరాజపుత్రలోకో జవవిశేష
గాహిభిస్త్రిచతురైస్తురఙ్గమైరనుగవ్యమానో మూర్ధానమావృత్యో
త్తరియేణ రయవిశేషగాహినేన్ద్రియుధేన నానావ్యాపారవ్యగ్ర
సకలలోకమచిన్తితఏవ సక్స్థావారమాసాదప్రవిశంశ్చప్రత్యావా
సకరివహన్నేవ కస్మిన్ప్రదేశేవైశమ్పాయనావాసఖితిపప్రచ్ఛ తత
తస్తత్సన్నిహితాభిః స్త్రీభిరితర త్వానప్రత్యభిజ్ఞాయ యధారబ్ధకర్మ
వ్యగ్రాభిరేవోద్భాప్పమూన్యవదనాభిర్భద్రకిం పృచ్ఛసి కుతోఽత్ర
వైశమ్పాయన ఇత్యావేద్యమానే ఆఃపాపాఃకిమేవమసమ్బద్ధం ప్ర

లపథేన శూన్యహృదయపవతాఃప్రతారయన్నన్తర్భిన్నహృదయత్వా
న్నాపరాః పృచ్ఛన్నేవోత్రస్తఇవ హరిణశాబకో యూథపరిభ్రంశ
విలోలఇవ కరికలభకో ధేనువిరహాతురకరఇవ తర్కయన్నకిఞ్చిత్సంశ్లేష
నకిఞ్చిద్వ్యగ్ర నకిఞ్చిదాలపన్ నకిఞ్చిదా కర్ణయన్ నకిఞ్చి న్నిరూప
యన్ నకస్యచి న్నిష్కృనకఞ్చి దాహ్వయన్ కాష్ఠగతోస్మికవర్ష మాగతో
స్మికస్యచలితోస్మికస్యగచ్ఛామి కింపశ్యామికమారబ్ధం కాదిగన్తవ్యామయా
కింవాకరోమిరసర్వమేవాచిన్తయమానోఽన్ధఇవ బధిరఇవమూకఇవజడ
ఇవావిష్టఇవకటకమధ్య దేశంయావత్తాన్న శేనైవవేగేనావహత్ ॥

అథేన్ద్రాయుధప్రత్యభిజ్ఞానా ద్వార్తయైవానుప్రధావిత రాజ
పుత్రలోకదర్శనాచ్చ దేవశ్చన్ద్రాపీడఇతి సమనన్తరసమ్భ్రమప్రధా
వితానామచేలతోత్తరీయస్ఖలనానాం ఉద్బాష్పశూన్యదృష్టీనాం దరా
దేవ లజ్జయాప్రణామక్రియయాచ సనుమేవావనమతాం రాజన్యస
హస్రాణాంముఖాన్యవలోక్యక్వ వైశమ్పాయన ఇత్యపృచ్ఛత్ । త
స్మైచ సమమేవ విచార్యఅస్మిం స్తురతలె అవతరతు తావ ద్దేవః తతో
యథావస్థితం విజ్ఞాపయామఇతి న్యవేదయత్ । చన్ద్రాపీడస్య తేన తే
షాం స్ఫుటాఖ్యానాదపి కష్టతరేణ వచసా న్తశ్శల్యగర్భం స్ఫుటిత
మివ హృదయమాసీ త్కేవలం తత్కాలప్రణయినీమూర్ఛాసా ధార
ణమకరోత్ । తురగాదవతారితశ్చకుథోపవిష్టశ్చపితుస్సనువయో భిర
నతిక్రమణీయైఃమూర్ధాభిషిక్తపాద్భివైర్ధృతమాత్మానంతదానీంన చేతి
తవాన్ ఉపలబ్ధసంజ్ఞోఽపిచవైశమ్పాయనస్యాదర్శనాదాత్మనశ్చదర్శ
నాత్కిమేతత్కిమహంవక్తేకింవామయైతచ్చరితమితిభ్రమారూఢఇతి
ముహ్యద్భిరివేన్ద్రియైస్సర్వమేవానుత్ప్రేక్ష్యమాణఃకేవలస్కన్ధావా
రాగనునైవ తస్యాభావాపన్న దసమ్భావయన్ దుర్విషహాపీడాభి
హతేన చేతసాకిమారటామి కింహృదయమవష్టభ్యతూష్ణీమాసేకిమా

త్మానమాహత్యహరాత్ ప్రసైర్వియోజయామి కిమేకాకకాఙ్క్షిద్దిశం
గృహీత్వాప్రవ్రజామిఇతికర్తవ్యతామేవనాధ్యగచ్ఛత్। అన్తర్గిరన్ని
వ దహ్యమానఇవ స్ఫుటన్నివసహ స్రధాచుఃఫెరచ కారచేతస్య హెూ
మేరమ్యాఽప్యరగణీయః సంవృత్తోజీవలోకంవసత్యపి శూన్యీభూ తా
పృథివీ సచతూషోఽప్యన్ధాఃకకుభోజాతాః సునిష్పన్నెనపి హతంజ్ఞ
సురక్షితమపి ముషితంజీవితఫలం కం పశ్యామికమాలపామిక స్యైవి శ్ర
మ్భంకదయామి కేనసహ సుఖమా సేకిమద్యాపిమేజీవితేన కా దన్య
ర్యాపి వావైశమ్పాయనస్యకృతేక్వగచ్ఛామి కంపృచ్ఛామి కమభ్యర్థ
యేకోమేద దాతుపునస్తాకృశంమిత్రరత్నంకథంమయాతాతస్యశుక నా
సస్య వాత్మావైశమ్పా యనేన వినా దర్శయితవ్యః కిమభిధాయచ తన
యశోకవిహ్వలా మనోరమావాసంస్థాపయితవ్యా। కింభూమిఃకావిద
సేద్ధా తాంసాధయితుం పశ్చాత్స్థితఃఉతనరపతిఃశ్చేదసజ్జ టిత స్త
త్సజ్జటనాయపశ్చాత్పరిలమ్బితఃక్వచిద్గృహీతాంతాంగ్రహీతుం మ
యోత్సఙ్కలిత ఇత్యేతాని చాన్యానిచాన్తరాత్మనాచిగమధోముఖఏవ
వికల్పయన్హృదయా స్ఫుటనాద్విలక్ష మివాపచాధినమివ మహాపాతకి
నమివ ఆత్మానంమన్యమానో వదనమదర్శయ శనైఃకృచ్ఛ్రాదివతా
న న్రాక్షీత్॥

మయ్యాగతే కిం కశ్చిదేవం విధోన్తరే సంగ్రామ ఉత్పన్నఃను
హోవ్యాధిర్వా కశ్చిదాశుకారీ అసాధ్యరూపః సముపజాతో యేనేత
దతర్కితమేవమహావజ్రపతనముపనతమితి। తే త్వేవంపృష్టా స్సర్వే
సమమేవకరద్వయపిహిత శ్రుతయోవ్యజ్ఞపయన్। దేవశాన్తంపాపు
దేవశరీరమివ సాగ్రం వర్షశతం ధ్రియతే వైశమ్పాయన ఇత్యేత దా
కర్ణ్య తూజ్జీవిత ఇవానన్దబాష్పనిర్భరః సమ్భావ్య తాన్ప ర్వానేవ కణ్ఠ
గ్రహణావాదీత్। జీవతోవైశమ్పాయనస్యాన్య త్రఋణమ పృవస్థాన

మనమ్భవయతా మయైవం పృష్టాభవ న్త స్తజ్జీవతీత్యే తానితు తావత్
కర్ణేక్ర లాన్యక్షరాణి అథునా కిమవ త్తమస్య యేనాసౌ నాగతఃక్వా
స్థితఃకేన వా ప్రసఙ్గేనకథంవా తమే కాకినముత్సృజ్యాయాతా భవ న్తఃి
కథంవా భవద్భిర్బలాదపి నానీతోఽసావిత్యే తదవగ న్తు ముత్తామ్యతి
మే హృనయమితి । తేచైవం పృష్టా వ్యజ్ఞపయ న్దేవ శ్రూయతాం
యథావృత్తమ్ । పృష్టతఃస్వ న్థావార మను పాలయద్భి శ్శనైశ్శనై
ర్నైశమ్పాయనేన సహ భవద్భి రాగ న్తవ్యమిత్యాదిశ్యాగతవతి దేవేత
స్మిం స్తు దివసే సుగృహీతత్వాద్యా నేన్ధనాదిక స్యోపకరణజాతస్యనద
త్తమేవ ప్రయాణం స్వ న్థావా రేణ । అన్యస్మిన్నహని ఆహూతాయాం
ప్రయాణభేర్యాంసజ్జీక్రియమాణే సాధనే ప్రాత రేవాస్మా న్వైశ
మ్పాయనోఽభ్యధాత్ । అతిపుణ్యం తదచ్ఛోదసరఃపురాణే శ్రూయ
తేతదస్మ న్నాత్వా ప్రణమ్య హైనైవతీరభాజిసి ద్రాయతనే భగవ
న్తంభవా భవ ప్రభుం నుహేశ్వరంశశాఙ్క-శకల శేఖరం వ్రజామో
దివ్యజన సేవితా కేనకదాపునఃస్వ ప్నేఽపిభూమిరియమాలోకి తేతి అభి
ధాయ చరణాభ్యా మేవాచ్ఛోదసర స్తిరమయాసీత్ । తత్ర చాతిరమ్య
తయైవసర్వతోద త్తదృష్టిఃసఞ్చరన్నమరకామినీ శ్రోత్రశిఖరా రోహ
ణ ప్రణయోచిత్తై స్తరఙ్గానిలాహూతివిలోల వృత్తిభికిసలయై రవిరళ కు
సుమమకరన్దలోభపుష్టాతానాఞ్చ మత్తమధులిహాం మఞ్జునా శిఞ్జితశ
బేన దూరాదాహ్వాయ న్తమివ మరకతమణిశ్యామయా ప్రభయానుని
ష్పు న్తమివసమం దశదిగ్భా గాన్ అన త్తదివసకరకిరణ ప్రవేశతయా
దివాప్యన్తర్నిశీథమివ బిభ్రాణంచిరపరిచితై రపి మేఘోద్గమాశఙ్క
యాముహుర్ముహుస్కృ తమధుర కేకారవై ర్వనశిఖణ్డిభి రుత్కణ్ఠవైర
వలోక్యమాన పదమివ జలదకాలస్య ప్రతిపక్ష మివ సర్వ సన్తాపా
నాం నిజాచాసమివ జడిమ్నో నిర్గమమార్గమివసురభిమాసస్య ఆశ్రయ

మివ మకరధ్వజస్య ఉత్క్రాన్తావినోదస్థానమివ రతే రాస్పదమివసత్పర మణీయానా మనవరతచలితసురభిశీతలాచ్ఛోద సర స్తరజమారుతాభి వీజి తాభ్యన్తరశిలాతల మభ్యతయం తటలతామణ్డపమ ద్రాక్షీత్ ॥

దృష్ట్వాచ తమతిచిరా న్తరితదర్శనం భ్రా తరమివ తనయనివసు హృ దమివ చానన్య ద్దృష్టిర్విస్మృతనిమేషేణ చక్షుషా విలోకయ న్తమ్నిశ్చలమివ లిఖితమివ సుచిరమూర్ధ్వముపవిష్టా అపారయన్నివాఙ్గాని ధారయితుమా క్రమ్యమాణమివ మూర్ఛయోన్మ్యమానమివవేని ర్వ్యాపృ టితుమ్నాక్రాన్త స్సుముపశిశ్యభూమా కనుష్యన్తరాత్మ నా స్మరన్నివాను ధ్యాయన్నివ నిరీక్షమాణహృదయో గళితలోచనపయోధారాసన్తానస్తూ ష్ణీమధోముఖ స్తస్థౌ । తథా వస్థితం తమవలోక్యా స్మాకముగపాదిచేత సిచిన్తా యేనకేనచిదపహ్రియన్త ఇవరసికహృదయాంపరిణామధీరసు తయోపి కింపునఃకుతూహలాస్పదే ప్రథమే వయసి వర్తమానాఃల స్మాన్నియతమియమ స్మేమామతిమనోహారాం భూమిమూలోక్య భావ యతో హృదయవికృతిరీదృశీజాతేతి । నచిరాచ్చ తమేవ మవదామవ యంన్యష్టా దర్శనీయానామవధిరేషాతదు త్థ్యసమ్ప్రతినిర్వర్తయామః స్నానవిధినుతిమహతీవేలా జాతాసజ్జీభూతంసాధనంప్రయాణాభిము ఖస్యకల స్యన్థావారస్యాం ప్రతిపాలయన్నాస్తే కిమద్యాపి విలమ్బి తేనేతి । నత్వేవమున్మోఽప్యస్మాభి రశ్రుతాస్మ దాలాప ఇవ జడ ఇవ మూక ఇవ అశిక్షిత ఇవ వక్తుం నశిక్ష్చసిపి ప్రత్యుత్తరమదాత్ । తమేవ కేవలమనిమేషపక్ష్మణా నిశ్చల స్తబ్ధ తారకేణ నన్తరాశ్రుస్రోతసా లిఖితేనేవ చక్షుషా లతామణ్డప మాలోకితవాన్ ।

పునఃపునశ్చ అస్మాభిరాగమనాయఅనుబధ్యమాన స్తద్గతిదృ ష్టిరేవాస్మాన్ పరిచ్ఛేదనిష్ఫుర మాహాస్య । మయాతు న యాతవ్య మ స్మాత్ ప్రదేశాత్ గచ్ఛన్తో భవన్తస్యన్థావారమాదాయ నయుక్తం

భవతాం చన్ద్రాపీడభుజబలపరిరక్షితం గతే తస్మిన్ మహాసాధనం గృహీత్వా అస్యాంభూమౌ తృణమప్యవస్థానంకర్తుమ్। ఇత్యుక్తవన్తశ్చ తమకస్మాన్నామ కిఞ్చిద్గన్ధర్వ్యా దేవాదేవై రాగ్యకారణ ముత్పన్నమితి ఆశఙ్క్యసానునయమాగనాయ పునఃపునఃప్రబోధ్య తాదృశా సంబన్ధానుష్ఠానేన జాతపీడాఃనిష్పురమభ్యభిహితవన్తోవయమేవం నయుక్తమస్మాకం స్థాతుం భవతఃపురస్తిర్దేవస్య తారాపీడస్యానన్తరాచార్య శుకనాసాల్లబజన్మనోదేవ్యా విలాసవత్యా అఙ్కలాలితస్య దేవేన చన్ద్రాపీడేన సహైకత్రసంవృద్ధస్య తథా విద్యాగృహీ మహాతాయత్నేనైవం శిక్షితస్యయుక్తమిదం యజ్యేష్ఠే భ్రాతరి సుహృది వత్సలే భర్తరి జగన్నాథే చ గుణవతి చ భవతి సర్వమర్పయిత్వా గతే తత్పరి త్యాగేనాత్రావస్థానమ్ కస్యాపరస్యేదృశో యుక్తాయుక్తపరిచ్ఛేదఃతిష్ఠతుతావదస్మాకం తవోపరి స్నేహోభక్తిశ్చ అస్మిన్సుకృతాన్యారణ్యే భవన్తమేకాకినముత్సృజ్యగతాస్సన్తోదేవేన చన్ద్రశీతల ప్రకృతినాచన్ద్రాపీడేనైవ కింవక్తవ్యావయం కిమనోదేవశ్చన్ద్రాపీడోన్యోవాభవాన్తడున్మూల్యతావ యంసమ్మోహోగమనాయ ధీరాధీయతామిత్యభిహితోస్మాభిరీషదివవిలక్షహాసేన వదనేనాస్మానవాదీత్। కిమహమేతావన్తమపి న వేద్మి యద్గమనాయమారభవన్తఃప్రబోధయన్తి అపిచ చన్ద్రాపీడేన వినా తృణమప్యహమన్యత్ర నపారయామి స్థాతుమ్ ఏష్యామ వమే గరీయసీ పరిబోధనా తథాపి కిం కరోమ్యనేనైవ తృణేన సర్వత్రవిగళితం మే ప్రభుత్వమ్। తథాహి స్మరదివ కిమపి మనో నాన్యత్ర ప్రవర్తతే పశ్యన్నీవ కిమపి న దృష్టిరన్యతోవలతి ఆసక్తమివ క్వాపి హృదయం కిమపి న జానాతి నిగడితావివ అన్యత్రపదమపి నేతుం చరణావుత్సహేతే కీలితేవ చాస్మిన్నేవ స్థానే తనుస్తదాత్మనాత్వమూహాసమర్థోయాతుమ్। అథ బలాచ్ఛవన్తోమాంని నీయవన్తత్రా సు

చలితస్యాస్మాత్ ప్రదేశాదాత్మనోజీవితధారణం న సమ్భవయామిఅ
త్ర పున స్తిష్ఠతో యదేతన్నర్హామ్యేకమన్యవసీయమానంపరివ
ర్తతేమేయేనైవవిధృతోఽస్మితేనైవావశ్యంధార్యన్ప్రాణా ఇతిచేతసి
తదలంనిర్బన్ధేనగచ్ఛన్తంభవన్తోఽనుభవన్తుయావజ్జీవమాత్మప్రేష్ఠాద్వాపి
డముఖదర్శనసుఖమ్।అల్పపుణ్యస్యతతస్మాత్ప్రాప్తమపి కరతలా దేవమా
చ్ఛిన్నమైవేనీతమ్ ఇత్యనిధానశ్చ కాతుకాత్-మేతద్యేనైవం భాష
సే నాయాసి దేవస్యచన్ద్రాపీడస్యసమీపమిత్యస్మాభిః పునఃపునఃపృష్టో
ఽభ్యధాత్ । జ్ఞోఽహమేవంవక్తుం తథాపి శపామి వయస్యచన్ద్రా
పీడస్యైవ జీవితేన యదికిఞ్చిదపిజానామియత్కేన కారణేన నశక్నో
మి గన్తుమితి । అపిచ భవతామపి ప్రత్యక్షమేవాయం వృత్తాన్తస్తద్భ్రా
జన్తు భవన్తఇత్యుక్త్వా తూష్ణీమభవత్ ।

ముహూర్తాదివ చోత్థాయ తేషు తేషు రమ్యతరేషు తరుతలే
షు లతాగృహేషు సరస్తిరేషు తస్మింశ్చ దేవాయతనే కిమపి నష్టమి
వాన్విష్యన్నన్యదృష్టిర్బభ్రామ । భ్రాన్త్వాచ చిరమివ ఖిన్నా తత
రాత్మా సనిర్వేదమూర్ధ్వఞ్చనిశ్వస్యాన్యతరస్మిన్లతాగృహేపునరు
పవిష్టస్తత్ర। వయమపికృతవీరుత్సన్నిధానా స్తత్ప్రతిబోధనా ప్రత్యా
శయాస్తిష్ఠామఏవగతవతిసమధికఇవయామద్వయేశరీరస్థితికరణాయాస్మా
భిరభ్యర్థితఃప్రత్యువాచ । వయస్యచన్ద్రాపీడస్యఖల్వమీ స్వజీవితా దపి
వల్లభతరాఃప్రాణాః తదృదిబలాదపి పరిత్యజ్యమాం గచ్ఛన్తి తథా
ప్యేషాం సన్ధారణే మయాప్రయత్నఃకార్యఃకింపునరగచ్ఛతామేవచ
న్ద్రాపీడదర్శనేనైవ చాహమర్థీన మృత్యునాతదభ్యర్థనైవాత్ర నిష్ఫలే
తృభిధాయోత్థాయ స్నాత్వా కన్దమూలఫలైర్వనవాసోచితాం శరీరస్థి
తిమకరోత్ నిర్వర్తితశరీరస్థితౌ తస్మిన్వయమపి కృతవన్తఃఅనేనచైవ
క్రమేణ విస్మితాన్తరాత్మనో తాత్రాచ దివాచకిమేతదితి తంవృత్తా

న్తమేవాను భావయన్తో దినత్రయంస్థిత్వానిష్ప్రత్యాశాస్తదాగమనా
నయనయోస్సుకృతబలసంవిధానరతత్పరికరంతిత్రస్థాపయిత్వా చాగ
తావయమ్। యచ్చాగ్రతోనప్రేషితఃసంవాదస్తదేకంతావదనురా
గచ్ఛతోదేవస్యాసౌ నపరాపణత్యేవ అపరమపి చిరాత్ ప్రవిష్ట కా
యమానస్యైవ దేవస్య మాపునరాగమనన్నకోభూదితి॥

చన్ద్రాపీడస్యతుతం స్వప్నే ఽప్యనుత్ప్రేక్షణీయం వైశమ్పాయ
నవృత్తాన్తమా కర్ణ్యయుగపదుద్వేగ స్మయాభ్యా మాక్రాన్తవ్యగయ
స్థోదపాది చేతసికింపునరీ దృశస్య సర్వపరిత్యాగ కారిణో వనవాసై
కశరణస్య వైరాగ్యస్య కారణంభవేత్సీ క్రియఞ్చనపశ్యామి కిఞ్చిత్ స్థలి
తం తాతప్రసాదాత్తుమామివ తమపి చరణతలబురిత చూడా మణి
యోఽర్చయన్త్యేవ రాజానో మమేవతస్యాపి వాఞ్ఛాధికేషు సర్వో
పభోగేషు నకిఞ్చిదపి హీయతే మమేవతస్యాప్యజ్ఞాన విహనృతపవ
అహమపి నోఽపిప్రసాదాత్ కరోత్యేవమత్తఇవ తస్మాదపిబిభేత్యేవా
పరాధిజనో భయాదావతస్మిన్నసిసర్వాస్సమ్పదఃతమప్యాలోక్య మామి
వోత్పన్యతే స్పృహాలోకస్య। అథాగచ్ఛంస్తాతేనామ్బయా చార్యశుక
నాసేన మనోరమయాచ తనయస్నేహాచితేన సాహా ర్దేన నస
మ్బావితఃవినయాధిక్యేచ్ఛునాతాతేన శుకనాసేన వాకిఞ్చిత్పీడాక
రమభిహితం తాడితోవాతత్రాపినైవాసావేవవఞ్చనపిశునస్సభావో
వాగురుజనాభక్తో వా గుణోపాదానవి ముఖోవా తరళచిత్తోవా య
త్కిఞ్చనకారీయఃకశ్చిదివ ద్రుప్రకృతిరాదృపుత్ర
తాగర్వితో దుర్మిషీతోదుర్వినీతోవా పుత్రైరతాదుర్లలితోవా యోజ
న్మనఃప్రభృతి సర్వప్రకారోపకారిణో గురుజనస్యోపరిఖేదమేవంకు
ర్యాదనుబన్ధాత్ విరమేదా। ప్రశమస్థాపీదృశస్యైష కాలఃఅద్యా
స్యసౌ విద్వజ్జనోచితేగార్హస్థ్యపవననివేశితోదేవపితృమనుష్యాణామా

స్పృణ్యామేవ నోపగతోఽగత్వాన్యాస్మృణత్రయేణబద్ధఃస్వగతః। న
తేన పుత్రపౌత్రసన్తత్యావంశఃప్రతిష్ఠాంగతోనాన్తదటీనైర్మహాప్ర
తుభిశ్చంసత్రకూప ప్రపా ప్రాసాదతటాకారామాదిభిఃఆస్థాతేః
కీర్తనైకలబ్ధ్యా తామేవినీనాకల్పస్థాయినిశోయాయియోవిప్రకీర్ణంన
గరమోఽనువర్త్యానుఖంస్థాపితాఽనస్మిగ్బన్ధూనా ము పగృతంన ప్ర
ణయిని విశేషవిభవతారం నీతాఽనాథవఃపరివర్ధితాఽనానుజీవినఃసంవి
భక్తాఽనాభ్యాగతాంశ్చతాన్ స్తృప్తఽవదృష్టాఽశ్రు తావా అజ్ఞానాఽజాతే
నజీవలోకసుఖాన్యనుభూతాని నతేన పురుషార్థసాధనానాం ధర్మార్థకా
మమోక్షాణామేకోపిహి ప్రాప్తఃకిమేత త్తేనకృతమిత్యాత్మీ యచేతా
శ్చిన్తయం స్తస్మిన్నేవతరుతలే స్థిత్వాహూన్మహృదయోపి యథాక్రియ
మాణప్రసాధనసమ్మానసమ్భవనాసమ్భావితం విసర్జ్యసకలమేవ రాజక
ముద్వాయశశ్చణక్కశముత్సృష్టకుఙ్కుమతోర ణాబద్ధచన్దనమాల ముభ
యపార్శ్వస్థాపితోత్పల్లవముఖస్ఫురహేమకలశం ద్వారాత్ ప్రభృతిసి
క్తసమ్మృష్టభూమిభాగమన్తర్బహిశ్చప్రకీర్ణసురభికుసుమప్రకరమిత స్త
తఃసఞ్చరత్సాకర్మాన్తికలోకేనగృహీతవివిధభృఙ్గారం పణిచామర తా
లవన్తరత్నపాదుకాచమ్యాచకరణపాణిభిర్భావనితాభిశ్చాకీర్ణం వితాన
తలవర్తినా సుచామోదాభివాసితదిఙ్ముఖేనరాజహస్తినాగన్ధమాదనే
నసనాథీకృతైకపార్శ్వమపరపార్శ్వేపిక్షల్పితే ద్రాయుధావస్థానము
పవాహ్యకరేణుకాక్రాన్తబాహ్యాఙ్గనమశేషద్వారావస్థితబహువేత్రి
లోకంమహత్యావర్జనిర్భరతయానేకసత్వశరణతయాచమహాజలనిధినము
కుర్వాణంతథాహిసవేలావనమివయూథికస్థితానేక కరిఘటాపరికరే
ణాన్తఃప్రవిష్టమహాశైలమివ గన్ధమాదనేనసకల్లోలమివ సఞ్చరత్స
మ్భ్రాన్తకర్మానికలోకోర్మిపరమ్పరాభిస్సావర్తమివ ప్రాహరికజ
నమణ్డలావస్థానైస్సలక్ష్మీకమివవరాజ్ఞనాభిస్సరత్నమివమహాపురుషైస్స

హంసమాలమివస్ఫటికశిలాకాభిస్ఫటికపటలమివ కుసుమప్రకరైః హరి
మివానన్తర్భూతపరికరంకాయమానమవిశత్ ॥

ప్రవిశ్యచాగృహీత ప్రతికర్మతయా మలినవేషాభిర్దుర్గ్గతాభి
ర్ముఖీభిరిత స్తతో వారాజ్ఞనాభిర్వామికలోకేనకథ్యా నిచైకైశ్చప్రణమ్య
మానస్తూష్ణీమివాలోకకారకేణేవమదామోదేనావేది తే నిసృష్టశూన్య
దృష్టిర్గన్ధమాదనేశనైశ్చనైర్వాసభవనమయాసీత్ । తత్రచాపనీత స
మాయోగోవిము చ్యాఙ్గాన్యశయనీయేతనుతాలవృన్తానిలేన వీజ్యమానో
ఽఙ్గసమ్వాహకారిభి శ్చనైశ్చనై రపనీయమానాగమనఖేద స్సకలరజనీ
ప్రజాగరక్షినొన్నిచాస్రాప్తని ద్రాసుఖో దుఃఖా శేకయా పునరపి
దుఃఖా నరహేతుంచిన్తామేవావిశత్ । యదితావగ్రహణము క్తస్తా తేనా
మ్బయావా వహతిశోకార్ణవేనిఃక్షిప్యతౌతనయవిరహ శోకవిక్లబంతాతం
శుకనాసమమ్బాఞ్చవ నోరమామనోశ్వాస్యాస్మా దేవ ప్రదేశాద్గచ్ఛా
మిత దామయాపివైశమ్పాయనశ్యానుకృతంభవతి నివృత్య పునర్గమ నే
చాము క్తిపక్షమాశఙ్క తేమేహృదయంతత్కింకరోమిఅ ధవా అస్థాన
ప్రతిమూక్తిశఙ్కామే ప్రియసుహృదాఆత్మానంమాఞ్చపరిత్య జతా
మ్యపరేణప్రకారేణగమనమప్యుత్పాదయతాకాదమ్బరీసమీప గమనో
పాయచిన్తాపర్యాకులమతే రుపక్రమతమేవ । తదధునా వైశమ్పాయన
ప్రత్యానయనాయయాన్తంనతాతోనామ్బాపినార్యశుకనాసోపి నివా
రయితుం శక్నోతిమామ్ । గతశ్చవైశమ్పాయన సహితఃతేనై వ
పార్శ్వేనాగ్రతోగమిష్యామి ॥

ఇతినిశ్చిత్యతత్కాలకృత వైశమ్పాయనవియోగదుఃఖంపరిణామ
సుఖమౌషధమివబహుమన్యమానోముహూర్తమివస్థిత్వా విశ్రాన్తసు
ఖైరశ్వైరాపూరితే తృతీతార్ధ యామశంఖే శరీరస్థితకరణాయోదతి
ష్ఠత్ । ఉత్థాయచయత్రే శ్వకాడమ్బరీతత్రే శ్వవైశమ్పాయనఇతిస్వధై

ర్యావష్టమ్భేనైవసం స్తమ్భ్యహృదయంశూన్యాన్తరాత్మాపునరేవ సం
వర్జితరాజలోకఃశరీరస్థితి మకరోత్ । కృతాహారశ్చఅన్తర్జ్వలతోమద
నానలస్యైవశమ్పాయనవిరహోకాగ్నేశ్చబహిరపి సన్తాపడా నాయ
సాహాయకమివకర్తుముపస్థితశ్చాతికష్టమష్టాప్యపిదిక్షు యుగప త్ప్ర
సారితకరఃకరోమ్యాయ త్నేనైవశన్తాపమిత్యాకలయ్యేవ గగనతలమధ్య
మారూఢేసవితరి ఆతపవ్యాజేన రజత ద్రవమివో త్తప్తముదిరలీరశ్మిజా
లేనిర్భిద్యవిశ న్నిష్పివ శరీరమాతపకణికాసు పుష్యమాన ప్రాణిసఙ్ఘాతా
సుతల ప్రవేశాన్నజ్ఞ-టాయమానాసుపాదపచ్ఛాయాసు బహిరాలో
కయితుఞ్చాప్యపారయ నీషుర్మృష్టిషుఆలోకేషు జలస్థిన్వ దిఙ్ముఖేషు
మురస్పర్శాసుభూమిషులిన్నఞ్చా రేషుపథిషునజ్ఞ-ట ప్రపాకుటీరోదరో
దపీఠిపుష్టి తేష్వధ్వన్యేషునాడీన్ధమశ్వాసాతు రేషుస్వనీడావస్థాయిషు ప
త్రరథేషుపల్వలా న్తర్జల ప్రవేశే తేషు గుహిషబ్ధనైషుఅరవిన్దనళశకల
కిఞ్జల్క-విచ్ఛురితమిచ్ఛావిలోడితో త్తుటితబిసకాణ్డచ్ఛేదస్తురం నిపాన
సరఃపఙ్క-మారోహత్సు కరియూథేషు రక్తతామరసకా న్తిషు లలనాక
పోలోపా న్తేషుకళితము క్తాయోదానుకారిణీషువిరాజమానాసుఘర్మజ
లకణికావలీషున్మర్ద్యమాణాయాఞ్చజ్యోత్స్నాయాం గృహ్యమాణేషు
తుషారగుణేష్వావాఞ్ఛ్యమానేపయోదకాలాభ్యాగమేఅభ్యర్థ్యమానే
దివసపరిణామే ప్రదోషడర్శనాకాఙ్క్షిషుహృదయేషుఉత్థాయసర స్తీరక
ల్పితమనవరతాపతజ్జలాసారసేకనివారితోష్మకరకిరణసన్తాపమేకసన్తా
నావలీధారావేగవాహిన్యా నిర్ఝరిశ్యేవకుల్యయా పరిక్షిప్తమన్తరాల
విన్యితజలజమ్బాప్రవాళాహృతాన్ధకార మామ్రకుసుమపల్లవలతా
వృతాఖిలస్తమ్భసఞ్చాయమానతను హరిచన్దనచర్చార్ద్రమరకతశ్యామ
పర్ణినీపలాశాస్తీర్ణసను స్తభూతల మామోదమానస రసస్ఫుటితారవిన్ద
రాశేదత్త ప్రకరమాకీర్ణసరసబిసకాణ్డమకాణ్డకల్పిత ప్రావృట్కాలమి
త స్తతోవష్టన్తీభిశ్శైవల ప్రవాళమఞ్జరీభిర్జలదేవతాభిరివ సద్యస్సాన్ని

నార్ద్ర విసకుర హాసాభిరుపగృహీతసురభికోమలజలార్ద్రికాభిరనాశ్వాస
చన్దనాజ రాగ హారిణేభిర్హారవలయమా త్రాభరణాభిరవతంసిత బాలశై
వలప్రవాళాభి న్నృణాళ తాలవృన్తకర్పూరపటవాసహారిచన్దనచన్దనచన్ద్ర
కాన్తన ణిగర్భణామ్యుపకరణపాణిభిరబహ్వీభిర్వా రాజ్ఞనాభిగుపేతంప
రిభవస్తా మివనిదాఘమపను యస్యనిదాఘమివశీత కాలస్యనివేశనమివవా
రివాహో నాంతిరస్కారమివరవికిరణానాంహృదయమివసరిసస్న హోదా
దరమివహిమగిరేఃప్రకృతిమివ తుషారస్యస్వరూపమివజడిమ్నఃి ఆవాస
మివవిభావరీణాంప్రత్యాఘాతమివదివసస్యజలమణ్డపమయాసిత్ ॥

తత్ర చాతిరమ్యతయా క్షుభితమకరధ్వజోత్కళికా సహస్రవి
షమంజలాసారశీకరితయా సన్తుష్టిత సుహృద్వియోగౌర్వానలంఘహా
సముద్రమివగమ్భీరంతరందివసమేకాకీకథమపస్పృధైర్యయానపాత్రేణా
లఙ్ఘయత్ । లోహితాయమానాతపేచ సాయాహ్నేనిర్గత్యబహుళ గో
మయోపలేపహరితే నున్దనున్దమారుతాహతోత్తరళాయమానధవళ కు
సుమప్రకరశోభినివాసభవనాజనే క్షణమివాస్థానే సమాసన్నపార్థివై
స్సహవైశ్యాయనాలాపేనైవ స్థిత్వాద్వితీయపవయామేచలితవ్యం న
జ్ఞీకురుత సాధనమితి ఆశిశ్యబలాధ్యక్షం బుక్తోదయ ఏవ విసర్జి తా
శేష రాజలోకో వాసభవనమధ్యవసత్ । అథాతిచిరాన్తరితోజ్జయినీ ద
ర్శనోత్సుకోవినాపిప్రయాణనాన్ద్యాసకలపవ కటకలోకస్యజ్ఞీ భూయ
ప్రావర్తతగన్తుమ్ । సద్యోఽవతరన్నెవ తృతీయేయామే తురగ కరిణీ
ప్రాయవాహనేనానతిబహునా రాజలోకేనసహా విరళకటకసమ్మర్దే
న వర్త్మనాఅవహత్ । అథాధ్వనైవసహా క్షీణాయాంయామవత్యాంర
సాతలాదివోత్పజ్జన్సుసర్వభావేషు ఉన్మీలన్తీష్వివ దృష్టిషు పునరి వా
న్యధాసృజ్యమానేజీవలోకేవిభజ్యమానేషునిమ్నాన్నతేషు విరళాయ
మానేష్వివ వనగహనేషు సఙ్కుచత్స్వివ తరులతాగుల్మేషు గగనత

ఒమారోహాన్యాయపదేఇవ లాక్షారసాలోహితే దివసశ్రియోఽవశ్యా
యసేకాన్నవపల్లవఇవోద్భిద్యమానేపూర్వాశాలతాయాఃకమలినీరా
గదాయినిదివస కరబిమ్బేవిస్పష్టేప్రభాతసమయే కటకలోకేనైవసహా
పరాపతిత వానుజ్జయినీమ్॥

అథకూరతపేవ ప్రభృతిద్వన్వస్థితైశ్చపుఞ్జితైశ్చపుఞ్జ్య మానై
శ్చాబద్ధమణ్డలైశ్చోర్ధ్వైశ్చోపవిష్టైశ్చలితైశ్చవలితైశ్చదత్తకతిపయశూ
న్య పదైశ్చనివర్తమానైశ్చాగచ్ఛద్భిశ్చోన్ముఖైశ్చాధోముఖైశ్చోద్భావ్య
దృష్టిభిశ్చవివర్తినవదనైశ్చ మహాకష్టశబ్దమూ ఖరైశ్చదుఃఖాధి కాహిత
మానైశ్చమునిభిరపి ముముక్షుభిరపి వీతరాగైరప నిస్పృ హైరసనిస్పృ
హైరపిఉదాసీనైరపి దుర్జనైరపి స్నేహపరవశైఃపిశృభిరివసుహృద్భిరివ
స్నిగ్ధబన్ధుభిరివచ నగరీనిరతైరార్తపృచ్ఛ్యమానం కథ్యమానఞ్చ ఆ
కర్ణ్యమానఞ్చవిచార్యమాణఞ్చానుభావ్యమానఞ్చానువర్ణ్యమా నఞ్చ
వైశమ్పాయనవృత్తాన్తమేవసమన్తాచ్ఛుశ్రావ। శృణ్వంశ్చ చకారచేత
సి బాహ్యస్యాశావజనస్యేయమీదృశీ నమవస్థాకిం పునర్యేనాసావజ్ఞా
న లాలితస్సంవర్ధితోవా బాలచాటవోఽస్యానుభూతాఃతదతికష్టంమే
వైశమ్పాయనేన వినాతాతస్యశుకనాసస్య అమ్బాయామనోరమాయా
వాదర్శనమిత్యేవంచిన్తయన్నాసాగ్రనిహితోద్భావ్యదృష్టిరదృష్ట సర్వ
వృత్తాన్తఏవవి వేశోజ్జయినీమ్। అవతీర్యచ సరాజకులద్వారివిశన్నే వా
లశుకనాసభవనంసహదేవ్యావిలాసవత్యాగతోరాజేతిశుశ్రావ। శ్రు
త్వాచనివృత్యతత్రైవజగామ। గచ్ఛంశ్చసమీపవర్తిహావత్సవైశమ్పా
యన అద్యాపిమదఙ్కలాలనోచితోబాలఏవాసి కథంత్వమేకాకీవ్యా
శతసహ స్రభీషణేనిర్మానుషేతస్మిన్ శూన్యారణ్యేస్థితఃకేన తేతత్రా
పి సర్వసత్త్వవ్యాపాత కారిణీశరీరరక్షాకృతా। కేనవావైశమ్పాయ్యా ప్రతిప
ద్ధినీశరీరస్థితిస్సమ్పాదితా। కేననిద్రాసుఖదాయిశయనీయమువకల్పితమ్క

స్త్రీ యిబుభుక్షితే తృప్తిర్ జేసుప్తస్య వాచః క్షితేః । మాతోత్సుజ్య మృత్యుజ్య సమానసుఖమః భావధూరపి నపుత్రకత్వయోపాత్తాగతమాత్రస్యైవ తేపితరమభ్యర్థ్య వధూ ముఖమవ లోకయిష్యామీతి యన్మయాచిన్తితం నకేవలం తస్మేమన్దపుణ్యాయాః నసన్పన్నమ్అపరంతవాపి వదనదర్శనం దుర్లభీభూతమ్ । వత్సయత్ర తేఽవస్థాతుమభిరుచితం నయస్వమావపితస్త్రీవ పితరంవిజ్ఞాప్యత్వామపశ్యన్తీనజీవామితాత తన్మయాహంశైశవేపినావమానితాకు తస్తవేయమేకపదపవేదృశీ నిష్కరుణాజాతాజన్మనః ప్రభృతినగృహ్ణమేవ యస్యకుపితమానంతస్యతేకుతోఽయమేవంవిధోమయ్యకస్మాదేవకోపః యదేవంపరిత్యజ్యస్థితోసిగతోప్యాగచ్ఛసిరసాప్రసాదయామిత్వాంకోఽపరోఽస్తిమేదేశాన్తరపరిచయాన్మక్తోనామాస్మాసు స్నేహఋణమప్యన్తరితదర్శనస్యచన్ద్రికాపీడస్యోపరికథంతవేదృశీనిః స్నేహతాజాతాతాతనభద్రకంతేసమాపతితంసర్వపవసుఖంస్థాపనీయోగురుజనోదుఃఖంస్థాపితోనజానామ్యేవంకృత్వాకిం త్వయాప్రాప్తవ్యమ్ । ఏతానిచాన్యానిచాన్తర్భవనగతాంప్రత్యగ్రతనయవిరహశోకవిహ్వలాం స్వయందేవ్యా విలాసవత్యాసంస్థాప్యమానామపి మనోరమాంవిప్రలపన్తీమశ్రౌషీత్ ॥

తేనచాతికరుణేన తత్ప్రలాపవిషేణవిహ్వలఇవ నిర్వాగమేనే వధూర్మమానోఽభిశ్చేతనతామనీయత । కథంకథమపి సహజసత్వావష్టమ్భేనైవసంస్తమ్బితాత్మా ప్రవిశ్యపితురపిలజ్జమానోవదన ముపదర్శయితుమధోముఖపవ నిష్పన్దసర్వాఙ్గేణమన్దరాద్రిణేవ శుకనాసేనసహ మృణనావపాన సిమితమివ మహార్ణవంప్రణమ్యపితరంతూరతపోపావిశత్ । ఉపవిష్టశ్చతంక్షణమివదృష్ట్వా రాజాన్తర్బాష్పభరగద్గదధ్వనినాభ్యర్ణవర్షణివజలదరోఽభ్యధాత్ । వత్సచన్ద్రాపీడజానామి తేస్వజీవితాదపిసమభ్యధికాభ్రాతురుపరిప్రీతిః । పిడాచసుఖైకహేతోర్వల్లభజనా

దేవాసమ్భావ్యాయాసమ్భవతితయైవహీనకిఞ్చిన్న క్రియతేత జ్జన్మనః
స్నేహస్యవయసశ్శీలస్య శ్రుతస్యగురుజనానుశాసనస్య వినయాధానస్య
చసర్వాసై ర్వానుచితమిదం భ్రాతుస్సహృదశ్చ తేవృత్తాన్త మాకర్ణ్య
త్పద్దోషమాశఙ్క తేమేహృదయమ్।ఇత్యేవంవాదినో నరప తేర్యుగపదా
ఽఽత్మవచనంశో కామర్షాభ్యాముద్ధారితాననః ప్రావృడారమ్భఇవతడి
ల్లతాదుష్ప్రేక్ష్యోవిస్ఫూర్జతేనేవస్ఫురితాధరేణశుకనాసోఽబ్రవీత్ ॥

దేవయదిచన్నిమస్యాస్మాదహనేవా శీతలత్వ మంశునాలినివా
తమస్తమస్వినాంవా దివసోమహాదన్వతి వాశోషఃక్షే ధారణం
వాశేషే పరార్థానన్య మోవా సాధోరప్రియవచననిర్మోవాసజ్జన
ముఖాత్సమ్భవ తేతతోయవరాజేఽపిదోషః । తత్కి మేవ మేవానిరూ
ప్యతస్యానాత్మజస్యమూఢ ప్రకృతేస్తద్భ్రాతస్య రాజాపథ్య కారిణో మా
తృపితృమాతినోమిత్ర ద్రు హఃకృతఘ్నస్యకర్మచాణ్డాలస్య మహాపాత
కినఃకృతేకృతయుగావతారయోగ్యమాత్మనోపిగుణవన్తమత్యుదారచరి
తంచన్నిపీడమేవంసమ్భవయతి దేవఃవ్యాకులపరమపరం కష్టత
రంకిఞ్చిదపిపీడాకారణంయద్దుశ్శేషువర్తమానోదోషేషుసమ్భావ్యత ఇ
తరజనేనాపికింపునర్దురజనేనయోగుణీగుణైకేవావబోధనీయఃకస్యాప
రస్యాత్మాగుణవానసేన జ్ఞాపనీయః । అపిచ జన్మన ప్రభృతిదేవస్యవి
లాసవత్యా దేవ్యాశ్చాఙ్గలాలనయా యోనగృహీత స్తస్యమమతఇవదు
ర్నిహ ప్రకృతేశ్చన్నిపీడోఽపికింకరోతు । స్వయమేవో త్పద్య న్తప
వంవిధాఃశరీరసమ్భవామహాకృమయఃసర్వదోషాశ్రయా మహావ్యాధ
యోఽన్తర్విషామహావ్యాళాఃవినాశహేతవో మహామాత్వాతాఃభుజ
ఙ్గవృత్తయోమహావాతికాఃవక్రచారిణోమహాగ్రహాఃతమోమయాఃక్ష
ప్రదోషామలినాత్మకాఃకులపాంశవోనిఃస్నేహోఽఖిలానిర్లజ్జాఃక్షణ
కాఃనిస్సఞ్జ్ఞాఃపశవఃఅపిచఅకాష్ఠాదహనాఃనిర్ఘృణాజ్వాలినోఽతీర్థాజలా
శయాఃనిర్ద్వారవాఃఖర ప్రకృతయోఽశివమూర్తయో మహావినాయకా

ధిష్ఠితాః । యేపుకలజ్ఞాకృపాణాకవ స్నేహైవపాయుష్యంభజన్తే
మలినస్వభావాంకరికపోలాఇవ దానైవమలినాంతరతా మాపద్యన్తేని
ర్వర్తయోనజప్రదీపాఇవ ప్రసాదేనైవజ్వలన్తి అజ్ఞలగ్నాభుజాఇవ
దాక్షిణ్యపరిగ్రహేశైవేతరేవామాస్సద్భాయ నైగుణముక్తాస్సాయకా
ఇవ సపత్నాశ్రయేణఫల్గైనైవ దూరంవిక్షిప్యన్తైసరాగాఃపల్లవాఇవదివ
సాధూఢైర్యవ అపరజ్యన్తేభూతిపరామృష్టాదర్పణా ఇవ ఆభిము ఖ్యేనస
ర్వం ప్రతీచంగృహ్ణన్తి అన్తరస్వచ్ఛవృత్తయస్సకలాశయాఇవగాఢా
వగాహనేనైవ కాలుష్యముపయాన్తి । యేచస్నిగ్ధేష్వపిరూక్షాఃబు
ద్ధిష్వపివ క్రాస్సాధుష్వప్యసాధవో గుణవత్స్వపి దుష్టప్రకృతయఃభ
ర్తర్యప్యమృత్యాత్మానోరాగిష్వపి క్రుద్ధాఃనిర్దయప్రహరదప్యాదిత్సవోమి త్రే
ష్వపిద్రోహిణోవిశ్వస్తానామపిఘాతకాఃభీతేష్వపి ప్రహారిణఃప్రీతిప
రేష్వపిద్వేషిణోఽనీతేష్వపుద్ధతాఃదయాపరేష్వపినిర్దయాఃస్త్రీష్వపి
శూరాఃభృత్యేష్వపిక్రూరాఃదీనేష్వపి దారుణాఃయేషాఞ్చవిభవీ
తానాంగురవఏవలఘవోనీచాఏవోచ్చైఃఅగమ్యాఏవ గమ్యాఃకుదృష్టి
రేవసద్దర్శనమకార్యమేవకార్యఅన్యాయఏవన్యాయోఽస్థితిరేవ స్థితిఃఅనాచారఏవాచారోఽయుక్తమేవయుక్తమవిద్యైవవిద్యాఅవినయ
ఏవవినయఃదౌశీల్యమేవసుశీలతాఅధర్మఏవధర్మోఽనృతమేవ సత్యమ్ ।
యేషాఞ్చకుదారప్రజ్ఞాపరాభిసన్ధానాయనజ్ఞానాయశ్రుత
మాలజాలాయనోపశమాయపరాక్రమఃప్రాణినామపఘాతాయ
నోపకారాయఉత్సాహోధనార్జనాయనయశసేస్థైర్యంవ్యసనా
సజ్ఞాయనచిరసఙ్గతాయధనపరిత్యాగఃకామాయనధర్మాయకింబహు
నాసర్వమేవయేషాందోషాయనగుణాయ।తదసావపి ఈదృశ ఏవకోప్య
పుణ్య ఏవానుత్పన్నోయస్యైవం కుర్వతోమిత్రమహంచన్ద్రాపీడస్య
కథంతస్యద్రోహమాచరామీతినోత్పన్నంచేతసి । ఏవంకృతేచలితవృ
త్తానాం శాపితావశ్యంతాధాపీడోదేవ పీడితాన్తరాత్మామయికోపంక

రిష్యతీత్యేవమపినాశఙ్కితంమనసా । మాతుర్గర్భమేవైకో జీవితనిబన్ధనం కథం ను యూపినావర్తిష్యత ఇత్యేతస్యనృశంసస్య హృదయేనాపతితమ్। పిణ్డప్రదోవంశసన్తానార్దనుహుముత్పాదితఃపిత్రాకథమహనునన్నుజ్ఞాశ్చేరన్సర్వపరిత్యాగంకరోమీత్యేతదపియథాజాతస్యనబుద్ధంనజ్ఞాతమ్ । తదేవమసంస్పృష్టప్రవృత్తేనష్టాస్మానాసూరముగచ్ఛన్తేనదుర్దర్శనుస్పష్టంతావన్నానుకృష్టినావృష్టందృష్టమపియేనదృష్టంతస్యాజ్ఞానతిమిరాచ్ఛన్నస్యకింక్రియతానుపరమ్ అసౌనిర్వ్యఙ్కమాతాయత్నేనశుకఇవపారిప్లవఃపుష్టశ్చదేవేనఅథవావినోగదానాతిరశ్చానుపిసఫలవశీకరణాయాసోభవతితేపిసోషిలాఃసోషతరిస్నేహమూబద్ధ్వాతేపికృతంజానన్తితేపిపరిచయమనువర్తన్తే తేసామపిసహజన్మస్నేహోమాతాపిత్రోరుపరిదృశ్యతపవనపునరస్యానష్టోభయలోకస్యపాపకారిణోదుర్జాతస్యయస్యసర్వమేవాధస్తాద్గతమ్ । అపిచేదృశాచరితేనతేనాప్యవశ్యమేవకస్యాఞ్చిత్తిర్యగ్యోనౌపతితవ్యంయేనతావద్భరాస్మజాతేనకేవలంముఖంనష్టాపితాస్సర్వప్రవయమపిత్వేవంవిధేదుఃఖార్ణవేనిపాతితాఃస్మ । సర్వఏవహ్యనాక్షిప్తచేతాఃప్రవర్తమానఃస్వహితాయపరహితాయవాప్రవర్తతేతస్యతుపునరస్మానేవంముఖ్ఞోపాయతోనస్వహితంనపరహితమపి । కిమునైవమాత్మద్రుహోకృతమితిమలీదేవతావన్నబోధపదవీమవతరతిసర్వథాదుఃఖాయైవాస్మాకంతస్యపాపకర్మణోగ్రహోపసృష్టస్యజన్మఇత్యుక్త్వాహేమన్తకాలోత్పలినీమివోద్భాస్పందృష్టిముదవహత్ । ఉద్శ్వసితాధరశ్చబహిరలబ్ధనిర్దేశేనస్ఫుటన్నివాన్తర్మన్యుప్లుషేణనిశ్వస్నేవావతస్థే ॥

తమవస్థాన్తరంతారాపీడఃప్రత్యువాచ । ఏతాన్తలుప్రదీపేనాగ్నేఃప్రకాశనంవాసరాలోకేనభాస్వతఃసముద్భాసనమవశ్యాయలోకైరాహ్లాదనమమృతాంశోర్మమాప్యబిన్దుభిరాపూరణంపయోధేఃస్ఫుట

నానిలైరభివర్ధనం ప్రభఞ్జనస్యయదస్మద్విధైఃపరిబోధనమార్యస్య । తథా
పి ప్రాజ్ఞస్యాపబహు శ్రుతస్యాపివివేకనోపిధీరస్యాపిసత్వవతోపి అవ
శ్యంచుఖాపాతేశవిశుద్ధమపివర్ణపలేన సరఞ్జవ మానసం కలుషీక్రి
యతేసర్వస్య । కలుషీకృతేచమానసేకిమిదమితిసర్వమేవ దర్శనంనశ్య
లినచి త్తమాలోచయతి నబుద్ధిర్బుధ్యతేనవివేకోపివిన క్తియేన బ్రవీ మ్య
న్యదాతులోకవృత్తమార్యపవ సుతరాంవేత్తి। కిమున్తికశ్చిదసావి యతి
జీవలోకేయస్య నిర్వికారంయూవనమతిక్రాన్తంయూవనావతారేహిశై
శవేనైవసహగళతి గురుజనస్నేహోయూవయ నైవసహారోహతృభిన వా
ప్రీతిః వఞ్చనైవసహవిస్తిర్యతేవాఞ్ఛాబలేనైవ సహఉపచీయతే మదో
దోర్ధ్వయేనైవ సహస్థూలతామాపద్యతేధీఃమధ్యేనైవసహకార్శ్యముప
యాతిశ్రుత మూపయుగళేనైవ సహోపచీయతేవినయః శ్మశ్రుభి రే
వసహ ఉజ్జృమ్భతేమలిన తాహేతుర్మోహః ఆకారేణైవ సహో
విర్భవన్తిహృదయాదిష్వకారాః । తద్యథాథవళమపి సరాగంసర్వథాదీ
ర్ఘీభవదపినదీర్ఘంపశ్యతి చక్షుఃఅనుహతేపి న ప్రవిశతి గురూపదేశః
శ్రోతేస్త్రీరాగిణ్యపి న విద్యాన్తరంవిన్దతిహృదయే స్థైర్యమస్థిరప్ర
కృతౌతరళతాయాంపరత్యా జ్యేష్ఠవ్యస నేష్వాసక్తిఃవికారాణాఞ్చకా
రణానాం ప్రాయస్సరసతాసాచసర్వమేవజల ప్రాయం కుర్వాణావ
ర్షతివృద్ధైవోపజాయతే । అపిచదివనోదోషాగమాయ దోషాగమోఽ
నాలోకాయ అనాలోకోఽనర్థనార్థ మసర్థనమవివేకాయ అవివేకో
ఽనన్తార్తప్రవృత్తయేఽనన్తార్తప్రవృత్తఞ్చ మోహాన్ధం చేతో భా
మ్యదవశ్యమేవస్ఖలితస్ఖలితేచచేతసితల్లగ్నాపతత్యేవ లజ్జా త్రపావర
ణమూన్యేచహృదిప్రవిశ్యపదంకుర్వన్తి కేనవా నివారితోమన్మిన్వారస్న
ర్వావినయహేతుర్మకరకేతుఃవిలసతిచకుసుమమార్గణేకేనకార్యేణచి త్ర
మహ ప్రాణిన భవన్తియైస్సత్వమేవాథ స్తాద్ధ్రిజతిస్వత్వేచాధోగతేకి

మూర్ఖత్వ నగళతిశీలంగళితేచ శీలే కిమవలమ్బలంబినయస్యకింకరోత్వ
నాధారంధైర్యం కృపగమాధత్తాంధీః క్వ సమాధానమావఘ్నాత్వవష్ట
మ్భఃకేనావష్టభ్య బలాన్నిశ్చలీకృతంమనోవిప్రతిపద్యమానాని కేననియ
న్త్రితానీన్ద్రియాణి జగన్నిన్ద్యానికేనివారితానిమశ్చరితాని కేనవాలో
కభూతేనతమోభివృద్ధిహేతురుత్పాతితోదోషాభివజ్జ్వోన్మీలితపహన్తా
కిరవాదృశ్యతామసతిబహుదర్శిత్వేబహుదర్శిత్వఞ్చ తావతఃకాలస్యైక
వాసన్నవాత్కుతోభవతు ప్రభుమే వయసి యేనాన్వయ వ్యతిరేకా
భ్యాంనిశ్చేత్య వర్ణ్యతాం మలినతా । అపిచపరిణామేఽతిపుణ్యవతాంకే
షాఞ్చిదేవహి కేశైస్సహధవళిమానమాపద్యన్తే చరితాని తన్మోహవి
షమవిషయవిషమహోహా మదవికారగన్ధమాత్రజుర్విలసితైక రాజ్యే
రలినిద్రావిలాసవేశ్మనినవరాగపల్లవో ద్గమలీలా న్తరవిశేషదుశ్చరితచ
క్రవర్తినితారుణ్యావతారేసర్వస్వైర్యవిషమతరవిషయ మార్గపతితస్య
స్ఖలితమాపతతికిమేవమార్యేణలాలనీయస్యశిశుజన స్యోపర్యావేశో గరి
యాఁగృహీతోయమనుచితమపత్య స్నేహస్యాక్రోశగర్భమేవముక్తం
స్వప్నాయమానానామపియద్భూతాం ముభోభ్యోనిష్క్రమతిశుభ
మశుభం వాతదవశ్యంఫలతిగురవో హ్యైవతం బాలానాం యద్వైవాశి
ష్టోగురుజనవిమీర్ణా వరతామాపద్యన్తే తద్వైవాక్రోశాఃశాపతామ్ । త
ద్వైవశమ్పాయనముద్దిశ్యకోపావేశాదేవమతిపరుషమభిదధత్యార్యేమ
హతీమేచేతసఃపీడాసముత్పన్నా స్వయంరోపితేషు తరుషు తావదుత్ప
ద్యతే స్నేహఃకింపునరజ్ఞసమ్భవేష్వపత్యేషు । తమత్పృజ్య తామయ
మమర్షావేగోవైశమ్పాయనస్యోపరి విరూపక న్తేన నకిఞ్చిదప్యాచ
రితంసర్వపరిత్యాగంకృత్వాస్థిత ఇత్యేతదపికారణమవిజ్ఞాయకిమేవందో
షపత్యేనిక్షిప్తః । కదాచిద్దుర్జనోభవత్యేవ మయమవినయనిష్పన్నోదో
షఏవ । ఆనీయతాం తావదసౌబుధ్యామహే కిమర్థమయమేవం విధఃత

స్య వయసో ఽను చితోఽపి సంవేగ ఉత్పన్న స్తతో యథా యుక్తం విధాస్యామః ॥

ఇత్యుక్తవతితారాపీడేపునఃశుకనాసోఽభ్యధాత్ । అత్యుదారతయాఽవత్సలత్వాచ్చపవమాదిశతిదేవోఽన్యదితఃపరంక్షమివాస్యవిరూపకంభవేద్యద్ధృద్యయువరాజమృత్సృజ్యక్షణమపిఅన్యత్రావస్థానమాత్మేచ్ఛయాచేష్టిత మిత్యుక్తవతిశుకనాసేకశయేవాస్తస్తాడితోదోషనమ్యావనయా నయా పితుసుచాస్పదృష్టిరుపవిష్టపవోపస్పృత్యచన్ద్రాపీడశ్శనైశ్శనైర్ముకనాసమువాదీత్ । ఆర్యయాప్యనీయుక్తోవేద్మినదీయేనదోషేణనాగతోవైశమ్పాయనఇతితథాపితాతేనసమ్భావితమేవకస్మాచ్చాపరస్యసమ్భవనాన్నోత్పన్నా । మిథ్యాపితృత్వధాయథాగృహీతంలోకేనవిశేషతోగురుణా । ప్రసిద్ధిరత్రాయశసేయశసేవాదోషగుణాశ్రయాఫలతిపరత్రఫలదాయి కుతోపయుజ్యతేపరమార్థః । తదస్యాదోషసమ్భవనాయాఃప్రాయశ్చిత్తమారోప్యాపయతు మే వైశమ్పాయనానయనాయ గమనాభ్యనుజ్ఞాంతాతేననాన్యథానే దోషశుద్ధిర్భవతికింకారణమనాగతేవైశమ్పాయనేతాతస్యానయా సమ్భవనయానాపగన్తవ్యంఅగతేచమయివైశమ్పాయనేనాగన్తవ్యం యద్యసావన్యేనానేతుమేవపార్శ్వేతతదాతాతస్యాప్యనుల్లఙ్ఘనీయవచనైరేభిరవనిపతిసహస్రైరానీతఏవస్యాత్ । తదాఆర్యఃకారయతుమేగమనాభ్యనుజ్ఞయాప్రసాదింనచతురఙ్గమైర్గచ్ఛతోమేకస్తాయాంభూమావశ్వేనైవపిగమనపరిక్లేశోవైశమ్పాయనమాదాయాగతమేవమామవధారయత్వార్యః । అపిచబాహ్యఖేదాదసాహ్యాన్తఃఖేదఏవమేతద్విధీయోఽజ్ఞజనాత్మానుపదమేవస్కన్ధావారమాదాయగచ్ఛనీత్యమునాహేతునావినాతేనాగతోఽహమన్యథాజన్మనఃప్రభృతికథామయాగతం స్థితంశ్రీఋషితంహసితంపీతమశేతంస్తుతంప్రబుద్ధంఉచ్ఛ్వసితంవావినావైశమ్పా

యత నేనయశ్చ శ్రుత్వాతస్మాదేవప్రదేశాన్నగతోఽస్మితస్మాత్తేనైవ తులోఽభూవమితిశకప్రతిగమనదోషాగ్రహీతుమామార్యః॥

ఇత్యభిహితవతిచన్ద్రాపీడేపితాగారిక్రేరక్తతావరనానుకారిశిరు ఖేసపత్రపాతామ్బుదావలీమివదృష్టినివేశైర్వగమనాయవిజ్ఞాపయతియువరాజఃకిమాజ్ఞాపయతిదేవఇతిశనైశ్శుకనాసోరాజానమప్రాప్తీత్। తథాపృష్టశ్చశుకనాసేనకథ్యాత్వాతారాపీడఃప్రత్యవాదీత్। ఆర్య మయాజ్ఞాతమేతేష్వవదివసేషునమ్మార్గనుద్యుల స్సైన్యోజ్జోత్తాన్నమివకరావలమ్బినీంవత్సస్య వధూంగ్రహ్యామీతియావదయమపరోఽన్తర్హితాశాపథోజలదకాలఇవప్రత్యూహకారీవైశమ్పాయనవృత్తాన్తోమేదుష్ప్రకృతినావిధాత్రాఅన్తరాపాణితోయథా చాయమ్మతాఅభిహితమేవైతత్ నతమన్యఃశకోన్నత్యానేతుంచతేనవినాయమత్రస్థాతుంతదవశ్యమేవతావన్నిస్సరిష్యోవ్యసనార్ణవోఽమునా జోతేన। వైశమ్పాయనప్రత్యానయనాయచావశ్యందేవ్యపిలాసవతీవిసర్జయిష్యత్యేవైనమితినిశ్చయోమే।తద్యాతకిన్నప్రతిపూరంవత్సేనగత్వాంతత్రణక్షేసహోదరాదారోధివనేంలగ్నఛ్ఛగమునాయాస్యనీరూపయతుసమ్ధిధానఞ్చకారియత్వేతదభిధాయశుకనాసముద్బాష్పలోచనంచిరమివచన్ద్రాపీడమాలోక్యాహూయనవినయావగ్రమంనదేశేశిరసిబాష్పోష్ణేనపాణినాస్పృశన్నాదిశత్। వత్సగచ్ఛత్వమేవప్రవిశ్యాభ్యన్తరంమనోరమాసహితాయామాతుగావేదయాత్మగమనవృత్తాన్తమిత్యాదిశ్యచన్ద్రాపీడమాత్మనాశుకనాసమాదాయస్వభవనమయాసీత్। చన్ద్రాపీడస్తుతానుక్లిష్టవర్ణాంకాదమ్బరీవరణప్రజమివమనాభ్యనుజ్ఞాంహృదయేనోద్వహన్ప్రహృష్టాన్తరాత్మాపపహర్షదృష్టిఃప్రవిశ్యకృతనవస్కారోమాతుస్సమీపేసముపవిశ్యాత్మగర్భనద్యోగుణీభూతవైశమ్పాయనవిరహశోకవిహ్వలాంమనోరమామాశ్వాస్యావాదీత్॥

అమ్బసమాశ్వసిహ్యైశమ్పాయనానయనాయతాతేనమే గమన
మాదిష్టంతత్ర-తిపయదివసాన్తరితంవైశమ్పాయనాననదర్శ నోత్సుకం
మామవికల్పంవిసర్జయత్వమ్ । సాత్వేవమభిహితాప్రత్యువాచ । తాత
కిమాత్మగమనవచసామాంసమాశ్వాసయసికిఖలు మేత్వయితస్మింశ్చ వి
శేషస్తదేకధాతమేకంనపశ్యామికరినహృదయంత్వయిపునర్గతేయదపి
తస్యాదర్శనేజీవితప్రతిబన్ధహేతుభూతంత్వద్దర్శనంతదపిగూఢీ భవతిత
న్నగన్తవ్యంవత్సేనపకేనాపిహిపుత్రేణావాం పుత్రవత్యాఅపినాగతో
నామాసౌనిష్ఫురాత్మేత్యుక్తవత్యాంమనోరమాయాంవిలాసవతీ ధీరము
వాచ ।ప్రియసఖితవమమచైవ మేతద్యథాత్వయోక్తమయం పునర్వై
శమ్పాయనేనవినాకంపశ్యతుతదాస్తాం కిమేనంవారయసిహారి తేనా
ప్యనేనైవస్థాతవ్యమ్।మన్యేచపిత్రాహ్వయమేతదేవాకలయ్యాగమనా
యానుమోదితస్తద్యాతువరమావాభ్యాంకతిపయదివసానన యోరప్య
దరసత్కృతాఃక్లేశాఃఅనుభూతాఃనపుకరస్యవైశమ్పాయనా నవలోకన
దుఃఖదినందినేది నెముఖమీక్షితంతదుత్థిష్యగచ్ఛావోగమన సమిష్టా నా
యవత్సస్యచన్ద్రాపీడస్య॥

ఇత్యేవముచితథత్యేవమనోరమాంహస్తేగృహీత్వోత్థాయ చన్ద్రా
పీడేనానుగమ్యమానానిజావాసమయాసీత్ । చన్ద్రా
పీడోపిమాతుస్సమీపేగమనాలాపైశ్చిరక్షణమివస్థిత్వాస్వగృహమగాత్
తత్రాపనీతసమాయోగోగమనాయోత్తామ్యతాహృదయేనగణికానా
హూయరహస్యాజ్ఞాపితవాక్యథావినావిలమ్బేనమేగమనంభవతి త
థాభవద్భిరార్యశుకనాసాయపృచ్ఛతే తాతాయవాదినమావే దనీ
యమిత్యేవమాదిష్టాస్తేవ్యజ్ఞాపయన్ । దేవయథాసర్వఏవగ్రహాఃస్థిత్వా
తథాస్మన్మతేనదేవస్యగమనమేవవర్తమానేన శస్యతే అపరమపి కర్త్వా
మురోధాత్రాజ్ఞైశ్చావకాలస్తత్రనకార్యమేవాహార్నిరూపణయారా

జాకాలస్యకారణంయస్యానేవ వేలాయాంచిత్తనిగృహ్ణతీసైవ వేలా స
ర్వకార్యేష్వితివిజ్ఞాపితేమహామహార్తికైఃపునస్తానబ్రవీత్ । తాతేనైవమా
దిష్టమితిబ్రవీమిఅన్యదాత్వయికేషుకార్యేషుకార్యపరాణాం ప్రతీక్ష
ణోత్పాదిషుచ దివసనియూపనైవకీర్తయే తత్తథాకథయిష్యథయథాశ్వ
పవగమనంభవేదితిదేవఃప్రమాణమిత్యభిధాయ గతేషుచ తేషు శరీర
స్థితికరణాయోదతిష్ఠత్ । నిర్వర్తితశరీరస్థితిశ్చ మహామహార్తికాస్తేప్రవి
శ్యశనైర్న్యవేదయత్ కృతోఽస్మాభిర్దేవాదేశఃసిద్ధశ్చతనయవిరహో వి
క్లబతయాప్యశుకనాసస్యతదతిక్రాన్తేశ్వస్తనేఽహనిరాజ్ఞావితఃప్ర
స్థాతవ్యందేవేనేత్యావేదితేతైస్సాధుకృతమితితాదభిస్తుత్యదృష్టిపియ
వర్తినీంకాదమ్బరీఞ్చవైశమ్పాయనఞ్చమన్యమానోఽప్రవిష్టాయామేవ
పత్రలేఖాయాంపరాపతామిత్యగ్రతఃప్రధావితేనావధారయత్ చే
తనాచతుస్సముద్రసారభూతానిన్యాయియుధరయానుగామినస్తురఙ్గమాన
గణేయానవగణితతురగగమనఖేదానుత్సాహినోరాజపుత్రాంశ్చనిరూ
పయన్ననన్యకర్మాతందివసమేవకాఞ్చయామినీంకథంకథమప్యపాల్ ॥

అథానురక్తకనులినీసమాగమాప్రాప్తేసన్తాపేదివసమణిందివ సే
నాస్తముపగతవతితేజసాంపత్యేతేజఃపతిపతనాచ్చితానల మివ స
ర్వాస్యరాగమనుపరాశయాసహా విశతిపశ్చిమేదిగ్గగనభాగేసన్ధ్యానలస్తు
లిఙ్గనికరఞ్చవస్ఫురతితారాగశేదివసవిరామాన్మూర్ఛాగమేనేవతమఃసాని
ధ్యమానేషుదిఙ్ముఖేషునివాసాభిముఖముఖరేషు వియద్వియోగదుఃఖా
దివార్తప్రలాపేషువయస్సమూహేషుజనితప్రకాశఞ్జనైవసమా
లోక్యదోషాగమంనిరాలోకంగర్భమివతమఃప్రవిష్టేపునర్జీవలోకే నిజా
లోకాద్వికాశితపూర్వదిగ్వధూవదనేజన్మాన్తరాగతఇవ ఉదయగిరివర్తి
నినక్షత్రసమాగమసుఖమనుభవతిభగవతి భూయోభూయస్స్వకా న్తని
ర్భరాన్నిషణ్ణలజ్జఇవనక్షత్రనాథేవిస్పష్టాయాంనిశీథిన్యాంప్రస్థా న

మజ్ఞళేప్రణామాయోపగతంచనాగ్రపీడంపీడయాఽనర్వలీయమానేవబా
ష్పోపీడమపారయన్నివారయితుమున్మాయతాభ్యామపి నేత్రాభ్యాం
కృతప్రయత్నాపనుజ్ఞశశక్కయావిలాసవతీతమన్యాసమావేగగద్గ
దికోపరుధ్యమానాక్షరమవాదీత్ । తాతయుజ్ఞతేహ్యజ్ఞలాలితస్యగ
ర్భగూఢస్యప్రథమగమనేగరీయసీహృదయపీడాయస్మిన్మమవపునర్నే
దృశీప్రథమగమనేపితేపీడాసముత్పన్నాయాదృశీతవగమనే వాధునా
యతోదీర్యతఇవ మే హృదయంసముత్పాట్యన్తఇవనుర్వాణి ఉత్కృత్య
త ఇవశరీరముచ్ఛ్వసతి ఇవచేతోవిఘుట్యన్తఇవసన్ధిబన్ధానిఉన్మథ్నత ఇవ
మనఃనిర్యాన్తీవప్రాణాఃన కిఞ్చిత్సమాదధాతి ధీస్సర్వమేవశూన్యంచ
శ్యామినపారయామ్యాత్మానమివహృదయంధారయితుంధృత్యాపి బలా
దాగచ్ఛతిమేబాష్పోపీడమ్ హన్తసమాహితాపి వజ్రశకలమ్వాదనాయ
చలతిమతిర్నజానామ్యేవకిమిత్వశ్యామీతికిం నిమిత్తం చేయమీదృశీహృ
దయపీడేత్యేతదపినవేద్మికింబహునాభ్యోదివసేభ్యఃకథమప్యాగతోమేవ
త్సోద్యుతిత్యేవపునరచ్ఛ్వసితివైశమ్పాయనవియోగా దుద్విగ్నస్యగమన
మేకాకినస్తేసముత్పశ్యతి ఉతవైశమ్పాయనవృత్తాన్తాదాత్మన ఏవ
దుఃఖితయేతినవైవంవిధయాపీడయావైశమ్పాయనానయనాయగచ్ఛత
స్తేగమనంనివారయితుంపారయతివాణీహృదయం పునర్నేచ్ఛత్యేవత్వ
దీయంగమనంతదీదృశీంమేపీడాంవిజ్ఞాయయథాపురాస్థితం నతదాక్వచి
దాసఙ్గమాభవ్యదీర్ఘకాల మాయుష్మతాస్థాతవ్యమ్। అస్యచార్థస్య కృతే
సాఞ్జలిబన్ధేనశిరసాభ్యర్థయేవత్సమిత్యాదిశన్తీమ్ స్వమాతరం సుదూరం
ప్రసారితావనమ్యమూర్ధ్నశ్చన్ద్రాపీడో వ్యజ్ఞపయత్ । మాతస్తదాది
స్వీజయప్రసఙ్గాత్స్థితోఽస్మి అధునాపునరియానేవమేకాలమ్మోపోయా
వత్తమున్దేశంపరాపతామితత్పునశ్చాగమనకృతా మనాగపినహృద
మేభావనీయాత్వయాపీడా ఇత్యేవంవిజ్ఞప్తాచన్ద్రాపీడేనసన్నిరుధ్యమా

ష్పవేగాకధంకధమపిసంస్తభ్యాస్మానంనివర్తితగమనమబ్జళప్రస్రవే
నసిఞ్చన్నీశేరసెచోపాఘ్రాయగాఢగాఢసుచిరమాలిఙ్గ్యగచ్ఛద్భిరివ
ప్రాణైఃకృచ్ఛ్రాన్ముమోచతంమాతా॥

ముక్తశ్చమాత్రాపితుఃప్రణతయేవాసభవనమగమత్। తత్ర
చదేవగమనాయనమస్కరోతియువరాజఇత్యావేదితేద్వారరక్షిణాప్ర
విశ్యకోణీతలనివేశితశిరాశ్శయనవర్తినోననామగురూస్థితఏవపితుఃపా
దౌ। అథతథాప్రణతమాలోక్యకిఞ్చిదున్నామితపూర్వకాయఃశయ్యా
నగతఏవాహూయతంపితాచచుంబాపిబన్నివప్రేమ్ణాపరిష్వజ్యగాఢ
మప్రాక్షీవసహసోద్భూతావిశేషబాష్పపర్యాకులాక్షోఽన్తఃక్షోభ
విక్షిప్తాక్షరమువాచ। వత్సపితాఅవర్షదోషేషుసమ్భావితఇత్యేషా
మనాగపిమనసివత్సేనదుఃఖాసికానకార్యావినయాధానాత్ప్రభృతిస
మ్యక్పరీక్షితోఽస్యస్మాభిఃపరీక్ష్యచగుణగణైరేవాస్మిగమ్యోరాజ్యభార
స్తస్యయ్యారోపితోనతనయస్నేహాదేవ। రాజ్యంహినామైతత్పృథి
వీభారేణైవాతిదురుత్వహంమహీభృత్సమ్బధతయైవాతిసఙ్కటంకు
టిలనీతిప్రచారేణైవాతిదుస్సఞ్చరంచతుస్సముద్రపర్యన్తభువనవ్యా
పైర్వాతిమహన్మహాసాధనప్రసాధ్యతయైవాతిదుస్సా
ధనమపర్యవసానకార్యతన్త్రిజాలేనైవాతిగహనము
త్తుఙ్గవంశప్రతిష్ఠితతయైవాతిదురారోహమహితత
సహస్రోత్కరణేనైవాతిదుర్గమమపిచసనువృత్తితయైవాతివిషమమనేక
తీరకల్పనయైవదురవతారంకటకశోధనేనైవమర్త్యిహమఖిలప్రజాపాల
నవ్యాపారేణైవదుష్పాల్యంసర్వాశాప్రాప్యైవచదుష్ప్రాపమ్। నా
మహాసత్వోనాస్థిరప్రకృతౌనాదాతరినాస్థూలలక్ష్యోనాశుచౌనావి
క్రాన్తేనామహోత్సాహీనాప్రియవాదినినాసత్యసన్ధేనాప్రజ్ఞే
నావివేకినినాకృతజ్ఞేనాపురుషాన్తరజ్ఞేనానుదారవ్యవహృతౌనాసంవిభా

గశేలేనాన్యాయవర్తిని నాధర్మరుచౌ నాశాస్త్ర వ్యవహారిణి నాశరశ్యే
నా బ్రహ్మణ్యే నాకృపాళౌ నామిత్రవత్సలేనావశ్యాత్మని నానియత్రేన్ద్రి
యేనా సేవకేనాపనయేవాదధాతి । యఃఖలుసమగ్రైర్గుణైరాకృష్య
బలాత్ప్రతిబన్ధమన్యచఞ్చలప్రకృతేఃకర్తుంసమర్థఃతత్రాస్తే గురవో
ఽపగతస్ఖలితభీతయస్తతైవసమారోపయన్త్యేతదాలోచితపరావ
రాః । తదనేనైవబోద్ధవ్యమికంవత్సేనానాస్తినుయిదోషఇతి । అపిచన
మ్ప్రతికస్మిన్భారమవక్షిప్యాణుమపిదోషమాచరసిత్వయైవసకలలోకా
నురక్షణేయతితవ్యంగతఃఖలుకాలోఽస్మాకం మయాఅస్థలిత్రేనే వచిరం
పదేస్థితంన పీడితాఃప్రజాఃలోభేనానాద్యేజితాగురవోఽవమానేన నవి
ముఖితాస్సన్తోనుదేనకోత్సాహితాఃప్రాణినఃక్రోధేనహాసితఆత్మా
హ్వైణన హతఃపరలోకఃకామేనరాజఛర్మోఽనురుద్ధోన స్వరుచిఃవృ
త్థాస్సమాసేవితాఃన వ్యసనాని సతాం చరితాన్యనువర్తితాని నేన్ద్రియా
ణిధనురున్నామితంన మనఃవృత్తంరక్షితంన శరీరం వాచ్యాద్ధీతం నమ
రణాదుపభుక్తానిచసురలోకేఽపిమర్త్యభాని సర్వవిషయోపభోగసుఖాని
యావనేన ఇచ్ఛయాపర్యాప్తమకార్య పరిహారాత్కార్యానుష్ఠానా
చ్చోపార్జితఃపారమ్పరోపిలోకఇతిచేతసిమేత్వజ్జన్మనాచతావత్కృతా
ర్థఏవాస్మితదయమేవ మే మనోరథఃదారపరిగ్రహాత్ప్రతిష్ఠితేత్య
యినకలమేవేమంరాజ్యభారమారోప్యజన్మనిర్వాహలఘునాహృదయే
నపూర్వరాజర్షిగతంపన్థానమనుయాస్యామిత్యస్యచమేఽతర్కితఏవా
యమగ్రతఃప్రతిరోధకోవైశమ్పాయనవృత్తాన్తఃస్థితఃమన్యేచనస
మ్పత్తవ్యమేవానేనఅన్యథాక్వవైశమ్పాయనఃక్వచైవంవిధమస్యస్వ
ప్నేప్యసమ్భవనీయంసమాచేష్టితం తద్దత్తేనాపితథాకర్తవ్యం వత్సేనయ
థానచిరకాలమేషమేమనోరథోఽన్తర్హృదయఏవవిపరివర్తతఇత్యభి
ధాయకిఞ్చిదున్నామితేముఖేనైవసమ్విజ్ఞితం హృదయమివతామ్బూల
మర్పయిత్వావ్యసర్జయత్ ॥

చనాస్తీడ సుతయాపితుస్సమ్భావనయానుదూతమున్నమితోప్య
వన స్రుశరమూ ర్తిరపసృత్యపునః ప్రణామేనో త్తంసితా త్మానిర్యయా
నిర్గత్యచశుకనాసభవనమయాసీత్ । తత్రచతనయచిన్తాపరీత మున్మ
క్తమువేశ్రియైశూన్యశరీరంశుకనాసమవిరతాశ్రు పాతోప హతముఖీ
ఞ్చమనోరమాం ప్రణమ్యతానృశాభ్యామేవతాభ్యాంసమ్భావ్యాశిషా
సమారోపయదాత్మమివచస్వదుఃఖభారమనుగతోనివ ర్తనాయ తయో
ర్నివ ర్తితాననోము హురాద్వారనిర్గతే ర్గత్వాగ్రతో లోకితమపిక్రతా
పసర్పణనుకృత హాహారవమనుతర్ణకోశమనుఖ ముఖస్వరమమనస్కా
మనావిష్కృతగమనోత్సాహం దీనమిన్ద్రాయుధ మాలోక్యాపి పునర్ని
వారభారశైథ్యాయా వైశమ్పాయనావలోకనత్వరయా కాదమ్బరీసమా
గమాత్మన్యేన చాకృత పరి లమ్భా మనాగ ప్యారుహ్య రయే ణైవ
నిరగా న్నగర్యాః ॥

నిర్గత్యశి ప్రా తటేతత్ప్రిస్థానమణ్డళావస్థానాయోపకల్పితంకా
యమానమ ప్రవిశ్యబహి రేవగతోయువరాజ శ్రుతి జనితలోకకలకలేనా
తర్కితతత్కాలగమనసమ్భ్రిన్తేనపరిజనేన రాజపుత్రలోకేనచేత స్త
తోధావతాఽనుగమ్యమానోగవ్యూతిత్రితయమివగత్వాసుఖ పయేనా
యవసేప్రదేశేనివాసమకల్పయత్ । ఉత్తాన్యతాహృదయేనా ప్రభా
తాయామేవయామిన్యాముత్థాయపునరవహత్ । వహంశ్చ తస్మాదవ
వాసరాదారభ్యైవ మచేతిత ఏవ పరాపత్య కృతాపకా నైస్తృప
యాపృష్ఠతోఽనుగమ్యబలాద్ధ త్తగణ్డగ్రహాః క్వ పరం పూయ్యత ఇతి
వైశమ్పాయనస్యవైలక్ష్యమపనయామి ఏవం తత్సమాగమ సుఖ మను
భూయ నిష్కారణప్రసన్నామనహామతర్కితోపనతమదవలోక నోప
జాతహర్షవిశేషాం పురస్తాద్ధనసిగ్ధయేపునర్మహాశ్వేతాంభశ్యామిపవం
మహాశ్వేతాశ్ర మసమీపేపునఃస్థాపితాశేషతురగసైన్య సయా నైవ
హేమకూటంగచ్ఛామిపవంత త్రమత్ప్రిత్యభిజ్ఞాన సమ్భ్రిమధావి లేనణి

తస్తతః కామగ్భరీపరిజనేన ప్రణమ్యమానఃప్రవిశ్యసుదాగమనవేదనో
త్ఫుల్లనయనసఖీజనేనాపహ్రియమాణఫుల్లపాత్రాంక్వాసౌకేన కథి
తంకియద్దూరేవ రత ఇతితత్ప్రశ్నోన్ముఖీరితత్క్ష ణోత్పన్నయా తాపోప
శాన్త్యాత్రపయావ యుగపదురసి నిహితపద్మినీపత్ర మపనీయోత్తరీ
యాంశుకాఞ్చలంకుచావరణతాముపనీయ స్తీమాభరణతా ముపనీతా
నికమలినీస్మృణాళాద్యాపాన్యభూషణేభ్యోఽధికాంస్వశరీరశోభామేవస
ర్వాభరణస్థానేషు ధారయన్తీం తాపోపశమాయార్పితహారమా త్రా
భరణాముత్కల్బణహారిచన్దనచర్చాన్తరితలావణ్య శోభా న్యఙ్గాని కరపు
రామర్శప్రయత్నేనదర్శనీయతరతాంనయన్తీమజలగ్నానిశయనీకృతక
మలకుము దికఞ్జల్క-కువలయదళశకలానిపులకోద్గమేనైవాపాస్య న్తీంక
పోలనద్ధినీఞ్చమణిదర్పణేనాలోక్యాయథాస్థితాంకేణకబరీముంసదేశే
వినివేశయన్తీ మానన్దజన్మనానేత్ర పుటావర్జితేనబాష్పసలిలేనైవముకర
ధ్వజానలసన్తాపాయ జలాఞ్జలి మివ ప్రయచ్ఛన్తీమ్ । ఉత్సృష్ట శేష్మే
ణాశ్యానమలయజరసేనైవాఙ్గలగ్నేనభస్మనేవమదన హుతభుజ నివృ
త్తిమావేదయన్తీమభ్యుత్థానప్రసజేనైవకుసుమశయ్యాందూరీకుర్వన్తీం
కాదమ్బరీమాలోకయత్-దర్శనీయావలోకనఫలేనచక్షుషీ కృతార్థతాం
నయామి ఏవం మదలేఖాం సాఞ్జలిప్రణామేనకర్ణగ్రహణేనచసమ్భావ
యామిచరణపతితాంపత్ర లేఖాంసమ్భావ్యకేయూరకఞ్చ పునఃపరిష్వ
జ్యనిర్భరమేవమ్మహాశ్వేతోపపాదితోద్వాహ మజళ స్రవ్రితసఖీబృన్దని
ర్వర్తితవైవాహికస్నానమజ్జళవిధేర్భవ ఇవ వర్షాభిషిక్తాయాఃకరగ్ర
హణంనిర్వర్తయామీ ఏవనుతిబహుళకుజుర్-వ కుసుమధూపభూషాను
లేపనామోదోద్దీపితహృదయజన్మనివాసభవనే శయనవర్తీమత్సమీపే
సముపవిశ్య ఋణమివ కృతనర్మాలాపాయాం నిర్వృతాయాం మదలేఖా
యాంత్ర పావనప్రముఖీమనిచ్ఛన్తీంకిలబలాద్దోర్భ్యామాదాయశయ
నీయాంశయనీయాదజస్రమ్ ఆజాన్వాచ్ఛహృదయం దేవీం కాదమ్బరీమా

రోపయామి ఏవముద్దాఘనీవీ గ్రన్థిదృఢతరార్పితపాణిద్వయాంత్రఙ్ఞాని
మీలితలోచనేచుమ్బన్నవఘ్నాతాత్మాచిరాద్బన్ధవామి ఏవంసురైరపిదుర్ల
భంతదధరామృతమాత్మాత్తైర్నిపీయ సుజీవితమాత్మానం కరోమి ఏవము
త్తికోనులతయాన్తర్విలీయవిశన్త్యాఖిలాఙ్గమజ్గంగాధాలిఙ్గనసుఖరసభా రే
ణమకరధ్వజానలసన్దశేషంనిర్వాపయామిశరీరమేవంపరవత్యాపి స్నే
చ్ఛాప్రవృత్తయేవసిస్పృక్షయత్నయాప్యభియుఙ్క్తానయేవాపసర్పన్త్యా
పిక్రతోపసర్పణయేవసఙ్గోపిశసరాఙ్గ్యాపుష్పన్ధయిత భావయేవ దేవ్యా
కాదన్ధ్రార్యసహతతిర్మమపిసర్వజనసులభమపియోగైకగమ్యంస్పర్శవి
షమపిహృదయగ్రాహిమోహనమపి ప్రసాదనమినిర్యాణాముద్దీప
నమపినుదనహుతభుజోనిర్వృతికరమపాహితసర్వాఙ్గఖేదమపి ఆహ్లా
దకరమపాజనితవిషమోచ్ఛ్వసశ్రమస్వేదమపిన సిక్తాంరపులకజన
నమనుభూయమానమప్యత్వాత్రితానుభవనస్పృహం సహస్రవారాను
భూతమపి అపునరుక్తనుతిస్పష్టనుప్యనిర్దేశ్య స్వరూపమచిన్త్య సమా
గమనుతులస్పర్శనుపమరసమనాఖ్యేయప్రీతికరంపరమథ్యానసహా
స్రాధిగతనిర్వాణముఖమివాపరప్రకారంసురతాఖ్యంసుఖాన్తరమనుభూ
యనిమేషమప్యకృతవిరహాస్తమైవసహా తేషుతేషురమ్యేషుదేశేషురమ
మాణస్యమేవరమ్యేనపిగమణీయతరత్వాం యావనమఘనయామి ఏవ
మున్నసహస్రవిశ్రమ్భందేవీమేవాభ్యర్థ్యవైశమ్పాయనస్యాపినుద
లేఖయాసహఘటనాంకారయామీత్యేతానిచాన్యానిచచిన్తయన్నచేతి
తరుత్పిపాసాతపశ్రమజాగరవ్యథోదివారాత్రౌచావహత్॥

ఏవఞ్చవహతోభ్యస్యకవీయస్తయాధ్వనోఽర్ధపథపవకాలసరో
వర్ష్మనఃప్రబలకమ్పాగ్రీష్మస్యనిశాగమోగభస్తిమతఃస్వర్భానురివృత
దీధితేఃధూమోద్గమోవజ్రానలస్ఫురితానాంమదాగమోమకరధ్వజ
కుఞ్జరస్యమదజాతమసహ్యవేశోవిరహాతురాణాన్ ఆమోఘకాలపాశ
భాగురోత్కణ్ఠితహరిణానామభేద్యాలోహార్గళదణ్డోదిగ్వారణానామ

చ్ఛేద్యహింఙ్ఖీరశృఙ్ఖలావాహానామనున్మోచ్యనిగడబన్ధోఽధ్వగానా మల
ఙ్ఘ్యలేఖాన్తారలేఖాప్రోషితానాంకాలాయసపఞ్జరోపరోదోబీ ఙ్ఘోకస్య
ఉద్గర్జన్నలిగవలమలినఘనఘటాభోగభీషణోఽపిస్ఫురితధ్వనిర్విస్ఫూర్జథుగురత
డిమ్భనాకర్ణనోద్ఘణ్టితవికటశక్రకాష్ఠకోనవరతధారాసారవ్యవప్రహారీ
పురోమార్గమురున్ధన్ విరుద్ధఇవాన్ధకారితమూ ఖోనిస్త్రింశశతసహస్ర
సమ్పాతమప్పృక్ష్యోఽక్షిణీప్రలీఖ్నున్నివాశుగమనవిఘ్నకారీ బభూ
వజలదకాలః॥

తత్రచ ప్రథమమస్యచేతనాహారిభిర్మూర్ఛావేగైరన్ధకారమనీయ
న్తదశదిశస్తతోజలధరైః అగ్రతస్సముత్పుతేనచేతసాక్వాప్యగమ్యతపృ
ష్ఠతోహంసైః పురస్తాత్పరిగళినోఽస్యనిశ్వాసమరుతః ప్రావర్తన్తప
శ్చాత్కదమ్బవాతాః పూర్వంతులితనీలోత్పలవనకాన్తినయనయుగళ
మస్య సలిలంసముత్ససర్జచరమమమోఘమ్ చారిబృన్దమ్ ఆదావపూర్వ
మాపూర్యమాణమివ్యోగోత్కణికాసహస్రపర్యాకులంమనోఽస్యాభ
వత్ అవసానేస్రోతస్వినీనామావ్రజమపిచమస్తరైరన్దీపూరైరేవ స
హోవర్ధన్తమన్యధోన్మాథాః వర్షజలలులితైఃకమలాకరైరేవసహసా మజ్జ
కాధఃపరిసమాగమప్రత్యాశాధారాధరయూథసహితైఃకన్దలైరేవసహా తా
మ్రతామధత్తనయనయుగమమోఘదవాతాహతైఃకదమ్బకుట్మలైరేవ
సహోదకస్పతోత్కణ్టకితాతనుఃఉత్కూలసలిలాభ్యన్యమానమూలై
స్సరిత్తటైరేవసహోపతర్ప్రాణాఃపరిగళమయైర్మాలతీకుసుమైరేవస
హోజృమ్భితరణరణకఃతథాగురుభిర్మూనైరేవాభజ్యన్తమోరథాస్తీక్ష్ణ
న్తరకోటిభిఃకేతకీసూచిభిరేవాతుద్యన్తమర్మాణిఉచ్చిఖైఃశిఖిభిరేవాద
హ్యన్తగాత్రాణిఅన్ధకారితదిశాతమసైవావర్ధత మోహోన్ధకారఃతిర
స్కృతధ్వన్యేనతడిదాతపేనైవాతన్యతసన్తాపఃమ్మీరగర్జితైఃకస న్త
ోత్కమ్పితధరాపీరబన్ధైర్నభసివఘనైర్ఘనజలధరధారానిపాతరభ
సవాచాలితచఞ్చుభిరన్తరాళేచాత్రకైరుద్ధామమహావారవిభిరవ

మూలేవర్ద్ధతే రనవరతధ్వజాగ్ర-రవజర్జరితధారాంబుభిరాశా సుజల
దానిత్యైః ఉన్ముక్తమగకులకేకాకోలాహలైః స్థానస్థేషుకలాసుభి రసము శి
ఖిరోపలక్ష్యనకలకలము ఖైర్నిరిక్షునిష్ఠురైః ఉల్లోలకల్లోలాస్ఫాలవిస్ఫు
రితవిషమనిర్ఘోషధూంతాగ్రిభిః సరిత్సరూపైస్సర్వతశ్చవిత తేనస్థలీషు
సమ్ప్లవతేనకన్దరేషూచ్ఛ్రన్ద్ధశిఖరిషుకలేనఅమ్బుషుపటు నాపక్వతత పే
షుమృదునాశాద్వలేషుచారుణాపల్వలేషుసాన్నైర్ణశాఖిషుతను నాతృ
ణోలపేషుఉల్బణేనతాళీవనేషుయథాధారాసమ్పతనమాకర్ణ్యనూనే
న సర్వప్రకారమధురేణహృదయప్రవేశినాధారావేణోత్కణికాస్ఖ
లితో న రాత్రౌ న దివా న గ్రామే నారణ్యే నాస్తర్నబహిర్న
వనేనోపవనే న వర్త్మని నావాసే నవహన్నతిష్ఠన్నైశమ్పాయన
స్మరణేనశాదమ్బరీసమాగమామధ్యానేకథఞ్చిదపికల్పచిరపినిర్వృతిమే
వాధ్యగచ్ఛత్॥

అనధిగతనిర్వృతిశ్చాతికష్టతయావజ్రానలస్యేవ జలదసమయే
న్ధనస్యమదనహుతభుజోభస్మసాత్కర్తుమివోద్యతస్యధీప్తస్యాపిప్ర
కృతిమేఘోత్సనర్జాప్లావితసకలధరాతలైర్ధారాజలైరప్యశోష్యతదోత్థి
తదశదిశాశతహ్రదాలోకేనాపిమూర్చ్ఛన్కాకేఽపిప్యతఆప్లోదిత
జీవలోకైర్దలదానిలైరప్యదహ్యతపయోభారమేమన్థరైర్ఘనైరపితనుతామ
నీయతపాటలితశాద్వలైశ్చక్రగోపకైరపిపాణ్డుతాంప్రత్యపద్యత ఈసు
మధవ్లైఃకుటజైరపి రాగపరవశోఽక్రియతతథాపిసకలజగజ్జీవనహేతు
నాసిజీవితపన్థేహదోలామారోపితోజలదకాలేనఉత్కలగామిషు విధి
విలసి తేషుసరిత్పూరేషుచోత్పవమానోఽనవరతవర్ష జల జని తేషుమూ
ర్ఛాగమేషుపఙ్క-పటలేషుచనిమజ్జజలభరస్తగితేవర్త్మ నిలోచనేచ ప్ల
వఙ్గ వికాసినీషుకాదమ్బరీ ప్రాప్తిచిన్తాసుధారాశదమ్బరజో వృష్టిషు
చామీలక అనుబద్ధిషుగమనవిఘ్నేషుజలధరధ్వని తేషుచమహ్యా సుదు
ష్ప్రజ్ఞ్యవేగాన్యత్కర్ణితానిసహప్రశఙ్కిస్రోతారసిచోల్లఙ్ఘయఘనో

పాఙ్క్తవృద్ధినాకాశగఙ్గాపరిసమాగమాత్కృష్ణేనపీయమానోజీవితప్రత్యాశామనిర్వహతస్తరఙ్గమాంశ్చపరిత్యజన్తరఙ్గ
మాఙ్గణడిణ్డీరవష్టభ్యమాణజవజలధరైర్నిర్ధూయమానజవిస్ఫూర్జి
తైశ్శీకర్యమాణజవశతశోనిస్త్రింశవృత్తిభిర్ధారాసారైరనిరుద్ధాస్వపి
జలగర్భాలేనైవఆశుగమనవిఘ్నహేతుభూతాసుఆశాసు కాదమ్బరీ సమా
గమాశాసుతరాంనారుధ్యతాస్యయయాతాశ్యేనపీయధాస్థానినిషీదితస
మస్తప్రాణినిస్రావృట్టాలేకలాపపక్షకృతవిలమ్బా ఽనారతధారాహతి
విహ్వలితాశ్లేషణచ ముహుర్ముహుర్విపలితానమితాంనేర్ష్యాకృత దా
పక్షిపిణ్డితకేసరాగ్రైశ్చసన్తానకర్షమవగోన్మగ్నఖురేణాదృశ్యని మ్నో
న్నతస్థలద్రుతినాఽశీర్యమాణపర్యాణసమాయోగేనఉపర్యుపరి వాహినీ
ప్రారోత్తారసన్తానావానపృష్ఠేనఅపచీయమానబలజవోత్సాహీన వా
జిసైన్యేనవిశీర్యతానుగమ్యమానోజీవితసన్ధారణాయయధాతథానిర్వ
ర్తితాశనమాత్రకోఽభ్యగ్రీతరాజలోకవచసాపాయప్రతిపన్న శరీర సం
స్కారోదివసమవహదేవకేవలమ్॥

వహంశ్చత్రిభాగమాత్రావసిక్తేఽభ్వనివర్తమానంమేఘనా
దమశ్రౌషీత్ । దృష్ట్వాచదూరతఏవకృతనమస్కారంతమప్రాక్షీత్
తిష్ఠతుతావత్పరస్తాత్పత్రలేఖాగమనవృత్తాన్తప్రశ్నేవైశమ్పాయన వృ
త్తాన్తమేవతావత్పృచ్ఛామి అపిదృష్టస్తయాచోచ్ఛేదనరపివైశమ్పాయ
నఃపృష్టశ్చావస్థానకారణంపృష్టేనకిఞ్చిత్కథితంనవాపశ్చాత్తాపీవా
స్మత్పరిత్యాగేనస్మరతివాస్మాకంపృష్టోఽసివానేనకిఞ్చిన్మదీయము త్ప
న్నోవాలాపోయవయోరుపలబ్ధోవాభిప్రాయోమాతాపిత్రోర్వా
సన్దిష్టంకిఞ్చిత్పరిబోధితోవాత్వయాగమనాయఆవేదితంవాస్మదీయమా
గమనముపలక్షితోవాభిప్రాయోత్వయానాపయాస్యతివాతస్మాత్ప్ర
దేశాత్ దాస్యతివాదర్శనంగ్రహీష్యతివాస్మదనునయమాగమిష్యతి
వాపునర్మయాసహకింకుర్వన్ దివసమాస్తేకోవావినోదోఽస్యతిష్ఠతీతి ।

నత్వేవమాదిష్టోవ్యజిజ్ఞపత్ । దేవదేవేనతువైశమ్పాయన మాలోక్యా
నుపకమేవతురజస్తారాగతపవాహమిత్యాదిశ్యవిసర్జిత ఇహనథాగ్నే
దసరసఃప్రతీపంవైశమ్పాయనోగతఇత్యేషాన్తరావాక్యేవనోపజాతా చి
రయతి చదేవేజలగసమయారమ్భమాలోక్యకదాచిదేషుదివసేషుదేవే
నతారాపీడేదేవ్యావిలాసవత్యార్వ్యశుకనాసేనచకృతప్రయత్నోపిన
ముచ్యతపవాగన్తుందేవశ్చన్ద్రాపీడస్తస్యాంచైకాకినానస్తాంవ్యా మే
వాస్యాంభూమాపరాగతప్రాయాశ్చవయం తన్నివర్తస్వాస్మాదేవ
ప్రదేవాదిత్యధిగాయపత్రలేఖయాకేయూరకేణచత్రిచతుర్వైప్ర
యాణాకైరప్రాప్తపవాచ్ఛోచంయావద్బలాన్నివర్తతోఒస్మిత్యేవమూచే
ద్యవిరరామ విరతవచనశ్చతంపురఃపృచ్ఛకమాకలయన్యగ్యతే న
యావత్పరాపతితాపత్రలేఖానేతి ।సతువ్యజిజ్ఞపద్దేవయదికిశ్చిదన్త రా
న్తరాయోఽభవిష్యతివిఘ్నకారీతదావినాసన్దేహఃపరాపతత్యేవమ
వగచ్ఛతిమేహృదయమ్॥

ఇత్యుక్తవతిమేఘనాదేఘనసమయవర్ధితాభోగమకరధ్వజార్ణవ
మధ్యపాతినీస్వానుమానాత్కాదమ్బరీముత్పాత్యుత్పాద్యక్లమీభ
వతఃపరివర్తన్తివాస్యజలధరాఃకాలపుంసైసడితోమదనానల
శిఖాభిరవస్ఫూర్జితం ప్రేతపతిపటహస్వనేవ ఆసారధారాఃస్మేషుభిఃఆ
కున్ద్రింగరితంమకరధ్వజధనుర్జ్యాగుణ్ణితాభోగేనకలాపికేకాఃకాల
దూతాలాపైఃకేతకామోదో విషపరిమళేనఖద్యోతాఃప్రళయానల
స్ఫులిఙ్గరశ్మిభిఃఅళివలయానికాలపాశైఃబలాకాశ్రేణయఃప్రేత పతి
పతాకాభిఃఆపగాఃసర్వతుయమహాపూరఘ్లవైర్వర్ధినానికాలరాత్ర్యా
కుటజతరవఃకృతాన్తహాసైఃఅపిచశరీరేపిసత్వంకాతరతయాబలంయో
మతయాకాన్తిరైవవర్ణ్యేనమతిరోహేనధైర్యంవిషాదేనహసితంశుచా
నయమశ్రుణాఆలపనంమానేనఅజ్ఞానసహనతయా కరణాన్యపాట

వేనసర్పన్ఛఅరత్యాడుల్లిఖ్యమానమివానవరతరయ వాహినా శ్రుధా
రాప్రవాహేణాపభజ్యమానమివసన్తతైర్నిశ్వాసప్రభఞ్జ నైరుత్థన్య
మానమివమదనదుఃఖోత్కళికాసహ స్రైరజస్రపాతిభిరిత స్తతో జర్జరీ
క్రియమాణమివమకరధ్వజశరాసారైర్వపుష్మైవసహజీయ మాణ మివ
స్వల్పావశేషసజ్కల్పలిఖి తేననిర్విశేషవృత్తినాకాదమ్బరీశరీరే ణేవస
హకణ్ఠలగ్నంకరంకధనుపిజీవితంధారయన్ ధారాధరజలక్లిన్నతరు తల
మాప్లావితోపా న్తంహరిత శాద్వలమ్ ఆసేవ్యతటలతావనమ్ అనవరత
రోధోజలప్రవేశంకలుషిత స్రో న్త మవశీర్యమాణోద్దణ్డకుముదదళ గ
హనమామగ్నకమలషణ్డమ్। ఉత్పవమానాశ్యానకిఞ్జల్క దళశకలమ్ ఆ
జర్జరితకల్హారకువలయముద్భ్రాన్తాళివలయముడ్డీనహంసమాలమ్ అనవ
స్థానసారసారసితకరుణనువశీష్టదళదళనిలీయమానోచ్చకితచక్ర వాక
యుగళమత్కమ్పితకాదమ్బకకదమ్బకాశ్రియమాణోపకూలనడ్వలమ్
ఉత్కకలవిజ్కకలాపివకబలాకాధ్యాసితోపాన్తపాదపమ్ అన్యది వా
దృష్టపూర్వమివాదత్తదృష్టిసుఖమ్ అనుత్పాదితహృదయాహ్లాదమ్ అను
భజనిత మానసప్రీతిత దేవాచ్ఛాదనముపాహితద్విగుణదుఃఖమాససాద॥

ఆసాద్యచోపసర్పన్నేవసర్వానశ్వవారానాదిదేశ కదాచిదసౌ
వైలక్ష్యాదస్మాలోక్యాపసర్ప్యేవ తచ్చతుర్వ్యపిపాశ్శ్వేషు అవ
హితాళవస్తు భవన్త ఇతి ఆత్మనాపి తురగగత ఏవ ఖిన్నోప్య ఖిన్నఇవ
విచిన్వన్ లతాగహనానితరుమూలాని శిలాతలాని లతామణ్డపాంశ్చ స
మన్తాద్భ్రామ భ్రామ్యంశ్చయదా న క్వచిత్కిఞ్చి దవస్థానచిహ్న
మద్రాక్షీత్ తదాచకారచేతసి నియతమసౌపత్రలేఖానకాశాత్ మ
దాగమనముపలభ్య ప్రథమమేవాపక్రాన్తో యేనావస్థాన చిహ్నమా
త్రకమపినోపలక్ష్యతేనిరుద్దేశంగతశ్చ క్వాపి ఆస్మాభిరేవ మన్నిష్ఠోహన
దృష్టఃతత్కష్టతమమాపతితంవైశమ్పాయనమదృష్ట్వాస్మాత్ప్రదేశాత్ప్ర

చమపి గన్తుంపాదావేవనోత్సహేతే మేమన్మథశరవిషప్తాశ్చకాదమ్బరీ
దర్శనమాత్రకావలమ్బనాఽ తుణమపివిలమ్బమ నన్తీకరువఁతుమాఽ ఔ
మతయామీ ప్రాణాస్సత్వథావినష్టాస్మిన దృష్టాదేవీ కాదమ్బరీనాపివై
శమ్పాయన ఇత్యేవముత్పన్ననిశ్చయోఽహ్యపరిచ్ఛేద్య స్వభావత్వా త్ప్రీ
త్యాశాయాఽకదాచిదస్యవృత్తా న్తస్యాబిజ్ఞానుహాశ్వేతాపి భవత్యేవత
త్తాన్తుతావత్పశ్యామితతోయథాయు క్తంప్రతిపత్స్య ఇత్యారోప్యహృ
దయేఽబాశ్రమసైన్యవనాతిమూఢే నివేశితతురగసైన్య స్సమాయోగము
పనీయనిర్మోకపరిఘుసృఘుకోజ్జ్వలతజ్యోత్స్నాభిరామే పరిధాయువాస
సీతధాస్థితపర్యాణమేవేన్ద్రాయుధమారుహ్యమహాశ్వేతాశ్రమ ముప
జగామ । తత్రాప్రవిశన్నేవావతీర్యమహాశ్వేతావలోకన కుతూహా
లాత్పశ్చాదాకృష్టేన ఇన్ద్రాయుధేనపరిజనేనరాజపుత్త్రీశ్చానుగమ్య
మానోవివేశ । ప్రవిశ్యచమహాద్వార పవ శిలాతలే సముపవిష్టాముధో
ముఖీమసహ్యమన్యువేగోత్కమ్పితసర్వావయవామనవరతనయనజల
వర్షిణీమున్నిద్రవర్షావాతాహతలతామివోద్భవన్తీదినదృష్ట్వాకథం కథమపి
తరళికయాపిధృతశరీరాంమహాశ్వేతామపశ్యత్ । దృష్ట్వాచతాం న
తాక్షీమసోదపాది హృదయేమానామదేవ్యాఃకాదమ్బర్యాపేవకిమప్య
నిష్టముత్పన్నం భవేద్యేనేయమీదృశేసమవస్థాహర్షహేతావపి మదాగ
మనేఽనుభూయతేమహాశ్వేతయా ఇత్యాశఙ్కాభిన్నహృదయఃఉడ్డీ
నైరేవప్రాణైఃపదేస్ఖలన్నివపతన్నివముహ్యన్నివఉపసృత్యోపవిశ్య
చతస్యైవశిలాతలస్యైకదేశేప్రోద్భవప్రవిషణ్ణవదనఃకిమేతదితితరళి
కామపృచ్ఛత్ । సాతు తదవస్థాయాఅపి మహాశ్వేతాయా ముఖ
మవలోకితవతీ ॥

అథానుపసంహృతమన్యువేగాపిగద్గదికావగృహ్యమాణకణ్ఠా మ
హాశ్వేతైవప్రత్యవాదీత్ । మహాభాగకిమితి నావేదయతేవ రాకీయ

యామః జాభిమూతైకకరిసహృదయయాపునరప్యదుఃఖశ్రవ ణార్హోఽ
స్యాత్మీయదుఃఖం శ్రావితఃసైవాహంమన్దభాగ్యానుహాభాగజీవితవ్యస
నినీనిర్లజ్జా నిర్ఘృణా నిష్క-రుణాచదుఃఖమిదం శ్రూయతామస్మ ద్గృహం
కేయూరకాగ్భ్రరదాగమన మాకర్ణ్య విదీర్ణమానసానమయాచిత్రరథ
స్యానుసోరదఃప్రారితో నమనిరాయాఃప్రార్థనా కృతార్థితానాత్మ నః
సమీహితంసమ్పాదితంనగృహాత్ప్రత్యాగతస్యనన్వాపీడస్యప్రియమను
ష్ఠితం న చాపి హృదయవల్లభసమాగమ నిర్వృతాప్రియసఖీకాదమ్బ
రీవీక్షితేత్యుత్పన్నానేకగుణవైరాగ్యాగాఢబన్ధా కాదమ్బరీ స్నేహ
పాశానపిఛిత్వాపునఃకష్టతరతపశ్చరణాయాతైర్వాయాతాయా వద
త్రసుహోభాగైస్యవతుల్యవయసమాకృతిమన్తమున్ముక్తమివాన్తఃకర
ణేశూన్యశరీరముత్తరళము ఖముత్ప్లుతాబన్ధలక్ష్యశూన్య యాదృష్టా స్మ
ప్రనష్టమివకిమపీత స్తతోవిలోకయన్తం బ్రాహ్మణయువానమువశ్యమ్
సతుమామ ుపసృత్యానన్యదృష్టిరదృష్టప్రూరోప్యపిప్రత్యభి జానన్నివా
సం స్తుతోపిపరిచితఇవాసమ్భావితోఽపుష్పపారూఢ ప్రౌఢప్రణయ ఇ
వాస్మిన్గోపిపగవానివ ప్రేమ్ణాశూన్యోపికిమపిస్మరన్నివదుఃఖితాకా రో
పిసుఖాయమానఇవతూష్ణీంస్థితోపి ప్రార్థయమానఇవ అపృష్టోప్యా వే
దయన్నివాత్మీయామవస్థామభినిర్దిన్నివ అనుశోచన్నివహృష్యన్నివవిషీ
దన్నివ బిభ్యదివ అభిభవన్నివ భీతఇవ ఆకాఙ్క్షన్నివానుస్మరన్నివకిమ
పివిస్మృతనిమేషేణనిశ్చలస్తథ్వభూతాక్షరద్వాప్పపూరా న్నేత్రాణిక
ర్ణా న్తమున్మిషన్నివికసి తేనేవాముకులితతారకేణచక్షుషామత్తఇవా విష
ఇవనియుక్తఇవాపిబన్నివార్పయన్నివా నర్పితన్నివఆకర్షన్నివసుచిర మా
లోక్యాబ్రవీత్ । సుతనుసర్వపవహాజగతిజన్మనోవయసఆకృతే ర్వాస
దృశమాచరన్నవచనీయతామేతితవపునరేకాన్తవామ ప్రకృతేర్విధో రి
వభినవదృశానుష్టా పైకోఽయంప్రయత్నః యదియమక్లిష్టమాలతీ కుసు

మనుష్యమారామాలేవకణ్ప్రణయైకయోగ్యా తనురనుచితేనా మునాక
ష్టతమేనతపశ్చరణపరిక్లేశేనవ్యర్థనిమిపనీయతే కిన్నరూపవయసో రను
రూపేణసుమనోహారిణీం తేవరసాగ్రయిణాఫలేనసంయోజ్యతే। జా త
స్యహిగూపగుణపిహీనస్యాపజన్మోపనతా నిజీవలోకసుఖానిఅనుభూయ
శోభతేపరత్రఫలసమృద్ధస్తీతపశ్చరణపరిక్లేశఃకింపునరాకృతిమతోజనస్య
తద్భుఃఖయతి మానుస్యాఃస్వభావసరసాయాస్తనోర్మృణాళిన్యా ఇవ
తుహినపాతఃపరిక్లేశోయదివాత్వాదృశీజీవలోకసుఖేభ్యఃపరా ఙ్ముఖీకృతపసాక్లేశయత్యాత్మానంతదావృధావహతిధనురధిజ్యంకుసుమకార్ముకనిష్కారణముదేతిచన్ద్రిమాఃవ్యర్థోవసన్తమాసస్యాగమోనిష్ఫలానికుముదకువలయకల్హారకమలాకరవికసితావినిష్ప్రయోజనోజలదసమయారమ్భడమ్బరోనిరర్థకాన్యపవనానికించాజ్యోత్స్నయాకింవాలీలాసరిత్పులినైర్మలయానిలేనవేతి॥

అహాస్మదేవస్యపుణ్యరాశైవవృత్తాన్తాదాపేతకౌతుకాసర్వంతథా
వదన్తమపకస్త్వంకుతావాసమాయాతఃకిమర్థంవామామేవచిరధాసి ఇ
త్యపృష్టైవావ్యతోఽగచ్ఛమ్గత్వాచదేవతార్చనకుసుమాన్యచ్చి న్వ
న్తీతరళికామాహూయాబ్రువంతరళికేకోఽయంయువాబ్రాహ్మణాకృ
తిఃకోఽప్యస్యవిలోకయతావదతశ్చాన్యాదృశఏవాభిప్రాయోమయోప
లక్షితఃతన్నివార్యతామయంయథానపునరత్రాగచ్ఛతిఅథనివారితో
యద్యాగమిష్యతితదావశ్యమ్మైవాభద్రకంభవిష్యతీతిసతుని వార్య
మాణోపెదుర్నివార్యవృత్తేర్మదనహతకస్యదోషైర్భవితవ్యతయాచానర్థ
స్యనాత్యక్షీదేవానుబన్ధమతీతేషుకేషుచిద్దివసేష్వేకదాగాఢాయాం
రజన్యాముద్ధిరన్తివభరేణోద్దీపితంస్మరానలంజ్యోత్స్నాప్రకారమిన్దు మ
యూఖేషులబ్ధనిద్రాయాంతరళికాయామనవాప్తనిద్రాసుఖాసన్తా
పాన్నిర్ధాయాస్మిన్నేవశిలాతలేవిముక్తాఙ్కేకల్హారసుగన్ధినామన్దమన్దేనాచ్ఛో

దానిలేనావీజ్యమానావర్ణసుధాకూర్చకైరివకరైర్ధవళితదశాశాముపెచ
న్ద్రసుసినిహితదృష్టిరపినామాయమేభిరమృతవర్షిభిరఖిలజగదాహ్లాద కా
రికరైశ్చన్ద్రమాస్తవపిహృదయవల్లభంమేవర్షేదిత్యాశంసాప్రసజ్జేనదేవ
స్యసుగృహీతనామ్నిః పుణ్డరీకస్యస్మరనీకధమభాగైర్మేమన్దభాగ్యా
యాఃతాన్శశాన్యాపిదివ్యాకృతేర్మహాపురుషస్యనభసోఽవతీర్ణస్యభా షి
తమళీకముపజాతంజాతానుకమ్పేనవాయథాకథఞ్చిజ్జీవతు జీవితప్రి
యాతపస్వినీత్యేవమేవసమాశ్వాసితాస్మియేనపుణ్డరీకమేవానేనమేన
దత్తంకింకరోతుదేవస్సగృహీతనామాపుణ్డరీకోయఃపరాసుదేవోత్తిష్ఠ
నీతఃకపిఞ్జలస్తుజీవన్మృతఃకథమియతాకాలేనగతేనాపి నిష్కరుణేన
వార్తాపిమేనసమ్పాదితేత్యేతానిచాన్యాని ఆజాలానియద్దుర్జీవిత గృహీ
తాజాగ్రత్యేవాతిష్ఠమ్॥

అథనిభృతపటసఞ్చరణమాచరణాముత్కర్ణకిత మనవరతపతిత
మదనశరశల్యనికరనిచితమివ శరీరముద్వహన్తముద్వేకాశికేతకీరజఃపట
లధవళంప్రథమతరమేవభస్మసాత్కృతమివమదనహుతభుజాగ్రేణ
కుణ్డలీకృతంమృణాళికావలయ మపర్యుషితంశాసనవలయమివావశ్యం
మరణాయసకలజగదప్రతిహతశాసనేనకుసుమధన్వనావిసర్జిత మద్భు
తసాధ్వసోత్కమ్పతరళితయాకేతకీగర్భసూచ్యాకర్ణపరంగమ్య తేరే
ఖాతోఽసిమయేతిమన్మథప్రథమసహాయస్యచన్ద్రమసఃకరశాఖ యేవక
ర్ణాన్తలగ్నయాతర్జ్యమానము ద్వేగావర్జితేననయనసలిల స్రోత సాత్మనే
జలాఞ్జలిమివప్రయచ్ఛన్తమాత్మేచ్ఛయైవమకరగ్రహణాయ నిర్వర్తిత
స్నానమివస్వేదామ్బుసా నయుక్తమేవతేపరహృదయమవిజ్ఞాయోపగ
న్తుమితిపదేపదేనివార్యమాణమివగురుణోరుస్తమ్భేనాచూరతఏవ మ
ణాలిఙ్గనాళీకాశయాప్రసారితభుజయుగళ ముత్కళికా సహస్రవిష
మంకాగసాగరమివప్రతరన్తమనవరతప్రవృత్తైరాకృష్యమాణమివపు

రస్తాద్గిరైర్నిశాసమరుద్భిరుహ్యమానమివదిఙ్ముఖప్లావితజ్యోత్స్నాపూ
రేణరణకశూన్యముచ్చుచ్ఛ్వసంస్రోముక్తసత్వేనప్రాపన్నంకృప
ణతయా అవధీరితందైన్యేనసంగృహీతంతరళతయాచిసర్పితంలజ్జయా ధి
క్కృతంధాత్రైనగుగారిక్తంపరలోకభీషయాఅస్థీకృతంస్వగు చ్ఛావి
ముక్తం యుక్తాయుక్తవివేకేనసజ్జల్పజన్మనపవకేవలస్యవశేస్థిత మావి
ష్టమివగుత్తనివడున్మాదాదాపత స్తంకూరతోపిడివసనిర్విశేషేణచన్ద్రి
తపేన విభావ్యమాగత మేవయువానమ్ప్రాతుమ్॥

దృష్టాస్వచతంతాస్వశంనిస్పృహాప్యాత్మనిపరంధయముపగతవ
తీచేతస్యకరవమ్అచిరాకష్టతరమాపతితంయస్యయమేవమున్మాదా
గత్యపాణినాపి స్పృశతిమాంతదామయేదమపుణ్యాహతకంశరీరమిత్స్వ
ప్నవన్తచ్చిరాద్దేవస్యపుణ్డరీకస్యపునర్దర్శనప్రత్యాశయాచిభోత్తరము
ప్యజీకృత్యవ్యర్థతామేవయాతంప్రాణసన్ధారణమితి। సత్వేవంవి నయ
న్తీమేవ మాముపసృత్యాబ్రవీత్। చన్ద్రికముఖిహన్తమృగ్యతో మా మ
యంకుసుమశరనహాయశ్చనాగ్రిమాఃతచ్ఛరణమాగతోఽస్మిరక్షమాంవశ
రణనునాథవాగ్రహగ్రహీకారాత్తుమాత్మ నాత్వదాయత్తంమేజీవితమ్।
శరణాగతపరిత్రాణంహితపస్వినామపిధర్మఏవత ద్యదినమా మాత్మ
ప్రదానేనసమ్భావయసితదాహతోఽహమాభ్యాంకుసుమశరశిశిర కిర
ణాభ్యామితి। అహస్తుతదాతదాకర్ణ్యకర్ణోటిత్యుత్తమాఙ్గనిర్దతజ్యాలే వ
రోపానలేననిర్దహన్తీవతమున్మిషద్బాష్పస్ఫులింగయావృష్ట్యాతదా తర్జ
నాయేవాపాదతలాచుత్క-మ్పితగాత్రయష్టీరావిష్టేవాత్మాన మవ్యా
చేతయమానాక్రోధావేగరూఢోత్తరమవదమ్। ఆఃపాపకథమేవం గత
తోమోమూత్తమాఙ్గేనతేనిపతితంవజ్రంఅవశీర్ణావాసహస్రధానజిహ్వా
విహ్వలతాంగతావానవాణీనష్టానివానాత్మరాణిఇమ్యేచననన్తేవ్యతే
ఽస్మిన్కరీకేసకలలోకశుభాశుభసాక్షిభూతానిపఞ్చమహాభూతానియేనై

వంవదన్నాగ్నినాభస్మీకృతోసినవాయునాపహృతోసినభయసాప్లావితో
సినధాత్రాక్యరసాతలేప్రవేశితోసినాపితక్షణమేవ ఆకాశేనాత్మనిర్వి
శేషతాంనీతోసివ్యవస్థితేఽస్మిన్లోకత్రయేకుతస్త్వముత్పన్నఏవంభూ
యస్సిర్యగ్జాలిరివకామచారీనకిఞ్చిదపివేత్సియేనైవభలుహాతవిధినాసము
పగర్హితవదనరాగఃస్వపక్షపాతమాత్రప్రవృత్తిరనిరూపితస్థానాస్థాన
వాదిశుక ఇవవక్తుమేవంశిక్షితస్తేనైవకిమితితస్యానేవజాతా నష్టిస్తోసి
యేనైకాస్తహాసహేతువదక్రోధమపినోత్పాదితవానసిత ద్దురుక్తై
స్తేఽహమ్స విభాగమిమంకరోమియేనాత్మవచనానురూపాం జాతిమా
పన్నోనైవాస్మద్విధాంకామయసేఇత్యుక్త్వాచన్ద్రాభిముఖీభూత్వాకృ
తాఞ్జలిఃపునరవదమ్భగవన్పరమేశ్వరసకలభువనచూడామణేలోకపా
లయదిమయాజీవస్యపుణ్డరీకస్యదర్శనాత్ప్రభృతిమనసాప్యపరఃపు
మాన్నచిన్తితస్తదానేనసత్యవచనేనాయమళీకకామీనఃదురీతాయా
మేవజాతౌపతత్వితి । సతుమద్వచనానన్తరమేవనవేద్మికిమసహ్యవ్యథే
ర్మదనజ్వరస్యవేగాదుతసదోవిపాకస్యాత్మనోమమకృతస్యగర్హణాత్
ఆహోస్విన్మద్వచసఏవసామర్థ్యాదాచ్ఛిన్నమూలస్తరురివాచే తనఃక్ష
ితావపతత్ । అతిక్రాన్తజీవితేచతస్మిన్ కృతాక్రన్దాతత్పరిజనతఃశ్రు
తంయథాసోమహాభాగస్యైవమిత్రమిత్యుక్త్వాత్రపావనమ్రముఖీ
మహీమ్మహీయసాశ్రుప్లావితేనతూష్ణీమేవాప్లావితవతీ॥

చన్ద్రాపీడస్యతుతత్తదాకర్ణ్యకర్ణాన్తాయతలోచనద్వయామీ
లనభగ్నదృష్టేర్ధృష్టవచనసౌష్ఠవస్యభగవతికృతప్రయత్నాయామపి
భగవత్యామపుణ్యభాజాస్మిన్జన్మనినమయాప్రాప్తం దేవ్యాఃకాద
మ్బర్యాశ్చరణపరిచర్యాసుఖం తజ్జన్మాన్తరేపిభగవతీ సమ్పాదయిత్రీ
భూయాదితిగదతఏవకాదమ్బరీసమాగమాప్తిపీడఃఖేనైవ భేదోన్ము
ఖరిముకుళవివశేలీముఖాభూతాత్స్వభావసరసంహృదయమస్ఫుటత్ ।అ

థమహాశ్వేతాయాశ్శరీరముత్సృజ్యసనమ్భ్రిముప్రతిపన్నచన్ద్రాపీడశ
రీరాయాంభర్తృదారికేకింలజ్జయాదుశ్శ్రావగన్యథైవ కథము ప్యాస్తే
దేవశ్చన్ద్రాపీడోఽయంభగ్నేవాస్య గ్రీవానమూర్ధానంధారయతి విచా
లితోపినకిఞ్చిదపిచేతయతేనాన్తఃప్రవిష్టతారకేలోచనే సమున్మీలయతి
నాయంయథాస్థితానాంగాత్రాణామిష్టేనమనాగప్యుచ్ఛ్వసిత్యేవ ।
హాదేవచన్ద్రాపీడతేకాదమ్బరీప్రియ క్వేదానీం త్వయాతయా వినాగ
వ్యతఇక్ష్యన్తే క్రూరవచసితరళికాయాంతీర్యగాభుగ్నచన్ద్రాపీడముఖ
నిహితనిశ్చల స్తబ్ధదృష్టినిశ్చేష్టాయామేవమహాశ్వేతాయాం ఆఃపాపే
దుష్టతాపసికేమికంత్వయాకృతమపాకృతాఖిలజగత్పీడస్య దేవస్య తా
రాపీడస్యకులమున్మాదితమనాధీకృతాఃప్రజాస్సహాస్మాభిః భగ్నాఃప
ఞ్చానొగుణానామర్దళితాఃకకుభోఽర్థిలోకస్యఇదానీంకస్యవదన ముద్వీక్ష
తారిలక్ష్మీకోఽవలమ్బనంభవతుభూమేఃకరం సేవన్తాంసేవకాఃI త్వయా
వినాసమ్ప్రతివ్యసనమేవ సేవావృత్తావృత్తంసమానశీలత్వ మస్రమితా
శ్రాన్తపరిజనశ్లాఘాలఘూకృతోభృత్యాదరో మూర్ధ్నాతాని ప్రియాలపి
తానిసమాప్తపరిత్యాగకథాకథరికథావశేషీభూతోసి భూతపూర్వాఃకము పయాస్తుసామ్ప్రతంప్రజాఃకిం సమ్ప్రతిసమాధానం సాధూనా
మధునాధుర్ధరేత్వయివిపన్నేకస్సముద్వహతుదేవేనతారాపీడే నోఢాం
ధురంధీరస్యాపిలేకథం కాతరస్యేవ శుచా భిన్నంశిరందయాళోరపికే
యమద్యేదృశీనిర్దయతాజాతాస్మాసు తేదవప్రసీద సకృదప్యాజ్ఞాపయ
అవధేహిభక్తజనాభ్యర్థనాంప్రతిపద్యస్వప్రాణాన్తత్వయా వినా
క్షణమపి ప్రాణితిపుత్రవత్సలోదేవస్తారాపీడో నదేవీవిలాసవతీనార్య
శుకనాసో నమనోరమా నరాజానో నాపిప్రజాఃపరిత్యజ్య చసర్వా
నేకాకీ క్వ ప్రస్థితోసికుత స్తవేయమేకపద ఏవేదృశీనిష్ఠురతాజాతాక్వ
సాగురుజనస్యోపరిభక్తిర్య దేవమనవేక్ష్య ప్రయాసీత్యుక్తవ త్యవనితల

విముక్తాత్మనాగరలతి పరిజనే తదాకర్ణ్యో త్కర్ణ్య హాహాకిమేతదిత్యు
ద్భ్రాన్తైరాజపుత్రలోకేసముల్లలితోత్పక్ష్మనయనదర్శిని చన్ద్రాపీడవద
నవిశేషతస్సదీనతర హాహారవకృతాక్రన్దేశుచేవపర్యాయో త్క్షిప్తఖర
చతుష్కాహతత్మ్మతలేముహుర్ముహురాత్మోన్మోచనా యేవాచ్ఛోటి
తభరఖలీనకనకశృఙ్ఖలయోగేతురజ్ఞతాంముముక్షుతీవేన్ద్రాయుధే పత్ర
లేఖానివేదితచన్ద్రాపీడాగమనా చన్ద్రోదయోల్లాసనీవేలేవ ముహూ
చధ్ఛేప్సుకరధ్వజావ్యాజీకృత్యకాదమ్బరీదర్శనం మాతాపి త్రోఃపురః
ప్రతిపన్నశృఙ్గారవశాభరణారణన్నూపురేణ ముఖరమేఖలాదామ్నా
రమ్యోజ్జ్వలవాససాకల్పితానఙ్గవలివిభ్రమేణ గృహీతసురభిమాల్యా
నులేపనపటువాసాద్యపకరశేనానిబహునాపరిజనే నానుగమ్య మా
నాపురఃకేయూరకేణాపదిశ్యమానమార్గా పత్రలేఖాహస్తావలమ్బి నీ
మదలేఖయానహకృతాలాపామదలేఖేపత్ర లేఖాకథయత్యన్య దహరి
పున స్సన్యకాన్తనిష్ఠురహృదయస్యశరసుతేర్ని స్త్రింశస్యాగమన మేవ
నశ్రద్దధే కిం నస్మరసితత్తస్య మదవస్థామశ్రద్దధానస్య హిమగృహకే
మదీయమర్మాయదుద్విదగ్ధబుద్ధేర్వక్రభాషితం యత్రసస్మిత మాలోకిత
యాశ్వయైవాన్యే సుతరామేవసంశయకారిప్రత్యుత్తరంద త్తరతడసౌ
మరణేపి సేనశ్రద్దధాత్యేవేమామవస్థామ్ । అన్యచ్చ యదిమదర్థేదుఃఖ
మేవమియమనుభవతీత్యేతదస్యచేతస్యభవిష్యత్తదా తథా గమనమేవ
నాకరిష్యత్ । తత్రగతోప్యసౌయత్కిమపివక్తవ్యస్తవ్యైవ మయా
పున్దర్శనోనాలపితవ్యోనోపాలబ్ధవ్యో న చరణపతితస్యాప్యనునయో
గ్రాహ్యో నాహంప్రియసఖ్యాప్రసాదనీయేత్య భిదధానై వాచే
తితాగమనఖేదాచన్ద్రాపీడదర్శనాయోత్తామ్యతీతత్రైవాజగామ ॥

అగత్యచోద్ధృతామృతమివరత్నాకరమిన్దువిరహిత మివనిశాప్ర
భ్రష్టమస్తమితతారాగణమివగగనమవచితఫల కుసుమ శోభమివోపవన

మూ శ్చాతశకర్ణికమివకమలముష్ణశీతాఙ్కురమివమృణాళమవలుప్తే తరళ
మణిమివహారమున్మకజీవితంచ నాగ్నిపిడమద్రాక్షీత్ । దృష్ట్వాచ తం
సహసాకిమిదమిత్యధోము ఖీ ధరాతలముపయాన్తీకథంకథమపి ముక్తా
క్రన్దయామదలేఖయాఽఽర్యతకాదిమ్బరీపత్రలేఖాపునరున్మోచ్య కాద
మ్బరీకరతలమచేతనాక్షీతిమూ పాగమత్ । చిరాచ్చలబ్ధసంజ్ఞాకాదమ్బ
రీతధేవమూఢేవనిశ్చలస్తబ్ధకృష్టరావిష్టేవ స్తమ్భితేవనిష్ప్రియత్వాన్నిని
శ్వసితుమపివిస్మృతావిస్మితేవాన్తర్మన్యుభరనిస్పన్దేవచన్ద్రాపీడవదన స
న్దానితాక్షీశ్యామారుణానన గ్రహోపరక్తేన్దుబిమ్బేవపాణ్డూసీనిశా
నిశితపరశుపాతోత్కమ్పినీల తేవవేపితాధగకిసలయాలిఖి తేవస్త్రీస్వ
భావవిరుద్ధేనచేఙ్గసాతస్థౌ । తథాస్థితాన్తితామున్మోక్తార్తనాదా సపాద
పతనంమదలేఖాబ్రవీత్ । ప్రియసఖిప్రసీదోత్సృజయినంమున్యుసమ్భా
రమనారటన్తీబాష్పమోక్షేణాముచ్యమానేఽస్మిన్నియతమపిఅతి జలభ
రభారోత్పీడితరన్ధ్రడాకమివమృదుసరసంసహస్రధాస్ఫుటతి తేహృదయ
మిదమితిఅపేక్షస్వదేవీంమదిరాం దేవంచిత్రరథఞ్చత్వయాపినాకులభ్వ
యమపినాస్తీత్యుక్తవతీంమదలేఖాంకాదమ్బరీవిహస్య ప్రత్యవాదీత్ ॥

అపుణ్యస్యత్తికేకుతోఽస్యమేవ జ్రసారకఠినస్యహృదయస్యస్ఫుట
నమ్ ఆలోకైవయన్నసహస్రధాస్ఫుటితమ్ । అసచయాజీవితస్యాస్య
ర్వమిదంమాతాపితాబన్ధురాత్మాసఖ్యఃపరిజనఖితిమయా పునర్మి ఽయ
మాణయాజీవితభూతంకథమపిసమాసాదితమిదం ప్రియతనుశరీరం య
జ్జీవదజీవద్వాసమ్భోగేనామరణేనవావిధాపిసర్వదుఃఖానామేవోప
శాన్తయేతత్కిమితిదేవేనాగచ్ఛతామదర్థం ప్రాణాంశ్చోత్సృజతా సు
దూరమారోపితంగురుతాఖ్యంచనీతమాత్మానమశ్రుపాత మాత్రకేణల
ఘూకృత్యపాతయామికథఞ్చస్వర్గగనోన్ముఖస్యదేవస్యరుదితేనామఙ్గ
ళంకరోమికథంవాపాదధూళిరివపాదావనుగస్తుస్యతాహర్షస్థానేరో

దివ్యకిం మేదుఃఖమధునాతు మేసర్వదుఃఖా న్యేవదూరీభూతానికి మద్యాపి
రుగ్య తేయదర్ధంకులక్ర మోనగణితోగురవో నాపేక్షితాఽధర్మో నాను రు
ద్ధోజనాపవాదాన్నభీతంలజ్జాపరిత్యక్తామదనోపచారైఃసఖీజనః ఖేది
తోదుఃఖితామే ప్రియసఖీమహా శ్వేతాతస్యాఃకృతేప్రతిజ్ఞాతమప్య న్య
థాజాతంమమే త్యేతదపిచేతసినకృతంతస్మిన్మదర్థ మేవోజ్ఝిత ప్రా ణే
ప్రా ణేశ్వరే ప్రా ణాన్ప్రతిపాలయన్తీత్వయైవం కిము క్తాహమ్ అ
స్మిం స్తుసమయేశరణమేవ శ్రేయోన జీవితంమేసర్వప్ర కారలజ్జా కర
న్యజీవితంనపునర్మ రణమ్ । తస్యదిసుమోపరి స్నే హఃకరోషవానుత్ప్రియ
హితంతన్మదీయమప్యాత్మని స్నే హమారోప్యతథాక ర్తవ్యంయథాన తా
తోనామ్బావామఃస్నే కాదాత్మానంపరిత్యజతః । యథాచమయివాఞ్ఛ
తంమనోరథంత్వయిప్రారయతఃయేనపరలోకగతాయా ఽపిమేజ లాఞ్జ
లిదాయీపుత్రకోభవిష్యతి । యథావాపిసఖీజనఃపరిజనో వానస్మరతి
శూన్యం వానున్నవనమాలోక్యనదిశోగృహ్ణాతితథాకరిష్యసి। పుత్రకస్య
మేభవనాజనేసహ కారిపోతక కృత్వయామచ్చితయేవమాధవీ లతయా
సహైవాద్వాహమజ్జళంస్వయ మేవనిర్వ ర్తనీయంమచ్చరణతల లాలిత

న్యబాలాశోకవిటపస్యకర్ఫ్రకారార్ధమపినపల్లవలవఃఖణ్డసీయోమత్సమక్ష
ర్థితాయామాలత్యాఃకుసుమానిదేవార్చనాయైవాచ్ఛేయాని । వాసభ
వనేమేశిఖోభాగనిహితఃకామదేవపటఃపాటనీయఃస్వయంరోపి తా
శ్చూతవృక్షకామేయథాఫలంగృ హ్ణన్తి తథాసంవర్ధనీయాఃపఞ్జరబద్ధ
దుఃఖాద్వారకీకాళిన్దీసారికాశుకశ్చపరిహాసాద్వాపిమోక్తవ్యోమదజ్ఞ
శాయినీనకులికాస్వాజ్ఞపవశాయయితవ్యాపుత్రకోమేబాలహరిణస్తర
ళకఃక్వచిత్తపోవనేసమర్పణీయఃపాణితలసంవర్ధితంజీవఞ్జీవక మిథునం
యథాక్రీడపర్వతకేనవిపద్యతేతథాకార్యమ్ । పాదసహచారీహంసకో
యథానహన్యతేకేనచిత్తథావిధేయమ్ । అపరిచితగృహవసతిస్తపస్వినీ

బలాద్ధృతావనమానుషికావనపవోత్సృష్టవ్యా। క్రీడాపర్వతకటక్షై
చిమపశాన్తాయతసస్పినే ప్రతిపాదయితవ్యః। శరీరోపకరణాని మేప
ర్వాణ్యేవ బ్రాహ్మణసాత్కర్తవ్యానీతి పునరాత్మనిప వాఙ్మప్ర
ణయినీకర్తవ్యాఅపరమపియత్తేరోచ తేతత్సర్వకర్తవ్యమ్। అహంపున ర్ది
మనుస్మృతకిరణరశ్మిభిరనాశ్యానచన్దనచర్చాభిరనవరతధారాగృహ సా
రస్యైకైరేకసన్తానతానతుహినకరకిరణనికరతారకితతార హారార్పణై
ర్మణికర్పణప్రణయనైనమలయజజలార్ద్రపద్మినీపత్రాస్తరణేనసరసవి
సకసలయిస్రన్తైరికరోరమృణాళినీతల్పకల్పనయోద్వికాశకమల కుముద
కువలయశయనైశ్చదగ్ధశోషము జ్వలితచితా నలేజ్వాలామాలిని దేవ
స్యచన్ద్రాపీడస్యకణ్ఠలగ్నానిర్వాపయామ్యాత్మానమ్।ఇత్యభిదధా నా
కృతమరణానుబన్ధాకృతవిధారణానుబన్ధాంమనలేఖామవచ్ఛిద్యా పస్మృ
త్యచమహాశ్వేతాకస్యేగృహీత్వానిర్వికారవదనైవపునరవాదీత్॥

ప్రియసఖితవాస్తికీదృశ్యపి ప్రత్యాశాయయానురాగ పరవశా
పునఃసమాగమాకాఙ్క్షిణీతు శైక్షణేమరణాదధికానిదుఃఖాని అనుభవన్తీ
జీవితమలజ్జాకరమనన్తశోచ్యమనుపహసనీయమవాచ్యంధార యసి మ
మపునఃసర్వతోహరణాశాయాఃసాపినాస్తితదామన్యే ప్రియసఖీం
పునర్జన్మాన్తరేసమాగమాయేత్యభిధాయ ఉత్పుష్ట వ్యమానపులక కేనకో
ద్భాసినేన్యసమసాధ్వసానిలాహతోత్కమ్పోత్తరఙ్గమాణానన్దబాష్ప వే
గోర్మితరళసఙ్గళత్సేవదనుకర్దచిన్దునిస్యన్దినీము కుళాయమాననయన కు
ము దాకుము దినీవచన్ద్రాపీడచన్ద్రాస్తమయవిధురాతదవస్థేపిహృద
యవల్లభేసమాగమసుఖనిర్వానుభవన్తీసరభసముపరిపర్యస్తచి కుర హా
స్తోద్వాన్తకుసుమనివహేనమూర్ధ్నా అర్చయిత్వాచన్ద్రాపీడచరణౌ స్ర
వత్సేకదామృతాభ్యాంహస్తాభ్యాము త్క్షిప్యాఙ్కేనధృతవతీ। అథ
తత్కరస్పర్శేనసముచ్ఛ్వసతఇవచన్ద్రాపీడదేహోత్ ద్భూటితి ఋహీన

మయమివతం సకలమేవ ప్రదేశంకుర్వదవ్య క్తరూపంకిమపిచ న్ద్రధ వ
శంజ్యోతిరివోజ్జగామ। అనన్తరఞ్చా నన్తరీక్షేశుర స్తీవామృతమ శరిరి ణీ
వాగ శ్రూ యత వత్సేనుహో శ్వే తేపు రపిత్వంమయైవసమాశ్వాసితావ
ర్తసేపుణ్డరీకశరీరంమల్లోకేమ త్తేజసాప్యాయ్యమానమవి నాశి భూయ
స్త్వత్సమాగమాయతిష్ఠ త్యేవ ఇదమపరంమ త్తేజోమయంస్వతప వావి
నాశివిశేషతోఒమునా కాదమ్బరీకరస్పర్శే నాప్యాయ్యమానంచ న్ద్రా పీ
డస్యశరీరంశాపదోషాద్విము క్తమపిఆత్మనాకృతశరీరస జ్ఞా స్తేరోహి
నఖివశరీమ త్రైవభవతోస్య స్మ త్ప్రత్యయార్థమాశాపక్షయాదాస్తాంనై
తదపిసంస్కార్యమునకేవా ఖ్యేప్తవ్యము త్సృష్టవ్యంవా ప్రయత్నతఃపరి
పాలనీయమాసమాగమ ప్రా ప్తేరితి॥

తాస్తు శ్రుత్వాకిమేతదితివిస్మ యాక్షిప్తహృదయాస్సర్వాపవగ గ
నతలని వేశేతనిర్మి మేషదృష్టయోలిఖి తాఇవచి త్ర లేఖావర్జమతిష్ఠ। చ
త్ర లేఖాతు తేనతస్యజ్యోతిష్మస్తుషారశీత లేనాహ్లాద హేతునాస్పర్శే నలబ్ధ
సంజ్ఞోత్థాయావి ష్టేవవేగాద్ధావిత్వాపరివర్ధకహస్తాదాచ్ఛి ద్యే న్ద్రా యు
ధమస్మద్విధాతుయథాత్వంపుర రేవమే కాకీవినావాహనం దూరంప్రస్థి
తేదేవేక్షణమపినతిష్ఠ శోభసేఇత్యభిదధానా తేనైవే న్ద్రా యుధే నస
హోత్థానమచ్ఛోదసరస్యక్షీపత్। అథతయోర్నిమజ్జనసమయానన్తర మే
వతస్మా త్సరస్సలిలాచ్ఛేవలోత్కరమివ శిరసిలగ్నం గళజ్జల బిన్దు సన్దో
హమయథాతథాలమ్బి ర్ఘశిఖముఖోపరిపగస్పరాసక్తేరసంస్కార మ
లినతయాచోపసూచితచికొత్థ్వబద్ధంజటాకలాపముద్వహ జలార్ద్ర డే
హోపక్లేనఖినతన్తు మయే నేవ బ్రహ్మసూ త్రేణసముద్భాసమానోఒ మ్లా
వారవిన్దినీపలాశ పృష్ఠపాణ్డునాజీర్ణమన్దారవల్క లేనాబద్ధ పరికరః కరే
ణానానావరోధినీర్జటాఃసముత్సారయ అశ్రు జలచ్ఛలేవాచ్ఛోదస రస్స
లిలమివాన్తఃప్రవిష్టమాతా మ్రా యతాభ్యాంలోచనా భ్యా ము ద్వ

షణ్ ఉద్విగ్నాకృతిస్తాపసకుమారస్సహసైవోదపత్ । ఉద్ధాయచ దూరతఏవోద్గానుబాష్పజలనిరోధపర్యాకులయాస్యాబదలక్ష్యయాదృష్ట్వా వివిలోకయన్నీంమహాశ్వేతామువస్యోకగద్గదమువాదీత్ । గన్ధర్వరాజపుత్రిజన్మాన్తరగతఃప్రత్యభిజ్ఞాయతేఽయంజనోనవేతి॥

సాతైస్వంపృష్టాకోకాన్దమధ్యవర్తినీ ససమ్భ్రమాకులముత్థాయకృతప్రణామాప్రత్యవాదీత్ । భగవత్కపిఞ్జలఏవంవిధాహవపుణ్యవతీయాత్వయూహ్యాత్మనఃకారణాజేవం సమ్భావితాఅథవాయుక్తమేవైదృశేమయ్యనాత్మజ్ఞాయాంసమ్భవనాయాహమేకాన్తపవ్యామోహహతాస్వరంగతేపిదేవేపుణ్డరీకేజీవామితత్కథయకేనాసాపుణ్డరీకేణనీతఃకిమర్థంవానీతఃకమ్వాస్యవృత్తన్త్వావావర్తతేకింవాతవోపజాతంయేనైతావతాకాలేనవార్తామపినదత్తవానసికుతోవాత్వమేకాకీదేవేనవైవాగతోసేతి । సత్వేవంపృష్టోమహాశ్వేతయావిస్మయోస్మృత్వేనకాదమ్బరీపరిజనేనచవ్యాపీడామిగామివీచ రాజపుత్రలోకేనఉపర్యుపరిపాతివాలీక్ష్యమాణఃప్రత్యవాదీత్ ॥

శ్రూయతారి గన్ధర్వరాజపుత్రి తథా కృతార్థప్రలాపావపీత్వామహమేకాకినీ ముత్సృజ్య వయస్య స్నేహోదాబద్ధపరికరఃక్షమేప్రియసుహృదనుపహృత్యగచ్ఛసీత్యభిధాయపురుషం తపనుబధ్నాజవేనఉదపతమ్ । సతుమేప్రతివచనమదత్త్వావగీర్వాణవర్త్మనివిస్మయోత్ఫుల్లనయనైరాలోక్యమానోవైమానికైరవగుణ్ఠితమభిరుహ్యచ్ఛమానగగనమార్గోదివ్యాజ్ఞనాభిరభిసారికాభిరాలోలతారకేణాభిరితస్తతఃప్రణమ్యమానఃతారకాభిరప్సరసఃకుముదాకరంతారకాగణమతిక్రమ్యచన్ద్రాభిరామసకలలోకంచన్ద్రలోకమాగమమ్ । తత్రచమహాశ్వేతాదయాఖ్యాయాంసభాయామిన్దుకాన్తమయేమహతిపర్యఙ్కేతత్పుణ్డరీకశరీరంస్థాపయిత్వామామువాదీత్ । కపిఞ్జల జానీహిమాంచజ్ఞాతుమహంఇహాదయగతోజగదనుగ్రహాయస్వవ్యాపారమనుతిష

న్న నేన లే ప్రియవయ స్యేన కామాపరాధా జ్జీవితం సముత్సృజతానిరప
రాధస్యంశ స్తుమరాత్మన్ని స్తుహతక యధాహం త్వయాఽ వైస్సన్తాపి
తఃఽత్పన్నానురాగోఽ ప్రాప్తహృదయవల్లభాసమాగమసుఖఃప్రా
ప్తైర్వి మోజిత స్తధాత్వముపికర్మభూమిభూ తేఽస్మిఁ ఖారతే వర్షేజన్మని
జన్మన్యేవమేవ ప్రాప్తానురాగోఽ ప్రాప్తసమాగమసుఖఃతీవ్రతమాం
హృదయవేదనా మనుభూయ జీవితముత్సృక్ష్యసీతి । అహ న్తుతేనాస్య
శాపసూతభుజాధగిత్యుద్దీపిత ఇవనిరాగాఃకిమనేనాత్మదోషానుబన్ధేన
నిర్వివేకబుద్ధినాశస్తోఽస్మీత్యుత్పన్నకోప స్వమపినుత్తుల్యసుఖదుఃఖపర
భవిష్యసీతిప్రతిశాపమస్మై ప్రాయచ్ఛమ్ । అథగతామర్షశ్చవివేక
మాగతయాబుద్ధ్యావిమృశన్మహాశ్వేతావ్యతికరమస్యాధిగతవానస్మి । వ
త్సాతు మహాశ్వేతా మన్మయాఽఖ సన్ముచవాదప్సరసఁకులాల్లబ్ధజన్మనిగం
ధర్వ్యామత్పన్నాతయాచాయంభర్తాస్వయంవృతోఽనేనచ సమ్ప్రతిస్వ
యంకృతాదేవశాపదోషాన్మయాసహమర్త్యలోకేవారక్తయ వశ్య
ముత్పత్తవ్యమ్ । అన్యథాజన్మనిజన్మన్యేషాపీప్సిన వచరితార్థా భవ
తి । తదాఽవదయంశాపదోషోవ్యపైతితావదస్యాత్మనా విరహితస్యశరీ
రస్యమావినాశోభూదితి మయేదముక్తిప్యానీతమ్ । వత్సాచ మహాశ్వే
తాసమాశ్వాసితా । తదినను త్రమత్తేజసాప్యాయిత మాశాపక్షయా
ద్ధినతమధునాత్వంగతాఽవృత్తా న్తమిమంశ్వేత కేతవే నివేదయ మహా
ప్రభావోఽసాకదాచిదత్రప్రతిక్రియామపకాఙ్క్షిత్యరోతీత్యుక్తా స్వ
మాం వ్యసర్జయత్ ॥

అహ న్తువినాకృతోవయస్యేన శోకావేగాన్ధో గీర్వాణవర్త్మనా
ధావన్నన్యతమమతిక్రోధనంవైమానికమల్ఘుయంసతుమాం దహన్ని
వరోషహ్యతభుజాభ్రుకుటీ వికరా లేనచక్షుషానిరీక్ష్యాబ్రవీత్ । దు
రాత్మన్మిథ్యాతపోబలగర్వితయదేవమతివి స్తీర్ణేగగనమార్గేత్వయాహ

ముద్దామప్రచారిణాతురజ్ఞమేణేవోల్లఙ్ఘితస్తస్మాత్తురఙ్గమ ఏవ భూత్వా మర్త్యలోకేఽవతర । అహన్తతముద్బాష్పపక్ష్మాకృతాఞ్జలిరవదమ్ । భగవఁవయస్యశోకాన్మేన త్వంనుయోల్లఙ్ఘితోనావజ్ఞానాత్తత్ప్రసీద క్షమంశాపమపసంహరేతి । సతుమాంపునరవాదీత్ । న తప్తవశాపః స్వ్రతినుయానాన్యథాభవితుమర్హతితదేతత్తేకరోమికియన్తమపికాలంయాస్యైవవాహ్యతామురయాస్యసితస్యైవావసానే స్నాత్వావిగతశాపోభవిష్యసి । ఏవముక్తస్తపునరహమవదంభగవఁయజ్యేవంతతో విజ్ఞాపయామితేనాపిమేప్రియవయస్యేనచద్రమసాసహశాపదోషాన్మర్త్యలోకపవోత్పత్తవ్యంతదేతావన్తమపిభగవాఁప్రసాదంకరోతుమేదివ్యేనచక్షుషావలోక్యేయథాతురఙ్గుత్వేపిమేతేనైవ సహోవియోగేనకాలోయాయాదితి । స త్వేవముక్తో ముహూర్తమివధ్యాత్వా పునర్మామవాదీత్ । అనయాస్నేహలతయాతేమనూర్దితం హృదయం తదాలోకితంమయోజ్జయిన్యాంచుపత్వస్యహేతోస్తపస్యతఃతారాసీడనామ్నోరాజ్ఞస్సనిదర్శనంచస్మరసితనయత్వముపగనవ్యంవయస్యేనాపితేపుణ్డరీకేణతన్మ్రిణపవశుకనామనామ్నస్వనుపితస్యేవపరమోపకారిణశ్చస్నాత్మనోరాజపుత్రస్యవాహనతాముపయాస్యసీ।అహన్తుశగ్వచనానన్తరమేవాధస్మిన్తేమహాహాధ్వన్యపతమ్। తస్మాచ్చతురఙ్గీభూయోకతిపయమ్ । సంజ్ఞాతుమేతురఙ్గమత్వేపినైవాపయాతాయేనాయంమయాస్యైవార్ధస్యకృతేకిన్నరమిథునానుసారీభూమిమేతామానీతస్తదేషచన్రమనోఽవతరశ్చన్రాపీడఃయోప్యసౌప్రాక్తనాదేవానురాగసంస్కారాదభిలషన్స్వయాఅజానన్హృశాపాగ్నినానిర్దగ్ధస్సోపిమేవయస్యస్యపుణ్డరీకస్యావతారఇతి ॥

తత్శ్రుత్వామహాశ్వేతాహాదేవపుణ్డరీకజన్మాన్తరేప్యవిస్మృతమదనురాగమత్ప్రతిబద్ధజీవితమచ్చరణమన్మథావలోకిఁమన్మయస

కలజవలోకకథంలోకా న్తరగతస్యాపి తేఽహ మేవ రాక్షసీ వినాశాయో పజా తాదగ్ధప్రజాపతేరియదేవమన్నిర్మాశే దీర్ఘజీవితప్రదానేచప్ర యోజనంనిష్పన్నంయత్పునఃపునస్తేవ్యాపాదనం స్వయం హత్వా పాప కారిణీకము పాలభేకం బ్రవీమికస్తే కథయామికమాక్రన్దామికముప యామిశరణంకోవాకరోతుమయినయాయాచేఽహ మాత్మనైవాప రాద్ధానాజేవప్రసీదకురుదయాందేహిమేప్రతివచన మిత్యేతాన్య క్షరాణి ఉచ్చారయన్యపిలజ్జేమున్యేచతవాప్యుత్పన్నమేవ మయిమన్ద భాగ్యాయాం కారుణ్యమేనైవ మపివిలపనాన్య నప్రతివచనం మేద దాసిహా హతాసి అనేనైవాత్మనో జీవితస్యో పర్యనిర్వేదనా ఇత్యు స్సృక్తారనాదాసోరస్తాడనమవనావాత్మానమపాతయత్ ॥

కపిఞ్జలస్తుతథాకృతా ర్తప్రలాపాంతాంసానుకమ్పను వాదీత్ గన్ధర్వరాజపుత్రిక స్తావత్తరోర్మోక్షమేనైవమనిన్దనీయమవిఆత్మానంనిన్దా పదైర్యోజయసికోవాధునానుఖమాత్రకేఽనుభవనీయే దుఃఖస్యావస రఃయదేవంశుచాత్మానంవ్యాపాదయసియదసహ్య తరంత త్తుత్పర్యాయా వూర్వ్యధఃపతన్తడీక్ష తంహృదయమ్ । యథావయసస్యా నైర్యసమాగమ ప్రత్యాశయాయథావాశాపదోషా దిదమునతంభవత్యోర్ధ ర్యో రపిమఃఖంనుయోతథాకథితమ్ ।అపిచచన్ద్రమసోపిభారతీభవతీభ్యాం శ్రుతైవతన్మృత్యోరామయమాత్మనోవయస్యస్యవా శ్రేయస్కరణో కానుబన్ధావేగోద్వయోరపిశ్రేయసేయదేవభవత్యాజ్ఞీకృతంతదేవా నుబధ్యతాంవ్రతపరిగ్రహోఽచితంతపః । తపసోహినమ్యక్కృత స్యనాస్త్యసాధ్యంనామకిఞ్చిత్ । దేవ్యాహి గౌర్యాతపసఃప్రభా వాదతిమురాసవంస్మరారేరపి యావదా సాదితం దేహార్ధపదమ్ । ఏ వంత్వమపిఅచిరాత్తథైవనేపయస్యస్యాజ్కేనిజతపఃప్రభావాత్ప ద మువాప్నుసీతిమహాశ్వేతాంపర్యబోధయత్ ॥

ఉపశాన్తనుస్యవేగాయాఞ్చమహాశ్వేతాయాం విషణ్ణదీనము
ఖికాదమ్బరీకపిఙ్గలమప్రాక్షీత్ । భగవన్ కపిఙ్గలపత్రలేఖయాత్మ
యాచాస్మిన్సరసిజలప్రవేశకృతస్తన్మితస్యాఽవృత్తమిత్యాదినేన
ప్రసాదంకరోతుభగవానితి । సతుప్రత్యవాదీత్ । భగవతీసలిల పా
తాన్తరం నకశ్చిదపివృత్తాన్తో మయాజ్ఞాతఃతథునాక్వచన్ద్రాత్మక
స్య చన్ద్రాపీడస్యాత్మఋణరీకాత్మకస్యవైశమ్పాయనస్యజన్మకిం వా
స్యాఃపత్రలేఖాయాఽవృణ్మిశిరస్కైవాస్యవృత్తాన్తస్యావగ మా
యగతోఽహంప్రత్యక్షలోకత్రయస్యతాతస్యశ్వేతకేతోఃపాదమూల
మిత్యభిదధానపవగగనముదపతత్ ॥

అథగతేతస్మిన్విస్మయాన్తరితశోకవృత్తాన్తే చన్ద్రాపీడ మాలో
క్యాలోక్యగళితనయనపయసియథాస్థానమపసృత్యాపసృత్యస్థిత వతిస
పరిజనేరాజపుత్రలోకేకాదమ్బరీమహాశ్వేతాముచాదిత్ । ప్రియ సఖి
తుల్యదుఃఖతాంకుర్వతా తేనచిరాత్ఖల్వన్యసుఖంస్థాపితాస్మి భగవత్తా వి
ధాత్రా అద్యమేశిరస్సుఖ్యాపితమద్యవదనం తేదర్శయ ప్రీప్రియ సఖిని
చాభాషమాణాసలజ్జేవాప్యహమనైవ ప్రియసఖీజాతాసమ్ప్రతి మ
రణంజీవితంవానదుఃఖాయమేతత్కిఽపరఃప్రష్టవ్యోమయాకేవాప
రేణోపదేష్టవ్యమ్ । తదేవంగతేయత్కరణీయంతదుపదిశతుమే ప్రియ
సఖీనాహమాత్మనాకిఞ్చిదపివేద్మికింకృత్వాశ్రేయఃఇత్యుక్తవతీంకాద
మ్బరీంమహాశ్వేతాప్రత్యవాదీత్ । ప్రియసఖికిమత్రపశ్నేనోపదేశే
నవాయదేవేయమనవతి క్రమణీయాప్రియతమసమాగమప్రత్యాశా కా
రయతితదేవకరణీయంపుణ్డరీకవృత్తాన్తస్తవ్యకపిఙ్గలహస్తాత్ స్ఫుటీ
భూతఃతదాతువాజ్ఞాత్రకేశైవసమాశ్వాసితయామయానపారిత మ
న్యత్ కిఞ్చిదపికర్తుంతవ్యమన్యత్కరకరోపియస్యాఃప్రత్యయస్థానమి
దంచన్ద్రాపీడశరీరమజ్ఞ ఏవాస్తేతదన్యథాత్వేఽన్యత్కరణీయా చి న్తా
యాఽవస్తునరిసమవినాశితావదస్యానువృత్తిమూ క్తాత్వకిమన్యత్కర ణీ

యమగ్రప్రత్యుద్గతాంహిదేవతానాంభృదశ్మకాష్ఠమ యాఃప్రతి మాఃశ్రేయసేపూజానమస్కారేణోపచర్యన్తేకింపునఃప్రత్యక్షదేవస్యచన్ద్రస్య చనాగ్రపీడనామాన్తరితస్య చన్ద్రమసో మూర్తిరనారాధితప్రభవన్నా॥

ఇత్యుక్తవత్యాంమహాశ్వేతాయాంతూష్ణీమేవోత్థాయ తరళికయాగృదలేఖయాచసహోత్థాప్యతామఖేదాత్థాంచన్ద్రాపీడతనుమన్యతరస్మిన్శీతవాతాతపవర్షాదిగ్వన్నవ్యదోషరహితేశిలాతలేశనైశ్శనైవఖేదయన్నీస్థాపయిత్వా అపనీతశృఙ్గారవేషగ్రహణానుజ్ఞమాత్రకావస్థాపితైకకరభూషణాస్నాతాశుచిర్భూత్వాపరిధాయధౌతశుచినీమకూలేప్రక్షాళ్యపునఃపునర్గాఢలగ్ననుధరకిసలయేతామ్బులరాగముపర్యుపరినిమీలితాగతబాష్పవేగోత్తరళలోచనాఅన్యదేవకిఞ్చిదపృచ్ఛత్తితమనుత్పేక్షితమశిక్షితమభ్యస్తనుచితమపూర్వంబలాద్విలోభప్రకృతినాకార్యపణ్డితేనదగ్ధవేధసాకార్యమాణాయాన్యేవసుతఃకుమధూపానులేపనాదీనిసురతోపభోగాయానీతానితైరేవదేవతోచితామపచితింసమ్పాద్యచన్ద్రాపీడమూర్తిమతీవశోకవృత్తిరార్తరూపారూపాన్తరమివతత్క్షణేనైవోపగతాగతజీవితేవశూన్యముఖీ ముఖావలోకినీచన్ద్రాపీడస్యపీడోత్పీడితహృదయాపిరన్తుస్తీబాష్పమోక్షముద్ధామవ్యత్తేఃశోకాదపిపరణాదపిచకష్టతమామవస్థామనుభవన్తీతత్రైవాజ్ఞాసమారోపితచన్ద్రాపీడచరణద్వయాదూరాగమనఖిన్నేనాపి బుభుక్షితేనాప్యప్రతిపన్నస్నానపానభోజనేనముక్తాత్మనారాజపుత్రలోకేనస్వపరిజనేనచసహనిరాహారాతందివసమతూపయత్॥

యస్మైవచదివసమశేషంతస్మైవతాంగమ్భీరమేఘోపరోధభీమమనవరతగర్జితధ్వనికమ్పితహృదయబన్ధామాబద్ధకలకలాపికేకాకోలాహలాకులితచేతోవృత్తిముద్ధామదర్శనారటితబధిరితశ్రోత్రేన్ద్రియాంధుర్వర్మతడిత్సమ్పాతపీడితదృశమశనినిష్పాదతర్జనాపాదితభువనజ్వరాం

జ్వాలాచ్ఛద్యోతనివహజర్జరితతరుగహనతలతనుప్రసరభీషణతమాంతమ
స్సినీగపికూరీకృత్యావలానహభువంభీతిమపరిత్యక్తచన్ద్రాపీడచరణాల
చేతితశరీరఖేదాజాగ్రతీసముపవిష్టేవక్షఃపాంశుణమివఉపితవతీ। ప్రా
తశ్చ్రుతమనీలితంచిత్రమివచన్ద్రాపీడశరీరమాలోక్యశనైశ్శనైఃపాణినా
స్పృశన్నీహార్ద్రస్నిగ్ధాంశుగలేఖామాభాష్యేదమబ్రవీత్। వదలేఖే
వేన్మికింరుచేర్వశాచుతనిర్విశారతయైవేతిఅహన్తుతాదృశీమేవఇమాం త
నుమాలోకయామి తత్త్వమపితావదాదరతోనిరూపయేతి। ఏవము క్తా
మదలేఖాతాంప్రత్యవాదీత్ ప్రియసఖికిమత్రనిరూపణీయమన్తరాత్మ
నోవిరహోద్వేగపార మాత్రమస్యోపరతమన్యత్తాదృశమేవేదంస కో
శశతప్రకారంమనాగప్యనున్మక్తం శ్రియావదన్తంతవాయంసంవే
ల్లితాగ్రభాగఃస్నిగ్ధఃకున్తలకలాపస్తవైవేయమిన్దుశకలానుకారిణఃకాన్తి
ర్లలాటస్యతాదృశమేవేదమాముకుళితనీలోత్పలద్యులిహారి కర్ణాన్తాయ
తంలోచనయుగళంతథైవచేమావహసలోపవిహసితావివోద్భాసితక పో
లమూలౌసృక్కోపాన్తౌతాదృశవీవచాయామమ్లానకిసలయచ్ఛవిరధర స్త
థైవచేదంవిద్రుమాలోహితనఖాభ్యుల్లీతలంపాణిపాదంతదేవేదము విగళి
తసహజలావణ్యసౌకుమార్యాణాంసోష్ఠవ మఙ్గానాం లావణ్యమ్ తత్స
ర్వాసౌభారతీకపిఞ్జలావేదితశ్చశావవృతాన్తఇతినమ్భావయామీత్యుక్త
వత్యాంమదలేఖాయామానన్దనిర్భరామహాశ్వేతాయై దర్శయిత్వా చ
న్ద్రాపీడచరణతలనిబద్ధజీవితాయరాజపుత్రలోకాయాపిదర్శితవతీ॥

సతువిస్మయోత్ఫుల్లలోచనఃసర్వఏవావనితలనివేశితశిరాఃప్రణ
మ్యచన్ద్రాపీడచరణౌరచితాఞ్జలిర్జానుభ్యామేనావనౌస్థితాకాదమ్బరీం
వ్యజిజ్ఞపత్। దేవిత్వత్ప్రభావోఽయంయదేవమస్మానపుణ్యవతఃపరిత్య
జ్యదూరంగతస్యాపిదేవస్యతథైవేగంప్రసన్నప్రభమిన్దుమణ్డలద్యుతి
హారిపశ్యతోవదనమ్। తదేవచేసంచరణమవికారపురేవప్రోత్ఫుల్లతామను
రసచ్ఛాయమ్। తథైవచపునఃప్రసాదానుభవప్రత్యాశాలాలసంహృద

యమ్ । అన్యచ్చైతన్నానుశ్రూయతే కేనచిదాకర్ణితం శ్రుతమనుభూతం వా యదస్మాభిరిత్యభిహితవతి రాజలోకేససఖీజనాసపరివారా చోత్థాయ స్వయమవోచ్చితదేవతార్చనకుసుమాస్నాత్వానిర్వర్తితచన్ద్రాపీడశరీర పూజాసంసా-రాశరీరస్థితికరణాయానిదేశ రాజలోకమ్ । నిర్వర్తితస్నానాశనేచతస్మి-రాజలోకేఅస్మాభిరపిమహాశ్వేతయోపనీతానితయైవసహాసపరివారా ఫలాన్యుపయుక్తవతీ । కృతాహారాచతయైవ చన్ద్రాపీడచరణావడే-కృతోవ్రద్వ హ నీతమపిదివసమనయత్ ।అన్యైశ్చోపజాతదృఢతర ప్రత్యయాచన్ద్రాపీడశరీరావినాశంప్రతిపన్నమదలేఖామవాదీత్ । ప్రియసఖిదేవస్యశరీరమనుపచర నీభిరవశ్యమాశాపాశయాదస్మాభిరత్రస్థాతవ్యంతదిమమద్భుతరూపం వృత్తాన్తం రాతస్యామ్బాయాశ్చగత్వానివేదయయేనానాన్యథామాంసమ్భావయతః దుఃఖవామదీయేననతిష్ఠతః । యథాచమామేవంవిధాందుఃఖభాగినీమాగత్యన పశ్యేత్తథాకరిష్యసి । నశక్నోన్యహంతాత మమ్బాఇద్దష్టుం వ్యవసాయమ్ । యయాచోపరతమపిదేవమాలోక్య నరుదితం సాక మపరమధునానిస్సంశయిత జీవితేదేవేరోది మీత్యభిధాయ తాం వ్యసర్జయత్ ॥

గతాగతయాచతయాప్రియసఖిసిద్ధంతేఽభివాఞ్ఛితమ్ ఏవం సన్దిష్టంతేతాతేనచిత్రరథేనామ్బయాచమదిరయాగాఢతరమాలిఙ్గ్య శిరస్యుపాఘ్రాయచవక్తవ్యావయోర్బచనాద్వత్సాకాలమేతావన్తంనైతదావయోరాసీత్ యథాజామాతృసహితావత్సాద్రష్టవ్యేతి తదయమావయోఃపరమానన్దోయద్వత్సయైవస్వయంజామాతావృతఃతత్రాప్యపరంభగవతోలోకపాలస్యచన్ద్రమసోఽవతారః । తత్ర-తిపయేనైవకాలేనకల్యాణైఃశాపావసానేజామాత్రాసహైవానన్ద బాష్పనిర్భరమానసారవిన్దంతేద్రష్యావఇతిఆవేదితేనిర్వృతేనాన్తరాత్మనాద్వైపాయనపపచరన్తీతచన్ద్రాపీడశరీరమతిష్ఠత్ ॥

[illegible]

ర్శనగోచరావస్థానేనప్రసాదీకృతవానేవదేవః । కిమన్యజ్జాతం యేన దేవస్యపాదారవిన్దవన్దనాప్రసాదేననసంవిభజ్యపిశర్మ్యామోతపవవయంపాదలగ్నాశ్చరణరేణవఃత స్విజ్ఞాప్యదేవీం దేవస్యయువరాజస్యపాదప్రణామేనాస్మాకం సఫలయతు భవానాగమనశ్రమమన్యథాభూమినేతావతీమాగత్యసమ్భావేసత్యప్యప్రత్యక్షీకృతశరీరాగతాస్స్తఃకిందేవేనతారాపీడేనవక్తవ్యావయంకిమప్యప్యస్మాభిర్దేవోవిజ్ఞాపనీయఇతిఆవేదితేదేవీప్రమాణమితివిజ్ఞాప్యతూష్ణీంస్థితవతీమేఘనాదేతతాత్కాలసముత్పేక్షితానాశ్వాస్యశ్వశురకులవైక్లవ్యాద్విలీయమానేవశుచాన్తస్సఞ్జాతంబాష్పమాకులితతరళతారకాభ్యామాపిబన్తీలోచనాభ్యాముద్గదదికయావగృహ్యమాణకణ్ఠీకధంకధమపి చిరాత్కాదమ్బరీప్రత్యువాచ । స్నానవేషహితైరగమన మజ్జీకృతమడాలోకైర్వదేవమేవమేవయాతాస్సన్తఃకిముచ్యన్తాంతవేషలసిచాయమేవంవిధోలోకాతీతోవృత్తాన్తోయత్రావలోకనేనాసినసమ్భ్రియయఃనముత్పద్యతేకింపునరనాలోకనేనాపి । తైతవమాతోపదర్శితప్రేమఫలావల్లభతమజీవితావయవమపియావత్పశ్యామస్తంతావదనపేక్షితప్రాణవృత్తయఃస్నేహసద్భావనీయాస్సద్భృత్యానపశ్యన్తీనిఅఘటమానమిదం తదవిలమ్బితంప్రవేశ్యతాంపశ్యన్తదేవంసఫలయన్తావ గమనపరిశ్రమేణ సాత్థరలోచనేతతోయూన్యస్తీత్యాజ్ఞానన్తరఞ్చమేఘనాదనప్రవేశితానదూరతపవనమంబాష్పపాతేనపఙ్కాచ్ఛాలిఙ్గిత మహీతలాంశ్చన్ద్రాపీడచరణారవిన్దవన్దనసద్భావనిహితోత్పత్మనిభృతదృష్టీంస్తాననన్యదృష్టిశ్చిరమవలోక్యకాదమ్బరీస్వయమేవాలపత్ ॥

భద్రముఖాఃపరిత్యజ్యతామయంకులక్రమాగతస్నేహసద్భావమలభన్తోకావేగోయత్పల్వనాలోచితావధిదుఃఖావసానమేవదుఃఖంతన్మరణభీరోర్భవతునామశోకావేగాయయత్పునస్సోదర్కంతత్పర్యస్తినతయాసుఖప్రత్యాశయైవాన్తరితంనాపతతిహృదయే । తదేషవృత్తాన్త

ఏవంవిధోయేనకేవలమత్ర నిరవకాశతాశోకస్యప్రత్యుత సుదూరవృ
త్తేర్నస్మయ స్యాప్యవసరఃకిమత్ర పరిబోధనేనఅన్యత్రాదృష్టపూర్వో
మను ష్యేషు ప్రత్యుత తపోవాయంవృత్తాన్తోభవద్భిరపిగృష్టోదృష్టశ్చ పు
రేవాపికశతశోర్వేవస్యవదనంసమ్భావనాపి యాజీవాద్వినాసమ్భవ
తిసాపిసమ్భావితైవతద్దృష్టతామధునావార్తోత్సుక మలేర్దేపస్య పాద
మూలమ్ । నచాయుంప్రత్యక్షదృష్టోఽప్యుపరతశరీరావినాశవృత్తాన్తః
ప్రకాశనీయోదృష్టోఽస్మాభి రచ్ఛేదసరసితిష్యత్యేతదేవావేదనీయమ్ ।
కింకారణము పరతిఃఖల్వవశ్యమ్భావినీ ప్రాణినాంనకథఞ్చిత్పరిత్యయ
ము త్పాదయతిశరీరావినాశఃపునఃప్రాణైర్వినాకృతానాం దృశ్యమా
నోఽప్యశ్రద్ధేయఏవ । తస్యావేదనేనసుదూరస్థితమపిగురుజనంమగణ
సంశయేనిక్షిప్యవర్తమానేప్రయోజనమేవనాస్తి । ప్రత్యాగత జీవితే
జీవితేశ్వరేస్వయమేవాయమభ్యుపగతభూతోఽర్థోగురుజనే జనేవాప్రక
టీభవిష్యతీత్యేవమాదిష్టాస్తు తేవృద్ధపయత్ దేవికిం విజ్ఞాప యామో
ద్యాభ్యానేవాపరిజ్ఞానమన్యవస్తునస్మభ్యవేదగమనేన వాస్మదీయేనా
కథనేనవాతదస్మాకస్తుహస్తాద్ధ్వయమప్యేతన్నాస్తి యువరాజ శ్రీశ
మ్భాయనయోర్వార్తయా వినాదుఃఖం లిఖితా దేవేనతారాపీడేనదే
వ్యావిలాసవత్యార్యశుకనాసేనచసమ్భాష్యప్రేషితానా మనుపోషి
తజీవితానామగమనందూరతపేవగత్వాపి దయితతనయ వార్తాశ్రవణ
లాలసస్యరాజ్ఞోదేవ్యాఆర్యశుకనాసస్యచదుఃఖప్లుతాన్యపి ముఖాన్యదీన
త్వనిర్వికారవదనానామస్మాకమవస్థాన మనుచితమశక్యమేవేతి విజ్ఞాపి
తాతైఃఏవమేతదిత్యుక్త్వాకాదమ్బరీ మేఘనాదమవాదీత్ । మేఘనా
దవేద్మిసంస్తుతజనస్యైతదనుచితమితితథాపిగురూణాంచేతఃపీడామపే
క్షమాణయామయాఏవ మభిహితమితరదపిమఃఖమతఃకికృశం భవతికిం
పునరిదమహోవజ్రపతననదృశంతదపిభవత్వేభిస్సహోపరఃకశ్చిచ్ఛ్రద్ధే
యవాక్యఃప్రత్యక్షీతసకలవృత్తాన్తో వ్రజతు సమ్ప్రత్యయాయ ఇత్యేవ

మాదిష్ట స్తుమేచనాదోవ్యజ్ఞపయత్ । దేవి రాజలోకేతుకా తథాభృత్య
వర్గేపిసకల పవాయంకన్నమూలఫలాశీనిశ్చయంకృత్వాస్థితో యథాస్మా
కంనుథ్యాదే కేనాపి దేవపాదార్థవినాప్రతీపంగన్తవ్యంభృతాశ్చ అపి
తపవయేసన్న త్తేర్విపత్తాసవిశేషం సేవన్తేసమున్నమ్యమానా స్సుతరా
మవనమన్తి ఆలప్యమానానసమానాలాపాజాయన్తేస్తూయమానా నో
త్సిచ్చ న్తేషిప్యమాణానాపరాధంగృహ్ణన్నిడీచ్యమానానప్రతీపంభాష
న్తేపృష్టాంప్రయహితంవిజ్ఞాపయన్తి అనానిష్టాంకుర్వన్తికృత్వానజల్ప
న్తిపరాక్రమ్యనవికత్థన్తేక్ష్యమానా అపిలజ్జామున్వహన్తి నమహాహవే
మ్వగ్రకోధ్వజభూతాలక్ష్యన్తేదానకాలే పలాయమానాఃపృష్ఠతో నిలీ
యన్తేనాపి స్నేహంబహుమన్యన్తేజీవితాత్యయో మరణమభివాఞ్ఛన్తి నిగృ
హీతపిస్వామిపాదమూలేపుఖంలిఖన్తి నిమేషాఞ్చాపృషాచరణపరిచర్యా
యామసన్తోషోహృగయారాధనేవ్యసన మానవాలోకనే వాచాలతా
గుణాగ్రహణేకార్పణ్యంనపరిత్యాగేభర్తుఃయేచాద్యమానేస్యాస్మిన
స్వామినేసకలేన్ద్రియవృత్తయఃపశ్యన్తోప్యన్ధా ఇవశృణ్వన్తోపిబధిరా ఇవ
వాస్మినోపిమూకాఇవజానన్తోపిజడాఇవఅనుపహతకరచరణాఅపి కుణ
యఇవపఙ్గవఇవక్లీబాఇవఅకిఞ్చిత్కరాఃస్వాత్మనాస్వామిచిత్తాదర్శేప్రతిబి
మ్బవద్వర్తన్తేతత్సర్వపి యమేవంస్థితోభృత్యజనఃదేవస్యచస్థానేదేవీ
వర్తతేతదాజ్ఞాపితంకృతమవధారయతుదేవీత్యుక్త్వా మేఘనాదస్తస్మి
న్తకనామానంకుమారసేవకమాహూయతైస్సహవ్యసర్జయత్ ॥

అథసుబహుదివసాపగమేచవాగ్యాయినోత్తాప్యతీచన్ద్రాపీడ
సైన్యవాగమనాయోపయాచితంకర్తుమవన్తినగరీదేవతానామవనిమా
తృణామాయతనంనిర్గతా విలాసవతీదేవీదిష్ట్యావర్ధసేప్రసన్నాస్తేఽ
వన్తిమాతరఃపరాగతాయువరాజవార్తేతిసహసైవససమ్భ్రమప్రతిధా
వితాత్పరిజనాదుపశ్రుత్యానన్దబాష్పజలలులితయాజలార్ద్రనీవరద
శాప్రజేవవిక్లేపదీర్ఘయావృష్ట్యార్ద్రయన్తీవచిరందృష్ట్వాకకుభోమృగా

జ్ఞానేనపరిభ్రష్టబాలపోతకాపూత్కృత్యప్రాకృతేవార్తాకేనేదమ
మృతంమేవాక్ఛూన్యేపృష్టంకస్యానుకమ్పాస్మిన్మజనేజాతాకేనవానృ
ష్టంకియద్దూరేవర్తతకిమ్వానేనకథితంకుశలంమేవత్సస్యేతిపృచ్ఛన్నే
వాద్రాక్షీత్ఇతస్తతోయథాదర్శనంసజ్ఞశ్చప్రధావితేనవరపతిప్రతిబద్ధే
నాప్రతిబద్ధేనచోజ్జయినీనివాసినాజనేనాయాంతోయువరాజఃకియద్దూ
రేభవద్భిఃపరిత్యక్తోదివసేష్వేతేషువాకస్మికవర్తతేకస్మాభవద్భిర్నత్వా
దృష్టఃకస్మాతికష్టస్సేనాతివాహితోవాహనమాత్రసాధనేనధారాధ
రాగమనురగపృష్ఠగతస్యానుస్యేవహతపవాపకాస్తఃతత్పరితఃపతద్భ్యో
స్తీకిమనేనవిదితేనాపిపతతక్రదయయదర్థమయంకృతఃక్లేశోయువరాజో
నసవఙ్గోవేశమ్పాయఃప్రత్యానీతోవామిళితోవాతస్యపత్రలేఖానహి
తోమేఘనాదఃపదత్తఃశ్చిదపిస్నేహోవాదేవవర్ధనేనమేమిత్రమేవాసౌ
అద్యారభ్యరాభసకతయైవాత్మనాబలాన్నతస్యబాలధర్మణోవత్సస్య
బిభేమ్యేవవార్తాంప్రష్టుమపిజీవత్యసౌఅస్యవాజీయువరాజేనప్ర
సాదీకృతఃప్రసీదతసాదినాంప్రభవస్యాభృధువర్మనోమాతులస్యమేక
థయతవార్తామ్ఉత్పేక్షామహేమహాసత్వావైరపిఅనుభూతక్లేశః
కుశలరమహోత్సవతేరశ్వసేనస్యశ్వశురోఽసావస్మాకంవిన్యయకృతో
స్మత్పిత్రాయచ్ఛిన్నకమపభవతాంహస్తేకిఞ్చిదపిప్రహితమ్।ఆహి
తభరఏవాసౌయువరాజభవత్యేకృష్టోభవద్భిర్మేభ్రాతాభరత సేనస్స
పరిజనస్యసేనాపతేర్భద్రంభద్రసేనస్యసేవావ్యసనీసూనుర్మేకపా ల
వస్తాతత్రావలగతిబలాధికృతస్తస్యకావార్తావస్తిసేనస్యరోషి తస్తే
నాసీన్నాసీరార్ధంయువరాజోరాజకులేకఃప్రసాదవిత్తోవర్తమానే మా
న్యతేవాకేనవాకింలబ్ధమేతావద్భిర్దివసైరాజీవనికాబహవఃఖల్వభిన వసే
వకాఃజాతాయుతాతావత్సర్వమేవాన్యత్ యేనదృష్టస్సకథయతు సర్వ
సేనసూనోర్భిరసేనస్యవార్తాంపితుర్వ్యాపరతేప్రథమమేవాసౌప్రవిష్టో
యాత్రాంమాత్రస్యదుఃఖాన్తరితప్రత్యగ్రపతిమరణశోకావశన

క్రియైవపరిత్యక్తానవిన్మ పవకథంసాజీవతీత్యేతానిచాన్యా నిచప్రతి ప
దంపృచ్ఛమానానాప్యదత్తప్రతివచసోనాసాగ్రస్థితమన్యుగర్భ దృష్టీ
నావిష్టానివాధ్వశ్రమనిస్సహోనపిపదాకృష్టిసమ్భావితోద్యమాయా సిత
యాగత్యాగచ్ఛతశ్చాతిమలినతరపటచ్ఛ రాచ్ఛాదితానసంస్కా రమలిన
కాయానేకధైవోద్బద్ధాధ్వ ధూళిపరుషమూర్ధజాఃధ్వజానివాధ్వక్లేశ
స్యాశ్రమానివశ్రమస్యావాసానివప్రవాసస్యపదన్యాసానివ దౌర్మన
స్యస్యసన్దర్భనివసర్వమఖిలానా మదూరతప్ర స్థితకసమేతాంస్తాలేఖ
హారకాఃప్రాలోక్యచతస్మిన్నే వమాత్మగృహాజ్జనేస్థితాత్వాలేపా మా
హ్వానాయాదిదేశ॥

అనన్తరఞ్చాతర్కి-తాపతితతద్ధర్మనోత్పాదితద్వి గుణదుఃఖావే
గాఃము షితానివోన్ముక్తానివేన్ద్రియైర్దారుమయానివశూన్యశరీరాన్ని
జీవితానివోపసర్పతఃపురస్తాత్పతన్తీబాష్పాన్ధాసాధ్వసస్ఖలితచరణానికలి
చిద్గత్వాపదానిసగద్గదస్వరముచ్చైఃకృతప్రణామానే వావాదీత్ । భ
ద్రాఃకథయతాశువత్సస్యమేవార్తామిన్న వ్యథైవకథమపకరోతి మ
హృదయమ్ ప్రియతేమేవతోదృష్టోవాభవద్భిర్యేవంపృష్టాస్తు తే స
హసాగతబాష్పవేగమవనితలనివేశితో త్తమాఙ్గాఃప్రణామాపదేశేనో
త్పృజ్యకృచ్ఛ్రాదివాభిము ఖమున్నమితవదనావ్యజ్ఞపయన్దేవిదృష్టో
స్మాభిరచ్ఛోదసరస్తీరేయువరాజఃశేషమేషత్వరితకోనివేదయిష్యతి । ఇ
త్యేవమభిదధతఏవతానుద్బాష్పము ఖీలాసవతీప్రత్యువాచకింపరత
రమయంతపస్వీనివేదయిష్యతిదూరతఃప్రభృత్యనుద్గతప్రహర్షేణైవోప
సర్పణేనప్రతిలేఖమాలికాశూన్యైఃశిరోభిరావిష్ణదూనైరాననైఃప్ర
యత్నసంరక్షితాశ్రుమోక్షదుఃస్థితాభ్యాంలోచనాభ్యాం మన్యుఖేద
సమవధారణేనచ దృష్టేర్యదావేదితవ్యంతద్భవద్భిరేవావేదితం హార
తృజగదేకచన్ద్రచన్ద్రాపీడచన్ద్రాననచన్ద్ర శీతలప్రకృతేచన్ద్రాభి
రామగుణలోచనానన్దభూతకిమ్భూతంతేయేన నాయాతో సితాత చ

ద్రాసీడపీడితాబ్రవీమినకోపాదుపాలభమాననయుక్తమేతత్తవఅస్మి
నవిలమ్బంమనాగపికరోమీనితథామేపురఃప్రతిజ్ఞాయఋణమన్యత్ర
క్వాప్యవస్థాతుంవత్సగచ్ఛతవతేమయాస్యహృతహృదయస్యశ్వఃప్రయేవ
జ్ఞాతంమర్లభంమేవత్సస్యపునర్ముఖావలోకనమితిబలాద్గతోసికింకరోమికో
వాత్రదోషోవత్సస్యసున్దభాగ్యాయామమైవైతాన్యపుణ్యానాం విలసి
తానిభవన్త్యపుణ్యఫలోపిలోకేనపునర్మయాసదృశేపాపకారిణీయస్యా
స్త్వమేకఫలమకాణ్డఫలావావచ్ఛిద్యక్వాపినీతోసి విప్రలబ్ధాస్మిదగ్ధ వేధ
సావత్సదూరంగతస్యాపి తేప్రపతామిపాదయోర్నివర్తస్వైకవారమ
మ్బేత్యా లపతస్తేవదనమాలోకయితుముత్కణ్ఠితంమేహృదయం జాత
మర్లభకనజానామ్యేవకిమాజన్మనఃశైశవంతేస్మృత్వాశోచామికిమా
త్మానమనుశోచామిఉతయూవనాభోగహారిణీంవర్తమానాం రూప శో
భామాహోస్విదవష్టమ్భధీరాముత్పశ్యోత్పశ్యగామినీం ప్ర
భుతామిత్యేవంవిలపన్తీంమామవలోక్యహృదయస్థితోపమైవంకృధాశ్చే
తసిపుత్రయథావినాపిమయాజీవత్యేవవిలాసవతీజాతత్వయావి నాజా
వన్త్యాపితురేవతేకథంమయావదనం దర్శితంనవేద్మికిమితిప్రియతయా
తేకిమాకృతేఃప్రత్యయాదుతస్త్రీజనసహభువోమూఢభావా దేవేత్య
ద్యాపినశ్రద్ధాతిమేహృదయమనిష్టం తేయేననసహ ప్రధాస్ఫుటతిస్ఫుటే
కర్తుశ్చవార్తాం తేత్వరితకాద్యేతేవనేచ్ఛామివరమనాకర్ణ్యేవాశ్ర వ
ణీయముపరతాస్మితితాతకింబ్రవీమితథాపికిమనేన స్నేహానుచితేన ల
జ్జాకరేణవైక్లవ్యేనేత్యేషాస్థితాస్మి తేవత్సవచనాత్తూష్ణీంనరోదిమీత్యభి
దధానైవాసన్నసఖీజనావలమ్బితశరీరామోహమగాత్ ॥

అథైకదాత్వనేకసహ ప్రనంఖ్యేనప్రధావతావిలాసవతీపరిజనే
నావేదితేతస్మిన్వృత్తాన్తేనన్దరాస్థాలనేనేవోచ్ఛలితోమహామ్భోధిరు
ద్భ్రిన్తచేతాఃసనమ్భ్రమముత్థాయార్యశుకనాసద్వితీయోయూమావస్థి
తాంప్రజవినీంకరేణుకామారుహ్యరయాదాపిబన్నివపురోరాజమార్గ

కిమేతదిత్యున్ముక్తనాదకలకలేనసర్వతఃప్రధావతాజనపదౌఘేనా కర్ణ
న్నివావర్జయన్నివడుద్వాసయన్నివవిపర్యాసయన్నివపృష్ఠతః సగో పు
రాట్టాలకప్రాకారభవనతోరణాము జ్జయినీంనిర్జగామనరపతిః। ఉపే
త్యచలవన్తిమాతృకాగృహమవతీర్యతిర్యగ్విష్వక్లోద్బాష్పవదనేన మల
యజజలైశ్చసిక్తౌతాఽవలీనలైశ్చవీజయతాజలా ర్ద్రైశ్చపాణిపల్లవైస్స
మ్వాహనంకుర్వతాకథంకథమపిచేతనాంప్రతిపద్యమానాంపరిజనేనో
ర్ధ్వోన్మీలితలోచనయుగళామున్మీలకమనులీనమివ విలాసవతీము పశ్యత్।
దృష్ట్వా చసహసాప్రవృత్తేనతేత్రాస్వసామూర్ఛావశేసాపనయనా
దేవాసిక్తా సమూపవిశ్యపార్శ్వేస్వర్శామృతవర్షిణాకరేణలలాటే
చతుషిపోలయోరురసిబాహూవాశ్వస్పృశన్నశనైశనైర్బాష్పగద్గ
దమవాదీత్। దేవియదిసత్యమేవాన్యాదృశకిమపివత్సస్యచన్ద్రాపీడ
స్యతతోనజీవ్యతఏవకిమర్థమయమాత్మావత్సస్యకృతేసకలలోక సాధార
ణేనామునావైక్లవ్యోపగమనేతుచ్ఛతాంనీయతేఇయన్తిశుభాన్యుపా
త్తానికర్మాణికిమపరంక్రియతేనాతోధికస్యసుఖస్యభాజనంవయముపా
త్తంహిహృదయస్యతాడనమపికుర్వద్భిర్నలభ్యతఏవాత్రాత్మే చ్ఛ
యావిధిర్నామాపరః కోప్యత్రాస్తేయత్తస్మైరోచతేతత్కరోతి నా
సౌకస్యచిదప్యాయత్తఏవఇచ్ఛరాధీనవృత్తౌసర్వస్మిన్నకింవాస్మాభిర్ల
బ్ధంవత్సస్యాతిదుర్లభోజన్మోత్సవఃసమ్భావితోఽజ్ఞగతస్యముఖమవలో
కితముత్తానశయస్యోచ్చుమ్బ్యచరణావుత్తమాఙ్గేకృతోజానుసఞ్చారి
ణోరేణుధూసరశరీరకస్యాఙ్కేలగతఃస్పర్శసుఖమనుభూతమవ్యక్తమనో
హరాణిప్రథమజల్పితానిశ్రోత్రేకృతానివిచేష్టమానస్యబాలచాటవో
ర్దృష్టాగృహీతవిద్యస్యగుణవత్తయాచనన్దితంహృదయము పారూఢయూ
వనస్యామానుషీరూపశోభాశక్తిశ్చప్రత్యక్షీకృతాఅభిముక్తస్యచ యూవ
రాజ్యేశిరస్యమాత్రా తందిగ్విజయాగతస్యప్రణమతఃపరిష్వక్తాన్యఙ్గా

నిపత్యావదేవనానోరథగతవాఞ్ఛితస్యవస్తునోనసమ్పన్నంయద్భూనమే తస్యనిజపదే ప్రతిష్ఠాంకృత్వాశోవనేగన్యంసర్వాభి వాఞ్ఛిత ప్రాప్తిస్తుమహతః పుణ్యరాశేఃఫలమ్ । అపరమపికింవృత్తంవత్సస్యేత్యే తదద్యాపినపరిస్ఫుటం కేనచివత్రకథితమేతావత్తునుయావ్య క్త మేవత త్పరిజనాత్కథయతః శ్రుతంయథాస్మత్ప్రహితైర్లేఖహారకై స్సహాఅ పరోవత్సస్యమేబాల సేవకః త్వరితకఆయాతస్సతువేత్తిసర్వంవృత్తాన్తం సోఒపిత్వయానపృష్టఏవేతితన్తుతావత్ప్రచ్ఛామస్తతోజీవితమరణయో రన్యతరదభీకరిష్యానుఇత్యభివదత్యేవరాజనిపరిజనా న్తరితంత్వరితం త్వ రితకమాహూయప్రతీహారస్త్వరితకమారాన్మహీతలనివేశితో త్తమా జ్ఞమాలోకయతుదేవఇతిదర్శితవాన్ ॥

రాజాతుతథాతమాలోక్యచన్ద్రాపీడస్నేహా దేహ్యాహీ చ్యా హూయహస్తేనో త్తమాజ్ఞేస్పృష్టో ఽదిష్టవాన్భద్రకథయకింవృత్తంవ త్సస్యవేగేనాగమనాయమయాతన్మాత్రాచామాత్యేనచలిఖితేపినా యాతః అనాగమనకారణంవానకిఞ్చిల్లిఖితవాన్ఇతి । సత్వేవమాదిష్టో రాజ్ఞాగమనతఃప్రభృతియథావృత్తంకథయితుమారేభేరాజాతుచన్ద్రా పీడహృదయస్ఫుటనవృత్తాన్తంయావదాకర్ణ్య కుతూభితశోకార్ణవా క్రా న్తివిహ్వలఃప్రసార్యకరమార్తస్వరస్త్వరితకమవాదీత్ । భద్రవిరమత్వ యాకథితంసమ్ప్రతికథనీయంతన్మయాపిశ్రుతంయచ్ఛ్రోతవ్యంభూర్ణో మేప్రశ్నదోహదఃనివృత్తంశ్రవణకౌతుకంకృతార్థీభూతాశ్రుతిరానన్ది తంహృదయంసమున్మీలన్నాప్రీతిఃసుఖంస్థితోస్మి । హావత్సత్వయైకాకి నాస్ఫుటతోహృదయస్యానుభూతావేదనా నిరూఢాత్వయావైశ మ్పాయనస్యోపరిప్రీతిఃవయంమఃఖభాగినోనిస్త్రింశాఃకర్మచాణ్డా లాఃయేషాంతవాపిహృదయస్ఫుటనేనిర్వికారమేవేదందేవివజ్రసారతోపి కఠినతరమావయోర్హృడయంయచ్ఛ్రుత్వాప్యేవంనస్వయం స్ఫుటతి న హిప్రధానచాపిమరణమఃఖభీరవోఒమీవత్సమనుగచ్ఛన్తిస్వయం ప్రా

ణాఽతమ స్తిష్ఠయావదేవాణిమూరంనప్రయా త్యేకాకీవత్సస్తావ దేవానుగమనాయ ప్రయతావహే । ఆఽశుకనాసకిమద్యాపితిష్ఠసిఅయంసకాలఃస్నేహస్యనుహోకాలాయతనసమీపేసమాదిశసుపరిచారకాఽచి తారచనాయోపనయతరుఘటితికాస్థానికాస్థికాఽకేంతిష్ఠతఏవసఙ్కుచితాఽకఞ్చుకినోగత్వానిష్క్రమయతహుతాశనప్రవేశోపకరణానినిష్క్రమణరుదితేనకిమధునాపురోధఃపరిలమ్బాద్వినాప్రవిశ్యదాపయాశేషంద్విజేభ్యఽకోశంకస్యగృతేద్యాపిపాల్యతేపాలనాఽధికంకరణీయమే వాధునాక్షీణంక్షీణపుణ్యస్యమేయాతయథాభూమింభూమిపతయోదృష్టాఽస్థయథాచనాదైవానాథతామఽఖంజానన్తిప్రజాస్తథాకరిష్యతఽకథావశేషీభూతోమేవత్సఽకమపరంసమ్విధాపయామ్యేవమారంప్రలపన్తఞ్చతారాసీడమచేతితాత్మపీడయాచవిలాసవత్యావిధృతశరీరమార్తస్వరితకోవ్యజ్ఞపయత్ । దేవయథాత్వరిహృదయేసమ్భావయసినతథాస్ఫుటతేపిహృదయేప్రియతేశరీరేణయువరాజ శ్శాపదోషాద్వైశమ్పాయనస్యచయథాజన్మతథానిరవశేషంశ్రుణోతుతావద్దేవఇతి ॥***

తారాపీడస్తుతదద్భుతమాకర్ణ్యకాతుకాన్తరిత శోకావేగోవిగతనిమేషేణచక్షుషావిష్టఇవదత్తావధానస్తేన కథ్యమానం యథాదృష్టం యథాశ్రుతం యథానుభూతఞ్చ నిరవశేషం తత్సర్వమనుశ్రోషీత్ । శ్రుత్వాచతమనేకచిహ్నాత్పాదితప్రత్యయమశ్రద్ధేయఞ్చనిరతిశయశోకకారకఞ్చవిస్మయాస్పదభూతఞ్చదుశ్శ్రవఞ్చకాతుకకరఞ్చయువరాజవైశమ్పాయనయోర్వృత్తాన్తమీషదివ నివర్తితాననోఽవర్షస్తిమితతారకాందృశంనిర్విశేషావస్థేశుకనాసముఖేన్యపాతయత్ । సుహృదస్తుస్వయందుఃఖితా అపివిస్మృత్యాత్మదుఃఖం సుహృద్దుఃఖాపనోదాయైవవర్తన్తేయతశ్శుకనాసస్తదవస్థోపిస్వస్థదవనిపతిమువాచ । దేవవిచిత్రేఽస్మిన్సంసారే చరత్సు సుఖదుఃఖమోహమయేషుదేవతిర్యఙ్మానుషేషు త్రిగుణాత్మనఃప్రధానస్యపరిణామాత్పరమాణ్వాదే

ర్బ్రహ్మాణపర్యన్తస్యోత్పత్తిస్థితిప్రళయ కారణ స్యేశ్వర స్యేచ్ఛయా
వాధర్మాధర్మ సాధనానామిష్టానిష్టక ర్తృ ఫల సన్బన్ధకారిణాం కర్మ
ణాంవాశుభాశుభా నాంవిపాకాత్స్వభావాద్వాశ్రయ మేవా నేక ప్ర
కారము త్పద్యమానస్యతిష్ఠతోవినశ్యతోవానియతవృత్తేస్థావర జఙ్గమ
స్యనకదాచిదవస్థా సాయూ నాసమ్భవతితణ్ణిమిత్తకృతోఽయం దేవస్యా త్ర
వస్తునివిమర్షో యదిముక్తేర్విచారాత్ప్రాయ స్తత్ర్కయు క్తిరహితాని ఆగ
మప్రామాణ్యాదేవాభ్యుపగతానిఅవిసంవాదీనిదృశ్యన్తేము ద్రాబన్ధా
ద్యానాద్వావిషప్రసు ప్తస్యోత్థాపనేకిగృశీయు క్తి రయ స్కాన్తస్యచా
యసస్సమాకర్షణేవామ న్త్రిణాంవావైదికానా మవైదికానాం వా నేక
ప్రకారేషుకర్మసుసిద్ధ్యా వానానావిధసంయోగద్రవ్యాణాం వా మరణ
మదమాద్యోత్పాదనాపహరణవశీకరణాదిషు శక్తేస్సముత్పాదా దన్యే
షాఞ్చబహుతరాణా మేవంవిధానాఞ్చతత్రతత్రసర్వస్మిన్నేవాగమాఃప్ర
మాణమాగమేషుచసర్వేష్వేవపురాణేషు రామాయణమహాభార
తాదిషునన్యనేకప్రకారాశ్శాపవార్తాఃతద్యథామహేన్ద్రోవదవర్తి
నో నహుషస్య రాజర్షేరగస్త్యశాపదోషాదజగరతా సౌదాసస్య చవ
శిష్ఠసుతశాపాన్మానుషత్వమసురగు రుశాపాచ్చయయా తేస్తారుణ్య
పేవజరసాభజ్గఃత్రిశఙ్కోశ్చపితృశాపాచ్చణ్డాల భావః । శ్రూయతే
చస్వర్వాసీమహాభిషోనామరాజాస్మిల్లోకే శా న్తనుపత్నీం ముపగ
తాయాంగఙ్గాయాంశాపదోషాదష్టానామపి వసూనాముత్పత్తిఃతిష్ఠతు
తావదన్యత్ అయమాదిదేవో భగవానజన్మైవజనుదగ్నే రాత్మజతా
ముపగతఃశ్రూయతేచపునశ్చతుర్ధాత్మానంవిభజ్యరాజర్షేర్దశరథస్య త
స్మైవచపునర్మథురాయాం వసుదేవస్య । తన్మనుష్యేషు దేవతానాము
త్పత్తిర్నైవాసమ్భవినా నచ పూర్వమనుష్యేభ్యో గుణైఃపరిహీయ
తేదేవోనవైవం భగవతఃకమలనాభాదతిరిచ్యతే చన్ద్రమాఃకిమత్రస
మ్భావనీయమ్ । అపిచగర్భాధానమ్భవేదేవేనదేవ్యావదనేవిశంశ్చ

దన్ క్రిమా ఏవదృష్టః తథాచ మాపిస్వప్నేపుణ్డరీకస్యైవదర్శన ముపజాతం
తమత్పత్తిం ప్రతితయోర్నాస్యైవసన్దోహో వినష్టయోశ్శరీరశ్యావి
నాశకథంకథంనా పునర్జీవితప్రలమ్భ ఇత్యత్రాఖిల లోకప్రఖ్యాత
ప్రభావమమ్బతమేవకారణమావేదితం తచ్చన్ద్రిమసి వర్తతేఇత్యేషా
ఖ్యస్యైవవార్తాతత్సత్యమిత్థమేవావగచ్ఛతు దేవః । అన్యచ్చేదృశా
కారకాన్తేరఖిలలోకాహ్లోనకారణోఽన్యత్రసమ్భవ ఏవ తస్య నాస్తిత
త్కల్యాస్యైరచిరాచ్ఛాపావసానే నిర్వర్తితగన్ధర్వసుతోద్వాహ మఙ్గళ
స్యగళన్నయనపయసోబధ్వాసహపాదయోఃపతతఃపుత్రత్వ ముపగత
స్యచన్ద్రాపీడనామా స్తరితస్యలోకపాలస్యైవ చన్ద్రిమనోదర్మనేనజన్మ
కృతమేవసన్తాపంపరిత్యక్తుతి దేవః । తత్త యోరయంశాపః అస్మాకం
పునర్వర ఏవతదస్మిన్వసునిమనాగపిన దేవేనదేవ్యావాశోకః కారోన్
మఙ్గళాన్యభిధ్యాయన్తామభిమత దేవతారాధనేన ధనాతిసర్జనేనచాన్న
జన్మోపార్జితంకుశలమభి బధ్యతామ్ । అకుశలమప్యుపార్జితమతికష్ట త
మేన ఉపవాసాదియమనియమేనతపఃపరిక్లేశేన క్షయముపనీయతామ్
అపరమపియద్యదవగతంశ్రేయస్కరం శ్రూయతేజ్ఞాయతేవాత త్తద
న్యైవారభ్యక్రియతాంకార్యతాఞ్చకర్మణాంఖలు వైదికానామ్ అవై
దికానాంవాఅసాధ్యంనామకిఞ్చిదపినాస్తి ఉత్పత్తిరపితయోఃకృచ్ఛ్రి
లబ్ధయోరీదృశేనైవప్రకారేణోపజాతా ॥

ఇత్యుక్తవతిశుకనాసేసశోకపవరాజాప్రత్యవాదీత్ సర్వ మే
వమేతద్యథార్యేణాభిహింతకోఽన్యోబుధ్యతేకేనవాపరేణవయం పరి
బోధనీయాఃకస్యవాపరస్యఅస్మాభిర్వచనం కరణీయంకిన్తత ద్వత్సస్య
మేవైశమ్పాయనముఖాత్ స్ఫుటనంహృదయస్యఅగ్రతోదృష్టిలగ్నంసర్వ
మేవాన్యదన్తరపతితంత దేవపశ్యామితదేవశృణోమితదేవా త్పిత్యస్య
త దేవమప్రత్యక్షితేవత్సస్యవదనేనంస్తంభమేవాత్మనోనశక్నోమికర్తుం
యత్రచమమాహ్వయమీదృశఃప్రకారస్తత్ర దేవ్యాఃపరిబోధనం దూ

రాపేతమేవతద్గవనాదృతేఽన్యఉపాయంయేవనాస్తిజీవితసన్ధారణాయ
ఇత్యేవమవధారయత్పార్శ్వస్థాయిన్యా కిమితిత్వారాపి డేచిరాత్తనయపీడయా
పత్యుః పురఃపరిక్ష్యజ్యలజ్జాంజలిరుచ్చైర్దదాదార్యా పు
త్రయదేవంతథాపికిన్వపరంవిలమ్బితేనఃనిర్ణాపవయం దీయతాం
ప్రయాణమువత్సాయతిమేహృదయంవత్సస్యగర్మనాయయఉపమః ఖాప
నోదనార్థంస్ఫుటితమస్యాశంసితహృదయస్యాసిత్ తనపసన్ప్రతి దర్శ
నాకాఙ్క్షయాఽరోచతఏవజానామివరందీర్ఘకాలమపిమణిఖాన్యనుభవన్తీ
సకృదపివత్సస్యదర్శనాయజీవితాస్మినపునరసహ్యమఃఖోపశాన్తయేన
మ్ప్రత్యేవమ్మతాస్మితితదస్యమరాశానిబన్ధనస్యసర్వాత్యయనివారణో
పాయస్యవత్సానావలోకనోన్ముఖస్యగమనమపిహృదయస్యతావద్వి
నోదతాంవ్రజతు। ఇతివదన్తీమేవవిలాసవతీమాగత్యాన్యతమఃశుకనా
సస్యాప్రతమఃపరిణతవయాఃషట్కర్మవాసము పసృత్యస్వస్తి త్యు
క్త్వావ్యజ్ఞపయత్ జేపిసర్వత్రైవాపరిస్పుటేనామునావార్తాకలక లే
నాకులీక్రియమాణహృదయానునోరమాస్వయమేవాగతాశాఙ్కో లజ్జ
మానానోపగతాస్థానమిదంతజేషామాత్మగృహస్యపృష్టతస్తిష్ఠతిపృచ్ఛ
తిచదేవీంకమేభిఃకథితం జీవతిమేవత్సోవైశమ్పాయనఃస్వస్థశరీరోవా
ఖోకతేవాపునస్యవరాజస్యకావార్తాస్వావవృత్తేతావాగమిష్యతో
వాకయద్భిర్విసరితి। రాజాతుతమపరిపూర్ణాయాపికష్టతమమాక
ర్ణ్యదీర్ణఖివశుచాశతగుణీభూతశోకోత్ ఫుల్లాక్షీంవిలాసవతీమువాదీత్
జేవివశ్రుతంవత్సయోఃకృతేకిఞ్చిదపిప్రియమఖ్యాతేఅన్యతశ్చశ్రుత్వా
కదాచిజ్జీవితేనైవవియుజ్యతేతమస్థిరస్వయమేవధైర్యమాలమ్బ్యసర్వ
వృత్తాన్తానుకథనేనసుస్థమ్భయప్రియసఖీంతయాప్యార్యశుకనా సేన
సహాయాతవ్యమేవేత్యుద్ధాప్యసపరిజనాంజలాసవలీంవ్యసర్జయత్ ఆత్మ
నాపిశుకనాసేనసహగమనసంవిధానమకరోత్॥

అథతథాప్రస్థితేరాజనిరాజానురాగాచ్ఛన్నాపీడస్నేహేనచా

శ్చర్యదర్శనకుతూహలాచ్చ ప్రథమగతపితృపుత్ర భ్రాతృమిత్రస్నే
నసర్వనాయచగృహరక్షకవర్గమిజయిన్యాఃసర్వపేవలా కోగన్తు మడచల
త్ । గాజాతుశీఘ్రగమనవిమాత హేతూ కాసర్వా నేవనివర్త్య ప్రలఘుభ
రికరఃపిబన్నివపన్థానమేకదివ సేనైవపరాపతితుమిహమానఃసోకల్ప వా
ఛ్వనఃప్రభ్రత్యుత్తామ్యతాహృదయేనకియత్యధ్వన్యద్యాపివర్తామ హే
కలిప యైర్నివసైఃపరాపతామఇలిచముహుర్ముహుస్తురజ్ఞ మారోపితం
త్వరితకమాహూయపృచ్చన్ అవిచ్ఛిన్నేశ్చ ప్రయాణకైర్వహ న్నాతి
బహుభిరేవనివ సైరాససాదాగ్ధోదమ్ । ఆసాద్యచపికల్పశతదో లాధి
రోహణమఃస్మ తేనా న్తరాత్మనాదూరస్థితపవప్రథమమాప్తతమా నశ్వ
వారాఖవార్తాన్వేషణాయత్వరితకేసహ ప్రహితవాఖ॥

అథతైఃసహాగచ్ఛన్తముద్గి తాత్మసంస్కారమలినీకృతశరీర మవనీ
తలమివప్రవేష్టుమిహమానమహమహమికయాపరస్పరావఢేనై వా
త్మవద నదర్శనమభిరన్తు మతమివసపరిచ్ఛదమపిమిత
మివజీవన్తమపిమృతమివససమ్భ్రమకృతాగమనమపి ప్రతీపమాకృష్య
మాణచరణమివ అజ్ఞైరేవసహగలితోల్లాహంబాష్పేశేవసహ ముక్తా
త్మానంవైక్లవ్యేనైవసహోపసర్పన్తరిమేఘనాదపురస్సరంసకల మేవ
చన్ద్రాపీడచరణతలనిబద్ధజీవితంరాజపుత్రలోకమాలోక్యఉల్లసిత తన
యశోర్మివేగాక్రాన్తోపడుచ్ఛ్వసితఇవదృష్టీభూతచన్ద్రాపీడదేహో వి
నాశప్రత్యయేనా న్తరాత్మనానివృత్యసావరణపర్యాణవర్తినీంవిలా సవ
తీమువాదీత్ । దేవిదిష్ట్యావర్ధసేధ్రి యతేసఖ్య మేవశరీరేణ వతోస్యే
నసకలయేవాయంతచ్చరణకమలానుజీవీరాజపుత్రలోకస్తావాద మూ
లాదాగతఖిన్నఃసాతుతదాకర్ణ్యకిఞ్చిదాత్మపాణినైవోత్సారితావరణ సి
చయాభ్యాలాసీశ్చలయాదృష్ట్యా చిరమివవిలోక్యతనయనిర్విశేషంరాజ
పుత్రలోకమవిచ్ఛిన్నాశ్రద్ధారాపిధైర్యము త్సృజ్యోచ్చైరారటితవతీ
హావత్సకథంసహపాంశుక్రీడితస్యతావతోరాజపుత్రలోకస్యమధ్యే

త్వ మేవైకోనవృశ్య సేఖితి । తథారట నీ నుతాందూగతఏవ సమూ శ్వాస
స్య రాజాసమంసర్వలోక నావనితలనివేశతో త్తమాజ్ఞంనేఘునాదమి తో
ఛాక స్యేత్యాదిశ్యా ప్రాతీత్ । నేఘునాదకథయకోవ్యాస్తాన్తోవర్తతేమేవ
త్స స్యేణి । సకవ్యజ్ఞపయత్ జేవచేత నావిరహాక్ చేష్టామూ త్రకమే వా
భగతంశరీ రేళు- గ్గా యు తేదివ సేఒ భ్యధికా ణా న్తిస్స ముపజాయతఇతి।
రాజాతుతచ్ఛ్రు త్వాజీవిత ప్రతిలమ్భేన ముజాత ప్రత్యాశఃశ్రు తం
దే వ్యామేఘునా స్యవచ నంతదేహిచిరాత్పునఃకృతార్థయా మోర్మినే
నాత్మాన ముశ్యామోవత్సస్యవగనమిత్యభిదధానఏవాభి వర్ధితగతివిశేష
యాకరేణాగ్ర హీశ్రేశా శ్రమమగమత్ ॥

అథసహసైవచ నాగ్రిపిడ గురుజనాగమనమాకర్ణ్యపునఃప్రకీర్ణ
తారము క్తానుకారిణయగజలబిన్దుసన్దోహంహాతాస్మిమన్దపుణ్యాదుఃఖై
కభాగినీనజానా మ్యేవవిస్మృతమగణాకియద్యావదహ మనేనానేక
ప్రకారఖేకార దానైకబుద్ధి తేనదగ్ధవేధసాపరం దగ్ధవ్యేత్యభిదధానా
ఏవధావిత్వాప్రి [illegible] శ్రమమితశ్చిత్రరథత
నయాపిసత్వరోసృగసృక్కదమ్బకావలమ్బిత శరీరా తూష్ణీమేవమో
హాన్ధకారమ్ । తగవస్తమోశ్వేతయోశ్శుకనాసావలమ్బితశరీరో రాజా
వివేశ ఆశ్రమపదంతదనుచవ నోరమూనులమ్బిత శరీరా పురఃప్రధావి
తోత్సుకాయశతరదృష్టిఃక్వవత్సఇతివద న్తీవిలాసవతీ । ప్రవిశ్యచ స
హజయాకాన్తైవఅవిరహితముపరతసర్వ ప్రయత్నంప్రస్తరమయ
మివతంపుత్రవత్సలపిపుత్రమాలోక్యయావన్నపరాపత త్యేవ తారాపీ
డస్తావద్విలాపవతీవిధారయ న్తీం మనోరమా మప్యాక్షిప్య దూరతఏవ
ప్రసారితబాహులతాద్వయాగ్రయోస్మృక్తజర్జరాభిర్నయన జలధారా
భిఃప్రస్రవేనసిఞ్చ న్తీమహీతలమ్ ఏహిజాతదుర్లభకచిరాదృష్టోసదేహి
మేప్రతివచనమాలోకయసకృగపిమామనుచితం తాతతవైతదవ స్థాన
ముస్థాయాజ్ఞోపగమనేనమేనమ్వాదయతనయోచితం స్నేహమ్ అన

వకర్ణితపూర్వంబాల్యేపిత్వయామగ్వచనమద్య కిమవం ప్రలపన్యా య అ
పినశ్యణోపిజాతకేనరోషితోఽసి పషాతోషయామివత్స పాదయోర్ని
పత్యపుత్రచన్ద్రాపీడప్రణమతావత్ప్రిక్ష్యద్ధ మ్యత్వ త్సేన్నహోదేవ అతి
శూరమాగతస్యాపిపతుఃపాదౌకస్సాగతా తేగురుజనభ క్తిః క్వ తేగుణాః
క్వ సస్నేహాః క్వ సాధర్మజ్ఞతా క్వతత్పితృపక్షపాతిత్వం క్వ సా బన్ధు
ప్రీతిః క్వసాపరిజనవత్సలాంతమభా గైశ్వర్యే సర్వమేకపద పవోత్స్మ
జై శ్యమాదాసీ శ్యనువలమ్బ్యశ్యనస్థితోఽసి । అథవా యథాతసుఖంత
థాస్థ వయసునుదాసీనహృదయా స్వయీతి కృతా ర్తప్రలాపా స
ముపసృత్యపు రాఢగాఢమాశ్లిష్యాశ్రూణిశిరస్సమాఘ్రాయ కపోలోచు
మ్బయిత్వాచన్ద్రాపీడస్యచరణావుత్తమాఙ్గేకృత్వామకరన్ధనురాదీత్ ।
తత స్సధారుదన్నీన్నుతామన్తరితనిజపీడస్తారాపీడశ్చన్ద్రాపిడమపి అవ
దిష్యజై శ్యవసర్వప్రజాపీడా పహారణ క్షమాభ్యాం దోర్భ్యా మువల
మ్బ్యబ్రవీత్ దేవియస్యపాశ్వయోస్సుకృతై రపత్యతా ముపగత స్త
ధాసిదేవతాభూ ర్తిరయమనోచనీయఃతమస్మచ్ఛ తామయ మిదానీంమ
నుష్యలోకోచితఃపరిశోచితవ్యవృత్తా న్తః అస్మిన్శోకేకృతేకిఞ్చిదపి న భ
వతి కేవలంగళ పవస్ఫుటతి రటతోనహృదయంనిరర్థకం ప్రలపిత మేవని
ర్యాతిపరంవదనాన్నజీవితం నిరాసజ్జనయనజలమేవపతతినిశరీరమ్ ।
అపిచవత్సస్యాదర్శనమాత్ర మేవావయోఃపీడాకరంతచ్చైవ మాలోక్య
మానేముఖేఽస్యదూరాపేత మపరమస్యా మవస్థాయా మావాభ్యాం
దాభ్యామపితావత్పరమవషమ్భంకృత్వానునోరమాళుకనాసశ్చసన్థా
రణీయాయయోర్లోకా న్తరితోవైశమ్పాయనఃతిష్టేతాంతావదే తావపి
యస్యాఃప్రభావాత్పునరనుభవనీయోఽస్యోవిత ప్రతిలమ్భాభ్యుదయ
మహాహాత్మన స్సేయంగన్ధర్వరాజతనయా వధూ స్తేఽస్మదాగమన శి
కర్మి సంక్రాన్తిమూఢా సనామగ్రహణమన్తక్తాక్రన్దాభిప్రియస
ఖీభిర్గృహ్యమాణాప్యద్యాపినంజ్ఞాంనలభతేతదేనాం తావదజ్ఞేకృ
త్వా ఉత్థాప్యచేతనాంలమ్భయతతోయధేచ్ఛంరోదిష్యసీతి॥

విలాసవతీతుతచ్ఛ్రుత్వాససన్భ్రమోత్థ్యక్తచన్ద్రాపీడచరణా
తత్ప్రసాదేజీవితప్రణీలమ్భహేతుర్వత్సస్యావగూరితిథావమానా చో
పసృత్యతనవస్తాన్తాముత్థాప్యాజ్ఞాకృత్వా మూర్ధ్నినిమిలనాహి త
ద్విగుణతరనయనోభంవనమాలోక్యాన వుతనయనసలిలస్నానార్ద్రి
మిన్దుశకలశీతలంస్వకపోలంకపోలయోర్లలాటేలోచనయోశ్చనివేశయన్తీ
చ చన్ద్రాపీడస్పర్శశీతలేనచపాణినాహృదయంస్పృశన్తీసమాశ్వసిహిమే
మాతస్వయాచినాపైవప్రభృతికేవలన్ధారితంవత్సస్యమే చన్ద్రాపీ
డస్యశరీరంమాతస్మృమృతమయీజాతాసియేనవత్సస్యపు నర్జన్మ
మాలోకితమిత్యవాదీత్ । కాశన్ధరీతుతేనచన్ద్రాపీడనావగ్రహణేన
తేనచనిర్వ్యాజవృత్తినావిలాసవతీశరీరస్పర్శేనలబ్ధసంజ్ఞా లజ్జా వనమ్ర
ముఖీప్రత్యుత్థాయమూర్ధ్నాగురులేఖయాజ్ఞాదవతార్యపరవత్యేన యథా
క్రమమనుకార్యతివ్యానాంగురూణామ్ । ఆయుష్మతీదిష్ట్యాకాలమవిధవా భ
వేతికృతాశీర్వాదాశనైరుత్థాప్యమానాసనికటేవిలాసవత్యాః పృష్ఠతః
సముపవేశ్యాభార్యాశ । లధప్రత్యాపన్నచేతనాయాంచిత్రరథ తన
యాయాంచన్ద్రాపీడమేవోజ్జీవితంమన్యమానోరాజావిర మివాస్యగా
ఢగుణ్ణమాలిఙ్గంశ్చున్బంశ్చపశ్యంశ్చస్పృశంశ్చస్థిత్వా ముగలే ఖా మా
హాయాయాదిదేశదర్శనమనూత్రకమస్మాకంవిధీయమానం తచ్చాస్మా
భిరాసాదితంతద్వాసృశేనైవోపచారేణైతావతోదివసానుప చరితవతీ
వధూర్వత్సస్యశరీరంసపర్యోపచారోనాస్మదపరోధాల్లజ్జయాచా మనా
గపిపరిహాపణీయః వయంని ప్రయోజనాద్రష్టారఏవకేవలంకిమనుస్మాభి
రత్రస్థితైర్గతైర్వాయస్యాఃకరస్యసజ్ఞేనాప్యాయితమేతదవినాశిశరీరం
నైవవ భూఃహాశ్వేఽస్యతిపత్స్యత్యాదిశ్యనిర్జగామ । నిర్వర్త్యచోపకల్పి
తంవిజావాసనుగతైర్వవతపస్వివాసోచితేఽన్యతమస్మిన్నా నన్నపా
శ్రమస్యశుచిశిలాతలసనాథేతరులతామణ్డపేసముపవిశ్యనిర్విశేష దుఃఖి
ఖిసకలమేవరాజచక్రమాహూయసబహుమానమవాదీత్ । నభవ

స్థిరవగ నవ్యం యథాద్యశో కావేశాదేతదహమనీకరోమిప్రార్థి నితఏవాయ మస్మోయథావధూనమేతస్యచ స్రాపీడస్యవదనమాలోక్య సంక్రామితనిజభరేణమయాకాపిగత్వాశ్రమపదేపశ్చాన్వయఽ తుపితవ్యమితి । సచాయంమేభగవతాకృతాన్తోపురాకృతైఃకర్మభి ర్మావిమూఢైరేవంసముపనమిశఽ కిమపరంక్రియతేఽనతిక్రమణీయానియతిర ప్రాపణీయుఽవానుభూతమాత్మచేష్టాకృతంవత్సస్మరన్ప్రజాపరిపాలనఫలంబలంపురర్థవచ్ఛజేష్మేవవక్తుతేష్వపిహితమస్త్రేవా న్యథాపిహిచేష్టమానేష్వస్మాసునర్వమేచావస్థితంతనిచ్ఛామివిర కాన్నితం మనోరథంప్రారయితుంధన్యాశ్చజరాపీతసాఽతనవస్త నయే ఖ్యాతవిత్మభరమాసజ్యలఘుశరీరాఽపరలోకగమనంసాధయనితచ్చ బలాద్గళేపాఽమాధాయయదాతదానిచ్ఛతోప్యాచ్ఛిన్యతపవకృతాన్తేనతద్యదిపాత్రేక్వాపిస్థాపయిత్వానిజపదంజరాపరిభుక్తశేషేణ నిష్ప్రయోజనస్థితినానర్వసుఖబాహ్యవమాంసపిణ్డేనశరీరకేణ పరలోకసుఖాన్యసాధ్యనైలాభపేవాయంతస్యవ స్తుఽకృతభవద్భోమయాప్రార్థనీయాఽత్యుక్త్వాసన్నిహితాన్యపిపరిత్యజ్యోచితాన్యుపభోగసుఖాన్యనుచితాన్యజ్ఞీకృత్యచవన్యానితపోవనమఽఖానిచతథాహిహార్య బుద్ధింవృక్షమూలేషు అన్తఃపురస్త్రీ ప్రీతింలతానుసంస్తుతజనస్నేహాహరిణకేషు నివసనరుచిఽచీనవల్కలేషుకున్తలరచనాభియోగంజటానుఆహార హార్దంకన్యమూలఫలేషుస్త్రధారణవ్యసనమఽసూత్రే ప్రజాప్రతిపాలనశక్తింసమిత్కుశకుసుమేషునర్మాలాపంధర్మసజ్కథాసుసమరరసమఽపశమేజయేచ్ఛాంపరత్రకోశస్పృహాంతపసిఆజ్ఞాంమానేసరోపభోగరాగశ్చవైరాగ్యేతనుమతనయస్నేహంసంక్రమయ్యతథా తపస్విజనోచితాఽక్రియాఽకుర్వత గన్ధర్వలోకోచితారహరహరుపచారాకాదమ్బర్యాకథమపిసముత్సృష్టలజ్జయానుహాశ్వేతయాచక్రియమాణాసవిచ్ఛన్నవిచ్ఛేదాత్సాయన్మాతశ్చానుభూత చన్ద్రాపీడదర్శన

సుఖోదుఃఖాన్యవిగణయన్ నరపతిస్సపరివారస్స మందేవ్యాశుకనా
సేనచత్రైవాతిష్ఠత్ ॥

పవఞ్చకథయితాస్వజాబాలిర్నరాభిభవవిచ్ఛాయంస్మితం కృత్వా
హారీతప్రముఖాన్ సర్వానేవాన్ శ్రావకానవాదీత్ దృష్ట మాయు
ష్మన్నిరిణమున్తఃకరణాపహారిణఃకథారసస్యాత్రోపసాన్నిధ్యం యత్కథ
యితుం ప్రవృత్తోఽస్మితత్పరిత్యజ్యైవకథారసాత్కథయ నైమిరూపమతి
క్రాన్తోస్మితదయంసకామోపహతచేతాస్స్వయంకృతా దేవా విన
యాద్దివ్యలోకతః పరిభ్రశ్యన్తర్వ్యలూలోవైశ్యమ్పాయనామాశుకనా
సతనయఃఉత్పన్నఃసపునఃపునఃస్వయం కృతేనావినయేన కోపితస్య
పితురాక్రోశాన్మహాశ్వేతాకృతాచ్చ సత్యాభిధ్యానాద స్యాం శుక
యోనౌ పతితః ॥

ఇత్యేవంవదత్యేవభగవతి జాబాలౌ బాల్యేపి మేసుప్తప్రబుద్ధస్యేవ
పూర్వజన్మాన్తరోపాత్తాస్సమస్తాపవిద్యాంజిహ్వాగ్రేఽభవ
ఁ। సకలాంచకలానుపదేశకాశలముపజాతంమనుజస్యేవవిస్ప
ష్టవర్ణాభిధానాభారతీసంవృత్తా విజ్ఞానఞ్చ సర్వవస్తువిషయంస్మరణ
ఞ్చకింబహునామానుష్యశరీరాగృతేతత్సర్వమన్యత్తత్క్షణపవసంవృత్తం
సపవ చన్దాగ్నిపీడనోపరిస్నేహాస్నేవకామపరతాసపవమహాశ్వేతా
యామనురాగస్నేహతదవాప్తిం ప్రత్యుత్సుకతాకేవలమసజ్జాతపశ్చాత
యామేతస్మిన్ననుయేపూర్వజన్మోపాత్తాచేష్టానాసీతథాపిచావిర్భూత
సకలాన్యజన్మవృత్తాన్తస్సముత్సుకాన్తరాత్మాకింమాతాపిత్రోకింతాత
స్యతాచాపీడస్యకిమమ్బాయావిలాసవత్యాఃకింవయస్యస్యచన్దాగ్నిపీడస్య
ఉతప్రథమమహృదఃకపిఞ్జలస్యతాంహాస్విన్మహాశ్వేతాయాఞ్చితి నా
జ్ఞాసిషమేవకస్యకస్యకథంకథంచాస్మృతవానస్మితి । తథాచోత్సుకా
న్తరాత్మామహీతలన్యస్తశిరాశ్చిరమివస్థిత్వాభగవన్తం జాబాలింనిజావి

నయ శ్రవణలజ్జయాఽలీయమాన ఇవవిశన్నివచపాతాళం కథమపిశై
శ్నైర్య ర్వజ్ఞపయమ్ । భగవంస్త్వత్ప్రసాదాదావిర్భూతజ్ఞానోస్మిసం
వృత్తస్మృతానయాసర్వ ఏవపూర్వబాన్ధవాః మూఢతాయాశ్చమే
యద్దైవశేలేపాస్మరణంనా స్తీతశ్చైవవిరహపీడాభిఅధునాపునస్తా
స్థ్రాస్థ్రాపస్పుటతీవమేహృదయం నచతథాన్యథాచన్ద్రాపీ
డంయస్యగమచరతిశ్రవణమాత్రకాత్సుఖితం హృదయం దయాంక
రోతుభగవాంస్తస్యాపి జన్మాఖ్యానప్రసాదప్రదానేనయోనాయంతి
ర్యగ్యోనివానోపి మే తేనసహ్యావసతోనపీడాకరస్సఖాయ తేభవతి ॥

ఏవఞ్చవిజ్ఞాపితోసుయాసాసూయ మివమామాలోక్యభగవా
జ్జాబాలిస్స్నేహకోపగర్భంప్రత్యవాదీత్ । మరాత్మ్ర యయైతావ
తీంహృదయతరళదశాముపగతోఽసి కథంతామేవతరళహృదయతా మ
నుబధ్నాస్యద్యాపిపశ్యామేవనోద్భిద్యేతేతత్సఖ్చరణకుమ స్రుతావ ద్భవ
తోమాం ప్రత్యక్షీసి । ఏవముక్తే భగవతా సరుత్పన్న కుతూహలో
హారీతఃపప్రచ్ఛ । తాతమహాశయంబిస్మయోమే కథయ కథమస్యమ
జాతోవర్తమానస్యతాదృసీకామపరతాజాతాయుయాజీవితమపి నసన్దో
షయితుంనారితంకథఞ్చిదిత్యలోకసమ్మోహస్యతథాత్వల్పమాయు స్సం
వృత్తమ్ । ఏవఞ్చపృష్టస్సూనునాభగవాఞ్జాబాలిరనలాభిఃపాపమ
లమివప్రక్షాళయన్నేగశనదీధితిససిలధారాభిఃప్రత్యవాదీత్ । వత్సవి
స్పష్టమేవాత్ర కారణ మయం హి కామరాగ మోహ మయాదల్పసా
రాత్ స్త్రీవీర్యాదేవకేవలాదుత్పన్నఃశ్రుతౌచపర్య తేయాదృశాదై వ
జాయతేతాదృగేవభవతీతి । లోకేపిచప్రా యఃకారణగుణ భాఙ్గ్యే
వకార్యాణిదృశ్య న్తే । తథాచైత దాయుర్వేదేపి శ్రూయ తేయఃకిలా
ల్పసారాత్ స్త్రీవీర్యా దేవ కేవలా జ్జన్తురుత్పద్యతేస ఖల్వల్పాయాత్
సారభూతస్యధైర్యహేతోఃపురుషవీర్యస్యగర్భేవా విలయ మాపద్యతే

వృతో వాజాయతేజాతో వాద్ధర కాలంనజీవతీతి । తదయ ముత్పన్న ఏ
వేక్ష్వాకో యేనాస్యతాదృశీ కామురితాజాతానురణఙ్చ్వమదజ్వరవేగసం
జ్ఞరాసహిష్ణో స్తద్ధోపశమనథునాపి తాదృశ ఏవాయ మల్పాయు ర్భా
వసానో త్తరకాలసుస్థాతుయేణాయుషాయోగోభవిష్యతి॥

ఇత్యేతచ్ఛ్రుత్వాపునరప్యవనితల నివేశితశిరాఃప్రణమ్యభగవ
న్తంవ్యజ్ఞపయం భగవన్నహ మపుణ్యవా నస్యాం తిర్యగ్యోనావ వ్రమాన
స్వయంసర్వస్యాత్మమఃవాగపిమేభగవత్ప్రసాదాత్సన్ప్రత్యేవా నవే
సమూచ్ఛితాభూతపూర్వఞ్చజ్ఞానమ స్మరాత్మనిశరీరంపున రాయుస్సన్సుకర్మ
కకర్మయోగ్యం భగవతఃప్రసాదాదస్మిన్జన్మనిబాల్యేనప్రకారేణాక్ష
యంతన్మే మహా కర్మసాధ్యమాయుర్భవిష్యతీత్యేతదాజ్ఞాపయతు భగ
వాన్ ఇత్యేవంవిజ్ఞాపితస్తనుయాదియుపిక్షిప్యచయుర్భగవానాజ్ఞాపిత
వాన్ । ఏతసిపియధాతథాస్యస్యేవఆస్తాంతావదియంకథారసా క్షే
పాదచేతైవాస్మాభిఃప్రభాతప్రాయారజనీప్రస్థావిరహోమన్మ క్షర
జతర్పణాభవిష్యతుపరామర్శాన్తావలమ్బివర్తతేరజనికరబిమ్బమే షా
యధ్యోర్ధ్వనుఎస్తారణజరత్రామురసప్రతారుణాపాణ్డుచ్ఛవిరుల్ల సతిసి
మన్తయన్తికమిదేసజ్జాతమివపూర్వస్యాంకకుభోఽరుణాగ్రకరాలో
కవర్తిఃఇమాస్సశేషతిమిరితయూన్యబ్రైకకాణ్డపటకలుషం భాస్వత్ప్ర
భాలోకమారబ్ధాఃప్రమేఽయధాసూక్ష్మంతారకాఃప్రవేష్టుమేష ప
మ్వాసరశ్శాయినాంప్రబోధాశంసిసము చ్చరన్తికోలాహలఃశ్రోత్రహా
రీవిహఙ్గమానామే తేచనిశీధినీపరిమళశీతలాశ్చలితవనకుసుమ పరిసుళ
గ్రాహిణోవాయురప్రవృత్తాఃప్రభాతపిక్షునావాయవఃప్రత్యూ స
న్నాచాగ్నిపరిహరణవేలాఇత్యభిధానపవగోష్ఠంభంక్త్వోవతిష్ఠత్॥

అథాత్తీతేభగవతిజాబాలౌవీతరాగాపినిష్కామ కాపి మోక్ష
మార్గావస్థానాపిసన్నైవసాతపస్విపరిషత్కథారసాద్విస్మృతగురూచి
తప్రతిపత్తిఃశ్రుత్వాసోత్కణ్ఠకతకాయావిస్మయోత్ఫుల్లముఖీయుగప

భాగళితశోకానన్దజన్మనయనసలిలాహోకష్టశబ్దానుబద్ధనీపకాధీనేవస్త
మ్భితేవచిరమివస్థితాస్మయథాస్థానంజగామ। హారీతస్తుసన్నిహితేపిమా।
నికునూరకజనేమాంనిజకరేణైవోత్థాప్యాత్మపర్ణశాలాయాం నీత్వాశనై
ర్నీచదేశేస్థాపయిత్వాప్రాభాతికక్రియాకరణాయనిర్యయౌ। నిర్గతే
చతస్మింస్తేనసర్వకార్యాకుమేణతిర్యగ్జాతిపతితేనదేహనపీడితాన్త రా
త్మావిన్తారప్రవిశన్ అత్రతావదనేకభవసుకృతశత సహస్రాధిగ
మ్యంమానుష్యమేవచుర్లభంతత్రాపిపరంతకలజాతి విశిష్టం బ్రాహ్మ
ణ్యంతత్రాపివిశిష్టతరమాసన్నాస్మృతపదంమునిత్వంతస్యాపివిశేషాన్త
రంకిమపదివ్యలోకనివాసిత్వంతద్యేనైతావతఃస్థానాత్స్వదోషేణైవా
త్మాపాతితఃతేనకథమధునా సర్వక్రియావిహీనేనాస్యాస్తిర్యగ్జాతేః
సముద్ధృతఃస్యాత్కథంవాపునర్వజన్మాహితస్నేహైఃసహసమాగ
మసుఖమనుభూతమననుభవతశ్చతన్నిష్ప్రయోజనేనామూ నా జీవనే
నైవకింమేపరిరక్షితేనపతతుయత్రతత్రాపరత్రకాప్యేపియాతు శరీరం
సుఖన్తునానుభవితవ్యమేవామునామఃఖైకభాజనేనతత్పరిత్యజామ్యే
నాంతనుంపూర్యతామస్మద్యసనదానైకచిన్తామణిస్థితస్య విధేర్మనో ర
థఇతి। ఏవఞ్చజీవితపరిత్యాగచిన్తామీలితంసముచ్చాస్యసయన్నివకా స
హసినా ముఖేనసహసాప్రవిశ్యహారీతోఽభ్యధాత్। భ్రాతరైవశ
మ్పాయనదిష్ట్యావర్ధసేపితుస్తేభగవతఃశ్వేతకేతోఃపాదమూలాత్కుసు
జ్ఞలకస్యాస్మేవానిష్యన్నాగతఇతి॥

అహన్తుతచ్ఛ్రుత్వాతత్క్షణోత్పన్నపశ్చాత్తాపోత్పత్యసమీపంవిహా
యసైవప్రాప్తమభివాఞ్ఛన్నుద్గ్రీవావలోకీకాసావితితమప్రాతుం
సత్వకథయదేషతాతపాదమూలేవర్తతఇతి। ఏవంవాదినం తమ హం
పునరవదంయద్యేవంతతఃప్రాపయతుమాంతత్రైవభగవాఁస్తాన్మ్యే
తిమేహృదయంతద్దర్శనాయఇత్యేవంవదన్నేవాగ్రతోగగనా గమన వే
గాదయథాస్థితజటాకలాపమ్ అనిలపథసఞ్చరణవేగచలితై కాఞ్చ్చల

యోత్తరీయతరుత్వచాగృహాబద్ధపరికరమగ్రథితయజ్ఞోపవీత సనా
థాస్థిశేషోరస్కంనిశేషసురపథావతరణశ్రమాయాసితశరీరం సమీర
ణాపహృతమపిమరుత్పథోత్పతనఖేదసమ్పృతముకప్రవేశా న్నిష్ప్ర
న్దమానం స్వేదమాననేనమదవలోకనదుఃఖాగతశ్చ బాష్పజలలవవిసరమీ
క్షణాభ్యాంయుగపదుత్పన్నమముముపసిను త్సేనాహో నాముక్తం
వీతరాగముపిసుత్పిప్రియహితరతంనిస్సఙ్గమపిమత్సమాగమోత్సుకంనిస్పృ
హమపిసుదర్శనమ్పాదనపర్యాకులంనిర్మనుమప్యుపారూఢస్నేహం నిర
హఙ్కారమపి అహమేనాయనితిమాంమన్యమానంసముజ్ఝితక్లేశమపి
మదర్థేక్లేశ్యమానంసమలోష్టాశ్మకాఞ్చనసుఖపిదుఃఖితంకృతజ్ఞమకృ
తజ్ఞఃస్నేహలప్రకృతిం రూక్షచేతాస్సకృతినమపుణ్యవాఁ అనుగతం
వావస్వభావఃభావార్ద్రహృదయమేకాన్తనిష్ఠురమిత్రంవైరీవచన క
రమనాశ్రవోమహాత్మానందురాత్మాహంకపిఙ్గలమద్రాక్షీత్ । దృష్ట్వా
చనిర్ఝరగళితనయనపయాస్తాదృశోపికృతాభ్యు ద్గమనప్రయత్నఃపూ
తక్రకృత్యతమవదంసఖేకపిఙ్గలఏవంజన్మద్వయాన్తరితదర్శనమపిత్వాం
దృష్ట్వాకింసరభసముత్థాయదూరతఏవప్రసారితభుజస్వయోగాఢాలిఙ్గ
నసుఖమనుభవిష్యామికింకరేణావలమ్బ్యసనపరిగ్రహంకార యిష్యా
మికింసుఖాసీనస్యగాత్రసంవాహనంకుర్వేశ్రమనుపనేష్యామిఇత్యే
వమాత్మానమనుశోచన్తమేవమాంకపిఙ్గలఃకరద్వయేనోత్థాప్యను ద్ధర
హదుఃఖదుర్బలేవక్షసినివేశ్యచిరమివాన్తఃప్రవేశయన్నివాలిఙ్గన సు
ఖంకిలతథామేఽనుభూయభూయసామన్యవేగేనోత్తమాఙ్గే కృత్వామ
చ్చరణావితరవదరోదీత్ ॥

తథారువన్తంతంవాజ్మాత్రప్రతీకారఃపునరవదంసఖేకపిఙ్గల నక
లక్లేశపరిభూతస్యమన్వాత్మనోమమేదంయుజ్యతేయత్త్వయాప్రారబ్ధం
త్వంపునర్బాలోపినస్పృష్టపేవామీభిఃరాగాదిభిఃసంసార బన్ధాత్మకై
ర్నిర్బన్ధమార్గపరిపన్థిభిర్ద్విషైస్తత్కిమమునామూఢజనగతేన వర్త

నా । సముపవిశ్యకదయఅసికుశలంతాతస్యస్మరతివామాండుఃఖితో వా
మదీయేనదుఃఖేనముహ్యత్తాన్తమాకర్ణ్యకిముక్తవాఁకుపితోనవేతి । స
త్వేవముక్తోమయాహారీతశిష్యోపనీతేపల్లవాసనేసముపవిశ్యాజ్ఞాం
కృత్వాహారీతోపనీతేనామ్బసాప్రయోశ్యముఖమాఖ్యాతవాఁసఖేకుశ
లంతాతస్యఅయంచాస్మద్వృత్తాన్తఃప్రథమతరమేవతాతేన దివ్యేన చ
క్షుషాదృష్టోదృష్టాఽచప్రతిక్రియాయైకర్మప్రారబ్ధంసమారబ్ధపవకర్మ
ణితురగభావాదివిముక్తస్సఁగతోస్మితాతస్యపాదమూలం గతశ్చామాం
దూరతఏవోద్భాస్పదష్టిర్విషణ్ణదీనవదనంభయాదనుపసర్పన్త మాలో
క్యాహూయాజ్ఞాపితవాఁ వత్సకపిఞ్జలపరిత్యజ్యతాంస్వదోషశఙ్కా
మమైవాయంఖలుశరమతేస్సర్వపవదోషఃయేనజానతాపుత్పత్తిసమ
యఏవవత్సస్యకృతేనేదమాయుష్కరంకర్మనిర్వర్తితవధూ నాసబ్ధప్రా
యమేవేదంనదుఃఖాసికాభావసీయామత్వాదమూలేతావత్తీయతా మి
త్యేవమాజ్ఞాపితస్తతాతేనవిగతభిర్వ్యజ్ఞపదంతాతయదిప్రసాదోఽసి
తతోయత్రైవాసావుత్పన్నస్తత్రైవగమనాయాజ్ఞాపయతుమాంతా
తఇత్యేవంవిజ్ఞాపితోమయాతాతఃపునరాజ్ఞాపితవాఁ వత్సశుకజాతా
వసోపతితఃతద్గత్వాపితమద్యనైవవేత్సివాప్యసౌత్వాంవేత్స్యతీతితత్తిష్ఠ తా
వదితి । అద్యచప్రతరేవాహూయమామాజ్ఞాపితవాఁ వత్సకపిఞ్జల
మహామునేర్జాబాలేరాశ్రమపదంనుహృత్తేప్రాప్తోజన్మాన్తరస్మరణది
చాస్యోపజాతంతద్గచ్ఛన్నప్రతితంద్రష్టుంమదీయయాచాశిషాసగృ
హ్యావక్తవ్యఃవత్సయావదిదంకర్మపరిసమాప్యతేతావత్త్వయాస్మిన్నే
వజాబాలేరాశ్రమేస్థాతవ్యమితి । అపిచత్వద్దుఃఖదుఃఖితామ్బాఽశ్రీర
ప్యస్మిన్నేవకర్మణిపరిచారికావర్తతేతయాపశిరస్యుపాఘ్రాయైతదేవ
పునఃపునస్సమాదిష్టమ్ । ఇత్యేవముక్త్వాఽకరోంశిరీషకుసుమశిఖా సూ
క్ష్మోన్మేషపక్ష్మలానిగాత్రాణిమేపునఃపునఃపాణినాపరామృశ్యాన్త
ర్హృదయేనాదూయత తథాదూయమానహృదయశ్చతమవదం సఖేక

పిఙ్గలకిం సాయ సే త్వయాపిమన్దపుణ్యస్యహమ కృతేతురగతామాపన్నే
నపరాధీనవృత్తినాబహుతరాశ్చేవముః ఖాన్యనుభూతానికథంసోమపా
నోచితేనామునా స్నేనసముత్పాదితసఫేణరక్తస్రవాః ఖరఖలీనతు త
దైవనిసోఢాఃకథమయమకరోరకిసలయశయనైకసుఖసేవాసుసు మార
స్యదాపర్యాణితస్యనశీర్ణప్పవ్రవంశకథమేషుకసుమోచ్చయపతితబా
లపనలతాస్పర్శమాత్రతు మేషుగాత్రేషుకశాభిభూతానిపలితాని కథ
ఞ్చబ్రహ్మనూతోద్వాహినిదేహాస్మిన్వ ర్ధ్రో త్పీడనకృతాంపీడాస్స
ముపజాతాఇత్యేభిరనైర్వ్యశ్చపూర్వవృత్తాన్తాలాపైస్తతాఁలవిస్మృతతి
ర్యగ్జాతిదుఃఖస్సుఖమతిష్ఠమ్॥

ఉపారోహతిచమధ్యనుహ్నస్సవితరిహారీతస్సహకపిఞ్జలేన మాం
యథోచితమాహారమకారయత్ । కృతాహారశ్చకపిఞ్జలఃఋణమివ స్థి
త్వామామ బ్రవీదహంహితాతేనత్వాంసమాశ్వాస యిలుంజాబాలిపాఙ
మూలాదాకర్మచరిసమాప్తేర్మత్పయాచలితవ్యమి త్యేతచ్చాదేష్టుంవిసరి
తఃఅహమపిత త్రైవకర్మణివ్యగ్రతరఏవత ర్వ్వజామిన మ్యతి। అథా
న్యేత చ్చు త్వావిషణ్ణవదన స్సప్రత్యవదంసఖేకపిఞ్జలపవంగతేకింబ్రవీమి
కిఞ్చితాతస్యామ్బాయావానన్దిశామిసర్వంత్వమువ వేత్సీతి । సత్వేవము
క్తామయాపునఃపున స్తత్రావస్థానాయమాంసమ్విధాయ హారీతశ్చా
నుభూతాస్మడాలిఙ్గనసుఖావిస్మయోన్మేషేనము నికుమారకజనేనేత్యమా
ణోఽన్తరీక్షమతిక్రమ్యక్వాప్యదర్శనమగాత్ । గతేచతస్మిన్ హారీత
స్సూశ్వాస్యమాంశరీరస్థితికరణాయోదతిష్ఠత్ ఉత్థాయ చాన్యతమం
మునికుమారకంమత్వాకేక్షస్తోపయిత్వానిరగాన్నిర్ఘృణచనిర్వర్తితస్నా
నాదిక్రియాకలాపశ్చాత్మనైవ సహసాయాహ్నసమయే పునర్మామా
హారమకారయత్॥

ఏష్వావహితచేతసాహారీతేనసంవర్ధ్యమానఃకతిపయైరేవ దివ
సైస్సఞ్జాతపక్షోఽభవమ్ । ఉత్పన్నోత్పతనసామర్థ్యశ్చ చేతస్యకరవం

గమనమసు స్తుసంవృత్తోస్మితత్ర నామలావచ్ఛ్రద్ధా పీడోత్ప త్తిపరిజ్ఞానం
వహోశ్చేతాపున స్సైవా స్తేతత్కిమ్ము త్పన్నజ్ఞానోపితద్దర్శనేవివాత్మా
నంనిమేషవ పిముఖేస్థాపయామిభవతుతత్రైవగత్వాలిష్యామీతి నిశ్చిత్య
ఏకదా ప్రాతర్విహారనిర్గతపవోత్తరాంకకుభంగృహీత్వాఅవహమ్ ।అబ
హుదివసాభ్యస్తగమనతయాస్తోకమేవగత్వాఅవశీర్య న్తఇవమే ఒజ్ఞా ని
శ్రమేణఅశుష్యతచక్షుర్పుటం పిపాసయానాడ్ధ్మాయతకణ్ఠ
శ్వాసేనతదవస్థశ్చశిథిలాయమానపటుతిః అత్రపతామ్య త్రపతామీతి
పతన్నేవాహితగమనప్రయత్నో ఒన్యతమస్యతమస్విన్నీతిమిర స్పృష్టాత
స్సైవదృష్టహారిణాహరితఘన నిబిడపల్లవభరావనమ్ర స్యాసన్నతరస్య
నరస్తీరజమ్బూనికుఞ్జస్యోపరిఆత్మానమముఞ్చమ్ । చిరాది వోన్మీల్యచ
శ్రమక్లమోఒవతీర్యశీతలతరుతలచ్ఛాయాస్థితోదళగహనసరోధశీ శి
రమరవిన్దకిఞ్జల్కరజోవాససురభినిబిడసకషాయమధురమాపీయ మాన
మేవోత్పాదితాపుర్యత్పానస్పృహామాత్మన్యేకపయోనిసేయ యధా
ప్రాప్తైరకరోరకమలకర్ణికాబీజైస్తీరతరుపర్ణాబ్జకైఃఫలైశ్చకృత్వా
తూథఃప్రతీకారమపరాహ్ణసమయేపునఃకియన్తమప్యధ్వానంయాస్యా
మీతిమనసికృత్వాధ్వశ్రమనిస్సహోవ్యజ్ఞానివిశ్రమయితుమన్యతమామవి
చ్ఛిన్నచ్ఛాయాంశాఖామారుహ్యచతరోర్మూలభాగపవా వతిష్ఠమ్ । త
థాస్థితశ్చాధ్వశ్రమసులభాంనిద్రామగచ్ఛమ్ । చిరాది వలబ్ధప్రబో
ధోవధ్వమాత్మానమనుసోచనీయైస్తన్తుపాశైరవశ్యమ్ । అగ్రతశ్చ పా
శవిరహితమివకాలపురుషమతికరినతయాకాలిమ్నాచవపుషఃకాలాయ
సపరమాణుభిరివనిర్మితంప్రేతపతిమివాపరంప్రతిపక్షమివ పుణ్య రా
శేఃఆశ్రయమివపాప్మనోవినాపిక్రోధకారణాద్బద్ధభీషణభ్రుకుటీ కో
ద్రతరేణానేనరక్తతరకనీనికేనచక్షుషాచసకలజనభయజ్వరస్యభ గ
వతఃకృతాన్తస్యాపిభయమివోపజనయన్తమాశయేకేశేషు చాస్నిగ్ధ
మావన్నేచ్ఛానేచాన్యకారితంవర్ణేచరితేచకృష్ణంనివసనేకర్మణిచమలినం వ

పుషివచసిచపురుషమదృష్టశ్రుతానుభూతకుప్యాకారప్రత్యయా దే
వానుమీయమానకార్యదోషంపురుషమద్రాక్షమ్। ఆలోక్యచతం తా
దృశమాత్మనఉపరినిష్పత్యాశపవాపృచ్ఛం భద్రక స్త్వం కిమ ర్థఞ్చ
త్వయాబద్ధోఽస్మియద్యామిషతృష్ణయాతత్కిమిసుప్తపవనవ్యాపా ది
తోస్మికింనుయాని రాగసాబన్ధుమఃఖమనుభావితేన అఞ్ఞకాతుకాత్తతః కృ
తరకాతుకంము ఞ్చతుమామిదానీంభద్రముఖోనుయాఖలువల్లభ జన
దర్శనోత్కణ్ఠితేనదూరంగన్తవ్యంకాలక్షేపక్షమఞ్చవర్తతమే హృ ద
యం భవానపిప్రాణిధర్మేణనర్తతపేతి। సత్వేవముక్తోమారప్రత్య
వాదీత్ మహోత్కఅహంఖలుమారకర్మాజాత్యాచాణ్డా లోనచమ
యాత్వమామిషలుబ్ధేనకుతూహలి నావాబద్ధోమమఖలు స్వామీ పక్వ
ణాధిపతిరితోనాతిదూరేమాతఙ్గప్రతిబద్ధాయాంభూమాకృతా వస్థాన
స్తస్యదుహితాకౌతుకమయేప్రధమేవయసివర్తతేతస్యాస్త్వంకేనా పి
దురాత్మనాకథితోయథాకిలజాబాలేరాశ్రమేపవంగుణవిశిష్ట శ్శుకస్తి
ష్ఠతీతి। తయాచశ్రుత్వోత్పన్నకౌతుకయాత్వద్దర్శనాయ బహ్వపా
వాప రోపిమాదృశాన్నమాదిష్టాఽతదవ్యపుణ్యై ర్మయాసాదితోసిత్వాం
త త్పాదమూలం నయామ్యద్యాహం బన్ధే మోక్షేచాధు నాసా తే
ప్రభవ తీతి॥

అహన్తుత చ్ఛ్రుత్వాశుష్కాశనివేతాడితశ్శిరసి సంవిగ్నా స్మ
రాత్మాచేతస్యకరవమహోమన్దభాగ్యస్యదారుణతరః కర్మణాంవిపా
కోయేనమయాసురాసురశిరశ్శేఖరాభ్యర్చితచరణ సరసి జాయాశ్రి
యోజాతేనజగత్త్రయనమస్యస్యసుహృజనః శ్వేతకేతో స్సహస్ర
సంవర్ధితేనవిద్యాలోకాశ్రమనివాసినాభూత్వాన్యేచ్చజాతిభిరపిసూరతః
పరిహృతప్రవేశమధునాపక్వణంద్రష్టవ్యం చణ్డా లైస్సహైకత్రస్థాత
వ్యంజనజ్ఞమాజ్ఞనయోపనీతైః కబలైఃఆత్మాపోషణీయఃచణ్డాలబాలకజ
నస్యక్రీడనీయేవభవితవ్యందురాత్మఃపుణ్డరీకహతకధిక్ జన్మలాభం లే

యస్యకర్మణోఽయమీదృశఃపరిణామఃకమర్థంప్రదమగర్భపివ నస హా
స్రధావిశోర్ణోసి । మాతఃశ్రీరశరణజనశరణచరణపజ్ర-జేఽతిగహనభీ
మణాగ్రతుమామస్మాన్మహోరగకపాతాత్ లాఽ భువనత్రయత్రాణ
దుమత్రాయస్వకులతన్తుమేకంత్వన్నువసహ్వారితోఽస్మివయస్యకపి జ్జల
యజిపరాపత్యత్వయాఽస్మాత్పాపాత్ నమోచితోస్మితదా జన్మాన్త
రోపిపురర్మాకృధాసుత్సమాగమప్రత్యాశామిత్యేతానిచేఽ సావిలప్య
తంపునరభ్యర్చనాదీనమవదంభద్రముఖజాతిస్మరోమునిరస్మిజాత్యాతత్త
వాపిమాఽన్మాన్మహతఃపాపన్మృటాదుద్ధృత్యధర్మోభవేదేవా దృష్ట
సుఖహేతుఃదృష్టేపివతేకేనచిదపరేణాదృష్టస్యసమున్మిత్తికృతఃప్రత్య
వాయోనాస్తేష్వవతన్మృచ్ఛతుభవాన్మామిత్యభిదధానశ్చ పునఃపునః
పాదయోరపతమ్ । సతుమాంవిహస్యాబ్రవీత్ అరేమోహాన్ధ యస్యశు
బాశుభకర్మసాక్షీభూతాఃపఞ్చలోకపాలాఃతవైవాత్మశరీరేస్థితాఃనప
శ్యన్తిసోఽన్యస్యకస్యభయాగకాన్తంనాచరతితన్నీతోసి మయాస్వా
మ్యాజ్ఞయేత్యేవమభిధానమేవనూమాదాయచక్రేణాభిముఖమగమత్ ।

అహన్తుతేనతత్వచసాభిహతఇవహూర్ధ్నిమూకతామాపన్నఃకే
షాంపునఃకర్మణాంమేఘలవిశమిశ్యన్తరాత్మనాభిధ్యాయన్ప్రాణ
పరిత్యాగంప్రతికృతనిశ్చయోఽభవమ్ । నీయమానశ్చతథాతేనాత్మ
నోమోచనప్రత్యాశయైవాగ్రతోదత్తదృష్టిరావిష్టైరివబీభత్సవి న్యా
సైర్వ్యవృతైశ్చవర్తకానామపరిభ్రమణనిభృతైశ్చమృగావపాటి
తజీర్ణవాగురాసంగ్రథనవ్యగ్రైశ్చతుటితకూటపాశాగ్రథనాయ గ్రైశ్చ
హస్తస్థితనకాణ్డకోదణ్డైశ్చపాశప్రచణ్డనణ్డపాణిభిశ్చ భల్లగ్రా హి
భిశ్చలగుడమిశ్చలానకగ్రాహిభిశ్చనానావిధగ్రాహక విహజ్జ వా
చాలనాకుశలైశ్చకాలేయకముక్తిసఞ్చారణచతురైశ్చచణ్డాలశిశుభిర్బ లి
ద్దశోదిశిదిశిమృగయయాక్రీడద్భిర్దూరితఏవావేద్యమాన మిత స్తతో వి
స్రగ్ధి ఖూమోద్దమానుమీయమాన సాన్ద్రివంశ వనాన్తరిత వేశ్మ

సన్నివేశంసర్వతఃకరజ్ఞ ప్రాయవృతివాసపుస్థి ప్రాయరథ్యావ కర
శ్రామముత్క్ర వృత్తమాంసమేదోవసాకర్దము ప్రాయకుటీరాజిర మాఖేట
క ప్రాయాజీవంపిశిత ప్రాయాశనంవసా ప్రాయస్నేహంకా శేయ
ప్రాయపరిధానంచర్మ ప్రాయాస్తరణంసారమేయ ప్రాయపరి వా
రంధవళీ ప్రాయవాహనంస్త్రీమద్య ప్రాయపుంసాస్థమన్యక్వాప్రియ
జీవలాబలిపూజనంపశూపహార ప్రాయధర్మక్రియమ్ ఆకరమివసర్వ
నరకాణాంకారణమివసర్వాకుశలానాంసన్నివేశమివసర్వశ్మశానానాం
పత్తనమివసర్వపాపానామ్ ఆయతనమివసర్వయాతనానాంస్మగ్యమా
ణమపిభయజనకరం స్రాయమాణమపుణ్యదేశగకరంకృశ్యమానమపి పా
పజననంజన్మకర్మతోపలినతరజనంజనతోనిస్సర్మఫలలోక హృదయం
లోకహృదయేభ్యోనిర్ఘృణతరసర్వసంవ్యవహారంసమస్తపురుషావి శే
షాచారబాలయువస్థవిరమ్ అవ్యవస్థితగమ్యాగమ్యాజ్ఞనోపభోగమ్ అపు
ణ్యకైకాపణంపక్వణమపశ్యమ్॥

దృష్ట్వా చతంతాదృశంనరకవాసినామపుణ్యదేశగతం సముత్ప
న్నకృపోఽన్తరాత్మన్యకరవమ్ అపినామసాచణ్డాలదారికామూఢతపవ
మామాలోక్యోత్పన్నకరుణామోచయేన్నజాలిసదృశమాచరిష్యతి భవి
ష్యన్నేవంవిధానమేపుణ్యానినిమేషమప్యత్రపదంనకుర్యామిత్యేవంకృ
తాశంసమేఖమాంనీత్వాసచణ్డాలస్తథానుగతఃవేశాయైకూరతపవావ
స్థితఃప్రణమైవృషసమయా ప్రాప్తస్థితిత్వైచణ్డాలదారికాయైసర్మిత
వాన్। సాతుప్రహృష్టవదనాశోభనంకృతమితిమభిధాయత త్కరా
త్స్వకరయుగ్మేనాదాయమామ్ఆఃపుత్రక ప్రాప్తోసిసామ్ప్రతంక్వా
పరంగమ్యతేవ్యపనయా మితేనర్వమిదంకానుచారిత్వమిత్యభిదధానై
వధావమానచణ్డాలబాలకాపనీతేఽర్థాశ్యానలోమ శమర్ణగ్ధి గోచర్మవ
ద్ధిక్కావనద్ధేఽన్తర్వల్కాబద్ధదారుమయభోజనపాత్రేమ నా
గృహ్యాటితద్వారేదారుపఙ్జరేసమంమహాశ్వేతావలోకస మనోరథైరా

తీప్యార్గళితద్వారపిధానానమావేదయన్కథాత్రనిర్వృతస్సమ్ప్రతి తి
ష్ఠేత్యభిధాయతూష్ణీమస్థాత్ । అహన్తథాపఞ్జరేసంరుద్ధశ్చేతస్య కర
వమ్ అహోసజ్జతేపతితోస్మియగితావదావేది తాత్మావస్థ్శిర
సాప్రణిపత్యముక్తవేవిజ్ఞాపయామ్యేనాంతదాయపవమేగుణోదోష
తామాపద్యబద్ధనాయోపజాతస్సపవసంవర్ధితోభవతిసాధుజల్పతీత్యేవా
హమనయాగ్రాహితః । కస్యాశ్చనదీయయాబన్ధనపీడయాపీడానా
హమస్యాస్తవయోనభ్రాతానచబన్ధుః అథమానమాలమ్బ్యతిష్ఠామిత
త్రాపిశార్యప్రకోపితాకదాచిదతోప్యధికకష్టతరామవస్థాంప్రాప
యతిమాంనృశంసతమోహిజాతిరియమధవావరమితోప్యధికముపకరణం
నపునశ్చాణ్డాలైస్సహవాగపిమిశ్రితా । అపిచగృహీతమానంకదా చిన్నా
ర్హేదాస్మఇచ్ఛత్యేవవదంస్తుపునర్మమోక్త్వవ్యపవాహమనయా । అపి చ
యద్దివ్యలోకతోభ్రంశోయన్మర్త్యలోకేజన్మయత్తిర్యగ్యోనౌపతనం
యచ్చాణ్డాలహస్తోపగమనంయచ్చైవంవిధంపఞ్జరబన్ధనంకథానర్హపవా
యనియతేన్ద్రియశ్చసైన్యవదోషః । తత్కింనుమైకయావాచా సర్వే
న్ద్రియాణ్యేవనియమయామీతినిశ్చిత్యమానగ్రహణమకరవమ్ । ఆలప్య
మానోప్యాతర్జ్యమానోప్యాహన్యమానోపిచతుర్యమానోపచబాన్ధ
కిఞ్చిదప్యవదంకేవలమున్చైశ్చైతాఁరమేవాముఞ్చమ్ ఉపనీతేపి పా
నాశనేతండివసమనశనేనైవాత్యవాహయమ్ । అపరేద్యుశ్చాతిక్రమ
త్యశనకాలేమేదూయమానహృదయేవసాస్వపాణినోపనీయనా నావి
ధార్యపక్వానిపక్వానిచఫలానిసురభిశీతలఞ్చపానీయమప్రతిపన్నత
దుపయోగంమామారోధితలోచనాస్నిహ్యన్తీవావోచత్ ఉత్పిపా
సోచితానాంహిపశుపక్షిణాంనిర్విచారచిత్తవృత్తీనామపనతేప్యాహారే
ష్వనుపయోగోనసమ్భవత్యేవ తద్యద్యేవంవిధస్త్వంకోపి భోజ్యాభో
జ్యవివేకకారీభ్రాతర్వజానిస్మరోఽస్మదీయమాహారంపరిహాసితథాపితావ
చ్ఛుద్ధాభక్ష్యవిభాగరహితాతాయాంతిర్యగ్జాతౌవర్తమానస్యకేకింవాఅభ

ప్యాయన్నభక్షయసియేనచోత్కృష్టతమాంజాతిం ప్రాప్యాత్మనై వే
నృశంకర్మకృతంయేనతిర్యగ్యోనాపతితస్తత్వంకిమపగంవిచారయసిప్రధ
మమేవాత్మావివేకేనస్థాపితః అధునాస్వకర్మోపాత్తజాతిసదృశ మాచ
రతస్తేనాస్తే వదోషః। అపిచయేషామపిభక్ష్యాభక్ష్యనియ మోఽస్తి
తేషామపి ఆపత్కాలే ప్రాణానాంసన్ధారణమభోక్ష్యోపయోగేనాపి
తావద్విహితంకింపునస్తవదృశస్య। నచేదృశంకిఞ్చిదప్యాహారాయతే
మయోపనీతంయాదృశేనచణ్డాలాశనాశఙ్కాసముత్పద్యతేఫలాశితుత
తాపిప్రతిగృహ్యన్తఏవపానీయమపిచణ్డాలభాణ్డాదపి భువిపతితం పవి
త్రమేవేత్యేవంజనాఃకథయన్తితత్కిమర్థమాత్మానంక్షుధాపిపాసయా
చాయాపసయసియన్నభక్షయసిఅమూనిమునిజనోచితానివనఫలానినపి బ
[illegible]। అహన్తేనతస్యాశ్చణ్డాలజాత్యనుచితేనవచసావివేకేన
చరిస్తరాత్మరాత్మాతధేతిప్రతిపద్యశాపనిష్క్రాన్తప్రాణాంపరిత్యజ్యజీవి
తంక్షుత్పిపాసోపశమాయాశనక్రయార్థమఙ్గీకృతవానస్మిమహాన
స్తుపురన్ధ్రాఖ్యాయాం॥

ఏవమతిక్రామతిచకాలేక్రమేణచతరుణతామాపన్నేమయ్యే
కదాప్రభాతాయాఞ్చయామిన్యామున్మీలితలోచనోఽద్రాక్షమ్ అ
స్మిన్కనకపఞ్జరేస్థితిమాపన్నమాత్మానంచాణ్డాలదారికామేకాకినమ్। సా
పిచాణ్డాలకన్యకాయాదృశీతాదృశీదేవేనదృష్టైవసకలమేవతత్పూర్వవృత్త
మమరపురసదృశమాలోక్యాపగతచాణ్డాలసంవసతిసంవేగాదస్మిన్తరా
త్మాకిమేతదితికుతూహలాత్పృష్టుకామోమాయావన్నపరిత్యజామ్యేవమా
నంతావదేపామామూలాదాయదేవపాదమూలమాయాతా। తత్రోయరకి
మర్థమనయాచాణ్డాలకన్యాత్మనఃఖ్యాపితాకిమర్థంవాహంబద్ధోబద్ధా వాకి
మర్థమిహానీతఇత్యత్రవస్తున్యహమపి దేవ ఇవాన పగత కౌతుక
ఏవేతి॥

రాజాతుతచ్ఛ్రుత్వాసముపజాతాభ్యధికకుతూహలస్తదాహ్వా

నాయపురస్థితాం ప్రలీహారీమూచివాన్ । అచిరాజ్జీవతయోపదిశ్యమాన
మూర్ధా ప్రవిశ్య సాపురస్తాన్మూర్ధ్నస్తిష్ఠతైవ రాజానమభిభవన్తీవ స్వధామ్నా
ప్రాగల్భ్యేనచావభాసేభువనభూషణకోహిణీపతేరారవణకాద
మ్బర్యాలోచనాన్దచనశ్చసర్వస్వస్యాయూప్యదుర్మతేరాత్మనశ్చపూర్వజన్మ
వృత్తాన్తంశ్రుతవాన్ । అత్రాపిజన్మనియథాయంనిషిద్ధోపిపిత్రాకా మ
రాగాన్ధః పితురాజ్ఞాముల్లఙ్ఘ్య వధూసమీపంప్రస్థితఃతదప్యనేనస్వయ
మేవకథితమ్తదహమస్యమురాత్మనోజననీశ్రీఃతథాప్రస్థితమేనందివ్యే
నచక్షుషాదృష్ట్వాస్యపత్రాహంసమాదిష్టాస్మినర్వపీవహ్యావినయప్రవృ
త్తోఽనుతాపాద్వినాననివర్తతేతదయంతేతనయఃకదాచిదస్యాఅపి లిర్య
గ్జాతేరదసాన్నవతతితడ్యాపదిదంకృతపరిసమాప్యతేశావదేనంమూర్త్య
లోపేనబద్ధ్వాధారయయథాచానుతాపోఽస్యభవతితథాప్రతివిధేయ
మితితస్యవినయాయేదంమయాసర్వంకృతమధునాతుతత్కర్మణమా
ప్తంత్వాపాపవిసానసమయావర్తతేతాపావసానేచ యుదయోన్నమమే వ
సుదేనభవితవ్యమితితత్వత్సమీపమానీతోనయాయమత్రాపియచ్చాణ్డా
లజాతిఃఖ్యాపితాతల్లోకనన్నుర్కపరీహారాయతదనుభవతాంసమ్ప్రతి
ద్యావసిసమమేవజన్మజరావ్యాధిమరణాదిదుఃఖబహులేతనూ పరిత్య
జ్యయథేష్టజననమోగమనుఖ మిత్యభిగథా నైవసా ర్థుణి తిరణ ద్భు
షణారవరోధితాన్తరీక్షముత్ఫుల్లలోకలోచనోద్వీ క్షితాషి తేర్దగన మా
దపతత్ ॥

అథరాజ్ఞస్తస్యవచనమాకర్ణయతస్తదైవాకృష్టకార్ముకోమకరకేతు
రగ్రతఃపరమాస్త్రంకాదమ్బరీంకృత్వాజీవితాపహారణాయప్రలీరో థ
కఇవనిరుద్ధసర్వాశోఽస్తంపదంచకారతత్పదాక్రాన్తినిర్వాసితమివ చ
కాదమ్బరీంశరణముపజగామకరణంతన్మార్గణాభిహతిభీతాఇవదేహము
త్సృజ్యనిర్జగ్ముఃరజడాఃశ్వాసమరుతఃతద్బాణపక్షవాతాహత మివాక
మ్పితతరళంశరీరంతచ్ఛరశల్యనికరకీలి తేవోత్కణ్టకినీతనుర్జాయత త

ద్వైశ్చ కజ్జోరూషితమివనయనయుగళమశ్రుజలముత్ససర్గ ఆపాణ్డు తా
శ్చసద్యోవదంలావణ్యగుయాసీత్ తద్ధనుర్గుణధ్వానాకర్ణనోద్వేజిత మి
వహృదయవనానాకూణితత్రిభాగంనయనయుగళమభవత్ అన్తర్జ్వలి
ష్యతోమదనదహనస్యధూమోపహతమివపేపమానమధరకిసలయం శో
షమగాత్ తత్తాపవిరసమానానాన్నిష్పీడితంసరాగం హృదయ మివతా
మ్రాచలమపతత్ ఆర్ద్రస్యదారుణోద్రవఇవదహ్యమానస్యాఙ్గేభ్యోనిరగమ
త్ స్వేదఃమదనశరశల్యనికరకీలితానీవతావత్తైవత్తుజేనాజ్ఞానిపరివేశాన్య
జాయన్త। తథాచకాదమ్బరీంపురస్కృత్యకుసుమధన్వానాయాస్యమా
నస్యతదవయవరూపశోభావినిర్జితానితాపాపహరణక్షమాన్యప్యస్యాకి
ఞ్చిత్కరాణ్యభవన్। తథాహికమలకిసలయానిపాణిపాదేనకువలయ
ప్రజోదృష్ట్యాపుణిరర్పణాఃస్రనకపోలేనమృణాళ్యోనిబాహులతికయా
శశాఙ్కరశ్మియోనఖముయాఖైర్ఘనసారధూళిఃస్మితప్రభయా ముక్తా
దామానిదశనకిరణైరమృతకరనిష్కలంముఖేనజ్యోత్స్నాలావణ్యేవమణి
కుట్టిమవేదికానితమ్భేన। ఏవఞ్చవిహితసర్వబాహ్యప్రక్రియస్యకృత
యేష్యసుఖాయసూనసకలాన్యవినోదస్యతామేవాభిధ్యాయతస్తామేవో
త్ప్రేక్షమాణస్యతామేవలిఖతఃతామేవపశ్యతఃతామాలపతఃతామాలి
ఙ్గతఃతయాసహతిష్ఠతఃతాంప్రకోపయతఃతానునయతఃతస్యాఃపా
దయోఃపతతఃతయాసహకేళింకుర్వతఃతాంరమమాణస్యముక్తస రా
స్యక్రియస్యదివాప్యనున్మీలితలోచనస్యనిశ్యప్యనుప జాత నిద్రస్యను
హృజ్జనమప్యసమ్భాషయతఃగురూనప్యనమసన్యతోధర్మక్రియామ ప్య
కుర్వాణస్యసుఖాదప్యనర్థినోమఃఖాదప్యనుద్విజమానస్యమరణా దప్యవి
భ్యతోగురుభ్యోప్యపేతలజ్జస్యఆత్మన్యప్యస్నేహస్యకింబహునా కాద
మ్బరీసమాగమేప్యనుద్యమస్యకేవలమేవముహుర్ముహుమూర్ఛోపగమ
నచ్ఛలేనజీవితో త్సర్గయోగ్యామివతనుంకుర్వతో విహస్తేనాపిప్రతి ప
న్నవివిధోపకరణేనగళితనయనసలిలేనాపుచ్ఛుషాకనకేనముమీత వచ

నావకాశేనాపవైశమ్పాయనాక్రోశపరేణ అనవరతమాచరణాద్విగీర
చన్నేచర్చేణచరణతలనివేశితార్ద్రారక్తకిసలయనిచితేనకరాగ్రితకర్పూరక్రో
డనస్తురుషారఖణ్డేనహృదయవినిహితార్ద్రహారదణ్డేనకపోలతలస్థా పిత
స్ఫాటికవసుశిరర్పశేలఘాటతటఘటితచన్ద్రమణినాఅతిసదేశా వస్థా పిత
హృణాళేనకదళీగళవ్యజనవాహినాఆనర్తితతాళవృన్తేనజలార్ద్రానిలస
ఞ్చారిణాసకుసుమతల్పకల్పనాకులేనధారాగృహజలయన్త్రప్రవర్తనా
కృతాన్తరినామణికుట్టిమక్షాళనాయన్తేనసజలపఙ్కజకిఞ్జల్కకల్హారప్ర
కరప్రచారణసమ్భ్రమేనేనఅన్ధకారశిశిరభూగృహాభ్యన్తరప్రత్యవేక్షణ
గతేనఉద్యానదీర్ఘికాతటలతాగహనమణ్డపసేక సన్తానకారిణా మల
య జజలార్ద్రచన్ద్రాశ్మయావధానదానోద్యతేన చాపపరిజనేనోపచ
ర్యమాణస్యాపికాష్ఠిభతదేహస్యదాహహేతుర్ఘృష్టిర్యే వారు రోహా
భరాంకోటింకామానలోవైశమ్పాయనస్యచమహాశ్వేతోత్కణ్ఠయా ॥

తస్మిన్నేవచాన్తరాశీతస్నిగ్ధఘనాయేనప్రవర్తయన్సరసకిసలయ
లతాలాస్యోపదేశదక్షిణానిలమాలోలరక్తపల్లవప్రలమ్బాంస్తబక
యన్ అశోకశాఖినోవికసితముకుళమఞ్జరీభరేణానమయన్ బాలసహా
కారాన్ ఉత్కోరకయన్కురవకైస్సహావకుళతిలకచమ్పక నీపా ఆ
పీతయన్ కింకరాత్రోకకుభోవికరన్నతిముక్తకామోదమణ్డామయన్కిం
శుకవనానినిరఙ్కుశయన్ కామిజనమనాంసినిర్మూలయన్ మానమహ
మార్జయన్ లజ్జామపాకుర్వన్కోపముపనయన్నన్న యవ్య వస్థాము ప
స్థాపయన్ దృఢచుమ్బనాలిఙ్గనరతస్థితిముల్లాసయన్ మకరధ్వజరక్తాం
శుకానిసకలమేవమహారజనమయమివరాగమయమివరతిమయమివడోత్స
వమయమివదానమయమివరతిమయమివప్రేమమయమివకలిసుయమివ
ఔత్సుక్యమయమివజనయన్ జీవలోకంకినలయితసకలకాన్తారకాననోప
వనతరురుత్ఫుల్లచూతద్రుమకుసుమామోదవాసితదశాశాన్తరోమధుమ
దమధురకోకిలాలాపసుభగాధ్వగజనశ్రుతిః అనవరతమకర్ణ శీకరా

సారమర్దినోన్మాదితసకలజీవలోక హృదయః మదాకుల భ్రమద్భృంగ
రుతచ్ఛలారచకితవిరహాతురజనమనోవృత్తిః ఆత్మసమ్భవైకోల్లాసకారీ
భరాత్ప్రవర్తతసురభిమాసః॥

తేనచకుసుమధనస్యనఃపరమాస్త్రేణమధునా పర్యాకులితహృద
యాకాదమ్బరీసమ్ప్రాప్తేభగవతఃకామదేవస్యమహోత్సవేమహా
తాప్రయత్నేనకథంకథమపిఅతివాహితదివసాశ్యామాయమానదశదిశి
సాయాహ్నస్నాత్వానిర్వర్తితశానుదేవపూజాతస్యపుశ్చన్ద్రోపీడమ
తిసురభిశీతలైస్నానపయిత్వామోక్షభిః ఆవరణాద్విలిప్య మృగ మదా
మోదినాహారిచన్దనేనసురభికుసుమం ప్రగ్భిగుద్ధ్రిధితంకున్తలకలాపం కృ
త్వైవకర్ణావోపితసకిసలయాకోకస్తబకకర్ణపూరంకర్పూరకుసుమ ప్రా
యైఃప్రసాధ్యాభరణవిశేషైర్విస్మృతనిమేషాపిబన్తీవ భావార్ద్రియా
దృష్టాయసుచిరమాలోక్యోత్కణ్ణాసర్భరాపునఃపునర్నిశ్వస్యోత్కమ్పమా
నాసాధ్వసేనస్విన్నసర్వాఙ్గీసముత్కణ్టకితతనురుచ్ఛ్వసదధర వద నా
మహాశ్వేతావలోకనభయాత్మహుర్మహుర్దిక్షువిక్షిప్తాచకితదృష్టిరతి
చిరమివోపసృత్యపునఃపునస్నిత్వాఆవిష్టేవపరవతీవపరిత్యాజితాబలాల్ల
జ్జయాసహావలాజనసహజాంభీతింభగవతాభువనత్రయోన్మా దకారిణా
మన్మథేనఆత్మానమప్యపారయన్తీసన్ధారయితుమేకాన్తేనిస్సహాసహసాభి
పత్యముకుళితలోచనపఙ్కజాజీవన్తమివనిర్భరంకన్యేజిగ్రహ॥

చన్ద్రాపీడస్యతుతేనామృతసేకాప్లోదినాకాదమ్బరీ కర్ణగ్రహో
ణసద్యస్సుదూరగతమపికర్ణస్థానంపునర్జీవితం ప్రత్యపద్యతదివసక్లమామీ
లితం కుముదమివశరజ్యోత్స్నాభిపాతాదుచ్ఛ్వసితమాబబన్ధ హృద
యమునఃపరామృష్టేన్దీవరముకుళలీలయాఉదమీలత్కర్ణా న్తాయతం
చక్షుఃఅమోఘగుహావిభ్రమేణచాజృమ్భతవదనమేవఞ్చసుప్తప్రతిబు
ద్ధఇవప్రత్యాపన్నసర్వాఙ్గచేష్టశ్చన్ద్రాపిడస్తథాకర్ణలగ్నాకాదమ్బరీ

చిరవిరహదుర్బలాభ్యాంలోచనాభ్యాంసబన్ధువర్గేణ హాహేతి వాతా
హతాంబాలకదళీమివభయేనోత్కమ్పమానాంజయస్వేతి ముద్ధాతర మూ
ర్ధ్నిలితాక్షీంవయస్యేవప్రవేష్టుమిహమానాం నమోక్తుంనగ్రహీతు మా
త్మనాపారయన్తీంశ్రోత్రహృదయగ్రాహిణానుభూతస్వరూపే [illegible]
ణానన్వయన్నవాదీత్ భీరుత్యజ్యతాంభయం ప్రత్యు [illegible]
మునాకస్మాగ్రహీణత్వంఖిల్వహృతసమ్భావవప్సరస
కిందస్మరసితన్మద్వచనమిదంత్వేజోగుయంవపుః స్వం [illegible]
తోఽమునా కాదమ్బరీకరస్పర్శేనాప్యాయితమితితదేతావన్మే
నిపాణినాతేస్పృశ్యమానోనయాస్పృత్యుర్జీవితోస్మితచ్చాపదో షాత్
ద్యసమేవ్యపగతశాపఃపరిత్యక్తాసామయూత్వాద్విహఙ్గమఃఖిదాయినీ
మానుషీమూర్తికాఖ్యాతనుఃపపాచతవాస్యాంరుచిత్వన్నేలిత్వ స్నే
హాత్ప్రతిపాలితాచతదయం [illegible] శ్చన్ద్రలోకన్చ లేదావహ్యధునాచర
ణతలప్రతిబద్ధో । అపిచ ప్రియసఖ్యాఅపితేమహాశ్వేతాయాఃప్రియ త
మోమమైవసహావిగతశాపఃసఞ్జాతఇత్యభిదధత్యేవచన్ద్రాపీడశరీరాన్త
రితవపుషిచన్ద్రమసిచన్ద్రలోకావస్థానలగ్నమమృతపరిమళమేవ కేవల
ముద్వహన్నజైరన్యతమస్తాదృశేనైవవేశేనయూథ్యదృశేనహంహోశ్వేతోత్క
ణ్ఠాయోపరతస్తథవకశ్శైనైకావలీంధారయంస్తదై వాకల్పనిస్సహో రజ్జై
స్తథైవాపాణ్డుక్రౌమకపోలవాహినామఖేనాస్యచరతలాదవతరన్మదృ
శ్యతకపిఞ్జలకరావలమ్బిసముత్సృష్టశుకశరీరఃపుణ్డరీకః॥

దృష్ట్వాచతందూరతఏవఉత్థాక్షచన్ద్రాపీడవపుఃస్థలాకాదమ్బరీ
కస్వయమేవధావిత్వాదత్తకణ్ఠగ్రహోమహాశ్వేతాంతేనపుణ్డరీకాగమన
మపాహాత్సవేనయూవన్నవర్ధయత్యేవతావత్పుణ్డరీకోఽవతీర్యపరమో
పకారిశేచన్ద్రాపీడవపుషేశశాఙ్కాయాఢౌకత్తచన్ద్రాపీడస్తుతం కణ్ఠే
గృహీత్వాబ్రవీత్ సఖేపుణ్డరీకయద్యపిప్రాగ్జన్మన్యస్మద్బన్ధుమాలాసి

తథాప్యనన్తరజన్మాహితసుహృత్స్నేహాసద్భావేనైవమయాసహావర్తి
తవ్యంభవతాఇత్యేవంవక్ష్యేవచన్ద్రాపీడేచిత్రగధహం సౌదిష్టాన్యవర్ణ
యిష్యంకేయూరకోహేమకూటమగమత్ । నుదలేఖాపిధావ మానానిర్గ
త్యమృత్యుఞ్జయజపవ్యగ్రస్యతారాపీడస్యవిలాసవత్యాశ్చపాద యోఃి
పతిత్వాదేవదేవ్యాసహదిష్ట్యాన్యవర్ణసేప్రత్యుజ్జీవితోయువరాజఃి సమం
వైశమ్పాయనేనఇత్యానన్దనిర్భరమువాచ్చార్జగాద। రాజాతుతచ్ఛ్రుత్వాశ
ధీర సంస్కారవిరహేణాన్ధతావిరళదీర్ఘపరుషపలితలోమశ్రకూ ష్మా
ణ్డాన్దోర్భ్యాంగాఢంగాఢంపరిష్వజ్యతాంతదనుహర్షపరవశోవిలా స
వతీరకణ్ఠేఽవలమ్బ్యజరాభఙ్గవలీశిథిలితమూలేనబాహునోత్క్షిప్తోత్త రీ
యాఞ్చలఃస్వయమేవాశీకలయవిసస్మృతైఃపదైర్నృత్యన్నివోత్ఫు
ల్లనయనరపతిసహస్రపరివృతోఽమ్భోజాకరణివ వలయ మరుత్ప్రే
ఙ్ఖోలనావివర్తితోమనలేఖాం పురఃపురఃక్వాసౌక్వాసౌఇతిపృచ్ఛన్పురఃి
పురన్నిర్విశేషనృత్తిఙ్గనాసంకశ్లేషహృద్యాకృతిస్తైర్వివాగచ్ఛత్ । దృ
ష్ట్వాచతథాపుష్టిగికకశ్లేష్మంచన్ద్రాపీడమూర్ధన్యనిర్భరమ్ముక్తానా మహా
దీత్దిష్ట్యానైకాకినామయాతనయప్రత్యుజ్జీవనోత్సవసుఖమనుభూత
మితి । చన్ద్రాపీడస్తథాహర్షపరవశంపితరమాలోక్యససమ్భ్రమోన్ము
క్తపుణ్డరీకఃపురైవపృథ్వీతలనివేశితశిరాఃచరణయోర పతత్ । అథనతస్యో పస్మృతస్తంతథాప్రణతమున్న
మయ్యతారాపీడోఽభ్యధాత్ పుత్రయద్యపితాహంతవశాపదోషా
త్పుణ్డరీక్యాసఞ్జాతఃతథాపిజగద్వన్దనీయోలోకపాలస్తవనుపి చ
మయ్యపియోనమస్యోఽంశస్సోపిమయాత్వయ్యేవసంక్రామితఃకదుభ
యథాపిత్వమేవనమస్కార్యఇత్యభిగధదేవసమంరాజపుత్రలోక సహా
స్రైఃప్రతీపమస్యపాదయోరపతత్ । విలాసవతీతుతంపునఃపున శ్శిరసి
పునర్ముఖాలోపునశ్చకపోలయోశ్చుమ్బిత్వాగాఢగాఢంనుపరిమాలిఙ్గిత్వా
స్మృత్వాచమాతాఽపసృత్యశుకనాసంప్రణనామ । ఆశీ స్సహస్రాభి

ఖర్థితశ్చ తేనాత్మ నాపస్పృత్యయధా క్రమంపి త్రో శ్శుక నాసస్యమనో ర
మాయా శ్చైషవో వైశమ్పాయనఖితిపుణ్డరీకంవిలయో వనమ్రవదన మద
ర్శయత్ । అస్మి న్నేవ ప్రస్తావేసముపస్పృత్యకపిఞ్జలశుక నాసమ వాదీత్
ఏవంసన్నిష్టమార్యస్య భగవతా శ్వేత కేతు నాఅయంఖలుపుణ్డరీకస్సం వర్ధిత
ఏవ కేవలమయా ఆత్మజఃపున స్తవఅస్యాపిభవ త్నే వలగ్న స్నేహః త
దై శమ్పాయనపవాయమిత్యవగత్యావినయేభ్యో నివారణీయః పరో
యమితికృత్వానో పేక్షణీయః యచ్చాపగతశాపోప్యాత్మ సమీపం నానీ
తఃతత్తవై వాయమితి । అన్యచ్చ ఆత్మానమస్మి న్నాచన్న్రసమకాలీనాయు
ష్మన్తాపయితావ్యకృతార్థస్సమ్ప్రతిఅస్మద్విధ్యలోకాదపు ప పరిష్టా న్తనుము
ద్యతంమేసత్త్వాఖ్యంజ్యోతిరితి । శుక నాసస్తువినయావనమ్రంపుణ్డ రీకం
పాణినాం సేఽవలమ్బ్య కపిఞ్జలంప్రత్య వాదీత్ కపిఞ్జలసకలజగదాశ
యజ్ఞేనసతాభగవతాకిమి త్థేవమాదిష్టంసర్వథా స్నేహస్యాయమ సన్తో
షఇత్థేవంవిధైరన్యై శ్చపూర్వజన్మ సంస్మరణాలాపైశ్చ పరస్పరా లో
కనసుఖోత్ఫుల్లలోచ నానాంస ర్వేషా మేవ తేషాను చేతి తైవసాక్షణ దా
ప్రభాతా ప్రాత రేవచసకలగన్ధర్వ లోకానుగతోసమం మదిరా గౌరీ
భ్యాంచిత్రరథహంసాగన్ధర్వ రాజావపిత్రే వాజగ్మతుః ఆగతయోశ్చ
తయోః లజ్జితాత్మజోపగమనమ దితహృదయయోర్దామాతృదర్శన స
ముత్ఫుల్లనయనయోస్తారాపీడశుక నాసాభ్యాంసహానుభూతసమ్బన్ధకో
చితసంవాదకథయోస్సహస్రగుణఖవమ హోత్సవా మోదఃప్రా
వర్త త॥

అథవర్తమానపవతస్మింశ్చిత్రరథస్తారాపీడమువాదీత్ విన్యమా
నస్వభవనేకిమర్థమరణ్యేన హోత్సవః క్రియతేఅపిచయద్యస్మాకమే
వంపరస్పరాభిరుచినిష్పన్నోనథర్మో ర్యివాహఃతథాసిలోకసంవ్యవ హా
రోఽనువర్తనీయపవతద్గమ్యతాంతావదస్మదీయమవస్థానంత తన్న ప్రభూ
మింవ్రజలోకంవాగమిష్యథ । తారాపీడస్తతంప్రత్యువాచగన్ధర్వ రా

జయ త్రైవనిరతిశయంసమ్పత్సుఖంతదేవభవనంతదీగృశంక్వాపరత్రస
మ్పత్సుఖంమయాప్రాప్తమన్యచ్చసర్వగృహసుఖాన్యేవమయాజామా
తరితేసంక్రామితానితద్వయస్యవధూనమేతంతమేవాదాయగమ్య తాం
గృహసుఖానుభవాయేతి। చిత్రరథస్తథాభిహితోరాజర్షి ణాయథాతే
రోచతఇత్యుక్త్వాచ చన్ద్రాపీడమాదాయహేమకూటమగాత్ గత్వాచ
చిత్రరథఃకాదమ్బర్యాసహసమగ్రమేవస్వరాజ్యంచన్ద్రాపీ డాయ
న్యవేదయత్ పుణ్డరీకాయాపిసమంసుహృత్శ్వేతయానిజపదంహంసమిథు
నంహృదయరుచితవధూలమ్భమాత్రకేణైవకృతార్థోనకిఞ్చిదప్యపరంప్ర
త్యపద్యేతామన్యదాజన్మాభివాఞ్ఛితహృదయవల్లభలాభముదితాసర్వ
స్వజనమధ్యోపయమననిర్వృతాపిచకాదమ్బరీబాష్పోత్తరళలోచనా వి
షణ్ణముఖీవాసభవనగతం చన్ద్రాపీడమూరించన్ద్రమసమప్రీత్యా
ర్యపుత్రసన్దేశఖలువయంమృతాస్సన్తఃప్రత్యుజ్జీవితాఃపరస్పరం సఙ్గతి
తాశ్చసాపునర్వాకీపత్రలేఖాస్మాకంమధ్యేన దృశ్యతేన విన్మఃకింత
స్యాఃకేవలాయాఃవృత్తమితి। చన్ద్రాపీడమూర్తిశ్చన్ద్రమాఃత చ్ఛ్రు
త్వాఅర్దితాన్తరాత్మాప్రత్యవాదీత్ ప్రియేకుతోఽత్రసాఖ్యమ
ద్భుఃఖదుఃఖితారోహిణీశప్తంమాముపశ్రుత్యకథరిత్వమేవైకాకీమర్త్య
లోకనివాసమఃఖమనుభవసీత్యభిధాయనివార్యమాణాపిసుయాప్ర
థమమేవముచ్చరణపరిచర్యాయైమర్త్యలోకేజన్మాగ్రహీత్। ఇతశ్చ
జన్మాన్తరంగచ్ఛతామయామపరమసమమ్యక్శరీరాపునరపిమర్త్య
లోకమవతరన్తీబలాదాతజ్జ్యానురలోకంవిసర్జితాతత్రపునస్తాంద్రష్యా
సితి। కాదమ్బరీతుతచ్ఛ్రుత్వారోహిణ్యాస్తయోదారతయామహాను
భావతయాస్నేహలతయాపతివ్రతతయాపేశలతయాచవిస్మితహృద
యాపరంలజ్జితానకిఞ్చిదపివక్తుంశశాక॥

అత్రాన్తరేజన్మద్వయాకాఙ్క్షితఃకాలప్రభోశ్చన్ద్రమసఃకాఙ్క

మ్బరీసమ్భోగసుఖమివోపపాదయితుమపసారవాసరఃఅనురాగకలో
ష్ణతయాపరస్పర్ధ్యవధూత్రపావరణాయేవవితరస్తారతమోవా సోవా
సవీ । చ న్ద్రోగయాభిరామఞ్చసమగ్రమేవజగదభవత్ । ఏవఞ్చ భరే
ణాఏతీర్ణాయాంరజన్యాంచ న్ద్రాపీడశ్చిరాభిలషితమున్మీలితనయనకు వ
లయముత్సృష్టనీవీప్రసృతకరనివారణానుబన్ధనుభూతప్రత్యాలిఙ్గన
సుఖమప్రార్థితసురతపరిసమాప్తిత్రసాసుభగంకాదమ్బీప్రథమసుర
తసుఖమనుభూయైకదివసమివనశరాత్రంస్థిత్వాపరితుష్ట హృదయా
భ్యాం శ్వశురాభ్యాంవిసర్జితఃపితుఃపాదమూలమాజగామ॥

ఆగత్యచసమకాలమేవానుభూతక్లేశంరాజలోకమాత్మసమంకృ
త్వాసమారోపితరాజ్యభారఃపుణ్డరీకేపుత్రేఽపాదావనుచరన్కదాచి
త్సత్యద్భుతోత్ఫుల్లనయనైగమజనావలోకితాజన్మభూమిస్నేహా దుట్ట
యిన్యాంకదాచిన్గన్ధర్వరాజగౌరవేణానుపమరమణీయతరమహిమ్నిహే
మకూటేకదాచిదమృతపరిమళాధివాసనురభిశిశిరసర్వప్రదేశహారిణి
రోహిణీబహుమానేనచన్ద్రలోకేకదాచిత్కహార్నిలోత్ఫుల్లసహస్రపత్ర
నివహోఘవాహినిపుణ్డరీకప్రీత్యాలక్ష్మీనివాససరసికాదమ్బరీరుచ్యాచన
ర్వత్రైవాపశేష్వపిరమ్యవనేషు తేషు తేషురమ్యతరేషు స్థానేషు త
యాసహజన్మద్వయాకాఙ్క్షయైవాపరిసమాప్తాన్యపునరుక్తానిచ తాని
తానినకేవలంచన్ద్రాపీఃకాదమ్బర్యాసహకాదమ్బరీసుహృచ్ఛ్వేతాతపు
ణ్డరీకేణసహపుణ్డరీకోపిచన్ద్రాపీడసాసహపరస్పరావియోగేనసర్వపవ న
ర్వకాలంసర్వసుఖాన్యనుభవన్తఃపరాంకోటిమానన్దస్యాధ్యగచ్ఛత్॥

ఇతిసకలకవిచూడామణిభూత బాణభట్టతనయవిరచితః

కాదమ్బర్యాఃసమాప్తోఽయముద్దామరూపఃఉత్తరభాగః

సమాప్తమ్.